

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Ratholff

Kirketidende.

Et Tidsskrift

til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Udgivet

af

J. P. W. Hansen.

17de Aargang.

Kjøbenhavn.

I Commission hos Hr. Grosserer C. B. Kocher.

J. Gehens Bognifteri.

1869.

Indholds-Fortegnelse til 17de Aargang.

I. Afhandlinger, Aftstykke m. m.

	Side.
Melanchton og Luthers øvrige Disciple (fortsat)	1
Den spanske Revolution (sluttet).	8
Reformationen og den h. Augustinus	17
Det nuværende Pavedømmes Kamp mod Revolutionen. I.	24
Reformationen og den h. Augustinus (fortsat)	35
Det nuværende Pavedømmes Kamp mod Revolutionen. II.	40
Biskoppeligt Fastemandat og Hyrdebrev	49
Pius IX.' halvtredstjueaarige Præstjubilæum:	65
Det nuværende Pavedømmes Kamp mod Revolutionen. III.	70
Augustinus, Kirken og Pavedømmet	81
Det nuværende Pavedømmes Kamp mod Revolutionen. IV.	88
Pavedømmet og Kirkefædrene	97
Det nuværende Pavedømmes Kamp mod Revolutionen. V.	105
Den hellige Cyprianus	115
Det nuværende Pavedømmes Kamp mod Revolutionen. VI.	120
Gregor den Store, Ambrosius og Augustinus	129
Paastedagene i Rom	139
Slutningsbemærkninger om de Zenthenste „Oplysninger“	145
En uøst Vestfyldning	165
Apostolisk Skrivelse fra Hs Hellighed Pius IX. angaaende det af ham tilfagte œkumeniske Concilium.	181
Festlighederne den 11te April	187
Et Tidens Tegn	197
Den liberale Presse	205
Et Tidens Tegn (sluttet)	215
Paven, Conciliet og Protestantismen	229

	Side.
Har den protestantiske Moral Fortrin for den katolske? . . .	245
Det forestaaende oekumeniske Concilium. I.	261
En Privataudients hos den hellige Fader.	269
Det forestaaende oekumeniske Concilium. II.	277
En Privataudients hos den hellige Fader (slutter)	287
Karmeliterklosteret i Krakau og Nonnen Barbara Udtryk	289
Det forestaaende oekumeniske Concilium. II. (fortsat)	297
Med hvad Ret ansee Protestanterne sig for ufeilbare Dommere i den katolske Kirkes Anliggender?	303
Det forestaaende oekumeniske Concilium. II. (fortsat)	315
Med hvad Ret ansee Protestanterne o. s. v.	316
Det forestaaende oekumeniske Concilium. III.	329
Med hvad Ret ansee Protestanterne o. s. v.	334
Det forestaaende oekumeniske Concilium. IV.	345
Med hvad Ret ansee Protestanterne o. s. v.	351
Pater Hyacinthe	357
Tydslands Biskopper og den almindelige Kirkeforsamling	361
Det forestaaende oekumeniske Concilium. V. og VI.	377
Med hvad Ret ansee Protestanterne o. s. v.	385
Det forestaaende oekumeniske Concilium. VII. og VIII.	395
Med hvad Ret ansee Protestanterne o. s. v. (sluttet)	399
Det forestaaende oekumeniske Concilium. IX.	409
Conciliet og Pavens Ufeilkarbed	416

II. Kirkelige Efterretninger.

Rom: Side 12, 27, 45, 62, 75, 156, 169, 194, 206, 239, 271, 309, 322, 390, 420. — Kjøbenhavn: S. 108, 125, 179, 425. — Frankrig: S. 109, 162, 274, 340, 391, 405. — Østerrig: S. 30, 161, 195, 224, 258, 271, 324. — Wien: S. 209. — Tydsland: S. 160, 241. — Baden: S. 75, 259, 375. — Hannover: S. 544. — Halle: S. 545. — Holsteen: S. 257. — Preussen: S. 210, 371. — Berlin: S. 30, 176, 309, 326, 542. — England: S. 51, 80, 110, 125, 165, 177, 224, 256, 274, 341. — London: S. 211, 295, 327. — Italien: S. 65, 76, 175, 208, 325, 421. — Spanien: S. 15, 29, 77, 91, 124. — Schweiz: S. 372. — Polen: S. 78, 178, 226, 311. — Rusland: S. 275. — Sverige og Norge: S. 126. — Nordamerika: S. 211, 374, 422. — Africa: S. 47. — China: S. 95, 374. — Cochinchina: S. 375. — Japan: S. 127. — Australien: S. 127, 376.

Katholsk Kirketidende.

Syttende Aargang.

N° 1.   Søndagen den 3die Januar.   1869.

Indhold: Melancthon og Luthers øvrige Disciple. — Den spanske Revolution. — Kirkelige Efterretninger: Rom. Spanien. Baden.

Melancthon og Luthers øvrige Disciple.*)

(Fortsættelse fra Nr. 26 i. A.).

III.

Endelig stulte Døden disse to Mænd fra hinanden. Luther døde nemlig den 18de Februar 1546, efterat han i sine sidste Leveaar havde været nedfunket i en mørk og trostesløs Stemning ved Synet af det kirkelige Chaos, der havde afløst de tidligere ordnede Tilstande. I den sidste Deel af denne Tid havde han kun fundet en tarvelig Opmuntring i Uffattelsen af det berøgtede Smædeskrift: „Pavedømmet stiftet af Djævelen“, og i at udstøde Forbandelser over det just dengang aabnede Concilium i Trident. Men uagtet han i det nysnævnte Skrift havde overbudt sig selv og Alt hvad han tidligere havde skrevet af denne Art, tilfredsstillede det ham dog ikke; han fandt det altfor tamt og mat, og beklagede, at han ikke var istand til at skrive Noget, der svarede til det Overmaal af

---

*) Vi henvijs med Hensyn til disse saavel som de forudgaaede Bemærkninger om Reformationstiden Læserne til den Samling af autentiske Kildeskrifter, som ere benyttede i Döllingers „Die Reformation, ihre Entwicklung und ihre Wirkungen“. 1ste og 3die Bind. Regensburg 1851.

Brede, der betog ham ved Tanken om Paven. Han yttrede ogsaa sin Utillfredshed med et ham overrakt smudsig Caricaturbillede af Paven, og fandt, at Maleren Lucas Kranach, der pleiede at male denne Slags Billeder for hans Stridskrifter, burde have malet ganske andre „mere djævelske Stikfælsler“. Uforsonlig tilbageviste han sin fordums Ven Agricola, der havde povet at gjøre Indvendinger mod hans Lære om Modfætningen imellem Loven og Evangelium, men nu var kommen for at udsone sig med ham; og hans sidste Ord vare den bekjendte gaadefulde Formaning til de Omstaaende om at „bede for den kjære Herre Gud og hans Evangelium, fordi Conciliet i Trident og den onde Pave optænke Ondt imod Ham“. *)

Melanchthon var vel saaledes bleven befriet for det „Slaveri“, hvorover han stadig havde beklaget sig saa bittert; men han havde endnu tolv Aar tilbage, i hvilke der forestod ham en uafbrudt Riv med sine egne Troeskæller, som medførte Krænkelser, der skulde blive ham langt føleligere, end Alt hvad han tidligere af den Art havde oplevet.

Uagtet nemlig den indre Uenighed i grunden alt længe havde raset i Reformationens Leir, havde Luther dog bestandig formaaget at styre de urelige og splidagtige Mander, og til en vis Grad at holde dem under Disciplin. Frygten for hans Brede var hos dem alle saa stor, at Skandalen ikke vovede sig frem for Dagslyset, saalænge han var ilibe. Men det

*) Et Dienvidne beretter, at de tilstedeværende Theologer ved disse Ord saac forfærdede paa hverandre; thi „til hvem skulde man vel bede for Gud?“ Naar man imidlertid erindrer, hvad Luther ved forskjellige Feiligheder har yttret om Djævelens Herredomme over denne Verden, og navnlig hans tidligere stærkt fremtrædende manichæiske Forestillinger om det Ondes selvstændige Magt og Kamp imod Gud, og dermed forbinder hans Formaning om, at den Helligaand ved Evangeliets Prædiken var frigjort fra Satans Snarer, i hvilke det tidligere (i „Pavedømmets Tid“) havde været hildet, saa kan man om trent gjøre sig et Begreb om, hvad han med disse Ord har meent.

blev snart anderledes. Havde Melancthon før klaget over, at der bestandig ligesom „voxede ham nye Fjender op af Jorden“, saa fandt han sig nu med eet given til Priis for alle en lidenskabelig Partikamps hadefulde Angreb, og hvad der gjorde hans Stilling i denne saa hyderlig fortviolet, var den Omstændighed, at han saagodtjom udelukkende var den Gjenstand, mod hvilken alle Anklager og Beskyldninger rettedes for hvad der fandtes forfeilet og fordærvet under den kirkelige Bevægelses Gang. Hans tidligere omtalte, nu bestandig tiltagende Mangel paa indre Holdning og Bestemthed, og deraf følgende idelige Omstiftelse af Meninger, var en Folge af den mangeaarige Bane, paa Procuratorviis og uden indre personlig Overbeviisning at have forsvaret enhver af de Paaastande, som Ophavsmanden til den kirkelige Omvæltning af egen Magtfuldkommenhed, og uden at raadsføre sig enten med ham eller med nogen anden, udslyngede. Thi saasnart det tidligere Tryk, der havde hvilet paa ham, med Luthers Død var ophørt, følte han en under disse Omstændigheder let forklarlig Drift til at gjøre sine afvigende Meninger gjældende, men han mærkede ikke selv, at den langvarige Afhængighed og Uselvstændighed havde tilintetgjort alle de Kræfter i hans Sjæl, der betinge en selvstændig Overbeviisning. Man kan imidlertid ikke andet end forbauses over den totale Mangel paa Agtelse, hvormed hans Fjender ved enhver Leilighed behandlede ham under den Række af Stridigheder, som igjennem meer end tredive Aar efter Luthers Død bragte al den aandelige Sammerlighed for Lyset, som det kirkelige Frafald havde affødt.

Men det følger af sig selv, at de, som ikke undsaae sig ved at byde Reformationens esterlevende Patriarch en saadan Behandling, ikke levede hinanden indbyrdes det mindste af den Ære eller Agtelse for moralsk Hæderlighed, uden hvilken Navnet Geistlig eller Theolog i Folkets Zine nødvendig maatte blive Gjenstand for haanende Ringeaagt. Dette sidste viste sig ved utallige Leiligheder. Menighederne blandede sig jevnlig paa deres Viis i Theologernes hensynsløse Angreb paa hver-

andre, og mange lutherste Prædicanter maatte under de Folketumulter, som deres Modstandere opvakte, forlade deres Embeder og streife om fra det ene Sted til det andet, givne til Priis for Mangel og Mishandlinger. Aaledningen til disse Yderligheder var sædvanlig den i vore første Artikler fremstillede Lære om Enetroen og den tilregnede Retfærdighed. Dette Dogma var jo Reformationens Hovedløstestang, og det var lykkedes Luther at gjøre det saa populært, at Folket ikke paa nogen Maade vilde taale noget Angreb paa dette „Evangelietis dyrebareste Kleinodie“. Under de vedvarende Stridigheder, som alle vare foranledigede ved Melancthon og hans Tilhængerens Forjøg paa, ved smaa Tillægsbestemmelser at forebygge de moralisk fordærvelige Følger af denne Betragtning af Forløsningsdogmet, havde de saakaldte ægte Lutheranere altid Folket paa deres Side. Den Lære, at den menneskelige Villie slet Intet har med Omvendelsen og Retfærdiggjørelsen at gjøre, men at Gud virker Alt ganske alene, og at den nye Lydighed eller de gode Gjerninger ikke ere nogen nødvendig Betingelse for Saligheden, var i Folkets Dine nu eengang Prøvestenen for de Geistliges evangeliske Rettroenhed og Betingelsen for Bifald og Yndest. I denne Måderne af Folket demoraliserende Tilstand kunde Melancthon ikke see andet, end en naturlig Udvikling af den nye Lære, og det græmmede ham dybt, at den sande Grund til det Bifald, Folket skjænkede den, ikke lod sig skjule for Verden. Han kaldte sine Modstandere for „Folkesmigrere“ og „tyranuistiske Demagoger“, og han stod i det store Fleertal af Geistliges saavel som i den store Mængde af Folkets Dine stemplet som en Forræder mod Luthers vigtigste Læresætninger!*)

---

*) Eigesom vi ovenfor have omtalt det Fabelagtige i Fortællingerne om Reformatorenes Enighed, saaledes bemærke vi her i al Korthed, at Alt hvad de saakaldte Reformationshistorier fortælle om Melancthons Blidhed og Sagmodighed ikke mindre hører hjemme i Fabelens og Romanens phantastiske Verden. Han staaer vel tilbage

Saaledes hævnede den store Usandhed sig paa alle de handlende Personer, som laae til Grund for hele dette vilde Oprør mod de fra en tidligere Tid overleverede Tilstande. Det oprindelige Skildt og Skjold, hvorunder Bevægelsen i Begyndelsen gjorde sin Berettigelse gjældende, nemlig Bekæmpelsen og Bortkaffelsen af alle kirkelige „Misbrug“, og Midfærthed for en aandelig Fornælse, for en Gjenfødselse af det kirkelige Liv, det havde forlangt viist sig blot at være en Indledning til, Skridt for Skridt, alt som Leiligheden tilbød sig, at angribe det ene af Kirkens Dogmer efter det andet, og under forargelige kunstig tilveiebragte Folketumulter at affkaffe den Gudsdyrkelse, hvis væsentlige Elementer og Hovedformer henholdsvis vare tilstede allerede i Kirkens tidligste Aarhundreder. Affskaffelsen af det eucharistiske Offer samler sig især Alt, hvad vi i det Foregaaende have fremhævet som nødvendige Virkninger af den omtalte aandsløse Betragtning af den hellige Skrift og Forkastelsen af den levende kirkelige Overlevering, der er et Udtryk for den fra Slægt til Slægt forplantede kristelige og kirkelige Fælledsbevidsthed. Thi dersom intet Andet maa have en berettiget Tilværelse i Kirken, end hvad der kan godtgjøres ved Henviisning til udtrykkelige Ord derom i Bibelen; dersom altsaa med andre Ord ingen af de Former for det kirkelige Liv, hvis Tilstedeværelse i en saagodtsom fuldt udviklet Skikkelse uimodsigelig kan paavises i det fjerde og femte Aarhundrede, maa gjælde for apostolisk Overlevering, fordi disse Former ikke findes nære beskrevne, men kun antydede i den hellige Skrift: da udtaler en saadan Fornægtelse af

for Luther i Videnskabelighed og Gynisme i Udtrykker, men baade i sine Privatbreve og Stridskrifter betjener han sig ikke blot af Udvemsord mod sine Modstandere, der røbe alt andet end Mildhed og Sagtomodighed, men han opfordrer endog jevnlig Tysker og Tyrigheder til Blodsudgydelse, idet han kræver dem, som han kalder „Gudsbespottere“ exemplarisk straffede, og ytrer en Glæde over de enkelte Tilfælde, hvori dette skete, som maa kaldes vanværende for hans Charakter.

al levende Udvikling ved Siden af den tidligere (i Nr. 25) omtalte uhistoriske Betragtning baade af Christendommen og Menneskelivet, en saa aondløs Protest mod alle Grundbetingelser for den menneskelige Aands Livsnytninger, at Enhver der, uhibdet af de kun paa dette ene Punkt herom herstende Fordomme, vil underkaste denne al Udvikling fornægtende Stilstandstheorie en Prøvelse, maa erkjende den for at være hverken mere eller mindre, end hvad man nuomstunder og i det verdslige Livs Conflicter vilde kalde en paa den øieblikkelige Virkning beregnet Manøvre, og — forsaavidt der under den skjuler sig et vistnok ikke tilsigtet, men dog factist tilstedeværende Bedrag — en religiøs eller kirkelig Humbug af første Rang. Intet Udtryk om dette Blændværk er for stærkt til at betegne den Unatur i Tankegang og Betragtning, der udelukkende i en enkelt ganske speciel Retning, og fordi man her kan gjøre en ganske specifik Brug af den, vedkjender sig Forestillinger og Grundfætninger, som alle fornuftige Mennesker paa ethvert andet Omraade ubetinget vilde fordømme som det pure Barbari, usoreneligt med Grundlovene for den menneskelige Aands historiske Udvikling! Bedraget er saa meget mere paafaldende, som den eiendommelige Opfattelse af Christendommen, der er fremgaaet af hiin Stilstandstheorie, netop bryster sig af at være det største Fremskridt i Udvikling, som den menneskelige Aand i hele det christelige Tidsrum har gjort, og at indeholde Spiren til alle videre Fremskridt! Thi Reformationen roser sig jo netop af at have ført Menneskeflægten med Kæmpeskridt fremad paa den aandelige Udviklings Wei i alle Retninger, og Reformatoreernes Efterfølgere have jo udviklet hvad de kalde Reformationens Principer saa yderligt, at der over hele den protestantiske Verden ikke er stort mere tilbage af det Indhold, der skulde give dette Fremskridt Charakteren af en christelig Udvikling. Under de voldsomste Protester mod al Udvikling af de i Bibelen givne Antydninger saavel i Henseende til Væren, som til Gudsdyrkelsen, har Reformationen altsaa ikke blot affstaffet Alt,

hvad Fortiden i Kraft af den oprindelige levende med Kir-
 lens Grundlæggelse samtidige Bevidsthed havde
 bygget, udviklet og ordnet, men begyndt heelt nye kirkelige
 Tilstande med at gjøre et Spring af fjorten Aarhundreder
 tilbage i Tiden, og gjøre de Ord og Udtryk, hvori Skriften
 hentyder til Livsformer, der selvsjælgelig vare til før dens Om-
 tale af deres Virksomhed, — gjøre dem til Grundlag for en
 ganske ny af Fortiden uafhængig Udvikling og Overlevering.
 Den har med andre Ord begyndt en ganske ny Række af
 Traditioner, hvis Eiendommelighed bestaaer i en ganske specifik
 Modsetning til de tidligere Tiders Overlevering, hvorefter denne
 sidste skulde forkastes, medens de første skulde have ubetinget Gyl-
 dighed. I enhver anden Retning vilde en saadan aandløs
 Betragtning af Historien og Menneskelivet blive til Latter og
 blot blamere den, som vedkjendte sig den; men paa Reli-
 gionens Gnemærker staaer den i alle Maader ved Magt, og
 æres som en dyrebær Arv fra Fortiden; thi det er jo her af
 en ganske særegen Interesse, at anerkjende Traditionsbegrebet,
 for fremdeles at opretholde Reformationens Traditioner,
 og først og sidst den udelukkende i samme begrundede Lære om
 den tilregnede Retfærdighed ved Troen alene. Ligesom det nemlig
 er bitterligt, at denne sidste Lære har banet Reformationen Vej og
 staffet den Indgang i alle de Lande, hvor den har faaet Magt
 og Raaderum; ligesom det er den, i Pagt med den af samme
 udspringende evangeliske Frihed, der overalt har gjort
 Luthers Navn populært, er den, der beviislig er bleven Kil-
 den til det brede selvbehagelige Velvære, hvormed man nuom-
 stunder kan høre Enhver, der hverken træer det One eller det
 Andet, rose sig af at være en „god Protestant“: saaledes ville
 man paa den anden Side vel mærke sig, hvad vi paa sit Sted
 (Nr. 16. S. 248) herom have fremhævet — at Reformatorerne
 vel gave sig Mine af at begrunde dette „Dogma, hvormed
 deres Kirke staaer og falder“, med Beviser af det N. Test.,
 men at Luther paa den anden Side lægger den allerstørste
 Vægt paa, at Enhver, der vil forstaae den hellige Skrift til-

gavns i hvad som helst den taler om Menneskets Forhold til Gud og Evigheden, altid maa have denne Være in mente! Men dette vil jo med andre Ord sige det samme som, at denne Være var en i hans Bevidsthed tilstedeværende Forudsætning for Skriftens Forstaaelse, at der for ham havde faaet samme Betydning, som den i Traditionen begrundede, af Skriften uafhængige og før den tilværende Troesregel havde for den gamle Kirke, nemlig Betydningen af at være det øverste Fortolkningsprincip. Denne Kjendsgjerning afgiver, fordi den angaaer den Sætning, der afgjør Alt i Henseende til Reformationens Berettigelse og religiøse Betydning, det klareste Beviis for hvad vi ovenfor have sagt, at Luther har gjort sig selv og sin personlige Opfattelse af Christendommens Hovedlære til Udgangspunktet for en ny Overlevering, der tillige med Forkastelsen af hele den gamle Christendom skulde være en Lov for alle følgende Tider. Vi skulle i det Følgende meddele en vigtig Opløsning om dette Punkt.

(Fortfattes.)

Den spanske Revolution.

VI.

Dronningens Skriftefader var jo en Jesuit, og hendes fortroligste Veninde var en Nonne, som af Folket ansaas for at bære Christi Saarmærker. Baade det Ene og det Andet, og fremsfor Alt begge Dele tilsammen var jo en forfærdelig Forbrydelse! Christi Saarmærker er jo Noget, som Verden overhovedet ikke gjerne hører Tale om; og, er allerede Troen paa selve Christi egne Vunder, hans Død og Opstandelse den antichristelige Clique en Bedrøffelse, hvormed der i vor fremskredne og oplyste Tid ikke længer bør være Tale, maatte det jo være en afgjort Sag, at huii Nonne var en Bedrageresse af den allerværste Slags. Og en Jesuit! -- Man behøver blot at nævne dette Ord, for at indjage enhver „dannet“ Avislæser Skrak og nakke hele Bognmandslæs af dydige

Følelser! Dronningen var paa eengang lastefuld og stinkellig, og hendes Skriftefader var ikke blot Jesuit, men han havde endog før — horrible dictu — været Dragon! En saadan Jesuit maatte jo være et ganske forfærdeligt Uhyre. Han maatte jo absolut have indblåst Dronningen de forbarveligste Grundsætninger. Var hun i sig selv og i forveien vellystig, tyrannisk og lunefuld, hvo kunde da tvivle paa, at hun maatte blive fuldstændig moralsk ruineret ved at betro sig til en saadan Samvittighedsraad og Veileder! Aviserne talte næsten, som om de vidste Alt hvad Dronningen betroede sin Skriftefader; thi da hun nu engang ikke blot var bigot, men i de sidste Aar ogsaa var bleven en Fjende af Friheden, hvo kunde da tvivle om, at den forhenværende carlistiske*) Dragon bestyrkede hende baade i disse og i alle andre Udbyder, og at han i Forening med den for nævnte sværmeriske og forførte Nonne maatte bære Hovedskylden for de fordømmelige „reactionære“ Grundsætninger, der i de sidste Par Aar havde vundet Herredømmet ved det spanske Hof. Anklagen indskrænkede sig naturligviis ikke til Skriftefaderen og Jesuiten samt deres „affyelige Lære om Diemedet, der helliger Midlet“, men man fremmanede det jædvaulige Ekrannebillede: „Præstevælden“ i Pagt med den politiske Despotisme, hvilken sidste man har havt et særdeles Held med at indbilde Publicum, at det skal ligge i den katholske Geistlighedens særdeles Interesse a understøtte i dens frihedsfjendtlige Tendenser.

Med disse Historier har Pressen nu i et Par Aar dovet Publicums Øren, indtil Tid og Omstændigheder fandtes beleiligt til at lade den Mine springe, hvorpaa man saa længe og saa uførtroent havde arbejdet. Læseren vil allerede af det Foregaaende have seet, hvori Dronningens egenlige Forbrydelse bestod, nemlig deri, at hun endelig, uagtet al den moralske Sammenlighed, hvorunder hendes Charakter har lidt Skibbrud paa

*) Carlister kaldtes Tilhængerne af Don Carlos, en Broder til den i Aaret 1833 afdøde spanske Konge Ferdinand VII., som i Aarene 1833—40 under Navn af Carl V. forjægrede sin Ret til den spanske Throne. Han vilde ikke anerkende den nu Arvelov, som hans Broder et Par Aar før sin Død havde givet, hvorefter den nu dethroniserede, dengang 3 Aar gamle Dronning Isabella II. skulde succedere ham under sin Moders Entefronning Christina's, hans fjerde Gemalindes, Formynderskab. Efter den gamle Arvefølgetlov var nemlig Don Carlos den retmæssige Thronarving, men han blev kun anerkendt i de nordlige Provindsjer. Dronning Christina stættede sig til det liberale Parti og bekræftede ved dets Hjælp efter en syvaarig Borgerkrig Don Carlos, der repræsenterede de strengt monarkiske Grundsætninger.

den sødelige Holdning, som betinger et Folks Agtelse for den kongelige Værdighed, — at hun desuagtet endelig fik Vinene op for Liberalismens politiske Immoralitet, og omgav sig med Mænd, der repræsenterede en politisk Anskuelse, som harmonerede med Spaniens historiske Udvikling og det spanske Folks Charakter. Men den Capitalforbrudelse, som satte Kronen paa Dronningens moralske og politiske Misgjerninger, var hendes sidste Beslutning, i Medfør af Alliancen med Frankrig at understøtte den h. Fader mod det italienske og europæiske Revolutionsparties Planer. Det var dette Forehavende, der for enhver Priis og ved ethvert Middel maatte forhindres. Og hvilket Middel kan i denne Henseende maale sig med Presjens systematiske Bagvaskelse? Den gjenlyder igjennem Hundreder af dens Organer, der staae i de over hele Sydenropa udbredte hemmelige Selskabers Sold. Disse Blade begyndte for et Par Aar siden at bringe forskjelligt ufordeelagtige Rygter om den spanske Dronning i Smilob, og efterat disse Rygter derpaa i nogen Tid vare tilbørlig gjentagne, varierede og forbedrede, bleve de af de samme Blade, der havde udbredt dem, paaberaabte som konstaterede Kjendsgjerninger! De Sammensvorne havde imidlertid hemmelig aftalt og forberedt Alt, og den yderste Termin for Planens Udførelse indtraadte, da Dronningen begav sig paa Reisen til Frankrig. Det som Alt gjaldt om var jo, som sagt, itide at forhindre Fuldbyrnelsen af den foromtalte Overeenskomst med Kaiser Napoleon til den h. Stols Beskyttelse, og fremkalde Begivenheder, der eguede sig til, om ikke at tilintetgjøre, saa dog i alt Fald at lamme Katholicismens sociale Indflydelse i Spanien. Thi det spanske Folks Vedhængenhed ved den katholske Tro har altid været Liberalismen en Torn i Kjødet. Derfor hørte man, saasuart Telegrafen havde bragt den glædelige Tidende over Pyrenæerne, et fransk kirkefjendtligt Blad triumpherende udraabe: „Reactionen havde tre Hovedkvarterer, i Wien, Neapel og Madrid. Wien har afkastet Lanterne, Neapel har omfavnet Garibaldi, og nu er Madrid i Begreb med at erobre sin Frihed!“

Vi have i det Foregaaende besvaret det Spørgsmaal: hvad der har været den sande Aarsag til denne uventede Begivenhed; og vore Overveielser have givet det Resultat, at, dersom Dronning Isabella II. havde været ligesaa sjældenfindet mod Kirken som hendes kongelige Fætter i Florenz, eller dog idetmindste var vedblevet med at gaae i det liberale Sabelregimentes Ledebaand, da vilde Verden aldrig have hørt noget til de dydige Smertenshyl, der have ophidset den almindelige Stemning imod hende;

man vilde have tilgivet hende langt større Synder, end de der ligge til Grund for den Syndflod af Bagvaskelser, der have ruineret hendes Rygte i det offentlige Omdømme, og derved berøvet hende den Deeltagelse, som ellers pleier at blive faldne Storheder til Deel i deres Ulykke. Vi skulle til Slutning endnu kortelig besvare et andet Spørgsmaal, som staaer i uoié Forbindelse med det første, nemlig det Spørgsmaal: hvorledes har det kunnet lykkes med et saa afgjort Held at organisere det hele Raffinerie, som maatte sættes i Bevægelse for at tilveiebringe det, som saa hurtigt og let er opnaaet?

Svaret bliver her, at den hele Agitation som vi alt i Forbigaaende have bemærket, er udgaaet fra de hemmelige Selskaber og revolutionære Klubber, der have udsprængt deres Hat over hele det sydlige Europa, og det er navnlig disse Landes Primurer-Loger, som lede den hele systematiske Ophidselse mod Paven, Kirken og Katholicismen, der er Drivfjederen og Midtpunktet i hele den nærværende Tids politiske Høre. Man vil isolere Paven, berøve ham enhver jordiff og verdslig Støtte, og have Rom givet til Friis for de garibaldiske Bander. Uagtet Verden har seet Kirken, Christendommen og Pavedømmet gaae feierrige ud af alle tidligere Kampe, vil den dog ikke opgive Troen paa, at de saa ofte forgjæves gjentagne Forsøg paa at faae Bugt med denne haardnakkede og seiglivede Modstand mod Hedenskabets, formeentlig i Tingenes naturlige Orden begrundede, Ret til at gjøre sine gamle Krav paa Verdensherredømmet gjældende, — at disse Forsøg dog tilsidst engang maae kunne lykkes, naar man blot ikke slipper Troen derpaa og Haabet dertil. Det er mærkeligt nok kun i denne Betydning man sætter en Væi i at troe og haabe! At de franske, italienske og spanske Loger vedkjende sig dette anti-christelige Formaal som det sidste Endepunkt i deres politiske og sociale Ulykkelighedstheorier, fremgaaer af en Mængde samstemmende Kjendsgjerninger, som de sidste Mars Conflicter have affloret, og disse Tendentser bestyrkes yderligere ved den Omstændighed, at flere af Logernes indflydelsesrigeste Medlemmer og Ledere offentlig have vedkjendt sig atheistiske Grundiætninger. Hundreder af Blade betales for at arbeide i dette Formaaes Tjeneste, og vi have jo seet, hvorledes de, ligesom paa et Commandoord satte det klogt beregnede Bagvaskelses-system i Bevægelse mod „Reactionens tredie Hovedkvarter.“

Denne hele Retning af deres Virksomhed maa kaldes et flaaende Exempel paa den flette Dagspresses forbausende Evne til at speculere heldigt i den dannede Læsepøbels Trængsel i Gen-

seende til Jagttagelseevne, Eftertanke og Dommekraft. Isabella II. ansees nu overalt i Verden, hvor Kviseerne gjælde for Nutidens Evangelium, for en tyrannisk og foragtelig Kvinde, medens Sandheden er, at hun er falden som et Offer for det velorganiserede og godt betjente revolutionære Parties Planer. Man har uden Skaansel givet sin dydige Harmes Luft i Anledning af Dronningens desværre umægtelige Mangel paa sædelig Holdning, hvorimod det synes, som om denne Harmes ikke har et Ord tilovers for den Betragtning af saadanne Begivenheder, som finder Forræderi og Brud paa den underfaatlige Trofskab at være Forbrudelser, der have langt betænkeligere Følger for Samfundet i det Store, end Herskerens umoraliske Livsvandel! Denne Sandhed stadfæstes allerede af den sidste Tids Begivenheder i Spanien, der varsele om det Dag for Dag kjendeligere opdukkende Anarchies Forstyrrelser, der ville faae noget ganske andet at betyde for det spanske Folk, og maaskee ikke mindre for de øvrige Folk, end Dronningens personlige Udyder og „reactionære“ Grundsatninger. Dog — kan man undre sig over, at det moderne Samfund, som forherliger Forrædere og Meenedere, og talder Snigmord for en blot politisk Forbrydelse, at den baade paa den offentlige og private Morals Enemærker famler i det tykkeste Mørke, og kun vil lade sig belære af stedse gjentagne bitre Erfaringer, hvilke uvaatvivlelig heller ikke denengang ville udeblive?

Rirkelige Efterretninger.

Rom. Angaaende de nærmere Omstændigheder ved den d. 24. Nov. fuldbyrdede Dødsdom over de to Garibaldiske Snigmordere, hvis tilsigtede Formaal: hele Jouaveregimentets Tilintetgjørelse, alene ved det guddommelige Forsyns oienhyulige Beskjærmelse blev forhindret, læses i „Cöln. Bl.“ følgende Correspondentefterretning af 24. Nov.

„Igaar Eftermiddags underrettedes Publicum, som det her pleier at skee, ved Tavler, der ophænges paa de offentlige Pladser om, at Dødsdommen idagmorges skulde fuldbyrdes. Paa disse Tavler læses altid en Opfordring til at bede for Delinquentens Sjæl, og nedenunder: dennes eller disse's Navn, Alder

Jødested, saavel som Executionens Tid og Time. Guillotinen blev igaarafftes opreist paa Pladsen Rocca della Verita, hvor saadanne Executioner pleie at finde Sted. Paa den vestlige Side af Pladsen ligger Kirken St. Maria in Cosmedin, i en nærliggende Gade Kirken St. Giovanni deccollato (d. e. den hals-huggede St. Johannes). Til den første af disse Kirker blev imorges tidlig Kl. 5 de Domsældte i luftede Bogue og under Militarbevogtning henførte, efterat det ved Midnat var tilkjendegivet dem, at Hemrettelsen var fastsat til Kl. 7. Monti havde allerede for flere Dage siden yttret Anger over sin Forbrydelse og skriftet; Tognetti derimod ligeindtil det Dieblit, da man forkyndte ham hans nærførestaaende Dødsstund, ikke villet høre det mindste herom, og ikke villet modtage nogen Præst. Dette var Aarsagen til, at Straffens Fuldbrydelse alt i nogen Tid har været udsat; man nærede bestandig det Haab at overvinde hans Forstokkelse. Men da det flere Uger igjennem havde viist sig umuligt for den vedkommende Præst at bevirke nogen Forandring i hans Sindelag, maatte Loven stee Fyldest. Men aldrig saasnart traadte den nære Død ham under Dine, førend denne Bished bragte ham til Fortvivlelse. Dog fattede han sig snart atter og begjærede en Skriftefader. Overvældet af sin utvivlsomt oprigtige Anger udraabte han den ene Gang efter den anden: „man har bedraget mig! jeg er bleven skammelig bedraget!“ Da Delinquenterne vare ankomne til den nysnævnte Kirke, anmodede Monti sin Skriftefader om at bede Zouavecorpset om Tilgivelse. Han havde nemlig, da han steg ud af Boguen uagtet Mørket bemærket, at Størstedelen af den Quarré, der omgav Pladsen, var dannet af dette Corps. Dets Tilgivelse blev ham naturligvis strax tildeel. Da han ledsaget af Præsten traadte ud af Kirken, blev han ved Synet af Guillotinen greben af en stærk indre Bevægelse. Han besteg Skafottet med vaklende Skridt, understøttet af den Geistlige, der tiltalte ham med trøstende Ord. I det Dieblit Øren faldt, tilvaabte Præsten flere Gange den omtringstaaende Mængde de Ord: „Beder for hans Sjæl!“ og Skarpretteren fremviste hans Hoved for Tilskuerne. Tyve Minuter efter lod „Armejynderklokken“ paa ny, og Tognetti traadte ud af Kirken med en sort Masse over den øverste Deel af Ansigtet og fulgt af to Præster. Omendstjondt den Ulykkelige Intet kunde see, skjælvede han stærkt og formaade neppe at stige op ad de saa Trin. Umiddelbart før Øren faldt, raabte han høit: „Barmhertighed! Gud, o Gud! Barmhertighed!“ Præsten gjentog hans Udraab og tilføiede, i det han meddeelte

ham Absolutionen: „Ja, min Søn, haab paa Guds Barmhjerlighed!“ Han vendte sig derefter til de Omkringstaaende, og talte dybt bevæget Ord, som passede for dette sorgelige Dieblit, idet han ifærdelesked fremhævede, at begge de Domsfaldte vel havde forbrudt sig svært her paa Jorden, men dog vare døde angersfulde og som Christne. Monti var 35 Aar gammel, født i Fermo og Murer af Haandværk; han var gift og efterlod et Barn. Han havde bragt Krudtet til Hvalvingen og antændt Mienen. Tognetti var 25 Aar gammel, født i Rom og ugift. Han havde havt Nøglen til Casernens Hvalving i Forvaring og havde været Monti behjælpelig ved Forbrydelsens Udførelse. Det Exempel, som her blev statueret, var desværre af en paatrængende Nødvendighed for at affrække Revolutionspartiets Emisfærer og alle deres Banditer, Giftblandere og Minesprængere, og sikkre den pavelige Hær, som ved Gift og Dolk, forgiftede Fødemidler og Cigarer o. s. v. har tabt saa mange brave Soldater, for Hjertagelsen af saadanne Forbrydelser. Efter Executionen bleve Eigene, ledsagede af Geistlige, førte til den fornævnte St. Johannekirke, hvor der idag bliver læst Sjælmesfer, medens Begravelsen vil finde Sted iaften med de sædvanlige kirkelige Ceremonier.“

Saaledes handler man i Rom mod Forbrydere, som Lovet tilkjender Dødsstraf for Drab i dettes meest qualificerede Stikfelse. Den for alle eensgjældende Lov kræver Døden; men Regjeringen i den Stat, hvis Overhoved er Christenhedens Ypperstepræst, gjør Alt for at fore Misdæderen til Selverkjendelse og Anger, som er Betingelsen for Afsoningen af selv de største jordiske Forbrydelser hidset og Frisindelsen for den evige Retfærdigheds Domsstol. Naar man da nuomstunder stadig hører Dødsstraffens Anvendelse, som udtryffeligt er hjemlet i den guddommelige Lov, udskrige for en Umenneskelighed, et Barbari, der staaer i Strid med Nutidens milde Sæder og dens Begreber om Humanitet, da finder denne eendommelige Nttring af Nutidens humane Overbærelse sin Forklaring i den dybt i det nærværende Samfunds inderste Hjerter luvende Tvivl om et evigt Livs Virkelighed. „Man lever kun eengang,“ og „hvad der mulig siden kan komme er ialtfald uviist.“ Derfor er dette Liv Alt, det Eneste, hvorom man kan sige, at man har det, og derfor hænger man ved det! Man tænker ligesaa lidt paa, hvad det har at betyde for en Forbryder, at han, ved her at blive straffet, kan føres til Bod og Omvendelse, og frelses for Evigheden, som man tænker paa de Følger, det eengang vil have for Samfundet,

at al Frygt for den evige Gjengjældelse og dermed al Sky for Forbrydelsen forsvinder med den Straf, der har paamindest den fædelige Forvildelse om begge Dele.

Spanien. I Madrid, Sevilla, Segovia og Salamanca har et stort Antal Damer indsendt Adresser til den provisoriske Regjering, der protesterer mod dens Volds handlinger mod Kirken og alle de stedfundne Krænkelser af dens Frihed og Retigheder, og til Gavn for de mange Konner, som pludselig have maattet forlade deres Klosters. Adressen fra Madrid talte blandt Underkrioterne Navnene paa 621 til de hoiere Samfundsklasser hørende Damer. En Deputation med Grevinde Mirafol i Spidsen overrakte Documentet til Marschal Serrano. Han skjød hele Stylden paa de enkelte Stæders Juntaer og lovede at anstille nærmere Underføgelser, „ihvorvel det vilde være vanffelig at gjøre det om, som engang var skeet(!)“. Dette Svar betyder naturligviis det samme som, at Marschallen fremdeles vil lade Alt gaae som hidtil.

Baden. I Heidelberg har fornylig en protestantisk Synode beskæftiget sig med Spørgsmaalet om de saakaldte blandede eller bekjendelsesløse Skoler. Hvad den katholiske Kirke dommer om denne Foranstaltning, er bekjendt nok, men det er interessant at see, hvad den protestantiske Kirke, forsaavidt man kan tale om en saadan, tænker om denne Sag. For kort Tid siden læste man, at en protestantisk Synode i Soest (i Westfalen) paa det Bestemteste havde udtalt sig mod saadanne Skoler. I Heidelberg derimod fandt man, at den blandede Skole var et Udtryk for Protestantismens inderste Væsen (det vil med andre Ord sige: for den religiøse Indiferentisme), og at den derfor var usselig og fortjente paa enhver Maade at understøttes. Pastor Scheilenberg fra Mannheim bemærkede tillige, at den bekjendelsesløse Skole var „den protestantiske Lands yngste Barn“, og at Skolens Hovedopgave for nærværende Tid var Emancipation fra Kirken. Man sluttede Forhandlingerne med at vedtage den af Kirkeraad Schenkel opstillede Sætning, at den blandede Skole „harmonerede fuldkommen med den evangelisk-protestantiske Kirkes Principer, og at dens Indførelse derfor var usselig!“ Disse to Synoder ere et karakteristisk Vidnesbyrd om den Enighed, der hersker indenfor den evangeliske Bekjendelses Enmærker, og tillige et betydningsfuldt Bidrag til Forstaelsen af det saa

hyppig under saadanne Forhandlinger brugte Udtryk: den protestantiske Kirke. — Hvad man ikke maa oversee ved den Vægt, den protestantiske Liberalismes Ordførere lægge paa en for deres Sag gunstig Afgjørelse af dette Spørgsmaal, er den Umstændighed, at en saadan Afgjørelse, under Skin af den videstgaaende Liberalitet og Tolerance, ikke blot egner sig til at benyttes som et virksomt Tryk paa den katholske Kirke, ved at gribe forstyrrende ind i den religiøse Opdragelse, men at hele denne Agitation i sig selv er en Demonstration mod Katholicismen, eller en Ytring af den Intolerance, som benytter ethvert Middel til at opbidse de herskende Lidenskaber og Yndlingsdoctriner imod den, for saaledes at lamme dens Virksomhed og Indflydelse.

De omdelte og cirkulerende Lister, der angaae Subskription til en Gjentagelse af mit »Stabat Mater Dolorosa« bedes mig fra idag og snarest muligt tilsende.

Erbodigt

J. M. F. W. Buijch, Hotel Phoenix.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** d. 3die Januar. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katecheje. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8; Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 4. M. Octav af de uskyldige Værns Føst. 5. Ti. Vigilie.
- Onsdagen** d. 6te Januar. Epiphani (d. e. Herrens Aabenbarrelse) eller Hellig tre Kongersfest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 3 Vesperandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8; Høimesse. Kl. 6 Føstandagt med Prædiken. 7. Ti., 8. F. og 9. L. Octavdage.
- Søndagen**, d. 10de Januar. 1ste Søndag efter Epiphani. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katecheje. — Sct. Knuds Kirke: Kl. 8; Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 11. M., 12. Ti. og 13. O. Octavdage af Hellig tre Kongersfest. 14. To. Hilarius, Biskop og Eremit. 15. F. Paulus, Eremit. 16. L. Marcelinus, Pave og Martyr.
- NB. Søndagen, d. 3die Januar afholdes den første Kvartals-Collect af Peterspenge.
- Søgnedagsgudsstjeneste** i Sct. Ansgars Kirke: Stille Messe Kl. 7 og 8; Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. — 3 Kapeller (Lødbodveien 14): Stille Messe Kl. 6.

Kjøbenhavn.

D. E. Olsen & Co.'s Bogtrykkeri, Pilestræde Nr. 18.

Katholsk Kirketidende.

Syttende Aargang.

N° 2. Søndagen den 17de Januar. 1869.

Indhold: Reformationen og den hellige Augustinus. — Det nuværende Pavedømmes Kamp mod Revolutionen. — Kirkelige Efterretninger: Rom. Spanien. Østerrig. Berlin. England.

Reformationen og den hellige Augustinus.

(Fortsættelse fra Nr. 1).

I.

Blandt de i det Foregaaende omtalte nye Traditioner har den overalt i den protestantiske Bevidsthed dybt rodfæstede Fordom spillet en Hovedrolle — at den af os i de første af disse Artikler udførligt omhandlede, og siden ved flere Leiligheder i Foregaaende omtalte Lære om Retfærdiggjørelsen skulde være den gamle Kirkes oprindelige Lære, som navnlig Besterlandets berømteste Kirkefader, den h. Augustinus, særlig skulde have fremstillet i væsentlig Overensstemmelse med Luther. Vi skulle ikke opholde os længe ved den Modsigelse mod det Princip, der bærer hele Protestantismen, som ligger i, at man her appellerer til hvad man kalder „den gamle Kirkelære“, altsaa til den katholske Kirkes Tradition, medens man, som til Grundlaget for Reformationens Ret og for det hele Omfang af dens Opposition og blivende Modsatning til Katholicismen, bestandig ellers henviser til Bibelen alene, men tillade os blot at gjøre Hr. Dr. Zeuthen saavel som alle andre Lovtalere over den formentlig store Fortjeneste ved Luthers sildige Opdagelse af den allerældste, oprindelige og følgerig enegyldige Form for den Lære, hvormed Alt i Chri-

stendommen staaer og falder — vi tillade os at gjøre dem Alle opmærksomme paa det aldeles Uberettigede og Selvmodsigende i denne Appel til den katholske Overlevering, naar den udtales af Modstandere, som ellers begrunde deres hele Net til at opponere og benægte ikke blot paa Forkastelsen af enhver factist forhaandenværende traditionelt forplantet Form for den kristelige Sandhed, men navnlig totalt forkaste det Princip, hvori al Tradition har sin Rod og Kilde. Thi for den katholske Bevidsthed er Begrebet om en guddommelig Aabenbaring aldeles ufatteligt i den Skikkelse, i hvilken det er blevet gangbar Mønt i den protestantiske Verden, hvor man noiës med at have et Aabenbaringsdocument, hvorom det ikke alene er vitterligt, at der blandt Theologiens Ypperstepræster herfter meget dælte Meninger om Betydningen af dets Indhold, men ovenikjøbet stor Tvivl og Uvisshed i Henseende til Overbeviisningen om dets enkelte Deles Rægtighed og Tilblivelse ved en ganske særegen guddommelig Forsynsstyrelse. Den katholske-kristelige Bevidsthed finder det derfor meningeløst at tale om, at man har en guddommelig Aabenbaring, naar man ikke dermed faaer et bestemt Svar paa det Spørgsmaal: hvad der ved den er os aabenbaret, hvad Gud har havt til Hensigt at aabenbare os. Det katholske Begreb om en guddommelig Aabenbaring er nemlig grundet i en fast og levende Overbeviisning om, at Gud ved Christi Aabenbarelse i Verden har besvaret det tvivlende Hedenskabs Spørgsmaal: „Hvad er Sandhed?“ Og dette Spørgsmaal finder den katholske Christen besvaret ved den Betydning, som den af vor Frelser forjættede guddommelige Talemand, den Helligaand, har tillagt hans Liv, hans Virksomhed, Død og Opstandelse; thi den kristelige Fællede sands for Opfattelsen af alle den guddommelige Sandheds Ord og vidunderlige Kjendegjerninger og den ligeartede og indbyrdes overensstemmende Udvikling af de aabenbarede Troessandheder — denne Enighed i Opfattelsen og Uforanderlighed i den fortsatte Forplantelse og Udvikling af det fra Begyndelsen Aabenbarede er den Aands Værk, som først og for-

nemmelig i dette Viemed har taget en blivende Bolig i Christi Kirke, for der at virkeliggjøre den Eenhed og Enighed i Menneſteſlægten's Forhold til Sandheden, ſom ved Synden er forſtyrret. Virkningen af Affaldet fra Gud var nemlig tillige Adſplittelse, Sondring og Splid mellem Menneſtene indbyrdes, fordi Sandhedens Erkjendelse og Underkaſtelse under dens Lov er Kjærlighedens og Enighedens dybeſte Gruudlag. Derfor ſildres Virkningen af Forligelſen med Gud, af den ved den Helligaands Komme bevirkede Samling til Enighed i den evige Sandheds Erkjendelse eller Enighed i Troen paa den af Gud tilbudte Frelſe ſom en Tilſtand, der ſtabte eet Hjerte og een Sjæl i alle dem, ſom troede. Men er ſaaledes denne Eenhed og Enighed i Opfattelſen og Efterlevelſen af den aabenbarede Sandhed, er denne Eenhed i Tænkemaade, Anfkuelse, Livsbetragtning og Sindelag den Grundforudsætning, hvorpaa den katholſke eller almindelig chriſtelige Fælledsforſtaaelse af det Aabenbarede hviler: ſaa maa det dog være klart for Enhver, at de ſom grunde deres Ret til Adſkillelſe fra den katholſke Kirke paa Forkaſtelſen af det Princip, ſom bærer hele den katholſke Kirkebygning, forud maa erklæres for uberettigede til at ſtøtte den Hovedſætning i deres Lære, ſom i hele den reformatoriſke og ſenere proteſtantiſke Theori og Praxis ganſke falder ſammen med Læren om Bibelens Enegyldighed ſom Kilde til den chriſtelige Sandheds Erkjendelse, ved at paaberaabe ſig juſt den af Oldtidens Kirkelærere, ſom mere end nogen Anden af diſſe har havt en gjennemgribende Indflydelse netop paa denne Side af Dogmeudviklingen i hele den veſterlandſke Chriſtenhed.

Den heromtalte indre Modſigelse og Principløſhed er nu viſnok i Almindelighed et gjennemgaaende karakteriſtiſt Træk ved den heromtalte Polemik, idet den med Henſyn til den dogmatikſke Udvikling af de i Kirkens forſte fem Aarhundreder af Oldtidens Hæretikere beſtridte Aabenbaringsſandheder anerkjender de forſte almindelige Kirkeforſamlingers Decreter, og forkaſter Arianiſmen, Neſtorianiſmen, Eutychianiſmen og Pela-

gianismen, medens den i slet Consequents hermed samtidig for-
kaster det Princip, i Kraft af hvilket disse dogmatiske Resul-
tater bleve vundne!*) Men med Melancthon's dristige Hen-
viisning til den h. Augustinus i den augsburgske Confes-
sions tyvende Artikel har det, foruden denne Inconsequents, en
ganste eiendommelig Bestaffenhed, som vi bede den lærde Doc-
tor og Enhver, der kunde være tilbøielig til at troe hans gjen-
tagne Forsikringer om dette Punkt, vel at mærke sig.

Ved Overgivelsen af den augsburgske Bekjendelse
erkjendte isærdeles Melancthon — ligeoverfor den endnu
i de nye Kirkesamfund ikke aldeles udryddede katholske Be-
vidsthed og i det Hele ligeoverfor Tidens almindelige Me-
ning om Kirken som Bærer og Bogter for den gamle christelige
Sandhed — at det var en mislig Sag ved den lutherste Lære
om Retfærdiggjørelsen og Alt hvad der videre hængte sammen
med denne, at den fremtraadte som en den hele tidligere og
den daværende Kirke aldeles ubekjendt Nyhed. 3 fortrolige

---

*) Ligesom man nemlig i Almindelighed kan sige, at den gamle Kirkes
Lære ikke er grundet paa den h. Skrift, men udelukkende er byg-
get paa den traditionelle Opfattelse og Tilegnelse af det paa
Herrens og hans Apostlers Læber levende Ord, samt at de h.
Skrifter ingenlunde ere den christelige Sandheds oprindelige Kilde,
men at de vistnok som det første Led af den skriftlig forplantede Over-
levering, og fordi de hidrørte fra de første af Guds Aand paa en
overordentlig Maade bejalede og med Hans Kraft udrustede Bidner,
have en ganste særegen Betydning som et af den guddommelige Aand
for alle Tider fastsat bestemt Holdpunkt for al Tale om de evige Ting
i Hans Kirke: saaledes fortjener den Kjendsgjerning at paagtes, at
de ældste Concilier slet ikke byggede deres dogmatiske Resultater
paa Skriftbeviser, men ganste udelukkende paa den overleverede
Opfattelse af de af Herrens Apostle forkyndte Lærdomme. Spørgs-
maalet var her ene om, hvad de forsamlede Biskopper kunde vidne
om, hvorledes de paagjældende Led af den apostoliske Troes-
bekjendelse i deres Kirker opfattedes og forstodes, hvorledes deres
Forgjængere havde lært, og hvad i Henhold hertil det christne
Folk i deres Egne hidtil havde troet med Hensyn til den omhandlede
Lære.

Breve til sine Venner klagede han ligesom Luther over „det tykke Mørke“, hvori denne Lære, ligesom alle kristelige Hovedsandsheder i de Gamles Skrifter skulde være indhyllet. Men en saadan Tilstaaelse vilde have været altfor betænkelig i et for Keiseren og hele Riget bestemt offentligt Bekjendelsesbrev. Da Luther*) nu ved flere Veiligheder i en tidligere Tid dristigt havde beraabt sig paa Augustinus's Medhold for sin Lære, da Augustinus endvidere i det almindelige Folkeomdømme var Hovedrepræsentanten for den gammekirkelige Theologie, og da man ved saa mange tidligere Veiligheder havde forsikret Samtiden om, at den kirkelige Agitations Hovedoie med ene var det, at tilbageføre den gamle „under Favedømmet fordunklede og forfalskede Tro“: saa fandt Melancthon det ikke mindre tilfældigt end hensigtsmæssigt — tillidsfuldt og, endog uden at anføre saa meget som en eneste bestemt Udtalelse herom, at beraabe sig paa hiin navnkundige Kirkelærers Samtykke. Han siger blot: „At man i Læren om Troen ikke tænker paa at indføre noget Nyt, kan bevises af Augustinus, der med Flib behandler dette Emne, og lærer ligesom vi, at vi ved Troen paa Christus erholde Naade og blive retfærdige for Gud, og ikke ved vore Gjerninger, saaledes som hele hans Skrift de

*) I Aaret 1518 udtalte han sig med stor Tillidsfuldhed om sin Læres Overensstemmelse med Augustinus, men han blev jo længer, desto mere tilbageholdende i denne Henseende, og udtalte sig i det Hele siden jævnlig i den Retning, „at man i dette Stykke ikke skulde bryde sig videre om Kirkefædrene, som ingen Forstand havde paa denne Sag, fordi de levede i Tider, da den apostoliske Lære var fordunklet af menneskelige Tilfætninger“(!). „Hos Augustinus finder man kun lidet om Troen, hos Hieronymus slet Intet. Ingen af de gamle Lærere lærer den rene Tro. De anbefale Dyder og gode Gjerninger, men ikke Troen“ ... „Siden jeg ved Guds Naade har lært at forstaae Paulus, har jeg ikke brydt mig om nogen af de andre Lærere; de ere alle blevene mig for ringe. Jeg har tidligere læst meget i Augustinus; men efterat der var aabnet mig en Dør i Paulus, saa jeg forstod, hvad Troens Retfærdighed var, da var det forbi med ham.“

spiritu et litera (om Aand og Bogstav) udoifer.“ Men det mærkeligste herved var, at Melanchthon samtidig hermed i et Brev til den Würtembergſke Reformator, Johann Brenz, giver en ganſte aabenhjertig Erklæring om, at han var ſig fuldkommen klart bevidſt, at den nye Lære hvilede paa Forudſætninger, der ſtode i den fuldkomneſte Modſtrid med hiin ſtore Kirke lærers hele Tankegang og Foreſtillingskreds. Han ſiger nemlig i dette mærkværdige Brev blandt Andet: „Augustinus befinder ſig i den falſke Indbildning, at vi betragtes ſom retfærdige formedeſt den Opfyldelse af Loven, ſom den Hel- ligaand bevirker i os; men jeg beraaber mig paa Augustinus af Henſyn til den almindelig herſtende Mening om ham, hvor- vel han ingenlunde giver nogen rigtig Forklaring angaaende Troens Retfærdighed.“ Han forſikkrer deſaarſag ſin Ven, at denne kun da vil faae et rigtigt Begreb om det her paagjæl- dende dunkle Stridſpørgsmaal, „naar han ganſte lader den Augustinſke Indbildning om Lovens Opfyldelse fare, og ganſte fordnber ſig i Betragtningen af Forjættelſerne om den ufor- ſtyldte Naade.“

Den ſamme Mand, der allerede dengang i flere over hele Tydſkland udbredte Skrifter med de greleſte Farver havde ud- malet den dybe og brede Kløft, der ſtilte den proteſtantiske Lære fra den gamle Kirkes, tilſtillede under Forhandlingerne paa Rigsdagen i Augſburg ſaavel Biſtoppen af Augſburg ſom den pavelige Legat Campeggi den ene Skrivelse efter den anden, hvori han ſøgte at overtynde dem om Letheden ved at tilveiebringe en Gjenoprettelse af den kirkelige Eenhed. Alt be- roede i denne Henſeende blot paa, „om Kirken vilde indrømme Kalkens Indeſe i Nadveren og taale de gifte Præſter og Munk“. Han, der ligesom Luther ſaa ofte havde ſtildret den romerſke Kirke ſom det apokalyptiſke Babel med Stjøgen, der ſidder paa de ſyv Høie, og kaldt Paven for Antichriſt, for- ſikkrerede nu Pavens Legat, „at han og hans Meningsfæller havde den dybeſte Vrefrnygt for den romerſke Paves Autoritet og for hele Kirkeforfatningen, naar Paven blot ikke vilde forſtnde

dem (!), og at de ikke førte nogen Lære, der afveg fra den romerske Kirkes, samt at de vare rede til at adlyde den, naar den blot stiltiende vilde oversee Et og Andet, som man med den bedste Villie ikke var istand til at forandre.“

Saafrømt man nu ikke kan antage, at Melancthon i dette Tidsrum har været tilbøielig til heelt at opgive den tidligere forsægtede nye Lære og tilbyde sin Tjeneste for Gjenindsførelsen af den katholske Lære og Gudsdyrkelse*), bliver der altsaa Intet andet tilbage, end at antage, at han enten overensstemmende med sit ved alle andre Veiligheder anbragte Udvigelses- og Fordølgelsesystem — har tilsigtet en Overenskomst, der var beregnet paa at vildlede baade Protestanter og Katholiker, eller har havt til Hensigt foreløbig at føre de sidste bag Lyset, for, naar de forlangte Indrømmelser vare opnaaede, bagefter med de skarpsindigste Grunde at godtgjøre, at man igruunden Intet havde indrømmet. Denne sidste Antagelse harmonerer bedst med hans egen nysonitulte Erklæring om det Hensigtsmæssige i at vildlede den almindelige Mening ved en ham klart bevidst Usandhed. Den ovenfor fremhævede Modsigelse imellem Forkastelsen saavel af alle i den katholske Kirke factist gjældende Traditioner, som af selve Principet, hvorpaa de vare byggede; og den her anbragte Paaberaabelse at et traditionelt Resultat skulde naturligviis dækkes ved Henviisning til den nu igjennem en Række af Aar under enhver Forhandling gjentagne Sætning, at Kirkelæren i Tidens Løb var bleven forvansket og forandret ved menneskelige Paafund og Til sætninger. Medens man saa ganste i Almindelighed vel paaftod, at den rene evangeliske Lære ubelukkende grundede sig paa Skrif-

*) Det følger saa temmeligt af sig selv, at dette ikke kan have været hans Hensigt, da han her forhandlede paa hele det protestantiske Partis Begne, og han i saa Fald maatte have tænkt paa at give Luther og alle de øvrige Theologer til Priis, uden at han havde mindste Sikkerhed for, at den store Masse af Folket vilde stille sig paa hans Side.

tens Udsagn, meente man uden nogen iøinefaldende Inconsequents yderligere at befæste Tilliden til hiin Paastands Gyl-
dighed ved den Opdagelse, at Augustinus havde ført den samme
Lære, som Luther forsvarede, hvorved saaledes den gammel-
kirkelige Theologies igjennem hele Fortiden meest feirede Re-
præsentant i Modsigelse med den principielle Forkastelse af Tra-
ditionsbegrebet, anførtes som en Autoritet, der tilstrækkelig af-
hjemlede Rigtigheden af Luthers Forstaaelse og Fortolkning af
Apostelen Paulus. (Fortsættes.)

Det nyværende Pavedømmets Kamp mod Revolutionen.

I.

Vore Læsere ville ndentvivl erindre, at dette Blad for nogle Maaneder siden efter et udenlandst Kirkeblad bragte en Artikel, der førte til Overskrift de velbekjendte Ord: »Non possumus«^{*)}, med hvilke Pius IX. har værget sig mod de Fordringer, hvis Andrømmelse hans Tjener have opstillet som Betingelser for Pavedømmets Udsoning med „den moderne Bevidsthed“. Verden har i denne Vægning, i dette: „Seg kan ikke“ kun seet en utaalelig Stivindethed; og de Blade, som falskelig udgive sig for at være liberale ere ikke blevene trætte af at forhaane dette Ord som en Yltring af en Svaghed, der hverken kan det Ene eller det Andet, ikke kan andet end haardnakket holde igen og sride imod hvad der dog absolut maa være ret, siden al Verden synes enig om at forlange det — en Svaghed som var et sikkert Forbud paa Pavedømmets nærførestaaende Undergang. Med denne Bemærkning som Udgangspunkt agte vi, i Anledning af Aarskiftet, at give vore Læsere et kort Overblik over Betydningen og de sandsynlige Virkninger af den særegne Stikkelse, som Revolutionens Kamp mod Pavedømmet i de sidste ti Aar har antaget.

Intet er lettere for en Hersker, end at sige Ja til Alt, og

*) Forrige Aargang Nr. 8.

lade Alt gaae som det bedst kan, for dermed at skaffe sig øieblikkelig Fred ligeoverfor paatrængende Klager og truende Forbringer, og man kan medrette betegne den Eftergivenhed som Svaghed, der, uden at tage Hensyn til hvad der i sig selv er Ret eller Uret, bøjer sig for den almindelige Mening og søielig efterkommer den larmende Mængdes Ønsker. Naar man da bestandig har stemplet det som en utilgivelig Forsyndelse mod den oplyste offentlige Mening, at Pius IX. for ingen Priis vil forsones sig med de „moderne Ideer“, at han med ubøielig Standhaftighed har forkastet ethvert Vilkaar for denne Forsoning, og kalder denne urokkelige Fasthed i hans Overbeviisning for en Svaghed, der er bange for Friheden, da giver denne Begrebsforvirring kun et flaaende Vidnesbyrd om den nærværende Tids totale Opgivelse af de Grundsætninger for den offentlige Ret, hvorpaa den civiliserede Verdens Samfundsbygning hidtil har hvilet; den vidner klarlig om, at det er ikke Sandheden og Retten, den moderne Tid appellerer til, men ene Videnskabens Røst man hører i de høie Raad, der proklamere Revolutionen som Grundlaget for den moderne Samfundsordning, som den moderne Bevidstheds og den saakaldte „nye Retts“ uantastelige Helligdom. Videnskaben er nemlig altid blind; derfor er det revolutionære Frihedsinstinct ligesom besat af en utaalmodig Ultraa efter at hidføre et almindeligt Slaveri under det tunge og trykkende Aag af en ganske ny, tilforu ukjendt Despotisme, som først tilfulde kan virkeliggjøres, naar Christendommens Indflydelse paa den offentlige Ret aldeles er tilbagetrængt.

Revolutionens Røst er for nærværende Tid et almindeligt Folkehæredømme, der hviler paa en antichristelig, en aldeles hedenst Betragtning af Tilværelsen. Men for denne Folke despotisme er Tiden endnu ikke fuldkommen moden; derfor har man fundet, at den nærmeste og hensigtsmæssigste Vej til dens Tilvebringelse for Diebliffet er at ophidses de verdslige Magthavere mod Kirkens Overhoved, og understøtte dem i deres Forgribelse paa hans souveræne Rettigheder. Thi man har løbet sig fast i den Indbildning, at med disse maatte hans Autoritet som Kirkens af Verdensmagten uafhængige Overhoved nødvendig gaae tilgrunde. Men Vederne af hele denne Ophidselse mod den katholicke Kirke, Christendommen og Pavedømmet have ingenlunde til Hensigt i en ny Skikkelse at gjentage den Bedrift, hvorved det sextende Aarhundredes Reformatorer gjorde disse Magthavere til Baver, hver over sit

Land, og under de moderne constitutionelle Formers Garanti at stille dem i Spidsen baade for Kirkens og Statens Styrrelse. Det er klart nok, hvad den revolutionære Agitation i vor Tid har for Die. Den vil ingenlunde affkaffe Pavenmagten til Bedste for den verdslige Fyrstemat; men den vil tilintetgjøre al Magt og Herredømme, Autoriteten i enhver Skikkelse, hvori den hidtil har udøvet Indflydelse paa det menneskelige Samfund; og den nærværende Tids Stræben har i denne som i alle andre Henseender naaet en Klarhed i sin Bevidsthed om de Formaal, den har for Die og de Midler, der sikkest tjene til at hidføre dem, som ingen tidligere Tid kan rose sig af. Den har en bestemt Følelse af, at, skulle dens Bestræbelser krones med Held, da gjælder det fremfor Alt at lamme Kirkens og Christendommens Magt over Samvittighederne. Alt i lang Tid have derfor Tidsaandens Ordførere arbejdet paa, igjennem en antichristelig og frivol Literatur at udrydde Troen og al Hæfngt for Eviighedens Fordringer. Efterat den „offenlige Mening“ saaledes var tilbørlig bearbejdet, efterat den store Mængde under en uafhængig materialistisk Livsbetraktning var bleven tiltrækkelig demoraliseret, aabnede man da for ti Aar siden et systematisk forberedt Felttog mod Kirken og Pavedømmet.

Man troede nemlig at være kommen til Erkjendelse af, hvad der var Grunden til, at alle tidligere Revolutioner vare mislykkede — at dette laae i, at man, som det heder, tidligere altid var „begyndt fra den forkeerte Ende“. Man var tilforn altid begyndt med Oprør mod Statsmagten, eller havde gjort Angrebet paa den verdslige Magt til Udgangspunkt for Bevægelsen, og først siden draget Kirken og Christendommen ind i dens Malstrøm, som et nødvendigt Tilbehør til det vakte Røre, som et Middel til at fremme det politiske Hovedoie med. Denne Feil mener man at have erkjendt, og stræber at gjøre den god ved en klogere og mere systematisk Fremgangsmaade. Man har nu faaet Vinene op for den Sandhed, at Kirken er den Kilde, hvorfra al Autoritet, Myndigheden i enhver verdslig Skikkelse, stammer, og at Paven er Christendommens, og dermed al høiere guddommelig Autoritets eneste uafhængige og selvstændige Repræsentant paa Jorden. Man slutter da ganske rigtig, at Kampen mod al anden Myndighed først da vil naae Maalet, naar Pavenmagten er tilbørlig nedværdiget, samtidig med det religiøse Livs Stappelse og Vantroens almindelige Herredømme. Man hylter blot foreløbig Respect for de

verdslige Magthavere, fordi og saa længe man behøver deres Tjeneste under Kampen mod Kirken; men man glæder sig hemmelig over at see dem grave deres egen Grav ved denne deres svage Føielighed mod den offentlige Menings Fordringer; thi man har kun opsat, men ikke glemt, hvad man har tiltævt Tyrsterne, saasnart det maatte lykkes at faae Bugt med Kirke- magten.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Ved Slutningen af det d. 21. December s. A. afholdte hemmelige Consiistorium henvendte Pius IX. følgende Ord til det forsamlede Cardinalcollegium: „Kongen af Sardinien har i disse Tage fornødret sig saa dybt, at han har vovet at forlange Benaadelse for de to Forbrydere Ajani og Luzzi. Det er den samme Konge af Sardinien, hvem det har været umuligt at opdage Ophavsmandene til det paa de to Præster i Siena begaaede Snigmord — den samme Konge, som ingen Midler har funnet udfinde til at lindre de mange Ulykkeliges Nød, der have lidt saa meget ved Oversvømmelserne i Norditalien, men strax havde 5000 Lirer i Beredskab til at understøtte Enken efter en Forbryder. Denne Konge, under hvis Regimente saa mange Præster ere myrdede og uskyldigt fængslede, som sælger Kirker og Kloostere — denne Konge, hvem vi Alle saa vel kjende, og hvem vi netop derfor anbefale til den guddommelige Raade, forlanger Benaadelse for to Misdædere, som have fortjent den Straf, der er tilkjendt dem. Lad os bede den Allerhøieste om, at Han vil give denne Konge et andet Sind og føre ham til Omvendelse“.

I Forbindelse med Ovenstaaende meddele vi her, efter en i „Cöln. Bl.“ af det italienske Blad „Liberta cattolica“ optagen Notits, efterfølgende Statistik over de alene i det Neapolitanske stedsfundne, i Kong Victor Emmanuel's Navn for nogle Aar tilbage fuldbyrdede Hevrettelser. Fra September 1860 indtil Mai 1861 blev der ifølge Standretsdomme skudt i Alt 8,968 Personer, og under den langvarige og skammelige Bjergkrig, som den kongelige Armee førte mod den neapolitanske Landbefolkning, bleve 10,604 Bønder*) saarede og dræbte. Iblandt de Skudte befandt sig 54 Præster og 22 Munke. Samtlige disse 19,572 Menneskers For-

*) Disse kaldtes dengang i alle liberale Blade for „Røvere“.

brydelse bestod i, at de grebe til Vaaben for at forsvare deres legitime Konge mod en anden Konge, hvem de vare berettigede til at ansee for en Usurpator af hans souværene Rettigheder, og som den der tillige antastede deres Fædrelands Selvstændighed og Uafhængighed. Betragtedes nu end dette fra den piemontesiske Regjerings Standpunkt som en Forbrydelse, saa var det ialtsald dog kun en politisk Forseelse. Vi fremhæve dette i Anledning af den Avislarm, der er gjort over den d. 24. Novbr. fuldbyrdede Dødsdom samt Kongen af Italiens her omtalte Indsigelse mod Fuldbyrdelsen af den over to andre Deeltagere i den samme Forbrydelse faldede Dødsdom. Thi Kong Victor Emmanuels og den liberale Presses Sympathi for de Paagjældende sætter sig jo ubelukkende til den moderne Tids Anskuelse, at Dødsstraffen i sig selv er utilstedelig, og at den, hvor den endnu har Lovkraft, i intet Tilfælde tør bringes i Anvendelse paa politiske Forbrydere, efter som Revolutionen, i Henhold til de nye i den oplyste of-
fenlige Mening hjemlede stats- og folkeretlige Grundsætninger, ikke længere maa gjælde for en Forbrydelse, men er helliget som en politisk Ret, der vel endnu en Tid maa finde sig i ikke at være almindelig anerkjendt, og derfor, hvor den har Overmagten imod sig, maa finde sig i den Overvundnes Vilkaar, men den tør ikke straffes efter den gamle Rets Grundsætninger. Den ideale Tilstand man længe og spejder efter, er altsaa Anarchiet eller Næverettens almindelige Herredømme; thi Anerkjendelsen af Revolutionen som Fundamentet for de folkeretlige Tilstande vil være eensbetydende med Barbariets Seir over Civilisationen.

— D. 21. Nov. tog Pius IX. de ham af Katholikerne i Vendée og Bretagne (i Frankrig) skjænkede to nye Batterier ristede Kanoner og Ambulancer (Kazarethvogne etc.) i Diesyn. Det var isærdeleshed disse sidste til Felthospitalerne hørende Gjenstande, som tildrog sig den h. Faders Opmærksomhed, og som han tog noie i Betragtning. Efter en Brevefterretning til „Cöln. Bl.“ talte Paven ved denne Leilighed følgende Ord:

„Med inderlig Tilfredshed modtage Vi ethvert Bewiis paa den katholske Verdens Hengivenhed og Vedhængenhed ved den hl. Petrus's Stol. Lader os haabe og bede den Allerhøieste om, at disse Os af gode Christne skjænkede Forsvarsredskaber aldrig maae blive Os nødvendige, Vi undervurdere imidlertid derfor ingenlunde denne kostbare Gave, som sætter Os istand til at forsvare Kirkens Rettigheder mod dens Fjender. Alt hvad der hører til Felthospitalene vidner om de rundhaandede Giverses forsynlige Kjærlighed og Omhu for Vore brave Soldaters. Deres

christelige Brødrøs, legemlige Vel. I Tilfælde af, at det skulde komme til Anvendelse, vil det ogsaa tjene Vore Modstandere til Gode. Thi Enhver, der behøver det, har, om han endog er vor Fjende, efter vor hellige Religion en Ret til at forbre vor Hjælp. Men vi gjentage det atter: Vi opfende Vore Bønner til Gud om, at Han i Sin Naade vil afvende Anledningen til at tage disse Gjenstande i Brug. Modtager imidlertid, baade I nærværende og alle fraværende Givere Vor apostoliske Betsignelse, og lader os i Forening bede vor himmelske Fader uden Afsladelse om, at Han stedse vil bevare os den søde hellige Fred."

— Ifølge en Beretning til „Cöln. Bl.“ har der i Rom allerede en Tid lang været Tale om gjennegrivende Forandringer i Regjeringens og Forvaltningens hele indre Masfineri. Som det vigtigste Punkt i denne Reform nævnes den Bestemmelse, at en Deel af de høieste Embedsstillinger for Eftertiden skulle beklædes af Lægmand. Dernæst skal den h. Fader have til Hensigt, istedetfor det tidligere Statssecretariat og de samme underordnede Ministerier, at dele Administrationen i to Statssecretariater, hvilke de forskjellige Ministerier skulle underordnes som Departementer. De to ovennævnte Hovedafdelinger af Regjeringen benævnes: Statssecretariatet for de udenlandske, og Statssecretariatet for de indre Anliggender. Det første vil blive bestyret af Cardinal Antonelli, det andet af Cardinal Berardi, og i ethvert af dem ansættes en Lægmand som Generalsecretair. Departementerne for Finantserne, for Justitsvæsenet, for Krigen og Politiet erholde særlige Forstandere. Dog vil kun den reent administrative Deel komme til at fortære under Krigsdepartementet. For det i speciel Forstand Militaire organiseres en Generalcommando, der forestaaes af General Kanzler. Chefen for Politiministeriet, Mig. Randi, vil ved næste Udnævnelse blive Cardinal, og Marquis Capranica vil blive Generalsecretair og Chef for Politidepartementet. Ved denne Modification haaber man, ved Siden af en hensigtsmæssig Organisation, tillige at opnaae betydelige Besparselser, ligesom det utvivlsomt maa erkjendes for at være en heldig Tanke, at der tilstedes Iffe-Geistlige Afgang til høiere Regjeringsembeder.

Spanien. Antallet paa de Kirker, som alene i Madrid ere bestemte til Redbrydelse eller anden Anvendelse udgjør fyrretyve, deriblandt fem Sognekirker. En Comitee, der er sammensat af engelske Capitalister og flere af den provisoriske Regjerings Agenter, er bleven dannet i den Hensigt at gjøre fordelagtige Speculationer ved Kjøbet af disse Kirker og Afhændelsen af de

Grundstykker, hvorpaa de nedbrudte Kirker have staaet, til Byggegrunde. Saaledes begynder Cultusfriheden i Spanien!

Østerrig. Apostasier. I Wien meddeler et Dagblad den Kjendsgjerning, at siden Vedtagelsen af de „moderne“ Love om de religiøse Anliggender ere ikke mindre end 47 Individer affaldne fra Christendommen og have antaget den jødiske Religion. I denne Anledning bemærker „Østerr. Volksfr.“, at mange Jøder i Østerrig bekjendte sig udvortes og af verdslige Grunde til Christendommen, saalange der var en materiel Fordeel forbunden dermed, og at det Hele derfor bestaaer deri, at disse samme Jøder nu, efter som det for nylig er blevet fordelagtigere at være Jøde, atter ere vendte tilbage til Jødedommen.

Berlin. I Anledning af den pavelige Mundstrivelse, som opfordrede alle Protestanter til Gjenforening med den katolske Kirke, offentliggjorde det Berliner Overkirkeraad kort efter en Protest, der skulde godtgjøre det Uberettigede i denne Opfordring og dermed tillige forbinde de to pruiske Biskopper — at mistænkeliggjøre den Energi, hvormed den troende Deel af den katolske Christenhed for nærværende Tid har reist sig til Forsvar for Kirkens og den h. Faders Sag, og ansprore Gustav-Adolf-Foreningerne til en under disse Umstændigheder hensigtsmæssig Virksomhed. Det er, med Hensyn til denne, paa den velbekjendte preussisk-evangeliske Sindhellighed beregnede lamme Demonstration, interessant at høre den bedømt af et protestantisk Blad, der er aldeles ubildet af enhver religiøs Forudsætning, og betragter Sagen udelukkende fra den sunde Menneskeforstands Standpunkt. Vi anføre derfor følgende Utringer af en Artikel herom i den demokratiske „Staatsbürger=Ztg“:

„Det evangeliske Overkirkeraad advarer alle „Evangeliske“ mod at efterkomme Paven's Opfordring. Vi derimod maae ganske ærligt bekjende, at vi for vor Deel have følt os aldeles inkompetente til at iritisere hiin pavelige Skrivelse, og derfor slet ikke forstaae denne Advarsel, saameget mindre, som det ev. D. N. N. ikke har gjort saa meget som det mindste Forsøg paa en logisk Begrundelse af sine Paastande. Dets Protest synes desaaarsag langt mere at egne sig til at forvirre, end til at opløse den evangeliske Menneskehed. Hvad har det dernæst at betyde, at D. N. N. beraaber sig paa det „uantastelige Guds Ord“; thi det Samme gjør jo Paven ogsaa; eller naar det kalder Protestantismen en med sine Beksjenderes Blod beseglet Tro, thi Katholikerne have jo uægtelig udgydt langt mere Blod for at bevare deres Tro.

Maar endelig den pavelige Opfordring kaldes et uberettiget Overgreb mod den evangeliske Kirke, da synes man reent at glemme, at Protestantismen vel er opstaaet ved et Affald fra Katholicismen, men denne sidste ikke ved et Frafald fra hiin, samt at den, fra hvem en Anden har skilt sig, i alle Maader er berettiget til at opfordre den Frafaldne til at vende tilbage. Vi kunne særdeles vel forestille os Protestantismen som et Overgangsstadium fra Katholikens absolute Tro til Britankerens absolute Bantro; men vi formaae slet ikke at begribe, hvorledes Protestantismen med sin halve Tro, med sin Gakten mellem Tro og Bantro, kan indbilde sig at være den eneste rigtige Tro, fordi den har aflagt Katholicismens Bildfarelser." — Vi troe, at ethvert redeligt og ærligt Menneske, hvad Tro han end har, maa finde disse Bemærkninger meget træffende.

England. Det ritualistiske Blad „Church News“ har i afgivte Efteraar bragt to mærkverdige Meddelelser, som vidne om den Tiltrækningskraft, den katholske Religion udøver paa Medlemmerne af den anglicanske Kirke. Den ene af disse er en Beretning om, hvorledes en stor Forsamling af engelsk-protestantiske Sognepræster havde forenet sig om i Sognetirken i Watcombe med stor Pomp at høitideligholde Marsdagen for den af dem grundede Forening for Tilveiebringelsen af hvad man kalder en Tilnærmelse til de „første Aarhundreders Katholicisme“. Dagen fejredes med en stor Procession, hvori man foruden det store Kors og saa blandt andet saa den h. Jomfrues Banner, fuldstændige katholske Alterdragter, og derefter i Kirken alle den h. Messes Caremonier, ledsagede af Afsyngelsen af Credo, Benedictus, Pange Lingva, Agnus Dei etc. Den anden Beretning angaaer Indflædningen af en protestantisk Kone, en saakaldet „Benedictinerinde“, med alle den romersk-katholske Kirkes Caremonier. Men det allermærkeligste er, at man i dette Kloster (i Feltham, Middlesex) har paataant Indførelsen af „den evige Tilbedelse“. Saa forunderlig denne Idee nu end kan synes i et Kirkesamfund, hvor den Realitet er gaaet tabt, der ligger til Grund for denne Tilbedelse, saa afgive disse og mange lignende Phaenomener høist mærkelige Vidnesbyrd om det Savn og den Længsel, der, som et magtigt Aandepust fra oven, gaaer over hele England, og synes i Forening med de Luftninger og Strømninger, der for nærværende Tid sætte den politiske Verden i Bevægelse, at varste om den med Uret og Blodskyld betyngede engelske Statskirkes Undergang.

— Conversioner. Foruden to ritualistiske Geistlige er i de sidste Maaneder en tredie Geistlig, nemlig den ved sine populær-christelige Foredrag bekendte Mr. Bellew, som lige indtil den sidste Tid hørte til Ritualismens afgjorte Modstandere, tiligemed sin Familie overtraadte til den katholske Kirke. I denne Anledning bemærker „Tablet“, at der alene i London og i en eneste Maaned er vendt 104 Personer tilbage til den katholske Kirke.

— »Journal de Bruxelles« beretter, at den anglicanste Biskop, Dr. Forbes af Brechin i Skotland allerede var i Begreb med at rejse til Rom for at lade sig optage i den katholske Kirke, men at hans Venner havde holdt ham tilbage, for i Forening med ham at bane Veien for en Conversion en masse. Det Sande herved er, at Dr. F. allerede i lang Tid har hørt til det Parti blandt Anglicanerne, som i forreste Række af disse tilstræbe den engelske Kirkes Gjenforening med den katholske, samt at, medens en Deel af de saaledes sindede holde sig tilbage, i det Haab at drage flere til sig, ere en stor Deel Andre, som fortvivlede om Muligheden af en saadan „corporativ Gjenforening“, allerede vendte tilbage til den katholske Kirke.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen, d. 17de Januar. 2den Søndag efter Epiphani. Jesu Navnefest Sct. Ausgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messje. Kl. 10 Hoimesje med Prædiken. Kl. 3 Broderstabadagt til Marias h. Hjerte. — Sct. Knuds Kirke: Kl. 8½ Hoimesje. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 11. M., Petri Bispestol i Rom. 19. Ti. Knud, Konge og Mart. 20. O. Fabianus og Sebastianus, Mart. 21. Co. Agnes, Jfr. og Mart. 22. F. Vincentius og Anastafius, Mart. 23. L. Marias Trosovelse.

Søndagen, d. 24de Januar. Septuagesima. Sct. Ausgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messje. Kl. 10 Hoimesje med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Hoimesje. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 25. M. Pauli Omvendelse. 26. Ti. Octav af h. Knud. 27. O. Johannes Chrysostramus, Kirkel. 28. Co. Ihukommelse af Herrens Bøn i Gethsemani Have. 29. F. Frants af Sales. 30. L. Martina, Jomfru og Mart.

Søgnedagsgudsstjeneste i Sct. Ausgars Kirke: Stille Messje Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. I Sct. Knuds Kapel: Stille Messje Kl. 8. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): Stille Messje Kl. 6.

Kjøbenhavn.

D. E. Olsen & Co.s Bogtrykkeri, Pilestræde Nr. 16.

Katholsk Kirketidende.

Sjttende Aargang.

N° 3. Søndagen den 31te Januar. 1869.

Indhold: Reformationen og den hellige Augustinus. — Det nuværende Pavedømmes Kamp mod Revolutionen. — Kirkelige Efterretninger: Rom. Africa.

Reformationen og den hellige Augustinus.

(Fortættelse fra Nr. 2).

II.

Melanchthon vedblev, uden Hensyn til, at Luther aldeles havde opgivet sin tidligere Mening om dette Punkt (see Nr. 2 S. 21. Num.), at forsøgte sin Paastand med Hensyn til Augustinus, saa at han endnu i Aaret 1546 baade i Fortalen til Luthers latinske Skrifter forsikkrer Læseren, at, dersom Augustinus skulde dømme om den daværende Tids Stridigheder, „vilde han ganske staae paa vor Side,“ og i det af ham udgivne *vita Lutheri* (Luthers Levnet) siger om hans Ungdomsaar: „Derpaa begyndte han at læse Augustinus Skrifter, hvor han saavel i hans Udlægning af Psalmerne, som i Skriftet „om Aand og Bogstav“ fandt mange klare Udtalelser, som bekræftede denne trøstefulde Lære om Troen, som var opkommen i hans Sjæl.“ De katholske Theologer erklærede gjentagne Gange denne Lære for en ganske ny, og den hele christelige Oldtid aldeles ubekjendt Opfindelse; men Melanchthon lod sig ikke anfægte af denne Indsigelse, og vedblev ikke blot i alle de følgende Udgaver af den augsburgske Bekjendelse at gjentage denne ham fuldkommen vittterlige og klart bevidste Usandhed, men

tillod sig endog i Apologien (Forsvarsskriftet) for denne Bekjendelse at foreholde de katholske Theologer, at de, ved at benægte Overensstemmelsen mellem Augustinus Fremstilling af Særen om Keiserdiggjorelsen, „i forsættelig Blindhed gjorde sig skyldige i en overlagt Løgn.“ Denne Melancthons Beholdenhed havde den tilsigtede Virkning. Det lykkedes ham til en Tid at dupere sine Troesfæller, idet den store Mængde af protestantiske Prædicanter, uden selv at undersøge Sagen, troede ham paa Ordet; og de yderst Faa, som kjendte Augustins Skrifter eller læste de katholske Theologers Gjendrivelse af denne Paastand, taug aldeles stille, forbløffede af den tilsyneladende Eenstemmighed om dette Punkt. Det var derfor en ganske uventet Begivenhed, at der næsten et halvt Aarhundrede efter denne Tid, og henimod tyve Aar efter Melancthons Død indenfor den lutheriske Bekjendelses Enemærker skulde reise sig en hidsig Strid om dette Punkt.

Concordieformlen (S. Nr. 19.) indeholdt nemlig den augsburgske Bekjendelse i dennes ældste og oprindelige Skikkelse*). Det forstnævnte nye Bekjendelseskrift mødte, som vi tidligere have omtalt, rundt omkring i Tyskland af flere Grunde heftig Modstand, navnlig blandt de Pommerske Theologer og Geistlige, som iblandt de Grunde, hvortil de støttede deres Vægring ved at anerkjende denne Bog for en bindende Lærenorm, især fremhævede Henviisningen til det i hiin oprindelige Augsburgske Bekjendelse anførte Skrift af Augusti-

*) Den S. 21. ordret anførte Paaberaabelse af Augustinus blev, sandsynligvis paa Luthers Begjæring, udeladt i den første tydske Wittenberger Udgave af 1530, men Melancthon anbragte den i en noget modificeret og ubestemt Form allerede igjen i den latinske Udgave af s. N. Her er nemlig endog den vage Henviisning til et bestemt Skrift af Augustinus bortfalden og ombyttet med en almindelig Forsikring om, at Augustinus forsvarede den lutheriske Opfattelse „paa mange Steder i sine Bøger“. Det samme gjælder om den senere af de ægte Lutheranere — paa Grund af vilkaarlige Forandringer i vigtige Punkter — stærkt anførte og forkastede Udgave af 1540.

nus. De erklærede, at deres Protest vilde være tilstrækkelig begrundet alene ved den Omstændighed, at den lutherste Kirkes Hovedbekjendelseskrift paaberaabte sig, som et Vidnesbyrd fra den gamle Kirkes Tid, der skulde tale til Gunst for den protestantiske Opfattelse af Dogmet om Retfærdiggjørelsen — „et Skrift, som netop indeholdt den modsatte Lære, og klart og bestemt udtalte det katholske System.“ Man gav herved, sagde de, Modstanderne et Vaaben ihænde, som de ikke vilde undlade med Fordeel at haandtere mod Protestantismen, og gjorde sig skyldig i „en standaløs offentlig Bøgn, som det tilmed skulde være en bindende Forpligtelse for alle Prædicanter og Theologer herefter at opretholde.“ En anden Erklæring fra en i Aaret 1577 i Stettin forsamlet Synode siges ligeledes aldeles rigtigt, „at Augustinus's Bog de spiritu et litera indeholder ganske den samme Lære om Retfærdiggjørelsen, som Papiisterne bekjende sig til“; og i det følgende Aar gjentog en tredie pommerst Synode af samme Grund denne Protest mod Concordieformlen, idet den erklærede Melancthons Paastand for at være en Usandhed; thi „var det sandt, at den lutherste Kirke førte samme Lære som Augustinus, da var det ude med den fornemste Artikel i den evangeliske Kirke“. Disse Paastande bleve oftere siden gjentagne og næriere begrundede af den pommerste Geistligheds Ordfører, Superintendent Runge, og en anden pommerst Theolog leverede flaaende Beviser af Augustins Skrifter for Uforligeligheden af hans Lære med det protestantiske System, hvortil den i alle Henseender dannede den skarpeste Modsatning. Den lærde mechlenborgske Theolog Chytræus erklærede sig i et privat Brev, som mod hans Villie siden blev trykt, for fuldkommen enig med de pommerste Theologer, idet han her afgiver følgende mærkelige Tilstaelse: „Skulde det komme an paa Kirkefædrenes og den kirkelige Oldtids Vidnesbyrd, da maatte vi aldeles give Slip paa den Lære, som vi have lært af vore Læremestere Luther og Philippus om de vigtigste Dele af vor Tro og fornemmelig om Retfærdiggjørelsen, hvorom det er

mig vel bekendt, at Augustinus, hvis Medhold nu og da af Bore pro forma (!) paaberaabes, i Et og Alt er enig med de Pavelige og Tridentinerconciliet." Denne lærde Theolog af Melancthons Skole beretter endvidere, at den Würtembergste Reformator Erhard Schnepf i Marts 1544 i en offentlig Tale havde erklæret, „at der i alle Augustinus Skrifter ikke stod saa meget som en Stavelse om „Christi Retfærdighed, som tilregnes os ved Troen“; ligesom nogen Tid efter Geistligheden og det theologiske Facultet i Kostoek tilsendte Prædicanterne i Egnbeck, Hamborg og Pnneborg en Promemoria, hvori de uforholdent vedgaae, at i Artiklerne om den frie Villie, den forekommende Naade, Retfærdiggjørelsen og de gode Gjerninger stemmer Kirkesædrenes og den orthodoxe Oldtids Lære fuldkommen overens med de senere katolske Theologers.

Concordieformlens Forfattere besvarede alle disse Indsigelser med spidsfindige Udflugter, og offentlig vedblev man under enhver Polemik at bestnlde Katholikerne for, at de i alle disse Punkter vare „affaldne fra den gamle Kirkes Lære.“ Denne Sætning, at Augustinus er den egentlige Fader til Luthers Lære om „Troen alene“ og om Christi Retfærdighed, der tilregnes Enhver, som troer med utvivlsom Sikkerhed paa, at Alt, hvad der hører til hans personlige Frelse, er eengang for alle fuldbyrdet ved Christus — denne Sætning har, til trods for den rydsansførte Rakke af Protester og Indsigelser, i Tidens Løb vundet Hædsret i den protestantiske Verden; den er staaet fast som en historisk afhjemlet Tradition, som en velerhvervet Besiddelse, hvis Retmæssighed det agtes for aldeles overflødig og ubetimeligt at undersøge! Man har nu eengang gjort denne Acquisition og vil for ingen Priis slippe den. Selv Mænd, som ellers ikke pleie at estersnakke Andre, som i andre Henseender betragte det confessionelle Mellemsværende med et ubildet Blik, og ofte med skarpe Ord affærdige de gængse protestantiske Fordomme og Bestnlbninger, f. Ex. Historikerne H. Leo og C. A. Menzel, slutte sig i denne Henseende til den blandt deres Troeskæller almindelig vedtagne

Mening. Den Førstnævnte siger saaledes (i sin Universalgeschichte III, 163) om Cardinal Contareni (i Anledning af Religionsamtalen i Regensburg 1541), at han var gennemtrængt af Sandheden af den Augustiniske Lære om Retfærdiggjørelsen, og Leo mener hermed aabenbar den lutheriske Lære; og den Sidstnævnte taler ligeledes om „Luthers strenge Augustinismus“ i Modsetning til „Samtidens aandløse Skolasik.“

Ligeoverfor saadanne Ytringer bør man dog gøre stor Forskjæl paa, fra hvem de komme, eller under hvilke Forudsætninger de udtales. De to sidstnævnte Forfattere ere nemlig ikke Theologer, men Historikere, der i en Sag, som ligger udenfor deres Fag, have ladet sig føre bag Vifset af den tilsyneladende Gendrægtighed, hvormed siden Afslutningen af de forømtalte Forhandlinger alle Repræsentanter for den protestantiske Theologie nu i snart trehundrede Aar have gjentaget hin usandsfærdige Paaastand. En heel anden Sag er det derimod med Theologer, hvis Pligt det er, og til hvis Fag det hører at staffe sig Visshed, og vinde en selvstændig Overbevisning om et Anliggende af den Betydning for Protestantismens aandelige Berettigelse. At den nemlig har tilkæmpet sig en factisk Ret, og mange Steder et statsretligt begrundet borgerligt Eneherredømme i en om end ikke just stor Deel af Christenheden, er vistnok ubestrideligt; men denne ved reent udvortes Midler tilveiebragte Hævdser kan dog neppe undstyldes, at de protestantiske Theologer, alene støttende sig til den, vedblive med at ignorere historiske Kjendsgjæringer, som man skulde synes, maatte opfordre enhver tænkende Christen, der kom til Kundskab om dem, til de alvorligste Overveielser. Denne Holdning maa dog mildest sagt findes at staae i en mærkvaerdig Modsetning til det at være Theolog og til den Vrefrygt for Sandheden, som det skulde være den theologiske Bidskabs høieste Formaal at nære og vedligeholde. Thi saasandt det er det her omtalte Dogma, som har fremkaldt hele Reformationbevægelsen, og som bærer den kirkelige Adspaltelse i dennes hele Omfang, — saasandt

det altsaa, som man i det sextende Aarhundrede ganske rigtig sagde, er den Lære, hvormed den lutherste Kirke staaer og falder, og saasandt „Reformatorerne“, trods alle Haansord om Traditionen og Kirkesædrene, dog havde en bestemt Følelse af, at det ikke gik an, efterat Christendommen havde tilbagelagt et femtenhundredaarigt Levnetsløb, at byde Christenheden en splintert, hidtil aldeles ukjendt Opfattelse af det Dogma, der omfatter alle Led af den christne Tro, og de derfor fandt det nødvendigt at beraabe sig paa den christelige Oldtids Vidnesbyrd: — hvad burde da nødvendig blive Resultatet af de her fremdragne Kjendsgjerninger?

Alt hvad vi herom have meddeelt, skulde vi de Actstykker, som Professor Döllinger i München i sit tidligere af os omtalte kirkehistoriske Værk (III, S. 363—371) alt for 20 Aar siden har fremdraget. Det er høist characteristisk for den nærværende Protestantisme, at dens ellers saa ordrige og kampfærdige Talsmænd — baade naar det gjælder om at hybe Riv om de ubetydeligste Spørgsmaal, og fornemmelig naar der frembyder sig Keilighed til at forhaane den katholske Tro i de almindelig vedtagne Phraser og Tonarter — ikke have fundet det Umagen værd at tage mindste Hensyn enten til denne eller til utallige andre Reformationen compromitterende Kjendsgjerninger, som hiint Skrift har bragt for Lyset*). Man har ligeoverfor det bragt det i saadanne Tilfælde hensigtsmæssige Vid-

---

*) Som Exempler skulle vi blot anføre et Par denne Sag vedkommende Facta. Chytræus forsvarede offentlig den Mening, som han i sine fortrolige Breve forstæbte. Den ikke mindre lærde Chemnitz badler, at Pommeranerne vilde hybe Strid om en Sag, der eengang var staaet fast i den almindelige Mening. Den lærde Flacius stillede Augustinus i Modsætning til den katholske Lære, naar han stred mod dennes Forsvarere, men vedgik ved en anden Keilighed, at han godt vidste, hvad Augustinus forstaaer ved Retfærdighed for Gud. Endelig: den lærde Heshuus erklærede Brenæus, og Concordieformlen Chrysostrimus og Basiliius for pelagianste Skjættelse!

del i Anvendelse — at tie det dødt! Men det her omhandlede Spørgsmaal er et mærkeligt Exempel paa Partiaandens demoraliserende Magt, eller paa, hvorlidet Sandheden veier i de Menneskers Samvittighed, der betragte Hævdelsen af et engang givet eller erobret Standpunkt for deres Livs højeste Opgave, som en Pligt, de skyldte det Samfund, hvis Tarv de mene sig kaldede til at varetage. Vi tillade os dog at troe, at Theologer og Geistlige ikke skulde have nødig længe at betænke sig paa og være tvivlraadige om, hvilket Standpunkt de ere henviste til at haandhæve, hvilken Pligt der for dem maa agtes for den helligste af alle! Thi Sandheden maa dog vel erkjendes for at have en højere Ret, end alle factiske Tilstande og reent udvortes Samfundsinteresser.

Det maa tilvisse forekomme en uhildet Betragtning af disse Facta høist gaadefuldt, hvorledes man i en Tid som vor, i hvilken man ikke i nogensomhelst anden Retning har det mindste tilovers for de gamle Tilstandes og Fortidens Ret — hvorledes man i en Tid, hvori Tvivlen og Forskningen har kastet sig over ethvert Punkt i den menneskelige Tilværelse, og irret andet staaes, ingensomhelst anden Hævdset anerkjendes — hvorledes man i en Tid, der har forkastet Grundlaget for hele den Samfundstilstand, hvis Traditioner gaae langt længere tilbage i Tiden, end det sextende Aarhundredes kirkelige Adskillelse — hvorledes man under denne Tilstand i den protestantiske Verden kan være kommen til denne mærkværdige ligesom instinctuæssig vedtagne Enighed om, ene og alene at undtage Reformationens nye og derfor som saadanne ikke blot aldeles ujemlede, men bevilslig tendentiose og desaarfag meget tvetydige Traditioner, ene at undtage dem fra den almindelige Omvæltning, som den nu herskende Betragtning af de overleverede Tilstandes Ret kræver. Sluttelig: Hvorledes kan den nærværende protestantiske Theologi, der forlængst har vendt sig bort fra det sextende Aarhundredes aandløse Betragtning af Fortiden, og som derfor eenstemmig maa fordømme Luthers og hans ældste Tilhængeres Ringeagt for den gamle

Kirke og dens Lærere — hvorledes kan den ellers i vor Tid herkende Respekt for den historiske Sandhed vedblive at ignorere den rette Sammenhæng med den her omtalte Sag?

Det nuværende Pavedømmes Kamp mod Revolutionen.

II.

Det har for Enhver, som er oplydt af Tanken om, hvad Fremtiden mulig vil bringe, derfor netop nu en særegen Interesse at see tilbage paa Fortiden og betragte, hvorledes denne Kamp mod Christendommen og Kirken er bragt i Gang, og hvorledes den har naaet den Udvikling og Organisation, som i de sidste Aar saa tydelig har aabenbaret sine Hensigter, at man ikke kan tage Feil af dem. Vi erindre da først om, at de hemmelige Selskaber, som siden Tilendbringelsen af den første franske Revolution og navnlig efter Aaret 1820 have floureret i den sydlige Deel af Europa, i Aaret 1848 paa den i det foregaaende omtalte forseilede Maade revolutionerede Italien, men dog allerede dengang havde udseet Kongen af Sardinien, Carl Albert, den nuværende Kong Victor Emanuels Fader, til et Rådskab for vidtgaaende Planer, hvis sande Character dog først en følgende Tid skulde aabenbare. Der var forsaavidt noget Nyt i Methoden, som man endnu aldrig før havde seet en legitim Fyrste saa villig give sin Værdighed til Priis for Tidsaandens Instincter, at han uden al Betænkelighed stillede sig i Spidsen for den uklare Bevægelse, der i Italien, som i de øvrige europæiske Lande var en Frugt af den voldsomme Explosion, der i Februar havde omskruet den illegitime franske Kongethrone. Det var fremdeles noget Giendommeligt ved denne Revolution, at man vilde benytte de frivillige Løfter, som Pius IX. ved sin Thronbestigelse havde givet sine Undersaatter om tidsvarende Reformers i Bestyrelsen af de offentlige Anliggender, til at tvinge ham til at forene sig med Kongen af Sardinien, for ved den saaledes tilveiebragte Reiskning af hele den nordlige og mellemste Deel

af Italien at tilintetgjøre Østerrigs Magt i Norditalien og dets politiske Indflydelse i de mindre Stater i Mellemitalien (Toscana, Modena etc.). Saaledes lønnede man Pius IX. for den Beredvillighed til at imødekomme Tidens billige Fordringer, som han strax ved sin Regerings Begyndelse lagde for Dagen. Men, da han med Rette vægrede sig ved at dække Revolutionens Planer med den kirkelige Autoritets mægtige Skjold, og paaføre den Stormagt Krig, der i Narhundreder havde været den hellige Stols fødte Børge, vendte Revolutionen sig med Hadets og Lidenstabsens hele Magt imod ham, og nødte ham i November 1848 til at forlade Rom og søge et Tilflugtssted i Kongen af Neapels Stater. Revolutionspartiet under de berngtede Eventyreres, Mazzinis og Garibaldis, Ledelse huserede nu halvandet Aar i Rom paa sædvanlig Viis, nemlig med en Terrorisme, som snart aabnede den romeriske Befolknings Dine for Bestoffenheden af den Frihed, hvis pralende Navn skulde besmykke den Uduelighed og Lumpenhed, der i denne korte Tid ikke blot demoraliserede de lavere Klasser af Folket, men ruinerede Landet i finantiel Henseende, indtil Franskmændene i Rom og Østerrigerne i Oberitalien gjorde Ende paa dette Uvæsen.

Det Characteristiske ved dette Forsøg paa samtidig at virkeliggjøre hvad man kalder den italienske Eenhed eller en Forening af hele Italien til een Stat, og staffe de revolutionære Grundsatninger Herredømmet i en saadan stor Stats indre Styrelse, bestod altsaa deri, at man vel tog et reent politiskt og verdsligt Udgangspunkt, ligesom ved alle tidligere Revolutioner, men forsaavidt tog Sagen paa en heel ny Maade, som man fik en Konge stillet i Spidsen for Bevægelsen, og derhos gjorde Regning paa, at den Begjæring for Italiens Eenhed, som man havde fremkunslet, og den smigrende Beundring, man hylede for Pius IX., maatte nøde ham til at paatrykke Bevægelsen et religiøst eller helligt Præg og derved imponere den Deel af Samtiden, i hvis Dine den katholicke Christendom endnu havde Noget at betynde. Man fandt det med andre Ord endnu i 1848 hensigtsmæssigt at betjene sig af Kirkens og Christendommens Autoritet til at fremme Revolutionens Planer; og disse vare i de forudgaaede Mennekkaldre undergaaede den Forandring, at det nationale Element eller Folkeeiendommeligheden var befundet at være det for de senere indtraadte Forhold hensigtsmæssigste Middell til at bringe Røre iblandt Folkene. Kongen af Sar-

diinen var derfor som Bannersfører for denne nationale Agitation en stor Acquisition for Revolutionspartiet; thi en Konges Ergjærrighed, understøttet og styrket ikke blot ved hans Folks Bifald og Begeistring, men animeret ved den overveiende Deel af Samtidens Sympathier, var en ganske anden Udførelse for det almindelige Røre, man tilsigtede at fremkalde i hele Europa, end de fra neden af eller fra Folkemæsserne udgaaende revolutionære Bevægelser, som hidtil den ene Gang efter den anden havde vist sig at være frugtesløse, idet de aldrig havde bragt noget blivende Resultat. Det kan derfor ikke nægtes, at denne Plan forsaavidt var velberegnet, som intet Land bedre end Italien egnede sig for det første Forsøg paa Uværfættelsen af en saadan almindelig europæisk Omvæltning, der gik ud paa Omstyrningen af den gamle Statsorden og Folket, og paa at grunde heel nye Tilstande paa den nationale Afsondring mellem Folkene og virkeliggjøre det paa den folkelige Særegenhed hvilende Folkehveredømme (Folkesuveræneteten), som er Revolutionens egentlige høieste og blivende Ideal; thi den absolute Folkemagt kan først da blive en Virkelighed, naar ethvert Folk har udsøndret alle fremmede Bestanddele af sin Midte.

Intet Land egnede sig bedre til at gjøre Begyndelsen med dette politiske Experiment, fordi Tanken om en saadan national Eenhed er gammel i Italien, og alt langt tilbage i Tiden har fremkaldt sværmerisk drømmende Bestræbelser for at tilbagekalde den indbildte republikanske Herlighed, der dukkede frem i phantastiske Taagebilleder fra den hedenske Oldtid. Intet Land egnede sig bedre for dette Project, end det Land, hoori Kirkens Overhoved var en af de verdslige Souveræner. Thi Kirken er i hele den katholicke Verdens Bevidsthed den Grundpille, paa hvilken den af Christendommen stabte Samsundstilstand er bygget, Koden, hvoraf denne er fremvozet. Christendommen og Kirken har stabt og befæstet baade Fyrsternes og Folkenes legitime (loolige) Rettigheder. At drage Kirken ind i denne Omvæltningsproces maatte derfor fra Revolutionens Standpunkt anses for en stor Binding; thi dermed vilde man have den høieste jordiske Autoritets Besegling paa Legitimitetens Affkæffelse, og — hvad der var det Allervigtigste herved: ved at gjøre en god Begyndelse — var det, at, naar Kirkens Overhoved indlod sig paa Revolutionens Forehavende, da havde han i Gjærningen annulleret ikke blot alle andre legitime Fyrsters, men ogsaa sine egne legitime

Hersterrettigheder, og givet Kirkens Selvstændighed til Pris for Verdensmagtens lunefulde Indskydelser. Man vilde altsaa, ved at drage Paven ind i Revolutionen, i den christelige Verdens Dine give den et Skin af Lovlighed, og saaledes bygge den saakaldte „nye Ret“, eller Revolutionens Ret, paa et i den offentlige Meinings Dine solide Underlag. Enhver veed, hvorledes det Ord „Legitimitet“ nu alt i Række af Aar aldrig nævnes af Tidsaandens Ordførere uden i en haanlig Tone og med Spot over den forældede Verdensbetragtning, som det minder om. Det var derfor af stor Betydning at faae en factistisk Kjendelse for dette Begrebs Ugyldighed, og det var den man fordrerede af Pius IX. Hans Nei til denne Fordring var det første: non possumus, der forargede Samtiden. Han foretrak med sin store Forgjænger Gregor VII. Landsflugtighed for Høielighed mod Uretfærdighedens Fordringer.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Paven besvarede paa Julefesten Cardinalcollegiets Lykønskninger med en Tiltale, hvoraf vi efter „Westf. Volksbl.“ meddele følgende Uddrag: „Den Krig, som man fører mod Kirken, gaar langt tilbage i Tiden, tilbage til Kirkens tidligste Tider. Rom var altid dens Midtpunkt; det var altid en Valplads for Guds Kjender, Gjenstanden for deres Had, som for de Troendes Kjærlighed. Det har jo været Guds Willie, at denne Jordbund, hvorpaa vi nu staae, skulde vades med Martyrernes Blod. Og, ligesom i tidligere Aarhundreder Christenhedens Folkesjæle opbød de adleste Anstrængelser af deres kræfter for at befrie Christi Grav, saaledes skete det ogsaa allerede dengang, at andre Mennesker, som besjæledes af modsatte Følelser, forsøgte at bemægtige sig disse Grave, der gjemme de h. Apostelfyrster, Petrus's og Paulus's Been, for at vanære dem. Keisere, Konger og Folk have den ene efter den anden bekæmpet denne h. Stol. Mange Paver ere blevene forfulgte, jængslede, landsforviste, men de gif atter frem af Fængslet, og vendte triumpherende tilbage fra Landsforvisningen: Gud har aldrig tilladt, at nogen Fjende for en længere Tid tog Plads paa dette Sted. Alt dette er Lardomme, som Historien

høit forkynder, men som vor Samtid synes at have glemt; men de ophøre derfor ikke at være Sandheder. Europas hele nærværende Tilstand: det, at saa mange andre Throner ere omstyrtede, vækker Forhaabning om, at det Dieblit kunde være nær, i hvilket den samme Stæbne ogsaa kunde ramme denne h. Stol. Men dersom vi ogsaa i denne Kamp skulde komme til at staae alene, dersom vi skulde blive forladte af Alle, hvilket jeg dog ikke troer: saa vilde Paven's Stemme dog altid finde et Echo i Verden, fordi han har Løfte om den Hjælp, som jeg ikke har Behov at tale videre om blandt Eder. Denne Hjælp vil ogsaa være Eders Styrke paa Stridens Dag. Men Alt er ikke gjort med at paakalde den; man maa ogsaa vise sig den værdig. Man maa vise sig den værdig ved Udøvelsen af Christendommens Dyder, og fremfor Alt ved Ydmyghed og Kjærlighed til Næsten. Morkets Engel tilraaber dette Aarhundredes Børn: I skulde blive til Guder! Naar I ville bøie Knæ for mig, skulde I blive dealagtige i ethvert jordist Gode! Og Tidens Børn agte tun altfor villigt paa disse Juddfyndelser, og virkeliggjøre dem ved det Had, som de aabenbare mod Kirken, ved deres stedse vozende Anmækselser, og ved Bepottelser og Overgreb, som ikke længer kjende nogen Grændse. Herrens Engel foreholder derimod stadig Guds Børn Billedet af Calvariebjerget og af Ham, som der udaandede i selvfornægtende Ydmyghed — obediens usque ad mortem. Den Ydmyges Lid kan lignes ved et Skib, der skjules af den høie Bølgegang, men udbreder sine Seil for de Lustninger fra oven, som føre det sikkert til Frelsens og Fredens Havn. Morkets Engel ophidjer Verdens Børn til at tilfredsstille enhver utiladelig Begjæring, medens I skulde stræbe at vandre i al Uerbarhed, saa at endog vore Fjender maae nødes til at beundre Eders Wandel. De elske de jordiste Ting og forgude de materielle Kræfter, medens vi gjerne indrømme, at man kan drage stor Nytte af disse, naar de tages i den fornuftige Tankes Tjeneste, naar de bringes til at virke for dens hurtige Udredelse og til at fortorke Rummet's Fjernheder. Men vi gjøre ikke disse Kræfter til vor Afgud, denne Magt, som forleder de verdsligssindede Menneſter til uretsfærdige Usurpationer, til voldsomme Annexioner og til enhver Art af Uretsfærdighed — *Aliena rapere, si possunt, concnpiscere, si non possunt* (De rive til sig, hvor de have Magt dertil, og plages af Begjærlighed derefter, hvor de ikke kunne det). Vi attraae ikke Mere, end hvad der er fornødent for at leve, og give hvad vi have tilovers til de Fattige med den Kjærlighed, der gjør os værdige

til at være deres Fader. Naar vi leve og virke saaledes, da ville vi aldrig have noget at frygte. Gud vil stedse bestjærne os, og det vil gaae i Opfyldelse paa os, hvad der staaer skrevet i Psalmen: I skulle træde paa Ogler og Basilisker, Hjendens Pile skulle falde ned trindt omkring os, men Jordærvelsen ikke røre os — „ad te autem non appropinquabit.“ Herom beder jeg inderlig til Gud, idet jeg talter Eder for Eders Døfter, som jeg gjengjælder med ligeledes at tilønske Eder alt Godt og med den Betsignelse, som jeg af mit ganske Hjerte meddeeler Eder.“

— Da Pius IX. Aftenen den 31te December f. A. begav sig til Kirken del Gesu, for der at bivaane et Takfælgelses Te Deum for alle i det foregaaende Aar af det guddommelige Forsyn modtagne Velgjerninger, fandt han sig ved sin Ankomst til Kirken omgivet af en tallos Forsamling af Mennesker. Fra alle Munde høistes hoi Raab, der tilkjendegave Folkets Frygt for de Trængsler, Revolutionen i det kommende Aar kunde berede det: „Padre Santo, non ci abbandoni, non ci, non ci abbandoni; resti con noi!“ (Hellige Fader! Forlad os ikke! Forlad os ikke! Bliv dog hos os!) raabtes der fra alle Sider. Pius, som med langsomme Skridt steg op ad Kirkens Trappe, hævdede sig og sagde med hoi Røst, idet han vendte sig mod Folket: „Allegramente popole mio, e non temere!“ (Fat Mod mit Folk og frygt ikke!) Det var et i Sandhed ophøiet Syn. Hans ualmindelig skjønne Ansigtstræk vare ligesom forklarede i det Dieblis, da han med en uforlignelig Majestæt, prydet med den romerske Yppersteprests purpurfarvede Hovedbedækning, hilste og velsignede sit Folk. En talrig Forsamling bivaanede Andagten, og alle Hjerter vare grebne af en dyb Bevægelse. — En tilstedeværende anglicansk Geistlig udbrød siden ved Synet af Alt hvad her var foregaaet: „Man kan med Sandhed sige om Pius IX., at han er det virkeliggjorte Ideal af en Fader og Konge i denne dobbelte Charakters hele Majestæt!“

— Et Brev fra Midten af December f. A. til „Cöln. Bl.“ meddeeler følgende baade i sig selv og for det nærværende Dieblis interessante Factum, der karakteriserer Pius IX. baade som Menneske og som Regent. Samtidig med, at den ildesindede Presse over hele Europa*) skreg sig hæst under Beeraab

*) I „Fædrelandets“ Oversigt over det forløbne Aars Begivenheder indstrækker det Helt, som det har at sige om Rom og Paven sig til fol-

over hans „Grusomhed og Hævnjærrighed“, læser man i hiint Brev fra Rom: „Paa en af sine daglige Kjøretoure var Pius IX. efter Sædvane steget ud af Bognen og vandrede til Fods igjennem flere af Roms Gader, da nogle og tyve Mænd af den arbejdende Klasse nærmede sig til ham. Hans ledsagere vilde forhindre dem i at standse ham, men han bød dem strax at komme nærmere. „Hvad onske I, mine Børn?“ spurgte han dem. De svarede: „Hellige Fader! I Aar og Dage have vi manglet det nødvendige Arbeide for at kunne ernære os selv og vore Familier. Vi vide det godt, at Eders Hellighed altid har havt Omfarg for at skaffe os Arbeide, naar vi intet havde, men i denne Vinter har vi slet Intet havt.“ Paven svarede med den ham eiendommelige Mildhed i Tone og Blik: „Gaaer imorgen tidlig til Municipiet (Communalraadet), og siig, at jeg har sendt Eder, for at I skulle have Arbeide. Det Dvrige skal jeg sørge for.“ Pius IX. gav strax efter sin Hjemkomst de nødvendige Befalinger, og paa nogle Spørgsmaal og Bemærkninger af den hid kaldte Senator svarede han: „De vil nok kunne udfinde et eller andet Arbeide for dem, og forsaavidt de communale Midler ikke skulde være tilstrækkelige, jaa henvend Dem til mig om Betaaling. Den, som vil arbeide, bør ikke mangle Arbeide.“ Efter denne Tid har et betydeligt Antal af saadanne Arbeidere meldt sig, og de ere Alle blevene beskæftigede med offentlige Arbeider.“

— Sex pavelige Zouaver fra Danmark. I Martz f. A. gave sex unge Mænd af den arbejdende Klasse fra den danske Deel af Slesvig, som i over 300 Aar har været fremmed for den katholske Christendom, sig tilfods paa Veien til Rom for at indtræde i den pavelige Armées Zouavecorps. De jagde, at de havde hørt meget om Paven og vare overbeviste om, at han forsvarede den retfærdige Sag, og at de derfor havde følt en nimmodstaaelig Trang til at tilbyde ham deres Tjeneste. De havde først villet lade sig hverve i Bryksel, men vare der blevene afviste, fordi de vare Protestanter. Men de lode sig ikke herved afholde fra deres Forsæt, men gif igjennem Tndffland og Schweitz

gende Ord: „Hs. Hellighed Paven er jaa optagen af sine himmelske Arbeider, d. v. s. af Forberedelserne til den almindelige Kirkeforsamling, og saa opfyldt af sine religiøse Sorger over Revolutionen i Spanien og den friere Udvikling i Østerrig, at han ikke har Tid og Plads til nogen anden jordist Ting, end at tage Hævd over dem, som for et Aar siden forsøgte at omstyrte hans verdslige Herredømme.“ (De understrægede Ord ere fremhævede af os).

over St. Bernhardsbjerget, og gjennevandrede Italien lige til Rom. Da de vare ankomne her, bleve de uden mange Omstændigheder optagne i den pavelige Armee. Senere forundte Gud dem den Naade at indtræde i den katholske Kirke. De ere nu fromme Katholiker, og høre til Paven's bedste Soldater.

— Et Telegram fra Rom meldte under 5te December f. A.: Regjeringen har ladet et Brev offentliggjøre, som Monti før sin Henrettelse havde tilsendt Paven. Han erklærer deri, at han siden 1865 har været Medlem af Carbonariernes (s: de italienske Frimurere's) hemmelige Forbund. Han beklager sig dernæst over at være forraadt af sine Medforbundne, og, idet han bevidner sin Anger over den Forbrudelse, hvori han har gjort sig skyldig, forlanger han, at denne Forandring i hans Sindelag igjennem de offentlige Blade skal blive bekendtgjort for al Verden. Endelig beder han Paven om at meddele ham sin Betsigelse, og anbefaler sit Varn til hans Barmhertighed. — Den berlin'ske „Kreuzztg.“ meddeler ligeledes i en Skrivelse fra Turin, at baade Monti og Toquetti have været Frimurere.

Africa. Det gode Haabs Forbjerg. Religionsfrihed for Katholikerne i Capstaten. Det turde maaskee ikke være almindelig bekjendt, at Katholikernes Emancipation i England i Aaret 1829 ikke fik nogen Anvendelse paa Katholikerne i Cap-Colonien. Da England i Aaret 1806 kom i Besiddelse af dette Land, der tidligere havde tilhørt Holland, forbleve nemlig efter gjensidig Overenskomst de hollandske Love i Kraft. Men disse vare høist ugunstige for Katholikerne. Som Exempel herpaa anfører „Schlej. Abl.“ blandt Andet et mærkværdigt Tilfælde, hvor den Lovbestemmelse, at intet katholsk Menigheds-samfund eller nogen katholsk Geistlig er berettiget til at modtage en Arv, umuliggjorde Fuldbyrdelsen af et Testament, hvori et Legat var stænket til en katholsk Kirke. En af den katholske Biskop til Governøren indgiven Betsværing foranledigede da den sidstnævnte til at forelægge Parlamentet et Lovforslag om at tilstaae alle religiøse Bekjendelser lige Rettigheder, og denne „Bill“ erholdt den 20de Juli f. A. Lovkraft, trods det methodistiske Partis ivrige Betsværelse af samme. Hovedgrunden til denne Modstand var Frygt for, at der skulde komme Jesuiter til Colonien! Denne fuldkomne Religionsfrihed vil forhaabentlig blive Begyndelsen til et heelt nyt Liv for den katholske Kirke i Cap-Colonien.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen, d. 31te Januar. Seragesima. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt til Dynaaelse af en salig Død. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 1. Februar. **M.** Ignatius, Bisk. og Mart. 2. **C.** Mariae Henselse (seires først. Søndag). 3. **O.** Ansgarius (seires offentlig i Sct. Ansgars Kirke paa den fjerde Fredag efter Paaske).

Blasiusvælsignelsen meddeles **Onsdagen d. 3die Februar** i Sct. Ansgars Kirke efter enhver hl. Messe Kl. 6, 7 og 8½ og i Sct. Knuds Kapel efter den hl. Messe Kl. 8½. — 4. **To.** Andreas Corstni, Betsj.

Fredagen, den 5te Februar. Broderskab til Jesu guddommelige Hjerte. Form. Kl. 8½ Messe. „Foreningen for den evige Tilbedelse“ har sine Vedetimer hele Dagen igjennem. Aften Kl. 7½ Broderskabsandagt. 9. **L.** Hyacintha, Vfr.

Søndagen, d. 7. Februar. Øvingagesima. Kyndelmisse eller Mariae Henselse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 9½ Lysevælselse og Procession; derefter Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Fjestaandagt. — Sct. Knuds Kirke: Kl. 8½ Høimesse. Kl. 6 Fjestaandagt med Prædiken. — 8. **M.** Johannes af Matha, Betsj. 9. **Et.** Blasius, Bisk. og Mart.

Den 10de Februar. Asteonsdag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6 og 8 stille Messe. Kl. 10 Astevælselse og Høimesse. — Sct. Knuds Kapel: Messe Kl. 8½. Aften Kl. 7½ Fjestaandagt med Prædiken. — 11. **To.** Polycarpus, Bisk. og Mart. 12. **F.** Shukommelse af Frelserens Dornekrone. 13. **L.** Katharina af Ricci, Jomfru.

NB. Alle de 40 Ugedage fra Asteonsdag til Paaskefredag ere befalede Faste dage, paa hvilke, med Undtagelse af eet mættende Middagsmaal og en saakaldet Collation om Aftenen af anden Nydelse af Spise er forbuden ved det 3die Kirkebud. Asteonsdag er tillige Abstinentsdag.

Søgnedagsgudsjeneste i Sct. Ansgars Kirke: Stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagstien Kl. 5—8. Korsvei: Fredag Esterm. Kl. 3—9. I Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagstien Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): Stille Messe Kl. 6.

Kettefjer: Nr. 2, S. 23. L. 10 f. n.: Den ovenfor etc. Læs: Men baade den etc. — Nr. 2, S. 23. L. 7. f. n.: at et traditionelt etc. Læs: af et etc.

„Katholisk Kirketidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionair, Hr. Groscheer C. B. Lohrer Gøtthersgade 5, og i alle Boglaeder; i de danske Stater paa de lgl. Postcontorer. Prisen er 3 Mk. Dvartalet, enkelte Numere 8 f.

Kjøbenhavn.

D. C. Olsen & Co.s Bogtrykkeri, Pilestræde Nr. 18.

Katholsk Kirketidende.

Syttende Aargang.

N° 4.   Søndagen den 14de Februar.   1869.

Indhold: Biskoppeligt Fastemandat og Hyrdebrev. — Kirkelige Efterretninger: Rom. Stalien.

Johannes Scirich,

ved Guds Barmhertighed og den h. Apostoliske Stols Raade
Biskop af Osnabrück

og

Apostolisk Provicar for de nordiske Missioner i Tyskland og Danmark, Doctor i Theologien,
hilser den ærbørdige Geistlighed og alle Troende i Bispedømmet Osnabrück og Missionerne med Velsignelse fra Gud Fader ved vor Frelser Jesus Christus i den Helligaand!

Med Hensyn til de vedvarende Omstændigheder, som allerede for længe siden have gjort en Formildelse af de gamle strenge Abstinentsbud til Sædvane, finde Vi Os foranledigede til, i Kraft af den Os af den h. Apostoliske Stol meddeelte Fuldmagt, og efter desangaaende at have hørt Vort høiærværdige Domcapitel, ogsaa for indeværende Aar indtil Askeonsdag 1870, atter i alt Væsentligt at lade samme Formildelse saavel som ogsaa de øvrige i Fastemandatet for f. A. indeholdte Bestemmelser indtræde, og forordne derfor, som følger:

1. Den paabudne Faste, som kun tillader eet fuldstændigt Maaltid og een Collation, men udelukker al anden Nydelse af Spise, forbliver bestaaende paa alle Dage af den 40 Dages Fastetid med Undtagelse af Søn-

- dagene, desuden paa alle Tamperdage og Vigil-Fastedagene før Zουλ, for Petri og Pauli Ffest, Mariae Himmelfart og Allehelgen, samt før den h. Johannes den Døbers Ffest, hvor den endnu feires d. 24de Juni. De øvrige Vigil-Fastedage blive herved forlagte til Onsdagene og Fredagene i Adventstiden. Fastedagene skulle hvergang Søndagen forud forkyndes fra Prædikestolen.
- II. Abstinentsbudet, som forpligter til fuldstændig Afholdelse fra Kjødspiser, forbliver bestaaende paa Aftensdag, Skærtorsdag, Paaskeønsdag og Aarets samtlige Fredage. Paa alle øvrige Dage tillades Nydelsen af Kjødspiser, dog med den Indskrænkning, at der paa samtlige befalede Fastedage (cfr. Nr. I) kun tillades eengang Nydelsen af Kjød, nemlig ved Hovedmaaltidet, og at paa dem saavel som ogsaa paa Søndagene i Fastetiden den samtidige Nydelse af Kjød- og Fiske-spiser bliver forbuden ved eet og samme Maaltid.
- III. Kjødsupper og med Fidt, Flesk eller Blod tilberedte Spiser tør nydes hver Dag, alene med Undtagelse af den h. Langfredag, og det ogsaa i Forening med Fiske-spiser.
- IV. De i activ Tjeneste staaende Militærpersoner, og, saafremt disse fore egen Huusholdning, ogsaa deres Huus- og Bordsæller, — fremdeles Gjestgivere og Spisevevter og deres Gjester, samt alle de, som regelmæssig lade deres Mad hente fra et Gjestgiversted — dog skal hermed en forfættelig Unddragelse fra Abstinentsbudet ingenlunde være tilladt — Handelsbetjente, Svende, Lærlinge, Tjenestehende og Arbeidere, naar de kostes af Ikke-Katholiker, samt de Sidstes Huussæller paa samme Vilkaar, endvidere de paa offentlige Bade- og Kuuranstalter i Bort Sogn under Kuur værende Personer, Rejsende og Fattige ere, med Undtagelse af den h. Langfredag, fritagne for Abstinentsen.
- V. Alle Sognepræster og Sogneforvaltere meddele vi her-

- ved Myndighed til, i paatrængende Tilfælde, hvor det synes nødvendigt, og hvor ikke blot Sandfeligheden forlanger det, at forvandle Abstinentsbudet for enkelte Troende til en anden from Gjerning. Denne Fuldmagt kan ogsaa subdelegeres til de øvrige Striftesfædre.
- VI. Med Hensyn til den for Alle eftergivne Strengthed af det oprindelige Abstinentsbud skulle alle Troende, som ere i Stand dertil, i Fastetiden nedlægge en Almisse i de Bøsser, som til den Ende blive at anbringe i alle Kirker med Overskrift: „Faste-Almisser“. Hvo som ikke er istand til at give en saadan Almisse, skal paa Søndagene i den hellige Fastetid bede Litaniet om Christi Lidelse for Kirkens Anliggender. Faste-Almissen bliver anvendt til Bedste for de nødvendige Diocesan-Anstalter til Uddannelse af gode Præster og Lærere. Imidlertid forbeholde Vi Os, ogsaa at anvende en Deel af den for andre paatrængende Fornødenheder i Bispedømmet og til Bedste for Vore nordiske Missioner.
- VII. Betræffende Faste-Andagterne forblive de tidligere givne Forskrifter ogsaa fremdeles gjældende. Paa hver Dag i den h. Fastetid bliver i Aar under eller efter Skole-Messien Litaniet eller Rosenkrandsen om Christi Lidelse at forebede for Kirkens Anliggender. Ligeledes skal den foreskrevne Bøn for Paven, nemlig tre „Hil dig Maria“ med Kirkebønnen for Paven efter enhver h. Messe, saavel som Indskjndningen af Collecten pro Papa i den h. Messe, fremdeles fortsættes indtil Tilbagekaldelsestær.
- VIII. I de saakaldede lukkede Tider, d. e. fra Afsteonsdag indtil den første Søndag efter Paaste, og fra første Adventsøndag indtil Herrens Aabenbarelse incl., maae ingen Bryllupper finde Sted. Men i selve Faste og Adventstiden skulle de Troende ogsaa overhovedet afholde sig fra alle Dandse- og andre offenkjendte Forlystelser.
- IX. Tiden for Opfyldelsen af det kirkelige Bud om Paaste-

Communionen, som Enhver, hvis han deraf ikke er særlig dispenseret, skal modtage i sin Sognekirke, fastsættes at skulle være fra Palmesøndag indtil den tredie Søndag efter Paasten, begge Dage incl. Dog skal herved den for enkelte Steder undtagelsesviis bevilgede Forlængelse af Paastetiden ikke være ophævet¹⁾.

- X. Høitideligholdelsen af den første h. Communion bliver, i Henhold til den betræffende Forordning af Cölnes Provinzial-Conciliet af 1860 p. 132, for hele Dioceset fastsat til den første eller den anden Søndag efter Paaste, forsaavidt der ikke af særlige Grunde udtrykkelig maatte blive tilstaaet en Undtagelse fra denne Forskrift.

Samtidig minde Vi ogsaa denne Gang om den gamle Diocesan-Forordning, at de af Skolen allerede udfrevne Ynglinge og Somfruer idetmindste endnu i 2 Aar regelmæssig skulle bivaane Søndags-Katekeserne, og Vi anmode ikke blot ret indtrængende D'Her. Sognepræster, men ogsaa alle Forældre og Foresatte om at gjøre deres Indflydelse gjældende, for at denne Forordning kan blive troelig efterlevet. Tillige udtale Vi atter det indtrængende Ønske, at den allerede i mange Sogne indførte fortræffelige Skik, ifølge hvilken de af Skolen udfrevne Ynglinge og Somfruer endnu i 2 eller 3 Aar i Forening modtage den h. Communion hver Ugaaned eller hver anden Ugaaned paa bestemte Søn- eller Festsdage efter forudgaaet Tillysning fra Prædikestolen, maatte indføres og udbredes overalt, paa det at saaledes den første h. Communionens naaderige Frugter maac bevares i Sængden, og Ustyld og Ønd ved den hyppige Nydelse af Himmelbrødet maac opnaae Fasthed og Bestandighed i Livets farefuldste Tid.

¹⁾ For Katholikerne i Kjøbenhavn er Tiden til den pligtmæssige Annamelse af den h. Paaste-Communion ifølge biskoppeligt Rescript af 13. Marts 1861 udvidet indtil Christi Himmelfartsfest; den varer altsaa i Aar fra 21. Marts til 6. Mai inklusive.

Høitelskede i Herren! Kirken vil fornemmelig i den nu fore-
 naaende Fasteid mere end nogensinde ellers, stemme os til en
 særdeles Alvor, for at vi ikke med denne Verdens Børn skulle
 henleve vore Dage i dens vilde Tummel, og haste en uund-
 gaaelig Fordærvelse imøde. Og Kirken har saa meget mere
 Anledning til at pege hen paa Livets høie Alvor, som der
 netop i vore Dage gives saare Mange, som synes at være
 ganske ubekjendte med denne Alvor, og paa hvilke man tvært-
 imod kan anvende de Ord af Biisdommens Bog¹⁾: „De
 tænke falskelig ved sig selv og sige: Kort og kummerlig er vor
 Levetid . . . Af Intet ere vi fødte, og snart derefter ere vi,
 som havde vi ikke været til, fordi vort Andepust er som en
 Damp, og vor Tale som en Gnist, naar vort Hjerter bevæges.
 Saa snart den udslukkes, bliver vort Legeme til Støv, og Aan-
 den henveires let som Luften. Vort Liv farer hen som den
 sporløse Sky, og fordunster som Taagen, der svinder for Sol-
 straaalen og fordrives af Heden. Med Tiden forglemmes vort
 Navn, og Ingen ihukommer vor Daad . . . Velan da, lader
 os nyde det Gode, medens vi have det, og tage Nytte af de
 skabte Ting, saalænge vi endnu ere unge. Vi ville fylde os
 med Viin og ikke spare paa Salven; Tidens Blomster skal
 ikke undgaae os. Vi ville befronds os med Roser, inden de
 visne . . . Ingen iblandt os hungre under Livets Gjæstebud.
 Overalt ville vi efterlade Spor af vor Glæde; thi dette er
 den God, hvortil vi ere satte. Lad os undertrykke den fattige
 Retfærdige, og ikke staae Enken eller have Vrefrygt for den
 nedagede Oldings graae Haar. Vor Styrke gjælde for Ret-
 færdis Lov; thi det Svage agtes jo for unyttigt. Derfor ville
 vi lægge Svare for den Retfærdige, thi han vidner imod
 vore Gjerninger, og foreholder os vore Overtrædelser, og brin-
 ger os i Vairngate for vor syndige Vandel . . . Allerede Synet
 af ham er os til Besvær; thi hans Liv er ganske forskjælligt
 fra andre Mennefters, og hans Veie ere andre end deres.“ —
 Hvor stort, mine Elskede, er isærdeleshed i vore Dage Antallet
 af dem, som tale eller tænke saaledes, hvis Vandel og Adfærd
 i det mindste udtaler denne Tænkemaade. At have, at gjælde
 for noget, og at nyde — derpaa er deres hele Digtet og
 Tragten rettet, og ethvert Middel for dette Diemed tykkes dem
 at være ret. Men hvorfra kommer al denne Forvildelse, dette

¹⁾ Biisd. B. 2. Cap.

Oprør imod Gud og hans Love? Ogsaa herom belærer os Wiisdommens Bog, naar den videre siger: „Saaledes tænke de, og saaledes have de forbildet sig, fordi deres Ondskab har forblindet dem. De kjende ikke Guds Hemmeligheder, og haabe ikke paa Retfærdighedens Belønning; thi Gud har skabt Mennesket udødeligt og dannet det efter sit Villed og Lignelse.“ Ja, saaledes er det. De som kun søge dette Jordlivs Goder, kun ville gjælde og glimre, have og nyde, de vide ikke eller tænke ikke paa, at de have en Sjæl, som den Udødelige har skabt efter sit Villed og Lignelse og har gjort udødelig. Alt hvad vi see omkring os, er underlagt Forstyrrelsens og Forfræntelighedens Lov. Selv de fasteste Metaller kan man opløse, og tilintetgjøre deres Skikkelse. Himlen selv — Sol, Maane og Stjerner — skal forgyaae tilligemed Jorden; men Menneskets Sjæl vedbliver at være hvad den er; den lever og lever i al Ewigheid. Den kan Ingen tilintetgjøre, Ingen dræbe. Du formaaer det ikke engang selv. Du kan fornædre den, du kan stjænde og vanære den; men dræbe den formaaer du ikke. Saaledes har Gud dannet den; Han har gjort den udødelig. Og Han har gjort endnu mere. Ogsaa Menneskets Legeme, der, som Følge af vore første Forældres Synd, maa døe, skal engang paa den yderste Dag igjen opstaae og leve et nyt Liv i Forening med Sjælen. Thi den Time kommer, siger den h. Johannes¹⁾, da alle de, som ere i Gravene skulle høre Guds Søns Røst. Og de som have gjort Godt skulle fremgaae til Livets, men de som have gjort Ondt til Dommens Opstandelse. Da staaer det hele Menneske der igjen, nu efter sit hele Væsen udødelig, for saaledes — om endog aldeles mod sin egen Villie — at fortsætte sin Tilværelse i Ewigheden. Mange skulle da raabe: *Ø Hjerger, falder over os, og Ø Høie, stjuler os!*²⁾ De skulle vinke ad Døden og kalde paa Tilintetgjørelsen, men see, at der ikke mere gives nogen Død for dem. Mennesket staaer nu der med Legeme og Sjæl, fuldkommen udødelig og modtagelig saavel for Aandens, som for Legemets Glæder og Smertes, og modtagelig for dem i al Ewigheid. Thi det er en Sandhed, at Enhver af os, at ethvert Menneske engang enten skal blive evig og over al Maade lykkelig, eller evig og over al Maade ulukkelig. Ikke som om Gud fra Begyndelsen havde villet ogsaa dette

¹⁾ Joh. 6, 28—29.

²⁾ Luc. 23, 30.

sidste. Nei, Han vilde og vil, at alle Menneſker, ligesom Han ſkabte dem efter ſit Villiede, og gjorde dem deelagtige i ſin Udøbelighed, ſaaledes ogſaa ſkulde have Andeel i Hans Salighed og leve med Ham i evig Glæde. Thi ſaaledes har Gud elſket Verden, at Han hengav ſin eenbaarne Søn, for at Alle ſom troe paa Ham, ikke ſkulde fortabes, men have det evige Liv¹⁾. Guds Villie var den, at ethvert Menneſte ſkulde worde evig lykſalig. Men juſt fordi Han i ſin Kjærlighed vilde, at Menneſket ſkulde worde ſaa lykkeligt, ſom det efter dets Natur var muligt, ſaa var der een Glæde, ſom det ſidſt af alle ſkulde ſavne, fordi den har en ganſke ſæregen Værd for et fornuſtigt Væſen. Vi vide nemlig, at et Gode, ſom bliver et fornuſtigt Væſen tildeel, førſt da har ſit fulde Værd for det, naar det kan ſige, at det i det mindſte i viſe Maader har fortjent det. Bevidſtheden om at have fortjent det, forhøier Glæden over det Gode, hvoraf det er kommet i Beſiddelse maaftee indtil det tidobelte, indtil det hundrede- og tuſindfoldige. Gud vil i Himlen give os Alt hvad Han har, Alt hvad Hans Wiisdom har udtænkt, Hans Almagt ſkabt, give os Alt, hvad der paa nogen Maade kan glæde Menneſkets Hjerte; men ſaa meget kunne vi ſee, at, blev det Alt tilſammen, blev Himlens Salighed givet os ganſte for Intet, ſaa vilde hiin ene Glæde, Glæden over at have fortjent den, mangle os, og mangle os for evig; og vi vilde da den hele Ewigheid igjennem være ti Gange, ja hundrede og maaftee tuſinde Gange mindre lykkelige, end Menneſket efter ſin Natur er iſtand til at blive. Glæden over det at have fortjent, er alſaa noget høiſt væſenligt. Denne Glæde, denne Bevidſthed kan Gud ikke ſtrænke, hvor det at have fortjent den mangler. Og juſt derfor har Gud førſt ſat os her paa Jorden, for at vi, ſaavidt der kan være Tale derom, ſkulde fortjene Himlen. Men hvad forlanger ſaa Gud af os? Ikke andet, end hvad der i og for ſig allerede er nødvendigt, for engang i Forening med Ham og i Ham at kunne blive fuldkommen ſalige. Han forlanger ikke Andet, end at vi ſkulde anerkjende Ham for at være hvad han virkelig er, at vi iſærdeleshed ſkulde anerkjende Ham ſom den ufeilbare Sandhed, og ubetinget troe Ham, erkjende Ham for vor Herre, og derfor villig og punktlig adlyde Ham: alſaa troe, hvad Han har ſagt eller aabenbaret, og gjøre, hvad Han har befalet. „Uden Tro er det umuligt at behage

¹⁾ Joh. 3, 6.

Gud¹⁾. „Hvo som troer paa Sønnen, han har det evige Liv; men hvo som ikke troer paa Sønnen, han skal ikke see Livet, men Guds Brede bliver over ham²⁾. Og: „Vil Du indgaae til Livet, saa hold Budene“³⁾. Vi skulle fortjene Himlen ved Tro og Nidighed, og det forstaaes af sig selv, at de som ikke fortjene den, for evig maae blive udelukkede fra den.

Men — havde man intet Andet at frygte for, end at blive udelukket fra Himlen, altsaa Intet videre at tabe, end blot den Løn, som Dyden forhverver, da vilde maaffee Ingen naae at komme i Himlen, og Guds store Niemed forblive uopnaaet. Thi, som Dyden byder os sin Løn og opfordrer os til at eftertrakte denne, saa har Synden ogsaa en Løn at byde os. Og, medens Dyden lover os en i Grunden ubekjendt Løn, som endnu intet Nie har seet, da byder Synden os en bekjendt Løn, bekjendte Goder, bekjendte Nydelser. Og, medens Dyden først udbetaler sin Løn i det tilkommende Liv, i den fjerne Fremtid, da tilbyder Synden en øieblikkelig Udbetaling. Vil det sandseelige Menneſke da ikke foretrække det Bekjendte for det Ubekjendte, og den samtidige Betaling for den blot lovede, og dermed gribe efter Syndeiønnen, gaae med Synden, og saaledes vandre frem paa en Vej, som ikke fører ind i Himlen, men fører ham forbi den? Og vilde da en eneste Sjæl komme i Himlen? Men Gud, som har meent det saa uendelig godt med os, veed at forfølge sin Plan. Han har nemlig — og vi tør ubetinget tænke os det saaledes — Han har der, hvor Veien vil føre forbi Himlen, antændt en forfærdelig Ild, i hvilken Alle, der vilde gaae med Synden, styrte sig ind. Denne Straf for Synden vil nu sikkert hos Mange holde Begjærligheden efter Syndens Løn meer eller mindre i Løkke, og deres Hjerte vil blive friere, saa Dydens Løfter om Belønning atter kunne blive virksomme, og formaae dem til at give den Fortrinet og helst vandre med Dyden. Vistnok har den goddommelige Retfærdighed ogsaa optændt Helvedes Ild; men vi tage tilvisse ikke Feil, naar vi sige, at Kjærligheden her har været ikke mindre virksom, forsaavidt nemlig, som Gud, uden at gjøre nogen Indskrænkning i vor Frihed, vilde gjøre os det saa vanskeligt som muligt, at gaae udenom Himlen, at forspilde Himlen med dens unævnelige evige Salighed. Og, naar Han har villet gjøre os dette saa vanskeligt som muligt, da følger heraf, at Han

¹⁾ Hebr. 11, 6.

²⁾ Joh. 3, 36.

³⁾ Matth. 19, 17.

har maattet gjøre Helvede saa frngteligt, som han kunde gjøre det, saa forfærdeligt, som Hans Wiisdom kunde udtænke det, og som Hans Almagt kunde skabe det, saa frngteligt i Henseende til dets Bedvarethed, saa forfærdeligt i Henseende til Bestaffenheden af dets Rædsler. Ene og alene Hans Retfærdighed kan tænkes, ligeoverfor de Fortabte, at have bragt Ham til i denne Henseende at sætte sig selv en vis Stranke. Men, hvorledes skulde Synderen kunne beklage sig herover? Siger ikke f. Ex. den Bantro til den Alvidende: Du forstaaer det ikke ret; jeg forstaaer det bedre, eller til den Sanddru og evig Hellige: Du er en Løgner? Da sige ikke alle Syndere til deres Skaber og Herre: Du har Intet at sige over mig; jeg er min egen Herre; Din Villie vedkommer mig ikke? — Kan der da forlanges, at Gud skulde tage noget Hensyn? Har Han ikke desuden jaa hede Hærskarer af Mennesker og Engle i Bevægelse for at holde Mennesket i Tømme, eller for at føre ham tilbage paa den rette Vej? Har Han ikke hengivet selv sin Genbaarne til Døden paa Korset, og jaaledes betalt en virkelig uendelig Priis for os? Hvad havde Han kunnet gjøre Mere for sit Viimbjerg, som Han ikke har gjort? Da endelig: Har Han ladet Synderen forblive i Uvisshed om Hans tilkommende Straf? — I Sandhed, saavist som det heder om Himlens Glæder: „Intet Die har seet det, intet Dre har hørt det, og det er ikke kommet i i noget Menneskes Hjerter, hvad Gud har beredt dem som elste Ham¹⁾, saa vil man ogsaa kunne sige: Intet Die har seet, intet Dre har hørt, og det er ikke kommet i noget Menneskes Hjerter, hvad Gud har beredt dem som ikke elste Ham, dem som blive fortabte. Forøvrigt stiller ogsaa den h. Skrift, overalt, hvor den taler om de Fordømtes Straffe, den allerforfærdeligste Skæbne i Udjagt for disse. Verdensdommerens sidste, afgjørende Dom over dem vil bogstavelig lyde saaledes: „Viger bort fra mig, I Forbandede, til den evige Ald, som er beredt for Djævelen og hans Engle“²⁾. „Viger bort fra mig“. De ere evig berøvede Hans Beskuelse, som er Kilden til Alt, hvad der er Godt, Alt hvad der er Skjont, Kilden til al Glæde, til al Trøst. For dem er der altsaa ingen Glæde, ingen Trøst, intet Haab mere. — „I Forbandede“. Altsaa: Deres Lod er bleven Guds Forbandelse. Men hvad kan være skrækkeligere og virkommere end den Almægtiges Forbandelse? — „Til den evige Ald“. Altsaa: at brænde og brænde i al Evighed er ble-

¹⁾ 1. Cor. 2, 9.

²⁾ Matth. 25, 41.

vet deres bestiftede Deel. Og denne Ild vil ikke være en jordisk, men en „Helvedes“ Ild¹⁾. Og Ordet „evig“ betyder her ikke blot en lang, men en uendelig Bedbaven. Thi Jesus kaldte denne Ild for en „uudsluttelig“, og tilføjer til Overflod endog to Gange: „hvor Ormen ikke dør, og Ilden ikke udsluktes“²⁾. Og, for at vi ikke skulle troe, at Mennesket dog engang maa blive tilintetgjort af Ilden, og hans Kval saaledes dog engang faae en Ende, tilføjer Han: „Thi Enhver skal blive saltet med Ild“³⁾. Dette vil sige, at, om endog Helvedes Ild i Henseende til den Kval og Marter, som den bereder, har den største Lighed med den jordiske Ild, saa tilintetgjør den dog ikke sine Offere saaledes som den jordiske Ild. I denne Henseende har den Lighed med Saltet, som ogsaa bevirker en vis Brænden, men tillige vedligeholder og bevarer den Ting som saltet. Helvedes Ild bereder kvaler, der ligne den jordiske Ilds, men vedligeholder tillige sine Offere ligesom Saltet. — Dog herom nok. De Fordømtes Straf faaer aldrig Ende, og den er over alt Begreb forfærdelig, forfærdeligere end Noget tænker, eller er istand til at tænke sig.

Det var dette, mine Elskede, som Vi ved denne Leilighed have villet bringe de til Vor Omsorg overgivne Troende i alvorlig Erindring. De faa Dage, som det er os bestiftet at tilbringe her paa Jorden, udgjøre kun en ringe Deel af vort virkelige Liv. Hvad vi kalde Døden, berører ifkun Legemet, men fører Sjælen, som er udødelig, over i en anden Verden. Og vi skulle ogsaa engang faae vort Legeme igjen, og da vil ogsaa dette være blevet en Udødelighedens Skabning; vi skulle da efter vort hele Væsen være udødelige, og i en anden Verden leve et evigt Liv. Og vi skulle der i al Evighed enten være over al Maade lykkelige i Himlen med Gud og alle Engle og Hellige, eller over al Maade blive ulysiske i Helvede med alle Djevle, Gudsforaattere og Jesu Christi Fjender, og, som den h. Johannes⁴⁾ siger, pines med Ild og Svovl, hvoraf Røgen skal opstige igjennem Evighederes Evighed. Men hvilken vor Rod skal blive, det afhænger ene af, hvorledes vi tilbringe og fuldende vore Dage her paa Jorden. Have vi bevaret Troen (saaledes som den af Jesus stiftede ufeilbare

¹⁾ Matth. 18. 19.

²⁾ Marc. 9, 42. 43. 47.

³⁾ Marc. 9. 48.

⁴⁾ Ab. 14, 10. 11.

Kirke forkynder den); have vi stridt den gode Strid og fuld-
 endt vort Løb (i Overensstemmelse med Guds Lov), da er
 Retfærdighedens Krone henlagt til os, hvilken Herren, den ret-
 færdige Dommer, vil give os¹⁾. Da ere vi Guds Arvinger
 og Christi Medarvinger²⁾. Have vi derimod beviist os troløse
 enten i det Ene eller det Andet, saa vil det hede: „Seg kjen-
 der eder ikke“³⁾, og vi ville som unyttige Tjenere blive forviste
 ud til det yderste Mørke, hvor der skal være Graad og Tæn-
 ders Gnidsel⁴⁾.

Hvilken uendelig alvorlig Betydning, Elskede, har da ikke
 vort Liv her paa Jorden. Vi gaae, alt efter som vi fuldende
 det, enten over til en evig Glæde eller til en evig Smerte.
 Maatte dog Ingen noget eneste Øieblik forglemme dette! „Den
 ganste Verden ligger i det Onde“⁵⁾. Elsker ikke Verden, ei
 heller det som er i Verden. Dersom Nogen elsker Verden, saa
 er Faderens Kjærlighed ikke i ham; Thi Alt det som er i Ver-
 den, det er Kjødets Begjærlighed og Dinenes Lyst (d. e. Have-
 syge) og Livets Hoffærdighed (Forfængelighed, Stolthed, Hov-
 mod). Og Verden forgaar med dens Lyst, men den som gjør
 Guds Villie, han bliver til evig Tid⁶⁾. Gaar derfor I ad
 eders Vej, ad Guds Vej, ligesom Verden gaaer sine Veie.
 Den vil vistnok ikke tilgive eder dette; den vil belee og for-
 haane eder; den vil kalde eder for Daarer og Fjender af Op-
 lysning; men hvad skader dette? I blive ligesuldt hvad I ere.
 De ville engang komme til at tale anderledes og lade eder
 vederfares Retfærdighed. De skulle, heder det i Viisdommens
 Bog⁷⁾, naar deres Synder engang blive ihukommene, komme
 angstelige, og angerfulde sukke ved sig selv og sige: Disse ere
 de, hvem vi fordem havde til Latter og forhaanede med be-
 spottelig Tale. Vi Daarer holdt deres Levnet for Galenskab
 og deres Endeligt for en Forsmædelse. See nu, hvorledes de
 have faaet Plads iblandt Guds Værn og Andeel med de Hel-
 lige! Saa er det da os, der ere farne vildt fra Sandheds Vej,
 og Retfærdighedens Lys har ikke sfinnet for os . . . Hvad har
 nu vor Stolthed hjulpet os? Hvad gavnede os Rigdommens

1) 2. Tim. 2, 7. 8.

2) Rom. 8, 17.

3) Matth. 25, 12

4) Matth. 25, 30.

5) 1. Joh. 5, 19.

6) 1. Joh. 2, 15—17.

7) 4. 20. 5, 3—14.

Proletier? Det er Alt svundet hen som en Skygge, som en itende Budløber" . . . See det er det Sprog, som Syndere føre med hverandre i Hjelvede. Lader eder derfor ikke forvirre. Staaer faste i Troen og forlader ikke Guds Veie. Hvo som bliver bestandig indtil Enden, han skal blive salig¹⁾.

Men af, hvor Mange gives der ikke, som, naar de see tilbage paa deres religiøse og sædelige Holdning i Fortiden, betages af Tængstelse og falde i Tvivl om deres Fremtid, om hvorvidt de tør haabe, at der for dem gives Redning. Dog, vi vide, at „Menneskesønnen er kommen for at søge og saliggjøre hvad der var fortabt“²⁾! Ham var det, til hvem den h. Døber henviste: „See det Guds Lam, som borttager Verdens Synd“³⁾. Hans Blod, Gudmenneskets Blod, har Kraft nok til at udplette den sjæreste Synd. Det kommer kun an paa, om Mennesket vil ombende sig. Omvender eder, siger Propheten⁴⁾, og gjører Bod for alle eders Synder, saa skal Synden ikke blive eders Fordærvelse!“ Men Omvendelse betyder: at rive sig løs fra Synden, og paany grundig vende sig til Gud og holde sig trofast til ham. Enhver, der gjør Synd, er jo en Syndens Slave⁵⁾, og du vil snart fornemme, hvorledes den holder dig fangen, og hvorledes du derfor, hvormeget du end længes efter at blive bedre, dog ikke ret kan komme til nogen egenlig Villen. Men lad dig derfor ikke overvælde af Mismod. Det er Gud som virker i os baade det at ville og at fuldbringe⁶⁾, og eders Fader i Himlen, siger Jesus⁷⁾, vil give dem den gode Aand, som bede ham derom. Bed altsaa med Propheten⁸⁾, og lad aldrig af dermed: „Omvend mig, saa bliver jeg omvendt, thi Du er Herren min Gud“; og den kraftige Villie og en virkelig Fuldbyrkelse af dine Forsætter vil desto jikkere blive Virkningen af din Bøn, jo mere den er forenet med alvorlige Bodsøvelser, og jo mere du fremfor Alt stræber at undflye enhver Anledning til Synd og beflitter dig paa, ved Kjødets Spægelse at fremme Aandens Herredømme. Benyt ganske særdeles i dette Diemed den h. Faste-

¹⁾ Matth. 24, 13.

²⁾ Luc. 19, 10.

³⁾ Joh. 1, 29.

⁴⁾ Esch. 18, 30.

⁵⁾ Joh. 8, 34.

⁶⁾ Phil. 2, 13.

⁷⁾ Luc. 11, 13.

⁸⁾ Jerem. 31, 18.

tid, som ganske er anlagt paa at fremme Saliggjorelsens, Bødens og Omvendelsens Værk, for at den glædelige Vaastefest kan blive Dig et Underpant paa en tilkommende herlig Opstandelse. Men forsøm ikke at vaage, at see til, at det aldrig skal kunne siges om Dig, hvad den h. Petrus siger¹⁾: „Hunden vender sig igjen til det, som den har udspnyet“, og „Spinet, som var toet, vælter sig atter i Skarnet“. Ja, lad ikke det Sidste med dig blive værre end det Første²⁾, men vær bestandig indtil Enden, saa skal Du blive salig.

Endnu et Ord til Slutning. Hvo iblandt os beklager ikke den for trehundrede Aar siden indtraadte store Troesspaltning, som har frarøvet vor h. Moder Kirken saa mange af hendes Børn og berøvet disse saa mange ufatterlige Velsignelser og Naadevirkninger, hvilke Jesus har overantvordet denne sin Stedfortræderinde paa Jorden; og hvo iblandt os maa ikke tillige dybt beklage, at Saamange ogsaa af dem, som efter Navnet tilhøre os, kun bekymre sig lidet om deres Moder, at Mange af dem endog behandle hende fjendtligt, ja forfølge hende paa enhver Naade, saa at man maa sige om dem: Hendes Huusfolk ere blevne hendes Fjender³⁾? Maaatte dog disse pligtforglemmende Børn komme til Besindelse, og maatte de adskilte Brødre vende tilbage til deres Moders Favn, og der atter finde Pleie for deres Sjæle! Maaatte dog snart den Tid komme, om hvilken det hedder: „Dg der skal være een Hjord og een Hyrde⁴⁾. Ingen kan ønske dette mere levende, end Kirkens synlige Overhoved vor h. Fader i Rom. Dg for at læge de her omtalte Saar, eller i det mindste raadslaae om og vælge de hertil tjenlige Midler, har han sammendaldt alle den katolske Verdens Biskopper til at møde i Rom d. 8. Decemb. d. A. og tilsendt ogsaa de frastilte græske Biskopper saavel som Protestanterne en venlig Indbydelse til Deeltagelse i denne Forsamling. At vore Biskopper ville indfinde sig talrigt, og efter bedste Evne fremme dette Antiggende, er utvivlsomt. Men dette Værk er saa stort og af en saa høi Betydning, at Enhver, der deler Ønsket om dets heldige Udfald, bør yde sin Bistand dertil, og dertil ere I alle kaldede. — Hvorledes? ville I maafee spørge. I kunne gjøre dette ved eders hjertelige Bønner til Gud om, at Han selv vil stille sig i Spidsen og velsigne

¹⁾ 2. Pet. 2, 22.

²⁾ Luc. 11, 26.

³⁾ Matth. 10, 36.

⁴⁾ Joh. 10, 16.

dette Forehavende. Og I kunne endnu mere. I kunne fjerne Hindringer, som gjøre mange af vore adskilte Brødre Tilbageveien vanstelig. Vel er nemlig Kirkens Have den bedste og den eneste fuldkommen frugtbar Jordbund. Men der gives Mange, som ikke bedømme Jordens Godhed efter dens Værd i sig selv, men efter de Frugter, som de mene at see den bære. Naar nu Andre see det samme Ukrudt tage Overhaand paa Kirkeageren, som de bemærke paa den Jordbund, hvorpaa de befinde sig, eller troe de, at Frugterne her ikke trives bedre, end hos dem, saa mene de, at Jordsmonnet heller ikke kan være bedre end deres, og at det derfor vilde være overflødigt at omplante sig i dette; og saaledes blive vi og vort Forhold dem paa mange Maader en Hindring, en Forargelse. Understøtter derfor Kirken i dens Bestræbelser ikke alene ved eders Bønner, men bortrydder enhver Hindring. Udgaar omhyggelig enhver af de Laster, Synder og Udyder, som Kirken fordømmer, og befaltes eder paa en i enhver Henseende isandhed hellig Vandel, hvortil Kirken giver os Anviisning, og hvortil den navnlig ved de h. Sacramenter meddeler os en overvætted stor Fylde af Kraft. Dette er af største Bigtighed. Det var ikke blot ved Apostlenes Prædiken, at Verden fordum blev omvendt; den blev det ikke mindre ved de Christnes hellige Vandel. Og, naar vi saaledes ved vor Bøn og ved vort hele Forhold i Forening fremme denne Sag, da vise vi, hvor alvorligt vi mene det med den, og Gud vil tilvisse ikke lade Sine Børn staae ene, hvor disse med forenede Kræfter stræbe at fuldbyrde hvad der er godt og Ham velbehageligt.

Skribt den 23de Januar 1869.

† Johannes Heinrich.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Ved Beretninger fra fransk Consulatsembudsmand til den franske Gesandt var man kommen til Kundskab om, at Revolutionspartiet baade i Florenz, Genua og Neapel havde afholdt Forsamlinger, paa hvilke der var raadslaet om, hvorledes man skulde tage Hævn over de i Nov. f. A. henrettede Forbrydere, og forhindre Dødsdommens Fuldbyrdelse over de siden domfældte Mordere, Ajani, Luzzi og Sterbini, samt at man i disse hemmelige Forsamlinger var bleven enig om intet mindre, end at myrde

Pius IX., og at Morderne allerede skulde være afreiste baade fra Genua og Neapel. En af disse Snigmordere har allerede tidligere engang været paagreben af det romerske Politi, hvorefter han, da han blev overbevist om, at have havt til Hensigt at snigmyrde Paven, blev af den overste Domstol domt til Døden; men Paven formildede dengang Dødsstraffen til livsvarigt Fængsel, hvorfra Forbryderen dog nogen Tid efter fandt Leilighed til at undvige. „Cöln. Bl.“, som under 11. Decbr. f. A. meddelte denne Efterretning, har siden under 18. Decbr. indeholdt en Beretning om, at Tidenden om disse Anslag har foranlediget Oprettelsen af en Borgergarde i Rom, som særlig skal vaage over Pius IX. Sikkerhed. Den bestaaer af 400 unge Mand af Stadens bedste Familier, der frivillig have givet Paven dette Beviis paa deres Hengivenhed.

Italien. Som yderligere Bidrag til den nyitalienske Liberalismes Charakteristik meddele vi her følgende Facta fra Slutningen af forrige Aar. Man har i flere af de store Byer ikke blot været ivrig bekræftet med at foranstalte Sindsamlinger for de henrettede Forbryderes Efterladte, men saulser endog Bidrag til Opførelsen af et Mindesmærke til Ære for hine Mordere. Dette sympathetiske Svindleri er endog gaaet saavidt, at flere Deputerede i det Florentinske Parlament forenede sig om at forelægge et Lovforslag, hvorefter der af Statskassen skulde udbetales Pensioner til hine „Efterladte“. Lovudkastet brugte det betegnende Udtryk om Vedkommende, at de ere henrettede af politiske Grunde, og man kalder det paatænkte Mindesmærke, som man vil have udført enten i Ertz eller Marmor, for et Æreminde for „Martyrer, der ere faldne som Offere for Præstehævn“. Man beruser sig i Begeistring for to Snigmordere, der for at tjene Penge paatog sig at myrde — hvis Alt var gaaet som det skulde — c. 1200 værgeløse Soldater, men har endnu ikke havt den mindste Beflagelse tilovers for de 34 dræbte og lemlestede Zouaver!“ Det fortjener dog at bemærkes, at Deputeretkammeret, „i Betragtning af Privatsubskriptionens betydelige Udbytte“(!), har forkastet hiint skandaløse Andragende, og at en Rundskrivelse fra Indevrigsministeren endelig har forbudt de omtalte Sindsamlinger, men ikke mindre værd at erindre er det Factum, at den saakaldte „kongelige Hædersmand“ af sin Privatkasse strax bevilgede Montis Enke en Pension af 5000 Fr., samt at „Partiet“, paa Rygtet om, at Pius IX. havde ifinde at bære Omsorg for Montis Enke og Barn, skyndte sig

med at bortføre dem begge, for i Florenz at gjøre effectfulde Demonstrationer i den her omtalte Retning! — Saaledes veyle Begreber og Benævnelser med Tiderne: I „Civilisationens og Humanitetens Aarhundrede“ kalder man hele Christenhedens Overhoved for en grusom og hevingjerrig Præst, og, medens man driver den frækkeste Spot med Helgener og hellige Ting, omgiver man Forbrændelsen med Helgenglorien!

Vincentinsforeningen.

Alle de, som have Bøger tillaans fra Foreningens Bibliothek, bedes at tilbagelevere disse inden denne Maanedes Udgang.

Nettelser: Nr. 3. S. 41. L. 14. f. o.: Hafvandet — Læs: over et halvt.
Nr. 3. S. 41. L. 5. f. n.: de forudgaæde — L.: den forudg.
Nr. 3. S. 41. L. 4. f. n.: Menneftaaldrer — L.: Menneftaalder.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen, d. 14de Februar. 1. Fastesøndag.** Sct. Ausgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 6 Aften: Fasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Hoimesse med Prædiken. — 15. M. Scholastika, Somfru. 16. Ti. Raymund af Pennafort, Vefj. 17. O. Titus, Bifkop.
- Onsdagen, d. 17de Februar Kl. 7 $\frac{1}{2}$:** Fasteandagt med Prædiken i Sct. Knuds Kapel. — 18. Co. Ihufommelse af Frelserens bitter Lidelse. 19. F. Ihufommelse af Frelserens Spyd og Nagler. 20. L. Antonius, Ab.
- Søndagen, d. 20de Februar. 2. Fastesøndag.** Sct. Ausgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 6 Fasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Hoimesse med Prædiken. — 22. M. Petri Bispestol i Antiochia. 23. Ti. Petrus Damiani, Kirkelærer. 24. O. Mathias, Apostel.
- Onsdagen, d. 24de Februar Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften:** Fasteandagt med Prædiken i Sct. Knuds Kapel. — 25. Co. Timotheus, Bifk. og M. 26. F. Ihufommelse af Frelserens h. Liigtæde. 27. L. Petrus Nolaftus, Vefj.
- Søgnedagsgudsdiensete i Sct. Ausgars Kirke:** Stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{2}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagften Kl. 5—8. Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. I Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8 $\frac{1}{2}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagften Kl. 5—8. — I Kapellet (Lødbodveien 14): Stille Messe Kl. 6.

„Katholik Kirketidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionair, Hr. Grosjerer C. B. Kohrer Gøtthersgade 5, og i alle Boglaaber; i de danske Stater paa de fgl. Postcontorer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 p.

Kjøbenhavn.

D. G. Olsen & Co.s Bogtrykkeri, Pilestræde Nr. 15.

Katholsk Kirketidende.

Syttende Aargang.

N° 5.   Søndagen den 28de Februar.   1869.

Indhold: Pius IX' halvtredstydtyveaarige Præstjubilæum. — Det nuværende Pavedømmes Kamp mod Revolutionen. — Kirkelige Efterretninger: Rom. Italien. Spanien. Polen. England.

Pius IX' halvtredstydtyveaarige Præstjubilæum.

Den i sidstafvigte Sommer i Bamberg afholdte katholske Generalforsamling vedtog eenstemmig den Beslutning, ogsaa for Tydsklands Bedkommende at feire den betydningsfulde Dag (d. 11. April), paa hvilken Hans Hellighed, vor nu regjerende Pave, for 50 Aar siden modtog den h. Præstevielse. I denne Anledning har Formanden for Centralcomiteen for samtlige tydsk-katholske Foreninger, Fyrst Carl v. Löwenstein henvendt sig til de biskoppelige Ordinariater, saavelsom til alle de enkelte katholske Foreninger, navnlig i de større Stæder, med en Opfordring til, ved at underskrive en Vnksøftningsadresse, at deltag i den storartede og eendragtige Hyldest, hvormed den katholske Christenhed paa hiin Dag vil give sit synlige Overhoved et under de nærværende Forhold talende Beviis paa ubegrændset Vrefrygt og Hengivenhed. Da de katholske Menigheder i vort Fædreland igjennem det Apostoliske Provicariat for de nordiske Missioner ere kirkelig forbundne med Dioceset Dsnabrück, har den derværende katholske Forening tilstillet Enhver af Sognepræsterne ved Danmarks katholske Kirker en trykt Copi af den for det katholske Tydsklands Bedkommende vedtagne Adresse, som lyder saaledes:

Helligste Fader!

Siden den Dag, da Du ifølge det guddommelige Forsyns tilbedelseseværdige Hensigter indtog Din Plads paa den h. Petrus's Stol, som er den katholske Eenheds Midtpunkt og Grundvold, have alle Dine trofaste Børns Hjerter i Kjærlighed og inderlig Erfrenghed været forenede med Dig, som deres fælleds Fader, Hyrde og Ypperstepræst. Alle de Lidelser og Prøvelser, som Du har gennemgaaet, have paa det smerteligste berørt ogsaa dem, og de ere aldrig blevne trætte af at anraabe den Allerhøieste om, at Han vilde forlehne Dig Styrke og urokelig Standhaftighed, samt Trøst og Tillid. Og deres Bønner ere blevne hørte. Du har staaet og staaer fast som Klippen midt i det oprørte Hav, og Helvedes Porte have ikke formaaet at overvælde Dig.

Selv styrket af den guddommelige Naade, har Du efterkommet det Hverv, Herren har overdraget Dig: Du har „styrket Dine Brødre“, Du har for Alle været en Fredens Fyrste, der borgebe dem for Christi Riges, den hellige katholske Kirkes evige Vedvaren. Dog, ikke blot Dine Lidelser og Prøvelser have vi deelt, men ogsaa Glæden og Trøsten, som den Alforbarmende saa ofte skjænkede Dig. Og vi bringe i Forening med Dig vor Tak til Gud, „som har øvet Magt med sin Arm, som har henveiret de stolte Hjerter, fornødret de Mægtige og ophøiet de Ydmyge“. Alt, hvad der trøster Dig, er ogsaa vor Trøst; hvad der glæder Dig er vor Lykke.

Derfor kunde vi ikke lade denne for os saa glædelige Dag hengaae, uden at bringe al Kjærligheds Gud vor inderligste Taknemmeligheds Offer, og uden for Dig, helligste Fader, at udtale vore Hølelser af den fuldkomneste Hengivenhed og vore bedste Ønsker for den kommende Tid.

I dag for 50 Aar siden blev Du ved det guddommelige Forsyns Styrkelse deelagtiggjort i Præstedømmets høihellige og ophøjede Naade. Du betraadte da det første Trin af denne Bæredighed, fra hvilket Du efter Guds naadige Raadslutning skulde hæves op til Præstedømmets og Pontificatets høieste Spidse; og

Du har nu alt i lang Tid baaret den tredobbelte Krone som en værdig Efterfølger af Din Mester Kristus og alle Dine hæderkronede Forgængere. Da Du for 50 Aar siden første Gang udøvede Præstens ophøiede og høihellige Embede, begyndte allerede Guds Raadslutning at gaae i Opfyldelse: at Du i disse farefulde og stormfulde Tider skulde være Hans Kirkes Overhoved, Christi Stedfortræder, Hans Kirkes gode Hyrde; og det er derfor, at vi feire Erindringen om denne Dag fremforalt med Tak til den Allerhøieste, fordi Du blev stænket vor hellige Kirke, for at være dens Værn og Bærge, en Forsvarer af den Eenhed, som Kristus har villet, og som er grundet i hans guddommelige Blod.

Du er aldrig bleven træt af at bevare alle dem, som i hele den katholske Verden ere anbetroede til Din faderlige Omfarg, i denne Troens, Hjertets og Kjærlighedens hellige Eenhed, bevare dem for Adskillelse og Spaltning, og Du hørte ikke op med ogsaa at formane dem, som have forvildet sig i Brangtroens og Bantroens golde Ørkener, og ere skilte fra den Ene gode Hyrdes Hjord, til at vende tilbage til den og forene sig med den.

Og fordi Din Sjæl saa inderlig længes efter Opfyldelsen af den Forjættelse, at der skal være een Hjord og een Hyrde, derfor har Du nylig villet vidt aabne Døren til den bestæmmende Faaresti for alle dem, som hidtil have været udenfor den; Du kaldte dem med Kjærlighedens Røst, da Du indbød dem til den store Kirkeforsamling, som snart under den ubesmittede Himmelkongens Bestyttelse skal samle sig om Din hellige Stol, forat dens Beslutninger ved den Helligaands Kraft skulle besegle Kirkens og alle Christnes Eenhed, sætte Skranker for Forførelsen, oplive Troen, befæste Kjærligheden og udbrede Fredens Velsignelser over hele Jordens Kreds — et Forehavende, som er Christenhedens Fader værdigt, et Stuespil, hvorom allerede den blotte Forventning maa opfyldte Engle ikke mindre end Mennesker med Fryd og Glæde!

Vi ihukomme fremdeles og bringe den guddommelige For-

barmhertige vor Tak for, at der i disse gudforladte Tider, i hvilke Mange endog fornegte Troen paa en Gud, Andre vove at forhaane Hans hellige Religion, i Dig er skjænket os en Hellighedens Lovgiver, en Forsvarer for den guddommelige og menneskelige Ret, en Dommer over alle fordærvelige Grundsatninger, en Røst, der raaber i Orkenen: „Bereder Herrens Vej, jøvner Hans Stier“.

Dig blev det forundt, at forkynde alle Troende i Kristus den altid jomfruelige Gudsmoders skjønneste Fortrin, at være undfangen uberørt af Arvesyndens Besmittelse, som en guddommelig aabenbaret Troesfandhed.

Veiledet af Dit himmelske Kald har Du i stort Antal opstillet Mønstre paa Hellighed, og tilkjendt dem de Troendes offentlige Dyrkelse, saaat de Helliges og Saliges Skarer som ligesaa mange Viisdommens og Dydens Stjerner udbrede Lys over vort Livs dunkle Veie, over vor Vandring igjennem Syndens og Dødens mørke Skygger.

Endelig bringe vi paa denne festlige Dag, paa hvilken vi Alle i Fælledstak fejre Erindringen om Din ophøiede Kaldelse, den Allgode vor inderligste Tak, fordi Du for denne vor Tid er bleven den utrættelige, standhaftige Forkæmper for Kirkens Frihed. Og naar, som en stor Kirkelærer siger, Gud ikke elsker noget mere i denne Verden, end Sin Kirkes Frihed, saa har i Sandhed Du, ophøiede Pius! i en lang Række af Aar viist Dig at være den stærke Talsmand for Guds Rettigheder. Tilltrods for forblindede Fjenders Raseri, tilltrods for alle Vanstueligheder og Farer har Du ganste alene kæmpet for Kirkens Overhoveds Uafhængighed og imod ethvert Forsøg paa at gjøre det, som tilhører Gud og Hans Kirke, til Gjenstand for en hovmodig og lavttænkende Ergjærrigheds anmasfende Overgreb.

Derfor nærme sig idag vi, den h. katolske Kirkes Sønner, allevegnefra Din ophøiede Throne, for at nedlægge vore inderligste Bønsmønstre og vor skyldige Taknemmeligheds Tribut or Dine Fødder, Du vor fælleds Fader, vor guddommelige

Forløfers sande Stedfortræder og vor h. Kirkes elskede Overhoved! Vi opsende af vort inderste Hjerte den Bøn til den Allerhøieste, at Han endnu i mange Aar vil bevare og velsigne Dig, at Han vil lade Dig opleve Sin Kirkes Fred og Seir over dens Fjender, og forlegne os den Naade, ved vore ivrige Bestræbelser, Bønner og Offere efter vore svage Kræfter at medvirke til, at Hans Rige maa komme og Hans Villie stee som i Himlen, saa og paa Jorden.

Dette Vidnesbyrd om vore Følelser og om den Hyldest, vi idag bringe Dig, ville Du, hellige Fader, naadig modtage og skjænke os, Dine taknemmelige og trofast hengivne Sønner, Din Apostoliske Velsignelse.

Idet vi opfordre alle Katholiker her i Danmark til at deeltage i denne Tilkjendegivelse af den Taknemmelighed og Kjærlighed, som hele Kirken skylder Pius IX's ubøielige Standhaftighed under hans langvarige Kamp mod Verdensaandens Trædsfthed, undlade vi ikke at henlede Opmærksomheden paa følgende af Centralcomiteen for de katholske Foreninger vedtagne Bestemmelser:

1. Adressen underskrives overalt kun af Kirkens mandlige Medlemmer.
2. Da Underskrifterne ikke maae anbringes paa selve de Ark, paa hvilke Adressen er trykt, men paategnes særskilte Ark, der indbundne skulle tilstilles den h. Fader i Forbindelse med en kaligraphisk Udførelse af Adressen, anmodes alle Undertegnere om at anvende den størst mulige Omhu paa en ziirlig Underskrift.

Lister til Paategning ere henlagte i Præsteboligen, hvor alle de Underskrivende behageligst ville paatægne dem i Løbet af Søndagen d. 28. Februar, da de inden d. 5. Marts skulle være tilbagesendte til Generalvicariatet i Osnabrück.

Det nubærende Pavedømmes Kamp mod Revolutionen.

III.

Saaledes strandede dette Forsøg paa at overliste Kirkens Overhoved og ruinere Kirkens religiøse og moralske Magt i det vildledte almindelige Omdømme. Den hele Plan var, som tidligere antydet, altsaa anlagt paa at bedaae Christenheden ved at benytte Kirken som et Middell til at paatrykke en almindelig europæisk Revolution Lovlighedens Segl, og, naar den bedragne Verden bag efter fik Dinene op for den Ulykke, hvori den var styrket, da triumferende at kunne henvisse til den fuldbyrdede Kjendsgjerning, som ikke lod sig omgjøre. Thi det er en afgjort Sag, at, havde Kirkens Overhoved i Aaret 1848 stillet sig i Spidsen for den italienske Eenhedsbevægelse, ved at legitimere Kongen af Sardinien's Forehavende, da vilde dermed Anarchiet have vundet en afgjørende Seir i hele det europæiske Folkesamfund, og det Grundlag, hvorpaa al offentlig Ret i Aarhundreder har hvilet, uoprettelig være tilintetgjort. Man havde altsaa dengang endnu en Fornemmelse af, at Christendommen var en Magt, der havde Betydning baade for det offentlige og private Liv, og man gjorde Regning paa at føre sig denne Betydning tillynte. Thi hvor langt Bevægelsens Ledere end selv vare fra at tillægge Kirkens Autoritet nogen Betydning for deres egen Samvittighed, saa vare de ikke blinde for Virkningen af den Kjendsgjerning paa Samfundet i det Store — at Kirken opgav sig selv og de Retsgrundsetninger, som den selv havde stabt og hidtil opretholdt. Denne Forstyrrelse i alle Begreber om Ret og Uret vilde have kastet det civiliserede Samfund tilbage i det Barbari, som Christendommen forlængst har overvundet, og som den bedre Deel af Verden med Rette mener, for bestandig skulde være overvundet, og det var Pius IX's standhaftige Villiefasthed, der afværgede denne Ulykke.

Revolutionen oplevede saaledes atter denne gang den hidtil bestandig gjentagne Erfaring — at den efter en kortere eller længere Tids Forløb fremkalder en Reaction, der fører de gamle Tilstande tilbage. Ogsaa den dristige Tanke at stille Kirken i Spidsen for en europæisk Omvæltning og benytte ikke blot Bantroens og Immoralitetens altid tjenstfærdige Kræfter, men ogsaa alle Tidens bedre Elementer til hine Planers

Fremme havde viist sig at være forfeilet, og denne Erfaring blev fra nu af Ledestjernen for en heel anden Fremgangsmaade.

De feilslagne Forhaabninger fra Aaret 1848—50 opfyldte i alle Lande Revolutionens Partigængere med en Harme og et Nag, som, ved en Tid lang ikke at kunne faae Lust, aad sig dybere ind i Hjerterne. Man havde været Maalet saa nær; man havde havt Rom i sin Magt. Revolutionens Uveir havde sat Folkemasserne i Bevægelse, og det havde gjæret og sydet over hele Verden, men alle disse krampagtige Anstrengelser havde dog forfeilet deres Hovedformaal: en gennemgribende Omordning af de nationale og folkeretlige Forhold i Henhold til hvad man kalder Nationalitetsprincippet, og det herpaa byggede almindelige Folkeherredømme, der atter i sin Udvikling maatte medføre de monarchiste Statsformers Undergang. De hemmelige Selskaber, der have deres Foreningspunkter i Frimurerlogerne, fornemmelig i England*), Belgien og de sydlige Stater paa Fastlandet, fordoblede derfor fra nu af deres Anstrængelser for at drage Folkemasserne ind i deres, Folkenes sande Velfærd sjiendtlige Interesser. Den store Mængde indvies naturlignvis ikke i disse Selskabers Planer, men Lederne kjende dem og de drage Masserne til sig ved forskjællige Midler, der ere beregnede paa den menneskelige Egennyttis og Forsængeligheds Indstjndelser. Man havde endelig faaet et klart Begreb om, hvori den egenlige Hindring for den tilsigtede politiske og sociale Omvæltnings Fremgang og Seir bestod — at det var Kirkens og Christendommens Magt over Samfundsbevidstheden, der var den dybere liggende Grund til, at de gamle Tilstande i det Væsenlige vare vendte tilbage. Man opgav altsaa ikke Haabet om, at Maalet maatte kunne naaes, naar man blot kunde træffe de rette Midler til dets Gjennemførelse. Det hvorom Alting gjaldt, var altsaa: grundigt at komme Kirken tillivs, eller næste Gang at rette Hovedangrebet ikke, som hidtil, først og væsenlig mod Statsmagten, men mod Kirken. Tidsaadens Drakler vide jo ikke at give anden Forklaring paa det gaadefulde Phænomen,

*) Den revolutionære Propaganda i de engelske Frimurerloger har den Eienommelighed, at den udsolder en stor Virksomhed for at fremme alle revolutionære Bevægelser i det sydlige Europa, medens den betæfter sig for dem i Hemmet, og den har i denne Retning alt længe fundet Understøttelse hos de forskjællige engelske Regjeringer saavel som i den eiendommelige engelske Lovgivning.

at Kirken i saa mange Aarhundreder har bestaaet uforandret, medens alt Andet i Verden har været undergivet Foranderlighedens og Forkrænfelighedens Lov, end — at den er det største Mesterstykke, som en klogt beregnende menneskelig Politik endnu har udtænkt*). Men, naar Kirkens Opretholdelse er et Bærf af menneskelig Kløgt, naar man altsaa blot regner med naturlige Kræfter og menneskelige Tilfældigheder, og har opgivet al Tro paa overnaturlige Factors Indvirkning: skulde det da ansees for umuligt, at en i alle Retninger saa fremstreden Tid som den nærværende skulde kunne opbyde en politisk Kløgt, der overgik alle tidligere Tidens, og naae det Maal, som hidtil steds var slaaet Feil?

Den travle Rørgighed, som de hemmelige Selskaber i Aarene halvtreds udviklede, gif derfor ud paa directe at modarbejde og lamme Christendommens Indflydelse paa den almindelige eller offentlige Mening, og ret systematisk lægge Kirken for Fod, ved at give den Skyld for alle de Ulykker, navnlig al den Fornedelse og Trældom, hvorunder Folkene i en nærmere og fjernere Fortid havde sultet. Deels igjennem en vel besoldet Dagspresse, deels igjennem en Masse af Flyveskrifter, til hvis Udbredelse man navnlig i Italien betjente sig af de engelske og sveitsiske Bibel- og Missionssekskabers Colportører, fremstillede man Kirken og Geistligheden som Despotismens tjenende Medstaber og Reactionens egenlige Støtte. Kirken skildredes som en Institution, der af Princip var fjendtlig stemt mod Friheden; og, da Friheden, hvilken man betragtede som det absolute Gode, var Tidens eenstemmige Løsen, maatte Alt gjælde om at bibringe enhver Magt, der vilde hemme dens Indflydelse, et saa afgjørende Nederlag som muligt. Den nærværende Tids Hovedopgave er altsaa først og fornemmelig at faae Bugt med Kirkemagten. Naar Kirkens Autoritet er tilintetgjort i den almindelige Mening, tænker man, da er det forbi med Christendommens Myndighed over Samvittighederne og med den Autoritet, den tilkjenner de verdslige Myndigheder; først da er Tiden kommen, da man kan gjøre Regning paa, med afsjort Held at frigjøre sig fra de Forrettigheder, disse ved Kirkens Bistand fra Begyndelsen af have anmasset sig, og under dens Beskyttelse og i Kraft af dens Magt over Samfundsbevidstheden hidtil have opretholdt.

*) See f. Ex. Dr. Bentzens Skrift „Romerkirken“ S. 1—10.

Det Angreb paa Kirken, man nu forberedte, begunstiges fra flere forstjellige Sider: deels nemlig ved de efter Reactionen i Aaret 1850 indtraadte ydre Tilstande, deels ved det stedse voxende aandelige Anarchi, som ikke blot fandt Næring i den forhen omtalte Revolutionslitteratur og den demoraliserede Dagspresse, men for det mere dannede Publicums Bedkommende tillige i den antichristelige Livsbetragtning, som den moderne Videnskab arbejdede paa at udbrede. Menans berhyggede Bog om Jesu Liv læstes med Vegjærlighed over hele Europa, og Materialismen, som alt længe havde hersket paa det praktiske Livs Enemærker, forkyndtes offentligt som den eneste solide Viisdom. Det fortjener tillige her at bemærkes, at man i Aarene halvtreds ikke sjældent hørte de katholske fødte Christuskfornægtere, fra hvem hele dette Røre var udgaaet, gjøre Protestantismen ganske eiendommelige Complimenter. Denne sidstes meest fremtrædende Repræsentanter, ikke blot den moderne Vantroens offentlige Ordførere blandt dem, men ogsaa Kættroenhedens Talsmænd, Bibelsagens og Missionens Venner meente nemlig hver paa sin Viis at fremme deres „gode Sag“, ved i denne Kamp at stille sig i Række med de katholske fødte Atheister. Dette var nu vistnok for de Førstes Bedkommende ganske i sin Orden, men maa for de Sidstnævntes hele Stilling dog udentvivel agtes for at være en temmelig betænkelig Sag. Det kan nemlig vel ved første Biekast synes naturligt, at alle de, som endnu holde fast ved den gammel-lutheriske Tradition om den „romerske Antichrist“, i vor politiske Tid finde den under alle reent verdslige Conflictter brugelige Maaopbre hensigtsmæssig — at søge Alliance med enhver Magt, der bekemper den samme Fjende, uden at spørge om en saadan Allierets fjernere Planer. Men de der paa Protestantismens Enemærker optræde som den positive Christentroens Forsvarere mod Vantroens, Fornægtelsens og alle revolutionære Tendentser kunne dog neppe være tjente med, at de nykævnte katholske Atheister glæde sig over den protestantiske Verdens imødekommende Sympathier for deres Plan at omstyrte Paavedømmet og tilintetgjøre Katholicismens Betydning for Menneskehedens historiske Udviklingsgang. Thi, naar hine Forbundsfæller triumpherende henvise til den Kjendsgjerning, at hele den protestantiske Deel af Verden staaer paa deres Side, da begrundes det dertil knyttede Seiershaab i den med den utvivlsomste Sikkerhed udtalte Overbeviisning, at Protestantismens historiske Bestemmelse er den at

være et Overgangsstadium til den fuldkomne Fornægtelse af al positiv Religion, altsaa til den rene Fornægtelse af al overnaturlig Tro. Men det forekommer os, at den moderne saa stærkt antikatholisk udprægede Pietisme burde føle nogen Betænkelse ved at tage en Compliment til Indtægt, der saa aldeles ignorerer den orthodoxe Fraction af Protestantismen, og gjør denne sidste i dens Heelhed og med Hensyn til dens moralske Betydning ganske eensbetydende med den for nærværende Tid overveiende fornægtende og nedbrydende Retning i samme. Thi denne Ignorering af dem, som hade Pavedømmet og bekæmpe den katholske Tro, fordi de staae i den Formening, at den kristelige Sandhed og Ret staaer paa deres Side, og derfor ansee Katholicismen for en uberettiget Rival, hvis anmæsende Krav paa religiøs og social Gæret bør bekæmpes og tilbagerænges, — denne Ignorering er dog et saa slaaende Beviis paa Ringegagt, at man maa forbauses over den Forblindelse, hvori Bibelens og Missionens Venner coquettere med Atheismen*) uden at de synes at have den fjerneste Anelse om, at, dersom Pavedømmet kunde falde og Katholicismen gaae tilgrunde, da vilde Bantroen, i Følelsen af sin Almagt, med Haanlatter affærdige ethvert Arvekrav paa dens Magt over Samfundet. Pavedømmet og den katholske Kirke har nemlig, som den stærke Formuur for al Autoritet, hidtil beskyttet Alt hvad der endnu er tilbage for Protestantismen af Christendom og Frefrygt for det Evige. Kunne dette Bærn falde, da vilde man dermed kun have opnaaet, at Atheismen og Menneskeforgudelsen reiste sine Templer paa den undergaaede Christendoms Ruiner, og den ellefte**) Christenforfølgelse vilde ramme den troende Protestantisme ikke mindre end Katholicismen! Ikke desto mindre er den Kjendsgjerning slaaet historisk fast, at den italienske Revolution overalt i Verden er bleven hjulst med ikke mindre Bifaldsjubel af Repræsentanterne for den troende Protestantisme, end af Bantroens forenede Leire. — Vi skulle i det Følgende omtale de udvortes Omstændigheder, der begunstigede den revolutionære Sags Fremgang i den ny Skikkelse, den nu havde antaget.

*) Foruden Bibelvennernes ovenfor omtalte Tjenstfærdighed, erindre vi her om den i sin Tid i dette Blad omtalte modbydelige Hyldest, som et Antal af disse „troende“ Venner bragte den erklærede Gudsforægter Garibaldi.

**) Vi have tidligere refereret de Ord af et kirkefjendtligt fransk Blad: „Det er paa Tiden, at den ellefte Forfølgelse begynder!“

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Kong Victor Emanuels Adjutant, General Rocca, som havde det Hverv at overbringe Pius IX den egenhændige Skrivelse, hvori hans Souveræn begjærede Benaadelse for den domfældte Forbrydere Ajoni*) og hans Medskyldige, havde i denne Anledning begjæret Audients hos den h. Fader. Denne Audients blev hoist ugjerne bevilget og var forbi i mindre end tre Minuter. Pius IX modtog Skrivelsen og lagde den paa et ved Siden af sig staaende Bord. Generalen talte nogle Ord, som Paven, idet han med den ham i saa høi Grad eiendommelige Majestæt i Blik og Holdning betragtede Overbringeren, blot besvarede med følgende Ord: „Skrivelsens Indhold er mig bekendt. Siig Deres Herre, at jeg, naar den Tid kommer, vil gjøre hvad min Samvittighed, min Pligt og min høie Stilling ville byde mig.“ Dermed var Audientsen forbi.

— Det i vort forrige Nr. omtalte Brev fra den henrettede Forbryder Monti er paa Pavens Befaling blevet trykt i et Antal af 10,000 Expl., som ere blevene udbredte overalt i Italien. Da den h. Fader blev underrettet om Dagspressens Bagvaskelser i Anledning af denne Dødsdom, sagde han til sine Omgivelser: „Jeg tilgiver af Hjertet alle dem som miskjende og bagtale mig, ihvorvel en saadan Uretfærdigaed bedrøver mig dybt. Men Kirken og dens Tjenere have reddet to Sjæle, som ellers vilde have været fortabte; og i Himlen er der større Glæde over een Synder, som gjør Bod, end over 99 Retfærdige. For den h. Stol er denne Seir et aandeligt Mantana.“

*) Ajoni, en velhavende romersk Borger, der var en af Revolutionspartiets ivrigste Agenter, forenede sig sidst i forrige Aar med Garibaldi's hemmelige Tilhængere for at forberede en Opstand i Rom. Da Politiet havde opdaget, hvor de Sammensvorne havde deres Forsamlinger, og indfandt sig for at arrestere dem, satte de sig til Modværge og dræbte ved denne Leilighed 3 Zouaver og 2 Politisoldater. Under Processen er han overbevist om at have gjort sig skyldig i Høiforræderi, og vilde altsaa efter Lovens allerede beredte — uden Henjyn til de omtalte Drab — være hjemfalden til Dødsstraf. Han tilligemed de to andre Dømtfældte vare nemlig Hovedmændene for dette Complot, der gik ud paa at havne Neberlaget ved Mantana.

Italien. Det nye Aar har taget en sørgelig Begyndelse for Kongeriget Italien. Fra 1. Januar skulde nemlig Opkrævningen af den forhadte Formalingskat tage sin Begyndelse; men den fattige Deel af Befolkningen er kommen i et saadant Dværer over denne Forøgelse af den allerede isforveien trykkende Skattebyrde, at den overalt vægter sig ved at betale denne Afgiøt. I Lombardiet og Venetien hører man Bønderne raabe: „Ned med de Rige! ned med Skatten! Bort med Ministeriet! Bort med Kongen! Brød eller Blod! Østerrig leve! Paven leve!“ Møllerne staae stille baade der og andetsteds, fordi deres Ciere ikke tør sætte dem i Gang; og hvor Folket endnu holder sig nogenlunde roligt, har dette sin Grund i, at Mølleieerne have sørget for at have store Forraad af formalet Korn i Beredskab. Sfar i Bologna og Parma o. fl. St. have disse Tumulter ført til Blodsudgydelse. Regjeringen har nemlig overdraget General Cadorna i Spidsen for 12,000 Soldater at dæmpe denne Bevægelse, og det er vel lykkedes ham at fordele sin Styrke saaledes, at den almindelige Modstand for Dieblicket synes brudt, og at Regjeringen offentlig har kunnet forkynde, at Roligheden var gjenoprettet; men, saafremt Møllerne vedblive at vægter sig ved at sætte deres Møller igang, hvad da? — Antallet paa de Dræbte angives til 257; 1099 ere mere eller mindre haardt saarede og lemlestede, og 3788 fyldte Fængslerne. De Fattiges Blod og Fortvivlelsen over den slette Regjeringshuusholdning skal have vakt stor Misstemning og Betænkelse i den kongelige Familie, og man finder i denne Omstændighed en Forklaringsgrund til den for en Regjering, der i den Grad som den italienske har tilføiet Geistligheden de mest himmelraabende Forurettelser og Forhaanelser, høist mærkværdige Forholdsregler — at den i sin nærværende Nød i mange tusinde Exemplarer lader uddele et Optraab til Geistligheden i Anledning af Formalingskatten, hvori Præsterne opfordres til fra Prædikestolen at tale beroligende Ord til Folket og formane det til at betale Skatten. Herom bemærker det frimodige Blad »Unita cattolica«: „J have jo selv egenmægtig skilt Kirke og Stat fra hinanden, og med Vaabenmagt villet gjennemføre denne Adskillelse mellem det Verdslige og Geistlige endog i Rom! Hvad ville J os da nu? Hvad har Prædikestolen at gjøre med Møllen, og Præsten med Mølleren? Forglemmer dog ikke, J Herre Ministre! Ederes Lærdomme og Grundsætninger om Religionen! Vi kjende vore, og vi skulle vide at efterleve dem, vide at bede og vente!“

Spanien. Spanien er i de fem Maanedes, der ere forløbne siden den Omvæltning, som den liberale over hele Europa udbredte Revolutionsclique hjulpede i alle de forskellige Pørafer og Tonarter, som ethvert af den falske Frihedsbegejstrings Basun stod paa det første Stadium af denne Veruelse sieblikkelig fremkalder gledet stedse raskere ned ad den politiske Forstyrrelses Straa-plan; men den forjættede Lykkeligbed, som man saa tillidsfuldt bebudede det spanske Folk som en selvforstaaelig Virkning af hiin Katastrofe, den gennemgribende nationale Gjenfødelse og politiske Fornyelse, som det næsten stempledes som et forbrøderst Attentat paa de „moderne Ideer“ at betvivle, den er hidtil udebleven. Saameget er ialtsald vist, at det spanske Folk slet ikke paastjønner den Væge og Lykke, som saa ganske uventet og i en Haandevending i hine berømmelige Septemberdage blev det til Deel, og i et Nu stillede det paa lige Trin med den moderne Oplysnings og det politiske Fremstreditslykkeligbeds ældre Skjodeborn. Det elendige Soldaterregimente, som afløste Monarchiet, brugte blot nogle Uger til at godtgjøre sin Udygtighed for Spanien og hele den øvrige Verden. Vel er nemlig det spanske Folk ved mangeaarig Vane blevet saa fortroeligt med en resigneret Underkastelse under et saadant General=Dictatur, at det ogsaa denne gang saae ud til, at det vilde finde sig i Alt; men den saakaldte provisoriske Regjering har ikke destomindre slem forregnet sig. Thi det lykkedes vel dens Medlemmer ved forenede Kræfter, hvad der tidligere to Gange mislykkedes et enkelt af dens Medlemmer (den ærgjærrige Eventyrer og nuværende Krigsminister Prim) saavel som flere Forgængere, at fremmane den revolutionære Aand med en saadan Effect, at Anstrengelsen lønede sig. Men dette sidste vidunderlige Held, den overraskende Hurtighed og Voldsomhed, hvormed de løsladte Videnskaber denne gang lystrede det givne Vink, skulde snart aabenbare for Enhver, hvem Partiaanden ikke har slaaet med Blindhed, at den i den mangeaarige militære Revolutionspraxis*) anlagte og paa Befolkningens passive Resignation beregnede Speculation har baaret ganske andre Frugter,

---

*) Naar man medrette har forundret sig over den Lethed, hvormed den ene Revolution efter den anden i de sidste fyrrethve Aar er iværksat i Spanien, da finder dette sin Forklaring i den Omstændighed, at Hovedmændene for ethvert Oprør altid have været meenederiske Generaler, hvem Soldaterne ere vantte til at adlyde og ansee det for deres Pligt at adlyde.

end disse samvittighedsløse politiske Eventyrere havde ventet. Det er nemlig aldeles umisfjendeligt, at det overraskende Phænomen, at en stor Deel af Befolkningen denmegang har vist sig modtagelig for de re'publicanske Agitationer, som hidtil kun have fundet ringe Sympathi hos dette Folk, hvis historiske Traditioner ere uadskillelig sammenvoxede med den monarchiske Statsform, — det er umisfjendeligt, at det Held, hvormed det denmegang lykkedes fremmede (især franske og italienske) Emisærer fra den europæiske Revolutionspropaganda — thi det republicanke Parti tæller meget faa Tilhængere i selve Spanien — at ophidse de lavere Klasser til de blodige Kampe i Cadix og Malaga og til en Mængde mindre blodige republicanke Demonstrationer, ene kunne forklæres af den Træthed og Ledes, Befolkningen føler ved, at den aldrig kan komme til No. Kunne vi aldrig have Fred, tænker man, og skal der endelig vendes op og ned paa Alt, saa lad os nu een Gang for alle gjøre det tilgavn! Man haaber, at en republicanke Forfatning vil gjøre det muligt for Folket at varetage sit Liv og for Eftertiden gjøre disse idelig gjentagne Soldateroprør umulige. De provisoriske Regenter begynde derfor at blive bange for Folkstemningen, og gjøre Alt for at stemme de nylig sammentraadte Cortes mod Republikken, og tale i salveskfulde Phrafer til Friis for den monarchiske Statsform. De ville altfaa have Monarchiet, som de have omstyrtet, tilbage, men naturligtviis et saadant Monarchi, der vil modtage Regjeringsmagten som en Gæsegave af Militærmagten, og til Gjengjæld vise den behørig Aerkjendelse og Underdanighed. — Hvorledes det er gaaet de provisoriske Soldatregenter med deres mod Kirken anlagte Speculationer, skulle vi i en følgende Beretning meddele. Vi skulle her blot angaaende Tilstanden i Almindelighed bemærke, at Anarchiet udvikler sig i al Gemytlighed, og at dybereseende Politikere baade i og udenfor Spanien ansee en langvarig Borgerkrig for umundgaaelig. En omfattende Glendighed er her, som altid, traadt istedetfor den af Revolutionen forjættede Almeenlykkeligbed: Stilstand i alle Foretagender, høie Skatter, som ikke erlægges, Tomhed i de offentlige Kasser, forgæves Anstrengelser for at tilveiebringe et Laan paa 150 Mill. Fr. og de bedste Udsigter til en nærførestaaende Statsbankerot!

Polen. Russisk Barbari. Det er bekjendt, at Rusland er det eneste Land i den civiliserede Verden, som haardnakket har holdt fast ved den eiendommelige Yttring af indgroet

Had til Pavedømmet, at det endnu den Dag i Dag betjener sig af den forældede julianske Calendar,*) hvorved det efterhaanden er kommet 13 Dage tilbage i Tiden, saaledes at den russiske Nytaarsdag først indtræffer, naar alle andre christelige Nationer skrive d. 13 Januar. Den russiske Regjering har nu taget en Beslutning, som vil forbaase hele den øvrige Verden, nemlig at tvinge det romerske katholske Polen, som i 300 Aar tilligemed hele den øvrige Christenhed har betjent sig af den forbedrede Gregorianske Calendar, til at ombytte den rigtige Tidsregning med den forældede russiske Calendars falske Tidsangivelser. Det er unægtelig et høist betegnende Charaktertræk ikke mindre for det græsk-russiske Schisma, end for den despotiske Politik, der har sat sig den polske Nationalitets og den katholske Religions Undertrykkelse og Udryddelse til Opgave, at det ikke blues ved at hyde ikke blot det mishandlede Polen, men hele den øvrige Christenhed en saadan Forhaanelse!

*) Den er opnævnt efter den berømte romerske Statsmand Julius Cæsar, som gjorde Ende paa den tidligere Forvirring i Tidsregningen, ved i Aaret 46 f. Chr. f. at overdrage to romerske Astronomer, at ordne samme ved en ny Calendar. Denne beregnede Aaret til 365½ Dag, og indføjede i Medfør heraf en Skuddag for hvert fjerde Aar. Men man oversaae, at det sande Solaar ikke har 365 Dage og 6 Timer, men at der mangler 11 Minuter og 9½ Secund i 6 Timer. Denne Forskjæl udgjør i 140 Aar en heel Dag. Denne Feil blev endelig i Løbet af det 16de Aarhundrede Gjenstand for Astronomernes Opmærksomhed, og det er Pave Gregor XIII. og de romerske Astronomer, hvem Æren tilkommer for en heldig Ordning af dette vigtige Muliggende. Da man bestandig hidtil havde beregnet Aaret for stort, eller, om man hellere vil, i saa mange Aarhundreder havde optaget en lille Deel af Fremtiden, at man var kommen c. 11 Dage for langt tilbage, bestemte et paveligt Decret af Aaret 1582 for den katholske Verdens Vedkommende, at 10 Dage skulde udfyldes af dette Aars Calendar (Dagene imellem d. 4. og 15. October), og Feilen fremtidig undgaaes ved, at vel ethvert Aar, der kan deles med Tallet 4 uden Rest, ligejom hidtil, skulde være et Skudaar paa 366 Dage, men at ethvert tilkommende Aarhundredes sidste Aar, som ikke kan deles uden Rest med Tallet 400 (f. Ex. 1700, 1800, 1900, 2100) skulde beregnes til 365 Dage, medens de i den julianske Calendar gjaldt for Skudaar. Saaledes er hiin Forskjæl (11 Min. 9½ Sec.) nedfat til 21 Sec. hvilket først i Løbet af 4000 Aar vil udgjøre en Dag. Alle protestantiske Lande antog efterhaanden den nye Calendar (de protestantiske Stænder i Tydsland 1699, Danmark 1708, England og Sverig sidst (1752 og 1753).

England. Hertugen af Norfolk, et af de mest fremragende Medlemmer af den engelsk-katholske Adel har fejret sin Myndigheds Aarsdag (den 26de December f. A.) ved i Arundel at lægge Grundstenen til en stor katolsk Kirke, som der skal opføres paa hans Bekostning. Overslaget paa Omkostningerne beløber sig til 50,000 Pbd. St. eller 450,000 Rdl. 3 Løbet af de sidste 3 Aar ere syv store Familier af den høieste Adels indtraadte i den katolske Kirke tilligemed et stort Antal af den ringere Adels.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen**, d. 28de Februar. 3. Fastsøndag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 6 Aften: Fasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Hoimesse med Prædiken.
- Søndagen** d. 28. Februar afholdes den overordentlige Collect af Peterspenge i Anledning af vor h. Faders 50aarige Præstebjubilæum. — 1. Marts, M. Romuald, Besh. 2. Ti. Joseph af Leonissa, Besh. 3. O. de japanesiske Martyrer.
- Onsdagen**, d. 3die Marts Kl. 7½ Aften: Fasteandagt med Prædiken i Sct. Knuds Kapel. — 3. Co. Kasimir, Besh.
- Fre dagen**, d. 5te Marts: Broderskabsandagt til Jesu guddommelige Hjerte. Kl. 8½ Messe. Kl. 7½ Aften: Broderskabsandagt. — Paa denne Dag holder Foreningen for den evige Tilbedelse sine Bedetimer foran det aabne Tabernakel. — 6. L. Margaretha af Cortona.
- Søndagen**, d. 7de Marts. 4. Fastsøndag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 6 Fasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Hoimesse med Prædiken. — 8. M. Johannes af Gud, Besh. 9. Ti. Francisca Romana, Enke. 10. O. de 40 Martyrer.
- Onsdagen**, d. 10de Marts Kl. 7½ Aften: Fasteandagt med Prædiken i Sct. Knuds Kapel. — 11. Co. Thomas af Aquin, Kirkefæder. 12. F. Shukommelse af Jerslevens allerh. Blod. 13. L. Gregor den Store, Pave og Kirkefæder.
- Søgnedagsgudssteneste** i Sct. Ansgars Kirke: Stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lordagasten Kl. 5—8. Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lordagasten Kl. 5—8. — 3 Kapellet, Toldbodveien 14: Stille Messe Kl. 6.

Atteltse: 3 Fasteandagter (Nr. 4. S. 50. L. 2 fr. o.) staaer for Søndag, før Petri og Pauli Fests.

Stal læses:

for Søndag, før Pindse, før Petri og Pauli Fests etc.

Njøbenhavn.

D. C. Olsen & Co.s Bogtrykkeri, Pilestræde Nr. 18.

Katholsk Kirketidende.

Syttende Aargang.

N° 6.

Søndagen den 14de Marts.

1869.

Indhold: Augustinus, Kirken og Pavedømmet. — Det nuværende Pavedømmes Kamp mod Revolutionen. — Kirkelige Efterretninger: Spanien. China.

Augustinus, Kirken og Pavedømmet.

(Fortættelse fra Nr. 3).

Vi have i vore foregaaende Artikler saa udførligt, som Omstændighederne tillode det, behandlet de Hovedpunkter, som danne Grundlaget for alle de sædvanlige Angreb paa den katholske Kirkelære og dens Cultusformer, med Undtagelse af de to Punkter, som udgjøre en Deel af Overstriften for nærværende Artikel. Men det er ikke vor Agt desangaaende at indlade os paa Vidtløftigheder. Vi ønske af Hjertet snarest mulig at blive færdige med en Modpart af den Bestaffenhed, som Dr. 3.; og, da vi have besluttet i et Par følgende Nr. at affærdige Resten af hans utallige løst mellem hverandre henkastede Insinuationer og Paastande, kunde vi lade det beroe ved de Oplysninger, vi have meddeelt om Alt hvad der berører den Hovedlære, hvorom det var Reformatorerne's Stolthed at udtale de pralende Ord, at med den stod og faldt deres Kirke. Thi, efterat vi have været istand til at levere saadanne Beviser som vi ubestridelig have leveret for, hoorledes det virkelig forholder sig med denne Sag, og navnlig med den dristige Henviisning til Augustinus, og naar det endvidere af vore Meddelelser herom fremgaaer, at Protestantismens senere Historie

har leveret de solideste Beviser for, at den Kirke, som er bygget paa Luthers formentlige nye Opdagelser om den oprindelige Christendom og den gamle Kirkelære, er bygget ikke paa Klippen, som trodser Tiden, men paa et Bjerg af Flyvesand, som Tiden henveirer ligesaa hurtigt, som den sammenblæser det: da turde vel al videre Begrundelse forsaavidt ansees for overflødig, som man ikke kan forlange noget mere fyldestgørende Beviis, end det som en Modstander selv leverer for sin Uvederhæftighed — end den Forkastelsesdom, som han selv udtaler over sit hele Standpunkt, og som en Række af historiske Kjendsgjæringer eenstemmig stadfæste.

Men angaaende dette Alt afgjørende Punkt skulle vi dog, inden vi gaae over til nogle disse Artikler afluttende Bemærkninger, blot endnu fremhæve den Omstændighed, at hiin uredelige Omgængelse med den gamle Kirkes Vidnesbyrd var en Nødhjælp, der ene sattes i Omløb af Hensyn til Samtidens uafviselige Fordringer. Vi have nemlig med Luthers egne Ord godtgjort, hvorlidet alle Kirkens Fædre og Lærere veiede i hans Omdømme — at han ansaae dem alle tilhobe for Daarer, der ikke havde mindste Forstand paa hvad det i Christendommen kom an paa. Vi have viist, at han kun i Begyndelsen, da Alt gjaldt om at bringe de nye Ideer i Anseelse og vinde den almindelige Mening for sin Sag, puffede paa Augustinus' og den gamle Kirkes Medhold; hvorimod han først siden, da han med Stolthed kunde pege paa det ene Land efter det andet, som opgav den gamle Kirkes Tro og Gudsdyrkelse, da det syntes, som om Tidens herskende Strømning ustandselig skulde rive Alt med sig i den Retning, som han styrede efter, fik Mod til aabentlyst at vedkjende sig den Betragtning af Fortiden, som Historien uimodsigelig har godtgjort, er Nøglen til Forstaelsen af „Reformationens“ sande og virkelige Betydning for de paafølgende Aarhundreders Udviklingsproces. Luthers hele Livsanskuelse var nemlig dybt rodfæstet i Revolutionsprincipets absolute Forkastelse af hele Fortidens Tankegang og Livsretning. Naar han da alli-

gevel tillod Melanchthon i en Række af Aar at vedblive med at gjentage hin usandfærdige Paastand, da kunde denne Uoverensstemmelse mellem begge den religiøse Omvæltnings Ledere ved første Diekast synes betænkkelig og farlig. Men, naar man tager alle Forudsætninger for den tillidsfulde Selvroes i Betragtning, hvormed Luther brystede sig af at være den Eneste af alle Christenhedens Lærere efter den apostoliske Tid, der havde forstaaet Apostelen Paulus ret, — naar man derhos betænkter, at denne ligesaa stortalende som i sig selv absurde Paastand, ved at bringes i Forbindelse med Melanchthons fortsatte Uredelighed i dette Punkt, ogsaa kunde give Sagen det Udseende, at den Sidstnævntes Mening dog vel utvivlsomt maatte til en vis Grad have Sandsynligheden for sig, siden en saa lærd Mand saa haardnakket holdt fast ved den: da kunde paa den anden Side Luthers freidige Appel alene til Bibelen og navnlig til Apostelen Paulus synes at vidne om en indre Sikkerhed, som gjorde alle Beviser fra Kirkens Fortid overflødige!

Men har nu, som vi have viist, allerede det sextende Aarhundrede præsteret fyldestgjørende Beviser for, at den Paa-stand, hvorved Reformationen banede sig Vej til Anerkjendelse og Seir i Samtidens endnu af den katholske Bevidsthed gjennemtrængte Respect for Overleveringen, at denne Paa-stand er grundfalsk: saa har den følgende Tids Historie, efter den lange Række af indre Stridigheder imellem de lutherste Theologer om alle Hovedpunkter i den Lære, hvormed „deres Kirke staaer og falder“, fuldstændig og i alle Maader slaaet den Kjendsgjerning fast, at dette Dogma i dets ægte lutherst-symbolste Stikelse forlængst er opgivet af den protestantiske Videnskab. Det forbares, som vi tidligere have viist, nuomstunder kun paa Strømt i den Slags „folkelige“ Polemik mod den katholske Kirke, som vi her have med at gjøre.

Allerede Melanchthon maatte nemlig aflægge den bestemmende Bekjendelse, at saagodtsom Ingen af den nye Kirkes Geistlige havde det rette Begreb om hvad det er at troe, at

de næsten Alle prælede Syndsforladelse uden at forlange Bød, og derved inddryssede Folket i en falsk Sikkerhed (hvilket han kalder en større Synd og Bildfarelse, end alle Papismens Bildfarelser tilsammen); og det fortjener tillige paa det stærkeste at fremhæves, at de nysomtalte langvarige Stridigheder i den lutherste Kirke, som varede ligesom Luthers Død til Aarhundredets Udgang, og vel at mærke ikke fik anden Afslutning end de verdslige Magthaveres Tvang mod alle opponerende Minoriteter — det fortjener at bemærkes, at disse theologiske Kampe (om Synergismen, Majorismen, Osiandrismen og Antinomismen) alle fremgik af Melancthons og hans Disciples Bestræbelse for, stykkevis og under tvetydige Bendinger at indsmugle Hovedpuncterne i den gamle Kirkelære. De protestantiske Menigheders hele religiøse-fædelige Tilstand vidnede saa aabenbart om Fordærveligheden af den Popularitet, den lutherste „Enetro“ havde vundet, at man ikke saa anden Udvei, end at vende tilbage til den gamle overleverede, saa letfindig forkastede Opfattelse af den Lære, der bærer enhver Enkelthed i hele den kristelige Forestillingskreds. Derfor er Bestyrelsen for hemmelig Papisme, idelig gjentagne Anklager for en Bestræbelse for at tilbageføre den gamle Tilstand det Hovedvaaben, hvormed de lutherste Fanatikere, naar deres Theologi ikke slog til, bragte al Modsigelse til at forstumme; thi denne Anklage virkede altid som et knusende Kølleslag. Den heri liggende Trubsel, og Angsten for at falde som Offere for den tabte Folkgunst vare under den herskende Meningsterrorisme nok til at fremtvinge en Mængde konstlede Udflugter, strømtede Forsikringer og — giftige Smædeord mod den gamle Kirkelære fra de feige Bekjendtes Side, som hemmelig erkjendte og hyldede dens Sandhed. Gaaer man dernæst længere frem i Tiden ud over det syttende Aarhundredes i død, statskirkelig paatvungen Orthodoksi forstenede Tilstande ned til det attende og nittende Aarhundrede, da vidner baade den theologiske og almindelige religiøse Udvikling blandt de protestantiske Folk høit om den

totale Døggivelse af den gamle Lutheranismes Hovedlære. Den benyttes som sagt for det meste kun paa Skramt af Skalle, hvem dens unægtelige Folkelighed bnder et brugbart Vaaben til at nære og ophidsse Menigmands Fordomme mod den katholske Kirke. Vi spørge da i Henhold til alt det Foregaaende sluttelig, og bede ethvert tænkende Menneske — Enhver, som ikke imod bedre Vidende vil nægte, at den nuværende Protestantisme lægger mere Vægt paa, hvad Kirkefædrene, end hvad Luther har lært. — vi bede Enhver saadan for Alvor at besvare sig dette Spørgsmaal: Staaer — aandelig taget — den lutherste Kirke den Dag i Dag nogensteds i den hele Verden, eller er den forlængst falden — falden under Vægten af sin egen og af Historiens afgjorte Forkastelsesdom?

Vi komme atter, i Anledning af det i Overstriften betegnede Led af vor Kirkelære, tilbage til den h. Augustinus. Hans Forhold til den protestantiske Kirke er (s. Nr. 3, S. 35) af dennes egne Theologer saa grundig belyst, at vi gjerne unde Dr. J. og den Slags Læsere, som det maatte behage at troe de mange Historier, han i sine foregaaende 31 „Oplysninger“ har opvartet dem med, den Fornøielse at tælle ikke blot Augustinus, men Cyprian, Ambrosius og Gregor den Store blandt „Reformationens Forløbere“, som man pleier at kalde det, paa Grund af, at han tilligemed de andre nyseævnte Kirkelærere skal med klare og tydelige Ord have aldeles brudt Staven over Pavedømmet og det Princip, hvorpaa den hele katholske Kirkebygning hviler. Vilde nu dette unægtelig være en høist fatal Omstændighed, saafremt det var sandt, saa ligger der dog allerede strax en stor Beroligelse i det Factum, at Dr. J. er den første „Doctor“ i hele Christenheden, der har gjort denne mærkværdige Opdagelse. Thi alene den blotte Henvisning til denne Kjendsgjerning indeholder det fuldstændigste Beviis for Falskheden af denne latterlige Paastand, som

baade i sig selv og i psykologisk Henseende ret karakteriserer Dphavsmanden til denne aldeles nye Opdagelses hele aandelige Standpunkt. Kan der vel nemlig for det første tænkes noget i sig selv Absurdere for en Mand, der dog maa antages for at troe paa et guddommeligt Forsyn, og som paa sin Viis vel ogsaa troer, at Christus har stiftet en Kirke, og at denne Kirke altid maa have været til og have udfoldet sin indre Udvikling og ydre Virksomhed under sit uhyrlige Overhoveds Bestjærmelse og Baretagt, — kan der tænkes noget Absurdere, end med disse Forudsætninger at kunne antage Muligheden af, at fire af de største Lærere i Kirken, Mænd, som hver paa sin Maade have haft en saa bestemmende Indflydelse paa Uddannelsen af alle de følgende Aarhundreders katolske Bevidsthed, skulde have udtalt en afgjort Forkastelsesdom over Pavedømmet og Primatet eller det katolske Eenhedsprincip? Det maa til Ære for den sunde Mennekeforstand siges, at Mage til Galstab har den antikatholske Polemik til Dato endnu ikke frembragt! Der ligger jo nemlig intet mindre i denne Aastand, end den Bestyrdning mod det guddommelige Forsyn (forsaavidt dette af Bedkommende antages virkelig at være til): at det har haft til Hensigt, igjennem den lange Række af Aarhundreder, der ligger bagved det mærkværdige Aar, da Dr. Z., af Ærgrelse over den katolske Kirkes Fremgang i Fredericia, gav sig til at skrive Smædeartikler i Byens Avis for at allarmere den protestantiske Befolkning i Anledning af den truende Fare — at holde hele Christenheden for Nar eller bedrage den for Sandheden, ved at tillade et saadant Blændværk, som det vilde være, at en Opdagelse af den Betydning som den heromtalte, ikke er gjort før 14 Aarhundreder efter Augustins Tid! Hele Kirken er altsaa bleven bedraget ved den fortløbende Række af indre og ydre Beviiisligheder, der efter alle Love for den menneskelige Tænkning ikke kunde have anden Hensigt og Virkning, end fra Slægt til Slægt at opretholde Troen paa Christi vedvarende Nærværelse i den Kirke, Han havde stiftet, og paa den Helligaands ledende og den kristelige Udvikling og Tankegang

beherstende Magt! Man tænke sig — en Opdagelse som denne, at den christne Kirke lige fra Apostlenes Død har i Henseende til Troen paa Pavedommet og Primatets guddommelige Indstiftelse, og i Henseende til de navnkundigste Kirkefribenters Lære derom, været et Bytte for Løgnens og Tilfældighedens Magt, og at den derfor ikke er Andet, end hvad tankeløst Skumleri kalder „et Mesterstykke af menneskelig Viisdom og Politit“, medens Alt maatte give disse Institutioner Udseende af at være Mesterstykker af guddommelig Viisdom; man tænke sig, sige vi — at en saadan Opdagelse er, om den end nogensinde tidligere skulde være gjort, dog i altfald først kommen for Lyset i en lille By i Syssland og ved en i den store Verdensliteratur aldeles obskur Person, som baade ved selve denne formentlige Opdagelse og ved alt det Øvrige, han ved denne Leilighed har skrevet, har leveret de meest slaaende Beviser for, at han intet Andet veed om den katholste Kirke, end hvad utallige Andre i vore Tider vide, der ikke have læst og ikke vide andet om den katholste Kirke, end hvad der læses og kan læses af den Mængde uundstabsfulde og slette Skrifter, det sidste halvfjerde Aarhundrede har frembragt. Man skulde synes, at denne „mageløse Opdagelse“ maatte øieblikkelig omstraale Opdageren med Navnkundighed, og gjøre den ganske Verden fortunlet af Glæde over et saadant Beviis for, at der hverken er nogen Gud eller noget Forsyn, hverken nogen Kirke eller Christendom til, ikke i det hele Verdensalt mindste Støtte for Tro og Overbeviisning, medens den paa den anden Side maatte styrte hele den katholste Christenhed i Fortvivlelse! Hvo skulde troe, at en saadan Katastrofe i de høieste Regioner af den aandelige Verden kunde indtræde noget Sted paa Jorden, uden at Røg- tet derom i vor Jernbane- og Telegraftid maatte i nogle Dage flyve Jorden rundt? Men see! Opdagelsen er for fire Maanedes siden forkyndt med en Suffisance, der ikke kan tænkes større, idet den lærde Mand ender sit Ræsonnement om de Slutninger, han uddrager af de af deres Sammenhæng løsrevne Brudstykker af de omtalte Kirkesædte, hvergang med det selv-

tilfredse Spørgsmaal til sine Læsere, om han ikke har gjort sine Sager godt; men Ingen har taget mindste Notits deraf — Alt er endnu som det var tilforn! Ingen uden den lærde Doctor selv har nydt Opdagelsen sin beundrende Anerkjendelse!

Det nærværende Pæbedømmes Kamp mod Revolutionen.

IV.

Franckrig havde vel gjort Ende paa de Skjændigheder, hvormed den romerske Revolutions senere endnu mere berngtede Ledere havde besudlet Christenhedens Hovedstad. Men det katholske Land, som, umiddelbart efter at det selv havde overstaaet en stor revolutionær Krisis, indlagde sig Gjen for den lobliche Tilstands Gjenoprettelse, var kort efter undergaaet en Forandring i sit eget Indre, som nogle Aar senere skulde i det mindste for en Tid ikke blot bringe dets ridderlige Mellemkomst i Forglemmelse, men paadrage det Ansvar for et nyt Angreb paa Pæbedømmet og den katholske Kirke, som endte med, at Kirkens Overhoved berøvedes den største Deel af de Provindser, som i en Række af Aarhundreder samlede havde udgjort den Stat, der ved de verdslige Souverænitetsrettigheder Paverne udøvede over den, skulde betrygge Kirkens og dens Styreses Selvstændighed og Uafhængighed af alle blot verdslige Magthavere. Det var den republicanke Regjering, som i Februar 1848 afløste det Orleanske Kongedømme, der befriede Rom fra det revolutionære Tyrannies trykkende Aag; men det Statscoup, der d. 2. December 1851 banede Vej for det kort efter fornnyede Napoleonske Kaiserdømme, vakte en saadan Forbittelse i den revolutionære Sammensværgelses hemmelige Arnesteder, at Napoleon III. ængstedes for de mulige Virkninger af det uforsonlige Had, han herved paadrog sig. Det var nemlig de Sympathier, den ny franske Kaiser under sit tidligere eventyrlige Liv havde skjænket de revolutionære Tendentser, der baade i Italien og Franckrig havde vedligeholdt den Gjæring i Gemtterne, som den første franske Revolution havde affødt, — det var denne Fortid og de Forhaabninger

den vakte, som havde hævet Ludvig Napoleon til Præsidentværdigheden og havde været Revolutionens og Republikens Tilhængere et Pant paa hans fremtidige Trostaa mod deres Grundsatninger. Man kunde derfor ikke tilgive ham den Skuffelse, han ved hin Overraskelse havde beredt Verden. Republikken, Revolutionens Paradiis var nu ikke blot stammeligt gaaet tilgrunde i Rom, men forraadt i selve Frankrig af den Mand, man havde betragtet som den moderne Tids, den nye Gæst Messias, der efterhaanden skulde bortføje alle Levninger af Fortidens forældede Tilstande. Et Par Aar tidligere havde Mordanslag mod Pius IX.'s Liv været Maalet for de hemmelige Selskabers Complotter; nu røbede flere mislykkede Forsøg mod den franske Kaisers Liv, at Revolutionspartiets Had havde udseet ham til Offer for en Hevn, hvormed man, saafremt den lykkedes, vilde kaste Frankrig og maastee hele det europæiske Samfund tilbage i den Tilstand, hvorfra det ved Seiren over den saakaldte røde Republiks Tilhængere i Juni 1848 var reddet.

Napoleon III. havde altsaa god Grund til at frygte det Værste af det lidenskabelige Had, hvis Hevntørst han af Erfaring vidste er ufluktelig, og hvis Forsøg paa at tilfredsstille den aldrig trættes. Det gjaldt altsaa om at udfinde et Middel til Forsoning med de bedrøgnede tidligere Bundsforvandede, og give dem et Pant paa, at han ikke havde glemt sin Fortid og de Grundsatninger, han skyldte sin Ophøielse. Det faldt imidlertid i de første Aar vanskeligt at finde Leilighed til i Gjærningen at vise sin Trostaa mod „de store Grundsatninger af 1789“, som Kaiseren ikke undlod, naar Omstændighederne krævede det, at bevidne sin Anerkjendelse af, ligesom han jevnlig gjorde en stærk Anvendelse af Phraserne „de moderne Ideer“, „moderne Traditioner“*), „moderne Bevidsthed“, hvis Værd

---

*) Der ligger i denne Sammenstilling af Ordene „moderne“ og „Traditioner“ en Modsigelse, der ret karakteriserer Tidens hele Tankegang. Ligesom man paa Kirkens og Theologiens Gennemærker alt længe har ariet Reformationens Forkastelse af Overleveringsprincippet som en ærværdig Tradition, saaledes begynder man en ny historisk-politisk Æra med de store Grundsatninger af Aaret 1789! Man slaar en Streg over Historien og hele Fortiden, og begynder en iheel ny Tilværelse; men denne faaer jo strax om nogle Dage en Historie, og man har da rigtignok med det samme ogsaa Traditioner. Men det værste er, at disse ikke ere ægte!

han i en ganske specifist og eminent Forstand gjorde Krav paa at være. Keiser Napoleon er nemlig bleven berømt som Taler i en ganske anden Betydning, end Verden tidligere har kjendt denne Egenkab hos kronede Hoveder. Man vilde tidligere have seet en Medværdigelse af en Herfers Majestæt i en saa hyppig gjentagen Benyttelse af enhver Anledning til at tale; men har den franske Keiser i alle andre Henseender aabnet en ny Era for Europa, hvorfor da ikke ogsaa i denne? Og han har i denne Retning unægtelig havt Lykken med sig. Thi hans sædvanlige Tausked og Indsluttethed har i den moderne Verdens Dømmelse stillet ham i lige Rang med den gamle Verdens Oracler. Hans Ord ere altid gaadefulde og tvetydige, ligesom disses, og man tør, med al Respect for den ophøjede Talers Klogskab og Forudsæenhed, sige, at den Sky af taagede Talemaader, hvormed han omhyller sine Tanker, som oftest har sin Grund i den ham som alle Dødelige nægtede guddommelige Alvidenbed, saa Dunkelheden blot skjuler den aldeles naturlige Mangel paa denne Egenkab, medens den paa den anden Side gjør det muligt at tale, naar man i Grunden Intet veed at sige om en Sag. Men den til daglig Brug ordknappe Keiser har som sagt havt det Held, at al Verdens Blade kappes om at give sindrige Fortolkninger af hans forblommede Talemaader, og at Afsjæernes Drømtiggere begjærlige spidse Øren efter denne Wiisdom, af hvilken man bestandig venter et eller andet Lyksglimt, der skal oplære Fremtidens Heemmeligheder!

Det lykkes saaledes den keiserlige Taler ved sine gjentagne Forsikringer om Trost mod de store Grundsætninger af 1789, samtidig med at et velorganiseret Politik vaagede over hans personlige Sikkerhed, at besværgede det befrygtede Uveir, indtil han var saa heldig, ved det for de franske Vaaben saa glimrende Udfald af Krigen med Rusland, at see sig saa befæstet i Hærens Hengivenhed, og saa gunstig stillet ligeoverfor den almindelige Mening baade i og udenfor Frankrig, at han endnu kunde lade nogle Aar hengaae, inden han fandt en beqvem Anledning til at bryde med Østerrig og, ved at udelukke det fra Indflydelse paa Nord- og Mellemitaliens Anliggender, at finde Leilighed til at give Revolutionspartiet det saalænge lovede Pant paa sin Protection og virksomme Bistand.

Men foruden hine keiserlige Udtalelser var der et andet Middell til den revolutionære Gjærings Beroligelse, som ikke

ledes ubenyttet. Vi have allerede i en tidligere Artikel*) omtalt den anmasfende Paatrængenhed, hvormed England og Frankrig under Gregor XVI. Pontificat havde, hver af disse Magter af sine Grunde, indblandet sig i Kirkestatens Antliggender ved at paanøde den pavelige Regjering deres gode Raad om hensigtsmæssige Reformers i dens indre Stærelse. Disse Raad bleve under Pius IX.'s Pontificat, i de Aar vi her omtale (Marene 1852—1859), til mere og mere nærgaaende Fordringer, som Paven maatte afvise ikke mindre paa Grund af deres Ufømmelighed og Uhensigtsmæssighed, end af Hensyn til de fordærvelige Følger, det vilde have at efterkomme dem. Den souværene Værdighed taaler nemlig ikke Uvedkommendes Indblanding i sine indre Regjeringshandling, og det fulgte derhos af sig selv, at, er det nedværdigende for enhver anden Regjering ved revolutionære Bevægelser at lade sig tvinge til politiske Indrømmelser, da maa dette i en ganske særegen Grad gjælde om den pavelige Regjering. Har nemlig Selvopholdelsesdriften og Omstændighedernes Trang end i den nyere Tid den ene Gang efter den anden bragt verdslige Magthavere til at tilfidesætte dette Hensyn til deres Værdighed, burde det dog ikke forundre noget tænkende Menneske, at den Regent, der som Kirkens Overhoved i en ganske anden Forstand end andre Herstere repræsenterer den guddommelige Lovgivningsmagt og souværene Mændighed, ikke af fremmede Regjeringer turde lade sig paanøde en Føielighed, som var aldeles uforenelig med dens Charakter. Pius IX. havde frivillig, af egen Tilskyndelse budt sit Folk saa udstrakte Friheder, som Forholdene efter moden Overveielse tillode; men Revolutionen gjorde det umuligt for ham at gennemføre, hvad han havde en velgrundet Overbeviisning om, aldeles maatte forfeile sin Virkning, naar det havde Udseende af at være ham afvunget.

Kirkelige Efterretninger.

Spanien. En Tidlang levede de midlertidige Generalregenter høit i den politiske Philisterverdens Gunst ved deres radi-

*) Kath. Tid. for 1868 Nr. 3, Side 39.

cale Foranstaltninger paa Kirkens Enemærker. De „liberale“ Blade og deres utallige Disciple og Efterfølgere gottede sig over Kirkeplyndringen, hvis Udbytte de anslog til saa enorme Summer, at man slet ikke tvivlede om, at al den saa meget beklagede spanske Glendighed maatte blive grundig afhjulpen, naar de provisoriske Fædersmænd blot grundig lagde Haand paa Værket. Man jublede over Jesuiternes Udplyndring og Fordrivelse, og morede sig over den Lethed, hvormed man gjorde Mariabilledernes og Kirkeprydelsernes Guld og Diamanter i rede Penge, og glemte reent alle tidligere Erfaringer om, at Revolutionen hidtil aldrig er bleven riig ved Kirkeran; og — hvad der endnu var den misligste Omstændighed herved — hiint militære Kvaalverregimente glemte reent, at det jo her ikke gjaldt om at vinde Stemningen for sig i den udenlandske revolutionære Presse og blandt dens lettroende Lærlinge, at det ikke gjaldt om det andetsteds vagabonderende Avispublicums Bifaldsklap, men om, hvad det katholske og i det Hele taget alvorlig religiøse spanske Folk vilde sige til disse kirkefjendtlige Heltebedrifter. De sabelførende Reformatorens Bolen med Protestantismen og Mosaismen gjorde naturligtviis i Begyndelsen stor Lykke hos hiint Publicum, og fremsynde Avislæsere saae i de pompøse Beretninger om den første protestantiske Gudstjeneste i Madrid, om katholske Kirkers Omdannelse til protestantiske Bedehuse og Jødesynagoger høist lovende Forvarsler om, at den meest udstrakte Religionsfrihed med dens hele Hærskare af Betsignelser, saasom den alsidigste Tolerance og den fuldstændigste religiøse Indifferentisme, vare nu i Begreb med for alle kommende Tider at holde sit Indtog i det af Middelalderens katholske Mørke og ultramontant Bigotteri saa længe omhullede ulykkelige Spanien. Men, maae Sabelherrene allerede for rum Tid siden have mærket, at det udenlandske Revolutionspublicum er blevet noget kjed af de af den langvarige italienske Revolution saa stærkt benyttede Declamationer mod Præstevælden og hine Religionsfrihedens kirkerøveriske Gøglerier, samt at i det Hele Stemningen for den spanske Revolution begynder at blive slaa i den øvrige Verden, fordi man forlanger solidere Beviser for den store „Folkefornyelse,“ man har bebudet, end de nysomtalte, — maa allerede dette Omflag i Udlandets offentlige Mening have gjort hine Herrer betænkelige, da skulde man synes, at den Holdning, Folket overalt indtager ligeoverfor de kirkelige Skandaler, og senest den i Aviserne saa meget omtalte Tildragelse i Burgos maae have aabnet deres Øine for den Kjendsgjerning, at det spanske Folk holder fast ved den ka-

tholste Religion, og ikke vil taale at see den offentlig forhaanet af Mogensomhelst.

— Mordet i Burgos. Alle senere indløbne Efterretninger om denne Begivenhed have tilstrækkelig godtgjort, at de Beskyldninger mod Geistligheden, som en vis Slags Blade ikke forsømte Leiligheden til at anbringe og behørig indklæde, som sædvanlig, vare intetsigende og aldeles ugrundede Bagvaskelser. Det fremgaaer af paalidelige Beretninger, at Geistlighedens Holdning tvertimod har været mønsterværdig; og at Morderen skulde have været en Munk, er beviist at være en Opdigtelse.*) Denne blodige Begivenhed finder sin ganske naturlige Forklaring i Gouvernørens Adfærd og det spanske Folks Lidenskabelighed. Den Myrdede opførte sig nemlig saaledes, at man uden Overdrivelse kan sige, at han gjorde Alt for til det Yderste at ophidse Befolkningen imod sig. Ifølge to aldeles overensstemmende Originalcorrespondenter, den ene i det katholske Pariserblad »Union«, den anden i Turinerbladet »Unita cattolica« har det med denne Begivenhed følgende Sammenhæng.

Dagen før Mordet indfandt Gouvernøren sig i Nonneklosteret Las Huelgas, lod Priorinden kalde for sig og bød hende forsamle alle Nonnerne. Da hun derefter spurgte ham, hvad der havde foranlediget hans Besøg, besvarede han dette Spørgsmaal ved at give sig til paa en uanstændig Maade at skjemte med dem af Damerne, som behagede ham bedst. Han befalede herpaa, at Kirken skulde aabnes for ham. Her gik han ind uden at tage sin Hat af, og nærmede sig Tabernaklet, som han paa en haanlig Maade berørte med sin Stof, idet han spødsk spurgte Nonnerne, hvad der var inde. Efter denne Vanhelligelse vendte han Alteret Ryggen, bestændig med Hatten paa Hovedet, og tændte en Cigar ved den evige Lampe! Disse Skandaler bleve snart bekjendte over hele Byen, og frembragte naturligtvis stor Op-

*) Paa flere illustrerede Blades Billeder seer man saaledes et Par Munke eller Præster anbragte i Stillinger og med Gebærder, der synes at skulle bibringe Betragteren Indtrykket af en ophidsende Indvirkning paa Folket. Saadanne Fremstillinger ere meget hensigtsmæssige; thi de indprente sig bestemt i Erindringen end en blot læst eller hørt Usandhed. Phantasien kommer her Hjulmøllen til Hjælp. Man har jo selv seet, at der var Munke med ved denne Bedrift; og naar Indsigelsen saa kommer, heroliger man sig med, at Katholikerne naturligtvis altid have et Forsvar paa rede Haand for deres Munke!

hidselse i Gemytterne. I denne Stemning imødefaae Befolkningen hans for den næste Dag berammede Ankomst til Kathedralen; og, da Rygtet med stærke Farver havde udmølet Sandsynligheden af en gjentagen Vanhelligelse, maa det findes ganske naturligt, at Folket havde samlet sig i stor Mængde udenfor Domkirken paa den Tid, da Gouvernøren ventedes. Hertil kom, at han netop havde udsæet en af de Morgentimer, i hvilke den h. Messse feires, for Udførelsen af det Befolkningen allevegne forhadte Attentat paa Kirkens Eiendomme. Domcapitlet var efter Sædvane i Choret, og baade Kirken og den store Plads udenfor opfyldte af Mennesker. Gouvernøren havde aldrig saasnart under en Politiescorte betraadt Kirken — han var nemlig underrettet om Folkebevægelsen — førend Tumulten begyndte. Erkebiskoppen var paa Grund af et betydeligt Udbefindende jengeliggende. Men saasnart han fik Budskab om hvad der foregik, stod han, i en Ahnelse om en forestaaende Ulykke, viedblikkelig op og begav sig i Hast til Kathedralen. Paa Veien derhen tonede den foran Kirken forsamlede Mængdes vilde Raab og Forbandelser ham imøde. Han styrkede sig da ind i Trængselen, og bad og besvor Mængden at forholde sig rolig. Men, ihvorvel baade Prælatus Ord og de tydelige Spor af hans lidende Tilstand gjorde et fjendeligt Indtryk paa den sammenstimlede Menneskemasse, vorte den sig dog ikke af Stedet; den forholdt sig blot i dette Dieblis fuldkommen taus, men dens lidenskabelige Gebærder røbede, at den var besjælet af uhyggelige Tanker. Samtidig lod fra den østlige Side af Kirken det Raab, at man skulde gjøre det af med Gouvernøren. Erkebiskoppen ilode da hen til Stedet, og faae her en Mand omkringet af en tæt Mlynge Mennesker, der udstodte forfærdelige Trudsler imod ham. Han kastede sig uden Betænkning mellem Mængden og Offeret for dens Raseri og frelste ham; men denne Mand var ikke Gouvernøren, men en Alcalde, der havde befundet sig blandt hans Følge. Erkebiskoppen lod ham strax, ledsaget af en Præst, fore til sit Palais. Men denne Forverling, der foranledigede Erkebiskoppens Bortfjernelse fra Kirkens Hovedportal, blev skæbnesvanger for Gouvernøren. Inden Prælatus nemlig fra den indvendige Side af Kirken, som han nu igjennem en Sidedør havde bænnet sig Bei til, var ankommen til den Hovedindgangen nærmest liggende Deel af samme, hortes fra denne Kant et gjennemtrængende Skrig. Strax efter Kirkesyfvens Bortgang begyndte nemlig atter den vilde Rarm omkring Hovedportalen, og Folket havde trængt sig ind i Kirken. I dette Dieblis var Gouvernøren myrdet. Prælatus

kom imidlertid betimelig nok for at redde en Regjeringscommis-
sars Liv. Han førte ham og hans Ledfagere igjennem Kirken
ad en Sidedør ud i en lille Gade, og igjennem denne til sit
Palais, hvor de vare betryggede mod enhver Fare. Larmen og
Korstyrrelsen i Kirken var over al Beskrivelse. En Deel af
Domherrerne vare forblevne paa deres Pladser i Choret, Andre
havde sluttet sig til Erkebiskoppen, og atter Andre havde ad-
spredt sig blandt Mængden for at formaane den til at forholde
sig rolig, og det var disse, hvem den tililende Militærmagt strax
arresterede som Medskyldige i Forbrydelsen. Erkebiskoppen, der
havde reist sig fra sit Sygeleie, og hvem det var lykkedes med
Fare for sit Liv*) at frelse alle de Truede med Undtagelse af
een Gæste, bliver bevogtet i sit Palads, og hans Sygeleie er
saaledes forvandlet til et Fængsel! — Denne autentiske Frem-
stilling gjendrriver fuldstændig de kirkefjendtlige Blades Declama-
tioner, der alle ere byggede paa de første tendentiaise Telegram-
mer fra Madrid.***) Ansvarret for denne Blodscene falder
altsaa ikke paa Geistligheden, men ene paa Regjeringen, som
havde anordnet Beslaglæggelsen af Kirkens Eiendomme, og paa
Gouvernøren, som ved sin usømmelige Udfærd i Klosteret havde
opirret Befolkningen, og saaledes selv fremmanet dens Harm og
blodige Hevn.

China. Paa Den Saucian har man nylig bygget et
Capel til Minde om den h. Franz Xaver. Dette Mindes-
mærke om Indiens store Apostel opføres ved Indsamlinger af
de Troendes frivillige Bidrag. Den store Missionærs Grav
havde hidtil været i Chineseernes Hænder, og de Skridt, som den
franske Biskop Guillemin til forskjellige Tider havde gjort
for at komme i Besiddelse af den, vare hidtil forblevne frugtes-
løse. Men da den franske Gesandt i Peking, Grev de Valle-
mand i April 1867 kom til Canton, androg Biskoppen under
hans Mellemkomst atter paa Udfyldelsen af denne Begjæring,
der denne gang endelig blev bevilget.

*) Enhver, der kender Sydhoernes lidenskabelige Charakter, vil vide, at
denne aldrig gaaer til store Yderligheder, end naar det gjælder om
at tilfredsstille Hevnfølelsen.

**) I et strax efter Begivenheden udstedt Hyrdebrev beklager Erkebispem
i de stærkeste Udtryk denne Udaad. Han kalder den „et formasteligt
Indgreb i Guds Majestætsrettigheder, som enhver god Katholik og
Mand af Værdi dybt maa beklage og fordømme.“

Mariaforeningen

afholder sit ordentlige Møde **Søndagen den 14de Marts**, Eftermiddag Kl. 5, hvortil man ubbeder sig de ærede Medlemmers talrige Besøg.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen**, d. 14de Marts. **Pasjonsøndag**. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 6 Aften: Fasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Høimesse med Prædiken. — 15. M. og 16. Ti. Ferialdage. 17. O. Patricius, Biskop.
- Onsdagen**, d. 17de Marts Kl. 7½ Aften: Fasteandagt med Prædiken i Sct. Knuds Kapel. — 18. Co. Gabriel, Verkeugel. 19. f. Josef, Frelserens Pleiefader. 20. L. Marias syv Smerter.
- NB. Med Palmesøndagen, d. 21. Marts tager den kirkelige Paasketid til den pligtmæssige Anmammelse af den h. Communion sin Begyndelse, og vedvarer for Katholikerne i Kjøbenhavn indtil Christi Himelfart, den 6. Mai incl., og for udenbys Katholiker indtil anden Pintsedag, den 17. Mai incl.
- Søndagen**, d. 21de Marts. **Palmesøndag**. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 9½ Palmevielse og Procession; derefter Høimesse (Lidelseshistorien efter Matthæus oplæses) med Prædiken. Kl. 6 Fasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Høimesse med Prædiken. — 22. M., 23. Ti. (Lidelseshistorien efter Marcus oplæses) og 24. O. (Lidelseshistorien efter Lucas oplæses) Ferialdage.
25. Marts. Skærtorsdag. Kl. 10 Høimesse og Procession. Kl. 6 Andagt.
26. Marts. Langfredag. Kl. 10 Lectie. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 3 Efterm. Korsveiandagt med Prædiken. Lidelseshistorien efter Johannes; Forbønner; Korsets Afhylling og Hyling; Procession; Præfancificatmesse; Prædiken. Kl. 6 Andagt.
27. Marts. Påskeløverdag. Kl. 8 Tidens og Paaskelysets Indvielse; de tolv Prophetiers Læsning og Afhylling; Døbevandets Indvielse; Titani til alle Helgener; Høimesse med Vesper.
- Torsdagsgudstjeneste** i Sct. Ansgars Kirke: Stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagften Kl. 5—8. Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. I Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagften Kl. 5—8. — I Kuppet, Tolddobveien 14: Stille Messe Kl. 6.

„Katholsk Kirketidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionair, Hr. Grosjerer E. B. Pohrer Gøttersgade 5, og i alle Boglaaber; i de danske Stater paa de Igl. Postcontorer. Prisen er 3 Mk. Dvartalet, enkelte Numere 8 f.

Kjøbenhavn.

D. E. Olsen & Co.s Bogtrykkeri, Pilestræde Nr. 18.

Katholsk Kirketidende.

Syttende Aargang.

N° 7.

Søndagen den 28de Marts.

1869.

Indhold: Kirkesædrene og Pavedømmet. — Pavedømmes Kamp mod Revolutionen. — Kirkelige Efterretninger: Kjøbenhavn. — Frankrig. England.

Pavedømmet og Kirkesædrene.

(Fortjættelse fra Nr. 6).

Det Thema, hvorover den med sin ufrugtbare Værdom og indbildte Visdom saa overordentlig vel tilfredse Forf. her i hele sex Numere af Fred. Av. (i Tirsdagsnummeret 27 Oct. 17 Dec.) med en ham usædvanlig Udsørlighed udbreder sig, er, som enhver fornuftig Læser vil skjønne, af den Bestaffenhed, at der ikke fra vor Side kan være Tale om at møde Hr. Doctoren paa den Kampplads, paa hvilken han finder saa stort Velbehag i at tumle sig, fordi den egner sig saa ganske fortræffelig til at sætte et uvidende og fordomsfuldt Publicum Blaar i Øinene. Den lærde Mand mener nemlig at klare Sagen med Stumper og Stykker af Kirkesædrene, som han baade udriver af deres fuldstændige Sammenhæng og løsriver fra deres naturlige Forbindelse med de paagjældende Kirkesædres hele aandelige Eiendommelighed og de den literære Verden bitterlige historiske Vidnesbyrd om deres Anskuelse og Betragtning af det heromhandlede Spørgsmaal i dettes Heelhed. Denne Methode er noksom bekjendt af den protestantiske Polemiks Historie, og vi tillade os derfor blot, inden vi gaae videre, at opholde Læserne med nogle korte Bemærkninger om samme, betragtet ganske i Almindelighed.

Utallige Værde, i dette Ord's flette Betydning, have spildt deres Tid og deres Liv paa at gennemrode Kirkesædrenes Skrifter med det Formaal forud for Die, at opstøve Yttringer, der skulle tjene til Beviser for Rigtigheden af de Beskyldninger, paa hvilke Reformatorerne grundede deres Ret til at sonderrive det Eenhedsbaand, der indtil deres Tid havde forenet hele Christenheden til eet Kirkelegeme. Disse Bestræbelser skulde bøde paa de Forlegenheder, hvori den reformatoriske Opposition mod den gamle Kirkelære mere og mere havde hildet sig, paa det Bæv af Selvmodsigelser den allerede i Slutningen af det sextende Aarhundrede i enhver Retning af sin Polemik var bleven hængende, og hvorved Bevægelsens to Hovedledere havde blameret sig selv og deres Sag, ved paa eengang at forkaste hele den gamle Overlevering, og dog i Modsætning hertil at beraabe sig paa en beviislig aldeles falsk Opfattelse af Hovedstridspunktet, som man bitterlig paadigtede den h. Augustinus. Den kirkelige Skilsmisse var nemlig bleven en fuldbyrdet Kjendsgjerning; thi den verdslige Tyrstemand havde jo, alt længe før Sandheden i denne Henseende kom for Lyset, i de forskjællige fra den katholske Eenhed frafaldne Lande ordnet de kirkelige Forhold overensstemmende med Statsmagtens og den landsherrelige Absolutismes Interesser, og den nye Kirkes servile „Ordets Tjenere“, som de kaldte sig, spurgte ikke længere om, hvad der i sig selv var uimodsigelig aabenbaret Sandhed, men indøvede blot med stedse vøgende Færdighed den praktiske Anvendelse af et System, som først i en langt senere Tid har affødt en omfattende Theori, og nu for Tiden spiller en stor Rolle baade i Videnskaben og i Livet. Det System, vi her mene, og som lige siden det sextende Aarhundredes Slutning har været det Bolværk, der har stærket Reformationen og værnet om deres dyrebare Traditioner og øvrige Arvegods, hviler paa to Grundpiller, nemlig Opfattelsen af Begrebet „Sandhed“ som en relativ Størrelse og den udbyrdede Kjendsgjernings ubetingede Ret.

Den nye Tingenæs Orden var nu eengang bleven noget Givet, den var bleven en Birkelighed, som det var en Belfærds og Tressag for Schismaets verdslige Patroner og deres underdanige geistlige Haandlangere at opretholde. Man havde ligeoverfor den katholske Kirke og Theologi siden Aaret 1546, da den gamle Kirkes og de nydannede Menigheders Repræsentanter for sidste Gang i Regensburg stode Ansigt til Ansigt ligeoverfor hverandre, en piinagtig Øvelse af, at have aldeles tjørt sig fast i et sandt Hængedynd af Selvmodsigelse og Spidsfindighed. Man havde Intet mere, intet Rønt at sige, og indskrænkede sig derfor i den følgende Tid til blot idelig at gjentage de gamle Usandheder og indbyrdes at kævles om de uaf-ladelig opdukkende Stridspunkter, som vare en nødvendig Følge af det kirkelige Træfald. Det var først i Midten af forrige Aarhundrede, at den protestantiske Videnskab fattede Mod til igjen at optage den Kamp, som Reformatorerne havde begyndt, i en heel ny Skikkelse, nemlig som den fra hele Fortidens Betragtningssmaaede emanciperede Fornufts Kamp mod alle Fortidstraditioner, Reformationens ikke mindre end den katholske Kirkes. Man havde endelig opdaget den indre Modsigelse i den Lærelygning, der var budt Christenheden som Erstatning for den affkaffede „papistiske Overtro“, og man indstevnede nu hele Fortiden for den af alle tidligere „Fordomme“ uhildede Fornuftkritiks Domstol. Man prisste vel Reformationen for det store Princip, den havde opstillet, nemlig Christendommens Fornælse udelukkende af Bibelordet, uden Hensyn til, hvorledes den tidligere Christenhed havde opfattet dets Mening, og uden at tilkjende den gamle Kirkes oprindelige mundtlige eller levende, efterhaanden i de ældste Kirkelæreres Skrifter fremstillede og senere af deres Efterfølgere igjennem de følgende Aarhundreder videre udviklede Overlevering mindste Betydning. Men man lagde nu ikke Skjul paa, at Reformatorerne, der vare fødte i den gamle Kirke og opdragne i dens Grundsætninger, havde alle været meer eller mindre hildede i deres Samtids „Fordomme“, og bi-

beholdt alt for meget af det, som „Overtroens langvarige Herredømme“ hidtil havde holdt i Hævd.

Hermed oprandt en ny Æra for den protestantiske Christenbed. Alt skulde nu begyndes aldeles forfra. Man undersøgte Reformatorenes Mangel paa Consequents og indre Sammenhæng i deres Meninger med de store Vanskeligheder, de havde at overvinde, og pristede dem for den gode Grundvold, de havde lagt for en Fortsættelse og radical Gjennemførelse af hvad de egentlig havde villet. Den skjønne Lod at sætte Kronen paa det store Værk, var, som den ny Fornufttheologies Ordførere dengang (i Midten og Slutningen af forrige Aarhundrede) udtrakte sig, tilfaldet den til Myndighedsalderen vaagne og selvbevidste Fornuft. Denne sidste begyndte da at opfylde sit store Hverv med at underkaste alle de enkelte bibelske Udtryk og Talemaader den smaaligste og spidsfindigste Kritik for at fordunkle og bortforklare deres ligefremme Mening. Man begyndte med ad denne Vej at bortføie alt det Hemmelighedsfulde og Overnaturlige af Aabenbaringens Indhold,*⁾ men da denne aandløse Bogstavkløgt tilsidst drev sit Uvæsen saavidt, at det Varnagtige i dens Skarpsindighedsøvelser gjorde den latterlig i alle virkelig fornuftige Menneskers Dine, forandrede den Methode, idet For-

*) Det attende Aarhundredes Rationalisme byggede denne sin Fremgangsmaade paa en Adskillelse mellem „det Væsentlige og det Uvæsentlige“ i Christendommen, og den henregnede til det Uvæsentlige Alt, hvad den menneskelige Fornuft ikke ved sig selv kan forstaae, eller med andre Ord: Troens dybeste Hemmeligheder: altsaa netop det Væsentlige, for hvis Skyld Gud har givet Aabenbaringen, fordi den menneskelige Aand i sin naturlige Tilstand ikke kan kjende og fatte den. Saaledes forfastede man alt Overnaturligt, og det „Væsentlige“, man lod blive tilbage, var da den naturlige Gudserkjendelse, som ethvert Menneske har i sin Fornuft, eller den Gudskundskab, som Hedningeverdenen har havt uden en guddommelig Aabenbaring, og som Gud altsaa ikke behøvede ved en særegen Foranstaltning at aabenbare! Vi erindre endnu blot om, at denne Slags Skriftkløge albrig have kunnet blive enige med hverandre om, hvad der er det Væsentlige i Religionen!

nusfikritiken antog Skikkelse af hvad man kaldte „historisk Kritik“, vendte sig imod de nystamentlige Skrifter, i deres Heelhed, og erklærede det ene efter det andet for uægte! Samtidig med disse Bestræbelser for at forvanste Indholdet af de hellige Skrifter, udtømte man sin øvrige Spidsfindighed paa at fordunkle Kirkefædrenes Udsagn om de Troessætninger og kirkelige Anordninger, som det ny Testaments h. Bøger deels bestemt bevidne som guddommelige Kundgjørelser og Andstiftelser, deels kun hentyde til, som til Ting, der i Livet vare nærværende og alle Christne bekjendte, og som derfor efter deres Natur, ligesaa lidt som Christendommens Dogmer, skulde begrundes ved Henviisning til de h. Skrifter, fordi baade det Ene og det Andet havde været i fuld Virksomhed, førend nogen af det ny Testaments Bøger bleve skrevne. De christelige Sandheder ere nemlig ikke indførte i Verden eller blevne Menneskeheden kundgjorte ved Bibelen, men ved Christi og Apostlenes levende Ord. Bibelen bevidner dem, men den har ikke fra først af aabenbaret dem.

Det er isørigt mærkeligt nok, at den heromtalte falske Bogviisdoms underfundige Kløgt har ved sine støveragtige Anstrængelser seet sig istand til at opspore formeentlige Beviser for saagodtsom alle nystamentlige Skrifters Uægtighed, men ikke været istand til at udfinde lignende Grunde for Uægtigheden af Kirkefædrenes ubeleilige Vidnesbyrd om Kirken, dens Enhed og Almindelighed, Pavedømmet og fremfor Alt det christelige Livs Pulsaaer: Christi virkelige Nærværelse i den af Ham stiftede Kirke, og den med det ublodige sacramentale Offer givne sande og rette Opfattelse af Eucharistiens Mysterium. Da man nu altsaa ikke kan nægte Ægtheden af den hele Række af Skrifter, der bevidne de her nævnte Dele af Kirkens Være, vedbliver man med, ved Hjælp af den foromtalte falske Bogstavkløgt's ordkløvende Spidsfindighed at kaste sig over Fædrenes enkelte Ord og Udtryk, udpiller deraf hvad man finder tjenligt og hensigtsmæssigt, og udelader og fortier, hvad der

mindre vel conbenerer det Formaal, man har for Die. Og hvor man stundom nødes til at drøfte et eller andet saadant mindre beleiligt Thema, da gjælder det om at vise sin Kløgt i at finde paa „Noget at sige“, i at finde paa Indvendinger og Udflugter, som have Skin af at sige Noget, men i Virkeligheden slet Intet sige. Man er i denne Retning yderst nøisom. „Fornuften“ tager her, som vi strax skulle vise, tiltakke med den allertarveligste Anretning, med de meest intetfigende Sammerligheder, ja med det fuldstændig Absurde! Men hvad Kirkesædrene angaaer, fortjener det at bemærkes, at den orthodoxe Pietisme her betjener sig af den selvsamme Fremgangsmaade, hvis Anvendelse paa Bibelens Ord den stinhellig fordømmer! Den taler haanligt om den ovenfor omtalte Bibelkritiks falske „Oplysning“ og om den rationalistiske Oplysningsperiode i det Hele, men forsmaaer, som Dr. Z's. Exempel viser, ikke at benytte baade Navnet og den til samme svarende Methode til at bibringe sine paa dette Gebet aldeles ukyndige Læsere de falkfeste og meest forvirrede Begreber om de i det Foregaaende nævnte Kirkesædres Udtalelser om Primatet og Pavedømmet.

Vi kunne heldigviis, hvad det her paagjældende Spørgsmaals Realitet angaaer — i Henhold til ovenstaaende almindelige Bemærkninger — fatte os meget kort, efter som det ligesaa lidt kan falde os som noget andet fornuftigt Menneſte ind, at indlade os paa en Væddestrid om, hvem der kan opdrive fleest Citater af Kirkesædrene. Den nyssomtalte „Oplysnings“ Fortolkningskunst vilde naturligviis finde Udsættelser paa ethvert af dem, og ende med at cassere dem alle tilhobe! Vi ville altsaa tage os den Frihed, at gjøre os Arbeidet betydeligt lettere, ved i det Enkelte — ligesom vi, hvad Sagen i dens Heelhed (s. Nr. 6, S. 85—88) have gjort — fornemmelig at betjene os af den indirecte Beviisførelse, idet vi paaſtaaer, at naar det hele Standpunkt og Grundlag, hvorpaa vor Modstander bygger sin paradoxe Sætning: at de fire navnkundige Kirkelærere Cyprian, Ambrosius, Augu-

stinus og Gregor den Store udtale en ubetinget For-
 kastelsesdom over Pavedømmet og Primatet, — at naar det i
 sig selv er grundfaldt, da maa ethvert Forsøg paa, i det En-
 kelte at gjøre dette aandløse Gøgleri med Ord og Tanker
 gjældende, ikke agtes for Andet end et ørkesløst Tidsfordriv,
 der kun kan tilfredsstille en for al Eftertanke blottet Malice.
 Ethvert tænkende Menneſte vil nemlig uden tvivl give os Ret
 til at forklare enkelte Ytringer af en Forfatter, der synes at
 staae i Strid med den Anskuelse, han ved alle andre Lei-
 ligheder vedkjender sig, ved at bringe dem i Forbindelse med
 det Standpunkt og den Betragtning, som maa erkjendes for
 at være et Udtryk for hans hele aandelige Personlighed og
 Tankegang. Anvende vi denne Grundsatning paa det her fore-
 liggende Tilfælde, da vil den Citatviisdom, som den ophlysende
 Doctor udkrammer, vise sig at være idel Daarſkab og Forfænge-
 lighed, det Lys, han praler saa meget af, vise sig at være lut-
 ter Mørke og Dienforblindelse!

Vi skulle derfor blot med nogle korte Henviisninger til
 Hr. Doctors egne Ord, lade ham selv godtgjøre denne vor
 Paastand. Han beraaber sig paa de bekjendte Ytringer af
 Eyprian, hvori denne berømte Biskop og Martyr — i til-
 syneladende Modſætning til den Energi og Conſequentſ,
 hvormed han igjennem hele sit tidligere Liv havde hævd-
 det den romerſke Biskops Primat, og henviist til Petri Bispe-
 ſtol som til „hele Kirkenſ forenende Middelpunkt“ — under
 en Strid med Pave Stephanus om Kjætterdaabens Gyldig-
 hed paa det stærkeſte betoner sin og enhver anden Biskops Ret
 til, i et kirkeligt Anliggende som dette, at handle i Kraft af
 sin ſelvſtændige biskoppelige Jurisdiction. Eyprian
 ſtøttede sig under denne Strid til den øſterlandſke Kirkes ſtedſe
 overholdte Praxis: at gjentage Daaben paa alle dem, der vare
 døbte i hæretiske Religionsſamfund, og anſaae Step-
 hanus — uden derfor i mindſte Maade at tilbagesete eller un-
 derkjende sin ved enhver tidligere Leilighed i de kraftigſte og
 beſtemteſte Udtryk udtalte Anerkjendelse af den romerſke Bispe-

stols Forrang*) — u berettiget til angaaende dette Spørgsmaal at foreskrive andre Biskopper en Fremgangsmaade, der stod i Strid med deres Kirkers hidtidige Praxis. Cyprian be- fandt sig i dette Punkt i en Vildfarelse, og lod sig under Stridens Hede henrive til lidenskabelige Udbrud af Fortørnelse over den bydende og heftige Maade, hvorpaa Paven her for- drede en eensartet Praxis gennemført over hele den katolske Kirke; men den paafølgende Tid har givet Stephanus Ret i Spørgsmaalets Realitet. Dette sidste har nemlig en saa gjen- nemgribende baade dogmatisk og praktisk Betydning, at ingen tænkende Christen kan andet end betragte Udfaldet af denne Strid som et Vidnesbyrd om den guddommelige Styrelse, som leder Kirkens hele Udvikling baade i Stort og Smaat. Idet vi her nødes til at afbryde disse Bemærkninger, skulle vi som Overgang til Fortsættelsen blot tilføie, at Dr. Z. gjør os den væsentlige Indrømmelse, at Cyprian lige indtil to Aar før sin Død (257) bestandig har forfægtet Paven om „Nødvendigheden af alle Kirkers og Biskoppers Forening med Petri Stol, som den almindelige Kirkes Rod og Moderstjød.“

---

*) Det fortjener her at bemærkes, at det Citat af Cyprian, hvoraf Hr. Doctoren gjør saa stort Væsen, og som maa antages at være det far- ligste for Pavedømmet(!), som han har jeet sig istand til at opdrive, ikke beviser det Allermindste for hans Sag, og vi vare derfor i vor gode Ret, naar vi i Fr. Av. kort og godt sagde, at her var Tale om noget ganske Andet, end om at angribe Pavens Primat og røkke den kirkelige Eenhed. Naar Cyprian nemlig siger, at „Jugen har Ret til at optage sig til Biskop over Biskopper,“ da udtaler han blot hermed den Mening, at Paven vilde antage hans biskoppelige Juris- diction. Hertil var Paven vistnok uberettiget. Men Cyprian se- lede i Henseende til klart Syn for, hvad det her gjaldt om. Kirkens guddommelige Forsyn, den Helligaand, har, som ovenfor sagt, igjennem den følgende kirkelige Udvikling til Held for Kirken og Chri- stenheden givet den vesterlandste Kirkes Betragtning af dette Spørgs- maal Medhold. Tiden har med andre Ord viist, at denne Strid dreiede sig om noget ganske Andet end den biskoppelige Jurisdiction.

Det nubærende Pavedømmes Kamp mod Revolutionen.

VI.

Efterat det gjentagne non possumus, hvormed Paven den ene Gang efter den anden besvarede hine Fordringer, nu som før en Tid lang havde forarget Verden, og medens Revolutionspartiets Utaalmodighed imidlertid paa en foruroligende Maade tiltog, indtraf der en Begivenhed, som paa en høist betegnende Maade aabenbarede den lidenskabelige Forbittrelse, hvormed hiint Parti seiede efter en Veilighed til, paa en eller anden Maade at fremkalde en Katastrose, der aabnede Udjagt til sine Forventningers Virkeliggjørelse. Det var den noksom omtalte Wortara-Historie. Som bekjendt angik denne i Verden ubetydelige Begivenhed ene den reent kirkelige Praxis i et Tilfælde, hvori Kirken til alle Tider har strengt fulgt den samme Grundsætning som her, fordi dens Anvendelse er uadskillelig fra dens Være og dens Betragtning af sin guddommelige og historiske Ret. Naar da ikke desto mindre denne Begivenhed var istand til i de af de revolutionære Klubber besørgede italienske Blade at fremkaste en Uveirstorm, der stod i et latterligt Misforhold til Partiets ellers velbekjendte Rigegyldighed for ethvert kirkeligt og religiøst Anliggende, og naar det herover vakte Spectakel med Lynets Hurtighed forplantede sig til hele den saakaldte liberale Presse, og dennes ethvert Signal fra de europæiske Nordstjælms hemmelige Arnefjeder blindt lystrende og eftersnakkende Ordførere lappedes om at straale høit over dette Beviis for Pavedømmets umenneskelige Intolerance og totale Uforligelighed med Tidens humane Aand og Retning: da maa det være indlysende for ethvert Menneske, der ikke er aldeles blottet for Overblik og Eftertanke, at i denne Larm fandt den Bending i den kirkefjendtlige Taktik, som vi ovenfor (S. 26, 71—72) have gjort opmærksom paa, sit træffende Udtryk. Den var Forvarsklet om, hvad den egentlige Kamp for Eftertiden skulde gaae ud paa — at den i de følgende Aar saa meget omtalte „verdslige Pavamagts Afstæffelse“ kun skulde tjene som et Skalkestjul, hvorunder man vilde den kirkelige Pavamagt og selve Christendommens sociale Indflydelse tillivs. Man aabnede dette Felttog mod Kirken og selve Religionen, idet man ved de verdslige Magthaveres Bistand og med Under-

støttelse af alle den høiere Politiks Kraftmidler organiserede en Kamp mod Pavedømmet, som snart skulde aabnære for Verden, hvad den førte i sit Skjold, og bringe den mægtige Herster, som indviede den, til at optræde som den kirkelige Pavemagts Bestyrter.

Det eenstemmige Skraal, som den „liberale“ Dagspresse i Løbet af Aaret 1858 opløstede mod Pavedømmets religiøse Betydning, animerede de foromtalte Regjeringers Planer, hvis væsentlige Formaal var en total Omvæltning i Italiens politiske Forhold og Afskaffelsen af Pavens verdenslige Magt. Vi have i det Foregaaende omtalt det revolutionære Høitryk, der drev Frankrigs Behersker — man tør vistnok haabe: imod hans bedre Følelser — frem paa denne Bane, og England har jo altid anseet det for en politisk Pligt, at benytte enhver Leilighed til at tilbagetrænge Katholicismen og optræde fjendtligt mod Pavedømmet — for ikke at tale om, at alle engelske Regjeringer i den nyere Tid have hyllet det Princip, at begunstige enhver revolutionær Omvæltning i det sydlige Europa. England vil nemlig i den høiere Politik betragtes som Protestantismens fødte Børge, og dets Politik ligeoverfor Pavedømmet skal altsaa have Udseende af at være begrundet i en ophøiet aandelig Interesse. Det er imidlertid aldrig lykkedes de engelske Politikere at skjule det sande Motiv for disse revolutionære Sympathier. Al Verden veed, at det hverken er den politiske Friheds eller Protestantismens specifikke Interesser i og for sig, der ligger dette Samfund af egoistiske Mammonsdyrkere paa Hjertet, men at det er deres Handel, altsaa med andre Ord Pengemagten, der i begge Dele finder tjenlige Midler til Befæstelsen af sit og dermed Englands Herredømme over Verdensforholdene.

Vi have i en tidligere Artikel*) givet en Fremstilling af de Begivenheder, der hidførte Dannelsen af det nye Kongerige Italien, samt af Frankrigs Deelagtighed i alle de Uretfærdigheder mod den h. Stol, som toge deres Begyndelse med den italienske Invasion i Kirkestaten i Aaret 1860, efterat Østerriks Aaret iforveien var bukket under for Napoleons klogtige Politik og militære Overmagt. Hvad vi her vilde henlede Opmærksomheden paa, er det Høitryk, hvormed Revolutionspartiet i hele den senere forløbne Tid har benyttet Stikordet „den verdenslige Pavemagt“ som Skalkestjul for de antichristelige

*) S. Nr. 4 og 5. 1868.

Tendenter, der lede dets hele Tankegang og Udfærd. Det var nemlig ingenlunde Napoleon III's Hensigt, med det Bærk, til hvis Fuldbjærdelse han var det „unge Italien“ behjælpelig, at hibringe det kirkelige Pavedømme et saadant Dødsstød, som Kirkens og Christendommens Fjender haabede, skulde blive det sidste og væsentlige Resultat af den fremkonstlede Ophidselse mod Paven og den katholske Religion. Napoleons Politik havde blot til Hensigt at opoffre Pavens verdslige Magt for at berolige den Gjæring i Gemutterne, hvis Virkninger han frygtede. Videre vilde han ikke gaae, og Kirkens Fjender hyltede derfor af Klogskab tildeels det samme Maadehold, og betjente sig af Talemaaden „den verdslige Magt“ ogsaa da, naar Sagen kunde tage feil af deres Dagtanker. Saa snart derfor Napoleon havde søiet den moderne Carbonarisme med Virkelig-gjævelsen af dets fra Fortiden nedarvede Drømmerier om Italiens Enhed, forandrede han aldeles sin Holdning ligeoverfor den Deel af Partiet, hvis yderliggaaende Fordringer han indsaae, ikke vilde noies med mindre end en radical Forstyrrelse af al baade verdslig og kirkelig Samfundsorden. Han modsatte sig det saakaldte Actionsparties (Garibaldiernes og Mazziniernes) Planer mod Rom — der hele dette Tidrum igjennem havde fundet den varmeste Deeltagelse og Understøttelse hos Englands politiske Pengematadorer — og tvang den italienske Regjering, som hemmelig begunstigede deres Forehavende til offentlig at forpligte sig til at forhindre og modsætte sig det. Og, da denne Regjerings Førsteminister (Rattazzi) desuagtet ikke skammede sig ved at plette baade sin egen og sin Konges Ære ved fremdeles i al Hemmelighed at understøtte Garibaldi's Nøvertog mod Rom (October 1867), viste Napoleon den over hele Europa udbredte „national-liberale“ Clique, at det var hans og det franske Folks Alvor at opretholde Pavens og den katholske Kirkes Autoritet. Mentana-dagen tilintetgjorde med eet Slag alle de langfælsfuldt lystne Forventninger, hvormed det talløse Slæng af Avisernes lærvillige Eftersnaklere i alle Kroge havde gottet sig til at see Rattazzi og Garibaldi's Bestræbelser kronede med det saa tillidsfuldt haabede Udfald.

Kirkelige Efterretninger.

Kjøbenhavn. Bladet „Fædrelandet“, der aldrig forsømmer nogen Leilighed til at vække og nære sine Læseses Animositet mod den katolske Kirke og dens Institutioner, idet det snart i den moderne Politiks Navn, og navnlig i Faveur af dets Kjæledagge, det unge Italien, paa den uanstændigste Maade forhaaner Kirkens Overhoved, snart opparter sit intelligente Publicum med enhver af de mange apokryphe — deels fuldstændig opdigtede, deels af den i denne Retning gængse Løgnagtighed stærkt gjenemisyrede og forvanskede — Historier om alle slags Grueligheder, der skulle tildrage sig i katolske Kloostere, — dette Blad, der hertilands ikke mindre repræsenterer Landsaristokratiets, end Pengearistokratiets Interesser, og derhos alt i længere Tid har forbanjet Samtiden ved den findrige Maade, hvorpaa det, som den doctrinære Liberalismes meest udkaarne Organ, har vidst at combinere Sympathierne for den menigmandige Frikirkeligheds-Despotisme med samtlige nysevnede aristokratiske Tendentser — dette hæderlige Organ har for nylig (under 23de Febr.) underholdt sine troende Læsere med følgende Historie, der udgives for at være „et Vidnesbyrd om, hvad man endnu troer at kunne tillade sig i katolske Kloostere“.

Som „en nylig stedfunden Tildragelse“ berettes da, at Priorinden for et Nonnekloster ikke langt fra Löwen i Belgien „haude indespærret 6 Nonner i et underjordist baade usundt og fugtigt Fængsel, fordi de havde vægret sig ved at give deres Underkrifter for at skaffe hende Penge, hvortil hun altid trængte. Disse Penges Bestemmelse,“ vedbliver Bladet, „synes tilmed at være noget mislig, jiden det belgiske Blad, som melder Historien, omtaler den paa en noget tvetydig Maade.“ Vi skulle ikke opholde os videre ved selve Historien, om hvilken vi blot bemærke, at Bladet beroliger enhver dydig indigneret Læser med, at Romanen fik en gladelig Ende, idet der indfandt sig to frelsende Engle i Stikkelse af en Svoger til en af Nonnerne og en Politicommissær, der tvang den onde Priorinde til at frigive samtlige sine Franger. Vi omtale denne latterlige Nyhed blot for at give ethvert Mennefte, der ikke er aldeles bankerot paa Eftertanke, et Indblik i den bagvasselsesyge Presfes Latrik ved saadanne Leiligheder. Som Kilde til denne „Noverhistorie“ er „et belgisk Blad“; hvilket, faaer man ikke at vide. Vi bemærke herom blot, at det er bekjendt nok, at den belgiske Fri-mure relicque besolder et ikke ringe Antal obscure Blade med

samme Formaal for Die, som de af os oftere omtalte kirkefjend-
 lige Blade i det sydlige Europa; thi Kampen imod Katholicis-
 men og Kirken har i Belgien længe været fort med stor Hidsig-
 hed og med Anvendelse af alle den systematiske Bagvaskelses
 Kunstgreb fra den revolutionære Atheismes Side. De om-
 talte Penges „mislige Bestemmelse“ og den dermed behæn-
 dig insinuerede Forudsætning af Beretningens Sandfær-
 dighed begrundes paa den „tvetydige Maade“, hvorpaa det
 anonyme belgiske Blad omtaler denne Sag! Anvendelsen af
 denne sidste tilshneladende uskyldige og for bløde Hjerner let
 fordoielige Sætning er altsaa hverken mere eller mindre end den
 Erindring til enhver Avislæser, der vil fortjene Noes for pligt-
 skyldig Respekt og Tillid til sine ophøiede Læremestere, den offen-
 lige Menings bestalte Fabricanter og Udraabere — at, saa-
 snart han læser en i en eller anden Retning „tvetydig“ og skum-
 lende Insinuation i et Blad, der har det moderne Fremstrids
 Ufeilbarhedsstempel, da har han i den Virtuositet, hvormed mis-
 tankeeliggjørende Omstændigheder opspores og combineres en sikker
 Maalestok for Paalideligheden af det Fortalte!! Med andre Ord:
 den Methodik, hvorunder Løgnen udfolder sine Bravourepræstationer
 gjøres saaledes til et ubedrageligt Kjendemerke paa Sandheden!
 — Fortællingen ender dernæst med et høist opbyggeligt Citat af
 det bekendte antikirkelige franske Blad „Siecle“, hvori dette for-
 træffelige, menneskekjærlige og dydige Organ i de meest energiske
 Udtryk „ligefrem kræver Forbud mod alle Klosterløfter, fordi
 disse forpligte til et aandeligt Slaveri, ligesaa trykkende som
 Neger-slaveriet, og fordi man ikke kan tilstaae noget Men-
 neske Ret til, saaledes for bestandig at opgive sin egen Villie og
 begaae et moralsk Selvmord“. Det morsomste er imidlertid
 Enden paa denne Slutningsbetragtning, nemlig følgende af
 „Fædrelandet“ mærkværdig tørt og kort tilføiede Bemærkning:
 „Man har ogsaa i de senere Aar, ligesom i Reformationstiden,
 seet Nonnerne forlade italienske Klosters og indgaae Egtekab“!!

Frankrig. Protestantiske Tilstande. „Samtidig
 med at den katolske Kirke i Frankrig bestandig mere be-
 fæster sin Organisation,“ skriver Allg. Ztg., og i samme Grad
 som den stærker sit dogmatiske Standpunkt, gjør sin Indflydelse
 paa Folkeopdragelsen, paa Samfundet i dets Heelhed og endog
 paa det politiske Liv gjældende, voxer den indre Uenighed i
 de protestantiske Menigheder. Begge de modsatte Hovedpartier
 paafalde Statsmagtens Mellemkomst. De Orthodoxe eller

„Troende“ holde uroftelig fast ved den Fordring, at kun den sande eller rene Lære har Ret til at blive foredraget i Kirken, og at de, som forkaste det rene Evangelium, ikke kunne høre til Kirken. Herpaa svare de Liberale: „Vor Kirkes Princip er den frie Forskning, og vi har derfor fuld Frihed til at troe og forkaste hvad der behager os.“ „Man maa tilstaae,“ vedbliver Allg. Ztg.“ „at den offentlige Mening, forsaavidt den tager Notits af denne forvirrede Strid, mindre forundrer sig over de Orthodoxes katholiserende Bestræbelser, end over de Liberales Interesse for at haandhæve deres Ret til fremdeles at forblive i kirkeligt Samfund med deres Modstandere, istedetfor uden videre at opløse det kirkelige Samfund og for bestandig tage Afsted med de Orthodoxe. Den her omtalte indre Uenighed har bidraget ikke lidt til at befæste den i Frankrig almindelig udbredte Betragtning, at Protestantismens historiske Betydning er bleven den, at den for et stort Antal Mennesker baner Veien og forbereder Overgangen til en fuldkommen Dypgivelse af al positiv Christendom.“ Vi føie hertil blot den Bemærkning, at denne sidste Anskuelse er fælleds baade for virkelig religiøse Katholiker og for den Mængde Navnkatholiker, der for nærværende Tid bekæmpe Kirken. Den er nemlig ved flere Leiligheder af disse sidste anført som Motivet for den Begunstigelse og Understøttelse, man stænker de pietistiske-protestantiske Missionsbestræbelser og Bibeluddelinger i Sydeuropa. „Protestanterne,“ sige de nemlig, ere vore naturlige Allierede; de arbejde Alle for samme Formaal som vi.“

England. Fordum og nu. I England var i Aaret 1828 Georg Spencer (den senere Passionist P. Ignatius, om vi ikke tage Feil — tilføier „Schl. Kbl.“ — en Onkel til den nylig udnævnte Vicekonge i Irland) den eneste katholske Præst, som tidligere havde været protestantisk Geistlig. For nærværende Tid gives der derimod af saadanne Præster alene i Diocefet Westminster, Erkebiskop Dr. Manning derunder indbefattet, 40, i hele England henimod 200. Blandt Beretningerne om de i de høiere Klasser stedsundne Conversioner have isærdeleshed følgende to vakt megen Opsigt. Under 2den Januar stadsfæstede nemlig det katholske Blad „Westminster-Gazette“ et alt tidligere udbredt Rygte om, at den unge Marquis af Bute, som først fornylig har naaet sin Myndighedsalder, i Nizza var traadt over til den katholske Kirke. Han tilhører en af Englands anseeligste og rigeste Familier. Man

erfarede samtidig, at den forhenværende Præsident for „English-Church-Union“ Colin Lindsay sidstafvigte Aar er traadt over til den katolske Kirke.

— Den ny Primas. Under denne Overskrift bragte det protestantiske Blad »Church News« for kort Tid siden en ledende Artikel, af hvilken man erfarer, at den nylig stedfundne Udnævnelse af Dr. Tait, hidtil anglicansk Biskop af London, til Erkebiskop af Canterbury har vakt almindelig Utifredshed blandt den engelske Geistlighed, fornemmelig blandt Ritualisterne, hvilken Retning repræsenteres af ikke ringere end 24 anglicanske Biskopper. Den omtalte ny Primas for hele den engelske Kirke er nemlig en erklæret Nationalist (omtrent af samme Farve som Dr. Schenkel i Heidelberg) og har altid staaet i et intimt Forhold til den famose Dr. Colenso i Caplandet (S. Nr. 20 f. N.), en fuldkommen Vantro, med Hensyn til hvem Dr. Tait selv har tilstaaet, at han ikke veed, om han skal anfæ ham for en excommuniceret Hæretiker eller ikke. Det ovennævnte anglicanske Blad autager, at Dr. Tait's Udnævnelse varsler om „en nærførestaaende Krisis i den engelske Kirke, saafremt „Vantroen, istedetfor at hemmes, skulde blive fremmet og begunstiget ved dem, som beklæde de høieste Stillinger i samme,“ og tilføjer endvidere: „Geistligheden kan taale meget, men den vil ikke finde sig i kirkeligt Samfund med den aabenbare Vantro. Ved det første utvivlsomme Tegns paa, at den ny Primas fortsætter sit tidligere Forhold til Colenso, ville alle sande Geistlige ansee det for deres Pligt ligeledes at behandle deres Erkebiskop som en Excommuniceret, efter som han selv har tilstaaet, at han vedligeholder Forbindelse med en saadan. Men Folgerne af et saadant Stridt vilde blive skæbnesvangre for den engelske Kirke, naar den uden al Forberedelse pludselig blev kastet ind i en saadan Krisis. Geistligheden vilde fra den ene Ende af Landet til den anden geraade i den største Forvirring, og en stor Deel af den vil ikke ome noget andet Redningsmiddel under denne Forlegenhed, end Overgang til den romerske Kirke.“

Indbydelse.

Reoommunicanternes og Confirmandernes Religions-Examen afholdes i Skolelocalet i Blancogade Nr. 15 (Bagbygningen) Onsdagen d. 31. Marts fra Kl. 9 Form. af; hvortil deres Forældre og andre Stolens Venner herved indbydes.

Elisabethforeningen

afholder paa 1ste Sal i Præsteboligen begge Paaskedagene en Bazar i Forening med en Tombola til Bedste for forsømte Børns Frelse.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen, d. 23de Marts.** Jesu Christi Opstandelse. 1. Paaske-dag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6 Korsfets høitidelige Optagelse; Procession og Høimesse. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 12 stille Messe. Kl. 3 Vesperandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8; Høimesse. Kl. 6 Aften: Fjestandagt med Prædiken.
- Mandagen, d. 24de Marts.** 2. Paaske-dag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Fjestandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8; Høimesse. Kl. 6 Aften: Fjestandagt med Prædiken. — 30. Ti. 31. O. 1. April Co., 2. F. og 3. hvide Loverdag: Oestavdage.
- Fredagen, d. 2. April.** Broderskab til Jesu guddommelige Hjerte. Kl. 8; Messe. Kl. 7; Aften: Broderskabsandagt. — Paa denne Dag holder „Foreningen for den evige Tilbedelse“ sine Bedetimer foran det aabne Tabernakel.
- Søndagen, d. 4de April.** Hvide Søndag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 7 og 12 stille Messe. Kl. 9 høitidelig Messe*), under hvilken Neocommunicanterne fornye Daabspagten og antagelse af den første hellige Communion; efter Messen meddeles Confirmationens h. Sacrament. Kl. 5 Efterm. høitidelig Fests- og Takke-Andagt med Prædiken og Te Deum. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8 Messe. — 5. M. Mariae Bedbudelse (fejres offentlig paa forstkommende Søndag) 6. Ti. Benedict, Vefj. 7. O. Frants af Paula, Vefj. 8. Co. Isidor, Biskop og Kirkelærer. 9. F. Vincents Ferrari, Vefj. 10. L. Ihukommelse af Mariae ubesmitte Opdsangelse.
- Søgnedagsandsjensse i Sct. Ansgars Kirke:** Stille Messe Kl. 7 og 8; Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdag-aften Kl. 5—8. Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. I Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8; Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdag-aften Kl. 5—8. — I Kapellet, Løldbodveien 14: Stille Messe Kl. 6.

*) Det var at ønske, at foruden Neocommunicanternes og Confirmandernes nærmeste Slægtninge, ingen andre Børne vilde communicere under denne høitidelige Messe, Kl. 9.

„Katholisk Kirke Tidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionair, Hr. Grosserer C. B. Vohrer Gøtthersgade 5, og i alle Boglaaber; i de danske Stater paa de Igl. Postkontorer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 ff.

Kjøbenhavn.

D. E. Olsen & Co.s Bogtrykkeri, Pilestræde Nr. 13.

Katholsk Kirketidende.

Syttende Aargang.

N° 8.

Søndagen den 11te April.

1869.

Indhold: Den hellige Cyprianus. — Det nuværende Pavedømmes Kamp mod Revolutionen. — Kirkelige Efterretninger: Kjøbenhavn. Spanien. England. Sverig og Norge. Japan. Australien.

Den hellige Cyprianus.

(Fortættelse fra Nr. 7).

Enhver der har studeret protestantisk Theologi, ja Enhver der blot har læst en af de mange i de senere Aar udgivne populære Kirkehistorier, hvis Stof er lagt tilrette overensstemmende med den herskende protestantiske Betragtning: at den af Kristus stiftede sande Kirke ved en Række af tilfældige Omstændigheder i Aarhundredernes Løb steds mere og mere har lidt af den uheldige Skæbne reent at tabe sin oprindelige Charakter og blive forvansket ved de fordærveligste Bildfarelser, han vil mindst af alt have glemt, at Forfatterne til disse Historier, hvis hele Viisdom, i Forbigaaende sagt, ikke bestaaer i Andet end at estersnakke og udskrive deres Forgængere, eenstemmig betegne Cyprian som den fornemste Ophavsmand til den efter deres Mening fordærveligste af alle den katholske Kirkes Bildfarelser, nemlig Læren om Kirkens Eenhed, eller om Petri Stol som den ene og almindelige Kirkes uroffkelige Grundvold. Alle Protestanter ere endvidere enige om, at al anden „Fordærvelse“ i den katholske Kirke har sin Rod i „Pavedømmets Opkomst,“ som de kalde det, fordi alle de saa meget omtalte „Misbrug,“ der skulle have ødelagt Kirkens oprindelige Reenhed, menes at have taget Overhaand i samme Grad, som Pavedømmet og

hele den hierarchiske Organisme befastedes. Man lader sig under dette Ræsonnement ikke i mindste Maade genere af det Absurde i denne Tankegang: i paa den ene Side at vedkjende sig den Overbeviisning, at Kirken er stiftet af Gud selv, og at bekjende Tro paa Christus som Gud tilligemed Faderen og den Helligaand, Tro paa den Helligaand som udsendt for at bevare den guddommelig aabenbarede Sandhed uforvansket, og — paa den anden Side at troe Muligheden af, at denne af Guddommen selv grundede Anstalt til alle Menneskers Frelse, og som derfor, naar den skulde svare til sin Bestemmelse, nøddendig maatte forplante Læren om Vilkaarene for at opnaae denne Frelse, ligesaa reen til de sildigste christne Slægter som til de første, — at denne samme Kirke, hvem dens guddommelige Skrifter lovede, at den aldrig skulde bukke under for Helvedes Magter, at den alligevel er bleven et Bytte for Løgnens Magt, for Helvedes Hovedmagt her paa Jorden! Vi bemærke hertil blot, at der vistnok bliver Mening i denne besynderlige Forestilling om en bestandig mere og mere feilende og vanslægtende Kirke, naar man kan billige den kloge Hr. Doctors med saa stor Pomp i hans fortræffelige Skrift „Romerkirken“ udtalte Paaastand, at den katholske Kirke er det pure Menneskeværk, en klogtig Opfindelse af menneskelig Wiisdom, „der udelukker Aand og Sandhed, og som i Fremtiden vil faae den sørgelige Bestemmelse i sit Skjød at samle alle dem, der stille Samvittigheden fra Evangeliet,“ efter som „de, der ville ind i denne Kirke maa aflægge al reen Kjærlighed til Sandheden (!).“ Men, man mærk sig her ved vel, at der atter kun bliver Mening i dette sidste Konsens, naar man reent ud vedgaaer, at man fornægter Troen paa Christi og den Helligaands Guddom, og dermed Troen paa et guddommeligt Forsyn eller en levende Guds Tilværelse!

Dog vi glemme, at man ikke bør tale om Conseqentser; hvor man har med et Ræsonnement af denne Bestaffenhed at gjøre. Vi holde os altsaa blot til det foromtalte Factum, at

Cyprian i alle protestantiske Kirkehistorier betegnes som den store Udaadsmænd, der har skaffet Verden dens allerstørste Ulykke paa Halsen, nemlig Pavedømmet, som efter Luthers ufeilbare Paastand jo skal være stiftet af Djævelen.*) Herom har der hersket den fuldstændigste Enighed blandt alle Protestanter, indtil Hr. Doctoren i Fr. Av. af 23de Novbr. f. A. overraskede Verden med den mærkværdige Forsikring, at Pavenes Autoritet betyder ham (nemlig Cyprian) slet intet! Dette er en Nyhed, som indeholder en saa svær Anklage mod alle tidligere protestantiske Theologer, at det maa have kostet Hr. Doctorens Bessedenhed ligesaa stor Overvindelse saaledes at nedfælde alle sine store Forgængere, som det har maattet smerte hans fromme Sjæl, at gjøre den katolske Verden bekendt med en saa uhort Opdagelse.**)

Han mener nemlig med sine Citater at have udrettet, hvad der endnu ikke er lykkedes nogen protestantisk Theolog — aldeles at ødelægge og tilintetgjøre den fatale Romerkirke! Han kalder sine Citater for „knusende,“ og lader dette sidste Ord trykke med spærret Skrift, uden at have den fjerneste Anelse om, at hans Ordfordreiser ikke i mindste Maade berøre den Modstander han bekæmper, medens det Absurde og den latterlige Arrogance, hvormed det fremføres, ikke har Magt til at knuse Andre, end den, som i en saa overdættede Grad giver det Raaderum over sin Tankegang. Vi lade imidlertid det Bedste ved det Hele komme tilsidst.

Ingen Læser vil let gætte, hvorledes den lærde Philosoph og Theolog løser den Knude, han her har knyttet. Løsningen er følgende: Den Idee, der i Efterverdenens, baade

*) „Pavedømmet stiftet af Djævelen“. Dette er Titelen paa et af Luther to Aar før hans Død udgivet Skandskrift, der overbyder Alt hvad han tidligere i denne Retning havde frembragt.

***) Det heder herom: „Romerkirken agter G. for den Kirkefader, der stærkest af alle betoner Primatets ophøiede Autoritet. Det maa derfor ikke være den hjært(!) at mindes om saadanne Udsagn af ham, efter hvilke Pavenes Autoritet betyder ham slet intet.“

den katholske og protestantiske Efterverdens, Dømmene har paatrykt Cyprians hele kristelige Liv og hans kirkelige Virksomhed en uudslettelig Charakter, nemlig Ideen om Kirkens Eenhed og den romerske Biskops Primat, som denne Eenheds Bærer og timelige Udtryk — denne Idee kalder vor Philosoph Cyprians „Stuetanke“ eller „hans Tanker i Studerestuen,“ hvorimod det behager ham at kalde de i en forbigaaende opblusfende Videnskabelighed udtalte Ord, hvormed han værgede sig mod Pave Stephanus Fordring om ubetinget at bøje sig for den vesterlandske Kirkes Vedtægt, for Cyprians „Livstanker“ (!); og disse Livstanker udtale da efter Hr. Doctors Formening „den bestemteste Forkastelse af den romerske Biskops høiere Autoritet! Og hermed er han for Cyprians Vedkommende i ganske faa Ord (i 14 Linier) og uden al videre Motivering færdig! Det som alle andre fornuftige Mennesker, selv Protestanter, hidtil have betragtet som hiin Kirkefaders Livsidee, ikke blot fordi hans hele kirkelige Liv og Virksomhed havde dens Befæstelse til Siemed, men fordi han offrede sit Liv til Befæstelse af dens Sandhed, — det undseer han sig ikke ved at stemple som „en Theorie uden Erfaring om de virkelige Forhold“!

For altsaa at udbringe det Resultat, som passer for de heromtalte „Oplysningers“ Siemed: at forfalste et for „de virkelige Forhold,“ aldeles fremmed Publicums Betragtning af den Institution, der bærer hele den katholske Kirkebygning — for at naae dette Maal skal den h. Cyprian, en af den gamle Kirkes ypperste Stridsmænd og herligste Martyrer, forvandles til en „Stuelærd,“ en Theoretiker, der var uerfaren i Livets virkelige Forhold! Et af Aldtidskirkens heltmodigste Blodvidner, der med rastløs Utrættelighed opfyldte sine Hverdagspligter under Kamp med Livets sværeste Tilskikkelser, den Mand, som neppe var bleven laaret til Biskop i Carthago, før Kaiser Decius begyndte den forfærdeligste Forfølgelse mod de Christne, en Kirkelærer, som i mindre end ti Aar udfoldede en Virksomhed baade som Biskop og Forfatter, der maa hen-

rive ethvert Menneske, som har nogen Følelse for menneskelig Mandstørhed, til begejstret Beundring — en saadan Personlighed vover man at kalde en Stuelærd! Saagodtsom hele denne herlige Troesheltes Liv som Christen og Biskop henrandt under Forfølgelser, Trængsler og Landflugtighed, og han kaldes uerfaren i det virkelige Liv! — han der stadig saae Baalene flamme omkring sig, han, hvem Bødlernes Dyr og Jernklær, Løvernes Brøl og Panthernes Hyl bestandig varslende den Død, som ogsaa biede paa ham, der hjemløs vandrede fra Sted til Sted for at belære, trøste og styrke sin adspredte Hjord til at blive bestandig i Beljendelsen! denne Herlige, hvis vidunderlige aandelige Begavelse var parret med en forbausende Villiekraft, med en Energi i Charakteren, der satte ham istand til, under de vanskelige „virkelige Forhold,“ at overkomme det Utrolige*), han skal have været en ørkesløs Stuelærd, der har tilbragt sin Tid med tomme og underfundige Speculationer over, hvorledes man bedst skulde finde paa Midler til paa en Efterverdenen bedaarende og blændende Maade at høre Kirken til udvortes Glæde og Størhed!! Han skulde have lignet den moderne Tids Stuelærde i det Selvbehag, hvormed de slyde med alstensk forfængelige og spidsfindige Drømmerier! Vi overlade her til Læserne at anstille en Sammenligning mellem den Anklagede og hans Anklager! Vi indrømme den Sidste al tænkelig Ære for af det virkelige Livs „Erfaring“ at kjende Stuelærdommen i dens hele Sammenligning. Men deraf følger ubestridelig, at han ikke

---

*) Cyprian tilhørte en riig og fornem Slægt i Carthago og var uddannet i de hødeste Rhetorers Skoler. Indtil Aaret 246 glimrede han som en af Hedenstæbets meest fejrede Philosopher og Talere. Man betænke, hvilket Vidnesbyrd om denne Mands eminente Mand, der ligger i den Kjendsgjerning, at den christne Befolknings eenstemmige Fordring nødte ham til 2 Aar efter hans Omvendelse at overtage det biskoppelige Embede. Allerede i Aaret 257 døde han Martyr døden Valerian.

kan have den fjerneste Forestilling om eller Gøne til at vurdere en Virkelighed, som den, hvorom Talen her er, ligesom han factist ved alle sine Oplysninger tilstrækkelig har godtgjort, at hans „Tanker“ ikke engang due for Studerekamret. Men det maa vel følge af sig selv, at den h. Cyprian og alle samtidige Troesvidner vare ligesaa fremmede for ethvert Begreb om Stuelærdom og Studeerkammerviisdom, som for enhver Anelse om, at denne Viisdoms Vandbier nogen- sinde skulde befatte sig med at beklifte deres Eftermale!

Naar vi ovenfor have sagt, at vi ikke vare tilfands at møde Hr. Doctoren paa den Valplads, hvorpaa han tumler sig med et saa naragtigt Velbehag, men at vi vilde overlade ham selv Uleiligheden med at godtgjøre sin Viisdoms Uefterrettelighed, da mene vi, at han fuldstændig har løst denne Opgave ved dette tankeløse Skriveri om den h. Cyprian. Hans aandløse Bortseen fra det virkelige Livs hele indre Sammenhæng giver enhver Læser en højt belærende Forestilling om Studeerkamrets ufrugtbare Hjernesvind! Han maa da isøvrigt for os længe nok indbilde sig selv og hvem det maatte behage at troe saadanne Dumheder — at Cyprian „aldeles forkaster Pavedømmet,“ samt „at hans Ord minde om Johan Hus,“ „at han siger ganske det Samme som Luther paa Rigsdagen i Worms,“ samt endelig, at Cyprians Henvisen fra Traditionen til Skriften er aldeles protestantisk(!) „Vi bemærke herved kun, at den ærede Oplysers Stueviisdom har gjort altfor overspændte Fordringer til hans Læseres Genfoldighed.

Vi kunne iøvrigt med Hensyn til det heromhandlede Spørgsmaal ikke tilbageholde vor Forundring over, at den lærde Mand, som imponerer sine Læsere med at fortælle dem, at han har studeret meget i Cyprian*), og sidder med den store

---

*) Enhver læser det ud af sine Bøger, som han helst ønsker at finde i dem. Fra denne Erfaring om flette og tendentløse Fortolkninger af det skrevne Ord hidrører Talemaaden: han læser (dette eller hiint

Benedictinerudgave af Gregor den Stores Værker for sig,“ at han ikke kender det glimrende Forsvar, som den h. Augustinus i sit Skrift om Daaben har ført for Cyprians Holdning ligeoverfor Pave Stephanus; han vilde heraf have lært, at den store africanste Biskop, hvor ibrigt han end forsøgte sin Overbeviisning og hævdede den biskoppelige Selvfærdighed, aldrig noget Dieblik er bleven sit Livs store Idee — den katholste Eenhed — utro. Han forlangte blot Grunde for „Sædvanen“ og irriteredes til lidenskabelige Yttringer ved den Forkastelsesdom over hans tidligere Praxis, som den romerste Kirkes Fordring indeholdt, uden at give ham Grunde for sin Berettigelse. Augustinus priser i høie Ord den Samvittighedsfuldhed og Grundlighed hvormed „denne store Sjæl“ forsvarede en Overbeviisning, hvis Urigtighed han ikke var istand til at erkjende. Augustinus kalder den romerste Kirkes Betragtning af Spørgsmaalet for den sande og rette, men fremhæver, at den tilsvarende Bedtægts eller „Sædvanes“ Ret endnu ikke af Nogen var godtgjort med Grunde. Möhle er bemærker i Anledning af denne Augustins Yttring, at den følgende Tid har leveret tilbørligt Beviis for denne Overleverings kristelige Gyldighed, og denne store Theolog henviser i en aandrig Fremstilling af Forholdet imellem Historien og Overleveringen paa den ene Side og Begrebsudviklingen paa den anden, til den aandelige Naturnødvendighed, der behersker dette Forhold, idet han træffende bemærker, at den kristelige Overlevering vilde have været en Umulighed,

---

— f. Ex. Kirkefædrene) som Fanden læser Bibelen. Det er navnlig en af Stuelærdommens Eiendommeligheder, at dens Dyrkere, efter iforveien for godt Kjøb at have øst deres Viisdom af en eller anden Citatkræmmer, der igjen har udfkrevet andre lignende, sluttelig, for at imponere deres Læsere blade lidt omkring i de gamle Foliauter, for at eftersee, om de for deres Diemed tjenlige Steder i samme ogsaa ere rigtigt anførte. Det kan saaledes uden Usandhed siges, at man sidder med den store Bog foran sig!

dersom en samtidig Begrebsdialektik stadig ved sin Indblanding havde forstyrret dens rolige Udviklingsgang.

Det nubærende Pæbedømmes Kamp mod Revolutionen.

VI.

Det er imidlertid i det sidstforløbne Aar blevet tydeligt nok, at Revolutionens hemmelige Ledere ikke have opgivet deres Planer. De have blot, tvungne af Omstændighedernes Ugunst, indtil videre stillet Sagen i Bero, og indtaget en afventende Holdning; de sætte deres Lid til det Røre i Gemytterne, som fremtidige politiske Rystelser kunne fremmane. Den anti-christelige Dagspresse vedbliver utrættelig ved alstens løgnagtige Insinuationer og hadefulde Bagvaskelser at nære det fanatiske Had mod Kirken og dens Overhoved, som i en stedse voxende Grad befæster den forhen omtalte Alliance mellem den fra Kirken aandelig frasældne Deel af den katholske Verden og den deels i nedarvede Fordomme og stinshg Mistænkkelighed hildebe, deels i fuldkommen Bantro og Ligeegyldighed nedsunkne protestantiske Verden. Alle fjendtlige Magter ruste sig til Kamp for at rydde den store Hindring afveien, der hidtil har opretholdt Christendommens Indflydelse paa alle offentlige og private Forhold. Man arbejder af alle Kræfter paa at fortrænge den ikke blot fra Statens og det offentlige Livs Enemærker, men selv fra Familielivets Helligdomme, ved at løsrive Skolen fra Kirkens Tilhyn og nedværdige Ægtefælskabet til en borgerlig Overenskomst. Man mener, at naar saaledes Grundlaget for et christeligt Familieliv og Ungdommens christelige Opdragelse fuldkommen er fjernet, da nærmer man sig Virkeliggjørelsen af den Tilstand, som saa længe har foresvævet den moderne Friheds falske Propheter som Idealet for deres fortvivlede Stræben — en Stat uden Religion, et Liv uden Gud! Man tager Frihedens hellige Navn forfængeligt, og, idet man i dens, i Samvittighedsfrihedens Navn, forkynder og forlanger Frihed for Staten, for Bidenstaben og Skolen, overantvorder man det ved ophidsende Lidensflammer demoraliserede

Samsfund til den forsmædeligste Trældom under den ved Majoritetsbeslutninger tilveiebragte Folkebespotisme. Men bag ved denne sidste staaer den kolde, hjerteløse Egoisme, hvormed hele denne Bevægelses Ledere betjene sig af Mærskernes Bankundighed og Lettroenhed for at fremme et Formaal, om hvis Forkastelighed disse ikke have nogen Forestilling. De politiske Førere benytte sig nemlig af den ufølstændige og lettroende Mængde som blinde Rødstaber for Tilveiebringelsen af Folkebeslutninger, hvis endnu kun deelwise Gjennemførelse allerede har aabenbaret de fordærveligste Følger, især for de lavere og ubemidlede Klasser af Folket. De ved Eien- dom, Indflydelse og Stilling begunstige de Ledere af den saakaldte liberale Politik have jo allerede for en stor Deel, under Skin af at fremme Frihedens Sag i alle Retninger, og tilveiebringe en deraf betinget almindelig Lykfelighed, overalt i Verden skaffet saadanne Grundsætninger Herredømme over Samsfundsforholdene, som gjøre den uformuende Deel af Befolkningen til Trælle for de høiere stillede Samsfundsclassers Velbære og Rydelseslyste*). Man betjener sig af de vildledte ufølstændige Mærsker, for ved Trykket af deres Medhold at knuse enhver Modstand, og bedrager dem samtidig for de timelige Goder, man i Frihedens Navn saa rundhaandet har lovet dem. Og medens Udviklingen af de moderne Samsfundsforhold tydelig peger hen paa en Fornægtelse af den hedenste Oldtids Tilstande — et lille Antal af Rigmænd og den store Mængde af Befolkningen disse Slaver: arbeider man med en lidenskabelig ophidsset Energi paa, i Religionen at berøve Folket det Æneste, som endnu kunde trøste det over den Glendighed, hvortil det hjemfaldt! Nutidens Folkeledere, der tale og handle i Folkets Navn, og hidtil have bryttet sig med at have „Folket“ paa deres Side, gaae i deres hjerteløse Ufølsomhed for Folkenes sande Vel saa vidt, at de ved deres Indflydelse paa Lovgivningen sørge for at fjerne alle Betingelser endog for, at Trangen til en Gjenopvækkelse af det religiøse Liv nogeninde kan gjøre sin Magt over Hjerterne gjældende! Tidsaandens og den saakaldte offentlige Menings Advocater have nu alt

*) Man kommer overalt i Verden mere og mere til den Erkjendelse, at den saakaldte liberale Lovgivning, ved at nedbryde alle de Skranke, hvorved de tidligere Tidens Lovgivere under Ordningen af Handels- og Næringsforholdene søgte at værne om de ubemidlede Haandværkers og Næringsdrivendes Interesser, har givet denne store Klasse af Samsfundet til Priis for Pengemagtens Fiffighed og Bindslyge.

længe ligeoverfor Kirken og dens Overhoved paa deres Viis — i Parlaments- og Skaaltaler — sunget Te Deum for de fuldbyrdede Kjendsgjerningers Almagt, og det er jo da i sin gode Orden, at man samtidig dermed har bestræbt sig for, og saa i de indre Forhold, at gjøre den Stærkeres Ret (her Klostrens og Pengenes Magt) gjældende!

Tidsaanden i Pagt med Verdensmagten har villet tvinge Christi Kirkes Overhoved til at anerkjende Gjældigheden af de Grundfættninger, i Kraft af hvilke man har plyndret ham og forgrebet sig paa hele den katholste Kirkes retmæssige Eiendom. Den har villet tvinge ham til, idet han sanctionerede de Overgreb, man tillod sig imod ham, og anerkjendte denne saakaldte „nye Ret“ i dens hele Omfang, at erklære al gammel Ret for affattet, eller til med andre Ord i Kirkens og Christendommens Navn at erklære Uret for at være Ret, Løgnen for at være Sandhed, det Svælg, som den evige Gud har befættet mellem Ondt og Godt for at være ophævet! Man har mes over den Uhgjælighed, hvormed Pius IX. bestandig har gjentaget sin Vægring ved i Christi Navn at stadfæste Grundfættninger og Værebngninger, hvis Gjennemførelse vilde styrte hele det menneftelige Samsund i Fordærvelse, og i en ny Form tilbageføre det hedenfte Barbari, som den katholste Christendom eengang har overvundet. Verden har spottet over, at Kirkens Overhoved i den evige Verdensdommers Navn i sin Tid (1864) udtalte Forkastelsesdommen over alle den moderne Videnstabs Vildfarelser, hvori alle Tidens Ulykker have deres dybere Rod, og den har tildeels og vil utvivlsomt, alt som Tiden rykker nærmere, give sin afmægtige Harme Luft over de Foranstaltninger, hvorved det forestaaende almindelige Concil vil søge at reise en fast og varig Dæmning mod den Syndflod af aandelig og timelig Glendighed, hvormed den af den kirkelege Adspjættelse udsprungne revolutionære Videnstabs betragtning, i Pagt med en uredelig og løgnagtig Videnstabs Forfælsning af alle Begreber, true med at oversømme hele det kristne Samsund. Vi tør med god Grund kalde denne Harme og al den Spot, hvori den vil give sig Luft, afmægtig ligeoverfor det Guddomsord, der borger os for Kirkens og den hl. Stols Uforgængelighed. Thi har den katholste Genhed og Enighed hidtil staaet som den uroftelige Klippe, der trodsede alle Helvedes Kræfter og alle Verdensmagtens Stormfloder, da er der ingen Fare for, at det nogensinde skulde lykkes den af indre Uenighed og Splidagtighed svækkede fjendtlige

Leir at overvælde den guddommelige Sandheds og Retfærdigheds jordiske Formuur. Vi tør derfor med freidigt Haab og velgrundet Tillid imødesee den Begivenhed, som med Sandhed tør kaldes en Stordaad, der i Historien vil omgive Pius IX.'s Navn med en Glæde, som ligesaa lidt nogenfinde vil blegne, som Mindet om den Kjærlighed og Taknemmelighed nogenfinde vil udslættes, hvormed hans trofaste Sønner og Døtre over hele den katholske Verden berede sig til at fejre Marsdagen for hans halvhundredaarige i dets Betydning for hele Kirken uforglemmelige og i dets Virkninger uforgængelige Præstedømme!

Kirkelige Efterretninger.

Kjøbenhavn. 11. April. Efter en Beretning til „Cöln. Volkszeitung“*) meddele vi følgende Beskrivelse af den kunstneriske Udsmykkelse af den Adresse, der i det katholske Tydsfflands og de nordiske Missioners Navn idag bliver overrakt den h. Fader, idet vi tilføie, at Ureen for den hele Anordning af saamme tilkommer Professor Steinle i Frankfurt.

Titelbladet indeholder Tilegnelsen: „Pio IX. Sacerdoti Jubilario“ i store Initialbogstaver. Nedenunder paa Midten af Bladet sidder paa en gylden Stol Tydsfflands Apostel, den h. Bonifacius, som i sin venstre Haand holder en Evangeliebog, som er gjenemboret af et Sværd, og med den høire Haand peger opad mod hiin Overskrift. Fra hans Stol udgaaer et Stamtræ, i hvis Røser Navnene paa de tydske Bispedømmer ere skrevne. I det store Begyndelsesbogstav P er Grev Mastais (Pius IX.'s) Præstevieelse fremstillet, og Bogstavet L (50) sees hyppig anbragt i den ornamentale Udsmykning. Paa det første skrevne Blad med Tiltalen: Beatissime Pater! sees Paven's Navnepatron, den h. Evangelist Johannes (paa Pathos), afbildet i det første Bogstav, og nedenunder i riig Ornamentalsindfatning Legenden om Jægeren og Algerhonen. Paa det næste Blad sees forneden Legenden om den unge Røvers Omvendelse ved St. Johannes, omgivet af rige Ornamenter. Paa det tredie Blad er ved det Sted, hvor Taleren er om den forestaaende almindelige Kirkeforsamling, i Begyndelsesbogstavet af-

*) Det samme Blad, som tidligere kaldtes „Cöln. Blätter“.

bildet St. Peters Basilica, ovenover hvilken den Helligaand i sindbilledlig Fremstilling svæver. Ved Ordene om Dogmatifering af den ubesmittede Indfangelse, er i selve Teksten Billedet af den saligste Jomfru anbragt, omstraalet af Solen, med Maanen under sine Fødder og prydet med en Krone af Stjerner. Det sidste Blad indeholder, ligesom de foregaaende, en riiig Ornamentforjiring med mange større og mindre Initialer. Slutningsbladet fremstiller i Mandelform symbolisk den paa Klippen byggede Kirke, i hvilken Pave Pius IX. sees staaende i Midten i hvid Casula (Messsegevandt) med Kalk og Hostie i Haanden og med den tredobbelte Krone paa Hovedet. Over hans Hoved hæver sig et Alter, paa hvilket Agnus Dei (Gudslammet) staaer. Lammets Blod skyder ned i Kalken, og fra begge Sider af Alteret fremvælde to Strømme af Hostier, der, rindende hen over blomsterklædte Enge, omgive den nedenfor afbildebe Kirke. I den gyldne Rammeindfatning læses de Ord: „Quod fluit ex Agno Christo volventibus annis, quinos tu ovibus distribuisti decem“ (d. e. Blodet som, medens Aarene henvinde, udslyder af Lammets Kristus, har Du i femti Aar uddelt til Hans Hjord) tilligemed Aarstallene 1819 og 1869. Med Hensyn til Charakteren af hele Fremstillingen har den tidligere gothiske Stil fra det trettende Aarhundrede afgivet Normen for Skriftræk og Ornamentering.

Spanien. En Tilstaaelse. Uheldede og indsigtsfulde Protestanter ere ærlige nok til at tilstaae, at den af den provisoriske Regjering decreterede Kultusfrihed kun vil tilføre Protestantismen meget faa frafaldne Katholiker. Ifølge „Schles. Kbl.“ indeholder det protestantiske Londonerblad „Times“ herom i en Correspondance fra Madrid følgende korte Bemærkning: „Jeg har i en tidligere Skrivelse omtalt en katholsk Præst, som var gaaet over til den anglicanske Kirke og begav sig til Madrid, for der at optræde som evangelisk Prædicant. Der har siden daanet sig en Forening af Mænd, der have aabnet Forsamlinger for en „fri christelig Gudsdyrkelse“, hvori de have lovet at belyse „den romerske Kirkes Uretfærdigheder og Misbrug“, og alle disse Folk vende deres Blik mod England, hvorfra de vente de fornødne Pengemidler. Dette Phænomen er jo iøvrigt ingen Nyhed. Man har baade i Turin, Florenz, Neapel og overalt i Italien eksperimenteret med evangeliske Capeller, Skoler og Foreninger, og gjort den ynkeligste og fuldstændigste Fiasco med det Altsammen, omendstjændt Regjeringen ydede gavmild Under-

støttelse, og Waldensernes alvorlige og velorganiserede Sect her tjente til Operationsbasis. Der var saaledes givet en aldeles uindskrænket Frihed til at protestantisere eller evangelisere enhver som helst Italiener, som maatte være tilfunds, at indlade sig herpaa. Men man tør frit gjøre disse Missionærer det Spørgsmaal, om der har fundet en eneste i hæderlige Motiver begrundet Conversion af denne Art Sted i de sidste ti eller tyve Aar? Skal jeg nævne Aarsagen hertil? Den ligger simpelthen deri, at i disse Lande er ingen anden Religion mulig, end den katholske! Dette Svar er et Resultat af noiagtig og samvittighedsfuld Sagttagelse. Her er kun et af to muligt: enten en i sand Religiositet begrundet fast Tro, eller fuldkommen Tvivl og aabenbar Vantro!"

England. Anglicanske Præster og Sognekalde i Irland. Den Commission, som det nuværende engelske Ministerium (Gladstone) har nedsat for at undersøge de kirkelige Forhold i Irland, har blandt andet offentliggjort en Fortegnelse paa 200 Sognekalde i den Irland for tre Aarhundreder siden paatvungne protestantiske Statskirke, af hvilke intet ved den almindelige Folketælling i Aaret 1861 — Kvinder og Børn medregnede — talte 40 Menighedsmedlemmer. Et Sognekalde (Mansfieldstown), som indbringer 218 P. St. eller 1962 Rd., havde ikke et eneste levende Medlem! Fem andre Sognekalde talte hvert 1, tre hvert 3, fire hvert 4, tre hvert 5 Sognefolk og i det Hele femogtredive mindre end 10! Enkelte af disse Præbender indbringe vel knap 80 P. (720 Rd), men tilsammen indbringe disse 200 Sinecurer (hvis Indehavere sædvanlig opholde sig i England eller Udlandet, medens en kummerlig aflagt Vicar for et Skins Skyld opholder sig paa Stedet) 37,097 P. eller 333,873 Rd. Vi overlade til Læseren, naar han har multipliceret denne Sum med Tallet 300, og dertil i Tænkningen lagt det endnu langt større Beløb, som falder paa hele det ovrigt Antal af disse Embeder uden Arbejde, at danne sig et Billede af det hele ubarmhertige Undertrykkelsessystem, der af den hjerteløse protestantiske Kirkepolitik 300 Aar igjennem er bragt i Anvendelse mod dette mishandlede Land. Medens Befolkningen i alle europæiske Lande i det sidste halve Aarhundrede har tiltaget jaa overordentlig, har Hungersnød og al den øvrige Elendighed, som det engelske Udsugelsessystem har affødt, formindret Folkemængden til ikke langt fra det Halve af dens tidligere Størrelse. Nøden tvinger den udbungrede Befolkning til

Udvandring, og den er i dette Aarhundrede fra 9 Mill. sunket ned til 5 Mill.

— „Times“ har anstillet en Beregning over den Priis, hvori enhver enkelt omvendt Jøde staaer det engelske Selskab for Jødernes Omvendelse, og udfundet, at den efter en Gjennemsnitsberegning beløber sig til ikke mindre end henimod 10,000 P. St. eller 90,000 Rbd. Bladet finder medrette dette at være altfor galt, og kalder hiin Missionsvirksomhed for et „modbydeligt Svindleri“. — Vi tilføie, at dette Selskab holder høitlønnede Agenter eller saakaldte Missionærer af „omvendte Jøder“, der med det fornævnte glimrende Resultat i en lang Række af Aar have bereist alle europæiske Lande, og det er os navnlig ogsaa bekjendt, at en af disse Agenter i over 40 Aar stadig i hiint Diemed har bereist vort Fædreland fra den ene Ende til den anden, uden at hans Virksomhed synes at have haft anden Betydning eller Virkning, end at bidrage, hvad Enkeltmand formaaer at bidrage til Opretholdelsen af den her omtalte Deel af de bekostelige Illusioner, hvormed den engelske Protestantisme nu alt længe har duperet Verden. Det vilde være ikke mindre interessant, dersom det var muligt, ligeledes at komme paa det Næne med det „Svindleri“, man i England driver med Hedningemissionen, eller komme til nøiagtig Kundskab om, hvor store Capitaler man aarlig kaster i Vandet, for at underholde eenfoldige og godtroende Missions- og Bibelvenner i hele Verden med alstensk eventyrlige Historier, og dermed animere disse til at holde en Virksomhed i Gang, der hidtil mere har forbausset Verden ved de colossale Pengemidler, hvormed der opereres, end ved de aldeles uberegnelige Resultater, man mere har ladet sig nøie med illusoriske Forhaabninger om, end kunnet glæde sig ved virkelig at vide realiserede!

Sverig og Norge. Det apostoliske Vicariat i disse Lande skal for Eftertiden, ifølge en Forordning af Propagandaen, deles i to adskilte Missioner, af hvilke den svenske fremdeles forbliver under den apostoliske Vicar, Mgr. Studach, medens den norske, der ledes af Barnabiterordenenen, skal underordnes den i Kjøbenhavn stationerede Præfect for Nordpolsmissionen, Mgr. Bernard. Protestantismen synes især i Sverig at gaae en fuldstændig Opløsning imøde, idet Sectvæsenet vinder stedse større Udbredelse iblandt de lavere Klasser af Befolkningen, medens en

vantrø og materialistisk Livsanskuelse der som overalt i Verden gjør sit Herredømme over de saakaldte dannede Klasser gjældende.

Japan. En japanesisk Avis af 21. August indeholder et Forsølgelsesdecret mod de Christne, der danner et mærkværdigt Sidesykke til de af den nuværende confessionsløse Liberalismes Politikk her i Europa længselsfuldt tilstræbte Foranstaltninger. Den omtalte Forordning gaaer ud paa den strengeste Overholdelse af Forbudet mod „de Christnes affyrlige Religion“, og gjør det til Pligt for alle vedkommende Vvrigheder mod en passende Belønning at angive alle mistænkelige Personer. Idet Decretet dernæst beklager, at de Christnes Sect, uagtet den i flere hundrede Aar stadig er bleven forfulgt af den høie Regjering, dog endnu er saa langt fra at være fuldkommen udryddet, at Antallet af dens Tilhængere tværtimod paa forskjellige Steder har formeret sig betydeligt, anordner det nærmere Forholdsregler for Vvrighedernes Fremgangsmaade i denne Henseende. De Christne skulle deels indespærres i affondrede Fængsler, indtil de gaae i sig selv og løslige sig fra deres Religion, deels og fornemmelig anvendes til det strengeste Arbeide i Bjergværker, Kulgruber o. lign. Over 4000 Christne ere allerede paa denne Maade bleve deporterede. De europæiske Japanesere plage for nærværende Tid paa mange Steder i Religions- og Kultusfrihedens Navn de Christne med at bygge confessionsløse Skoler, og lade deres Børn afrette i disse, saa længe til de „gaae i sig selv“ s: tabe al Interesse for Alt, hvad der angaaer Religionen!

Australien. Fra denne Verdensdeel erfarer man, at der i den nærmeste Fremtid vil blive oprettet et nyt Bispesæde i Udelaiide i Colonien Sydaustralien, og at den designerede Biskop er en tydsk Missionær, Dr. Bachhaus, der i lang Tid har virket i denne Verdensdeel.

Ausgariusforeningen

afholder Fredagen den 23de April i Præsteboligen 1ste Sal om Eftermiddagen (efter Gudstjenesten) c. Kl. 4 sin aarlige Generalforsamling, hvortil Foreningens ærede Medlemmer herved indbydes.

Elisabethforeningen

holder sit ordentlige Møde, Søndagen den 11te April Eftermiddag Kl. 4.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen**, d. 11de April. 2. Søndag efter Paaske, *Mariæ Behudelse*. — Vor hl. Fader, Pave Pius IX.'s 50aarige Præstefjubilæum. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 3 Høitidelig Fests- og Takke-Andagt med *To Demm*. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Høimesse med Prædiken.
- NB.** Paa denne vor hl. Faders sjældne Glædes- og Gres-Dag afholdes ogsaa baade i Sct. Ansgars Kirke og i Sct. Knuds Kapel den anden Qvartals-Collect af Peterspenge; til den Ende vil der under Orgelet være hensat en Bøsse med Paaskrift: „Peterspenge“ og „Denier de St. Pierre“, i hvilken ogsaa Medlemmerne af Sct. Michaelsbroderskab kunne nedlægge deres Contingent. —
12. M. Ferialdag. 13. Ti. Hermenegild, Mart. 14. O. Tiburtius og Valerianus, Mart. 15. Co. Shukommelse af Alters høih. Sacrament. 16. F. Ferialdag. 17. L. Shukommelse af Marias ubesmittede Indfangelse.
- Søndagen**, d. 18de April. 3. Søndag efter Paaske. Den hl. Josefhs Skjtsfest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Broderskab til Marias hl. og ubesmittede Hjerte med Katechese. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Høimesse Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 19. M. og 20. Ti. Ferialdage. 21. O. Anselm, Bisfop og Kirkefæder. 22. Co. Soter og Cajus, Paver og Mart.
- Fre dagen**, d. 23de April. Kirkepatronsfest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 3. Vesperandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Høimesse. Kl. 6 Festandagt med Prædiken. — 24. L. Fideles af Sigmaringen.
- Søgnedagsgudsstjeneste** i Sct. Ansgars Kirke: Stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lordagsten Kl. 5—8. Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. I Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lordagsten Kl. 5—8. — I Kapellet, Tolddobveien 14: Stille Messe Kl. 6.

„Katholsk Kirketidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionair, Hr. Grosfæder C. V. Pohrer Gottersgade 5, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de fgl. Postcontorer. Prisen er 3 Mk. Qvartalet, enkelte Numere 8 ø.

Kjøbenhavn.

D. C. Olsen & Co.s Bogtrykkeri, Blæsestrade Nr. 18.

Katholsk Kirketidende.

Syttende Aargang.

N° 9.

Søndagen den 25de April.

1869.

Indhold: Gregor den Store, Ambrosius og Augustinus. — Paaske-
dagene i Rom.

Gregor den Store, Ambrosius og Augustinus.

(Fortættelse fra Nr. 8).

Ligesom vi angaaende den h. Cyprian mene at have tilstrækkelig godtgjort, at denne Kirkefader taler om noget ganske Andet, end om Paven's Primat, eller med de af Doctor Z. anførte Ord forbinder ganske andre Tanker og Hensigter end dem, det har behaget ham at underlægge hans Ytringer: saaledes gjælder det Samme om de Brudstykker af Gregor den Stores Breve, han mener at imponere sine Læsere med, ved at fortælle dem, at han „sidder med den store Benedictinerudgave af denne Paves Værker for sig.“ Anledningen til hine Udtalelser af Gregor den Store var nemlig de Constantinopolitanske Patriarker's anmassende Fordring paa Ligestilling med den Romerske, paa Grund af, at Residenten og med den Lyngdepunktet for det romerske Verdensherredømme af Constantin den Store var forlagt til Constantinopel. Allerede paa Conciliet i Chalcedon (451) havde de østerlandske Biskopper i den 28de Canon vedtaget en Declaration desangaaende, men de pavelige Legater havde strax protesteret imod denne med Henviisning til Nicænerconciliets 8te Canon, der 125 Aar tidligere havde anerkjendt og stad-

fæstet den romerske eller vesterlandske Patriarchs*) Primat over hele Kirken. Men ikke desto mindre antog Patriarchen i Constantinopel, Johannes Sejunnator 150 Aar senere Titelen: Episcopus oecoumenicus (d. e. Verdensbiskop eller almindelig Biskop).

Det var denne Anmasselse, der foranledigede Gregor til den Række af Udtalelser, som vor Oplyser igjennem to Artikler med en besynderlig Naivitet manøvrerer saaledes med, at han giver Pave Gregor Udseende af, at protestere mod sit eget Primat! Han overseer hermed ikke blot den selvsamme Omstændighed, som ligger til Grund for hans falske Opfattelse af Cyprians Forhold til Pavedømmet: at her nemlig er Tale om noget ganske Andet, end om Pavens Primat, nemlig om et almindeligt (universelt eller oekoumenisk) Bispedømme, der ligesom absorberede (opslugte) enhver anden Biskops selvstændige Jurisdiction; han overseer ikke blot dette, og gjør hiin anmassende Titel til eensbetydende med Pavens Værdighed, som „Kirkens synlige Overhoved“, men han er derhos indtil den Yderlighed gaaet op i den i det foregaaende omtalte (S. Nr. 7.) aandløse Misbrug af Citater, at han brystet sig med at have „en Pave til Allieret i Kampen mod den nuværende Papisme“, og taler om sin „gunstige Stilling“ og den „Seir“, han mener at have vundet, hvorved han dog er saa besindig at tilføje de Ord: „forfaavidt den nemlig kan vindes ved Pennen“(!). Denne Triumph skulle vi ikke misunde ham; thi, naar Seiren ikke bestaaer i ondet, end i at have brugt sin Pen til at fordærve Meningen af gamle Bøgers Indhold, da har det ingen Fare! Vi undlade imidlertid ikke at gjøre Læserne af Fr. Avis opmærksomme paa, at den lærde Doctor først mod Slutningen af sine aldeles overflødige og forfængelige Uddrag af Gregors

---

*) Den gamle Christenhed var deelt i 5 Patriarchater: Rom, Antiochien, Alexandrien, Constantinopel og Jerusalem. Til de Titler, hoormed hele Kirkens Overhoved benævnes, hører derfor ogsaa: Patriarcha occidentis (Vesterledens Patriarch).

Breve finder for godt at omtale den græske Patriarchs Anmasselse. Det som var Aarsag og Anledning til alle de Ittringer, han citerer, omtales nemlig blot som et tilfældigt senere tilkommet Moment, der kun nderligere skulde have bestyrket Gregor i hans Antipathi mod det romerske (d. e. sit eget!) Primat, hvis Forfæstelighed altsaa fremstilles som Hovedmotivet for denne Paves kraftige Protester mod et universelt Bispedømme!! Han tillægger saaledes Gregor paa eengang den absurde Selvnægtelse at protestere imod sin egen Berettigelse til at beklæde Paveværdigheden, og den mærkværdige Hensigt — i prophetisk Forudvidenhed*) — at modarbejde „de romerske Biskoppers Selvophoielse i senere Tider.“ Man seer, til hvilken Grad denne Forfatter stoler paa at have omtaaget sine Læsesers sundes Sands med dette Væv af den fuldstændigste Begrebsconfusion; og vi kunne godt forestille os Rimeligheden af, at Forverlingen af de heromtalte aldeles disparate Begreber glider ubemærket over i alle de Læsesers Tankegang, der ere fremmede for Betydningen af begge hine Udtryk!

Ligesom Hr. Doctoren sluttede sine lærerige Oplysninger om den h. Cyprian med det Spørgsmaal til Læserne, om han ikke havde gjort sine Sager fortræffeligt, og om en saa grundig Bidskabsmand, der rukker op med en saadan Masse af Citater, vel fortjener at anklages for at have forvansket Sandheden, saaledes slutter han sin — han tilgive vor Uforbederlighed dette Udtryk — „complete Forfalskning“ af Gregor den Stores Standpunkt og Udsagn med en lignende høist comiff Appel til Læsernes Beundring og studsende Tilbedelse

*) Gregor siges saaledes, „at bruge de stærkeste Udtryk der lade sig tænke imod hvin Titel (af alm. Biskop), som de senere Paver have indbildt sig med den fuldkomneste Ret at kunne tilegne sig“! Vi behøve neppe at tilføje, at ikke en eneste Pave nogensinde har betjent sig af denne forfæstelige Titel, saalidt som vi behøve efter Fortjeneste at betegne den ret fiffig indsmuglede Forverling af Begreberne „Kirkenes Overhoved“ og „almindelig Biskop“. G. antog fra nu den af alle senere Paver bibeholdt Titel: „servus servorum Dei“ (Guds Tjeneres Tjener).

af hans splinterny Biisdom. Dog alt dette er endnu Intet imod den Selvforgudelse, hvori han struer sig op til et sandt Delirium, hvis Rige vi ikke tidligere have seet noget Exempel paa. Han udtaler nemlig det naive Haab, „at den katholste Kirke, ifølge de (af ham i Fredericia Avis) meddeelte Oplysninger selv maa finde, at den Være, at Paven er Kirkens synlige Overhoved, svæver i Luften“(!); og, ikke nok hermed, mener han, at, saafremt disse uforlignelige, „for Romerkirken knusende“ Oplysninger i Fr. Av. „skulde komme for Pius IX., som maaskee ikke har gjort sig nærmere bekendt med sin store Forgængers Breve“(!), da maatte han skamfuld takke af og gjøre den lærde Doctor og hele Verden en høitidelig Afbiyt for den Anmasfelse, nu i 23 Aar at have ført Titel af Kirkens Overhoved og Christi Statholder*)! Uagtet vi ikke tør nære nogen Tvivl om, at ikke blot samtlige Fr. Doctorens Standsfæller, men enhver protestantistisk Ikke-Theolog, der er i Besiddelse af en Smule sund Forstand og Vresfølelse, ville skamme sig over — om de end maatte være nok saa fjendtligt stemte mod Catholicismen — at see deres Opposition mod samme repræsenteret af en saadan Forrykthed og til Vanvid grændsende Indbildfthed, som den, der giver sig Røst i denne sidste Udgybelse: saa uødes vi dog, efterfom Læserne af Fr. A. ikke kunne forudsættes uden videre at gaae ind paa vor Mening om den psykiske Tilstand og deraf følgende mentale og

*) Vi skulle her ordret anføre denne utrolige Tirade, hvis ovenfor angivne Indhold paa Grund af dets enorme Laabelighed ellers i det mindste let kunde ansees for en Overdrivelse. „Jeg antager dog,“ heber det, „at man ingen Tvivl vover (!) at nære (nemlig om Citaternes Rigtighed), selv om man ikke har Veilighed til selv at see efter i Originalen(!). Hvis Sagen skulde komme for Pius IX., som maaskee ikke har gjort sig nærmere bekendt med sin store Forgængers Breve, vilde han da vove at for-dømme den store Helgen Gregor, eller kunde han retfærdiggjøre sig, naar han finder det overensstemmende med den gamle Kirkes Aand endog at kalde sig Weien, Sandheden og Livet?“

moralste Utilregnelighed, hvori deres „Doctor“ befinder sig, til at kræve ham til Regnskab for den Betydning han her har tilladt sig mod Pius IX.; men vi moae, for ikke hermed at afbryde al Sammenhæng i det her foreliggende Thema, forbeholde Drøftelsen saavel af dette som af en et andet lignende Beviis paa den „lidenstabsløse“ Sagtmodighed, hvoraf Hr. D. roser sig saameget, for en senere tilføiet Efterkrift.

Hvad de to øvrige Kirkefædre, nemlig Ambrosius og Augustinus angaaer, kunne vi heldigviis fatte os meget fort. Vi forudskikke den Bemærkning, at de ligesom de to foregaaende Fædre tale om noget ganske Andet, end det, som en høist nærgaaende og aandløs Tanteformaning underlægger deres i sig selv aldeles tydelige Ord; og, da Forfalskningen i Fremstillingen af deres Mening og Hensigt med de af deres Skrifter anførte Brudstykker her er ligesaa fuldstændig som hist, fastholde vi med Hr. Doctors Tillabelse det af os i sin Tid med velberaad Hu brugte Udtryk, at den hele Udskrammen af Citater, hvormed han her gjør sig saa bred, ikke fortjener anden Bencævnelse, end den vi have givet den, nemlig: et complet literært Falsum, Ordet naturligviis taget efter det udbragte Resultats reent objective Gehalt.*) Medens det nemlig i ethvert fornuftigt Menneskes Line a priori maa være indlysende, at hverken Augustinus eller Ambrosius, saalidt som Cyprian og Gregor den Store, kunne have været Fjender af Pavemagten,**) og medens derhos flige Tendentser hos disse Fædre hidtil have været den ganske Verden ubekjendte, tør det dog vel ansees for afgjort, at de aldrig vilde være forblevne ubemærkede, hvis de vare Virkeligheder, og ikke Drømmebilleder, der ere udklækkede i et aandløst Sophistics udtørrede Jordbund.

*) I denne Betydning udstrække vi Anvendelsen af denne Betegnelse paa samtlige 36 Dplysninger, uden at gjøre nogen eneste Undtagelse.

**) Vi bringe her Læseren det af os i Nr. 6. S. 85—88 Anførte i Grindring.

Spørger Læseren her, hvad det er, Augustinus og Ambrosius have til Hensigt at udsige og virkelig udsige i de Forklaringer, de give af Herrens bekjendte Ord til Petrus i Matth. 16, 18., da vil enhver Læser, der ikke iforveien er bleven ør i Hovedet af den nye Opdagelse: at de berømteste Kirkefædre skulle have udtalt sig „aldeles protestantisk,“ ikke finde andet i hine Udtalelser, end den Opfattelse, som den katholske Kirke altid har vedkjendt sig: at det ikke er Peters Person, som saadan, ikke den Petrus, der fornægtede Jesus*), hvem Kirkens Stifter talder den Klippe eller Klippemand, paa hvem han vil bygge sin Kirke, men at det er den Tro, som Petrus i hiint Skriftsted bekjender, der er Christi Kirkebygnings uroffelige Grundvold. Augustinus notaler altsaa her, hvad alle den katholske Kirkes Lærefædre eenstemmig have gjentaget, og den Dag i Dag bekjende, at Kristus er i egenlig eller absolut Forstand Klippen, der bærer hele Kirkens Bygning**), men at Gudmennesket, fordi Han vilde stifte en Kirke, der skulde have samme gudmenneskelige Præg, som i al Evighed er hans uudslettelige Charakter, før sin Vortgang selv ordnede denne Kirkes Styrelse saaledes, at han gjorde den af sit Fald opreiste og af den Helligaand gjenfødte Petrus til de øvrige Apostlers og til hele Kirkens Overhoved. Hvorfor Herrens Valg just faldt paa Petrus — dette Spørgsmaal har dog Ingen dødelig, der troer paa Kristus som den alvidende Gud, Ret til at opkaste! Havde han valgt en af de andre Apostle, da vilde Valget upaatviblet ligesaa lidt have tilfredsstillet Kirkens Fjender! Vi have derfor ikke andet Svar herpaa, end det, at, dersom der ikke havde været Noget i Peters Personlighed, der gjorde ham særlig stiftet dertil, vilde

*) Vi anføre herom følgende geniale Uttring: „Svortes var Petrus at bygge paa, da han fornægtede sin Herre“ etc.

**) Dr. Doctoren indbilder naturligviis sine Læsere, at den katholske Kirke lærer, „at Kristus har bygget sin Kirke paa Petrus som dens egenlige Grundvold“!

Christus ikke have valgt ham, men at det ingenlunde var for hans Person's Skyld, at han blev udvalgt; thi Gud anseer ikke Personer (Ap. Gj. 10, 34), og Christi Anordninger have en almeengyldig og alle Tider og Slægter omfattende Charakter. Det er Kirkens Eenhed, Forebyggelsen af Uenighed om den aabenbarede Sandhed, Muligheden af med Sikkerhed at kunne skjælné Sandheden fra Bildfarelsen — dette er det, som Christus havde for Die, med i Petrus at bestikke alle hans retmæssige Efterfølgere til hele Kirkens synlige Overhoveder! Og hvad Han forud anordnede, har den Helligaand, som Han efter sin Vortgang her fra Jorden udsendte, fuldbyrdet. Sandhedens Aand er Kirkens levende Sjæl eller det Livsprincip, som sammenholder Kirkens hele Legeme, og forener alle dets Lemmer til Eenhed under Hovedet, som er Kristus. Under den Helligaands Ledelse er hiint Christi Udsagn til Petrus og om den Kirke, Han menneskelig talte vilde bygge paa ham, d. e. paa hans Tro og Bekjendelse, blevet virkeliggjort.

Saaledes bæres det Guddommelige og Evige vel her i Tiden af Mennesker, ligesom Christi Menneskevæsen var den timelige Bærer af hans Guddoms Aabenbarelse. Kirkens guddommelige Overhoved har altsaa ikke forladt det Huus, han har opbygget paa „Peters Tro og Bekjendelse“; Han er vedbleven baade personlig under et synligt Tegn, og usynlig med Sin Aand at opfylde det med Sin Nærværelse. Petri og hans Efterfølgeres Primat er saaledes efter guddommelig Anordning blevet Midlet for det største af alle Diemed, blevet den Foranstaltning, uden hvilken en guddommelig Aabenbaring ikke kunde fyldestgjøre sit høieste Formaal: at forene hele Menneskeheden i Troens Eenhed. Kirkens Eenhed var Augustinus's, som den var Synians og alle Kirkefæderes høieste Ideal, der foresvarede dem i al deres Tale og Gjerning. Og, naar man forbinder Villedet af Augustinus, som han fremtræder i hele sit Liv og hele sin Virksomhed, med de af Dr. J. anførte Ord, kan

intet Menneske, som har sin Forstand i Behold, andet end briste i Latter over det Selvbehag, hvormed den lærde Mand uddrager følgende Resultat af sine Citater: „Romerkirken siger nu: Klippen er Peter, men Augustin siger: Klippen er Kristus. Hvilken Modsatning!“ Vi tillade os med Hensyn til en anden Modsatning her blot at bemærke, at uden denne paa en useilbar Læreautoritet byggede Eenhed og Aandens Enighed vilde den katolske Kirke allerede i dens første Aarhundreder være bleven et Bytte for den indre Splidagtighed, som nu i tre Aarhundreder har hærget de protestantiske Kirkesamfund og truer dem alle med en nær forestaaende Undergang. Men denne Splidagtighed om Sandheden, denne Evidens, Bildfarelsens og den aandelige Hjælpeløsheds Afmagt, der efter Naturens Orden og uden en guddommelig Mellemkomst forlængst maatte have fortæret den menneskelige Aand under en frugtesløs og haabløs Kamp for Virkeliggjørelsen af Livets højeste Ideal — denne, den største af alle Ulykker, var det netop, som Kirkens guddommelige Stifter for bestandig vilde bevare Verden for ved den Foranstaltning, hvis heldbringende Virkninger Augustinus i begejstrede Ord paa mangfoldige Steder i sine Værker priser. Og han taler tydeligt nok for dem som læse hans Ord som fornuftige Mennesker læse og fortolke Andres Ord: i Sammenhæng med hans „Livstanker“ og med hele hans virkelige Liv. Da Hr. Doctoren imidlertid har opvartet os med en saa stor Fylde af Citater, skulle vi dog blandt de mange, der staae til vor Raadighed, til Gjengæld byde ham tre, som han har forglemt, men som vi tillade os at troe, ikke ere at foragte.

De tre heromtalte Citater høre til de allermeest bekjendte Utringer af to af Oldtidens navntundigste Kirkefædre, nemlig Augustinus og Hieronymus. Men vi begribe meget godt, at Hr. Doctoren ikke har havt Brug for noget af dem, da hans Opgave var begrændset af et ganske særligt og bestemt Oie med. Uagtet det nemlig ikke tør betvivles, at han, a b s t r a c t taget, deler den velbekjendte Afsty for „den stammelige

jesuitiske Sætning om *Diemedet* og *Midlet**) med alle andre dydige Protestanter, have vi dog ikke desto mindre seet Hr. Doctorens literære Færd utilbørlig eensidigt henvendt paa at finde Citater, som, revne ud af deres naturlige Tankefammenhæng og Anvendelse paa det virkelige Liv, kunde tjene til Støtte for hans forudfattede Mening om denne Sag. Om de tre Citater derimod, som vi her møde med, maa ethvert Menneske, der er i Besiddelse af en Smule Tænkeevne, indrømme, at de have det ubestridelige Fortrin for dem, Hr. D. paa sin Viis har taget under Behandling — at de uden al Fortolkning klare Sagen, og ganske fortræffelig harmonere med de paagjældende Kirkelæreres hele Liv „Livstanker“ og noksom bekjendte kirkelige Standpunkt.

Augustinus var nemlig som bekjendt flere Aar igjennem optagen af Kampen mod det af os tidligere omtalte (S. d. B. Nr. 21 f. A.) Pelagianiske Kjætter. Efterat en Synode i Jerusalem i Aaret 415 havde appelleret til Pave Innocents I's Afgjørelse, blev Pelagius og hans Ven Coelestius paa to følgende Synoder i Africa (i Mileve og Carthago) under Augustins Forsæde excommunicerede, medmindre de gjentaldte deres Bilsfarelser. Innocents I. stadfæstede denne Afgjørelse. Hermed antog Augustinus, at denne Strid maatte være afgjort, og sagde da i en Tale til Folket: „*Do Concilier have nu sendt dens Kjendelser i denne Sag til den apostoliske Stol, og dens stadfæstende Skrivelser ere komne tilbage til os. Hermed er Sagen afgjort. Maatte Bilsfarelsen da eengang have Ende!*“ Fremdeles: „*Roms Dom er hele Kirkens Dom, dets Afgjørelse kan ikke være Gjenstand for Undersøgelse; den maa tages i Fred som den er, og fuldbyrdes. Rom har talet! Maatte det nu være forbi med Bils-*

---

*) Denne Phrasé tilhører „Dagbladet“, men den varieres idelig af enhver Dumrian, der bringer sin Viisdom tilkorvs om hvadsombest det giver Anledning til at tale om Jesuiterne.

farelsen!*) Saavidt om Augustinus. De sidstnævnte Ord maa vel dog hæve enhver Tvivl om denne Kirkefaders Betragtning af Primatet. Men ligesom navnlig det første af disse to Citater uvilkaarlig maatte aabne Dinene paa den Læser, der mulig kunde have været saa eenfaldig at troe hvad Hr. D. vil indbilde Folk med den gentale Phrase: „Romerkirken siger: Klippen er Petrus, men Aug. siger: Klippen er Kristus“: saaledes kalder ogsaa den h. Hieronymus Petri Stol for Klippen, hvorpaa den sande Kirke er bygget. Han siger nemlig**): „Christus udvalgte Een iblandt de Tolv, for at der skulde være et Overhoved, og dermed enhver Aaledning til Spaltning (schismatis) kunde forebygges. Jeg følger Kristus som den Høieste og Øverste af Alle; men jeg holder kirkeligt Samfund med Din Hellighed (han taler nemlig til Paven), det er med Petri Stol. Paa denne Klippe ved jeg, at Kirken er bygget. Hvo som ikke har Samfund med den romerske Kirke, han staaer uden for Kirken (Quicumque extra haec domum agnum comederit, profanus est).« Vedens det herefter er ganske overflødigt at tale om den h. Ambrosius's med Aug. aldeles overensstemmende Ord om, at Talen ikke er om „Peters Person,“ naar Herren taler om Die med det med hans Udvalgelse, og Gruunden

---

*) Vi bemærke udtryffeligt, at disse Ytringer ingenlunde ere enestaaende, uagtet de, om saa var, vilde være afgjørende nok, fordi Historien tilstrækkelig har fortolket dem. Vi henviser enhver Læser, som maatte ønske yderligere Oplysning herom, til endnu flere Citater af A's Skrifter, der variere de her udtalte Tanker i eenstydige Udtryk, som findes anførte i et anerkendt authentisk Værk, nemlig A's og Universalgeshichte der christlichen Kirche. Mainz 1854 S. 253 og 293. Vi finde nemlig dette mere praktisk, end at tale om de store Benedictinerudgaver, som Ingen har Leilighed til at eftersee, og med Hensyn til hvilke Forsikringen om, at Bogen ligger paa Wordet, ikke er noget Beviis for, at den ogsaa er læst!

***) S. ovenanf. Sted.

til Kirkens Uovervindelighed af Helvedes og Verdens Magter: gjentage vi i Anledning af den opløsende Doctors idelige Veeraab over det formastelige i, at man kalder hans Citater falske, — at det er saa langt fra, at vi have kaldt hans Citater falske, at enhver Læser af disse Replikker skal nødes til at bevidne, at vi heelt igjennem have anerkjendt Citaternes Rigtighed i og for sig, eller hvad Ordlyden af dem angaaer, men at vi ene og alene have frabedt os de paradokse Betragtninger og Fortolkninger af Meningen og Hensigten med dem, som han har givet tilbedste. Den Larm, han gjør med denne Bestyldning, tillade vi os derfor at stemple som et nyt Falsum, der staaer i den bedste Harmoni med hele den gjennemgaaende Forfalskning baade af den historiske Sandhed og af alle under det heromhandlede Spørgsmaal henhørende Tankebestemmelser!

(Sluttes.)

Paaskebegene i Rom.*)

„Præsanctificatmessen paa Langfredag celebreredes i det Sixtinske Capel af Hs. Eminence Cardinal Reisch med Assistance af det h. Collegium, samt af hele det romerske Prælatur og en overordenlig stor Forsamling af Troende. Umiddelbart efter den gribende Passionssung holdt Franciscanerpateren Antonius Borelli en latinisk Prædiken over Krelserens Død. Ved sin Ankomst til Capellet var den h. Fader den Første, som kastede sig til Jorden for at bringe det h. Kors sin Hylldning, medens Cardinalerne, Patriarkerne, Erkebiskopperne og Biskopperne, Senaet, det pavelige Hof og

---

*) Efter en Meddelelse til Bladet „Univers“ fra sammes romerske Correspondent.

Ordensgeneralerne alle afdroge deres Skoe, og den ene efter den anden fuldbyrdede denne høitidelige Handling. Strax derefter gik alle de, der havde deeltaget i samme, foran Hs. Hellighed, og begave sig til det Pauliniske Capel, for der at afhente det allerhelligste Sacrament og føre det tilbage til Sixtinerappellets Altar.*)

Om Aftenen, strax efter Miserere, som blev sunget i Sixtinum med stor Fuldkommenhed, begav Paven sig ned i St. Peters Basilico, hvor han efter Sædvane bragte de store Passionsreliquier sin Hylдинг, hvorefter disse fra St. Veronicas Balcon af en Domherre bleve fremviste for Folket.

Paa skjeløverdag assisterede Pius IX. ved Høimesfen i det Sixtinske Capel, som holdtes af Hs. Em. Cardinal Monaco. Han ansøgte des ligesaa lidt paa denne, som paa de foregaaende Dage af det Anstrængende vød disse lange Guds-tjenester. Den her sammenstrømmede Folkemængde var saa enorm, at man med Sandhed saa sige, at man sjælden har jeet saa mange Troende fra alle Lande fylde de udstrakte Rum i de romerske Kirker og Basiliker. Man anslaaer Antallet af de i Løbet af Ugen for Palmesøndag ankomne Fremmede til omtrent 40,000 Personer, og paa enhver af de følgende Dage har Jernbanen tilført Rom nye Strømme af Pilgrime.

Denne samme Dag (27. Marts) umiddelbart efter Messen behagede det Hs. Hellighed at modtage et stort Antal af Troende i en offentlig Audients. Saa medtagen han end, som man vil have seet, paa den ene Side maa have været af den h. Uges angribende Functioner, og uagtet han paa den anden Side stedse er fuldt optagen af Kirkestyrelsens og de politiske Anliggendes aldrig hvilende Krav paa hans Tid og Opmærksomhed, kan Pius IX. ikke nægte sine Børn, der komme fra Jordens fjerneste Egne, den Glæde at see ham, at høre hans Røst og modtage hans Velsignelse. De skulle atter drage bort, og deres Fader kan ikke andet end sige dem sit Farvel.

---

*) Paa Skjærthorsdag havde d. h. Fader, efter fra Peterkir-kens Porticus at have givet den Apostoliske Velsignelse, i høitidelig Procession baaret det Allerhelligste til det glimrende oplyste Capella Paulina, og bivaanet den af Cardinaldecanen celebrerede Høimesse. Herefter fandt Fodvaskningen og Bespiisningen af de 12 fattige Pilgrime Sted i Basilicaens øverste Porticus. Paven betjente selv de gamle Mænd ved Bordet.

Vi meddele her de Ord, som han henvendte til dem:

„Førend vi, mine elskede Børn, stilles fra hverandre, vil jeg tale et Ord til eder, som jeg beder eder bevare som en Erindring om, at I have gjort en Balfart til Rom for der at modtage de h. Apostle Petri og Pauli Betsignelse.

„Hvad skal jeg da sige eder, mine Børn? Hvad andet, end det Ene, det som Kirken selv idag siger os: Kristus er opstanden!

„Opstandelsen er det største, det sienesynligste, det herligste Beviis for den katholicke Kirkes Guddommelighed, og dette Beviis er Grundvolden for vor Tillid og vor Styrke.

„Derjom Jesus Kristus ikke var opstanden, da vilde vor Tro være forsængelig og ufrugtbær. Men — takket og priset være Gud derfor! — Jesus Kristus er opstanden. Han er nu i Himlen, omgivet af Millioner Engle og Hellige, af Martyrer, som ære Ham med Tegnene paa deres Seirvindinger, af Betjendere, som offrer Ham deres heltmodige Voddsgjæringer, af rene Vomsfruer, som nedlægge deres Kroner for Hans Fødder.

„Og see, i sin himmelske Herlighed har Han Navnene paa eder Alle, som her ere samlede, Navnene paa alle dem, som have levet, Navnene paa alle dem, som skulle fødes, indprægede i sin Erindring. Hans Blik hviler paa dem, Han forestiller dem for sin Fader, Han fører de mange Synderes Sag; thi, mine Børn, Syndere ere vi alle, og vi trænge Alle til en Talsmand hos den evige Fader, til en Talsmand, som vor Herre Jesus Kristus, der vinker os til sig og venter os i Himlen. Der skal der hverken være Kummer eller Smertes eller Taarer, men Fred, Glæde og evig Salighed! Der skulle vi alle blive lykkelige ved Jesus og i Jesus.

„Men for at erholde denne høieste Naade — o mine Børn! mærker det vel: vi maae fortjene den! Vi ere alle Christne, og alligevel, at, altfor ofte, leve vi ikke som Christne. Hvormange er der ikke iblandt dem, som ikke ville give Slip paa Navnet Katholik, der ikke leve som Christne og Katholiker, men ere ganske fremmede for Kirkens Aand, agte ikke dens Tjenere, ringeagte dens Sacramenter! —

„Jeg seer her en stor Forsamling af Kvinder! Til eder, I Kvinder, har jeg et Ord at tale — om at bede. Thi I vare jo de første, som bleve udvalgte til at bevidne vor Frelfers Opstandelse. I vare de første, som besøgte Hans Grav, de første, som bragte duftende Salver til Jesu Christi

„Ligbaare. Men Han var opstanden, og I vare de første, som forkyndte denne store Nyhed. Eder, I Kvinder paahviler det skønneste af alle Hverv — det, at frembære duftende „Salver for Jesus Kristus!

„Men dette duftende Doffer — hvad er det vel? Det er eders fromme Gjerninger, det er eders hjertelige Bønner.

„Eh, hvad vilde I være uden fromme Gjerninger og oprigtige Bønner? I nde er bedragerisk, og Skjønhed er forfængelig; men den Kvinde, som frygter Herren, skal leve „evindeligt!

„Vaager derfor altid og virker; forøger eders Fortjenester; neddrager Guds Betsignelser over eders Liv; og Gud „skal i eders Dødsstund udstrække sine Arme imod eder og „løfte eder op i sit Paradis til vor Herre Jesus Kristus.

„Til de Mænd, som her staae for mig, siger jeg: Værer „Christne, og lever som Christne, for at eders Sjæl maa kunne „love og prise Gud i al Eviighed. Beded, beder! Jeg beder „altid med eder!

„Og nu — Jeg giver Eder alle min Betsignelse; jeg „giver den til eders Familier, til eders Venner og til hele „Samsfundet.

„O! Væder os bede med hverandre, lader os bede for „hele det menneskelige Samsfund, som er saa oprørt, som stæver af Angst for det som maatte komme, som søger Freden, „men ikke kan finde den, og aldrig vil finde den uden i Guds „Favn. Det trænger til vore Forbønner, dette urolige og „forstyrrede Samsfund! Og jeg giver til det, hvad jeg giver eder „— min Betsignelse i vor Herre og Frelser for Tid og „Eviighed.

Vore Læsere ville ikke have Vanstielighed ved at gjøre sig en levende Forestilling om den Erhødhed og Begeistring, hvormed disse milde og faderlige Ord blev modtagne. Pius IX. hengav sig med en fortrulende Mildhed til de sømme Følelser, der rørte sig hos den Forsamling, han havde tiltalt som „sine Børn“. Enhver af dem trykkede hans Hænder, berørte og kyskede hans Klæder. Man tør med Sikkerhed sige, at det smertede Enhver af de Tilstedeværende, ikke at have sine Kjære i Hjemmet med sig, for at de i Forening med ham kunde kaste sig ned for Christi Statholders Fødder — alle de

mange Fraværende, hvis Tanker og Følelser ledsagede deres valfartende Landsmænd.

Paaskebadag indhyllede trette Regnstrømme. Kom hele Morge-
nen igjennem i et Taageflør. Kun nu og da trængte Sol-
straaler igjennem Rifterne paa dette Dætte og kastede deres
Lys paa den hellige Stads ærværdige Kirker. Men snart
hidførte en heftig Søevind nye Skner og nye Regnstrømme.
Peterkirken var næsten opfyldt af Mennesker, og Tusinder af
Vogne, fyldte med Kvinder og Mænd af de høiere Sam-
fundsklasser, holdt paa den store Plads, omgivne af den ven-
tende Folkemasse og en Deel af Hæren.

Henimod Klokken elleve sagtnede imidlertid Regnen. Man
ventede i dette Øieblik at see Pius IX. træde frem paa den
store Loge for at give Velsignelsen. Saasnart man saae ham
komme, baaren paa sedia gestatoria, blev han hilset med høie
Raab, Raab som overdøvede Klokkernes Klang, Trommernes Hvirv-
ler, Militærets Musik og Engelsborgs Kanoner, medens Binden be-
vægede de guldfrynsjede Tæpper, som hang ned fra Balconen, og
bugtede det umaadelige Forhæng, som tjener til at beskytte
denne. Men Havens Røst var stærkere end Stormen, og ikke
et Ord gik tabt af de Bønner, som han sang, førend han ud-
deelte den tredobbelte Velsignelse.

Pius dvælede end nu nogen Tid blandt den Folkemængde,
som vedblev at hilse ham med Kjærlighedens hennrkte Titraab.
Tilfaldt reiste han sig otter, idet han med Høanden paany
gjorde Velsignelsens Tegn, og trak sig derpaa tilbage.

Defileringen af Prindsen, Cardinalerne, Senatet og de
fremmede Magters Ambassadører varede længe. Klokken var
henimod tre, da Tropperne, hvis Holdning var imponerende,
under en stærk Regn passerede Borgo.

Regnen vedblev hele Aftenen igjennem, hvisaarsag Be-
folkningen ved opslagne Placater underrettedes om, at Illumi-
nationen af den store Kuppel var udsat til den følgende Dag,
saafremt Veiret vilde tilstede den.

„Kreuzzeitung“ romerske Correspondent anslaaer Antallet
af de i Rom d. 11. i Anledning af Paaskefesten forsamlede
Fremmede til 100,000 Personer.

Rettelser:

Nr. 7. S. 98, L. 10 fr. o. Selvmodsigelser den.

Læs: Selvmodsigelser, hvori den etc.

Nr. 8. S. 117, L. 1 fr. n. Valerian.

Læs: under Kaiser Valerian.

Marieforeningen

holder sit sædvanlige Møde, Søndagen den 25de April Eftermiddag Kl. 4.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** d. 25. April. 4. Søndag efter Paaske. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 26. M. Maria de hono consilio (af det gode Raad). 27. Ti. Cletus og Marcellinus, Paver og Mart. 28. O. Vitalis, Mart. 29. Co. Petrus, Mart. 30. F. Catharina af Siena, Jfr. 1. Mai L. Philippus og Jacobus, Apostle.
- Søndagen** d. 2. Mai. 5. Søndag efter Paaske. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 3 M. Korsets Finding. Første kirkelige Bededag. 4. Ti. Monika, Enke. 2. Bededag. 5. O. Pius V. Pave og Vefj. 3. Bededag. — Paa disse tre kirkelige Bededage holdes i Sct. Ansgars Kirke om Form. Kl. 8½ en høitidelig Messe, efter hvilken Vitaniet til alle Helgener oplæses for at nedkalde Guds Velsignelse over Markfrugterne.
- Torsdagen** d. 6. Mai. Jesu Christi himmelfart. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3. Fjestandagt med Te Deum. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Høimesse. Kl. 6 Fjestandagt med Prædiken.
- Fredagen** d. 7. Mai. Broderskab til Jesu guddommelige Hjerte. Kl. 8½ Messe. Kl. 7½ Aften: Broderskabsandagt. — Paa denne Dag holde Medlemmerne af „Foreningen for den evige Tilbedelse“ deres Bedetimer foran det aabne Tabernakel. — S. L. Stanislaus, Bisk. og Mart.
- Søgnedagsgudstjeneste** i Sct. Ansgars Kirke: Stille Messe Kl. 7 og 8½ Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagften Kl. 5—8. Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. I Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagften Kl. 5—8. — I Kapellet, Toldbodveien 14: Stille Messe Kl. 6.

„Katholsk Kirketidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionair, Hr. Grosserer C. B. Cohrer Gøtthersgade 5, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de fgl. Postcontorer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 f.

Kjøbenhavn.

D. G. Olsen & Co.'s Bogtrykkeri, Pilestræde Nr. 18.

Katholisk Kirketidende.

Syttende Aargang.

N° 10.

Søndagen den 9de Mai.

1869.

Indhold: Slutningsbemærkninger om de Benthenste Oplysninger. Kirke-
lige Efterretninger: Rom. Tydskland. England. Østerrig. Frankrig.

Slutningsbemærkninger om de Benthenste „Oplysninger“.

Man fristes stærkt, naar man samler hele denne Diatribe om de 4 „protestantiske Kirkesædrene“ under eet Overblik, til at opkaste det Spørgsmaal: Skulde det virkelig være muligt, at Alt dette kan være sagt bona fide, eller være alvorligt meent? Man glemme nemlig ikke, at ingen protestantist Polemiker før Hr. Dr. Z. har udtalt saadanne Paastande, at aldrig endnu Nogen af de Mange, der have studeret Kirkesædrene, for i deres Skrifter at opstøve Vidnesbyrd mod den katholske Kirke og Pave-magten, har vovet at udtale saadanne Urimeligheder. Enhver som derfor maatte være tilbøielig til at nære ligesaa slette Tanker om Dr. Z., som dem han har bestræbt sig for at bringe Publicum om den katholske Kirkes Ledere og Styrere, kunde let fristes til at troe, at han, uden at bekymre sig om Midlets Slethed, i sin Ergrelse over den indenfor hans Sogns Enemærker beliggende katholske Kirke i Fredericia, har bygget hele Planen til sit Avis-Veltog imod den ubelukkende paa Forvisningen om Mængdens Ukyndighed, eller paa de reent stedlige Terrainforhold, hvorved man da ikke blot maatte forbauses over et Diemed, der var ikke mindre slet end Mid-

let, men endnu mere over den Dumbhed at kunne troe, at dette Konfens ikke skulde blive læst af Andre end af dem, han havde for Sie med sine vildledende „Oplysninger“. Men, i hvordan det end maatte forholde sig med hvad der for alle Dødelige og altsaa ogsaa for os er en urandsfagelig Hemmelighed — vi mene hermed de indre Motiver og Tilstande, der bestemme den menneskelige Tænke- og Handlemaade — saameget antage vi dog for afgjort, at Hr. D., trods al den Roes for Sagtmodighed og Sandhedskjærlighed, han i Nr. 184 af Fr. A. saa rundhaandet tildeler sig selv, med Hensyn til de to nyse nævnte Dyder og navnlig i Henseende til Forholdet til Sandheden, har givet Publicum forskjællige meget slemme Oplysninger baade om sig selv og den Sag han er saa langt fra at have forfægtet med den „lidensfabeløse Ro“, han tillægger sig. Hvis hans Navn overhovedet nogenfinde vil komme til Efterverdenen, da troe vi, at han har stillet sit Eftermæle i en meget uheldig Belysning!

Vi ville nu stjænke Hr. D. alle hans øvrige gruppvækkende Historier om den katholske Kirke: om „Helgentilbedelsen“, om Ultramontanismen og Jesuitismen, om alle Pave Innocents III' formentlige Enormiteter mod „Reformationens Forløbere“ (Middelalderens Kjættere), om Inquisitionens Rædsler, om Tyranomord, om Johan Hus og Kaiser Sigismunds Leidebrev, om Ludvig XIV' Dragonader, om de Grusomheder, der skulde være forøvede mod Protestantismens heltmodige Martyrer etc. etc. Der er i alle disse Historier næsten ligesaa mange Usandheder, som der ere Ord og Sætninger, og det er Alt tilhobe compileret af den Masse flette og uvederheftige Skrifter, som Tiden efter den kirkelige Spaltning har bragt for Lyset for at tilfredsstille den Trang, som der bestandig udenfor den katholske Kirke har været følt til at forsvare og beskytte Træfaldet fra den kirkelige Eenhed. *) Tanken om denne Eenhed, Erindringen om dette

*) Vi finde det næsten ligesaa uanstændigt for en theologisk dan-

Begrebs Uadstillelighed fra Begrebet om en af Gud aabenbaret og dermed gyldig legitimeret fand Religion har altid staaet som et manende og forfærdende Spørgelse ligeoverfor den akatholiske Christenheds Samvittighed, hvis bebreidende Røst maatte bringes til Tausshed. Men netop derfor er Spørgsmaalet om den evige Sandhed mere og mere bleven et Partispørgsmaal, der, støttende sig til de historiske Kjendsgjerningers Hædsret, ikke længere spørger om, hvad der i og for sig er sandt, men ene om hensigtsmæssige Forsvarsgrunde for de factisk bestaaende Tilstandes Ret. Det er under disse Omstændigheder derfor ganske naturligt og let forklarligt, at ikke blot Bantroen og Indifferentismen, men alle de Protestanter, som vide med sig selv, at de troe paa Guds Aabenbarrelse i Kristus, og i Kristus tilbede den menneſtevordne Gud, at de forarges over den katholske Kirkes Paaſtand paa at være den ene sande og rette Christi Kirke. Det synes nemlig at ligge aldeles udenfor deres Bevidsthed, at en guddommelig, for alle Menneſter bestemt Aabenbaring nødvendig maa være meddeelt for at give Verden Sikkerhed for, hvad der i evig Betydning er Sandhed, for at befrie Menneſtehedens for enhver Tvivl og Uvished om det for uadødelige Væſener vigtigſte af alle Spørgsmaal, medens det dog er en afgjort Sag for ethvert tænkende Menneſte, at Sandheden om den ſamme Gjenſtand kun kan være een — at, ſom der kun er een Gud, een Frelſer og een Himmel, ſaaledes er der kun een Sandhed, ſamt at derſom flere eller alle Meninger om denne Sandhed vare lige gode, eller derſom det, ſom Gud har aabenbaret, var af den Beſtaffenhed, at det var umuligt for Menneſtene at fatte dets

---

net Mand at ignorere de Gjenſtridigheder af Fortidens forſætlige Opdigtelser og fordomsfulde Bagvaskelser, ſom ere komne for Lyſet i den nyere Tid ikke blot fra katholsk, men ſelv fra proteſtantiſk Side, ſom vi finde det foragteligt nuomſtunder at optage diſſe Løgne.

rette Mening, og komme til Enighed om dets Fordringer til Livet: da havde en saadan Aabenbaring aldeles forfeilet sit Viemed og vilde følgelig være usornuftig. Men det Ufor-
nuftige og Hensigtsløse lader sig dog ikke godt forene med Begrebet om guddommelig Visdom!

Den nylig omtalte Trang, der havde sin Rod i den i Tidens Løb afblegede og fordunklede Erindring om Menneskeflægtens Eenhed og det til denne Eenhed svarende Kirkeideal, den var saa stærk i den kirkelige Skilsmisjes første Periode, at Fransaldets Ophavsmænd ikke toge i Betænkning at betegne den gamle Kirke som en djævelsk Institution, der i en Række af Aarhundreder havde bedraget Verden for den evige Sandhed, at kalde dens Overhoved for Antichristen eller Dyret i de himmelige Aabenbaringers Bog, og vedkjende sig det Formaal — aldeles at fortrænge og ødelægge den katolske Kirke, og sætte den nye Kirke, som de vare i Begreb med at grundlægge, i dens Sted. Dette Haab er som bekjendt hidtil ikke gaaet i Opsyldelse! Den katolske Kirke staaer endnu uroffelig befæstet paa den Klippe, der har baaret den igjennem alle de forrige Aarhundreder; og det er desaarfsag en meget uheldig Udvei, naar de, der have skilt sig fra Kirken, og hvem Historien nu engang, tiltrods for deres nysomtalte gigantiske Formaal, har været higanøs nok til at stemple med et Menneskenavn, i Lighed med alle baade tidlige og senere opkomne Religionspartier, der have stillet sig i Modspætning til den almindelige Kirke og den almeeengyldige Christendom; det er en meget uheldig Manøvre — i denne mislige Stilling at troste sig med at sige: Vi Lutheranere ere de rette Katholiker; den sande katolske Kirke er nu ikke længere hos „Papisterne“, men hos os, og det er derfor Uret, at man kalder os Lutheranere*). Denne „Stuctanke“ vil

---

*) Vi bør ikke forholde vore Læsere følgende lidt mere end naive Dyring: „Katholsk betyder som bekjendt almindelig, og vi Protestanter regne os (!) ogsaa til den almindelige kristelige

dog neppe nogenjinde faae nogen Betydning for det virkelige Liv!

Det er isørrigt mærkeligt, at, medens det i det sextende Aarhundrede, da Luther faa tillidsfuldt spaaede Pavedømmets Undergang snart efter sin Død, og da man virkelig en Tid lang haabede, snart at skulle opleve denne Revolutionens Seir over den guddommelige Verdensstyrelse: at, medens det da ikke faldt Nogen for Alvor ind at ville frarane den katholske Kirke dens Navn, man i vor Tid har faaet saa travlt med Forsøg i denne Retning, da man dog burde kunne indsee, at man aldrig vil bringe det videre, end til den barnagtig kummerlige Fornøielse, indenfor visse snevert begrændsede Kredse af Partimennesker at sætte Ordet „papistisk“ istedetfor „katholsk“! Det Mærkelige i denne Forstjæl paa Tiderne bestaaer naturligviis deri, at man alt for lang Tid siden har opgivet de Sætninger, hvori Reformatorerne fandt en antagelig Grund til at sønderrive det kirkelige Enhedsbaand, at man fuldstændig har givet Afkald paa al dogmatisk Bestemthed og al Enighed i Troesfager, at man har besættet et svælgende Dyb imellem Tro og Viden, imellem Christendommen og Videnskaben, og, under en forbausende Confusion af alle herhen hørende Begreber, gjort Opgielsen af enhver positiv christelig Sandhed til Kjendemer-

---

Kirke. Derfor høres dette Ord ikke sjældent ogsaa i vore Kirker (!) og har samme Anvendelse for os. Er vel Nogen af os kommen til Troen paa Evangeliet uden i og ved den Kirke, hvortil vi høre?“ (!) Lidt iforveien (Fr. Av. Nr. 191) leverer Fr. D. et uforsigneligt Beviis for Augustins formentlige Protestantisme, i det han udtaler den bestemte Overbeviisning, at dersom A., istedetfor at leve i det 5te Aarhundrede, havde levet i en senere Tid, vilde Kirken være „forekommet ham saa forðærvet, at han maatte finde den trængende til en Forbedring (!), som den der blev sat i Værk ved Morten Luther.“ Hele Beviiset for denne Paradox er indbefattet i de 5 Ord: „Lader det sig ikke tænke... at A. etc.“ Ja hvad kan en saadan Tænkens Væster ikke finde tænkeligt?!

ket paa den sande kristne Kirke, hvilken saaledes gøres til en aldeles bekjendelsesløs Samling af Individder, der hver for sig med lige god Ret kunne tænke om Christus, om Christendommen og dens Dogmer hvad der bedst behager ham! Dette var unægtelig Reformationens oprindelige, men hurtigt af Tidsforholdene tilbagetrængte Grundtanke; men den er i vor Tid dukket frem paany i sit hele Omfang og med sin hele Kraft. Den nærværende Tids aandelige Program er nemlig Subjectivitets Absolutisme, Enighed om det individuelle Skjønns Ligeberettigelse: enhver Mening om Livets høieste Anliggender lige god!*) De paa dette Grundlag opførte religiøse Foreninger ere saaledes blevne sande Caricaturer af Kirkens Almindelighed og Eenhed! Og alligevel kan man med Sandhed sige, at den dybere liggende Grund til dette Resultat af en unaturlig Tankeforstyrrelse er den ovenfor omtalte dunkle og anelsesfulde Erindring om den Erstatning, den guddommelige Kjærlighed har givet Menneskeslægten for Tabet af dens oprindelige Eenhed, samt Eenheden med Gud i indbyrdes Samfund og Enighed. Det som man nemlig nu kæmper for, paa Trods mod den guddommelige Anordning, at gennemføre

---

*) Denne Betning, som en berømt Forf. (Biskop Ketteler af Mainz) nylig har kaldt den organiserede „Skepticisme“ (s: *Twivl*) repræsenteres i Tyskland af den nu saa udbredte „Protestantenverein“, og fører det store Ord paa de saakaldte „Protestantentage.“ Hos os kæmper den grundvigske Fraction af Folketirken for det samme Formaal, men er endnu ikke kommen saa vidt i Consequenterne; thi disse føre aabenbar tilsidst til den pure Negation af al positiv Tro, medens man paa den anden Side maa indbrømme Grundtvig Prioritet med Hensyn til Udtrykket og Begrebet „Folketirke“. Begge Dele ere nemlig her 20 Aar gamle, medens baade Ideen og Benævnelsen først i de sidste Aar ere komne i Omløb i Tyskland. Protestantforeningens Folketirker ere nemlig saadanne for al Fælledsbekjendelse indifferente religiøse Samfund, som Folket ethvert Sted bliver enig om at indrette sig!

er en almindelig Enighed om, at den absolute Sandhed ikke har hjemme i denne Verden, og at Gaaden først kan løses i en hiinsidig Tilværelse! Men at Genoprettelsen af det tabte Forhold til Gud og Evigheden ikke her paa Jorden skal være et taaget Drømmebillede, der viser hen til en uvis Fremtid, og, naar denne slaer feil, til den sidste Instants — til Evigheden, det har Kirkens Historie tilstrækkelig bevidnet. „Eet Hjerter og een Sjæl“ — det var den første Christenmenigheds Løsen, og man forglemme ikke, at den af den nuværende hoffærdige Slægt foragtede Middelalderens katholske Christendom har civiliseret Verden ved at sammensmelte Nationerne til Eenhed i Kristus Enighed om, og hv ad der er Sandhed. Man har vel her Ret til at spørge: Hvad har den kirkelige Adspjættelse udrettet, som i denne Retning fortjener Navn af heldbringende Stor-daad?

Saa, man har tilvisse Ret til at sige, at den hidtil ikke har formaaet andet end røkke Alt hvad der tidligere stod fast, end at adskille, opløse og nedbryde, og at den ikke har det mindste Andet end disse uheldbringende Kraftnyttringer at opvise, som den kan kalde sit Eget, og at selve Muligheden for at kunne udfolde de heromtalte Anstrængelser er en Frugt af den Civilisation og det Culturliv, som den katholske Christendom har skabt! Men alle disse Kraftanstrengelser for at tilveiebringe et saa slet Surrogat for den tabte kirkelige Eenhed som denne fælleds Fortvivlelse, om nogensinde at see dette Ideal virkeliggjort; denne Bestræbelse — der for den vantro og antichristelige Deel af Samtidens Vedkommende gaaer ud paa, med den katholske Kirke at bortfjerne al Tro og Religion fra den menneskelige Tilværelses Enemærker — den har i den troende Protestantismes Bevidsthed antaget den Skikkelse, at Enigheden om Aabenbaringens historiske Virkelighed, Christi Gudsdom, Menneskets Fald og Opreisning, i Henhold til de factiske Resultater af den nyere Tids christelige Udvikling er blevet det eneste tænkelige og mulige Grundlag for en Fornægtelse af den kirkelige Eenhed! Disse Troende have

derfor ved Siden af deres Ergrelse over den „enefaliggjørende Kirke“ dog en Deel tilovers for den, idet de erkjende den for „Moderkirken“. De ville ikke for nogen Priis opgive en Slags indre Forbindelse med den, men forlange, at den skal komme dem imøde, opgive sin „Stivindethed,“ gjøre dem Tilbud og lempe sig efter dem*). De have en ganske egen Slags Kjærlighed til den, idet de paa ingen Maade ville ødelægge den, men snarere opsluge den og sammensmelte den med deres eget Væsen, med den af den moderne Frihed indenfor deres Ene- mærker tilveiebragte Vigeberettigelse i Henseende til Tro og Meninger om Gud og Enigheden! Men Alt dette er hverken meer eller mindre end en Virkning af lønligt Nag over den jelsbforfkyldte Opgivelse af Christendommens største Betsignelse og Herlighed. Denne har man med Foragt stødt fra sig i den Skikkelse, hvori den af Forsynet er tilbudt og i Aarhundrededer har været virkeliggjort, og man vil nu erstatte Savnet af den tabte Enighed om Sandheden med den fuldstændigste Caricatur af denne Enighed: med det at tilveiebringe en almindelig Tilstaaelse for, at Ingen i Verden veed, hvad der er Christendom, hvad der er Sandhed i evig og absolut Betydning! Alle Tidens Tendentser vidne om, at man stræber henimod det Maal — at benytte den Grundsætning, hvorpaa hele den moderne Frihedsbygning opføres (at Majoritetens eller enhver factisk bestaaende Statsmagts Beslutninger ere Rilden til al Ret) til at tvinge den Eneste, som paastaar at vide, hvad der er Sandhed for Evigheden, til at opgive

---

*) Hr. Dr. Z' Standpunkt er en temmelig uklar Blanding af begge disse Retninger. Han henviser ikke blot til „de Kirkefædre, der staae i høiest Anseelse“, som til „Papismens bestemteste Modstandere,“ samt til „det som i den senere Tid er skeet i Italien og Spanien,“ men giver ved flere Leiligheder paa en rørende Maade sin Anerkjendelse af dens gode Egenstaber og „Ærbødighed“ for dens „store Mænd“ tilkjende. Om disse siger han nemlig, at „han har Mange af dem paa sin Side!“

denne Viden, og ved denne Opgivelse virkeliggjøre det store Eenheds og Ligheds Ideal, som er alle de indbyrdes splidagtige Meningers og Partiers sidste Trøst: Enigheden om, at Christendommens højeste Ideal er et Phantom, eller Ligheden i Fortvivelse om Sandheden! Man har ingen ret No, saalænge der endnu er Noen, der paastaer at vide noget Bedre end alle Andre!!

Vi kunne ikke slutte vore Bemærkninger om det ud af denne bedrøvelige Bildfarelse fremdukkende Vidnesbyrd om Trangen til Enighed om hvad der er Sandhed, uden at bede samtlige den „enesaliggjørende“ Kirkes Fjender at betænke een Ting, nemlig den, at, dersom den christne Kirke fra først af var bleven til og havde været til i den Skikkelse, hvoraf de af det sextende Aarhundredes Reformatorer grundede Kirker udgaves for at være en Fornælse eller Gjenfødsel, da vilde den hedenste Verdensmagt ikke have havt mindste Grund til at frygte dens Magt og til at forfølge den, og Kirken vilde selvfølgelig aldrig have faaet Martyrer for sin Tro. Det var jo, som Enhver veed, netop Christendommens Paa-stand paa, bestemt at vide hvad der er evig Sandhed, eller paa at være den eneste sande Religion; det var Kirkens Bevidsthed om at være i Besiddelse af den absolute og enesaliggjørende Sandhed, der gjorde den aldeles utaalelig i den hedenste Statsmagts Line, fordi Auerkjendelsen af alle religiøse Meningers Ligeberettigelse var den hedenste Udviklings, det hedenste Samsundslivs Bærer, og Hovedstøtten for det romerste Verdensherredømme. Men, ligesom det er en historisk Kjendsgjerning, at Cyprian og alle Martyrer med deres Blod have beseglet den, som man seer, nuomstunder ikke mindre end dengang forhadte Være om Kirkens Eenhed, saaledes fortjener det ogsaa vel at mærkes, at den ovenfor omtalte nu overalt i Verden hos den bedre, den Sandheden savnende og søgende Deel af Menneskene, i forskjællige Stiktelser — fra de engelske Ritualisters Unionsbestræbelser og ned til hiint Indifferentismens og Frimureriets Eenheds-caricatur — sig til-

kjendegivende Sympathi for religiøs Eenhed, at den har et af Forsynsstyrelsen grundlagt Tilknætningspunkt i den Lære om Daaben, som den romerske Kirke altid har haandhævet, og hvis store practiske Betydning vi i det Foregaaende (S. Nr. 7, S. 104) have hentydet til.

Der har nemlig stedsfe været Protestanter, som ikke for nogen Priis vilde give Slip paa dette, det meest ophøiede Ideal, der er givet Menneſteheden i Troens og Kirkens Eenhed; men alle disse have været enige om at glæde sig over den Bestemthed, hvormed Pave Stephanus ligeoverfor Cyprian hævdede den romerske Traditions Almeengyldighed, naagtet han ikke var istand til at give sin Modstander overbevisende Grunde for Christeligheden af den „Sædvanens“ Ret, som han forlangte, at alle andre Kirker skulde bøie sig for.*) Spørger man nu om, hvad den katholske Kirkes Anerkjendelse af enhver udenfor den formel rigtig meddeelt Daab har at betyde, da er vort Svar det, at denne Anerkjendelse er det historiske eller providentielle Udtryk for den guddommelige Verdensstyrelses Hensigt, at samle hele Menneſteslægten til en Eenhed i Kristus. Hermed er nemlig Kirkens Eenhed og Almindelighed sacramentalt beseglet; thi alle Døbte ere indlemmede i den ene Sjørd, hvis himmelske Overhoved er Kristus, og hvis synlige jordiske Overhoved er Petri Efterfølger paa den romerske Bispestol. Fra ham, og ved de Missionærer, han udsendte, har navnlig hele den europæiske Christenhed, som jo Enhver maa indrømme, modtaget Daaben. Alle Protestanter ere saaledes paa en Maade saagodtsom ved Fødselen

---

*) Havde Forholdet været omvendt, haade det været den romerske Kirke, som forkastede Gyldigheden af enhver formel rigtig Daab, der var meddeelt udenfor den katholske Kirke, da maatte alle Ikke-Katholiker fra Kirkens Standpunkt gjælde for Hedninger. Man vilde da have priist Cyprians Liberalitet! Nu derimod roser man ham, fordi han forkastede Rom's Overlevering, skjøndt Alle give ham Uret i Realiteten.

Katholiker, og Skilsmisfen fra den katholiske Kirke tilhører et senere Stadium i deres Liv. Den katholiske Kirkes Daab, hvormed alle Protestanter ere døbte, den er altsaa det Grundlag, hvorpaa den kirkelige Eenhed atter kan fornnes, og det er i denne Bevidsthed om den katholiske Christendoms historisk afhjemsede Ret til atter at samle den adspalttede Hjord, at hele Christenhedens fælleds Fader i Anledning af den forestaaende almindelige Kirkeforsamling ogsaa har henvendt sig til Protestanterne, og mindet dem om, hvad der, naar de med Alvor betragte den nærværende Tids aandelige Tilstand, burde tilskynde dem til at vende tilbage til den Eenhed i Troen, som ved Fortidens Brøde er forstyrret.

Hermed tage vi Afsked med denne Forhandling. Vi have flere Gange været nær ved at fortryde, at vi have indladt os paa at imødegaae Hr. Dr. Z's fejtede og forsejlede Bestræbelser; men vi have gjort det paa den eneste Maade, vi under de stedfindende Forhold fandt tilfredsstillende for saadanne Læsere, hvem Spørgsmaalet om det kirkelige og confessionelle Mellemværende mulig maatte være en Samvittigheds-sag. Derfor begyndte vi med en udsørlig Behandling af det lutheriske Hoveddogma, og vi mene at have tilbørlig belyst dette Dogma, hvormed den lutheriske Kirke staaer og falder, og navnlig paaviist Conseqventsen af det Factum, at dette Dogma forlængst er faldet, at det hele derpaa, saavel som paa Grundsætningen om den h. Skrifts enegyldige Autoritet i Troessager byggede System totalt er opgivet af alle Theologer og tænkende Ikke-Theologer! Vi have endelig henviist til den Kjendsgjerning, at alle dybere følede og skarpt tænkende Protestanter nuomstunder tillægge Oldtidens Kirkefædre og Historiens Vidnesbyrd en ganske anden Betydning, end Luthers og Melancthons fordomsfulde Betragtning af den gamle Kirke; og vi troe at have givet Enhver Leilighed til at bedømme baade Reformatorenes og deres uheldige Sildefednings mislykkede Forsøg paa at forfalste Oldtidskirkens Vidnesbyrd om Kirkens Hovedlærdomme og om det store Spørgs-

maal, hvorom al Strid og al Tvivl i alle sandhedskjærlige Gemytter for nærværende Tid dreier sig, nemlig den Sætning: hvad er Sandhed om vort Forhold til Evigheden — hvor er den sande Kirke?

Efterretninger.

Rom. 10 April. Pius IX' Jubilæum. En Correspondent til „Cöln Volksbl“ skriver: Der rører sig et ualmindeligt Liv i alle Gader. Foruden de Indfødte bidrage 80 til 100,000 Fremmede til at forøge dette Nøre. Man finder ingen Fiaker (o: Drosche) vaa nogen af de mange Holdepladser, men Tusinder af enhver Slags Kjøretøier gennemtrydse Gaderne. Landboere allevegne fra med deres Koner og Døttre i deres maleriske Dragter gennemvandre Staden. Festen har allerede taget sin Begyndelse idag Siden igaar antomme bestandig Foræringer fra alle Landsfogne. Lange Rækker af Vogne, smykkede med hvidgule Faner og andre Prydelser, bringe Korn, Viin, Olie, Silke og andre Producter i Overslødighed; Enhver sender det Bedste, som hans Jord frembringer. Den store Plads foran Peterskirken har hele Dagen igjennem været fuld af Mennesker. Under det levende Indtryk af alle disse Beviser paa Deeltagelse sagde den h. Fader igaar: Jeg er bleven gammel, og det vil ikke vare lange, før jeg staaer for den evige Dommer. Stal jeg blot ikke høre de Ord: Du har allerede faaet din Lon. Saa lykkelig føler jeg mig ved den Kjærlighed, man i disse Dage beviser mig.“ — De Franskes Kaiser har tilsendt Paven et kostbart Dæssegevandt, og Keiserinde Eugenie skal have tilstillet ham 25000 Napoleonsdorer (175,500 Rb.) — Victor Emmanuel har sendt en kostbar Guldkalk, besat med Diamanter*).

*) Ifølge flere samstemmede Beretninger vil denne mærkværdige Foræring fra den Fyrste, om hvem man med Sandhed kan sige, at han i hele ti Aar daglig har rakt den h. Fader Lidelsens bittere Kalk — neppe naae sit Bestemmelsessted. Den er nemlig

De romerske Fæder have overrakt Paven en rigt forziret Adresse og 300 Alen af det fineste Lærred, ligesom jødiske Handlende i andre Byer have tilsendt ham store Quantiteter flint sort Klæde. Den tydske Deputation, som overbringer den ogsaa af Danmarks Katholiker underskrevne Adresse, tæller henimod 400 Personer, og Domherre v. Spee fra Achen vil overrække den h. Fader et pragtfuldt Messgevandt.

Et Telegram af 13 April melder, at Paven har modtaget utallige Gratulationstelegrammer, samt at han har udtalt sin Tak for det diplomatiske Corps, som frembar alle deres respec-tive Souverainers Lykønsninger. „Giornale di Roma“ melder tillige, at Pius IX desuden har modtaget directe Lykønsnings-skrivelser fra Keiseren af Rusland, Dronningen af England, Kongerne af Preussjen og Württemberg, Cæsarinden af Mexice og Dronning Sfabella. Ogsaa fra de forenede nordamericanse Staters samtlige tydskfødte Katholiker ankom om Aftenen d. 10 Apr. over Baltimore et i det latinske Sprog affattet Lykøns-ningstelegram.

— 12te April. Sgaar ligefra den tidlige Morgen strom-mede Mængden til Peterskirken, for at bivaane den af Paven fejrede Messe. Kirken var festlig smykket med Blomsterboufetter og Guirlander, navnlig med Tusinder af prægtige Camelier; to kæmpemæssige Boufetter tildroge sig især almindelig Opmærk-somhed. Peter skirken, som kan rumme henimod 100,000 Mennefter var kun til Nod istand til at optage den umaadelige Menneffemængde, som paa denne Dag havde forsamlet sig i den*). Kl. 7½ ankom Kirkens Overhoved, omgiven af al den ydre Glæds, som Cæremoniellet ved saadanne Leiligheder foreskriver. Hans kraftige Udseende havde naturligviis netop paa denne Glædens og Haabets Dag en eiendommelig tiltalende Virkning. Efter

---

bragt til Rom af en Kongen hengiven underordnet Geistlig, der havde det Gjern at formaae en høiere stillet Personlighed til at overrække den. Han er gaaet fra Dør til Dør, men har allevegne jaact den Bøst, at man ikke fandt det passende at tilføie den h. Fader en saadan Forhaanelse.

*) De forstjællige Beretninger stemme overeens i, at man aldrig tidligere har seet denne kæmpeskæthedval saa overfyldt af Men-nefter. Hver en Krog var optagen lige til Altertrinene, og en stor Skare af de Tilværende var det ganske umuligt at komme ind. Dette var i Rom en Begivenhed, som man aldrig før havde oplevet.

Messen uddeelte han Betsignelsen under Lyden af Engelsborgs Kanonsalver. Da han fra Kirken var vendt tilbage til sine Gemakker, modtog han foruden de ovenfor omtalte Telegrammer endog et fra den tyrkiske Sultan, som stedse har viist en Liberalitet ligeoverfor den romersk-katholske Cultus og dens Missionsvirksomhed, som bestammer flere katholske Souveræners Eftergivenhed for den nuværende Tids antichristelige Tendentser. Modtagelsen af de mundtlige Lykønskninger varede flere Timer. Hele Dagen igjennem var Gaarden i det pavelige Palads opfyldt af Menneffer, der vilde see Foræringerne fra Paven's Underfatter, som skjønt ordnede vare opstillede under Arcaderne. Efterat høitidelige Gudstjenester Formiddagen igjennem havde fundet Sted i en Mængde Nationalkirker, strømmede store Skarer af Menneffer allevegnefra om Eftermiddagen atter sammen foran Vaticanet, hvor Kl. 4½ Messe-Deputationerne skulde stedes til Audients, medens syv store Musikkorps i Forening opførte udvalgte Musikstykker paa Pladsen udenfor. Efterat alle Deputationerne havde bragt deres Hylbing, reiste Paven sig fra Thronen og tiltalede med kraftig Røst de tilstedeværende Udsendinge fra alle Jordens Egne. Han talte ved denne Leilighed ogsaa om Kirkens Fjender, og formanede Alle at bede til Gud for deres Omvendelse, fremdeles om de Farer, hvilke Kirken i atten Aarhundreder har overstaaet, samt om det nuværende Samsunds Forvildelser, formanede til Slutning til Aarvaagenhed, og omtalte tilsidst synligt med dyb Rørelse den katholske Christenheds Hengivenhed for den apostoliske Stol. Da han havde endt sin Tiltale, sank hele Forsamlingen paa Knæ og modtog den pavelige Betsignelse for dem selv, deres Familier og alle dem, i hvis Navn de vare komne. Ligesom Pius IX ved sin Ankomst var bleven modtagen med Leveraab, saaledes ledsagedes ogsaa hans Bortgang af et længe vedholdende: Viva Pio Nono. Siden begav Paven sig ned i Vaticanets Gaard, for at tage de der opstillede Foræringer i Diesyn. Ogsaa her blev han modtagen med ubestribelig Jubel af de Tilstedeværende. Raabet: Viva Pio Nono, nostro Pontifice e Re tog ingen Ende. Enhver som igaar saae Paven, maa idetmindste — i Modsatning til visse Blades gjentagne Beretninger om det Modsatte — være bleven overtydet om, at han havde et for hans høie Alder ganske ualmindelig kraftigt og sundt Udseende, og vil have modtaget et ikke mindre stærkt Indtryk af den Kjærlighed og Hengivenhed, hvormed det romerske Folk hænger ved sin Souveræn. Denne sidste Kjendsgjerning har længe været offentlig constateret, selv af protestantiske Rejsende

og utirkelig finde, men sandt røve Katholiker; og man tør vel med Sandhed sige, at Intet kunde egne sig bedre til yderligere at stadfæste disse Vidnesbyrd af enkelte upartiske Sagtagere, end de ved denne Leilighed for Tusinders Dine afgivne slaaende Beviser for den ilbesindede Presses frække Vagnagtighed.

Den skjønnne Dag endte med en fortryllende mild og skøn Aften. Belysningen af Peterskirken, Illuminationen, Girandolaen (Fyrværkeriet) paa monte Janicolo havde i Forening med Musikken den skjønneste Virkning.

Som et Curiosum tilføie vi endnu, at „Frankfurter Ztg.“ i sin Beretning om, hvad der i disse Festdage har tilbraget sig i Rom, blandt andet efter Telegrammer til Wiener=Bladene (!) fortæller sine Læsere, at Paven i Anledning af sin Jubelhelgdom har tilstaaet alle i disse Festligheder deeltagende Katholiker „en Generalafslad for alle de Synder, de maatte have ifinde at begaae i de paafølgende syv Aar“! Man har vel her Grund til at spørge: Er det muligt, at de som tage sig den Frihed at fortælle Publicum saadanne Ting, virkelig selv troe hvad de sige? Om hvorvidt deres Læsere maatte være istand til at troe saadanne Dumheder, skulle vi her ikke sige andet, end at det efter vor Mening kan blive temmelig ansvarfuldt at troe Alt, hvad Aviserne nu om stunder fortælle baade herom og om mange andre Ting!

— Efter en Privatdepesche til Bladet Monde begav Paven sig d. 12 April til Hospitalet og Vaisenshuset Tata Giovanni (hvor Pius IX begyndte sin præstelige Virksomhed og havde læst sin første Messe) for at bivaane den af hans Almosenier celebrede h. Messe, og overværede om Eftermiddagen en Revue af en Deel af sin Hær ved Villa Borghese, hvorefter han begav sig til St. Agnes Kirken for at bivaane det Te Deum, som der hvert Aar bliver affunget, for at takke det guddommelige Forsyn for, at Kirkens Overhoved paa denne Dag i Aaret 1850 lykkelig vendte tilbage fra Gaëta, samt for den vidunderlige Maade, hvorpaa ene han d. 12 April 1855 iblandt de mange Tilstedeværende forblev uskadt, da under det i St. Agnes extra muros stedfindende Festmaal tid Gulvet i denne gamle Bygning brast under Vægten af den store Forsamling, og styrtede ned i den underste Etage. Paa Tilbageveien herfra tog Paven den gjentagne Illumination i Diesyn og hilstes overalt, hvor han viste sig, af entusiastiske Leveraab. Paa denne Dag overrakte Foreningen „Italiens katholske Ungdom“ ham en Gave af 250,000 Fr., og Fyrst Torlonia tilstillede ham et lignende Beløb.

Tydskland. Fra alle Egne i Tydskland indeholde Bladene Beretninger om kirkelige Høitideligheder, der ere feirede med stor Deeltagelse fra Befolkningens Side. Pompøse Gudstjenester med Bistand af Sangerchor og udvalgte Messecompositioner og begejstrede Festtaler, hvori navnlig de forskjællige Stifters Biskopper have fremhævet den store Betydning af den nærværende Paves Kirkestyreelse, samt af den afgjørende Kamp med denne Verdens forskjællige uheldvarslende Angreb paa Kirkens uforanderlige Nøttigheder, hvori Pius IX af det guddommelige Forsyn har været kaldet til at være det troende katholske Folks Hærfører og Leder. Den levende Følelse af Glæde over den Lykke, at have oplevet saa mange talende Vidnesbyrd om, at Kirkens himmelske og evige Overhyrde saa øiensynlig vaager over sit Rige og sit Folk her paa Jorden, har derfor i Forbindelse med den inderligste Taknemmelighed for alt det Overordentlige, som under den nuværende Paves Pontificat er skeet til Hans Navns Forherligelse, overalt fundet sit naturlige Udtryk i offenslige pragtfulde Festligheder. Allevegne, ikke blot i de større Stæder, men selv i Smaabyer, endog med blandet Befolkning, gav Glæden over denne Dag sig tilkjende i de sædvanlige Tegn paa almindelig Deeltagelse: Illuminationer, Transparenter, Fyrværkerier, Fakkeltog, Glædesblus, Festmaaltider etc. I de større Byer, saasom Coln, Achen, Trier, Münster, Regensburg, München, Breslau etc. vare disse Tilkjendegivelser af de varmeste Sympathier for den h. Fader og Begeistring for Kirkens Sag ikke blot i kunstnerisk Henseende smagsfuldt udtænkte og iværksatte, men den hele Anordning tillige allevegne saa kostbar, at Mange blandt dem, der ere fremmede for de Følelser, hvoraf de vare fremgaaede, upaatvivlelig ville have forarget sig over dem. Thi den Begeistring, hvormed det katholske Folk overalt har feiret denne Dag, den beredvillige Mundhaandethed, hvormed Enhver har ydet sit Bidrag til disse Festligheder, danner en iøinesaldende Modsetning til de af en stor Deel Samtidige nærede Forventninger om Pavedømmets og Katholicismes nærførestaaende Undergang. Det bør derfor i denne sidste Henseende ikke forblive uomtalt, at denne Deeltagelse blandt Tydsfflands i confessionel Henseende saa broget blandede Befolkning har været saa almindelig, at ikke blot de protestantiske Beboere, endog i Byer, hvor de — s. Ex. i Coln og Münster — udgjøre et betydeligt Antal, men endog Israæliterne i den skjønneste Cendragtighed sluttede sig til deres katholske Medborgeres festlige Glædesyntninger. Man saae ogsaa i deres Vinduer Transparenter med Inscriptioner, der ud-

talte Beundring for Paven's Person. Angaaende Wien fortjener det derimod, som et for den gamle Kaiserstad mindre berømmeligt Tidens Tegn, at bemærkes, at medens den religiøse, Kirkens Sag trofast hengivne Deel af Befolkningen fyldte alle Kirker ved de festlige Formiddags-Gudstjenester, saae man sig af Hensyn til den „liberale“ Meningsterrorisme, og navnlig af en velgrundet Frygt for de af det moderne Fremskridts Bannerførere for dette Tilfælde forberedte Pobeloptoier, nødt til at opgive enhver Tanke om alle offentlige og folkelige Festligheder. Man havde i Carnevalstiden ved flere Leiligheder seet saadanne Exempler paa, hvad den wienste Pobel kan lade sig bruge til, at man havde al Grund til at være forsigtig, for at undgaae Anledning til offentlige Skandaler.

Som et skjønt og for den christelige Tænkemaade ærefuldt Beviis paa, hvorledes man opfatter en saadan Fests Betydning, fortjener det at fremhæves, at det katholske Tydslands Studenter have foreviget Mindet om samme ved Indsamling af frivillige Bidrag for Opførelsen af en katholsk Kirke i Greifswalde, og at Mænd og Kvinder af alle Samfundsklasser have forenet sig om at danne et Fond til at bestride de forskjellige kirkelige Fornødenheder i de hist og her adspredte katholske Menigheder, der savne baade Geistlige og Kirkebygninger. Disse Savn ere især forenelige i det store Paderbornske, en Mængde protestantiske Egne omfattende Dioces. Betydelige Summer ere ligeledes i Paaskeugen tilflydte Foreningen for den h. Grav i Cöln, der har til Formaal at fremme den romersk-katholske Kirkes Sag i det hellige Land, hvor den ene af Mangel paa Pengemidler maa finde sig i at være stillet i Skygge af den schismatisk græske Kirkes og den protestantiske Propagandas resp. fra Rusland og England ivrigt understøttede Bestræbelser.

Østerrig. „Donau Ztg.“ skriver: Fyrst Mensdorff-Dietrichstein forfikkrede nylig i en privat Audients den h. Fader om Kaiser Franz Josephs og det kaiserlige Huses, samt den østerrigste Regjerings og hele det østerrigste Monarchies trofaste Hengivenhed for hans Person og for den h. Stol. Pius IX svarede ham uden nogen Tøven og med sin vanlige Venlighed: „Ja, Ja! Hvad Kaiseren og hans Hus og det store Fleertal af Folket angaaer, er jeg overbevist om Sandheden af deres Ord. Dog, hvad den østerrigste Regjering anbelanger, tillader jeg mig at nære en stor Tvivl om dens Hengivenhed for den h. Stols Sag!“

— I en Skrivelse fra Wien til „Univers“ hedder det: „Den 11. April har i Sandhed her været pragtfuld; den har overgaaet alle Forventninger. Tusinder af Communioner i alle Kirker, høitideligt Te Deum efter Hoimesssen i St. Stephanskirken, der celebreredes af Cardinal-Ærkebiskoppen, og Te Deum i det kaiserlige Capel. I Universitetskirken feiredes Messen af den apostoliske Nuntius, der to fulde Timer igjennem udeelte den h. Communion til de Troende, som havde indfundet sig for at modtage den af Pius IX' Repræsentrants Haand. Ved Middagstid begyndte Gratulationsvisiterne. Prindsen af Hohenzolohé ankom med stor Pomp til Nuntiaturen i Kaiserens Navn; de øvrige Medlemmer af det kaiserlige Hus sendte deres øverste Hofembedsmænd. Grev Beust, hele det diplomatiske Corps og det høiere Aristokratie indsendt sig personlig, og siden store Skarer af Herrer og Damer, for ikke at tale om de utallige Telegrammer og Visittkort, som hele Dagen igjennem strømmede til Hotellet *) Om Aftenen blev den pavelige Nuntius modtagen med længe vedvarende Bisaldsraab ved en i Dagens Anledning i det katolske Casino foranstaltet musikalsk Soiree, som han bivaagede.

Frankrig. Det pavelige Jubilæum. I alle Frankrigs Egne, og navnlig i de større Steder, er den h. Faders Guldbryllupshøitid, som Franskmændene kalde dette Mars 11te April, bleven feiret med stor Høitidelighed baade i store og smaa Kirker. I Paris celebreredes Hoimesssen i Notre Dame af Ærkebiskoppen, og i St. Sulpice af den pavelige Nuntius. Denne sidste Kirke var overfyldt indtil Trængsel, og den store Forsamling bar Præget af den dybeste Andagt og modtog knælende den pavelige Betsignelse. Da Nuntiusen forlod Kirken, gav Mængden sine Følelser frit Løb. Den store Plads udenfor var tæt opfyldt af Mennesker; og saasnart Paven's Repræsentrant viste sig i Forhallen, gav Entusiasmen for Pius IX. sig Lyst i uendelige Leveraab for Kirkens Overhoved. Om Eftermiddagen gjentog den samme Scene sig efter Vesperen. Politisoldaterne havde ouden ved at bane Nuntiusen og hans Følge Vej igjennem Trængslen. Under uophørlige Tilraab blev han ledsaget til sit Hotel, hvor han maatte træde ud paa Balconen, for endnu engang at lyse Betsignelsen over den forsamlede Mængde.

*) Dette Samme fandt ikke mindre Sted i Paris og Bryksel.

England. Det var d. 1 Februar, at den nye engelske Ministerpræsident Gladstone indbragte Lovudkastet angaaende Afstæffelsen af den irske (protestantiske) Statskirke i Underhuset, ledsaget af den Erklæring, at dette Anliggende allerede kunde betragtes som factiff afgjort ved Resultatet af Valgene i Forbindelse med det forrige Ministeriums Fratrædelse. Lovudkastet blev, tiltrods for alle den tidligere Premierminister Israels Forsøg paa at standse det, vedtaget ved første Læsning (3: Afstemning), og ved den anden Læsning, som fandt Sted fra 18—23 Marts, fik det en Majoritet af 118 Stemmer. Senere Efterretninger erklære dets endelige Vedtagelse med stor Majoritet for at være fuldkommen betrygget.

— London. Kirkebesøg om Søndagen. I City, Londons østlige Kvarter, er der 35 anglicanske Kirker. En Correspondent i „Times“ har i det sidstforløbne Aar gjort sig til Opgave, hver Søndag at besøge disse Kirker, den ene efter den anden, for at kunne afgive et nøiagtigt Vidnesbyrd om Kirkebesøget. Han beretter da Følgende herom: „I 2 af Kirkerne bestod hele Forsamlingen af 5 Personer i hver af dem; i 3 andre vare der under 10 Personer tilstede, i 6, beløb det hele Antal sig til imellem 10 og 20 Personer; i 10 andre talte jeg 20 til 40, og i de øvrige fra 40 til 90. Kun i en eneste fandt jeg 100 Tilstedeværende, deriblandt de fattige Kvinder indbefattede, som havde indfundet sig for at faae Andeel i Brøduddelingen.“

— Conversioner. Bladet „Weekly Register“ indeholder en Statistik over Antallet af de Personer, som i Løbet af det forgaaende Aar ere overtraadte fra den anglicanske Høikirke til den katholske Kirke, og Bladet mener sig at være temmelig sikker paa Paalideligheden af denne Angivelse. Ifølge samme udgjør Antallet af de Offenheden betjendte Conversioner 21 til 2200 Personer, iblandt hvilke befinde sig to Mand af den høiere Adel, 12 anglicanske Geistlige og 7 a 8 Universitets=Graduerede.

— En Skrivelse fra Rom til „Cöln. Vzt.“ meddelev, at der fra England er i Anledning af d. 11 April tilsendt Pius IX. en Messsepult og et Missale, der, foruden at være virkelige Kunstværker, ere rigt prydede med Brillanter, samt Guld og Sølvforzирinger. Bladet bemærker i denne Anledning, at baade Pius VII (død 1823) og Gregor XVI (død 1846) under deres arefulde Regjeringer fejrede deres halotredstindstyveaarige Præst=jubilæer, men at disse Hædersdage hengik saagodtsom spurløse.

Saa meget mere, tilføier det, maa den Jagttagelse, at hele den katolske Christenhed viser en saa levende Deeltagelse for den nuværende Pave, falde alle dem tungt paa Hjertet, som troe paa Pavedømmets nærforestaaende Undergang!

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen d. 9. Mai.** 6. Søndag efter Paaske. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 10. M. Antonius, Biskop. 11. Ti. Frants af Hieronymus, Bisk. 12. O. Nereus, Achilleus og Flavia Domitilla, Mart. 13. Co. Octav af Christi Himmelfart. 14. F. Apostelen Johannes' Martyrium.
- Lørdagen den 5te Mai.** Vigilie til den hl. Pintsjefest. Fastedag. Kl. 8 Prophetiernes Læsning, Døbevandets Indvielse, Litani til alle Helgener, Høimesse.
- Søndagend. 16. Mai.** Den helligaands Sendelse. 1ste Pintsjedag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 3 Vesper. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Høimesse. Kl. 6 Festandagt med Prædiken.
- Mandagen den 17de Mai.** 2den Pintsjedag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Festandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Høimesse. Kl. 6 Festandagt med Prædiken. — 18. Ti. 19. O. 20. Co. 21. F. og 22. L. Octavdage.
- Onsdag den 19., Fredag den 21. og Lørdag den 22. Mai** ere kirkelige Tamperdage og derfor befalede Fastedage.
- Søgnedagsgudsstjeneste i Sct. Ansgars Kirke:** Stille Messe Kl. 7 og 8½ Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. Korsvei: Fredag Esterm. Kl. 3—9. I Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. — I Kapellet, Tolbodveien 14: Stille Messe Kl. 6.

„Katholsk Kirketidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionair, Hr. Grosserer C. B. Pohrer Gøttersgade 5, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de kgl. Postcontorer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 ø.

Kjøbenhavn.

D. E. Olsen & Co.s Bogtrykkeri, Njefstræde Nr. 18.

Katholsk Kirketidende.

Syttende Aargang.

N° 11.

Søndagen den 23de Mai.

1869.

Indhold: En uhørt Beskyldning. — Kirkelige Efterretninger: Rom. Italien. Tydskland. England. Rusland og Polen. Kjøbenhavn.

En uhørt Beskyldning.

I dette Blads Nr. 9 S. 133 saae vi os nødsagede til, for ikke at geraade ind i en ubeleilig Udskielse, at forbeholde os, i en senere Efterskrivt at drøfte et det der behandlede Thema ganske ubedkommende Angreb paa vor nuværende Paves Person. Forfatteren til de af os i de foregaaende Artikler omhandlede „Oplysninger“ i Fredericia Avis har nemlig tilladt sig gjentagne Gange, som var dette aldeles utvivlsomt Factum, at udtale den efter vor Formening aldeles opdigtede, ved intet Paastud for nogenformelt foranlediget Misforstaaelse retfærdiggjorte eller blot undskyldelige Paastand, at Pius IX. i en apostolisk Skrivelse af Aaret 1865 skulde have anvendt paa sig selv de bekjendte Ord af vor Frelser (Joh. 14, 6), og sagt: „Jeg er Veien, Sandheden og Livet.“

At enten vor nuværende eller nogen tidligere Pave skulde have sagt om sig selv, hvad ingen anden end Gudmennesket Jesus Christus havde Det til at udsige, det maa dog vel ethvert fornuftigt Menneſte finde saa utrotigt, at der ikke behøvedes at spille noget Ord paa en saadan Vagvaskelses Gjen- drivelse. Da den imidlertid i Løbet af de ni Maaneder, Hr. Dr. Zeuthen har anvendt paa at forfalſke sit Publicums Begreber om katholske Ansiggender, ikke mindre end fire Gange er

anbragt i Forbindelser, hvor der kjendelig er anlagt paa at gjøre Effect med den, bør den ikke hengaae upaatakt, forsaavidt som de, der maatte være tilboelige til at troe det Værste, af vor Tausghed kunde ublede den Slutning, at vi Intet havde at sige hertil. Det sees altsaa at være Hr. Doctoren ganske særdeles om at gjøre, at denne Bestyldning finder Tiltro, siden han saa omhyggelig indstærper den. Men spørger man nu, af hvilken Rilde han har øst sin Kundskab om denne Enormitet, da faaer Læseren Intet Andet at ride herom, end at han har læst i Dr. Steenstrups Tidsskrift, at den skal findes i en „apostolisk Skrivelse fra Aaret 1865“!! Vi have forgjæves anstillet Esterforskninger denne Sag angaaende, men ere komne til det Resultat, som allerede var os sikkert nok iforveien, at der ikke er et sandt Ord i det Hele. Hr. Doctoren opfordres desaarvag herved til at være saa god, til behørig Underretning for os, nøiere at betegne bemeldte apostoliske Skrivelse med Dag og Datum, og til nærmere Underretning for de Læsere, han har paataget sig at „oplysse“, at anføre den Passus af samme ordret og i dens fulde Sammenhæng, hvorpaa han grunder sin Bestyldning. At nemlig en Naturkyndig, som udgiver et Tidsskrift af et meget blandet Indhold, og ligesom Dagspressens nærværende Ledere ikke tager det saa nøie med Sandheden, naar Talen er om den katholske Kirke, fordi man nu engang betragter den hertillands som retløs given til Priis for enhver opdigtet Insinuation, der egner sig til at nære og befæste de nu eengang tilvante herskende Fordomme, — at en saadan for al Interesse for Sagens Realitet indifferent Udgiver af et Tidsskrift, der blot har det priselige Formaal for Die, at underholde sine Læsere, kan tillade sig blindt hen at udskrive saadanne Ord af udenlandste Blade, for hvilke det er en Existentis- og Livsbetingelse, et sandt Levebrød (baade i aandelig og timelig Forstand) at belyve Paven og den katholske Kirke — dette forundrer os ikke videre. Men Hr. Dr. B. udgiver sig for at være Theolog, og han

gjør som offentligt og officielt „Sandhedsvidne“, som Forskynder af „Guds rene Ord“ Fordring paa at holdes for sanddru. Dersom han altsaa ikke vil i sin Menigheds Dinstaae som den, der med en for en gammel Mand høist usømmelig Betfærdighed og i en aabenbar ondskabsfuld Hensigt forsætligt har udbredt en tendentios Løgn, som vistnok Andre have opdigtet, men som han, uden i mindste Maade at undersøge Sagen, har lagt saa stor Vægt paa, hertillands at bringe i Omløb og staffe Tiltro; dersom han med andre Ord ikke vil staae blameret som offentlig Vagvaster og literær Mindremand, da behage han at gjøre tilbørlig Rede for, hvorpaa han begrunder sin Sigtelse. Vi antage, at han godt veed, at Bevistet for en Bestyldning paahviler Anklageren, men kunne iøvrigt forsikre ham om, at vi med største Gemtyktro imødesee enhver nærmere Oplysning om dette Punkt!

En saa grov Forsyndelse med det ottende Guds Bud — hvis Hellighed vi ikke nære mindste Tvivl om, at en saa nidkær Sjælesørger med al tænkelig Salvelse foreholder baade Unge og Gamle i sin Menighed — finder upaatvilelig sin Forklaring i Fr. Doctorens høist abnorme sjælelige Constitution, og deraf følgende Betragtningssmaaade af det her paagjældende Forhold. Han besvarer sig nemlig (i Fr. Av. af 21. Nov. f. A.) over, at vi i nogle Artikler, vi kort iforveien (16—19 Nov.) havde indsendt til samme Blad, skulde have tilladt os „forsærdelige Angræb paa hans Person,“ ja at vore Udtalelser „syntes at at gaae op i lutter Personligheder,“ medens han roser sig selv for en „rolig og lidenskabsløs“ Fremstilling af de behandlede Forhold, og undskylder sine hadefulde Sigtelser mod vor Kirke og den katolske Geistlighed i dens Heelhed med „den vigtige Forstjæl, at det ikke er mod et enkelt Menneeste, men mod et stort Kirkesamfund, han har yttret sig“ (!!). Saaledes tænker og taler den høist obscure Literat, af hvis Skriverseri i en Provindsavis kun en Brøkddeel af den danske Læserverden har taget Notits, saaledes tænker og taler han, medens han til-

lader sig en saa usandsfærdig og ærefærdig Betydning ind i den Personlighed, der ikke blot maa som saadan kaldes enestaaende i vor Tid, men repræsenterer det største Religionsfundament i hele Verden! Vi overlade atter her Dommen over det sædelige Standpunkt, der skjuler sig bag disse Uttringer, til enhver Læser, der ikke er aldeles fremmed for hvad man kalder Vredfølelse og Selvagtelse. Ene og alene Hr. Doctors egen Person er ham allsaa saa dyrebær, at han ikke kan taale en Replik paa hans yderst grove og hensynsløse Angreb paa hele den katholske Kirke og en utallig Mængde Personer af stor historisk Betydning, og at han ikke stammer sig ved, saaledes at føre sig den Omstændighed til Nytte, at vi med velberaad Hu slet ikke indlod os paa Sagens Realitet, men blot fandt os foranledigede til at gøre den bedre Deel af Avisens Læsere opmærksomme paa det forargelige Spil, der her var drevet med deres Ukyndighed og Godtroenhed. Vi talte her naturligvis blot om dette Skriveries „Aand og Charakter“ i det Hele, og kun forsaavidt om hans os i og for sig aldeles ligegyldige Personlighed, som denne var den concrete Form for den latterlige Opblæsthed og avindsfulde Egoisme, der karakteriserer hans hele Angreb, medens vi iøvrigt, hvad Realiteten angik, henviste til Artiklerne i vort eget Organ. Vi bede endnu engang Læseren at betænke Alt hvad der ligger i Hr. Doctors eiendommelige Forstaaelse af det ottende Bud og Angreb paa Personer!

Endnu et Par andre Insinuationer af lignende Art, med Hensyn til hvilke vi nødvendig vilde give den tjenstfærdige Substitut, der i den paagældende Avis Nr. 185 beder samles Læsere „vel at lægge Mærke til den naive Underfundighed,“ hvormed vi skulle have „forbeholdt os Ret til at lade ubesvaret hvad vi ikke kunne bortforklare.“ Anledning til at fixere eenfoldige og mistroiske Avislæsere, ville vi i nogle følgende Numere omtale Et og Andet i ganske smaa Stykker paa 1 a 2 Sider, hvert med en særskilt Overskrift og betegnet med en „*“ for at Læsere kunne vide, hvor de høre hen. De Gjenstande, som ville blive

omhandlede i samme, ere af den Bestaffenhed, at vi troe, at Enhver vil læse disse Smaabemærkninger med Interesse.

Efterretninger.

Rom. L'Univers of 19de April indeholder nedenstaaende fuldstændige Gjengivelse af den Tale til de samlede Deputationer fra de katholske Nationer, hvoraf vi i vort forrige Nummer meddeelte et kort sammentrængt Udtog. Denne mærkværdige Forsamling fandt Sted i den umaadelig store Sal, der indtager Rummet ovenover Peterstirkens Forhal; og den Tale, som den h. Fader ved denne Leilighed holdt, maa uden tvivl ansees for den meest karakteristiske Afspæiling af de Følelser, hvormed han modtog alle denne Dags samlede Vres- og Kjærlighedsberisjer.

„Jesu Christi Kirke har stedse været Gjenstand for de Ondes Forfølgelser; men, har den uafsladelig været nødt til at kæmpe, saa er den til enhver Tid gaaet seirrig ud af sine Kampe. Gud har altid forsvaret, og forsvarer endnu stedse Sin Kirke, idet Han efter Tidernes forstjællige Vilkaar betjener sig af forstjællige Midler. I længst henrundne Tider betjente han sig af saadanne, som maaskee ikke vilde være hensigtsmæssige i vor Tid. Gud forunder os ikke den Naade at gjøre Undergjæringer for at omvende Folkene, saaledes som det skete tidligere ved de Hellige, som Han opvakte iblandt dem. Vistnok har det aldrig i Virkeligheden manglet paa Hellige; men dersom disse i en Tid som den nærværende bleve udsendte til Folkene og Byerne, da vilde et nuomstunder allevegne mægtigt Parti — om det end er vist, at dette kun udgjør et Mindretal blandt de forstnævnte — forfølge dem til det yderste istedetfor at høre deres Ord, og gjøre deres Sendelse unyttig, ved at forhindre Udvælsen af deres Embede.

„Ikke desto mindre — Gud tillader ikke, at Hans Kirke staaer forladt, og, om den og blev forladt af Alle, da skulde Han endnu som fordem med sit mægtige Guddomsord hyde Vindene at lægge sig og bringe Vølgernes Larmen til at tie. Thi omendstjøndt Kirken angribes fra alle Sider, reise sig Millioner af Katholiker — og jeg seer jo her Repræsentanter for alle Nationer

for mig — rede til at forsvare denne h. Stol og alle Vore Rettigheder. Nei i Sandhed, Vi tør ikke for deres Dine nedlade os til nogen uværdig Forsoning med denne Verdens Magter.

„Siger derfor til alle dem, som maatte ønske noget Saa-
dant, siger dem hvad jeg her siger eder: at Sandheden ikke kan
forsone sig med Bildfarelsen, det er med Løgnen, og at denne
Sandhed er den, som indtil dette Dieblit bestandig er forkyndt
og uafslædig gjentaget fra denne h. Stol. Lader os hellere bede,
at Alle maae omvende sig til denne Sandhed, og at den maa
forene alle Mennesker til Eet. Men der er desværre Mange,
som endnu ere odskilte fra os i Henseende til Troen; for dem
ville vi bede, at ogsaa de maae finde Hvile i vor hellige Kirkes
Favn og under den fælleds Faders Tag, og forøge Antallet af
vore Brødre. Lader os henvende til Herren de skønne Ord,
med hvilke den kirkelige Liturgi nylig bønfaaldt ham: Deus, qui
diversitatem gentium in confessione Tui nominis adunasti
. . . (Gud Du som har forenet Folkenes Mangfoldighed til
Dit Navns eendragtige Bekjendelse . . .)

„O, at een og samme, den ene faude Tro, maa besjæle eder,
at een og samme Fromhedens Iver maa forene eder — denne
Iver, som uden Dphør drager eder mod Rom, som mod Eders
fælleds Eenheds Tyngepunkt, og som bringer eder til at slutte
eder tæt om denne hellige Stol. O Christenhedens Rom, Du
som har afløst det Rom, der var den gamle Hedningeverdens
Hersterinde — Du, for hvem denne Verdens Mægtige høimodigt
bøiede sig, og modtog af Dig saamegen Glæds, Anseelse og
Styrke, som de vare villige til at yde Dig Vrefrygt og Under-
kastelse, og tilbyde Dig modigt Forsvar — Jeg søger forgjæves
dette Rom, men jeg kan ikke finde det længere! . . . . Mit
Rom, Mit eget Rom — det finder Jeg i eders Dine og i eders
Hjerter, som i alle deres Heerter, der tilligemed eder udsende
længsesfulde Sukke mod dette Eenhedens, Sandhedens og Styrkens
Middelpunkt, stedse rede til at ofre Alt for dets Ære og For-
svar.

„Lader os derfor med en stedse voxende Fryghed og Tro-
skab bevare Bestandigheden i dette Sindelag! Og for at op-
muntre eder dertil, vil Jeg, inden vi skilles fra hverandre, efter-
lade eder Herrens Betsignelse. Guds Betsignelse er en kostelig
Gave, og Jeg giver eder den, for at den kan være med Eder ind
til Døden, og fremfor alt i det forfærdelige Dieblit, da vi
skulle give vore Sjæle tilbage til Gud. Da, i eders Døds-

angst, ville I mindes den Betsignelse, som jeg idag giver eder. Den styrke eder og erhverve eder den Betsignelse, som varer i al Evighed!"

Under Fremsigelsen af de sidste Ord var den h. Fader rørt til Taarer, og Meddeleeren tilføier, at det var umuligt at beskrive den bevægede Stemning, som greb alle Tilhørerne, og de Bevidnelser af Kjærlighed og Begeistring, hvori den gav sig Luft, da Pius IX. forlod Salen.

— Den 13. April modtog Hs. Hellighed henimod 600 Damer fra alle katholske Lande. Hertuginde af Lava Montmorency, en Datter af den berømte Greve Joseph de Maistre, førte Ordet for denne Forsamling, og overrakte den h. Fader paa dennes Begne, efter Oplæsningen af en kort Adresse, et stort Maleri af den franske Maler Lafont, som fremstillede Scener af Slaget ved Mentana, tilligemed en meget kostbar Bøng, hvori en betydelig Sum i Guld. Adressen sammenlignede denne Begivenhed, med Hensyn til dens Betydning og forhaabede Virkninger, med Slaget ved Lepanto, og Pius IX. med Pius V. Af den h. Faders Svar paa denne Adresse skulle vi her blot udhæve en Ytring, der ligesom alt det Øvrige, han i disse Dage har talet, afgiver det skjønneste Bidnesbyrd om den Kjærlighed og Mildhed, der opfylder hans ædle Hjerte og affpeiler sig i hans Afsyn, som i ethvert af hans Ord og i alle hans Handlinger*). Han sagde nemlig, efter at have udtalt sin Tak for Gaverne: „Deres Gave minder mig om en mærkværdig Dag, om den Dag, som sikrede Retfærdighedens Seir over“ . . . Her standsede han et Øieblik, men tilføiede strax: „Jeg veed ikke, hvilket Ord jeg skal betjene mig af; Jeg vil ikke sige noget haardt; Jeg vilde saa gjerne finde et Udtryk, som ikke kunde saare Noget — nu jeg siger da: Retfærdighedens Seir over Uretfærdighedens (l'iniquité) Angreb. Tilvisse det var en stor Uret, men den har kun havt den Virkning, at den har vaakt alle disse brave og heltmodige Forsvareres Iver, hvis selvfornægtende Mod har tjent til at opmande hele den katholske Christenhed, og befæste denne hellige Stol. Seiren ved Mentana er bleven en Seir for Kirken; Seiren ved Mentana har givet Signalet til denne Bevægelse, som kundgjør sig over hele den christne Verden. Den har, som jeg nylig sagde, hidført Retfærdighedens Seir.“

*) Vi henviser i denne Henseende ogsaa til det i dette Nr. meddelte Svar til de unge Italienerne.

— Den 14. April modtog den h. Fader Deputationer fra Foreningen: „Italiens katholske Ungdom“ tilligemed Hr. Stephan Margotti, en Broder til Hovedredacturen af det ener-gifte kirkeligsinde Turinerblad „l'Unita cattolica“. Denne Forening af unge Italienerne har sit Hovedsæde eller For-eningspunkt i Bologna, og danner en Modsatning til det saa-kaldte „unge Italien“. Den flottes om Kirkens Banner, lige-som det sidstnævnte om Revolutionens. Denne Bevægelse blandt den katholsksindede italienske Ungdom griber bestandig mere om sig, og den Deputation, som den sendte til Rom for at lyk-ønske den h. Fader, har saavel ved sit store Antal (den bestod af mere end 1000 unge Mænd fra alle Dele af Halvøen), som ved de rige Gaver, den medbragte, givet et glimrende Beviis for denne Forenings voksende Betydning og Indflydelse. Dens Adresse talte 30,500 Underkripter, der af 15 Medlemmer vare samlede i det korte Tidrum af 4 Uger. Dersom Tiden havde tilladt det, vilde det have været dem let at samle endnu nogle tusinde Underkripter. Ved Siden af Pius IX'. Fortjenester af Kirken fremhæver denne Adresse ogsaa hans Fortjenester som verdslig Regent, og udtaler sig paa det meest afgjorte for Paven's verdslige Herredømme.

J sit Svar paa denne Adresse, hvoraf „L'Unita catt.“ kun seer sig istand til at levere et Uddrag, siger den h. Fader blandt Andet: „Stakkels uhykkelige Italien! Held og Belsignelse følge Dig for de katholske Millioners Skyld, som beboe Dig! Derfor lyser jeg min Belsignelse over hele Italien, eller dog over den store Fleerhed af dets Børn. Thi det er katholsk, paa det Mindretal nær, som har opgivet Troen og arbejder paa at undergrave alle Grundpiller for Samfundets Belfærd. Kan jeg velsigne disse Menneſter? Al, velsigne dem kan jeg vel ikke. Men, kunne de ikke være Gjenstand for mine Belsignelser, saa skulde de dog være Gjenstand for mine Bønner. Kan jeg end ikke elske dem som Sønner og Troende, saa vil jeg dog elske dem som Ulykkelige, der ere farne vildt fra Sandheden, elske dem med Christi Kjærlighed, Som, da han døde paa Korset og kastede et Blik paa sine Fjender, bønſaldt sin himmelske Fader: Fader! tilgiv dem!

„Men J, kjære unge Mænd! J holde sammen med Mig, og Jeg med Eder. Vi maa kæmpe mod Vildfarelsen og træde vore Fjender under Vine; vi maae søge at udrydde Giften af deres Hjerter, og bevare alle dem, som den endnu ikke har smittet. Vi maa omfavne alle dem i Kjærlighed og

vinde dem for Guds Sag, som endnu ikke fuldkommen have bestemt sig for det Gode og Sande.

„Da den hellige Pave Sixtus blev ført til Martyr-døden, mødte han paa Veien en Ungling, som stedse havde elsket ham og været hans Medhjælper under Fuldbyrdselsen af hans hellige Embede. Da nu denne unge Mand saae den h. Pave blive slæbt til Martyriet, raabte han høit: „Min Fader, hvor vil Du gaae hen uden Din Søn? Hvorledes? Maa jeg ikke følge Dig til Nætterstedet, følge Dig i din Lidelse og Død?“ Dette forekommer mig at gjentage sig i dette Dieblit, hvor jeg staaer omgiven af denne store Skare af unge Mænd. Det er som om J alle tilraabte mig: vi ville følge Dig og aldrig forlade Dig! Vi ville kæmpe ved Din Side for at seire med Dig!

„Vel trues vi nu fortiden ikke af Bøddeløgen, men Verdens Had tiltager bestandigt, om end i en skjult og forfinet Skikkelse, og det kræver paa sin Viis stedse Martyrer. O, lad os da trofast holde sammen og bede Gud forunde os den vigtigste af alle Naadegaver: den hellige Udholdenhed og Bestandighed i det Gode! Ja, mine unge Medstridere, bliver bestandige i det Sindelag og de Forsætter, der nu besjæle eder, og, naar J vende tilbage til Eders Hjem og til eders Kjære, da siger dem alle, hvad jeg har sagt Eder, og hvad J have sagt mig, og jeg er sikker paa, at J saaledes ville bidrage til at vinde flere Forsvarere for Sandheden.

„Saa velsigner jeg da hele vor Halvø; Den blive paant et Midtpunkt for Frelse og Liv for hele Verden. Den Helligaand besjæle Eder med den Kjærlighed, som altid beder for de Ugudeliges Omdvendelse og for de gode Menneffers Bestandighed og Trofast!

Benedictio Dei omnipotentis etc.“

— Som et glædeligt Beviis paa, at ikke alle, som besjæle sig til en anden Tro, luffe Dinene for Betydningen af den herlige Fæst af 11te April, som Verden nylig har været Vidne til, meddele vi følgende Skrivelse til den Berlingske „National-Ztg.“ fra Bladets protestantiske Correspondent i Rom: „Man kan ikke andet end beundre den Lethed og Ynde, hvormed denne ærværdige Olding veed at besvare de hundrede Adresser, som henendes til ham. Selv de til Nationalpartiet hørende Romere tilstaae, at Demonstrationerne til Gunst for denne pavelige Familiefest have Dimensioner, som man ikke skulde have ventet. Mage til samme lader sig

i Sandhed ikke opvise i Pavedømmets lange Historie; det skulde da i saa Fald have været i de Dage, da Pius VII. efter Napoleons Fald kom tilbage til Rom. Festen for den første Messe, som Pius IX. læste den 11. April 1819 i hiin lille romerske Kirke, er i Sandhed bleven til en stor Demonstration for hele den katholske Verden, af hvilken den romerske Kirke vil udele sine fuldkomne berettigede Slutninger og som den ikke vil undlade at benytte til sin Fordeel. Man maa gaa langt tilbage i de romerske Jubelaars Fortid, for at finde en lignende Tilkjendegivelse af den katholske Verdens offentlige Mening; thi denne bestaaer dennegang ikke i personlige Pilgrimsvandring af troende Katholiker, men i en stor Repræsentation ved Ufsendinge og en masseagtig Tilsendelse af Foræringer, som ikke blot fra vor Verdensdeel, men fra den katholske Kirkes fjerneste Colonier i Asien, Afrika og America ere strømmede sammen i Vaticanet. Mængden af de fremsendte Kostbarheder af enhver Slags: Guldfalke, rigt besatte med Edelstene, Crucifixer, Reliquiarier, Malerier, Mosaiker, Elphenbeensarbejder, Tapeter o. desl. skal gaae til det Utrolige. Man tør vistnok sige, at aldrig noget levende Menneske paa nogen enkelt Dag er bleven overøst med saa rige Gaver. Den 11. April maa i Sandhed kaldes for den skønneste Dag i Pius IX.s Liv; og, hvorledes man end tænker om Betydningen af denne Fest — saameget er vist, at en saadan aldrig kunde blive noget andet, om end nok saa høit stillet, Menneske i Verden til Deel. Vilde man end sige — hvad jo iøvrigt følger af sig selv — at Pius IX. under de nærbærende politiske Forhold selv har taget Deel i denne Demonstration, saa vilde man dog tage storlig Feil ved at betragte det Hele som et Værk, der hidrørte fra Biskoppernes og Geistlighedens Machinationer! Sagen er nemlig simpelthen den, at den katholske Christenhed vil have og beholde sin Pave, at den vil feire ham og fremdeles opretholde hans Magt. Italienerne ville aldrig give Slip paa ham, eller finde sig i, at han forlod deres Land!

— Som tidligere berettet bleve de den h. Fader fra hele den katholske Verden tilsendte Kjærlighedsgaver, forsaavidt de ikke bestode i rede Penge, udstillede i Vaticanet. Pius IX. skal under Betragtningen af dem have udbrudt: „Dette er min Verdensudstilling! Den er ikke foran-

staltet af Industrien, men af mine trofaste Børns Kjærlighed!" — Efter „Cöln. Volksztg.“ beløbe de i rede Penge den h. Fader gjorde Foræringer sig til en Sum af c. 7 Millioner Francs. En anden Beretning vurderer deres Beløb til 5 Millioner Francs.

Italien. Et Brev til »l'Univers« fra Florenz af 15de April indeholder en interessant Skildring af hele den revolutionære Leirs confuse Flauehed under den katholske Verdens storartede Demonstration i Anledning af Paven's Jubilæum, hvori netop Italien har taget saa rigelig Deel*). Den kirkefjendtlige Presse forsøger sig i alle tænkelige Kunstproductioner, der kunne agtes for tjenlige til at skjule den Forvirring og det Raseri, hvoraf den under den almindelige Enthusiasme for Paven og den h. Stol har følt sig overvældet. Dens sidste hykkelske Røpdanker er naturligviis Distinctionen mellem Kirkens Overhoved og „Kongen af Rom“. Kammeret skulde gjenaaabnes den 12. April, altsaa Dagen efter, at hele Verden høitidelig havde bekræftet det gamle Ord: »Roma caput mundi« (Rom Verdens Hovedstad). Det aabnedes vel ogsaa, men langtfra med det Bulder og Tordenbrag, som man ved denne Leilighed skulde have ventet. Forsamlingen var lidet talrig, og den har aldrig været saa spag og labmålet som paa denne Dag, uagtet Hr. Ratazzi netop i denne Anledning under en Reise i de sydlige Provindser havde gjort sit Bedste for, ved bestemte Løfter at forpligte alle sine Meningsfæller af „Venstre“ til at give Møde. Det gjaldt nemlig om at tilveiebringe en stor Spectakelscene for den ny Doctrin: Rom, Italiens Hovedstad. Men Stemningen var som sagt mat og flau, og først den 14. havde et lille Antal af Revolutionens enfanter terribles saavidt forvundet sin første Forfrækkelse over den forandrede Situation,

---

*) Det fortjener at bemærkes, at der i hele Italien, naturligviis med Undtagelse af Rom, ikke er nogen By, der ligesaa Revolutionens første Begyndelse har udmærket sig mere ved anti-revolutionære Demonstrationer af enhver Art, end Turin. Ingen italiensk By har ved enhver Leilighed givet eclatantere Beviser paa, at det ulige store Fleertal af Beboerne er ivrigt katholsk fundet, og at Revolutionen der, som næsten alle andre Steder, er et Kunstproduct af en doctrieneradikal Minoritet, der terroriserer den bedre Deel af Folket, end netop Turin.

og nogenlunde gjenbundet den tabte Fatning, at de saae sig istand til at rette en beskedent Forespørgsel til Hr. Menabrea om, hvorledes det for Diebliffet stod sig med „det romerske Spørgsmaal“. Conscilspræsidenten røbede en synlig Forlegenhed over dette ubeleilige Spørgsmaal, saa at han havde ondt ved at finde paa et Svar. Dog af to onde Ting vælger man jo altid den mindst onde, og Italiens Finants-svindlot er saa vel bekjendt, at man let begriber, hvor svært det maatte falde denne Statsmand ikke at kunne dreie af for hiint romerske Scylla, uden ved at styrte sig ind i Finants-væsenets bundløse Charybdis. Men den haarde Nødvendighed bød ham at fremhæve den alt andet overveiende Vigtighed af en grundig Drøftelse af alle Budgetterne. Ministeren traf det Rette. Venstre glemte for Diebliffet Rom, kom strax i Fyr og Flamme over Pengespørgsmaalet, og Discussionen om samme blev meget levende, medens man forbeholdt sig Drøftelsen af Udenrigspolitikken for næste Age. Man var meget spændt paa, hvad Førsteministeren i Løbet af den ham forundte Frist vilde finde paa at svare: om han fremdeles — ligeoverfor de Hyldninger, som alle andre katholske Hoffer i disse Dage havde bragt Pavedømmet — vilde vove paany at aftærse sin og alle tidligere italienske Ministres Yndlingsphraze, at Pavedømmet er en forældet Institution, som nu har overlevet sig selv, og at det, i Henhold til Tidernes Medfør, nu maa ansees for absolut nødvendigt, at Rom i Fremfridtets og Oplysningens Navn bliver et Bytte for det nye Italiens Udvidelseshunger!

Berlin. En usædvanlig eller særegen Art af Folketælling fandt Sted i Berlin paa de to sidste Søndage i afvigte Januar Maaned. De derværende evangeliske Geistlige havde nemlig forenet sig om at lade deres Kirkebetjente tælle de i Kirkerne tilstedeværende Andægtige. Denne Tælling gav det for Berlinernes kirkelige Sands høist ugunstige Resultat, at der fra alle denne store Hovedstads Sogne kun havde indfundet sig 2 Procent (2 Personer af 100) til den offentlige Gudstjeneste, hvorved imidlertid maa bemærkes, at dette Talforhold i de forskjællige Kirker havde betydelige Afvigelser. Stærkest Besøg (nemlig $14\frac{1}{2}$ Prc.) havde Prædikenen i St. Matthæi-Kirke. Men i den nærliggende St. Lucas-Kirke sank Tallet allerede ned til $5\frac{1}{10}$ Prc., i den nye Kirke til ikke mere end $\frac{1}{2}$ Prc., og det reducerede sig i Petri-

Kirken endog til mindre end $\frac{3}{4}$ Prc. af Menighedens Medlemmer. „Evangelisk Kirketidende“ siger om denne Statistik: „Det samlede Antal af evangeliske Menighedsmedlemmer kan med et rundt Tal anslaaes til 590,000, medens Antallet af Formiddags- eller Hovedgudstjenestens Besøgere omtrent udgjør 12,000, altsaa kun lidt over 2 Prc., d. e. 1 Person af 12 Familier. Gud bedre det!“ — Vi tilføie, at da Prof. Hengstenberg for 44 Aar siden begyndte Udgivelsen af sin „Evang. Kirketidende“, gjaldt Berlin over hele den Deel af den protestantiske Verden, der med Foragt havde vendt sig bort fra den tidligere herskende Nationalisme, for et Religiositetens og Theologiens Paradiis. Unge Theologer i Mængde baade fra Tydskland og de nordiske Lande bleve der grebne af det Omsving i Tidens Tankeetning, som repræsenteredes ved Schleiermacher, Neander, Tholuck, Marheinecke, Hengstenberg o. fl. Vi anføie dette i denne Forbindelse som et mærkeligt Vidtrag til Burderingen af det „Fremskridt“ i religiøs Udvikling, som mange Samtidige ere saa sikkre paa at være Protestantismens utvivlsomme Fortjeneste af Christenheden!

England. Converjioner. „Correspondance du Rome“ beretter, at et Londoner-Dampskib for ikke lang Tid siden landsatte i Calais (Frankrig) en lille Colonie af 10 Damer, der nogen Tid forinden havde antaget den katholske Tro og i de sidste tre Maaneder havde været Medlemmer af den h. Franciscus' store Familie. De vare alle Discipelinder af den berømte Dr. Pusey, og havde i flere Aar helliget sig til Udpøvelsen af christelige Kjerlighedsgjerninger, i det de deels pleiede de Syge i Londons Hospitalet, deels ilede de Fattige til Hjælp i deres Hjem. Denne Kjerlighed førte dem endelig til den katholske Kirke. Deres Overgang gjorde stor Opsigt. Samtidig med dem havde 20 Personer af Stand, deriblandt flere anglicanske Geistlige, forladt den protestantiske Kirke, og man regner, at c. 100 Converjioner staae i Forbindelse med denne Begivenhed. Saasnart de have uddannet sig efter den h. Franciscus' tredie Orden foreskrevne Regel, ville de forlade den Congregation i Calais, som de ved deres exemplariske Fromhed og hellige Beseftenhed have tjent til Opbyggelse, for da at vende tilbage til deres Kloster i London, hvor de iblandt den fattige Deel af Befolkningen ville grundlægge den Misjonsvirksomhed,

som hidtil fornemmelig kun har havt Fremgang og Betydning blandt de høiere Klasser af Samfundet.

Rusland og Polen. Fra Warschau erfarede man i de sidste Dage af forrige Maaned, at Biskoppen af Augustowo, Grev Lubienski, har udstedt et Hvrdebrev, som han har tilsendt ogsaa de øvrige polske Biskopper, samtidig med dets Oversendelse til Dirigenten for „fremmede Religionsbekjendelser“ (!) Muchanow. I dette Brev udtaler denne høie Prælæt med dyb Anger sin Smerte over at have begaaet den dobbelte Forseelse, ikke blot selv at have sendt en Deleгат til det s. A i Petersborg oprettede Collegium, som har til Formaal at løsrive den romersk-katholske Kirke i Polen fra Rom og forene den med Ruslands schismatiske Hierarchie, men at hans Exempel har forført andre Biskopper til det Samme. Han gjør dernæst bitterligt, at han, for, saavidt det staaer til ham, at afbøde denne Skyld, forsone sig med Gud og Kirken, og vinde Fred for sin Samvittighed, har kaldt sin Deleгат tilbage fra Petersborg. Han befaler dernæst sin Geistlighed, ikke at adlyde nogen fra Collegiet i Petersborg kommende Befaling. Muchanow sendte strax Gensdarmer til Biskoppens Pallads for at bevogte den „rebelliske“ Prælæt, og telegrapherede derefter til Petersborg angaaende yderligere Forholdsregler. — I Sandomir vilde den for sin Fjælsighed mod den russiske Regjering bekjendte Biskop Juszyński paa første Søndag efter Paaske feire den h. Messje. Men idet han nærmede sig Altaret, blev han et paa samme liggende forseglet Brev vaer. Han hød da en af de ham ledsagende Geistlige at forelæse det. Det var et paveligt Breve, som affatte Biskoppen fra hans Værdighed og excommunicerede ham. Man saae nu Biskoppen dybt bevæget — om af Anger eller af Brede vides ikke — forlade Altaret og gjøre Plads for en af sine Præster. Man er i høi Grad spændt paa den videre Udvikling af begge disse Biskoppers Skæbne.

I Marts Maaned ere 120 polske romersk-katholske Præster tilfods og i den største Glendighed transporterede til Siberien, fordi de have vovet i disse trængselsfulde Tider at staae deres Menigheder bi med Religionens Trøst. Den øvrige Verden er i taus Orkesløshed Vidne til disse Skændigheder!

Kjøbenhavn. Et tidligere Nr. af »l'Univers« indeholder et Par korte Allocutioner, som Hs. Hellighed den 28de Februar og 9de Marts henvendte til de Katholiker fra forskjellige Lande, der paa disse Dage havde forsamlet sig i Vaticanet. Af disse meddele vi her den af 28de Februar, fordi den ret egner sig til at give en Forestilling om den eiendommelige Friskhed og Ynde, der er udbret over enhver af disse pavelige Improvisationer.

„Mine Børn!“

„Jeg vil kun sige Eder to Ord; og disse Ord ere ikke mine: jeg tager dem af Evangeliet, hvor jeg fandt dem, og hvor vi finde alle vor Herres Jesu Christi egne Ord: Alt, hvad vi skulle tro og gjøre. Vi see da i Evangeliet idag, at en Dæmon havde gjort en Besat blind og stum, havde berøvet ham baade Synet og Ordet — begge Dele ypperlige Ting, men som dog kunne blive meget fordærvelige . . . Alt efter den Brug, man gjør af dem. Nu, denne Besatte, ham helbredte Vor-Herre, idet han gjengav ham Synet og Evnen til at tale.

„Thi see mine Børn: Synet er Befiddelsen af Sandheden; men den have vi tabt, naar vi ikke ere i Naade hos Gud; og Ordet er Evnen til at bede. Dgaa denne Evne forudsætter Naadens Stand, for at kunne virke med sin hele Kraft. O, mine Børn! Jeg haaber, at I alle kunne glæde Eder ved Befiddelsen af Guds Naade og Eders Skytsengels Gunst. Men dersom det skulde være anderledes, dersom her skulde være Noget, som befinder sig i Syndens Stand: da ville de tænke paa deres uødelige Sjæl — jeg beder dem ret derom! — at de ville tænke paa deres Sjæl; vi have Intet, der bør være os mere magtpaaliggende — at de ville arbejde paa at gjengive den dens Reenhed. Vi maae nødvendig være rene for at kunne nyde Gud og i Sandhed at kunne bede til ham.

„Vor-Herre har givet os Midler til at gjenfinde Hans Naade, naar vi have havt den Ulykke at tabe den. Saa ville da de, som maatte have tabt Guds Naade, nærme sig Hans Sacramenter, og arbejde for at gjenfinde de Sjælens Dine, som see Gud, og Ordet, som bønfaller Ham. Thi see, mine Børn, jeg siger det endnu engang, førend jeg velsigner eder: Sjælen er det Gæste, som i Sandhed opveier og lønner den Omhu, vi skjænke den!“

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 23de Mai. Den allerseligste Treenighedsfest. (Trinitatis Søndag). Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Spimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt til Opnaaelsen af en salig Død. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Spimesse. Kl. 6 Festandagt med Prædiken. — 24. M. Maria, de Christnes Hjælp. 25. Ti. Gregor VII., Pave. 26. O. Philippus Xeri, Bisk.
- Torsdagen** den 27de Mai. Christi Legemsfest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 høitidelig Procession og Levitmesse. Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 6 Messe. — 28. F. og 29. L. Octavdage. — Paa disse to Dage holdes i Sct. Ansgars Kirke Kl. 8 Aften Andagt til det allerh. Sacrament.
- Søndagen** d. 30. Mai. Den Søndag efter Pintsfe. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Spimesse med Prædiken. Kl. 8 Aften Octavandagt med Prædiken. (Ogaa paa de følgende fire Aftener holdes høitidelige Andagter til det allerh. Sacrament, og sidste Aften d. 3. Juni sluttes den festlige Octav af Christi Legemsfest med Prædiken og Procession.) — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Spimesse med Prædiken. — 31. M. Angela Mericia, Jomfru. 1. Juni Ti. og 2. O. Octavdage. 3. To. Octav af Christi Legemsfest.
- Fredagen** d. 4. Juni. Festen for Jesu guddommelige Hjerte (feires førstkommande Søndag). Kl. 8½ Messe. Aften Kl. 7½ Broderskabsandagt. — Medlemmerne af „Foreningen for den evige Tilbedelse“ holde deres Bedetimer foran det aabne Tabernakel. 5 L. Bonifacius, Biskop og Mart.
- Søgnedagsgudsstjeneste** i Sct. Ansgars Kirke: Stille Messe Kl. 7 og 8½ Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagften Kl. 5—8. Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. I Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagften Kl. 5—8. — I Kapellet, Toldbodveien 14: Stille Messe Kl. 6.

Kjøbenhavn.

D. G. Olsen & Co.s Bogtrykkeri, Bulestræde Nr. 18.

Katholsk Kirketidende.

Syttende Aargang.

N° 12.

Søndagen den 6te Juni.

1869.

Indhold. Apostolisk Skrivelse fra Hs. Hellighed Pius IX. angaaende det af ham tilfagte oekoumeniske Concilium. — Festsighederne den 11te April. — Kirkelige Efterretninger: Rom. Østerrig.

Apostolisk Skrivelse fra Hs. Hellighed Pius IX.
angaaende det af ham tilfagte oekoumeniske Concilium.

Pave Pius IX.

fender alle Troende i Christus, hvem nærværende Skrivelse kommer for Die, Hilsen og Apostolisk Velsignelse.

Det kan vistnok ikke være Nogen ubetjendt, at Vi have tilfagt en almindelig Kirkeforsamling, som skal tage sin Begyndelse paa den ottende Dag i førstkommende December Maaned, paa Festen for den hellige Gudsmoders og Komfru Marias ubesmittede Undfangelse. Derfor undlade Vi fornemmelig i denne Tid ikke, i Vort Hjertes Ydmyghed at opsende inderlige og vedholdende Bønner til Ensets og al Forbarmelses Fader, fra hvem al god og al fuldkommen Gave kommer*), om, at Han vil sende den Viisdom, som altid staaer for Hans himmelske Throne, herved til Jorden, paa det at den maa være med Os, arbeide med Os og undervise Os om, hvad der er Ham velbehageligt**). Og, for at Gud end mere maa være villig til at hørhøre vore Bønner og laane Os til Vore Bønner, have Vi besluttet at henvende Os til alle Troendes Fromhed og Andagt, for at Vi, naar de forene Deres Bønner med Vore, maa opnaae Hjælpen fra den Almægtiges Høre og neddrage det himmelske Lys, for at Vi paa

*) St. Jac. 1, 17.

**) Viisb. 9, 4. 10.

dette Concil maae blive istand til at ordne og fastsætte Alt, hvad der kan tjene til at fremme hele det christne Folks Lyck og befordre den katholske Kirkes Vre, Belsfærd og Fred. Og saasom det er vist, at Menneffenes Bønner ere Gud mere velbehagelige, naar de fremtræde for ham med rene Hjerter, d. e. frigjorte for al Synd, saa have Vi besluttet i denne Anledning med Apostolisk Barmildhed at aabne de Troende Udgang til Deelagtighed i de Afsladens himmelske Skatte, hvis Forvaltning og Uddeeling Gud har anbeforet Os, for at de, herved tilskyndede til oprigtig Bod, og ved Bodens Sacrament rensede fra enhver Besmittelse af Synden, maae, saaledes udfsonede med Gud tillidsfulde træde frem for Hans Throne, opnaae Barmhertighed og finde Naade til betimelig Hjælp*).

I denne Hensigt forkynde Vi hele den katholske Verden en Afslad i Form af et Jubelaars-Afslad. I Kraft af den almægtige Guds Barmhertighed og stottende Os til Hans hh. Apostles Petri og Pauli Autoritet, tilstaae og forunde Vi nemlig herved, ifølge den Magt til at løse og binde, som Herren har overantvordet Os, skjøndt Uværdig, alle og enhver Troende af begge Kjøen en fuldkommen Afslad med Forladelse for alle deres Synder, saaledes som denne Afslad i Jubelaar af Guds Barmhertighed pleier at meddeles dem der besøge visse Kirker i og udenfor Vor Stad Rom. De som hie i denne Vor ærværdige Stad Rom, eller i denne Anledning komme derhen, maae, for at opnaae denne Afslad, fra næstkommende 1. Juni indtil den Dag, da den almindelige af Os tilfagte Kirkeforsamling vil vare sluttet, besøge den h. Johannes' Basilica i Lateranet og Apostelskrystens og den h. Maria Maggiore's Kirker, eller een af disse Kirker to Gange, og der i nogen Tid andægtig bede for alle uylkkelige Bildfarendes Omvendelse, for vor hellige Troes Udbredelse, for den katholske Kirkes Fred og usforstyrrede Ro, og dens Seir over alle dens Fjender, samt udenfor de sædvanlige Quartemberdage tillige

---

*) Ebr. 4, 16.

faste paa tre ligeledes ikke paa hverandre følgende Dage, nemlig Onsdag, Fredag og Løverdag, og indenfor det her angivne Tidrum, efterat have skriftet deres Synder, med Andagt og Værfngt modtage Eucharistiens allerh. Sacrament, og række de Fattige en Almiøse, alt efterfom Enhvers Fromhed maatte indgive ham det. Men de Øvrige, som opholde sig paa et hvilketfomhelst andet Sted udenfor ovennævnte Vor Stad Rom, forunde Vi Andeel i denne Afslad, naar de i det ovenfor angivne Tidrum enten besøge de Kirker, som deres Bistopper, eller disses Vicarer og Officialer, eller paa deres Vegne og med deres Fuldmagt de vedkommende Sjælesørgere maatte anvise dem, efterat de ere komne til Kundskab om denne Vor Skrivelse, eller besøge een af dem to Gange, og andægtig opfylde de andre ovenfor angivne Betingelser. Denne Afslad kan ved Forbøn ogsaa tilvendes de Sjæle, som have forladt dette Liv, forenede med Gud i Kjærlighed.

Vi tilstaae og bevilge endvidere Søfarende og Reifende en guldig Erhvervelse af denne Afslad, naar de strax efter deres Hjemkomst to Gange besøge deres Cathedral- eller Hovedkirke eller deres Hjemsteds eller vanlige Opholdssteds Sognkirke, og opfylde de i det Foregaaende anførte Betingelser. Og endvidere tilstaae og bevilge Vi, med Hensyn til Ordenspersoner af begge Kjøn, ogsaa dem, som bestandig opholde sig i deres Klostre, ligesom ogsaa med Hensyn til alle andre Personer: Lægfolk saavelfom Verdens- og Ordensgeistlige, samt dem, der befinde sig i Fængsel eller Fangenskab, eller som paa Grund af Sygdom eller hvilkenfomhelst anden Forhindring maatte befinde sig ude af Stand til at opfylde de ovenfor forefrevne Betingelser, eller enkelte af dem: at enhver af Bistoppen approberet Skriftefader kan for disses Vedkommende ombytte hine Forfkrifter med Paalaggelse af andre fromme Gjærninger, eller opsætte dem til en nær Fremtid, og da anordne hvad saadanne Bodfærdige have at fuldbyrde, ligesom disse Skriftefædre ogsaa skulle have Fuldmagt til at dispensere de Vørn fra Communionen, som endnu ikke have holdt deres første Communion.

Endnødermere bevilge Vi alle og enhver Troende, alle Verdensgeistlige og Ordenspersoner, til hvilkenfømhest særlig betegnet Orden de end maatte henhøre, Tilladelse og Fuldmagt til, ved denne Leilighed, iblandt de af Stedets Biskop approberede Verdens- eller Ordenspræster at vælge til deres Skriftefader enhver af disse, hvem de helst maatte foretrække, hvilken Tilladelse ogsaa skal have Anvendelse paa Nonner og Novicer, samt paa andre kvindelige Personer, som opholde sig i Kloostere, forsaavidt den paagjældende Geistlige maatte være en for Klosterføstre udtrykkelig approberet Skriftefader; og skulle de fornævnte Skriftefædre have Magt til, alene for denne Gang at absolvere og løse dem indenfor Samvittighedens Omraade fra Excommunications og Suspensions, saavel som fra andre kirkelige Kjendelser og Censurer, som i Medfør af Kirkerettens Forskrifter maatte være dem idømte, med Undtagelse af de nedenfor angivne, ligesom ogsaa fra alle Synder, Overtrædelser, Forbrydelser og Forseelser, maatte disse end være nok saa store, og selv om de ellers specielt maatte være Biskopperne eller Os og den apostoliske Stol forbeholdne, og saadanne, hvorpaa Absolutionen ellers i dens sædvanlige og meest omfattende Form ikke har Anvendelse. Og skulle de iligemaade have Fuldmagt til, ved Dispenser at forefrive andre fromme og heldbringende Gjerninger istedetfor allesømbelst, selv de med Eed bekræftede og den apostoliske Stol forbeholdne Løfter (dog med udtrykkelig Undtagelse af alle Gud givne Løfter, der angaae Rndskhed og Ordenslivet og enhver ligeoverfor Trediemand bindende Forpligtelse, eller en Forpligtelse, hvis Misliqholdelse kunde norde til Skade for Trediemand, forsaavidt disse Gud givne Løfter maatte være absolut bindende, saavel som med Undtagelse af Løfter, hvorved den Lovende forbinder sig til at lide Straf for Undladelse af Løvet's Opfyldelse, og som ere Forebyggelsesmidler mod Synden, saafremt ikke den anordnede Forandring af disse Gud givne Løfter maatte skjønnes at være af den Bestaffenhed, at den ikke har mindre Magt til at hæmme Synden, end det som var den oprindelige Gjenstand for Løvet's Afslæg-

gelse). Dog skal i dette og andre lignende Tilfælde Skriftefaderen paalægge Vedkommende en passende Bød og andre gode Gjeringer.

For at denne Vor Skrivelse kan blive bitterlig for Alle, er det Vor Villie, at alle Gjenparter af samme, saavel skrevne som trykte, naar de ere undertegnede af en befuldmægtiget Notar og forsynede med en i kirkelig Værdighed værende Persons Segl, skulle paa ethvert Sted i Verden have samme Gyldighed som denne Vor Skrivelse selv, naar den blev Vedkommende foreviist.

Givet i Rom ved St. Peter under Fiskerringen paa den ellefte Dag i April i Aaret 1869.

I Bort Pontificats tre og tyvende Aar.

N. Card. Paracciani Clarelli.

I det Vi med Hensyn til Forftrinten, betræffende det to Gange gjentagne Kirkebesøg og den dermed forbundne Forbøn, henvise Enhver til hans rette Sogneskirke, undlade vi ikke jærlig at hentele Alles Opmærksomhed paa, i hvor høi en Grad det er vor almindelig ærede og inderlig elskede fælleds Fader magtpaaliggende, at alle hans Børn med deres Bønner og øvrige fromme Forretter komme ham til Hjælp i hans Om-
sorg for vor h. Kirkes Anliggender, samt hvor meget det ligger ham paa Hjerte, at bortisjerne enhver Hindring, der kunde vanskeliggjøre os Afgangen til Guds Throne, og endelig, hvorledes det er Hans Hensigt, ved et saa usfatterligt Gode som et Jubelaars-Aflad, at vække og tilskynde os til, i Forening med ham at fremtræde for Gud, og tilligemed ham nedknæle for al Farbarmeldes Fader, og bønjalde Ham om, at det almindelige Concil maa udbrede Held og Velsignelse over en Verden, der saa hellig trænger til Hjælp og Frelse fra Gud.

Det vil i den senere Tid stedse mere ogsaa være blevet eder, mine Elskede, indlysende, i hvor uendelig nært og inder-

ligt et Forhold vi Alle staae til den ærværdige Olding, som her tilstaler eder. I have nylig i Forening med hele den katolske Verden, og ligeoverfor den øvrige Verden, aflagt et høit-talende Vidnesbyrd herom. Saa ville I da ikke mindre nu ved denne Leilighed give ham et særdeles Venis paa eders Kjærlighed og hjerteligste Hengivenhed! Maatte dog Ingen lade hans Opfordring forblive upaaagtet! Maatte Ingen her holde sig tilbage! Maatte Enhver forene sig med os i dette Anliggende, her, hvor det gjælder om at nedbede den guddommelige Forbarmelse over et Forehavende af en saa gennemgribende Vigtighed for hele Verden! Virkningen af vor andægtige Forbøn kan ikke være tvivlsom. Thi, hvor to eller tre ere forsamlede i Mit Navn, siger Herren, der er Jeg midt iblandt dem. Svormeg et mere vil Han da bevise sig naadig imod os, naar hele Christenheden beder til Ham i Forening med sin fælleds Fader, Christi Stedfortræder paa Jorden. Saa fatter da Alle det Forsæt at tage Deel i dette Bønnens og Forbønnens storartede Værk, og Enhver berede sig værdigt dertil!

Osnaabrück 6. Mai 1869.

† Joh. Heinrich,
Biskop og Provicar.

Festlighederne den 11 April.

Vi tage neppe Feil, naar vi forudsætte, at vore Læsere ville være enige med os om at tillægge de eendragtige Sympathier, hvormed Pius IX.' Jubilæum saagodtsom overalt i hele Verden er feiret, en ganske særdeles Betydning for Kirkens hele nærværende Stilling. Vi kunne ikke bedre udtrykke hvad vi i denne Henseende mene, end ved her at gjentage en Bemærkning af en Meddeler til l'Univers, der udtaler sine Følelser i Anledning af den Begeistring, der i alle Dele af Tyskland har fremkaldt en sand Bæddestrid om den værdigste og skønneste Høitideligholdelse af hiin Dag. „Vi tør sige“, saaledes slutter han sin Beretning, „at det katolske Tyskland maaskee aldrig har viist sig mere enigt, mere entusiastisk, end i disse storartede Kjærlighedsudbrud for Pius IX. Ugudeligheden har ved Skindet af dets pompøse Illuminationer ikke kunnet andet end føle, hvor afmægtigt dens Parti er; den har seet, i hvilken inderlig Hengivenhed alle katolske Hjerter ere forenede med deres Eenheds Midtpunkt. Den Triumph for Kirken, som saa mange hellige Sjæle ahned, maatte blive en Følge af den dogmatiske Erklæring om den ubesmittede Undfangelse, har taget sin Begyndelse med dette Aars 11 April; og den forestaaende almindelige Kirkeforsamling vil fremdeles befæste, udvide og sikke den i dens Virkninger. Cavour, Victor Emanuel, Mazzini og Garibaldi have imod deres Villie maattet tjene Guds

Hensigter og fremme den Helligaands Værk ved at forberede det opløstende Skuespil, som i disse Dage henrykker os."

Da Pius VI. i Aaret 1798 slæbtes som Statsfange til Frankrig, og Republiken feirede sine sataniske Orgier i Rom, da ansaae hele den ugudelige Deel af Verden det for en afgjort Sag, at det for bestandig var forbi med Pavedømmet. Den samme Spaadom gjenlød over hele Europa i de Aar, som Pius VII. maatte tilbringe i fransk Fangenskab, og den høretes paany i vore Dage, da Pius IX. i Nov. 1848 maatte forlade Rom, saavel som da hans lille Nætur i September 1860 blev et Offer for en troiøs Politisk Rænker, og endelig da Garibaldi's Banditer i Nov. 1867 under den italienske Regjerings Protection røftede frem mod Rom. Men efter disse sidste Begivenheder skulde man dog troe, at den ellevte April maa have aabnet Dinene paa alle dem, der maale og dømme Alt hvad der skeer i Verden efter Vægten og Tyngden af de udvortes Magtmidler, paa dem som troe, at Tilfældet er den historiske Udviklings høieste Lov! Man synes nemlig nu at være berettiget til at vente, at disse Begivenheder, i Forbindelse med det Opsving, de have givet den katholske Verdens Følelser, maatte bringe ethvert Menneske, der er istand til at tænke en Smule over hvad der skeer, til at mærke sig disse fornnyede Vidnesbyrd om, at den katholske Kirke ikke kan være noget Menneskeværk, ikke være et Produkt af selv den allerklogtigste „menneskelige Politik“, af hvad man kalder „Præstevældens ærgjerrige Machinationer"! Thi hvad Andet i Verden har havt en saadan Vægt, aabenbaret en saadan Levskraft, bevaret en af Tiden saa usvækket og ungdommelig Seighed og Energi ligeoverfor atten Aarhundreders saagodtsom usbrudt gjentagne Forsøg paa at lamme og undergrave dets Magt? Nigjer og Lande have den ene Gang efter den anden omstiftet deres Skikkelse, mægtige Throner ere reiste og faldne, Folkene begne for hverandee og blandede mellem hverandre, medens Pavedømmet, ene fordi det er Guds Værk, og ikke grundlagt ved fjødelige Magtmidler, men dets Indflydelse og Storhed ene er

fremgaaet af Aandens feirende Magt over Menneskenes Hjerter, medens det er den eneste Stormagt paa Jorden, som har trodset Tidens lammende og tærende Magt! Petri Bispestol staaer den Dag idag saa uroffelig og uforandret fast paa den Klippe, der i Aarhundreder har baaret den, at alle Forhaabninger om „Pavedømmets sandsynlig nær forestaaende Undergang“ alt forlængst ere undertjendte af Kjendsgjerningernes ubestridelige Magt! Ingen, som troer paa et guddommeligt Forsyn og en høiere Ledelse af den historiske Udviklingsgang, ja selv ingen Gudsfor nægter kan undgaae en Fornemmelse af den Guds Finger, som her rører ved deres Paander og Hjerter!

Scenere indløbne Efterretninger fra de forskjællige Lande afgive de opbyggeligste Vidnesbyrd om den Enighed, hvormed, som Medacturen af l'Unita cattolica saa trauffende siger „det katholicke Folk overalt paa Jorden ved en stor almindelig Afstemning har voteret Pavedømmets guddommelige Ret, baade som den høieste kirkelige Autoritet, og som en af Tidens omfistende Luner uafhængig verdslig Magt.“ „Den souværene Pave leve! Leve vor ypersteprestelige Konge!“ Disse Raab lød i hine Dage fra alle de Tusinders Ræder, der havde samlet sig i Rom, og de have fundet Gjenklang over hele Verden. „Denne Afstemning“, tilføier hiin Forfatter, „er aldeles uforfastelig. Hav derfor Respect for den“, tilraaber han den italienske Regjering. „I have jo selv høitidelig proclameret det italienske Folks Souværenitet! Husk da paa, at Stalien har haft en væsentlig Andeel i denne almindelige Afstemning. Husk paa, at man her ikke har kjøbt Stemmerne, men at de Afstemmende frivillig have betalt deres Ret til at give Pius IX. deres Stemmer, og at denne Afstemning har fundet Sted overalt i de Egne af Stalien, hvor Pave-Kongens Fjender føre Regimentet; at den har fundet Sted, ikke under festlige Driffelag, men efter Stristemaalet og foran Communionbaanken i Kirkerne. I derimod har bedraget den offentlige Mening i hele Europa

med et Phantom, der kun er til i eders Indbildning, idet I have indbildt Verden, at Italien er et Revolutionens Folk! Men tager eder iagt, mine Herrer! Italien har overalt boade i Byerne og paa Landet viist, at det er katholsk. Og dette katholske Italien har alene igjennem vor Journal tilstillet den h. Fader mere end 300,000 Fr.*) og fyldt 116 af vore Supplementskifter med sine Gaver for Peterspengen. Italien har den 11 April fyldt Kirkerne og bedet med Paven og for Paven! Spørger engang eders Præfecter og Underpræfecter om, hvormange Mennesker der vare samlede i Kirkerne den 11 April Kl. 7½, og I skulle faae Bished om, at Italien er katholsk!“

Vi skulle nu blot supplere vore Beretninger i de to foregaaende Numere med at bekræfte ovenstaaende Ytringer om den katholske Verdens eenstemmige Hylдинг af Pavedømmets guddommelige Ret og uforgængelige Betydning for den uimodsigelig overveiende Fleerhed af den christnede og civiliserede Verden med følgende almindelige Notitser.

I Holland og Belgien feiredes den 11 April med stor Deeltagelse fra hele Befolkningens Side. Kirkerne vare overalt fulde af Troende, der under stor Andagt forenede deres Bønner med den h. Faders, og utallige Communioner bleve offrede for det Siemed, der havde samlet dem i de Helligdomme, hvor Gudmennesket Jesus Christus uafsladelig feirer sit evige Offer og forkynder sin virkelige Nærværelse. I Belgien har det troende katholske Folk, anført af en udmærket Heilighed, i en Række af Aar med urokkelig Staafastighed og store Offre i alle Retninger fra Episkopatets Side maattet kæmpe med Bantroen og Fornægtelsen i den yderlige

---

*) l'Univers bemærker, at det ovennævnte Blads Indsamlinger endog overskride denne Sum, og at de andre kirkeligsinde italienske Journalers Subskriptioner andrage et i det mindste ligesaa stort Beløb. Det neapolitaniske „Liberta cattolica“ figer, at Neapel alene har sendt 30,000 Fr.

Skikkelse, hvori den i dette Land, ligesom i Italien, repræsenteres af Frimurerlogerne, der ansee Tilintetgjørelsen af den katolske Kirkes Indflydelse baade paa de offentlige og private Forhold for en nødvendig Betingelse for Virkelig-gjørelsen af den moderne Liberalismes Samfunds-ideal. Naar man erindrer den Frækhed, hvormed de belgiske Røger*) aabenhjert have vedkjendt sig det usofonligste Had til Christendommen, og de Anstrængelser, de have opbudt for, ved Gunstbeviisninger og Understøttelser at drage Mæssen af Folket til sig, kan man ikke andet end glæde sig over det Beviis, de talrige Festsberetninger her, ligesom i Italien, afgive for den Kjendsgjerning, at ikke blot det egenlige Folk baade i Byerne og paa Landet, men hele den af Folket agtede Deel af de høiere Classer, endnu holde fast ved den katolske Tro. I Bryssel, Hovedarnestedet for det liberale Britaneries og det antichristelige Murercomplots Demonstrationer, var den pavelige Nuntius, Mgr. Cattani, Gjenstand for glimrende Trosbeviisninger fra Kongefamiliens, Aristokratiets og de høiere Classers, Magistratens og andre Corporationers Side. Den store Mængde af Besøgende maatte nøies med at afgive deres Raart.

De hollandske Blade ere ligeledes opfyldte af Beretninger om glimrende saavel kirkelige, som folkelige Festsligheder. Ligesom i Belgien bære alle hollandske Byer med katolske Befolkninger Præget af den glade Følelse, hvormed denne Dag har opfyldt den katolske Eenhedsbevidsthed overalt i Verden, samt af tillidsfuldt Haab for Kirkens seirrige Udgang af den nærværende Tids Trængsler. Det bør ikke glemmes, at intet Land har i Forhold til sin Folkemængde bragt Kirken større Offere, end det katolske Holland. Det har ikke blot stedsse været rundhaandet til at yde store Pengeoffere, men det har

---

*) Disjes Ledere ere der, som allevegne, Personer, der høre til den høiere Embeds- og Borgerstand.

hengivet sine bedste Sønners Blod til den h. Stols Forsvar. Dets Peterspenge og Bidrag til den pavelige Armee have flydt rigere end fra noget andet Land, og de hollandske Soldaters Mod ved Mentana, den kristelige Uforfærdethed, hvormed saa mange af dem paa denne Dag gif Døden imøde, er bekjendt. Intet Land har forholdsviis seudt den h. Stol flere heltmodige og trofaste Forsvarere. I dette Land har Calvinismens traditionelt forplantede Fjendtlighed, i Pagt med de af den fremgaaede secteriske Retningers indre Uenighed, tjent til at styrke Bevidstheden om den katholske-kristelige Sandheds uforanderlige Eenhed.

Fra Englands forskjellige Byer lyde ligeledes Beretninger om den Begeistring, hvormed det pavelige Jubilæum overalt er fejret. Erkebiskop Mannings Fæsttale i Cathedralen i Westminster gjorde et overordentligt Indtryk. Saavel Englands forskjellige Dioceses, som Amerikas baade engelske og tyske Kirkeproviinder have ved Adresser og rige Gaver tilkjendegivet deres Sympathier for den Sag, Pius IX. med uovervunden Standhaftighed nu i en Række af 23 Aar har forsvaret.

Med Hensyn til Østerrig skulle vi her anføre, at l'Univers i et senere Numer har berigtiget en tidligere af os i vort Numer 10. optagen Meddelelse om Couren hos den pavelige Nuntius derhen, at alle Medlemmer af den kaiserlige Familie, med Undtagelse af Keiseren selv, indfandt sig personlig, samt at Greve v. Beust — den eneste af Ministrene, som indfandt sig personlig — ikke formaadede at skjule sin Overraskelse ved at see den mere Skare af Herrer og Damer, som opfyldte Nunciaturets Sale. Rigskantzleren var ikke istand til at lægge Dølgemaal paa det ubehagelige Indtryk, denne pompøse Huldning gjorde paa ham. Man vil nemlig vide, at Hr. Greven, lige siden den nyeste østerrigie Kræs af ham indviede Begyndelse og af hans ophøjede Statsmandsvisdom patroniserede Udvikling, har hengivet sig til de besunderligste phantastisk-naive Forestillinger om, at de

østerrigste Nationer alle tilhobe mere eller mindre allerede i lang Tid skulde have befundet sig paa Dørtærskelen til Protestantsismens forførende Paradis, og at denne gjennemgribende religiøse Reformation ene skulde være bleven forhalet ved hans politiske Reformer! l'Univers gjør i denne Anledning den træffende Bemærkning, at Hr. Rigs-kantsleren dog vel nu maa have overtyndet sig om, at han ikke har Krav paa saa stor Erkjendtlighed fra Kirkens Side!*)

Med Hensyn til det uslykkelige, af Revolutionens despotiske Terrorisme i Frihedens Navn mishandlede Spanien opfaster Bladets Correspondent det Spørgsmaal: „Hvad der vel kan være Grunden til, at det katholske Spanien er den eneste Magt, som ikke har været repræsenteret ved denne almindelige Tilkjendegivelse af den katholske Christenheds Hengivenhed for den h. Stol?“ Svaret, som han giver sig derpaa, er det: „at, vedbliver endog Regjeringen at tillukke Ørene for de Spanieres Nødraab, som holde fast ved deres Fædres Tro, saa skal dog Europa og al Verden gjøres bekendt med det Factum, at Erkebiskoppen af Saën d. 6. April har forelagt de forsamlede Cortes 60. store Bind, som indeholde en Adresse fra de Spaniere, der forlange Opretholdelsen af den katholske Troes-Enhed, som deres Fædrelands eneste Rykke og højeste Ære. Disse Bind, der have en Vægt af 600 Kilos (s: 600 Kilogrammer eller 1200 Pund), indeholde nemlig mere end 3 Millioner Underkrifter, som ere samlede af den „katholske Association“, der tæller omtrent 10 Millioner Medlemmer (s: over Halvdelen af hele Spaniens Befolkning). Den h. Fader har mod-

---

*) Under Rubriken „Efterretninger“ meddele vi nedenfor en os senere ihændekommet Beretning fra Ungarn og de østerrigiske Provindser, hvor Katholikerne have havt Mod til udenfor Kirkerne at lægge deres Sympathier for Kirken og Pavebønnet for Dagen, eller hvor med andre Ord den almindelige Stemning mindre lider under Trykket af den liberale Intolerances Terrorisme.

taget et pragtfuldt indbundet Exemplar af denne Adresse og disse Underskrifter, tilligemed en under de nærværende ulykkelige Forhold meget anselig Peterspenge." Adressen skal være affattet i Udtryk, der inderholde de skønneste og meest rørende Vidnesbyrd om det spanske Folks Kjærlighed til Kirkens Overhoved og Trostab mod den h. Stol og den med Verdensmagtens kæmpende Kirkes hellige Sag.

Vi slutte disse Betragtninger og Referater med det Ønske, som dette Blads katholske Læsere ville dele med os, at nemlig alle de af vore Landsmænd og Medchristne, som befinde sig udenfor vort Kirkesamfund, ville gjøre de Kjendegjæringer, vi her have omtalt, til Gjenstand for en alvorlig og af alle tilvante Fordomme uhildet Overveielse, og lægge sig den indtrængende faderlige Formaning paa Hjerte, hvormed vor Kirkens Overhoved, i Anledning af den forestaaende almindelige Kirkeforsamling, henvender sig til enhver Enkeltts Samvittighed blandt alle dem, der, skjøndt udvortes adskilte fra den Hjord, han vogter og leder, dog mene det alvorligt og ærligt med Hjertets høieste og helligste Anliggende, og derfor langseksfuldt sulke efter at see det indre religiøse Livs høieste Ideal udvortes virkeliggjort: „En Hjord og een Hyrde“!

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Bliver der prædiker i Rom? I den Berlinske „Nordd. Allg. Ztg.“ læste man nylig den mærkværdige Notits, at der kun blev holdt Prædiken i 3 af Roms Kirker. I denne Anledning bemærker „Eöln. Volkzt.“, at der i Rom gives 50 til 60 Kirker, i hvilke der med sjeldne Undtagelser og Afbrydelser prædikes paa enhver Søn- og Festsdag. Selv den h.

Fader horer saa godt som hver Søndag en Prædiken. Som det kommer sig for hele den almindelige Kirkes og Christenheds Hovedstad bliver i dens forffjællige Kirker det guddommelige Ord forkyndt i den katholske Verdens meest udbredte Tungemaal: det italienske, franske, tydske, engelske, spanske, hollandske etc. I Fastetiden holdes desuden i mindst 40 Kirker hver Dag Prædiken, og i 20 af disse Kirker bliver tillige i Estermiddagstimerne, alene med Undtagelse af Loverdagen, den kristelige Troeslære paa en letfattelig Maade forklaret for Folket.

Østerrig. En Mængde Beretninger i forffjællige Blade bevidne, at Folket i alle Dele af Østerrig har feiret den h. Faders Jubelfest med stor Deeltagelse. I alle Byer lige indtil de mindste Landsbyer vare Kirkerne fyldte, og Communionerne overordenlig talrige, og det manglede paa alle de Steder, hvor det nærværende „liberale“ Bureaukratiets Chicaner ikke hindrede Befolkningen i at give sine Følelser Luft, ikke paa glimrende Demonstrationer og enthoustiasitiske Glædesyttringer. Naturligvis have især Tyrolerne udmærket sig ved den vel simple, men virkelig storartede Maade, hvorpaa de tilkjendegave deres Begejstring for Kirkens Overhoved og for den katholske Tro, som de nu i Aarhundreder saa mandigt have forsvaret mod ethvert Forsøg paa at antaste den. Paa begge Aftener d. 10. og 11 April saae man i hele dette aldeles katholske Bjergland enhver Dal saavel som alle Bjergskaaringer opfyldte af uoverskuelige Rækker af store Baal, der dannede snart ligesom brændende Rjæder, snart Grupper af flammende Stjerner, og her og der iblandt disse det Havens Navn og Rækkefølge betegnende Begyndelsesbogstav og Tal. Overalt ophlystes Luften af mangefarvede Ildfugler, Raketter og bengalsk Ild; og hele Landet gjenlød af uophørlig Skyden og Glædeskrig, der forlangedes og mangfoldigjordes ved Bjergenes Echo. Ogsaa i Ungarn, Galicien og Transsylvanien*) var ikke blot Tilstrømningen til de kirkelige Høitideligheder almindelig, men gav ved alle Slags Velgjorenhedsforetagender, f. Ex. Stiftelsen af nye Vincentiusforeninger, store Indsamlinger for de Fattige, de øvrige Festligheder — man synes i disse Lande især at have yndet almindelige Illu-

---

*) Man seer heraf, at det egenlige Folk i Østerrig, ligesom i Spanien og Italien, ere af en anden Mening end de politiske Dvagsalvere, der for Tiden ogsaa have taget deres Religion under Behandling!

minationer og store Fakkelloptog — et smukt christeligt Præg. I Grätz og Linz foregik Biskopperne med Exempel paa storartede Velgjørenheds handlinger. Alle disse folkelige Glædesyttringer havde i Østerrig saa meget mere Værd, som de overalt vare et aldeles frivilligt Udtryk for Befolkningens Følelser. Der var ingensteds mindste Spor af noget Officielt, idet hele den bureaukratiske Verden overalt og i det Hele taget, paa enkelte Undtagelser nær, holdt sig tilbage.

Elisabethforeningen

afholder et Møde Søndagen den 13de Juni, Efterm. Kl. 4, hvortil man udbeder sig de ærede Medlemmers talrige Besøg.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 6te Juni.** 3die Søndag efter Pintsfe. Fæsten for Jesu gudsdommelige Hjerte. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8₂ Høimesse med Prædiken. — 7 M. Jesidor. Befj. 8 Ti. Johannes af Nepomuk, Mart. 9. O. Pafialis Baylon, Befj. 10. Co. Margaretha, Dronning. 11. F. Varnabas, Apostel. 12. L. Johannes af Sct. Facundus, Befj.
- Søndagen den 13de Juni.** 4de Søndag efter Pintsfe. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8₁ Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. M. Basilus den Store, Biskop og Kirkef. 15. Ti. Beanutius, Mart. 16. O. Frants Regis, Befj. 17. Co. Petrus Coelastinus, Pave. 18. F. Felix af Cantalicio, Befj. 19. L. Juliana af Falconerii, Jomfru.
- Søgnedagsnedsjensle i Sct. Ansgars Kirke:** Stille Messe Kl. 7 og 8; Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. I Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8₂. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. — I Kapellet, Tolddobveien 14: Stille Messe Kl. 6.

Kjøbenhavn.

D. E. Olsen & Co.s Bogtrykkeri, Billestræde Nr. 18.

Katholsk Kirketidende.

Syttende Aargang.

N° 13.

Søndagen den 20de Juni.

1869.

Indhold. Et Tidens Tegn. — Den liberale Presse. — Kirkelige Efterretninger: Rom. — Italien. — Wien. — Preussen. — London. — Nordamerika.

Et Tidens Tegn.

Uagtet vi ellers og i det Hele taget ikke lægge stor Vægt paa hvad der skrives i Aviserne, og kun meget sjældent have taget Notits enten af deres hadefulde Insinuationer mod vor Religion eller af deres interessante Bidrag til at nære den herskende Løstfærdighed i Opfattelsen og Bedømmelsen af Tidens forskjellige Fremtoninger: maa det dog vel næsten ansees for at være en Pligt mod Efterverdenen, at redde saadanne Udtalelser i vore meest udbredte Dagblade, som i en eller anden Retning afgive et betydningsfuldt Bidrag til Burdering af Tidens aandelige Physiognomi, fra den Undergang i Maculaturforbrugets bundløse Afgrund, som ubønhørlig opsluger disse Tusinder af Ark, hvormed Bogtrykkerpressen Dag og Nat hele Aaret igjennem affodrer den over alle Samsundsclækser udbredte Videbegjærlighed. Vi gjøre os nemlig en Smule Haab om, at vort Blad, paa Grund af dets ringe Omfang og hele exceptionelle Stilling i Literaturen, tør regne paa at blive talt imellem de Bidrag til Oplysning om den nærværende Tids aandelige Standpunkt, hvis Afbenyttelse vil være nogenlunde overkommelig for Fremtidens Historiefrievning.

Hermed troe vi tilstrækkelig at have begrundet Afstrykningen, og, saavidt det staaer til os, Opbevarelsen af nedenstaaende Redaktionsartikel i „Berl. Tidende“ af 24 April d. A. „Store Bededag har, ligesom ogsaa Store Bededags-

aften iaar været en sand Foraarsfestdag*) for Kjøbenhavnerne. Efter den hede Sommer ifjor og den milde Vinter er der fulgt et tidligt Foraar med en Varme, som vi ellers ikke pleie at have før ved Pindsetid, og Kjøbenhavnernes Bededagsfærd (!) har iaar af den Grund næsten faaet Pindsecharakter. Den eiendommelige kjøbenhavnske Forlystelse at spadserer paa Volden Store Bededags Aften under Klokkernes Ringning blev i det smukke Solskin en større Nydelse end sædvanlig; og de Tusinder af adstadige Spadsergængere, som fyldte Volden i den rigtige Tid, afløstes ud paa Aftenen af en lystig Ungdom, hvis Commerc ikke gik af uden Smaaconflicter med Politiet, der ikke længer synes at opfatte de nedarvede Bededagsrettigheder (!!) med samme Liberalitet som tidligere. Og saa det af Circus Halvorsen foranstaltede Bæddeløb paa Alhambra havde hidlokket talrige Tilskuere, der medrette fandt større Tilfredsstillelse ved den Scier, som en Mand udenfor Faget, Bager Safft, vandt i Brydning over den „stærke Mand“ Ernst, end ved de egentlige mere eller mindre kunstige Hestevæddeløb og det mislykkede Velocipede-Væddeløb. Paa selve Store-Bededag vare alle Spadsergange og Forlystelsessteder i Byens Nærhed fulde af Mennesker fra tidlig paa Dagen til langt ud paa Aftenen; især var Frederiksberg Have talrig besøgt, og ikke faa benyttede det smukke Veir til at gjøre Udflugter til Skoven, der staaer paa Nippet til at springe ud“.

Man faaer allerede af de første Par Linier en Fornemmelse af, at denne flauue Artikel gjør Prætensioner i Retning af det Biquante, og at den er skreven af et Fremstridts- og Fremtidsmenneske af første Rang, som mener at kjende Publicums Smag til Punkt og Prikke, og i sit stille Sind glæder sig over at have leveret et lille tidsmæssigt Bidrag af første Skuffe til den moderne Blasertheds behagelige Underholdning

---

*) Denne og de følgende Understregninger hidrøre fra os.

og fremstridende Udvikling. Den hele Tone i dette uheldige Vittighedsproduct har et umiskjendeligt Slægtstøb med flere andre Tidssphænomener, blandt hvilke vi eksempelviis her kun skulle henvise til den fra Kunsthandlernes Boutiksvinduer bekjendte, hyppig forekommende Sammenstilling af den religiøse Kunsts Skjønneste og meest ophøjede Fremstillinger med en ureen Phantasiens frivole og smudsige Billeder, samt til en Deel af den moderne ungdommelige Dameverdens Bestræbelser for at bøde paa deres talentløse Mishandling af Pianoet ved en pludselig Overgang fra det Alvorlige og Ophøjede til Dands- og Gademusikens fadeste Trivialiteter. Blafertheden eller den aandelige Afstumpelse, den indre Frækhed, der drager alt Alvorligt ned i det Latterliges og Flaues Sphærer, den er nemlig nu omstunder Gjenstand for systematisk Indøvelse. Denne modbydelige indre Tilstand var i tidligere Tider en Frugt af aandelig udelevede og i sandelig Livsnydelse overmættede og fordærvede Verdensmenneskers sløve Stupiditet, af deres enerverede Lands Lede for enhver anden Interesse, end den, som en cynisk Hovmod søger og finder i en unaturlig og forceret Sagen efter at gjøre sig interessant ved at drive Spot med Alt. Nu omstunder derimod synes Alt anlagt paa at bibringe Ungdommen denne Livsbetragtning, for at den saa tidlig som mulig kan naae den moderne Dannelses Høidepunkt, og fuldkommen frigjøre sig fra alle Eftervirkninger af den fra Fortiden nedarvede Blyhed og gammeldags Bæstedenhed!

Vi mindes ikke, blandt det Meget, hvorved Dagspressen med Føie kan anklages for, i dens Bestræbelser for at fyldestgjøre Tidens Fordringer, at have strøet Virak for sammes flette Tendenser og derved fremmet dens Udskielser, — vi mindes dog ikke nogensinde at have seet et saa grelt Vidnesbyrd om den heromtalte Demoralisation, som dette! Store Bededag en „sand Foraarsfestdag“, en Dag til „Nydelse“, en „Forlystelses“=Dag, en „Commers“=Dag, en Dag, paa hvilken det findes ganske i sin Orden, at „alle Forlystelsessteder i Byens Nærhed have været fulde af Mennesker fra tidlig

om Morgenen til langt ud paa Aftenen“, og at det høistærede Publicum underholdes med Brynderkampe, Kunitberider- og Beclopede-Evolutioner!! Den cyniske Blaserthed, der her saa ugeneert producerer sig, finder naturligviis det piquante Moment i Modsatningen til en tidligere Tids i Nutidens Dine forældede og latterlige Betragtning af denne Dag som en almindelig Bods dag, bestemt til at fornge Mindet om forskjellige nationale Ulykker, der i Fortiden ere overgaaede Land og Folk, og til at vække senere Tider, der kunde prise sig lykkelige ved at være uberørte af saadanne Hjemføgelser, til Taknemmelighed mod Forsynet, til Anger og Ydmygelse for Gud! Thi Krig, Pest, Dværgsuge, store Aldebrande og Overføummelser ere dog tilvisse ikke lystelige Ting; og intet religiøst og sædeligt Menneske kan andet, end idetmindste respectere en saadan national Helligdag, der opfordrer et heelt Folk til at takke Gud, og, i Bevidstheden om at have forstyldt lignende Tilstikkelser, bønfulde Hans Barmhjertighed om Skaansel. Intet alvorligt Menneske har heller hidtil nægtet, at denne sidste Betragtning af Store-Bededag var ægte christelig, og ligesaa lidt, at, dersom den hos et Folk herskende Tænkemaade var besjælet af saadanne Følelser, da vilde dets Skæbne i mange Henseender blive en anden, end den, der i Medfør af en høiere Nødvendighed, eller den af Forsynet grundede moralske Verdensorden, maa overgaae et Samfund, som hendrømmer Livet i letjindig Selvforglemmelse og Gudsforømmelse, driver Spot med alt Høiere, for i usforstyrret No at kunne pleie sit timelige Velbefindende. Og til yderligere Bekræftelse paa Rigtigheden af vor Formening om, at denne Livsansføelse endnu ikke tør agtes for saa ganske forældet, kunne vi henvise til den Kjendsgjerning, at det kun er lidt over tyve Aar siden (1845), at afsøde Biskop Münsters Prædikener oplevede et nyt Dplag. I denne Samling findes nemlig en meget alvorlig Bodsprædiken paa Store-Bededag, som ganske gaar i den nysanthedede Retning. Det protestantiske Danmark burde dog ikke saa hurtigt have glemt, hvad Biskop

Münster har været for det, og saa tidlig kaste Brag paa hans alvortlige Ord!

Vel vide vi, at mange protestantiske Geistlige have gjort sig skyldige i en keitet Bestræbelse for at omgive denne ligesaa lidt christelige, som kirkelige Helligdag med en særegen Erværdighedens Nimbus, som en Bønnens Dag i eminent Forstand, som en Dag, der skulde høde paa, hvad der i Henseende til Bøn og indre Samling til Andagt til daglig Brug er saagodtstom aflagt, fordi det efter den moderne Tænkemaade betragtes som forældet, og derfor høist utilbørlig forsømmes baade i det huuslige Liv og under den offentlige Gudsdyrkelse. Men det følger af sig selv, at hverken vi eller nogen fornuftig og religiøs Protestant kan andet, end finde en „stor Bededag“ i denne Forstand at være en høist urimelig Ting, fordi denne besynderlige Misforstaaelse afgiver et utmodsigeligt Beviis for, at de der gjøre sig skyldige i den, ikke have mindste Begreb og aldrig kunne have haft den tarveligste Erfaring om, hvad det er at bede. Thi Enhver, der har indvundet om end nok saa lidt af denne Erfaring, veed, at enhver Dag skal være en Bededag, en Bønnens Dag, eller at Bønnen skal neddrage Guds Velsignelse over enhver Dag og dens Gjerning. De, i hvis Liv denne sidste Overbeviisning gjør sig praktisk gjældende, ville have en klar Erkjendelse af den af Erfaringen noksom bekræftede Sandhed, at et saadant stærkt Anløb til Bøn og indre Samling, som det nysomtalte, nødvendig maa blive en aldeles forsængelig Bestræbelse, naar den ikke daglig indøves. Det er derfor bekjendt nok, at den foreskrevne lange Bøn paa denne Dag trætter det ærede Publicum, og at den Deel af den lutherste Geistlighed, der tager det behørigte Hensyn til et dannet Publicums Smag, derfor pleier at udelade den, og den øvrige Deel af Karet bedes der egenlig slet ikke af Menighederne. Disse høre vel et Par korte Bønner fremsagte, men bede dem ikke med, og i det private Liv troe vi, at der bedes meget sjeldent og meget lidet. Alt skal jo efter Luthers udtrykkelige Forstrif og i Consequents af Protestantismens Grund-

fætninger komme ganske af sig selv og frivilligt, da det ellers mangler al Værdi. Men Erfaringen vil vistnok have lært de Fleste, at det er en mislig Sag med dette „Kommen af sig selv“, af den simple Grund, at det saaledes Ventede ganske sikkert i Almindelighed udebliver! Hvad man daglig indøver kan i det enkelte Tilfælde vel siges at indfinde sig „af sig selv“, men Intet i den uandelige Verden kommer som pludselige Overraskelser bag paa den ørkesløst Ventende, som ikke har stræbt at forberede sig paa at modtage det. De som tiltrods for denne Erfaring alligevel vedblive at hylde hiiin falske Frivilligheds-Theorie, og i Medfør af den paastaae, at Bøn og Andagt ere uden al Værdi, naar man ikke føler sig ret „oplagt“ dertil, maae derfor, saafremt de ellers ærligt ville udsige, hvad de ere sig bevidste, uden tvivl bekjende, at denne Oplagthed eller indre uvilkaarlige Tilskyndelse til at bede altid lader forgjæves vente paa sig. Sandheden bliver saaledes den, at man aldrig paa denne Maade vilde komme til virkelig at bede, om man end havde nok saa mange offentlig anordnede Bededage!

Det fremgaaer saaledes ikke mindre af det gangse Udtryk „Bededag“, end af den i den store Mængdes Bevidsthed aldeles tilbagetrængte Betydning af Bønnen, samt af den med Protestantismens Oprindelse og hele Udvikling givne confuse Sammenblanding af kirkelige og verdslige Anordninger, at der med den heromhandlede Veien til det blaserede Publicums Bisfald sidst af Alt er tænkt paa den kjøbenhavnske „Bøds- og Bededags“ historiske Oprindelse, eller paa de store folkelige Ulykker, som have foranlediget dens Indstiftelse. Vedkommende har i sin Naivitet og fra sit Standpunkt ikke forbundet andre Forestillinger med „Store-Bededag“, end at man for-dum har meent, at der idetmindste dog eengang om Aaret burde være en Helligdag, paa hvilken man skulde gjøre, hvad han veed med sig selv, at han aldrig gjør, og derfor tænker, at Hiet Ingen gjør — nemlig bede til Gud. At han under denne Forudsætning finder Bønnen at være en ubegribelig og

urimelig Ting, kan man jo ikke fortænke ham i; men vi troe dog, at enhver religiøs Protestant maa forarges over den uanstændige Raadhed, hvormed Bededagen omtales, som om den aldrig havde været andet, eller idetmindste her efter ikke skulde have anden Hensigt, end at være en „Forlystelses“ eller „Commers“=Dag!

Man kan ikke noksom forundres over, at endnu ikke et eneste Menneske har taget til Gjenmæle mod dette Brud paa den offenfellige Belanstændighed, som navnlig culminerer i det standaløse Udtryk „Kjøbenhavnernes Bededagsfærd“, som iaar næsten „har havt Pindsecharakter“. Bistnok har man baade i de herværende Blade og i flere Provindsaviser i de sidste Aar stadig ved Pindsetid seet Betjendtgjørelser fra de forskjællige i den overhaandtagende Forlystelsesønge speculerende Menneskevenner, der med den største Naivitet lægge for Dagen, at de ikke kjende nogen anden Betydning af Pindsen, end at den er en Fest, der er bestemt til at fejre Sommerens Begyndelse med Musik, Dands og festlige Maaltider, og at mange Samtidige finde denne Gudsdyrkelse i den frie Natur langt mere tiltalende end den, der finder Sted i de lumre og uhyggelige Kirker! Men at denne Beskrivelse af „Kjøbenhavnernes Bededagsfærd“ tilligemed det veltalende Forsvar for de „nedarvede Bededagsrettigheder“, der tilsidst hidførte „Smaaconsflicter med Politiet“, ikke har fremkaldt nogen Indsigelse fra nogen af dem, der have en anden Mening saavel om Pindsens, som om den almindelige Bods-dags Betydning, er tilvisse et Tidens Tegn, som ikke bør lades upaaagtet. Danmarks Historie har nemlig i Løbet af de sidste tre Aarhundreder taget en Vending, som ikke blot i fuldeste Maal retfærdiggjør Tilværelsen af en national Bods-dag (vi sige her ikke „Bededag“) een Gang om Aaret, men som navnlig i de fem sidst forløbne Aar har egnet sig til at gjøre enhver Dag til en sand Bodsdag, saavist som der næsten ikke er hengaaet nogen Uge, der ikke ved de sørgelige Be-retninger fra de Egne, hvorfra Christendommens Lys forstum

udbredte sig over Danmark, har oprippet de smertende Saar over vort Fædrelands Sønderlemmelse!

Vi have i det Foregaaende omtalt den almindelige Bededags historiske Oprindelse, og dens Bestemmelse: at være ikke en kirkelig Festsdag, men en national Bødsdag, samt Biskop Münster's alvorlige Bødsprædiken paa denne almindelige Bøds- og Bededag, holdt kort efter den langvarige ulykkelige Krig, der endte med Tabet af Norge. Denne politiske Ulykke — derunder indbefattet Statebankerotten og de seent forvundne Følger af den derved bevirkede almindelige Armod og Forknyttelse — gjorde et saa dybt Skaar i den offentlige og private Selvstændighedsfølelse og Retsbevidsthed, at det forsagte og ydmygede Folks høiede Mod i den paafølgende lange Fredsperiode lod sig hude den Række af fornædrende Ydmygelser, som i Aaret 1848 fremkaldte det skjændige Oprør i Hertugdømmerne. Saa glædelig og uforglemmelig den energiske og eendragtige Protest end var, hvormed hele det danske Folk som een Mand rejste sig til Kamp mod dette forræderiske Forsøg paa at iværksætte den Sønderlemmelse, som sexten Aar senere skulde blive en fuldbyrdet Kjendegjerning: saa sørgeligt var det paa den anden Side, at see den af Farens og Trængsels Dage fremmanede heftemodige Selvfølelse og broderlige Enighed i de følgende Aar ikke blot afløses af en stedsøgende indbyrdes Uenighed, men tage sit Afløb i en overmodig Selvforgudelse, som saa trolig og vedholdende er bleven pleiet af den Aands mangfoldige og beredvillige Tjenere, som i Begyndelsen bedrog Mennesket med det Ord: „I skulle blive ligesom Gud“, og som siden i Medfør af denne Logn bestandig begynder sit Værk med at smigre Hovmoden, og ender med at drukne enhver bedre Nørelse i Kjødets Lyst!

Man har da vel Grund til at spørge: Hvad har, naar man ret skal gaae tilbunds med Besvarelsen af dette Spørgsmaal, — hvad har i sidste og høieste Betændring bragt al denne Uenighed over vort Fædreland og vort Folk? Hvad er, naar det skal sammenfattes i et kort Udtryk, den sande Aarsag baade til den

politiske Ydmygelse og den endnu langt sørgeligere religiøs-sædelige Forkommenhed, der i en saa forbausende kort Tid, og saa at sige samtidig, har fuldbyrdet et Forstyrrelsens og Op-løsningens Værk, som maa hjemføge enhver tænkende og alvorlig dansk Mand og Kvindes Hjerter med dyb Bedrøvelse og tunge Auelser om den Fremtid vi gaae imøde? „Al vor Fortræd er kommen fra Tydskland!“ siger man. Dette Svar paa ovenstaaende Spørgsmaal er oprindeligt givet af en Patriot af første Rang, af den Mand, som fremfor nogen Anden har bidraget til at kalde den Reaction mod de holsteenske og tydske Anmasselser tilbage, som i Aarene 1848—1850 opmandede „den danske Folkeand“ til hiin eendrægtige og energiske Modstand, og vi ere aldeles enige med ham og med alle dem, som ved enhver Leilighed gjentage denne Phrasen, men gaae blot lidt længere tilbage i Tiden, for tilfulde at kunne godtgjøre dens Gyldighed!

(Sluttes.)

Den liberale Presse.

Sit Fasteherdebrev for dette Aar udtalte Fyrstærkebiskoppen af Wien, Cardinal Rauscher følgende Dom om Nutidens liberale Presse: „Man bekymrer sig under alt dette (Talen er om de Dphidselser mod Kirken og Geistligheden, som den flette Presse baade i Wien og i andre Lande i lang Tid har arbejdet paa at fremkalde og nære) ligesaa lidt om Landets og Folkets Værd og Fremtid, som om Anstændighed, Sandhed og Retfærdighed. Enhver Smudsflyd, enhver nok saa affindig Frækhed er velkommen, naar den blot kan bidrage til at forøge Abonnenternes Antal.“

Størstedelen af Dagspressen i ethvert Land stadfæster disse Cardinalens Uttringer. I de katolske Lande har den flette Presse sin Støtte i det store Antal frakaldne Katholiker, som selv have udelukket sig fra al Forbindelse med Kirken,

hvis onde Samvittighed derfor oprøres mod dens Bud, og som derfor hade den og ønske dens Undergang. I de protestantiske Lande har den sin Styrke i det store Publicums religiøse Bunkundighed og fra de tidligste Aar omhyggelig nærrede Fordomme. Men hist som her er det den store Mængdes flette Videnskaber, som hiin Presse i alle Retninger smigrer og i bogstavelig Forstand lever af; thi den spreder kun efter, hvad der bedst behager det ærede Publicum at underholdes med, medens den med latterlig Vigtighed kalder sig Folkets Lærer og Opdrager! Og, naar den udgiver sig for Sandhedens og Rettenes fødte Bærger, da støtter Bedragets bedaaende Magt sig til den i enhver Mennefsjæl dybt rodfæstede Bevidsthed om, at al Erkjendelse og Oplysning har den Bestemmelse at tjene Sandheden. Derfor har den store Mængde af Mennefsene ingen Ahuelse om den Underfundighed, hvormed Tidens selvbestikkede Ordførere og Opdragere tage deres Godtroenhed til Indtægt for deres egoistiske Formaal. Mængden ahner ikke, at hele den menneskelige Tilværelses Knudepunkt er Spørgsmaalet om, hvad der er Sandhed for Evigheden, og at alle det timelige Livs Conflictier skulle tjene til at aabne Enhvers Dine for det svælgende Dyb, der igjennem al Evighed er befæstet mellem Sandhed og Løgn — at Alt gjælder om at stjelne disse to aandelige Magt er fra hinanden, og ret at forstaae, at, dersom det ikke var let at blive bedraget for Sandheden, eller tage Bildfarelsen for Sandhed, da vilde det guddommelige Ord aldrig faa indtrængende og gjentagent have advaret imod Løgnens Blandværk!

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Det oekoumeniske Concilium. En Skrivelse fra Rom til „Edln. Volksztg.“ beretter, at Paven har forordnet, at der skal udfærdiges stenografiske Meddelelser om Alt hvad der forhandles i Conciliets Møder, samt at han har besluttet, saalænge Conciliet varer, at samle 100 af den katolske Christen-

heds meest udmærkede Theologer om sig som Consultorer (Raadgivere). Disse Theologer skulle vælges i forholdsmæssigt Tal af alle Nationer. I denne Foranstaltning afspeiler sig den katholske Christendoms store Idee: Nationaliteternes Sammensmeltning; thi Religionen gjør alle katholske Christne til Brødre i Kristus uden Hensyn til, hvor de her paa Jorden have hjemme, og Nationaliteten tør ikke gjøre den religiøse og kirkelige Eenhed noget Afbræk. Det forestaaende Concilium vil fatte Bestemmelser, der angaae den hele Christenheds Velfærd uden særligt Hensyn til de enkelte Nationaliteter.

Med Hensyn til de ydre Forberedelser meddeler hiin Skrivelse, at det Rum i Peterskirken, som indrettes for Conciliets Møder, har Form af en Hestesko. De for Biskoppene bestemte Sæder indtage elleve amphitheatralst opstigende store Trappetrin, og de forffjællige Landes Biskopper skulle sidde samlede med hverandre. Paa høire Side i nogen Afstand fra den forreste Sæderækkes Endepunkt skal Pavens Throne, og ligeoverfor paa venstre Side Conciliets Altar anbringes. Paa høire Side af Thronen tage Cardinalerne Plads efter deres Rang og Udnævnelsesdatum; paa venstre Side af samme Patriarcherne og de verdslige Regjeringers Gesandter. Tre forffjællige Tribuner ere bestemte resp. for Sangerne, Cærimonimestren, og Stenographerne. Fyrst Alexander Torlonia har stillet sit Palads til Pavens Disposition (for de mødende fremmede Prælater), og andre romerske Stormænd ville gjøre det Samme. Man venter nemlig over 700 Biskopper.*)

Det katholske Londonerblad „Tablet“ fremhæver den Dmstændighed, at man venter de katholske Fyrster repræsenterede paa Conciliet. Vi have ved en tidligere Leilighed meddeelt, hvad det nævnte Blad i Forbindelse hermed bringer i Erindring, at de verdslige Magter ikke hidtil vides at være formelig opfordrede til at lade sig repræsentere, og vi omtalte de Dmstændigheder, som efter den almindelige Mening laae til Grund for denne Undladelse.

Samme engelske Blad melder samtidig fra Rom, og som

---

*) Det samlede Antal af den romerske katholske Kirkes Biskopper (Patriarcher, Metropoliter, Erkebiskopper, Biskopper og apostoliske Vicarer) udgjør for Tiden omtrent 970. Men det følger af sig selv, at de ikke alle paa een og samme Tid kunne forlade deres Menigheder.

hidrørende fra en aldeles paalidelig Kilde, at de allerede for flere Maanedes siden begyndte Forarbejder for Conciliet stjaante de Spørgsmaal, der vedrøre den kirkelige Disciplin en ganske særdeles Opmarksomhed. Thi vel er Kirkens Lære uforanderlig, men ikke dens Disciplin. Det er den h. Faders Villie, at Conciliet grundigt skal tage alle Kirkens Fornødenheder for nærværende Tid under Overveielse. Conciliet kan jaaledes forudsæes at ville skabe en ny kirkelig Lovbog, men som dog naturligtviis vil blive bygget paa Kirkens uforanderlige Grundprinciper.

— Den h. Fader har fattet den Beslutning ikke at tilbringe den nærværende Sommer paa Landet, efter som han befinder sig saa vel, at han mener ikke at behøve det. Det er nemlig hans Duffe, personlig at lede Forberedelserne til den almindelige Kirkeforsamling.

Italien. Efterat have forvundet den i vort Nr. 11 omtalte første Flauehed og Overraskelse fattede det italienske Kammer sig dog snart igjen, forsaavidt som Traugen til at tage Havn under saadanne Omstændigheder gjør Krav paa Tilfredsstillelse. „Men“, spørger l'Unita cattolica: „Hvad skalde man helst gribe til? Gaae løs paa Rom? det turde man ikke! Confistere Kirkegodset? Det er baade confisteret og solgt! Holde Taler? Dem har man holdt nok af, og det italienske Folks Hengivenhed for Paven er fra Dag til Dag desuagtet altid bleven større. Vore Deputerede maatte her sige til Hverandre hvad Pharisæerne forud sagde: I see, at vi slet Intet udrette; thi al Verden gaar jo efter ham! Men vi kunne dog ikke staae som orkelelse Tilskuere ligeoversfor alt dette.“ Man maatte altsaa see til at finde paa en Udvei!

Efter en Kjendelse af Casationsretten i Florenz ere Kirkebygningerne ikke indbefattede under de Eiendomme, hvis Sæcularisation man har decreteret. Justitsministeren glædede da allerede d. 13 April Forsamlingen med Udsigten til, at Regjeringen med det Første vilde fremlægge et Lovudkast, der gif ud paa at bemydige den til at bemægtige sig disse og alle andre kirkelige Eiendomme. Dog dette forsløg endnu ikke! d. 16 April forelagde Regjeringen et Forslag til Afstæffelse af den Fritagelse for Militærtjeneste, der i Italien, som i alle andre christelige Lande hidtil har været betragtet som en i Sagens Natur begrundet Undtagelse til Bedste for den Deel af Landets Ungdom, der forberedte sig til at indtræde i den geistlige Stand. Deune Manøvre — at sætte Casernen i Seminariets Sted — befandtes at være en overordenlig jublim Opfindelse, som Kammeret derfor ikke noksom hurtigt kunde bringe til Afgjørelse.

Man skred da med stor Hast og Hidfighed baade til Discussion og Afstemning, saa at Telegrafsen allerede d. 20 April kunde melde Lovens Vedtagelse med 211 Stemmer mod 33. Saaledes har det italienske Deputeretkammer taget Høvn for den 11 April, og besvaret den her paagjældende Paragraph i den pavelige Syllabus af 1864!

Wien. Den pavelige Nuntius Mgr. Falcinelli henvendte under Couren i hans Hotel følgende Tilstale Deputationerne fra de katholske Associationer, hvilte i Østerrig, ligesom i Italien og Spanien, repræsenterer det store Fleertal af Folkene, som protestere og reagere mod den af den falske Liberalisme beherskede Statsmagts Undertrykkelsesystem:

„Jeg glæder mig meget ved her at see et saa stort Antal af Repræsentanter for de katholske Associationer samlede. Mit Hjerte er dybt bevæget og opfyldt af Glæde ved at modtage et saadant Beviis paa de østerrigiske Katholikers eendragtige Samstemning i Hengivenhed for den h. Stol.

„Man har jo nemlig talt meget om, at den katholske Tro og Kjærligheden til Kirkens Overhoved skulde være næsten udslukket hos de østerrigiske Nationer! Men denne Dag beviser det Modsatte; den bevidner Kirkens Livskraft, og den vil gjøre et gavnligt Indtryk paa dens Fjender. Denne Kirkens Livskraft og Styrke er begrundet i dens Eenhed, den Mandens Eenhed, som med Urefsegt underkaster sig Erkjendelsen af den ene og samme Sandhed, denne Eenhed i de forskjællige Villier, hvormed de knytte sig til det samme Sandhedens Middelpunkt, til Kirkens høieste Overhoved.

„En Deel af de katholske Associationers Opgave bestaaer i Virksomheden for at forplante denne Eenhed i videre Kredse og befæste den i disse. Denne Livsyttring af Østerrigernes katholske Samvittighed skjænker mig en ubeskrivelig Glæde, ikke blot for Deres Skyld, mine Herrer, men ogsaa for min egen Skyld, thi ogsaa jeg er Østerriger, ligesom De. Jeg har derfor lidt og lider, og vil fremdeles lide med Dem, men jeg har det tillidsfulde Haab, at Gud vil forunde os Seir, Seir i Enighed og i Sandheden. Lader os da bede for vore Venner, og ikke mindre for vore Fjender, at Enighedens Baand altid maa knyttes fastere. Al Barmhjertigheds Gud vil sikkert værdige os Bønhovelse. Med dette Haab velsigner jeg Dem i den h. Faders Navn. Jeg velsigner Dem med det Ønske, at Gud vil give Dem Mod og Styrke, og jeg beder for vore Fjender, at Gud vil opløse dem og føre dem tilbage til Troens og Sandhedens Eenhed.“

Denne Tale gjorde et dybt Indtryk paa alle de Tilstedeværende og blev modtagen med almindelige Bifaldsyttringer, ligesom Mgr. Falcinelli baade her og ved et Festmaaltid hos Fyrstærbiskoppen, Card. Kaufcher, vandt Alles Hjertes ved sin personlige Elfskærværdighed. Den smukke Toast, som han udbragte for Cardinalen, gjorde Forsamlingen bekjendt med, at den sidste paa denne Dag feirede sit 25-aarige Biskopsjubilaum.

Preussen. Blandt Beretningerne om de Cresbeviisninger, hvorved de forskjællige Souveræner have tilskendegivet Pius IX. deres Deeltagelse i den almindelige Hyldest, som de katholske Folk overalt for nylig have bragt ham, har man ogsaa i de preussiske Blade læst triumpherende Meddelelser om, hvorledes Kong Wilhelm af Preussen og hans høire Haand, Hr. v. Bismarck ved denne Leilighed have udmærket sig. Disse Blade have nemlig havt den Glæde at kunne opbygge deres katholske Medborgere med en Esterretning om, at deres gudfrygtige Herfter ikke blot havde foræret Paven et Par meget kostbare Porcellænvaser, men at han havde ladet denne Foræring overbringe ved et særegent Gesandtskab, samt at Pius IX. skulde have glædet sig overordenligt ved at modtage et saadant Beviis paa Hs. preussiske Majestæts Folelser for den h. Etol, og derfor paa en ganske paafaldende Maade have udmærket de Personer der repræsenterede hiin ophoiede Souveræn. Hertugen af Ratibor decoreredes nemlig med Storkorset af Pius IX.' Orden, og hans Secretair, Hr. v. Falkenberg, med Commandeurkorset af Gregoriusordenen. Samtidig havde den preussiske Gesandt i Rom, Hr. v. Arnim, det Hverv at forstikre Cardinal Antonelli om den preussiske Regjering's Beredvillighed til, i en eller anden af sammes katholske Provindsfer at tilstede Opretelsen af et Hververcontor*) for den pavelige Armeel, ligesom nysnavnte Diplomaten siden fra Uge til Uge har mindet den pavelige Regjering om sin Souveræns overordenlige Længsel efter, ved Oprettelsen af et paveligt Nunciatur i Berlin, at see sit inderlige Ønske om et ret intimt Forhold mellem Rom og Berlin opfyldt. „Saaledes,“ siger man med et eiendommeligt preussisk Velbehag, „forjømmer Hr. v. Bismarck intet Widdel, for overalt at modarbeide den franske Indflydelse.“ Al denne preussiske Artighed, seer man altsaa tydelig, har den Hovedhen-

*) „Cöln. Volksztg.“ har senere indeholdt en Meddelelse om, at den pavelige Regjering har paa en høflig Maade undslaaet sig for at modtage dette Beviis paa preussisk Venlighed.

figt at gjøre sig behagelig paa Frankrigs Beføstning, medens den tillige ikke mindre er anlagt paa at smigre Preussens katholske Beboere med den Finte, at deres protestantiske Monarch ved denne Leilighed reent har taget Luven fra Kaiser Franz Joseph, som ikke sendte nogen særlig Gratulant til Rom, men udtalte sine Følelser for Paven i en ved den østerrigiske Gesandt i Rom overbragt Skrivelse. L'Univers fortæller, at Hertugen af Ratibor i den først omtalte Retning (nemlig i Bestræbelsen for at stikke Frankrig ud) var nær ved at gjøre sine Sager altfor godt. Man fandt ham i Rom at være altfor entusiastisk for Pavens Sag, og hans Uttringer om Kong Wilhelms Iver for de katholske Interesser at være temmelig overdrevne, samt at han lagde altfor megen og en næsten mistænkkelig Vægt paa, i de stærkeste Udtryk at fremhæve Preussens Fredsommelighed, Føielighed og Uegennyttighed, i Modsatning til „den franske Gallicanismes forældede Prætentioner.“ Det franske Blad finder naturligviis disse Erklæringers hykkelske Nærgaaenhed at være temmelig fornærmelige mod Frankrig, og slutter sine Bemærkninger herom med de Ord: „Nollen er godt nok spillet! Preussen har utvivlsomt sin Interesse af at favorisere det katholske Element i sine Stater og anstille sig entusiastisk for Paven. Men et heelt andet Spørgsmaal er det, hvad Sprog Preussen vilde have ført, dersom det havde naaet Maalet for sine Duffer — Herredømmet over hele Tydskland.“ Ved de store Dineer, som bleve givne for det preussiske Gesandtskab, indsendt sig ikke en eneste af de indbudne Franskmænd.

London. Underhuset d. 31. Mai har ved tredie Læsning vedtaget den irske Kirkebil med 361 Stemmer mod 247, og dets Majoritet har henvendt sig til Overhuset med indtrængende Foreskillinger om Nødvendigheden af, at Overhuset forener sig med det om denne Sags Gjennemførelse. — I Overhuset har første Læsning fundet Sted d. 1 Juni, og anden Læsning d. 14 Juni. Ved tredie Læsning vil Oppositionen opbyde hele sin Styrke for at tilbagetrænge dette for Irlands Belfærd betydningsfulde Lovudkast.

Nordamerica. Den h. Faders Jubilaum er fejret med stor Deeltagelse i alle større Stæder i de forenede Stater; men New-Orleans udmærkede sig fremfor alle de øvrige. Festen havde her samlet 60,000 Mennesker paa det store Torv foran Kathedraalen, og 8000 Personer deeltog i Processionen.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 6te Juni. 3die Søndag efter Pints. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Spimesse med Prædiken. Kl. 3 Broderstabsandagt med Katacheje. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Spimesse. Kl. 6. Andagt med Prædiken. — 21 M. Moyses. Vefj. 22 Ti. Frants Caracciolo. Vefj. 23. O. Bernardinus Vefj. 24. Co. Johannes den Døber. 25. F. Wilhelm, Abbed. 26. L. Johannes og Paulus, Mart.

Lørdagen den 26de Juni er befalet Vigilie=Fastedag.

Søndagen den 27de Juni. 6te Søndag efter Pints. De h. Apostolfyrsters Petri og Pauli Fes. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Spimesse med Prædiken. Kl. 3 Vesperandagt. Sct. Knuds Kapel: Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Spimesse. Kl. 6 Festsandagt med Prædiken. — 28. M. Leo II, Pave. 29. Ti. Petrus og Paulus, Apostelfyrster (feiredes offentlig sidste Søndag). 30. O. Pauli Jhuommlse. 1ste Juli. Co. Octav af Johannes den Døbers Fes. 2. F. Mariæ Besøgelse (feires næstkommende Søndag). 3. L. Treneus, Bisk. og Mart.

Fre dagen den 2den Juli. Broderstab til Jesu gudd. Hjerte. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Messe. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ 1sten Broderstabsandagt. — Paa denne Dag holde Medlemmerne af Foreningen for den evige Tilbedelse deres Vedetimer foran det aabne Tabernakel.

Søgnedagsguds tjene ste etc. ligesom i forr. Nr.

„Katholik Kirketidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionsair, Hr. Grosjerer E. W. Foghrer Gøttersgade 5, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de kgl. Postcontorer. Prisen er 3 M. Dvartalet, enkelte Numere 8 s.

Kjøbenhavn.

D. E. Olsen & Co.s Bogtrykkeri, Pilestræde Nr. 18.

Katholsk Kirketidende.

Syttende Aargang.

N° 14.

Søndagen den 4de Juli.

1869.

Indhold. Et Tidens Teg. — Kirkelige Efterretninger: England. — Østerrig. — Polen.

Et Tidens Teg.

(Sluttet).

Den i det Foregaaende omtalte, af „Folkeandens“ og af den folkelige Daarligheds Smigrere altid faa redebort tilbudne Forklaring paa Marsagen til vore Ulykker giver, som vi alt have antydet, i dens sædvanlige og tilvante Skikkelse slet ingen Dplysning om den første og sande Marsag til den Række af Gjenvordigheder, der ingenlunde har taget sin Begyndelse med Preussens og Tydsklands seneste Speculationer i det saakaldte Nationalitetsprincip, som til vor Fordærvelse ogsaa er blevet kjendt for berettiget her, hvor det just gjaldt om at bevare, hvad vi, tiltrods for den nationale Forskjællighed, havde Ret til at holde fast paa. Thi Paaberaabelsen af den legitime Ret var jo det eneste Nødværge, hoori vi burde have søgt Beskyttelse mod Revolutionens Overgreb, efter som Ideen, hoorpaa hiint Princip er bygget, netop er et af Hoveddrivhjulene i den revolutionaire Bevægelse, der nu i mere end to Menneskealderne har forstyrret den almindelige Fred. Denne Idee blev undfanget i Tydskland efter det heldige Udfald af Kampen mod den franske Revolution og Napoleon I' Forsøg paa at gjøre alle Nationer til Franskmænd. Den var derfor dengang aldeles i sin Ret, men er siden bleven gjort frugtbringende af tydske Profesorer og Statsmænd for en erobningsny Udvidelseslyst paa deres Na-

boers Beføstning. Den Sætning, at Fælledskab i Sprog eller det folkelige Slægtskab, som har sit Udtryk i Sproget, skal være den afgjørende Norm for Staternes politiske Afgrænsning, denne Sætning kan i sine Consequenser og praktiske Anvendelse vistnok være overordenlig hensigtsmæssig for et stort Folk, der saaledes paa alle Punkter af sine Grændser, fordi Sproget i alle Grændselande er meer eller mindre blandet, mener at have noget at fordre tilbage af sine Naboer; men for ethvert lille Folk maa Anvendelsen af dette Princip absolut blive ødelæggende. Det unge Danmark ilede imidlertid ved sin Opvaagnen i 1848 med at anerkjende denne nye Theori, i en ubegribelig barnlig Tillid til, at Retsfærdighedens og Billighedens Fordringer skulde finde Gehør ligeoverfor de Tendenser, som her stode i Begreb med at undergrave Grundvoldene for al tidligere bestaaende Folket. Dets politiske Formyndere meente derfor at besværges Uveiret ved at vise sig imødekommende, og kastede strax Hjulsteen i Gabet paa Revolutionens Uhyre; thi man havde selv i den Grad forelsket sig i hvad franske og tyske Politikere alt i en Række af Aar havde kaldt Revolutionens Ret, at man reent glemte, at Retten her altid er eensbetydende med Magten, eller at den Stærkeres Ret altid er hensynsløs ligeoverfor den Svageres Indsigelser.

Man stod under dette uheldige Forsøningsforsøg med den Kjendsgjerning for sine Dine, at Halvdelen af Slesvig i Tidens Løb var bleven fortrydsket, og indbildte sig alligevel, at den rovløstne Fjende vilde lade sig affpise med Hensyningen til den ubestridelige og af det tyske Forbund kun fem og tyve Aar tidligere udtrykkelig anerkjendte Mangel paa al Besøielse til at gjøre nogelsomhelst Krav gjældende med Hensyn til Slesvig. Men den nye revolutionære Statsrets Opfindere spurgte naturligtvis under disse Omstændigheder ikke om, med hvad Ret en Deel af den slesvigiske Befolkning i Tidens Løb var bleven berøvet sit danske Modersmaal og Nationalitet, men kun om, hvor langt det tyske

Tungemaalss factiske Herredømme for Diebliffet strakte sig. Og hvad der dengang mislykkedes den moderne Næveretsphilosophi at gennemføre, har nu som sagt i fem Aar staaet som en fuldbyrdet Kjendsgjerning! Danmark har ikke alene mistet den ved Tidernes Uret forthydsfede Deel af Slesvig, men hele denne Landsdeel, der i mere end et Aartusinde ikke alene har været forenet med, men udgjort en væsenlig Bestanddeel af et af de ældste Kongeriger i Europa! Vi har ikke alene mistet den efterhaanden mere og mindre forthydsfede Deel af Slesvig; men den Fjende, der i den nationale Rets Navn fandt det utilstedeligt, at Tydskere skulde staae under dansk Herredømme, har ikke undseet sig ved, ikke blot at tage den af Tydsheden aldeles uberørte danske Befolkning med i Tilgiot, men arbejder vedholdende og ufortrødent paa aldeles at udrydde dens nationale Eiendommelighed!

Vende vi herefter tilbage til Spørgsmaalet om den oprindelige Kilde til al den „tydske Fortred“, hvo kan da være blind for, at den sidste Katastrofe tilligemed hele den øvrige Hærstare af Ulykker, som siden det sextende Aarhundredes Begyndelse have hjemført vort Fædreland, datere sig fra Reformationens Indførelse. Den er det uheldsvangre Wendepunkt i vort Fædrelands Historie, som paa en voldsom Maade afbrød og forstyrrede den tidligere for et saa lille Land og Folk heldige Udviklingsgang, der var Frugten af den fleersidige Indvirkning af forskjællige Nationaliteters baade veytende og samtidige Andeel i det Misfionens og Civiliationens Værk, som Christendommen her havde fuldbyrdet. Den fra England udgaade Paavirkning gjorde som bekjendt Udflaget med Hensyn til Christendommens fuldkomne Befæstelse her i Landet; og i den følgende Tid udgik den aandelige Strømning, der stadig indvirkede befrugtende og fornyende paa den eiendommelige Skikkelse, som den kirkelige og videnskabelige Udvikling her havde antaget, mere fra Frankrig og det nubbærende Belgien, end fra Tydskland. Tilstanden her i Landet i det femtende og Begyndelsen af det sextende Aarhun-

brede var derhos i christelig Henseende langt bedre, end i en stor Deel af det øvrige Europa, efter som den Fordærvelse og Slappelse i det kirkelige Liv, som der fremkaldte og nærrede den kirkelige Revolution, ikke endnu havde smittet de nordiske Lande, og de Kloster-Reformer, som andensteds ikke kom til Udførelse, for en stor Deel her vare gennemførte. Denne Fremgang blev i Forening med Alt hvad der kunde kaldes national og christelig Eiendommelighed paa den sørgeligste Maade forstyrret af den fra Tydskland udgaaende kirkelige Omvæltning, som anmassede sig Monopol paa den meest uindskrænkede Raadighed over hele Folkets Fremtid. Og, hvad der sidst af Alt bør glemmes, naar Tælen er om de Ulykker, Reformationen har bragt over Danmark: Det er ene eller oprindelig og udelukkende den, vi have at takke for Fortydsknningen af Slesvig, Oprøret i Holsten og den endelige Følge af begge Dele — Rigets Sønderlemmelse.

Sin Alfidighed i den aandelige Udvikling, der var en Følge af den Frihed, hvormed de bedste Frugter af de vigtigste fremmede Nationers christelige Cultur tilegnedes, denne for et lidet Folks aandelige Eiendommelighed saa heldige Betingelse for en ærefuld Andeel i Løsningen af den christelige Civilisations verdenshistoriske Opgave havde vort Fædreland i den katolske Middelaalder til en Betydning, ligeoverfor hvilken man skulde synes, at der var skjællig Grund til at blæse over vor nuværende Glendighed, Afmagt og Ubetydelighed. Saalænge Danmark var katolsk, var det agtet og anset blandt de øvrige Folk. I den tidligste Middelaalder havde det med Grev og Hæd værget sig mod de Angreb paa dets Selvstændighed, hvormed Tydskland i Christendommens og den formeentlig paa dets Konger nedarvede romerske Kaiser vælbes Navn hjemfægte det. Det endnu halvt hedenste Danmarks Konger førte siden Scepteret i England, for efter Tabet af denne kortvarige Erobring at kunne rose sig af i Christendommens fuldkomne Befæstelse at have hjembragt en Binding, der skulde faae en ganske anden Betydning for dets

paafølgende Historie, end alle dets Hedenolds Hestebedrifter tilsammen. Den christelige Ridderaauds Bedrifter i den europæiske Missions Tjeneste, Valdemarernes Kamp under Korsets Banner, i Forening med den fra Klostrene udgaaende for hele Landet heldbringende civiliserende Indflydelse, og den indenfor disse den christelige Culturs Arnesteder fredede videnskabelige Ibræt — Alt dette havde det Ene med det Andet tilført den nationale Eiendommelighed et saadant Forraad af indre Kraft og Seighed til at overvinde fremtidige Ulykker, at vi see Landet, efter en hundreedaarig Kamp mod sine gamle Fjender, Holstenerne og Tydskerne, atter under den sjerde Valdemar have sig af sin Fornedrelse, og under Dronning Margrethe de tre nordiske Kroner forenede paa den danske Kongeslags Hoved.

Indledningen eller den første Begyndelse til alle Danmarks følgende Ulykker var Christian II's tyranniske Instincter, der alle samlede sig i hans Stræben efter at grunde en despotisk Enevælde paa Ruinerne af Adelen og Geistlighedens tidligere politiske Magt. Han tænkte sauntidig og ligesom med eet Slag at kunne knuse begge disse den kongelige Magt indstrankende Corporationer, og betjente sig til Udførelsen af denne Plan af det pavelige Band over Steen Sture II. og den oprørste svenske Adels, paa samme Tid som han havde indkaldt lutheriske Prædicanter til Danmark, for der at ødelægge Geistligheden og den katolske Kirkes Autoritet, ved at gjøre Folket bekendt med de hadefulde og nedværdigende Beshyldninger, hvormed de sachfiste Reformatorer overøste dem. Dette troløse Dobbeltspil strandede som bekendt paa den danske Adels enige Optræden, for itide at forebygge hvad der ventede den, og det hidførte kun Tyrannens egen Undergang. Men hans Veilen til Menigmands Gunst, og den Ophidselse i Gemnyterne, som de til Adelen Tilintgjørelse sigtende Planer havde fremkaldt baade i Danmark og Sverrig, bleve i Danmark Aarsag til en blodig Borgerkrig, der havde de fordærveligste Følger for de ringere Stænder, medens de af Kongen i Sverrig begaaede Grusomheder vare saa

langt fra at bevirke dette Lands Underkastelse, at de kun tjente til at vedligeholde Oprøret og afføde et blivende nationalt Had fra Svenskernes Side. Det er dette Had og de derved foranledigede vedvarende Krige mellem begge disse Folk, som igjennem de følgende Aarhundreder have bragt den Række af Ulykker over Danmark, der ere endte med en saa total Tilintetgjørelse af dets politiske Betydning, at hele Europa ørkesløst og uden Deeltagelse har kunnet see paa et af de ældste europæiske Kongerigers Sponderlemmelse til Fordeel for en Stormagt, hvis Navn for mindre end to Aarhundreder siden var Verden ganske ubekjendt!

Efter som Reformationen, paa Grund af dens indre Sammenhæng med Christian II's politiske Planer i deres Heelhed, var en medvirkende Aarsag til Tabet af den svenske Krone, kan det ikke forundre noget tænkende Mennekte, at den Omstændighed, at den katolske Kirke og Christendom i begge Lande blev saa fuldstændig udryddet som ingen andre Steder i hele Verden, var meget langt fra at at tilveiebringe nogen bedre Forstaaelse imellem Folkene. Baade Danmark og Sverrig vare blevne protestantiserede paa samme Maade, i Kraft af de samme urene, reent verdslige Motiver, og den ny Religion var bleven Folkene paalisted ved underfundige Kneb, og blev opretholdt ved den meest despotiske Terrorisme. Men hiin ved saadanne Midler tilveiebragte Fælledsstæbne maatte nødvendig bære Frugter, der svarede til disse Midlers indre Charakter. Saaledes bleve de modfatte politiske Interesser, der foranledigede begge Lande til at blande sig i Trediveaarskrigen, Kilden til en Rivalitet, der forsøgede den isorveien tilstedeværende hadefulde Stemning, gav Hertugdømmerne og Sylland gjentagne Gange til Priis for Udplyndring og Ødelæggelse af fjendtlige Hære, og endte med, at Danmark efter en heldig ført Krig maatte afstaae Provindsen hiinsides Sundet til Sverrig! Det ved denne stammelige Retskrænkelse fra de daværende maglende Magters Side forsøgede Nag til Sverrig skulde siden i For-

ening med andre uheldvarslende Combinationer af de politiske Forhold stille Danmark ved Norge, ved det gamle Kongerige, der i de foregaaende Aarhundreder havde givet det Betydning som Sæmgt, og hvis Nationalitet, som Sproget og Literaturen bevidner, var fuldkommen sammensmeltet med Danmarks. Det fortjener i Forbindelse hermed at bemærkes, at Sproget i de Danmark i Aaret 1660 frarannede skaanske Provindser hele den historiske Fortid igjennem havde været danskt, og at disse Landsdeles Beboere naturlig og oprindelig altid have tilhørt den danske Nationalitet.

Ved Siden af det fjendtlige Forhold til Sverig var det tillige den igjennem alle vor Kongefamilies Slægtfølger nedarvede Fortjærlighed for det tydske Holsteen, som blev den afsjærende Bestemmelsesgrund for den Politik, der i Aarene 1807—1814 bragte en Række af store Ulykker over Danmark, og som efter Aaret 1813 skulde tjene tydske Profesorer og Statsmænd til Paaskud for Udbredelsen og Befæstelsen af et systematisk Had til Danmark og Alt, hvad der er danskt. Det var nemlig for at skaane Holsteen for i Aaret 1807 at blive overfømmet af den feirrige franske Hær, at Kjøbenhavn blev givet til Priis for Ødelæggelse. Orlogsskilaaden offredes, og hele det øvrige Danmarks Handel og Velstand gik tilgrunde. Holstenerne havde naturligviis dengang Intet imod, for en saa enorm Priis at blive forskaanede for en i Sammentiligning med den kun lidet veiede og i alt Fald forbigaaende Ulempe. Men da den nødvendige Følge af den daværende politiske Situation, Alliancen med Frankrig, under hele Tydskslands Kamp for at afnytte det franske Aag, i den feberagtig ophidsede tydske Nationalitetsbegeistring sine satte en vækørende Plet paa Holsteens tydske Væ, saa fandt den i Tydsksland graaserende Nationalitetssyge mere og mere Indgang hos den holsteenste Adel og Embedsstand, og udviklede i Aarenes Løb et stedse vægende Nag til den efter deres tydske Frænders usejlbare Dom foragteligste af alle Nationer paa Jorden! Fra denne Tid af har en Mæsse af løgnagtige og hadefulde Anklager og en uendelig

Række af Chicaner og Forhaanelser været den Takt, som Danmark har høstet fra en Provinds, for hvis Skyld dets tydske Kongeslæggt igjennem et Tidsrum af henimod fire Aarhundreder ikke har sparet de urimeligste Offere for at knytte dens Beboere nærmere til sig, ved paa enhver Maade at imødekomme de Fordringer, som deres Stolthed og Overmod stillede til dens føielige Forkjærlighed for dem.

Hensigten med disse Bemærkninger var, som Læseren vil have seet, at antyde Gangen i hele den skæbnesvangre Udvikling, som „Reformationen“ har givet vort Fædrelands Historie. Frasalbet fra den gamle Kirke staaer nemlig i den nøieste Aarsagsforbindelse med de Begivenheder, som i Begyndelsen af det sextende Aarhundrede stilte Danmarks Konger ved den svenske Kongekrone, i Midten af det syttende ved de ældgamle danske Provindser paa den anden Side af Sundet, og endelig i dette Aarhundrede frarøvede det baade Norge og begge Hertugdømmerne. Saaledes stauer det unægtelig fast, at al vor Fortred stammer fra Tydskland — fra den aandelige Slaphed og Feighed, hvormed det danske Folk for halvfjerde Aarhundreder siden taalte, at en af de laveste Motiver fremgaaet Conspiration mod Kirken*) berøvede det dets Forfædres nedarvede Tro, og dermed for alle kommende Tider overantvordede det til den Trældom under Tydskhedens og den tydske Aands despotiske Herredømme, som Alle nu ere enige om at bejamre! Ingen Lande i Europa ere i høiere Grad blevne mishandlede af Reformationens intolerante Terrorisme, end de tre nordiske

---

*) Christian II's Efterfølgere: hans Farbroder Frederik I. og Fætter Christian III. forenede sig med Adelen om at ødelægge Geistligheden og den katholske Kirke og dele Udbyttet af Kirke- og Klosterplyndringen. Hvorledes Reformationen bragte Menigmand og navnlig Bondestanden i en Trældom under den eneældige Adels despotiske Luner, som i en lang paafølgende Tid blev Kilden til Almuens Demoralisation og til Landets Tilbagegang og politiske Forredelse, er bekjendt nok.

Rongeriger; og Grunden til, at den gamle Religion i disse Lande blev saa fuldstændig udryddet som i intet andet katolsk Land, var den, at man her brugte en i Tydskland og andre Steder ukjendt Fremgangsmaade, idet man holdt den store Masse af Folket i en fuldkommen Uvidenhed om hvad man havde for med den. Man indbildte den nemlig, at man ingenlunde havde til Hensigt at forandre Religionen eller afskaffe den katolske Christendom, men blot vilde forbedre Gudsdyrkelsen og Kirkestikkene, og til Bedste for Folket afskaffe Bispemagten og Bispetienden. Med disse Forsikringer be- drog man Folket baade i den ene og den anden Henseende, saa det fik først Vinene op for „Kirkeforbedringens“ Betydning, da dets Ulykke var bleven saa stor, at kun Gaa vare istand til at fatte, hvorledes den var bleven det!

Saa længe den indfødte danske Adel var eneraadig, og be- herkede ikke blot Folket, men ogsaa Kongerne, da syntes vel alle de ydre Ulykker, der i denne Periode ramte Danmark, udelukkende at stamme fra Forholdet til Sverrig. Det var først, da hiin Adels efter Enevældens Indførelse var bleven afløst af den tydske Hofadel, at den ved Reformationen for- styrkede Udvikling af Folkets aandelige Eiendommelighed be- gyndte ret at aabenbare sine fordærvelige Virkninger i alle Ret- ninger af det sociale og politiske Liv. Det var det indfødte Aristokraties Undergang, indkaldte tydske Yndlingers Indfly- delse, og senere den holsteenske Adels Prætentioner paa ude- lukkende saavel at lede Landets indre Styrelse, som paa at repræsentere det i Udlandet, der paa alle det verdslige Livs Enemærker gave Landets og Folkets nationale Interesser til Priis for enhver fremmed Anmasselse. Det var hiin Hofrevo- lution (1660), som Landet har at takke for, at det ved samme hidførte tydske Formynderskab — efter et Aarhundrede igjen- nem ved sit mægtige Patronat at hobe arbeidet paa end yder- ligere at fremme den fra Reformationens uindstrænkede Ene- herredømme over den folkelige Bevidsthed uodskillelige Afhæn- gighed af den tydske Aandsudvikling og Literatur — har endt

med ret grundig at forberede alle de Ulykker, som den nærværende Slægt har oplevet.

Dog — hvad vi først og sidst, naar Talen er om den største af alle de Ulykker og Medværdigheder, der ere overgaaede vort Fædreland, ikke skulle undlade atter og atter at foreholde dem, som stirre sig blinde paa de nærmeste Aarsager, det er, at det er Reformationen der har løsrevet Slesvig fra dets tusindaarige Forbindelse med Danmark! Det tyndste Tungemaal er der bleven indført i Kirke og Skole med en Hensynsløshed, og dets Herredomme befæstet med en Terrorisme, hvis heldige Gjennemførelse tjente til et passende Forbillede for den Voldsomhed, hvormed i Slutningen af det syttende Aarhundrede det danske Sprog blev udryddet i de til Soerig affaaede danske Provindser hiinsides Sundet. Vi skulle her ikke udbrede os videre over al den øvrige indre Elendighed, som denne „Kirkeforbedring“ middelbart har paaført det danske Folk — den i Middelalderen under de gunstigste indre og ydre Betingelser grundlagte eiendommelige Udviklings pludselige Afbrudelse, hele Folkets Fornedelse og Forknyttelse, Bondestandens langaarige Ufrihed og Landets deraf følgende Tilbagegang, men skulle blot udtale vor Beklagelse over den Blindhed, hvori alle offentlige Ordførere nu en Mennestealder igjennem have declameret saa utrættelig mod Tyndhedens Anmælselser, medens de alle ere enige om at anprise Reformationens Betsignelser! Det har nemlig alt længe i vore Dine gjældt for et uheldvarslende og sorgeligt Phænomen, at ikke en eneste af det danske Folks Ledere og Lærere hidtil synes at have havt Syn for den Sandhed, at det er en verdenshistorisk Lov, at Menneffene altid straffes med det, hvori de have forsynet sig, og at navnlig Folkenes Volen med fremmede Guder altid lønnes med Trældom under disse Guders Tempelvogtere og Tjenere! Vi finde det derfor at være et høist sorgeligt Tidens Tegn, at Alle synes enige om, ikke at ville vide af nogen anden Trøst over denne Tids Ulykker, end en hovmodig Trodsen paa sin gode Ret, affindig Veneration for

Tidens Afgjød og vor sidste Ulykkes Ophav — Nationalitetsprincipet, og til syvende og sidst kaad og fræk Spot med den Tanke at gjøre Bod for sine egne og Fædrenes Synder og i Oprigtighed omrende sig til Gud!*)

---

*) Ved Erindringer om den „Berl. Tid.“s Tale om den kjøbenhavnske „Bededagsfærd“ og sammes „Pindsecharakter“ (S. Nr. 13) kom vi uvilkaarlig paa St. Hansdag til at tænke paa denne og flere gamle katolske Festsdages i „Reformatorenes“ Betragtningssmaaede begrundede heel besynderlige Helligholdelse. Saagodt som Yngen har, naar St. Hansdag nævnes, i Mand's Minde tænkt paa andet end Dyrehaven og senest tillige paa de moderne Forlystelsesanstalters St. Hansfester med Hærsceptog etc. og sidst af Alt paa Johanne's den Døber. — I den første Menneskealder efter Reformationens Begyndelse gjorde man det til et Kjendtegn paa en god Protestant, ikke blot at spise Rjød om Fredagen, men navnlig at feire Langfredag i udmærket Forstand ganske som en Glædesfest, der skulde erindre Christenheden om det Glædelige ved Tanken om, at Christus har lidt Korsfets Død for een gang for alle at udfone og gjøre Bod for Verdens Synder. Vi kunde i denne Henseende henvise enhver Tvivler til en Række af kirkehistoriske Vidnesbyrd om den Vægt, man fra protestantisk Side lagde paa dette Kjendtegn paa den rette Tro. Langfredag feiredes i det firtende Aarhundrede i det protestantiske Tydskland med de vildeste Orgler, og Fredagen var fremfor Aagens øvrige Dage den udtaarne Dag for Gjestebud og Lystighed. Overholdelsen af den gamle Skik var derimod Gjenstand for et terroristisk Spioneri, og havde flemme Følger for Bedkommende. Fremdeles: Dagen, der gaar forud for enhver af de store Fester, har altid i den katolske Kirke været Fastedag. Den protestantiske Juleaften og de Begreber, man almindelig forbinder med at „holbe Juul“ give i Forening med det Foranførte Anledning til flere i psykologisk Henseende interessante Sammenligninger mellem den gammelbuds Christendom og den „reformerede“. — En interessant, ud af det virkelige Liv greben Skildring af hine Langfredagsfestligheder vil Læseren finde i: „Der getreue Ritter Sigismund Hager und die Reformation. Regensburg 1858.“ Th. II. S. 212—223.

Kirkelige Efterretninger.

England. Den anden Læsning af den irske Kirkebil i Overhuset, har ikke, som vi i forrige Nummer efter et tyndt Kirkeblad feilagtig berettede, fundet Sted den 14., men først Lørdagen den 19. Juni, og gik, uagtet Modpartiets Anstregelser for at forhindre det, heldig igjennem med en Majoritet af 33 Stemmer (179 mod 146). Der kan herefter ikke være nogen Tvivl om, at dette Lovforslag, der er af en saa afgjørende Betydning for Irlands Fremtid, ved tredje Læsning vil blive ophøiet til Lov. Der gik i Tiden mellem første og anden Læsning ildevarslende Nygter om Lordernes Bestræbelser for at reise den stærkeste Opposition mod denne gennemgribende Foranstaltning, og flere af Torypartiets (s: Embedsadelens) Ledere havde i denne Retning udfoldet den travleste Virksomhed. Men maastee har netop den lidenskabelige Hidsighed, hvormed denne Agitation blev drevet, tjent til at aabne Sinene paa den bedrøttende Deel af Partiet. Disse kom nemlig i de sidste Diebliske til Erkjendelse af det Mislige og for deres hele Samfundsstilling faretruende i, ligesoverfor hele Landets almindelige Mening at haandhave en gammel Uret, der ikke har anden Hjemmel end Magtens factiske Ret, som til Stam for alle tidligere Regjeringer er bleven saa gammel. Thi dens Ude og indre Sammenhæng med hele det øvrige Læs af indgroede Misbrug og Fordomme, der med en saa uovervindelig Seighed klæber sig fast ved den engelske Frihedsbygning, og nedtrykker den store Masse af de lavere Klasser i Armodens og Immoralitetens Dynd, for at den fornemme Verden ret kan leve hoit, den har hidtil været det eneste Beviis, som Uretsædighedens Advocater have formaaet at opstille til Forsvar for dens fortsatte Opretholdelse! — Forhandlingen varede ialt 33 Timer, fordeelte paa 4 Nætter, og Afstemningen fandt Sted om Morgenen den 19de mellem Kl. 3 og 4. Husets første Talere maalte her deres Kræfter mod hverandre, og den Bestindighed, Alvor og Afsand, der udmærkede denne Debat, har stillet Lordernes Huus i et gunstigt Lys og befæstet dets Anseelse i det offentlige Dømmeme.

Østerrig. Den liberale Presse i Østerrig har fornylig haft Leilighed til at glæde sine Læsere med Forhaabninger om, at Regjeringen vilde gjøre den nye Statsgrundlovs Bestemmelser i deres yderste Strengthed gjældende mod Biskop Rudigier af

Linz i Anledning af et af denne Biskop udstedt og af Statsmagten confiskeret Hyrdebrev. Hvor tiltalende den Forestilling nu end kan være for mange Samtidige, at denne Begivenhed mulig kunde aabne Udsigter til, at katholske Biskopper uden videre kunne drages til Ansvar og straffes som Majestætsforbrydere, naar de ikke i Et og Alt underkaste sig de af den moderne Stats Kammermajoriteter vedtagne, mod den kirkelige Lovgivning stridende Beslutninger: saa troe vi dog, at man i denne Henseende glæder sig lidt for tidlig, eftersom den østerrigske Regjering forhaabentlig vil betænke sig vel, inden den strider til Yderligheder. Sagen dreier sig nemlig om den meget omtalte Artikel 14 i Concordatet, som fritager Biskopperne for Ansvar ligeoverfor de verdslige Domstole, og Spørgsmaalet er altsaa om, hvorvidt denne Bestemmelse endnu er gyldig, eller om den er sat ud af Kraft ved den nye Statsgrundlov. Biskoppen mener, at den endnu staaer ved Magt, medens Regjeringen betragter det som en Lovovertrædelse, at Biskoppen bestemt har afvæist en Indstævning for de verdslige Domstole.

— En senere Efterretning fra Wien meddeeler Følgende om den østerrigske Regjering's videre Fremgangsmaade i denne Sag: Biskoppen, som efter den nye Lovgivnings Udtryksmaade er sat under Tiltale for, ved sit den 12te September f. A. confiskerede Hyrdebrev at have „forstyrret den offentlige Fred“*), anerkjender, som ovenfor anført, ikke den verdslige Magts Competence, men beraaber sig paa den 14de Artikel i det endnu ikke formelt ophævede Concordat, hvorefter en af Paven og Keiseren i Forening udnævnt Domstol skal paadomme enhver Sag, der maatte reise sig af saadanne Conflicter. Efterat alle Regjeringens Forsøg paa at formaae Biskoppen til frivilligt at give Wåde for den verdslige Domstol vare strandede, fik Borgmesteren i Linz, som Politiovrighed, Befaling til i fornødent Fald at anvende Magt imod ham. Herom beretter „Linz' Volksbl.“ de nærmere Omstændigheder saaledes: „Kl. 12 om Middagen den 5te Juni begav Borgmesteren sig til Biskoppen, og forsøgte forgjæves under en Samtale, der varede over en Time, at formaae ham til uden

---

*) Denne Phrase er særlig beregnet paa at gjøre sin Tjeneste under det Felttog mod Kirkemagtens Selvstændighed, som Statsmagten i Genhold til den nye Grundlov for længst har aabnet og fremdeles fortsætter.

Anvendelse af Tvang at indstille sig for Domstolene. Nogle Dieblikke efterat han havde bortsjernet sig, indtraadte Stadsecretairen, ledsaget af sex Politibetjente, og opfordrede Biskoppen til at efterkomme Ordren. Han gjentog da blot sin tidligere Erklæring: kun at ville vige for Magten, og dicterede sin Secretair en Protest mod de truede Tvangsforholdsregler. Da traadte to af Betjentene til og berørte hans Klædebon, hvorefter han, ledsaget af sin Secretair, steg i den udenfor holdende Kæret, der med stor Sikkerhed førte ham til Retslocalet. Byens Befolkning havde i stort Antal forsamlet sig udenfor hans Residens, og hilfede ham, saasnart han visie sig, med hoiere Leve- raab. En halv Time efter førte Vognen ham tilbage uden Politiledsagelse, efterat han ogsaa for Retten havde erklæret, at han ikke kunde gjøre den Regnskab for sin Handlemaade. En Mængde Bisitkort bleve i Lobet af Dagen, som Tegn paa den almindelige Deeltagelse, afgivne i Biskoppens Bolig. Wiener- telegrammerne, der vel at mærke have passeret Pressebureauets Censur, og efter dem en Mængde fremmede Blade have naturligvis stærkt betonet den fuldkomne Mangel paa Deeltagelse hos Publicum, hvorunder Biskoppens Bortførelse skulde have fundet Sted! „Tagebl.“ har imidlertid slemst fordærvet Bedkommende det Fornoielige ved denne Løgn, ved at meddele, at den sammenstillede Menneffemængde gav Politiet Grund til at frygte for ubeleilige „Demonstrationer“!

— Den h. Fader har oversendt Cardinal Fyrst Schwarzenberg i Prag en egenhændig Skrivelse, hvori han udtaler sin fulde Anerkjendelse af Ærkebiskoppens Holdning ligeoverfor den østerrigiske Regjering. Cardinalens Hvrdebrev i Anledning af de nye confessionelle Love blev nemlig i sin Tid confiskeret af de østerrigiske Domstole.

Polen. Som et Beviis paa den opvovende Umenneskellighed, hvormed den russiske Regjering fortsætter sin Udviklingspolitik mod den katholske Kirke i Polen meddeler en Skrivelse fra Warschau til „Badischer Beobachter“ en Beretning om, hvorledes et Antal af 130 katholske Præster, som i Lobet af Vintermaanederne vare blevene arresterede paa forskjellige Steder i Polen, Lithauen og Volhynien paa Grund af deres Bestræbelser for at undervise Almuen i Religionens Sandheder, alle tilsammen ere blevene transporterede tilfods i Frost og Sneveir til en lille By ved Navn Junla i det siberiske Gouvernement Irkutsk, som er beboet af lutter Mongoler. De

befinde sig her i den største Elendighed, da der ikke ydes dem det Mindste til Livets Ophold.

— „Wilnaer-Ztg.“ bragte i Marts Maaned en Bekjendtgjørelse fra Provinds-Gouverneuren for Embedsmændene baade i Byerne og paa Landet af følgende Indhold: „Afdøde Gouvernør og General Murawiew har i en Rundskrivelse af 1ste Januar 1864 betegnet de Widder, som skulle bringes i Anvendelse for at forebygge den flette Indflydelse, som den katholske Geistlighed og Adelsmand af polsk Herkomst udøve paa Befolkningen ved Uddeling af Almisse (!), Udbredelse af polske Bøner, samt Ungdommens Underviisning i en den russiske Nationalitet, den russiske Tro (!) og Regjering modstræbende Aand. Rundskrivelsen gjorde det derfor til Pligt for alle militære Befalingsmænd, saavel som for Politicheferne og alle underordnede Embedsmænd, at forhindre Geistligheden og Godseierne samt deres Undergivne fra at meddele Børnene Underviisning. Denne sidste maa nemlig ikke betroes til Andre end til de Personer, som kunne forevise en udtrykkelig Tilladelse af Regjeringen dertil. Ikke desto mindre er det imidlertid blevet mig berettet, at Personer, som Regjeringen ingen Tilladelse har givet dertil, skulle have fordristet sig til at give Børn Læseunderviisning i det polske Sprog. I Henhold hertil befaler jeg Dem, nøie at vaage over den paaaktelige Efterlevelse af forommeldte Anordning, og indskarpe Alle dens strenge Overholdelse, saa at Ingen for Eftertiden understaaer sig til, uden Regjeringens Tilladelse at give Underviisning i Læsning. Ethvert hensigtsmæssigt Middel skal bringes til Anvendelse, for at forhindre Udbredelsen af Læsning i det polske Sprog, og gjøre Udbredelsen af polske Læsebøger samt af alle polske Skrifter af katholsk Indhold umulig. Den afdøde Gouvernørs herved paaany indskarpede Befaling skal med største Strengthed gjenføres, og enhver Overtrædelse uførtøvet tilmeldes mig, for at de Skyldige kunne blive tilbørlig affraffede. Ved samme Leilighed undlader jeg ikke at bringe Gouvernementets Befaling af 9de Juli 1868 i Erindring, hvorefter Brugen af det polske Sprog paa Gaderne og i alle offentlige Localer baade i Kjøbstæder og Landsbyer er paa det Strengeste forbudt. Politiet gjøres ansvarligt for Efterlevelsen af denne Befaling, hvis Overtrædelse Enhver af Dem er forpligtet til at indberette mig. — Denne skandaløse Bekjendtgjørelse findes ogsaa indtrykket i „Warschauer Ztg.“ af 17de Marts d. A. Saaledes mishandles det polske Folks Nationalitet, Sprog og Religion af det russiske Tyranni, uden

at man i det øvrige Europa hidtil har seet mindste Tegn paa Medfølelse for den Nation, som i tidligere Aarhundreder med et beundringsværdigt Heltemod har befføttet dets østlige Grændser mod de fra Osten fremtrængende barbariske Horderes Magt*).

*) Vi skulle maaføe i et følgende Nummer efter en længere Artikel i „Augsb. Allg. Ztg.“ meddele vore Lesere et mere omfattende Billede af den Glendighed, som dette uohørte Tyranni i Fremtiden vil bringe over det polske Folk, saafremt det virkelig skulde lykkes den russiske Regjering at glennemføre sine Planer med Hensyn til den polske Ungdoms Opdragelse og Underviisning.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 4de Juli. 7de Søndag efter Pintsø. Maria Besøgelse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messø. Kl. 10 Spimesø med Prædiken. Kl. 3 Festandagt med Kateheø. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Spimesø. Kl. 6 Festandagt med Prædiken. — 5. M. Octav. 6. Ti. Octavdag af Sct. Peter og Paul. 7. O. Pulcheria, Jomfru, Keiserinde. 8. Co. Elisabeth, Dronning. 9. F. Jhutommelse af den saligste Jomfrues Vidundere. 10. L. Syv Brødre, Mart.
- Søndagen** den 11te Juli. 8de Søndag efter Pintsø. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messø. Kl. 10 Spimesø med Prædiken. Kl. 3 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Spimesø med Prædiken. — 12. M. Johannes Qualbertus, Bøf. 13. Ti. Anacletus, Pave og Mart. 14. O. Bonaventura, Biskop og Kirkeleer. 15. Co. Apostlenes Deling. 16. F. Karmel-Stapularfest. 17. L. Alexius Bøf.
- NB.** Søndagen den 4de Juli afholdes i Sct. Ansgars Kirke den tredie Kvartals-Collect af Peterspengen. Til Modtagelse af de Troendes Kjerlighedsgaver for vor h. Fader er der under Orgelet opstillet en Bøsse med den Paakrift: „Peterspenge“ og „Denier de St. Pierre“.
- Søgnedagsgudstjeneste:** i Sct. Ansgars Kirke: stille Messø Kl. 7 (Tirsdag, Torsdag og Lørdag) og Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagafsten Kl. 5—8. Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — I Sct. Knuds Kapel: Stille Messø Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagafsten Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): Stille Messø Kl. 7 (Mandag, Onsdag og Fredag).

Kjøbenhavn.

D. G. Olsen & Co.s Bogtrykkeri, Nilesstræde Nr. 18.

Katholsk Kirketidende.

Syttende Aargang.

N° 15.

Søndagen den 18de Juli.

1869.

Indhold. Paven, Conciliet og Protestantismen. — Kirkelige Efterretninger: Rom. — Lybiskland.

Paven, Conciliet og Protestantismen*).

I dette Blads forrige Aargang Nr. 21 meddeelte vi en Oversættelse af den apostoliske Skrivelse af 13 Septb. s. A., hvori vor h. Fader, Pave Pius IX, i Anledning af det under 29 Juni 1868 sammenskaldte alm. Concilium, opfordrer alle Protestanter og andre Ikke-Katholiker til alvorligt at overveje, „om de virkelig befinde sig paa den dem af Jesus Christus anviste Vej, der fører til det evige Liv, og om den Tilstand, hvori de befinde sig, giver dem den fornødne Sikkerhed for deres Frelse.“ Den pavelige Skrivelse henviser til den indre Uenighed og Udsplittelse i de protestantiske Religionsforsamfund, og lægger deres Medlemmer i de kjærligste Ord den deraf fremgaaende Sandhed paa Hjerte, at „hverken noget enkelt af dem, eller alle i Førelse kunne være en Fremstilling af den Ene Katholske Kirke, som Jesus Christus har grundlagt og holder i Live;“ og han slutter med den indtrængende Formaning, „at de dog ikke skulde tøve med at vende tilbage til Moderkirkens Skød.“ Det fremhæver af disse Ord, saavel som af Skrivelsens hele Indhold, at Intet ligger Kirkens synlige Overhoved mere paa Hjerte, end de Sjæles Frelse, der ere anbetroede til hans apo-

---

*) Efter det i Freiburg udkommende Maanedsskrift: „Das oecumeniske Concil. Stimmen aus Maria-Laach. Hefte I: Das Concilium und seine Segner.“

stolteste Hyrdeomsorg, og at han finder sig ikke mindre besøjet til at udstrække denne til Protestanterne, end til Katholikerne, fordi de ved Annammelsen af den hellige Daab nu eengang ere indlemmede i hans Hjord, den synlige og almindelige Kirke, og derved af Kirkens usynlige Overhoved bleve hans apostoliske Omsorg undergivne, om de end factist have unddraget sig samme.

Det fremgaaer fremdeles af denne pavelige Skrivelse, at den h. Fader personlig og directe henvender sig til enhver Enkelt blandt Protestanterne og andre Ikke-Katholiker, og ikke til noget som helst Forstanderstab eller nogen Autoritet, der udgiver sig for at repræsentere dem. Det følger jo nemlig ligefrem af den protestantiske Grundsætning, der i Troes- og Samvittighedsfager gjør Enhver i sidste Instants til sin egen høieste Dommer, at der ikke gives nogen egenlig religiøs Autoritet, som kan gjøre Paastand paa at repræsentere de protestantiske Bekjendelser i deres Heelhed. Og om der ogsaa factist gives Consistorier, Synoder og andre saadanne Autoriteter, som tillægge sig Ret til at ordne de enkelte Troes-samfundes religiøse Anliggender, saa er det dog alligevel en afgjort Sag, at disse kirkelige Forstanderstaber ikke have mindste Beføielse til i de Enkeltes Navn at besvare den pavelige Indbydelse. Deres enkelte Medlemmer have kun Ret til at tale hver i sit eget Navn, men ikke i Samling som Repræsentanter for et Religions-samfund.

Dette særdeles vigtige Punkt har imidlertid det engelske Blad Times af 3 Octb. 1868 aldeles misforstaaet, ligesom det samme gjælder om andre, isærdeleshed italienske, Blade af liberal Farve, som have oversat og kommenteret dets Artikel. Uden i det Enkelte at drøfte dennes Indhold indstrænke vi os her til at uddrage Qvintessentsen af dets falske Opfattelse af den pavelige Skrivelses Betydning, godtgjøre sammes Hensigtsmæssighed, og blotte de Ordføreres Daarstab og Anmasselse, som vise sig saa aldeles uberettigede til at indblande sig i denne Sag som Protestantismens foregivne Repræsentanter. Den

her omtalte grove Bildfarelse, at en Protestant ikke blot i sit eget men ogsaa i Andres Navn kan give Svor paa den pavelige Indbydelse deles, for blot at nævne eet Exempel, ogsaa af det Mailandske Blad „Perseveranza“, naar det i sit Numer af 8 Octb. siger, „at det vil ansøe Times' Artikel som en Ordspørerinde for det protestantiske Publicum“ — en colossal Bildfarelse, der er saa meget mere utilgivelig, som Bladets Hovedredacteur gjør sig til af, at have det næste Kjendskab til England og dets Tilstande. Det synes nemlig at være ham ubekjendt, at Times ikke blot ikke er noget Organ for det protestantiske Publicum, men overhovedet for slet intet Publicum, idet denne Journal, som Hvermand veed, kun er det daglige Echo af dens mange Redacteurers sligtige og hverandre indbyrdes modsigende Indtryk og Anskuelser. Thi saafandt man for nærværende Tid med Rette kan anvende det Motto: „Et Blad har ingen Samvittighed“ paa alle liberale Blade: paa hvilket Blad skulde man vel da med større Føie kunne anvende det, end netop paa Times, der hver Dag anretter for Enhver hvad der stemmer bedst overeens med hans Smag og Overbeviisning? — Men med hvilken Ret kan da en saadan Journal optræde i det protestantiske Englands Navn, naar det ikke engang kan kaldes for en paalidelig Afspæiling af sit talrige Redacteur-Publicum, af hvilket enhver enkelt, dersom han ellers vil være en ægte Protestant, paa Forhaand maa nedlægge Indsigelse mod ethvert Indgreb i hans Samvittigheds- og Meningsfrihed? Dog dette er i sig selv saa indlysende, at vi ikke behøve at opholde os lænere derved.

Naar vi ovenfor henviste til, at der — uden nogen Indblanding af Interesse eller timelige Hensyn — af den pavelige Skrivelse fremlyser en i Sandhed apostolisk Omhu for Protestanternes aandelige og evige Belfærd, da maa Enhver, som upartist overveier dens Indhold, hvad dette Punkt angaaer, give os Medhold; og denne Indrømmelse vil atter forsyne os med Baaben, der sætte os istand til seirrigt at imødegaae de

fjendtlige Bemærkninger, hvormed Times mener at kunne svække Virkningen af den pavelige Indbydelse.

Den fornemste Paastand, som Bladet fører i Marken mod den pavelige Indbydelse, er denne: de protestantiske Stater og Folk ere i timelig Henseende bedre stillede end de katolske Folk og Stater. „Europas hele Kraft og dets fortsatte blomstrende Velfærd“, siger Times, „er knyttet til den af Protestantismen betingede Udvikling; i den katolske Deel af Verden seer man overalt Svagbed, — Alt vidner om Forfald, og varsler om Undergang. Vel er Frankrig stærkt, men dets Livskraft er en Datter af Revolutionen, og naar Italien hæver sig, saa viser dette hen til det Fald, der forestaer Rom.“

Vi kunde her tilføje hvad andre mod Paven's Indbydelse forud indtagne Protestanter forebringe: at der nemlig i protestantiske Lande skal findes ligesaamegen om ikke mere Moralitet, end i katolske. Heraf uddrage de kort og godt den Slutning: Naar Protestantismen baade i aandelig og verdslig Henseende har saa meget forud for Katholicismen, hvorfor skulle da Protestanterne blive Katholiker, og ikke snarere Katholikerne blive Protestanter? Da det imidlertid synes, som om Times og Protestanterne i det Hele taget og for nærværende Tid lægge mindre Vægt paa Moraliteten*), men helst fordybe sig i Kapitlet om det politiske og materielle Væbære, skulle vi for det første blive staaende ved dette Punkt.

Vi maae da for det første udtale vor Forundring over, at man i et reent aandeligt Spørgsmaal, hvor der handles om dogmatiske Sandheder og om Betingelserne for Sjælens Frelse, kan hente sine Beviser fra den materielle Velfærd og den politiske Overvægt. Hvad denne angaaer, da havde de gamle Romere utvivlsomt bragt det langt videre, end det nu

---

*) I en senere Artikel har det engelske Blad særlig beskæftiget sig med denne Side af Spørgsmaalet, der vil blive Gjenstand for vor næste Artikel.

værende England! Men vilde det være rigtigt, heraf at ud-
 drage den Slutning, at England derfor burde vende tilbage til
 Hedenstabet, hvorunder det sunkede, førend Paverne gjorde
 det katholsk? Netop dette selvsamme Beviis, hvoraf Times
 betjener sig mod Paven, blev fordem af Hedningerne gjort
 gjældende mod de Christne. „Dengang da man endnu tilbad
 Guderne“, sagde de, „da var Riget mægtigt; nu derimod, da
 deres Templer staae øde og forladte, falder det fra hverandre!“
 Og denne hedenste Indvending have vi, som Hvermand
 veed, at talke for den h. Augustinus's Mesterværk om Guds-
 staten (*De civitate Dei*).

Samtidig med Romerne og Grækerne, i den Tid da
 Tyrus, Sidon og andre Stater blomstrede ved Handel, Viden-
 skab og politisk Indflydelse, levede ogsaa det hebraiske Folk,
 det eneste, som var i Besiddelse af den sande Religion.
 Men dette Folk stod i Henseende til materiel Velstand langt
 tilbage for mange andre Folk. Vil Times maaskee derfor
 paastaae, at Jøderne burde være bleven Hedninger — fordi
 Hedenstabet syntes at egne sig bedre til at gjøre Menneskene
 lykkelige i denne Verden, end den sande Religion?

Dog, vi vilde gaae lidt nærmere ind paa dette Spørgs-
 maal. Troer det ærede Blad den h. Skrift? Vi vilde indtil
 videre haabe det, med mindre det vil erklære sig for vantro
 eller rationalistisk. Nu, velan! Hvad lover Evangeliet vel de
 sande Christne? Lover det dem maaskee timelig Rigdom,
 Velvære, materiel Overvægt? Langtfra! Alt dette foragter
 Evangeliet og lærer sine Betjendere at foragte det. Man har
 hidtil ikke opdaget nogen evangelisk Codex (s: noget gammelt
 Haandskrift af det N. T.), som tæller Rigdom og Rydelse
 blandt de otte Saligheder. Evangeliet priser de Grædende og
 de Fattige salige, ikke de rige engelske Vorder! Det forudsiger Christi
 sande Efterfølger Kors og Forfølgelse: „I skulle hades af Alle
 for Mit Navns Skyld.“ Christus siger ikke: „I skulle blive
 forfulgte for eders Rigdommes Skyld,“ men vel det Modsatte:
 „Man skal berøve, forstjæbe og forbande eder.“

Heraf uddrage vi følgende Slutning: Den Religion maa være den sande, af Christus grundede Religion, som stemmer overeens med Evangeliet. Men efter Times svømme dens Troesfæller i materielt Belvære og prise sig derfor, tvertimod Evangeliets Aand og Klare Ord, salige. Men heraf tillade vi os atter at slutte, at Protestanternes Religion ikke kan være den sande med Evangeliet overensstemmende Religion.

Man maa nemlig vel agte paa den Forskjæl, der er imellem den Sætning: Befjenderne af den ene Religion ere mindre rige og velhavende end Tilhængerne af den anden — og den anden Sætning: Befjenderne af en vis Religion ere uslykkelige, fordi de bekjende sig til denne Religion. Thi det er langt fra at ligge i Christendommens Natur, at den skulde gjøre Folkene uslykkelige. Det er tvertimod en afgjort Sandhed, at den sande Religion, der som saadan nødvendig maa være hellig og bestemt til at hellige sine Befjendere, nødvendigviis maa føre dem til sand Dannelse og sandt Fremstridt. Det maa derfor vel bemærkes, at, naar den h. Skript forudsiger de Christne Kors og Forsølgelse, da er det Prophetiens Aand, som taler. Disse Ting følge nemlig ikke af den christelige Religions Natur, men af dens overmægtige og tyranniske Fjenders Ondskab. Derfor der ikke gaves saadanne Fjender, saa vilde den christelige Religion samle alle Mennesker til et helligt, i indbyrdes Kjærlighed forenet Broderskab, hvis enkelte Medlemmer alle gjensidig vilde bidrage til at fremme hverandres Lykke og hele Samfundets Belvære. Saadan som Tilstanden derimod nu desværre er, trøster Christendommen sine forfulgte, lidende og grædende Befjendene med den indre Lykfelighd, som allerede i denne Verden bliver dem til Deel, som med en god Samvittighed lide for Retfærdighedens Skyld, og derved erhverve sig den evig: Glorie i Himmelen. — Saaledes er det ikke blot, Sagen betragtet ganske i Almindelighed, aldeles falskt, at Christi Religion fører til Nød og Elendighed, men Evangeliet lover meget mere udtrykkelig det Modsatte, naar det

figer: „Søger først Guds Rige og Hans Retfærdighed, da skulle I faae alt dette i Tilgiot.“ „Alt dette“ er nemlig aabenbart at forstaae om Alt det, som Hedningerne eller denne Verdens Vørn søge, saaledes som Evangeliet figer umiddelbart iforveien. Det altsaa, som de verdsligsinde Mennesker søge som deres høieste og eneste Gode — Ere, Rigdom og timeligt Velvære. Alt dette lover Evangeliet dem i Tilgiot, som først søge Guds Rige og Hans Retfærdighed.

Vi spørge nu ethvert fornustigt Menneske, om han er istand til at nægte, at alle disse Kjendtegn paa den sande christelige Religion i langt høiere Grad vise sig at være tilstede hos de katholske, end hos de protestantiske Folkfærd? Thi naar efter Times' egen Tilstaaelse de katholske Nationer i det Hele taget ikke i den Grad leve for Handel og Industri som de protestantiske, naar de ikke saa begjærligt jage efter Rigdom og timelige Goder, som disse: saa maa vel dog denne Kjendegjerning, at de ikke først og fremst alt andet gjøre „det som Hedningerne søge“ til en Hovedgjensstand for deres Tragten og Stræben, betyde det samme som, at de ere bedre Christne, end dem, som rose sig af denne Higen efter de jordiske Ting! Og, naar hertil kommer, at de katholske Folkelag ikke kunne nægtes ogsaa at være dannede og velopdragne, og allerede her paa Jorden i det Hele taget lykkeligere end de protestantiske, saa maa dette dog vel afgive et Vidnesbyrd om, at den evangeliske Betsignelse: „Alt dette skal gives eder i Tilgiot“ er gaaet i Opfyldelse paa dem. Vi kunde til Bekræftelse herpaa endnu henvise til, hvorledes Evangeliets Fjende raser mod katholske Folkelag, og, som til et nærliggende Exempel, henvise til den Stilling, som Times' Landemænd indtage ligesoverfor Irland. Eller skulde maaskee denne Stilling være overensstemmende med Evangeliet? Vi kunde ogsaa vise, hvorledes saadanne timelige Trængsler ere saa langt fra at gjøre katholske Folk vaklende i deres Tro, at de endog drage de bedste og ædleste Protestanter over paa disses Side, medens Udskuddet iblandt disse gaar den modsatte Vej. Men — for atter at komme tilbage til

Folkenes timelige Belfærd — da bestaaer denne ikke saameget i Overflødighed paa materielle Goder, som meget mere i det rette, vel fordeelte og til de Enkeltes Fornødenheder svarende Maal af samme, saavel som i den gode Brug, som de Enkelte gjøre deraf. En bundløs Rigdom, fordeelt paa et ringe Antal Individier, og som er kjøbt med den store Mængdes Sved og Taarer, er intet gyldigt Beviis for et Folks Lykke, og endnu mindre er en Nations Styrke og politiske Dørvægt et saadant Beviis, isærdeleshed, naar hiin Styrke maa kjøbes med enorme Skatter og morderiske Krige! Her er den hele Ulyksalighed paa de Faas Side, som nyde Frugterne af de den store Mængde paahvilende Byrder; men Glendigheden og Noøden er udelukkende den fattige Befolknings Lod, som bærer disse Byrder. Men dette falske Skin af almindeligt Velvære og Lyksalighed er det netop, som Tines beundrer hos de efter dets Mening mest dannede og fremstridende Folk. Som Vidnesbyrd om Falskheden af dets Paaastande henwise vi til den Magt, som Socialismens og Communismens*) Værdomme udøve over den store Mæsse af Folkene i de Lande, der efter den almindelige Mening anses for at indtage en høj Rang i Civilisation og materiel Udvikling. Havde Livsglæde og timelig Lykke virkelig opslaaet sine Paaaluner i disse Lande, saa vilde de Rige ingen Grund have til at stjælte for den store Mængdes Havn! Hos de katholske Folk finder man langt mindre af disse ængstende Symptomer; og, hvor de findes, da er det netop hos den Deel af Folket, som er smittet af de Døer.

---

*) Socialismen gjør i de arbejdende og fattige Klassers Navn Fordring paa, at Arbejdsherren skal forhøje Arbejdslønnen i Forhold til det vogende Udbytte af den Capital, han har sat i sin Vedrift, eller med andre Ord, at han skal dele Gevinsten med sine Arbejdere. Communismen derimod forlanger, at de rige og besiddende Klasser skulle til en vis Grad dele deres Formue med de Fattige. Den saakaldte „røde Republik“ vil gennemføre denne Deling ved en almindelig Plyndring af alle Formuende.

hvilke Times finder saa stort Velbehag i, eller som kort sagt er mere protestantisk end katolsk.*) Kirken har igrigt ingen Sky for de strengeste statistiske Sammenligninger. Man læse f. Ex. blot Cobbets Værk om den store Forskjæl paa det engelske Folks Velvære paa den Tid, da det endnu var katolsk, i Sammenligning med Tilstanden i det nuværende protestantiske England.

Det er endvidere et noksom bekjendt Factum, at Protestanterne altid have været stærke i at rose Tilstanden i de første Aarhundreders Kirke, samt at de drive denne Roes saa vidt, at de kun der ville finde Evangeliet i dets oprindelige Reenhed. Men — hvorledes lader dette sig forene med den af Times saa høit vurderede hidtige Bøggjærlighed efter Rigdom, Ære og Indflydelse? Der hører dog ingen stor Værdom til at vide, at i de første kristelige Aarhundreder alle timelige Goder saa temmelig vare i Hedningernes Hænder, og at Udpløndring, Forsøgelse og Martirium var den kristne Kirkes staaende Lod. Naar altsaa Rigdom og politisk Magt skulle være et Kjendetegn paa Christi sande Kirke, hvorfor tier da Times reent stille om Middelalderen, i hvilken den

---

*) Det maa nemlig ikke glemmes, at alle de revolutionære Ideer i deres nyere Skikkelse ere en Frugt af Reformationen, af den chaotiske eller formløse Skikkelse, hvori de fødtes til Verden i Tyskland, under det 17de Aarhundredes politiske Gjæring i England udvikledes og modnedes, samt derfra i det 18de Aarhundrede forplantedes til Frankrig, hvor Atheismen og Anarchiet hurtigt udfoldede de sidste Consequenter af Reformationens Grundsætninger. Socialismen og den politiske Radicalisme i det nuværende Frankrig ere derfor vel Eftervirkninger af Revolutionen; men deres religiøse Forudsætning er den antikatholske Livsanskuelse, som Reformationen har affødt. England og Preussen ere de Lande, hvor den stærkt gjærende Utilfredshed blandt de arbejdende Classer især har naaet en hele det europæiske Samfund truende Høide.

Katholske Kirke førte Scepteret i Verden? Beviiskraften i de her drøftede Paastande af Times reducerer sig saaledes til en fuldkommen Nullitet!

Henviisningen til den protestantiske Verdens formentlige politiske og materielle Overvægt forstærkes endelig ved en declamatorisk Skildring af „Pavedømmets nærværende Banmagt“ i verdélig og politisk Henseende. „Alt staaer nu i Begreb med at unddrage sig Pavens Myndighed; kun nogle faa Quadratmile kan han nu kalde sit Eget, og selv disse maa beskyttes ved fremmede Bajonetter etc.“ Hvor falst den Paastand er, at „Pavens egne Underfaatter reise sig imod ham“, beviser den romerske Befolknings Holdning under hele det Tidrum, der er forløbet siden den italienske Invasions Begyndelse. Medens i andre Lande Revolutionerne ere fremgaaede af en tilstedeværende indre Gjæring, der blot har behøvet et eller andet givet Signal for at eksplodere i en alle Forhold omfattende Forstyrrelse, saa har det hidtil ikke villet lykkes de udenfra indtrængte „Wählere“, trods alle Kunster og Anstrængelser, at fremkalde en Bevægelse i Rom, og alle disse forgjæves Forsøg have kun tjent til at kunte Folket endnu inderligere end forben til dets Souveræn. Det Samme har været Tilfældet i de Paven frarannede Provindsfer. De gjorde ingenkunde, som Times siger, „Oprør“, men de bleve Paven, tiltrods for alle Indsigelser fra den trofaste Befolknings Side, med Magt fratagne — en Kjendsgjerning, som forlængst er saa tilstrækkelig og saa klarlig beviist, at vi ikke behøve at tage videre Hensyn til denne Usandhed.

Den af Verden bitterlige Sandhed, at den ved engelt Guld nærde Revolutionsfeber efterhaanden har smittet de katholske Folkelag og ophidset dem mod deres lovlige Regjeringer, beviser følgende Intet. At Oprørsaaanden nemlig er en Frugt af den protestantiske Landsretning, tiltaeer til Overflod Times selv, naar det siger: „Midt i sin betænkkelige Stilling har Paven endnu den Godmodighed at beskæftige sig med Prostanterne, fra hvem dog alle hans Ulyk-

ter ere komne“(!). Men naar alle Paven's Ulykker ere hidførte ved Protestantismen, saa indrømmer jo Times, at den Aand, som den hylder, og for hvis Magt den høier sig, er Rebellionens og Anarchiets Aand i alle Retninger.

Vi slutte disse Indsigelser med den Bemærkning, at de Grunde, som Times anfører for at afvise den pavelige Indbydelse, netop bevise, i hvor høi en Grad alle tænkende Protestanter have Grund til at tage sig denne Indbydelse til Eftertanke. Thi naar et offentligt Blad som Times ikke alene vedgaaer, men endog roser sig af, at den Religion, som det føler sig kaldet til at forsvare, ikke blot begunstiger og befordrer en strankeløs Begjærlighed efter timelig Besjiddelse og materielt Velvære, men tillige tilskynder til Rebellion og nærer alle Anarchiets tøileslose Instincter, saa beviser denne Tilstaaelse, netop, at hiin Religion umulig kan være Christi sande Religion; thi denne er en Religion, der fremfor alt har Menneskeslægten's aandelige og evige Vel for Øie; den er en Religion, som, overensstemmende med Evangeliet's Forskrivt og den katholske Kirkes uforandrede Lære, har til Formaal, saa fuldkomment som muligt at fremme Menneskenes ordnede Samliv med hverandre indbyrdes, at befordre broderlig Gendrægtighed og Kjærlighed, saavel som frivillig Underordning under den lovlige geistlige og verdslige Autoritet.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. D. 17de Juni tiltraadte som bekjendt den h. Fader sit fireogtyvende Regjeringsaar. Cardinal Patrizzi, som overbragte Paven Cardinalcollegiets Lykensfuing, hentydede i sin Tale til de mindeværdige Begivenheder i de henrundne 23 Aar, og navnlig til den i Anledning af hans Præstjubilæum sig tilkjendegivende almindelige Begeistring, samt de glædelige Forhaabninger for Kirkens Fremtid, som det almindelige Concilium synes bestemt til at virkeliggjøre. Cardinalen saae i den usædvanlige

Forlængelse af Pius IX'. Pontificat et Varsel om, at de til samme knyttede guddommelige Raadslutninger endnu ikke alle vare fuldbyrdede, og udtalte det Ønske, at den h. Fader, efter saalænge og med saa beundringsværdig Standhaftighed, at have baaret Kampens vrylende Tilfiskelser, allerede her paa Jorden maatte nyde Seirens Frugter.

Paven gav dybt rørt ved alle de i dette Dieblit fremtalte Minder herpaa omtrent følgende Svar:

„Ved Slutningen af mit Pontificats 23de Aar føler jeg mig fremforalt gjenstrængt af den hellige Pligt, at takke den Allers høieste for den naadige Bistand, Han har forlehnnet Mig til at udholde saa mange tunge Provelser. Ja Kirken har udholdt svære Storme, men Gud er stedsse kommen den til Hjælp ved at opvække modige Mænd til dens Forsvar. Men Jeg føler Mig færlig forpligtet til Taknemmelighed mod Cardinalcollegiet og alle dem, som staae Mig nærmest, for den ædle Andeel, som de have taget i Kampen, saavel som for de oprigtige Ønsker, som De idag have overbragt Mig. Den hele Menneskehed forekommer Mig at være deelt i to Leire: den ene magtig, talrig, urolig og i bestandig Bevægelse; den anden mindre talrig, men rolig, trofast og troende. En af mine herligste Forgængere, den hellige Gregor den Store, sammenlignede engang begge disse menneskelige Leire: den første med dem, som paa Sannaars Sletter arbejdede paa Stolthedens forsængelige Taarnbygning, men som Gud adspredte, i det Han forvirrede deres Tungemaal — den anden med Apostlene og de Tusinder af Troende, som paa den h. Pindsefests Dag i Nadversalen i Jerusalem, uagtet de tilhørte de forstjelligste Folkesjæder, dog alle forstode hverandre og talte det samme Sprog. Saaledes see vi i den nærværende Tid Revolutionens Hydra med hele dens Auger under hvirofste Fornægtelses- og Forbandelsesord at staae udfordrende ligeoverfor de sande Troende, som rolig vente paa, at de bedre Grundfætninger skulle seire, og Guds Villie fuldbyrdes. Ja, hvor langt lettere vilde det være at regjere Filken, naar de Regjerende vilde hylde de sande Grundfætninger! Hvilken Lykke kunde de ikke derved berede baade deres Folk og sig selv? De første Oprørere, Tæmmerne, tilintetgjorde Gud; og Han vil gjøre ligesaa med den nærværende Tids. Han vil fornædre Kirkens overmodige Fjender. Dette Haab styrker Os under den trofaste Opfyldelse af Vore Pligter, medens Vi takke Ham, fordi Han har bevaret Os den liden Plet af Jord, hvorfra Vi kunne opfende Vore Bønner til Ham, og tilvende hele Hans Kirke Vor aarvaagne Omfjorg. Tunge ere de Lidelser, som

have hjemført Kirken! Overalt Ruiner, overalt Taarer! I dette Dieblit bliver maatte den sidste Biskop i et Kongerige (Polen) kastet i Fængsel eller slæbt i Landsflygtighed! Gud kan mulig tillade, at den samme Stabne ogsaa overgaaer Os. Dog — lad os haabe, at den guddommelige Naade vil afvende de Farer, som true Os, og forstaaene eder Alle for at opleve saadanne Tilfælder! Seg nedbeder Guds almægtige Beskyttelse over Cardinalcollegiet, Prælaterne, over hele denne mig saa dyrebare Stad og over alle dens Repræsentanter."

Den h. Faders Kroningsdag, d. 21 Juni, blev iaar, som alle foregaaende Aar, fejret med de sædvanlige Cæremonier, med Illumination etc.

Tydskland, D. 31 Mai samlede sig i Worms den saakaldte Protestanteneren, for i hele den protestantiske Verdens Navn at nedlægge en høitidelig Protest mod Pius IX's bekjendte Opfordring til alle Protestanter. Efter Telegrammerne skulde c. 20.000 Fremmede i denne Anledning have indfundet sig. Man havde jo ogsaa Grund til at vente overordenlige Ting af en saa ophøiet og storartet Demonstration i denne Stad, der i saa fuldt Maal er bleven navnkundig ved Luther, og nylig prydet med det kolossale Mindesmærke*) om hans Bedrifter — af en saa ærverdigg Forsamling, hvis Forhandlinger lededes af Professor Bluntzschli fra Heidelberg, medens den berømte Christusfornægter, Professor Schenkel**), ligeledes fra Heidelberg, fungerede som

-
- *) En interessant Omstændighed ved dette Monument er, at blandt de paa Fodstykket paraderende saakaldte „Forløbere for Reformationen“ ogsaa er anbragt en Statue af Savonarola, hvis Død aldeles Intet havde med hans Forhold til Kirken at gjøre, men foranledigedes af politisk Had. S. bekjendte den katolske Kirkes Tro paa Transsubstantiationen, og nød før sin Død Altærets Sacrament, som alle Katholiker, under een Stikfælle!
- **) Evangelisk Kirkeblad for Baden" saavel som det af Ph. v. Nathusius udgivne „evang. Volksbl. für Stadt und Land“ gjøre opmærksom paa den nøie Sammenhæng mellem Protestanteneren og Frimurerordenen, hvilken sidste i sine høieste Grader ikke tilsligter noget Mindre, end Ophævelsen af al positiv Religion. Protestantforeningens Præsident, Bluntzschli, er Stormester for den sveitsiske Storloge Alpina; Schenkel, Holzmänn og Bittel, ligeledes fra Heidelberg, Overhøfprædicant Schwartz i Gotha, Professorerne Baumgarten, Holzendorf og Sydow i Berlin, Pastorerne Melle og Marchot i Bremen ere alle tilhængere af blot Medlemmer af Frimurerordenen, men ifølge Logernes Medlemsfortegnelser for det meste ogsaa Stolmestere, Logetalere etc.!

Referent af Erklæringen mod den „saakaldte apostoliske Skrivelse.“ Denne eenstemmig vedtagne Erklæring lyder i det Væsentlige saaledes:

1. Vi i Dag i Worms forsamlede Protestanter føle os i vor Samvittighed tvungne til — under fuld Anerkjendelse af vore katholske Medchristenes Samvittighedsrettigheder, og uagtet vort Dufte om stedse at befinde os i et fredeligt Forhold til dem, men paa Grund af vor uroffelige Bevidsthed om de religiøse, moralske, politiske og sociale Betsignelser, som Reformationen har skænket os offentlig og høitidelig herved at protestere mod den i den saakaldte apostoliske Skrivelse af 13 September 1868 til os henvendte Opfordring om at vende tilbage til Samsundet med den romersk-katholske Kirke.

2. Vi have stedse været rede til, paa Grundlag af det rene Evangelium at forene os med vore katholske Medchristne, men protestere i Dag med samme Bestemthed, som Luther her i Worms for 300 Aar siden og vore Førfædre i Speyer, imod alt hierarchisk og præsteligt Formynderskab, mod al Aandsdvang og Samvittigheds-Undertrykkelse, og navnlig ganske isærdeleshed mod de i den pavelige Encyclica af 8 Decemb. 1864 og i den dermed forbundne Syllabus udtalte statsfordærlige og kulturstridige Grundsætninger.

3. Alle vore katholske Medborgere og Medchristne række vi her ved Foden af Luther=Monumentet vor Broderhaand paa det for os og dem fælleds Grundlag af christelig Samsundsaaend, tydst Brodersind og den moderne Tids Cultur. Vi vente til Gjengjæld af dem, at de trofast ville slutte sig til os, for at beskytte vore for nærværende Tid truede høieste nationale og aandelige Goder, og for i Forening mod os at kæmpe med den fælleds Fjende af den religiøse Fred, den nationale Eenhed og den frie Culturudvikling.

4. Hovedsagen til den af os dybt beklagede religiøse Spaltning erklære vi at ligge i de hierarchiske Bildfarelser og fornemmelig i den Aand og Virksomhed, der udgaaer fra Jesuiterordenen, som vedbliver paa Liv og Død at bekæmpe Protestantismen, undertrykker enhver Yttring af den aandelige Frihed, forfalsker den moderne Cultur og behersker den nuværende romersk-katholske Kirke. Den adspalttede Christenhed kan ene vinde Fred og sikke sin blivende Velfærd, ved afgjort at afvise de stedse voxende hierarchiske Anmasselser, vende tilbage til det

rene Evangelium og til Aerkjendelsen af Culturens Erobringer*).

5. Endelig erklære vi alle paa Begrundelsen af Geistlighedens hierarchiske Magtstilling og paa et eksklusivt Dogmeherredømme***) rettede Bestræbelser i den protestantiske Kirke for at være en Fornægtelse af den protestantiske Land, og for at være Overgangsbroer, der føre til Rom! I den Overbeviisning, at den blandt Fleertallet af Protestanter herskende Lunkenhed og Ligegyldighed frembyder en Hovedstøtte for det kirkelige Reactionsparti, og i den mægtigste af Tydslands Stater endog er en Hovedhindring for en national og kirkelig Fornyeelse, henvende vi til samtlige vore Troesfæller den meest indtrængende Opfordring til Aarvaagenhed, til eendrægtigt Sammenhold (!) og til kraftig Modstand mod alle Lands- og Samvittighedsfrihedens faretruende Tendenser.

Paa Dplæsningen af denne Erklæring fulgte flere prægtige Taler, blandt andre en uforlignelig Declamation mod Jesuiterne af Hovedpastoren i Mannheim, Schellenberg. Den protestantiske „Kreuztg.“ siger om hele denne kummerlige Manøvre: „Den saakaldte Protestantsforenings Demonstrationer ere beregnede paa den store Hob, og ville heller ikke forseile deres Virkning paa den tankeløse Mængde. Men med Sand og Phrasvand bygger man ingen ny Kirke, selv om man istedetfor: „Synd umjchlungen Millionen“ istemmer Luthers saakaldte Slagfang***). Alle oprigtige Menneffer have vel Grund til at sørge over den aandelige Forstyrrelse og Odelæggelse, som saadanne Spektakelscener (Wühlereien) anrette blandt den tydske Befolkning, men de ville ikke lade sig vilbløde af dem. Saasnart Herrens Land blåser paa denne luftige Bygning, vil den atter henvæires til Støv.“

*) Vi kjende ikke nogen bedre Betegnelse for det fra den flæsvigholstenste „Erhebung“ her isvrigt noksom bekjendte, men uoversættelige Ord „Erungen schaften.“

**) Denne Protest mod alt Dogmeherredømme, som nuomstunder idelig høres (ogjaa blandt os), er meget karakteristisk. Hermed erklæres nemlig den fuldkomne Indifferentisme for at være det eneste Foreningspunkt for Protestantismen. Den taalder Gudsfor nægteren i sin Midte og fordrager Alt, undtagen Katholicismen.

***) Den førstnævnte er et dithyrambist Digt af Schiller, hvor Digteren drikker Broderstøb med hele Menneffeslægten; den sidste er den berømte „Krigspjalme“: Vor Gud han er saa fast en Borg.

Elisabethforeningen

afholder sit ordentlige Møde Søndagen den 25de Juli, Efterm. Kl. 4.

Den katolske Sng- og Liigkasse

afholder sin aarlige Generalforsamling Søndagen den 25de Juli Klokken 4, i Skolelokalet i Blankogade. Valg af en Formand og Raadferer. Talrigt Møde udbedes.

Bestyrelsen.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 18de Juli. 9de Søndag efter Pintsfe. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Broderstabsandagt med Katechese. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 19. M. Vincents af Paul, Bekj. 20. Ti. Hieronymus Emiliani, Bekj. 21 O. Martyrerne i Gorfum. 22. Co. Maria Magdalena. 23 F. Apollinaris, Bisk. og M. 24 L. Henrik Røiser, Bekj.

Søndagen den 25de Juli. 10de Søndag efter Pintsfe. Jacobus den Ældre, Apostel. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Høimesse med Prædiken. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 26. M. Anna, den hl. Jomfrues Moder. 27 Ti. Camillus af Lellis, Bekj. 28 O. Nazarius og Troesf., Mart. 29 Co. Martha, Jomfru. 30 F. Abald, Biskop. 31 L. Ignatius af Lojola, Bekj.

Søgnedagsgudsjeneste: i Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 (Tirsdag, Torsdag og Lørdag) og Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagaften Kl. 5—8. Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — I Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagaften Kl. 5—8. — I Kapellet (Lødbodveien 14): Stille Messe Kl. 7 (Mandag, Onsdag og Fredag).

„Katholsk Kirketidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionair, Hr. Grosjerer C. B. Køhler Gøthersgade 5, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de lgl. Postcontorer. Prisen er 3 Mk. Dvartalet, enkelte Numere 8 f.

Kjøbenhavn.

D. E. Olsen & Co.s Bogtrykkeri, Pilestræde Nr. 18.

Katholisk Kirketidende

Syttende Aargang.

N° 16.

Søndagen den 1ste August.

1869.

Indhold. Har den protestantiske Moral Fortrin for den katolske? — Kirkelige Efterretninger: England. — Holsteen. — Østerrig. — Baden.

Har den protestantiske Moral Fortrin for den katolske?

—

Dette Spørgsmaal besvarer Times kort og godt saaledes: „Med de protestantiske Folkeslag staaer det i moralsk Henseende i det mindste lige saa vel, om ikke bedre til, end med de katolske. Altsaa er den protestantiske Religion, efter som den bærer ligesaa gode Frugter hos sine Beljendere, i det mindste lige saa god som den katolske: og, er dette Tilfældet, hvorfor skulle vi da forandre vor Religion?“ — Dette er blandt Andet en af Hovedgrundene, hvormed man fortrøster sig til at godtgjøre det Uhenfigtsmæssige og Unyttige i Pavens Opfordring til Protestanterne om igjen at vende tilbage til den katolske Eenhed.

Denne Sag kan ikke afgjøres ved Undersøgelser om, hvorvidt denne eller hiin protestantiske By eller Land i sædelig Henseende er bedre, end denne eller hiin Katholik, denne eller hiin katolske By eller Land; thi en saadan Undersøgelse vilde ikke føre til noget Resultat enten til Gunst for det ene eller det andet Religionsparti. Den katolske Religion gjør det ligesaa lidt som den protestantiske til en Umulighed at synde, saalidt som nogen falsk Religion med Nødvendighed gjør sine Tilhængere til Syndere. Disse sidste kunne vistnok ogsaa frelse

deres Sjæle, forsaavidt som de henleve i god Tro*); og, om ogsaa det, som man kalder god Tro, fattes dem, saa kunne de dog alligevel, i det mindste i Verdens Dine, føre et ærbart, sædeligt og retskaffent Livet, saaledes at de i mange Tilfælde kunne opstilles som Mønstre for alle de Katholiker, som ikke leve overensstemmende med deres Religions Forskrifter. De enkelte Individuers personlige Godhed eller Sletthed afgjør altsaa i Henseende til dette Spørgsmaal slet Intet.

Heller ikke formaar den nuomstunder saa ofte paabe- raabte Statistik at løse dette vigtige Spørgsmaal, fordi denne Videnskab ikke er istand til at tage Hensyn til alle de Elementer, som dog nødvendig maae, tages i Betragtning, for at udbringe afgjørende Beviisligheder af de Facta, som den paaberaaber sig. Den er ikke istand hertil, fordi Moralitets-eten, saavel hos Individet i det Hele taget som i det Hand- lingen, er noget reent Indvortes, som aldeles unddrager sig Statistikerens, saavel som enhver Dødeligs nærmere Be- tragting. Statistiken har tilvisse sin store Nytte; men den maa ikke overvurderes.

Naar man da vil komme til et virkeligt Resultat, til en gyldig Afgjorelse af hiint Spørgsmaal om de katholske og pro- testantiske Folkescerds relative Fortrin i moralsk Henseende, maa man anstille en Sammenligning, ikke imellem disse eller hine Protestanter og disse eller hine Katholiker, men imellem selve Religionerne. Man maa sammenligne Katholicis- mens moralske Grundsaetninger med Protestantismens,

---

*) Dette gjælder om alle dem, som enten aldrig have haft Leiligh- hed eller følt nogen Tilskyndelse til at sammenligne og under- søge Religionsforskjellen, eller som, om dette ogsaa skulde have været Tilfældet, ere aldeles berøvede alle indre Betingelser for i denne Henseende at skjønne og dømmе. Saadanne eensfoldige og i Livet uerfarne Mennesker, men ogsaa kun de, have Und- skyldning, naar de holde sig til det, som de eengang have lært, og ansee det for Sandhed, som den store Mængde af deres nær- meste Samtidige ansee for at være sandt og rigtigt. U'. A.

og derefter afgjøre, hvo af begge der er moralsk bedre, og nødvendig maa være bedre: den Protestant der lever overensstemmende med Protestantismens moralske Forordninger, eller Katholiken, som i sit Liv følger sin Kirkes moralske Grundfættninger. Sammenligner man nemlig en rettskaffen og brav Protestant med en slet Katholik, saa er utvivlsomt den større Moralitet paa den Førstes Side. Ligesaa — vilde man sammenligne en rettskaffen Tyrk med en slet Protestant, da vilde Tyrken have Moralens paa sin Side. Men, hvad beviser dette? Slet Intet! Thi Spørgsmaalet er her om Religionens og ikke om de enkelte Personers Moralitet. Man undersøg altsaa Katholicismens og Protestantismens sædelige Grundfættninger, og, naar da den ene tydelig viser sig at have Fortrin for den anden, da har dermed det her omhandlede Problem fundet sin Løsning. Dermed bortfalder da ogsaa af sig selv enhver Vanstuelighed i Henseende til den h. Faders Indbydelse; thi Paven indbyder jo ikke Protestanterne til at leve som denne eller hiin daarlige Katholik, men han indbyder dem alle til at vende tilbage til den katholske Religion, som lærer og byder sine Bekjendere at føre et retfærdigt Levnet.

Vi skulle her ikke opholde os ved de to velbekjendte og fra alle Sider tilhørlig vurderede Sættninger, hvorpaa begge Protestantismens Hovedophavsmaend opførte deres hele Bærelbygning. Begge disse Mænd nægtede Nøvendigheden af alle gode Gjerninger, saavel som Menneskets Frihed og Ansvarlighed for sine Handlinger; de nægtede altsaa med andre Ord, at Mennesket er et moralsk Væsen! Og, idet de saaledes forud undergravede Grundpillerne for al Moralitet, førte deres indre Uklarhed dem endog saa vidt, at de udgave denne Bærel og den til samme svarende Moral for det rene Evangelium. Vilde man blive staaende herved, havde man da ikke Ret til at sige, at Evangeliet i saa Fald maatte være mere umoralsk end Koranen? Eller skulde ikke allerede Betragtningen af disse Reformationens Grundprin-

ciper være tilstrækkelig til at fælde en afgjørende Dom over det heromhandlede Spørgsmaal?

Men den nuværende Protestantisme har alt for længe siden opgivet disse Sætninger, og den vogter sig derfor vel for at vedkjende sig deres praktiske Consequenter. Dog dette var ikke til Hinder for, at man ifjor i det gamle ærbørdige Worms opreiste et storartet Mindesmærke til Ære for den første Ophavsmand til disse Principer. Til saadanne Modsigelser forleder Oppositionsaanden! Thi hvad Mening er der vel i at forherlige den Mand ved et Mindesmærke, hvis Grundsætninger man blues ved at vedkjende sig, og hvis Lære man i dens Heelhed har opgivet? Der gives nuomstunder mange i sædelig Henseende hæderlige Protestanter, hvis rets-
 skafne Levnet bestæmmer Mange iblandt Katholikerne; men netop disse maae paa det Bestemteste protestere mod deres Religionsstifterses dogmatiske og moralske Grundsætninger, saafremt de ikke ville komme i Modsigelse med sig selv; og, ere de nøbde til at protestere imod hiin Lære, saa stulde de dog ogsaa være consequente nok til at erkjende, at intet sundt Træ kan fremvoxe af en saadan Rod. Men den nuværende Tids Protestantisme paastaar, at dens egenlige Princip, eller det hvorved den adskiller sig fra Katholicismen, udelukkende bestaar i den frie Forstning, der maa ansees for Reformationens største Klenodie og væsenlige Udbytte, om end dette Princip ikke kan siges ene og først at hidrøre fra den. Saameget er imidlertid en afgjort Sag, at nuomstunder alle Protestanter ere enige om at holde den frie Forstning i Hævd og Ære, og betragte den som det Fundament, hvorpaa deres Religion er bygget, som den Hængsel, hvormed deres hele System dreier sig. Dette Punkt er det Eneste hvormed de alle ere enige*)! Det gammel reformatoriske Princip: Enetroen i Forbindelse med

---

*) D. v. s. det Eneste, hvormed der hersker almindelig Enighed, er Aerkjendelsen af en Sætning, der er Rilden til al religiøs Uenighed!
 W. A.

Billiens Ufrihed, er enten ganske opgivet eller forbigaaes med Taushed, hvilket hidse vi naturligtvis ikke kunne andet, end finde meget fornuftigt af Protestanterne!

Med Hensyn til denne nu saa almindelig anpriste frie Forskning har man iøvrigt ladet sig bedaare af en høist besynderlig Subbildning. Man mener nemlig, at man i Unerkjendelsen af denne Grundfætning besidder et radicalt Bøgemiddel mod det protestantiske Systems oprindelige Brøst saavel i dogmatisk som i moralsk Henseende. Men dette er en forbervelig Skuffelse og en stor Bildfarelse. Thi hvad var den oprindelige Kilde til begge hine usædelige Grundvildfarelser? Ingen anden end den paa den vilkaarlige Fortolkning af den h. Skrift anvendte frie Forskning! Og hvad andet end den frie Forskning var Kilden til den tallose Mængde af Secter, ligesaa Reformationstidens Gjendøbere til Nutidens Mormoner? thi ogsaa disse hidse ville jo ansees for at ære Bibelen som guddommelig Sandhed. Viinov betjene ikke saa retsindige Protestanter sig af den frie Forskning, for i den h. Skrift at søge og at finde den Moral, som den virkelig indeholder; men der gives langt flere, som benytte den til i den h. Skrift at finde hvad de netop ville finde, men som ikke staaer i den!

Saaledes er den frie Forskning det Princip, der er Grundkilden til alle akatholske og secteriske Bildfarelser baade i den forbigangne og nærværende Tid, og den vil fremdeles vedblive at være det gennem alle kommende Tider. Den ikke blot tillader, men forpligter endog Enhver til i Livet at følge den Moral, som han mener at have fundet i Bibelen. Og — ikke not hermed; den forpligter ham tillige til at respectere enhver som helst Moral, som Andre ligeledes maatte have fundet i Bibelen. Der gives nu fortiden Mennesker, som vægre sig ved at gjøre Tæd for Domstolene, fordi de, som de uden Sky bekjende, ikke troe paa Guds Tilværelse; og man respecterer disse Menneskers „Overbeviisning“, og iler med at lempe Lovgivningen og Rettergangen efter deres Tæd. Sa den

frie Forsknings Princip har gjort Protestantismen saa elastisk, at den regner ogsaa dem til sine Tilhængere, som fornægte Christi Guddom og de h. Skrifters Inspiration; thi man har jo i vore Dage oplevet det Særsyn, at Mange af dem, som have skilt sig fra den katholske Kirke under Paastud af, at Evangeliet der ikke holdes nok i Ære, fornægte baade Evangeliet og Kristus, og dog ligesuldt gjælde for gode Protestanter! Saavidt er man kommen under dette fortræffelige Princip's Anførsel, og man vil bestandig komme videre!

Heraf har man bestandig faaet en klarere Erkjendelse, og Times selv tilstaaer, at den revolutionære Toilesløsheds Aand, som for nærværende Tid gaaer igjennem den hele Verden, for en stor Deel er en Frugt af den frie Forskning. Communismen og Socialismen beraabe sig begge paa den frie Forskning, og i den samme Friheds Navn forlanger man Ægtefælskabets Baand løsne, fordi man anseer Ægtefælskabet for at være et Slaveri, og Mennesket bestemt til Frihed. Man har derhos i den praktiske Anvendelse af den famøse Sætning: „Diemedet helliger Midlet“, fundet en ubetalelig Støtte for den moderne Frihed, og man forsømmer ikke at føre sig den til Nytte. Dengang da de garibaldiske Vanditer forsøgte at sprænge den romerske Zouavecaserne i Luften, da hørte man visse Journaler reent ud sige, at man havde gjort vel i at betjene sig af dette Middel, fordi det endnu engang var hensigtsmæssigt! Et Blad havde nemlig ført Klage over, at Demokraterne ikke engang havde misbilliget dette affhyelige Attentat. Herpaa svarede Courrier français: „Vi maae tilstaae, at efter vor Formening de Clericales Modstandere ikke blot befinde sig i deres fulde Ret til nødtvungent Forsvar, i Kraft af hvilken alle Midler ere tilladte*), men vi mene tillige, at man vilde bevise Menneskeheden en sand

*) Det er ret interessant at høre en saadan Udtalelse fra deres Side, som benytte enhver Leilighed til at gjøre Jesuiterne forhadte ved at tillægge dem en Grundsætning, der netop er den ledende Tanke i Alt hvad de selv foretage sig! U. A.

Tjeneste med at udrydde denne fatale Sect (Katholicismen), og ethvert Middel vilde være godt, som kunde føre til et saa ønskeligt Resultat!" Hvorfra stammer vel dette Sprog? Vi have intet andet Svar herpaa, end en Henvisning til den Sandhed, at, naar man fortaaler enhver Autoritet, da gjælder ingen anden Lov end hver Mands egen Villie og Interesse.

Vi have i det Foregaaende bemærket, at der gives mange Protestanter, som følge den sande christelige Morals Forskrifter. Men, naar de gjøre dette, da er det ikke, fordi de ere Tilhængere af Principet om den frie Forskning, men uagtet de udgive sig for at være det. Det vil sige: det Menneske, som i Livet hylber den protestantiske Morals, paa det individuelle Støns Vilkaarlighed byggede Grundsætninger, kan ikke leve sædeligt; men naar han gjør det, da er det fordi han i Livet holder sig til den sande evangeliske Moral, som den katholske Kirke forkynder og lærer. Den slette og umoraliske Katholik derimod lever i Modsigelse og aabenbar Trods mod sin Religions Lære og Moral, medens den gode Katholik netop lever vel og reiskaffent, fordi han følger sin Religions Forskrifter. I Forbindelse med det her Sagte kunne vi ikke tilbageholde en Bemærkning om det Vidnesbyrd for vor Religion og Kirke, der ligger i den Kjendsgjerning, at enhver Katholik, selv den frommeste og dydigste, altid bliver meer eller mindre tilbage for det Billede af sædelig Fuldkommenhed, som hans Religion foreholder ham, hvorimod til Lykke ikke blot den bedste Deel, men det store Fleertal af Protestanter i sædelig Henseende, som i enhver Retning af det praktiske Liv, staae langt over de Grundætn'nger, hvorpaa deres Religions-system er bygget.

Det maa herefter være indlysende, at, naar en saa stor Mængde Protestanter, til Trods for deres Religions uchristelige Grundsætninger, føre et moralsk ustraffeligt Levnet, saa maa dette i langt høiere Grad være Tilfældet med Katholikerne, som have en Moral, der virkelig er istand til at gjøre Menneskene gode og dydige, som under deres useilbare Kirkes Bei-

ledning og dens Sacramenters helliggjørende Naadevirkninger vandre i den evige Sandheds Rys og opvarmes af den christelige Kjærligheds Ild. Det skulde dog virkelig være underligt — saafandt Christi sande Kirke altid har været synlig — om Helligheden kun skulde være tilstede i dens Være, og ikke synlig i dens Medlemmers Livsvandel! Men, naar den katholske Kirkes Altere ligesaa Kirkens tidligste Tider have straalet i Glansen af de Helliges ophøiede Fuldkommenhed, hvor mange Katholiker maae da ikke være i Besiddelse af den til Salighed nødvendige christelige Fuldkommenhed, hvortil Evangeliet forpligter alle Christne? Med andre Ord: hos hvor Mange maa da ikke den Moralitet være tilfjædet, hvorom her ene er Tale? Hvor derimod Helligheden, eller det høieste Trin af sædelig Storhed ikke alene ganske og aldeles fattes, men principielt fornægtes, ja endog bespottes: ligger der ikke den Slutning allerede i og for sig ganske nær, at det maa staae temmelig mistligt til med den sædvanlige christelige Fuldkommenhed? Men, saa lidet frugtbar Protestantismen er paa Hellighed, ligesaa lidet er den istand til at frembringe sande christelige Missionsærer, som gjøre det til deres Livs eneste Opgave at vinde Sjæle for Himmelen. Dens Missionsærer ere i Almindelighed kun Embedsmænd i Missions- eller Bibelselskabernes Tjeneste*), som lade sig det Bovesnykke, at reise over Verdenshavet og tilbringe nogle Aar paa den paagjældende Missionsstation, rigeligt betale, og i Kredsen af deres Familie gjøre sig deres vel lønnede Stilling saa

---

*) S. Marschal: Tydsk Overs. III, 445 flg. Jll. Globus 1868 S. 178. Her oplyser C. Andree i Anledning af Dr. Graul's Reiseberetninger fra Ostindien, at de derværende Missionsærer i den hele lange Række af Aar, hvori de have virket, saagodtjom Intet have udrettet, og at det forud kan siges, at de heller aldrig i Fremtiden ville være istand til at udrette Noget." Men ikke bestomindre paradere endnu bestandig, ligesom tilforn, de store Tal — af uddeelte Bibler og forhaabede Omvendelser i deres Missionsberetninger!

behagelig som mulig, samt tilfredsstillende deres Virksomhedsdrift ved Uddelingen af Bibles, eller ved som reisende Naturforskere at berige Videnskaben med Opdagelser paa Missionssekskaberens Bekostning. Man har da vel her Ret til at spørge: Hvor finder man blandt Protestanterne nidkjære Troesfendebud, som ene for at vinde Menneſteſjæle for Guds Rige, drage bort til fjerne Egne, hvor der menneskelig talt er Intet at vinde for dem, hverken Ere eller Roes, Intet at lære, Intet at opdage? — til Steder, hvor alene Hunger efter Næstens aandelige Velfærd formaaer at gjøre et for Verdens Dine ſkjult og foragtet Liv kaaleligt; til Steder, hvor man daglig har at kæmpe med Møifommeligheder af enhver Art, og ganske maa forjage det Haab, nogenſinde at gjenſee ſit Fædreland og ſine Venner! Men en Religion, ſom ikke er iſtand til at frembringe Miſſionærer, der træde i Apoftelenes Fodspor, kan umulig være den ſande, og kan alſaa hverken lære den ſande Moral, eller gjøre ſine Bekendere til moralſt gode og dydige Menneſter.

Et andet Kjendtegn, hvoraf det fremgaaer, at der maa findes mere Moralitet iblandt Katholikerne, end blandt Protestanterne, er den chriſtelige Kjærligheds Apoſtolat, eller Udøvelſen af den rene eller fuldkomne Kjærlighed, hvis Virksomhed ikke beſtemmes af Henſyn til timelig Vøn, andre Menneſters Tak eller Trøſt. Den af dette Sindelag udspringende Fylde af Varmhjerlighedsgjæringer, baade legemlige og aandelige, er en ſaa naturlig og væſentlig Eiendommelighed ved den katholiſke Religion, at den overalt ligesom af ſig ſelv fremſpirer af dens Forbund. Den forſarder alle Kirkens Tjenerer, fordi de frygte for dens Magt; og den hemmelige Misundelſe, hvormed man ſaalange udenfor Kirken har betragtet det herlige Træ med dets ſkønne Frugter, har i den ſeneste Tid fremkaldt en Væddeſirid med Katholikerne i Kjærlighedsgjæringer — om med Udſigt til heldige Reſultater er derimod viſtnok et andet Spørgſmaal.

Et tredie Kjendtegn i denne Henſeende er endelig den Beredvillighed, hvormed de katholiſke Chriſtne

Komme deres Kirke til Hjælp, og forsyne den med alt hvad dens Fornødenheder kræve. For at tilbeibringe Midler til disses Tilfredsstillelse, behøver Kirken ikke Andet, end Frihed til at modtage, hvad dens Børn frivilligt ville give den. Man berøve Kirken Alt hvad den eier, men forunde den blot en om, end nok saa begrændset, Lovhjemlet Ret til at modtage Gaver og til at beholde hvad der gives den, og den vil om kort Tid atter være velhavende. Dette vide Kirkeplyndrerne godt; og for at Kirken bestandig skal forblive fattig, og sølgelig hæmmet i sin Virksomhed, have de i de nyere Forsatninger og Lovhæger indsmuglet saadanne Bestemmelser, som egne sig til, saavidt muligt at betage de Troende Frihed til at give, og Kirken Ret til at modtage deres Gaver. Men den har dog ikke destomindre altid fundet aabne Hjerter og glad Beredvilighed til, ikke blot at sørge for dens Fornødenheder, men ogsaa for det, som Guds Ære og Hensyn til Anstand og Sammelighed kræver. Vi bede Times her at anstille en Sammenligning. Man fratage f. Ex. den engelske Statskirke den Formue, der suagodtsom heel og holden er et Røv fra den i sin Tid udplyndrede katholske Kirke, og man see da til, hvorlænge den vil formaae at holde sig opret! Kan det ventes, at Lorderne og andre Pengemand godvilligt ville bestatte sig selv, for paa ny at fundere deres Kirke og erstatte det Tabte? Man betænk tillige, hvorledes Irlands fattige og udplyndrede katholske Kirke nu i mere end i tre Aarhundreder har maattet see sin overmødige Stedsøster, den engelske Statskirke, svælgende i Sinecourer, Velleevnet og Leddiggang, fortære de rige Indtægter af det katholske Kirkegods. Men Irlands Kirke er ikke bukket under for Armodens Tryk; den bestaaer endnu, og blomstrer som i sine bedste Dage; thi af alle de Bispedømmer, som bestode før den store Udplyndring, er ikke et eneste gaaet ind! Den fattige Irlander har døiet megen Nød og Elendighed; han har lidt, taalt og hungret, men han har aldrig ladet sin Moder, den katholske Kirke savne det Nødvendige.

I hvilken Kirke vil der da vel findes meest sand christe-

lig Moralitet iblandt de Troende — der, hvor de elste deres Kirke som en Moder, eller — der, hvor de kun blive hende troe saalænge, som hun er riig og mægtig?

Protestanterne kunne derfor være forviisede om, at de ikke ville lide noget moralsk Tab ved at følge Pius IX's Indbydelse til atter at forene sig med den katholske Kirke. Dersom vi nemlig ikke skulde have Ret i vore ovenstaaende Paastande: hvorledes vil man da forklare sig det paafaldende Phænomen, at naar en Protestant af den dannede Klasse gaaer over til Katholicismen, da i Almindelighed hører man hans tidligere Troesfæller beklage en saadan Begivenhed og omtale den med Uergrelse, medens man derimod frit tør paastaae, at enhver Katholik, som bliver Protestant, sædvanlig hører til den Klasse Mennesker, som staae paa Kulpunktet af sædelig Ugteværdighed, og som Kirken derfor maa ansee det for en Binding at blive befriet for!

Snad her er sagt, tillade vi os at ansee for tilstrækkeligt til at bedømme, hvilken af begge Bekendelser der er i Besiddelse af den rette og sande christelige Moral og Moralitet, og hvilken Religion derefter maa erkjendes for at være den bedste, samt til at komme paa det Rene med Besvarelsen af det Spørgsmaal, om Protestanterne ikke skulde have gyldige Grunde til at efterkomme Paven's velmeente Opfordring, og vende tilbage til den katholske Eenhed. Den Pligt, igjen at forene sig med den oprindelige og gamle Moderkirke, bliver til enhver Tid den samme for alle dem, som have stilt sig fra den; men den kunde aldrig tale alvorligere og mere indtrængende til dem, end nu i denne høitidelige Anledning, hvor den katholske Kirke midt under den nuværende religiøse sædelige Opløsning og Forrvirning atter giver Verden et saa aabenbart og flaaende Beviis for sin Eenhed, sin Almindelighed og uudtømmelige Livskraft!

Kirkelige Efterretninger.

England. Den tredie Læsning af den 3rste Kirsebillet i Overhuset begyndte den 29de Juni og forfattes den 1ste og 3die Juli og følgende Dage. Da Lorderne ikke saae sig istand til at hindre Gjennemførelsen af denne Foranstaltning, havde de i det mindste villet forsøge at gjøre Forandringen saa lidet betydende som muligt, og navnlig i materiel Henseende bøde paa hvad den engelske Kirke taber ved at berøves sin Myndighed som Statsanstalt. Ved en Mængde Amendements (Forandringer af Underhusets Bestemmelser) have de bestræbt sig for saa meget som muligt at udhale Sagens Afgjørelse, og i ethvert Tilfælde at redde Størstedelen af Pengeindtægter og Forbegøds for den forrige enevældige og Alt besiddende Statskirke. I denne Skikkelse vedtoges den 12te Juli Billens tredie Læsning, og den gik derpaa tilbage til Underhuset. Her blev under Forhandlingerne den 15de og 16de saagodtsom alle Overhusets Amendements forcastede, efter at Ministerpræsident Gladstone havde erklæret, at han ikke saae sig istand til at gaae ind paa dem. Dermed gik Billen atter tilbage til Overhuset. Sagen vil nu efter parlamentarisk Vedtægt blive henviist til en Conferents eller et Fælledsmøde af begge Huse. Lorderne ville da, som i lignende tidligere Tilfælde, indsee Nødvendigheden af at give efter for den offentlige Menings saa eftertryktelig udtalte Fordring.

— Protestantiske Stemninger i Auleddning af det almindelige Concilium. For ikke lang Tid siden løb den Efterretning igjennem Bladene, at et betydeligt Antal engelske Protestanter havde tilstillet Paven en Adresse, hvori de opfordrede ham til at gjøre sin Ret gjældende til at udøve den øverste Bølgiftsmagt i folkeretlige Spørgsmaal. De vigtigste Sætninger af dette mærkværdige Actstykke lyde saaledes: „Hellige Fader! Efterat vi forjæves have henvendt os til vore egne Prælater og Geistlige med Begjæring om, at de vilde bestræbe sig for at modvirke alle offentlige Handlinger, Sædvaner og Grundlæggninger, som staae i aabenbar og indlysende Modstrid saavel med Guds Ord, som med en christelig Lovgivning, tage vi vor Tilflugt til den katholicke Kirkes Overhoved i det Haab, at dette Auliggende ikke vil være undgaaet hans aarvaagne Opmærksomhed, og i den Forventning, at D. G., naar de træffer de Foranstaltninger, som De har forberedt for at ordne den offentlige

Ret, ikke vil undlade at fordømme de særlige Bildfarelser, som vi her skulle nævne. De gamle i Erobring begrundede Forhold, som have lagt Lande, der beboes af Braminer, Buddhister, Hindus, Muselmænd og Hedninger under den storbritanniske Krones Herredømme, have bragt Englænderne ualmindelige Fri- stelser. Tractater ere blevne brudte, ustyldigt Blod udøst og alleflags Uretfærdigheder begaaede. Til Forsvar for disse syn- dige Handlinger har en af den nyere Tids politiske Autoriteter, Sir Robert Peel, endog offentlig proclameret den Grundsæt- ning, at de christne Folk i deres Forhold til dem, som staae udenfor Christendommen og Civilisationen, hverken ere bundne til Folke- retten eller Retfærdighedens Bud. Vi ere overbe- viste om, at den katholske Kirkes Fædre, Paverne og Conci- lierne gjentagne Gange have fordømt og straffet saadanne Grund- sætninger som stridende mod Guds Villie og Menneskelighedens Love, og at de have udelukket alle dem, som udføre og begun- stige hine Sætninger, fra det christelige Samsund. I Betragt- ning af, at næsten alle protestantiske Religionsfamsund i denne Henseende have opgivet den med Guds Lov overensstemmende Lære, anraabe vi D. S. om, at De paa ny, det være sig i Kraft af egen Autoritet, eller igjennem det næste Con- cilium, vil stadfæste de Love og Grundsætninger, som tidligere ere udtalte af den h. Stol, og at De ved denne Leilighed vil optræde som Fører for alle dem blandt vore Landsmænd, som tilhøre den Kirke, hvis Overhoved D. S. er, og derved give den hele Verden et lysende Exempel til Efterfølgelse. Vi bede endelig D. S., med Kraft at gjøre Deres Ret og Myndighed gjældende ligeoverfor dem, som for Diebliffet ikke ere nogen- somhelst jordist Domstol undergivne" (Kongerne og deres Ministre).

Holsteen. Fanatisme. I Burg (paa Fehmern) er for nylig ifølge „Burger Landesztg.“ afholdt en Missionsfest, paa hvilken den bekjendte Pastor Harms fra Hermannsburg to Gange holdt Taler. Denne Mand's intolerante Fanatisme skal have overbudt Alt hvad den nyere Tid i denne Retning har frembragt. Hans Polemik var fornemmelig rettet mod de Re- formeerte eller Unerede, hvis Tro og Lære i den Grad „forfu- skede Menneskene, at de bleve værre end Zulukafferne (!), og der- for vare langt vanffeligere at omvende, end Hedninger“. „Naar de Reformerte holde deres Madvere, da gjøre de ikke andet, end fortære en Vid Brød og drikke en Slurk Biin“. Han skildrede den unerte Kirkes „Religionsmengerei“ som en Vederstyggelighed, der endnu var „langt farligere end Papismen“. Endelig bad denne fromme

Mand Gud om ganske udelukkende at velsigne den lutheriske Mission!

Østerrig. Den 11te Mai døde Erkebiskoppen af Agram, Cardinal Saulik, født 1788, udnævnt til Titular Biskop i Aaret 1830, og 1853 til Biskop i Agram, som i 1853 blev ophøiet til Metropolitandioeces, hvorpaa i 1856 Erkebiskoppen creeredes til Cardinal. Den Afdøde Erkebiskop efterlader sig den Roes, at han under de sidste 20 Aars vanskelige Forhold altid vidste at indtage den Stilling ligeoverfor de nationale og politiske Bevægelser, som sommeede sig for en sit Fædreland og sin Kaiser trofast hengiven Kirkesyrste. Den østerrigiske Stats- eenhed saavel som Concordatet havde i ham ved enhver Leilighed en djærv Forsvarer, og Kaiseren paastjønede hans politiske Fortjenester ved at decorere ham i 1849 med Stephansordenens Commandeurfors og 1856 med Leopoldsordenens Storkors.

Anledningen til at vi her omtale den Afdøde er hans stor- arte de Velgjørenhed. Selv udmærkede han sig ved omfat- tende videnskabelig Udbannelse, og elskede og understøttede derfor ethvert Foretagende, der bidrog til Literaturens og Kunstens Fremme, ligesom den kirkeligsinde Presse i hele Monarchiet i ham fandt en indsigtsfuld Belynder. Med betydelige aarlige Dpoffrelser baade af rede Penge og Naturalier understøttede han Dannelsesanstalter for Præster og andre høiere Stoler, ligesom 12 Studenter aarlig oppebare Stipendier, hver til et Beløb af 200 Gylben. Det sydslaviske Academi skjænkede han i sin Tid 10,000 Gylben og Jesuiterne 60,000 Gylben. For 2 Aar siden lod han 80,000 Gylben fordele blandt de nærlidende Croater, ligesom han i Anledning af sit Præstjubilæum i Aaret 1861 skjænkede et Beløb af 80,000 Gylben til forffjællige Districter og Byer med den Bestemmelse, at Kenterne skulde fordeles blandt Huusarme uden Hensyn til Religionsbekjendelsen, fordi, som han sagde, den kristelige Kjærlighed i denne Henseende ikke kjender nogen Forffjæl. Den 1ste Januar 1858 traadte hans med 50,000 Gylben doterede Stiftelse til Bedste for trængende Enker i Diocejet i Virksomhed. Svendeforeningen skjænkede han en Capital af 6000 Gylben, ligesom han stadig be- tænkte Vincentiusforeningen. Endelig har han med en Be- kostning af 150,000 Gylben i Agram grundet et Kloster for de barmhjertige Søstre med tilhørende Hospital og Skolebygning. Men en meget stor Deel af den gavmilde Erkebiskops Veldæ- dighedshandlinger hørte til den Klasse af kristelig Godgjørenhed, under hvis Udøvelse den høire Haand ikke erfarer hvad den venstre gjør.

Ungarn er, saavidt vi vide, det eneste Land i Europa, hvor Revolutionen endnu ikke har udplyndret Kirken og berøvet Geistligheden de „store Indtægter“, som man taler saameget om. Vi have oftere havt Leilighed til at anføre lignende Beviser paa, hvorledes den ungariske Geistlighed anvender sine rige Indtægter, og benytte blot denne Leilighed til at erindre om, at det er en væsenlig Deel af Hemmeligheden ved disse den „døde Gaands“ Eiendomme, at den katholske Geistligheds Form ue bestandig og overalt i hele den kristelige Fortid deels er kommet Kirken, deels den lidende og trængende Deel af Samfundet tilgode. Naar hertil kommer, at det er en fra Katholicismen uadskillelig Eiendommelighed, at Alle efter Evne følge det Exempel, som Geistligheden selv har foregaaet dem med, forstaaer man, hvorledes Statsmagten i de siden Reformationen forløbne Aarhundreder altid med Sikkerhed har kunnet gjøre Regning paa at afhjælpe sine midlertidige Forlegenheder ved at forgive sig paa Kirkegodset. Dette af Reformationen opfundne og senere af udbartede katholske Regjeringer adopterede Kirkeran blev ikke længe efter dets første voldsomme Overgreb ophøiet til en Regjeringerne tilkommende Rettighed under Navn af Sæcularisation. Staten sæculariserer Kirkeformuen, under Paaskud af at give den en bedre og mere tidssvarende Anvendelse, og overtager dermed Forpligtelser mod Kirken og dens Tjenere, med hvis Opfyldelse det for de sidste Vedkommende sædvanlig gaaer ganske som med det Udbytte, Statsmagten venter sig af denne Foranstaltning! Hvad iøvrigt Ungarn angaaer, da er der al Ud-sigt til, at Fremskridtspartiet snart vil sørge for, at dette Land ikke længe bliver en Undtagelse fra den almindelige Regel!

Baden. De kirkefjendtlige Blade trindt om i Europa have i afvigte Foraar lært stærkt over, at den nuværende Bestyrer af det vacante Erkebispedømme, Biebisshop Kübel, havde fordristet sig til at excommunicere Borgmester Strohmayer i Constanstz paa Grund af hans forargelige og frække Optræden i Anledning af den for næste Aar berammede Afholdelse af en Generalforsamling af de katholske Foreninger i ovennævnte Stad, idet denne Borgmesterens Opposition gav ham Anledning til at give sin fjendtlige Stemning mod Alt hvad der berører Kirken Luft i dens hele Omfang. Vi have ikke fundet det Umagen værd, tidligere at berøre denne i sig selv lidet betydende Sag, men skulle nu ikke lade uomtalt, hvorledes Befolkningen i og omkring Freiburg paa en glimrende Maade har dementeret den hele Blad=Agitation mod Biebisshoppen, ved paa Pindse=

mandag at bringe ham et Fakkeltog, hvis Lige man der ikke tidligere har seet. Dienvidner berette, at det bestod af c. 800 Fakkeltædere og desuden et meget stort Publicum, der tilkjendegav levende Sympathier for Biskoppen. Katholiske Blade bemærkede ved denne Leilighed, at den badensiske Regjering's hele Udfærd, der hiin liberale Borgmesters ved samme animerede Isterhed indbefattet, have bidraget paastjonnelsesværdigt til at styrke Befolkningens katholske Bevidsthed!

Vincentiusforeningen.

Søndagen den 1ste August Fælledscommunion. Søndagen den 8de August anmodes alle de virkende Medlemmer om — saavidt muligt — at deeltage i det efter Høimessesen afholdte Møde.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 1ste August. 11te Søndag efter Pintske. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 2. M. Alphons af Liguori, Biskop. 3. Et. Opdagelse af den hl. Stephanus' Reliquier. 4. O. Dominicus, Bisk. 5. Co. Maria ad nives (en Kirke i Rom). 6. F. Christi Forklarelse. 7. L. Cajetan, Bisk.

Fredagen den 6te August. Broderskab til Jesu gudd. Hjerte. Kl. 8½ Messe. Kl. 7½ Aften: Broderskabsandagt. — Paa denne Dag holde Medlemmerne af Foreningen for den evige Tilbedelse deres Bedetimer foran det aabne Tabernakel.

Søndagen den 8de August. 12te Søndag efter Pintske. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 9. M. Magdalena af Pazzis, Jomfru. 10. Et. Laurentius, Mart. 11. O. Octav. 12. Co. Clara. 13. F. og 14. L. Octavdage.

Lørdagen den 14de August er befalet Vigiliefastedag.

Søgnedagsgudsstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 (Lørdag, Lørdag og Lørdag) og Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagafsten Kl. 5—8. Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — I Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagafsten Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): Stille Messe Kl. 7 (Mandag, Onsdag og Fredag).

„Katholisk Kirketidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Diabets Sovecommissionair, Hr. Grosjerer C. B. Kohrer Gøttersgade 5, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de lgL Postcontover. Prisen er 3 Mk. Dvartalet, enkelte Numere 8 f.

Kjøbenhavn.

D. E. Olsen & Co.s Bogtrykkeri, Bilestræde Nr. 18.

Katholsk Kirketidende

Syttende Aargang.

N° 17.

Søndagen den 15de August.

1869.

Indhold. Det forestaaende oekoumeniske Concilium. — En Privataudbents hos den hellige Fader. — Kirkelige Efterretninger: Rom. — Østerrig. — Frankrig. — England. — Rusland.

Det forestaaende oekoumeniske Concilium*).

I.

Conciliet og den moderne Verden.

—

Udriig saasnart havde Kirkens nuværende Overhoved kundgjort sine Brødre, alle katholske Biskopper, Sammentalbelsen af den almindelige Kirkeforsamling, førend denne Begivenhed fremkaldte en almindelig Bevægelse ikke blot blandt de katholske Nationer, men ogsaa udenfor disse, og navnlig overalt, hvor den moderne Verdens Vantro dominerer den offentlige Mening. Kirkens trofaste Børn modtog denne Bebudelse med de gladeste Forhaabninger; thi deres Tro lærer dem, at et betydningsfuldt og heldbringende Niemed maa ligge til Grund for en saa usædvanlig Foranstaltning. De hilse i Conciliet en ny og bedre Tids Morgenrøde; thi, tør den stridende Kirke end aldrig vente, herne den at nyde den uforstyrrede Fred, som i sin hele Fylde kun har hjemme i den triumpherende Kirke hisset i Himlen, saa harmonerer det dog fuldkommen vel med dens hele Stilling og Bestemmelse her i Verden, at nu og da de mørke Uveir-

---

*) Efter det i Nr. 15 angivne Tidsskrift. De disse Artikler tilføiede Noter, som intet Mærke have, hidrøre alle fra Udg.

stær forsvinde fra dens jordiske Himmel, og dens timelige Prøvelser stundom afløses af Seirjubil og Triumph. Kirkens sande Børn have saaledes med ublandet Glæde erfaret Conciliets Sammentaldelse; de oppebie med Tillid dets længselsfuldt forventede Frugter, og forberede sig med et kristeligt Sindelag paa at modtage dem.

Med de Bantroer derimod og overhovedet med alle den katholske Troes Fjender forholder det sig ganske anderledes. De bleve i det første Dieblik forbløffede, men kom dog snart igjen til sig selv, og antog en forskjellig Holdning, alt eftersom deres forkerte Fordomme indgave dem det. Det Første de grebe til var, at de med en fremkonstlet Bigegyldighed og Foragt søgte at nedsette Conciliets Betydning i det offentlige Omdømme. Men hermed kunde man dog ikke hjælpe sig i Vangden. Conciliets Sammentaldelse staaer nu engang som en haandgribelig Kjendegjerning, der kommer dem ubeleilig og paa en følelig Maade krydser deres Planer og Hensigter; derfor formaaede dets Fjender ikke længe at skjule deres lidenskabelige Ophidselse. De spille jo nuomstunder Mester i Kamrene og Communalraadene, hvor de vide at gjøre sig ikke mindre gjældende end i alskens Folkeforsamlinger; men fremfor alt forsøgte de i Bladene — disse Kærestole for de løbende daglige Fornødenheder — efter bedste Evne og paa enhver Maade at bekæmpe, nedsette og forhaane Concillet. I den Enes Dine er det et Aarhundreder langt Tilbagestridt i Fortiden, et Middel, som ikke længer svarer til Folkenes nuværende Dannelse; i dens Andens skal det være en sand Forhaanelse af de moderne Grundsatninger, som nuomstunder overalt i Europa tilkæmpe sig Herredømmet. Atter Andre raabe høit, at Conciliets Sammentaldelse er en Udfordring til Regenterne, deres Regjeringer og Parlater, og de synes alle enige i at træste sig med, at Concillet er Præstevældens sidste Anstregelse for at holde Folkene under det Nag, som de ere i Begreb med at afryste. Man har endelig i den Maade, hvorpaa det er forkyndt, villet see en Krænkelse af den Respect,

som skyldes baade Kyrster og Folk: hvad de første angaaer, fordi man ikke har indbudt dem til at føre Opfigt med Forhandlingerne, og med Hensyn til de sidste, fordi man ikke har tænkt paa at lade den deeltage i samme. Der er, kort sagt, ved denne Leilighed kommet en saa stor Mængde Taabeligheder for Nysset, at det er vanskeligt at sige, om Uvidenhed eller Ondskabssfuldhed have størst Andeel i dem — for ikke at tale om al den Gift, som navnlig den af Frimurerlogerne og den moderne Judaisme inspirerede Presse har udspjnet mod Kirken, mod Christi Statholder, Præstedømmet og Katholicismen. Fra denne Kant har man baaret et Raseri og en Frækhed tilstue, som selv Helvedes Aander ikke kunne overbyde!

Men er det saaledes vistnok en i mange Hjerter dybt rodfæstet Ondskab, et sandt Had til Christendommen og Kirken, som har fremkaldt denne Kamp imod Conciliet, saa maae vi paa den anden Side tilføie, at denne Krig fortsættes af en bundløs Vankundighed! Thi i Sandhed — man maa snarere føle Medlidenskab end Brede, naar man læser disse Udfald; saa haandgribelige ere de Bildfarelser, som man uafsladelig overrastes ved at komme til Kundskab om. Disse Christendommens og Kirkens Fjender ere nemlig ikke alene aldeles ubekjendte med de allersædvanligste Lærdomme i den christelige Katechismus om Troen og dens Betingelser, om Kirken og dens Egenskaber, om Paven og hans Rettigheder, om Episkopatet og dets Fuldmagter, med eet Ord: om hele Christendommen, men de forbinde tilmed saa mange grove Bildfarelser med denne Uvidenhed, at de ikke have mindste Begreb om nogen eneste af disse Gjenstande. Vi kunde anføre en Mængde Exempler herpaa, men, til hvad Nytte? Man maatte, for at gjendrive alle Indvendinger, skrive hele Bøger; men — vilde Bedkommende gjøre sig den Uleilighed at læse dem? Det gaaer i denne Henseende Kirken med den nærværende Tids kloge Hoveder, som det gaaer Videnskaben med dem, der nægte de første Forudsætninger for dens Resultater. Siger man dem: Den lærende Kirke er useilbar, og Paven har i Medfør af sin aan-

delige Magtfulde sammenkaldt Bistopperne, da kan man nære sikker paa at høre de besynderligste Spørgsmaal og Indvendinger. Kirkens Ufeilbarhed? Paven's Magtfulde? Hvad betyde disse Talemaader? Hvilket fornuftigt Menneske kan troe, at Christus har givet noget Menneske en saadan Magt? Disse Mennesker forstaae omtrent ligesaa meget af den christelige Religion, som af Koranen (s: Tyrkernes Religionslære). Og om den katholske Kirke vide de ikke andet, end hvad de læse i Aviserne, der fra Tid til anden føle Trang til at give deres Uvillie Luft over „aandelig Formørkelse“ og „hierarchiske Anmasselser“. Hvad skal man udrette med saadanne Modstandere? Hvad kan man sige dem om Conciliet?

Under disse Omstændigheder have vi med velberaad Hu blot gjort os til Opgave, i disse Bemærkninger faa klart og simpelt som muligt at udvikle Betydningen af de almindelige Concilier, samt hvad Hensigten er med det som forestaaer. Vi have hermed saadanne Læsere for Øie, som ikke blot kjende, men af Hjertet bekjende Troen paa Jesus Kristus, og da fornemmelig saadanne, som regne sig til Bre at kaldes Sønner og Døttre af den katholske Kirke. For dem er det vistnok tilstrækkeligt til Frelse, at de ere rede til at undertaste sig Conciliernes Beslutninger. Men et nærmere Bekjendtskab med denne vigtige Institution vil tjene dem til Beroligelse og Modværgelse ligeoverfor Bantroens Spotterier, som desværre let finde Indgang hos dem, som kun have en overfladisk Kundskab og forvirrede Forestillinger om kirkelige Anliggender. Det vil tillige være en stor Trøst for enhver sand Katholik, at erkjende, hvor store aandelige Goder Kirkens Overhoved ved denne Foranstaltning har til Hensigt at tilvende ham, saavel som at betragte Kirkens Rigdom paa aandelige Hjælpemidler for sine Børn. Den vel underviste Katholik vil endelig — og dette tør vel ansees for den bedste Frugt af den her omtalte Kundskab — saaledes blive forberedt til i fuldere Maal at faae Deel i de Velsignelser, som Conciliet er bestemt til at udbrede, derved at han ved Bønner, gode Forsætter og sædelig Forbedring

forener sig inderligere med Kirken, og saaledes saavel for sig selv som for Andre fremmer Conciliets Diemed: Troens Forøgelse, Livets Helliggjørelse og de Udvalgtes Bært baade i Antal og Fuldkommenhed.

Dog, det Gavnlige ved saadanne Betragtninger indskrænker sig ingenslunde til Katholikerne. De vedkomme ogsaa dem som befinde sig udenfor Kirken. Alle de nemlig, hvis feilagtige Meninger mere have deres Grund i manglende Erkjendelse, end i en forfæret Villie, ville uden tvivl opgive mange af deres Fordomme, naar de betragte et i korte Omrids tegnet Billede af det som Kirken virkelig er, og ved denne Leilighed gjør. Thi, skulde det endog ikke forundes dem, at trænge dybere ind i den guddommelige Viisdoms Raadslutninger, og komme til Erkjendelse af, hvorledes den paa de store kirkelige Concilier samvirker med den menneskelige Viisdoms Anstregelser, saa ville de dog i det mindste nødes til at indsee, at disse Forsamlinger have overbudt Alt hvad den menneskelige Aand nogensinde udenfor dem har tilveiebragt. Vore nedestaaende Notizer ere laante hos de meest anerkjendte Forfattere, som have behandlet denne Gjenstand; og, da vi med Flib have undgaaet Alt hvad der kan kaldes Stridsspørgsmaal mellem Theologerne, haabe vi, at vor Fremstilling netop paa Grund af sin Korthed og Simpelhed vil stifte desto større Nytte. Vi have allerede ovenfor antydet Inddelingen af det Stof, vi her skulle behandle, og begynde med en Henviisning til Conciliernes Oprindelse og Virksomhed, hvoraf vi haabe, at deres Betydning og heldbringende Diemed ville blive indlysende for enhver alvorlig og tænkende Christen.

II.

Kortfattet Overblik over Conciliernes Historie.

Ligesom det baade i Kongeriger og Republiker til alle Tider og overalt har været Skik, at Førster og Øvrigheds personer samlede sig med de af det offentlige Vel meest for-

tjente Personer til fælleds Raadslagning paa Rigsforsamlinger, saaledes har det ogsaa behaget Kirkens guddommelige Forsyn at træffe en Foranstaltning, at det Samme finder Sted i Kirken. Saa ofte der nemlig er opstaaet Uenigheder, som have været faretruende for den kirkelige Eenhed, saa ofte Schisma og Hæresie have forstyrret Kirkens indre Fred, have Kirkens Styrere betjent sig af dette Middel til fælleds Forhandling om de hensigtsmæssigste Forholdsregler til at betrygge Kirkens og det christne Folks Velfærd. Saadanne Forsamlinger kalder man Concilier. Det ligger da i Tingens Natur, at der gives flere Arter af disse Concilier, alt eftersom deres Virksomhed udstrækker sig over en større eller ringere Deel af den christne Verden. Man har derfor fra gammel Tid skjelnet mellem fire forskjellige Arter af samme. Den første Plads i Rangen indtage de almindelige Concilier, om hvilke her udelukkende vil blive Tale. Til dem samle sig alle Christenhedens Biskopper i hele Kirkens fælleds Anliggender. De kaldes ogsaa oekumeniske Concilier, hvilket betyder det samme som Concilier for hele Jordkredsen. Forsædet paa dem tilkommer alene Paven som Hovedet for den hele almindelige Kirke. Efter dem følge Nationalconcilierne. Paa dem forsamle sig Biskopperne fra en enkelt Nation, for under Forsæde af den Patriarch eller Primas, som er deres høieste kirkelige Foresatte, at raadslaae om de Anliggender, som særlig angaae den paagjældende Nation. Den katholicke Kirke deler sig endvidere i Provindsfer, der styres af Erkebiskopper eller Metropolitler. Disse Kirkesyrster sammentalder de øvrige Biskopper i deres Kirkeprovinds til Provindsialconcilier. Naar endelig Biskoppen over et Stift (Dioces) samler sine Præster om sig, for i Forening med dem at træffe Foranstaltninger til Ordning af Diocesets Anliggender, saa kaldes en saadan Forsamling en Diocesansynode. Den kan nemlig kun i uegentlig Forstand kaldes et Concil, fordi der, med Undtagelse af Biskoppen, paa den ikke findes nogen Deeltager, der er be-

Kædt med den Jurisdiction, der udfordres for at kunne være Medlem af et Concil.

Igjennem tre Aarhundreder havde Hedensfabet forgjærnes anstrengt sig for, ved verdslig Magt og blodige Forfølgelser at udrydde Christendommen. Men Martyrernes Blod havde kun tjent til at befordre og befæste Christendommens videre Udbredelse. Constantin den Stores Indtrædelse i Kirken be-
feglede endelig det romerske Verdensriges Omvendelse. Hedensfabet gik tilgrunde, og Fremtiden tilhørte fra nu af Christendommen. Men Christendommens Fjende gav derfor ikke tabt; han forandrede fra nu af blot sin Kampmaade. Igjennem de følgende fire Aarhundreder forsøgte den ene Branglære efter den anden indvortesfra at forvanste de christelige Troes-
sandheder og dermed tilintetgjøre Religionen og Kirken selv*).

Den første store Branglære, Arianismen (saaledes kaldet efter deres Ophavsmand, den Alexandrinske Præst Arius), var rettet mod den Troes sandhed, paa hvilken den hele Fylde af Christendommens Naade og Sandhed hviler, nemlig Jesu Christi Guddom, og dermed tillige mod den allerhelligste Treenheds Mysterium. Arius lærte nemlig, at Guds eenbaarne Søn, Ordet, som var fra Begyndelsen, og ved hvilket Alt er skabt (Joh. 1, 1—3), ikke i sand eller egenlig Forstand, men kun i uegenlig Betydning kaldes Gud. Var han end den første og ypperste blandt alle Skabninger, saa var han dog efter Arius's Mening en Skabning, frembragt af Intet; og, havde Gud end betjent sig af ham som af det Red-

*) Da det Skrift, hvoraf den øvrige Deel af disse Artikler er tagen, kun med faa Ord betegner Gjenstandene for Conciliernes tidligere Afgjørelser, have vi foretrukket at meddele denne Oversigt deels efter det i afvigte Foraar udkomne Skrift: „Das allgemeine Concil und seine Bedeutung für unser Zeit von Wilhelm Emmanuel, Freiherrn von Ketteler, Bischof von Mainz. Mainz 1868 (Verl. v. Kirchheim), deels efter andre kirkehistoriske Skrifter.

skab, ved hvilket Han havde frembragt alt Andet, saa var han dog ikke guddommelig af Væsen, ikke evig som Faderen, men paa Grund af sine høie Egenstaber og Dyder prydet af Gud med guddommeligt Navn, guddommelig Vre. Denne Branglære var saa meget desto farligere, som Arius med stor Kunst vidste at skjule den og give sig Udseende af at tilbede Christus som Gud. Han vandt utallige Tilhængere, deriblandt baade Biskopper og Præster.

Da forsamlede sig i Aaret 325 under Pave Sylvester I. og under Forsæde af hans Afsendinge og Stedfortrædere (Legater), samt under Kæiser Constantin den Stores Bestyrelse det første oekumeniske Concil i Nicæa i Lilleasien. Her mødte 318 Biskopper, og aldrig har Verden seet en helligere og ærværdigere Forsamling. En stor Deel af dem bære i dybe Saarmærker og Lemlæstelser tydelige Spor af den sidste store Christenforfølgelses Martyrium (under Kæiser Diocletian A. 303—311). Denne Forsamling af hellige Troesvidner udtalte nu paa den høitideligste Maade den gamle nedarvede og uforandrede Christentro, den Tro, som Apostlene havde prædiket for alle Folk, for hvilken Martyrerne havde blødt, og som har overvundet Verden: „Vi troe paa Jesus Christus, Guds eenbaarne Søn, sand Gud af den sande Gud, avlet fra Evighed af, og ikke stabt, af eet og samme Væsen med Faderen.“ Fortsatte nu end Arianerne mere end et Aarhundrede igjennem med List og Vold Kampen mod denne Troesbekjendelse, og vidste de endog at vinde Constantin den Stores Søn og Efterfølger, Constantius, for deres Sag, og formaacede de for en Tid ved den verdslige Magts Hjælp at drage den halve Verden efter sig, saa vedblev dog den Nicæenske Troesbekjendelse at være den Fane, om hvilken alle sande og trofaste Christne flokkede sig. Den besejrede Arianismen; og endnu den Dag idag, efterat de sidste Spor af denne engang saa mægtige Branglære for mere end et Aartusinde siden ere forsvundne, høres i enhver hellig Messe over hele den katholicke Deel af Jordkredsen det, Nicæenske Conci-

lumts Troesbekjendelse som Kirkens Lovsang for Seiren over alle fjendtlige Magter. Den bliver endnu bestandig af alle troende Christne æret som det useilbare Udtryk for den ægte og uforfalskede Christentro. (Fortsættes).

En Privataudients hos den hellige Fader.

Den 23de April havde Generalpræsidenten for Tysklands katolske Svendeforeninger, Hr. Schäffer fra Cöln, tiligemed flere andre Præsidenter for disse Foreninger en Privataudients hos den hellige Fader, hvoraf Hr. S. i Rheinlandske Volksbl. for kort Tid siden har meddeelt nedenstaaende Skildring.

I den store Forsamling af Fremmede den 11te April havde vi vel befundet os saameget i Pavens Nærhed som muligt, talt med ham og hørt ham tale til os; men vi kunde ikke forlade Rom, uden at have hilst paa den hellige Fader i hans egenlige Hjem, i hans Arbeidsærelse, og talt med ham om det, som især laae os paa Hjerte, nemlig om Svendeforeningen. Vi havde da den Lykke at opnaae en Privataudients hos den hellige Fader, en Begivenhed, som vi stedse ville talle blandt vort jordiske Livs kjæreste Erindringer.

Det gaaer nemlig ikke saa ganske let med Opnaaelsen af en saadan Audients; og Ingen, som tænker nærmere deraf, vil finde det underligt, at vi maatte vente, indtil den store Samling af Fremmede havde forundt den overanstrengte ærværdige Olding en Smule Luft. Enhver som har nogen Erfaring om, hvad det har at betyde, at have med mange forskjellige Mennesker at gjøre, hver Dag at modtage Mange og høre paa deres Andragender og Ønsker, han veed hvor trættende og angribende en saadan Stilling er, og vil ofte have sukket efter en Privatleerds eller Eneboers Rolighed. Man betænke nu de Vilkaar, under hvilke den hellige Fader er stillet. Han har hele Dagen igjennem, Nav ud og Nav ind, saa at sige aldrig No. I den tidlige Morgenstund fejrer han det hellige Miesseoffer; og næppe ere de meest paatrængende Forretninger fra Haanden, da begynde paa Slaget Uvee Audienterne. Forvæelserne ere da opfyldte med Mennesker, som alle

ville tale med ham, trøstes af ham og velsignes af ham. Mange iblandt disse foredrage ham vanskelige og indviklede Tilfælde, som i høi Grad gjøre Fordring paa Friskhed og Liv i Tanken, og Enhver vil høre et passende Ord af ham. Saaledes gaar det daglig hele Timer igjennem. Der indfinde sig Mænd af alle Nationer og Stillinger, med hvilke Paven maa tale italiensk, fransk, spansk og latin. Er dette forbi, da følge hyppigt større Audientser til tredive, fyrretyve Personer paa een gang. Og saasnart den hellige Fader har indtaget sit tarvelige Middagsmaaltid, hvorunder han stedse lader sig Noget forelæse, og han staaer i Begreb med at kjøre ud for at nyde en Smule frist Lyst, da er han atter strax beleiret af en Mængde Mennesker, der enten bringe ham deres Orationer, eller have Noget at hede ham om. Saaledes er Paven i Ordets fulde og virkelige Betydning en Servus Servorum Dei (en Guds Tjeneres Tjener), og Enhver begriber da let, at det er nødvendigt, saa meget som muligt at skaane den syn og halv-fjerdsindstyveaarige Olding og Alle saa dyrebare Sundhed.

Vi forsømte imidlertid ikke at sikkre os den attraaede Audients. I dette Niemed besøgte vi først den berømte Cardinal Antonelli. Vi havde læst mange underlige Ting om denne Mand, om hans Haardhed, Kulde, diplomatiste Rænkesfuldhed, og hvad mere af samme Slags, som Dumhed og Dumbstap har hundet Verden paa Hermet, og hvorefter man ikke skulde vente at finde sig videre tiltrukket af den saaledes skildrede Mand. Men da vi efter et kort Ophold besøgte den ligeoverfor den virkelige Cardinal Antonelli, overraskedes vi over den venlige Opmarksomhed og Kjærlighed, hvormed han indlod sig paa vort saa lidet diplomatiste Anliggende, over den Taalmodighed og Velvillie, hvormed han laante Ord til vore Udtalelser, medens det Document, hvormed han ved vor Indtrædelse var bestemt, maaskee var et diplomatist Actstykke, der behandlede et forviklet politist Anliggende. Meningen anden Mand i en saa høi Stilling vilde maaskee have henviist os til en underordnet Embedsmand; men, ligesom vi aldrig have talt med nogen fordringsløser og mere forekommende Stormand, end Hs. Eminence, saaledes kunde vi ikke i hans alvorlige Ansigtstræk opdage det Mindste af hvad der ligner Haardhed og Snubhed. Alt vidnede om, at han er en Mand, der under mangeaarigt Arbeide og Kamp har gennemgaaet Livets alvorligste Skole og oplevet flere mørke end solbelyste Dage.

(Fortsettes).

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Man har i den senere Tid stadig i de politiske Blade læst Antydninger om, at den franske Regjering skulde have fornyet de tidligere Forhandlinger med den italienske om Tilbagekaldelse af de keiserlige Tropper fra Rom. Dette af Wijserne saa længe forhandlede Spørgsmaal, dette Pundlingsthema for den Klasse af Politikere, der ønske at see Samfundets Fremtidsvel lagt i Hænderne paa Mazzini, Garibaldi og Consorter, har forhaabentlig i det mindste for det første fundet den ønskeligste Afgjørelse. Det kirkefjendtlige Parties Forventninger i denne Retning grundede sig hovedsagelig paa den forrige franske Udenrigsminister Lavalettes noksom bekendte italienske Sympathier. Den nuværende Udenrigsminister, Latour d'Auvergne d'Armauville, er en kirkeelig Mand, en virkelig Katholik*), og Napoleon, der er kommen til Erkendelse af, at Victor Emanuel og hans Regjering ingenlunde ere Herrer over Situationen i Italien, synes nu afgjort at have opgivet sin tidligere Regjerings Project: at overdrage den H. Stols Beskyttelse til Victor Emanuel, i det han fornylig har givet den pavelige Nuntius i Paris, Mgr. Chigi, den bestemte Forsikkring, at de franske Tropper vilde forblive i Rom, saalænge Paven anseer det for nødvendigt for sin Sikkerhed. Paa Nuntiusens Spørgsmaal, om Keiseren tillod ham at meddele Paven disse hans Ord, opfordrede Napoleon ham udtrykkelig dertil, idet han paany og med stærk Betoning gjentog sine Ord.

— Foruden de russiske Biskopper, hvilke Czaren allerede skal have forbudt at efterkomme Pavens Befaling om at møde paa Conciliet, skal af hele det katolske Episkopat hidtil ikke mere end tolv have undskyldt sig paa Grund af Alderdom eller Svagelighed.

Østerrig. Angaaende den alle vore Læsere uden tvivl bekendte Klosterhistorie i Krakau skulle vi her blot foreløbig meddele, at man endnu mangler autentiske og fuldkomne paalidelige Beretninger om denne uhyggelige Begivenhed. Om det end ikke kunde bevies, at her forelaae en Forbrydelse eller i det mindste en Forseelse af den ansvarfuldeste Beskaffenhed, saa forstaaer det sig paa den anden Side af sig selv, at den store

*) Man har længe vidst, at Hr. L. er stemt for Opretholdelsen af Pavens verdslige Magt.

Masse af Kvifer, der gribe enhver Leilighed til at bagvaske Kirken og dens Institutioner, og som ved utallige Leiligheder ikke have undseet sig ved, deels paa deres Viis at udsmykke og forvanfke de Misligheder, som det lykkes dem at opspore i den kattholste Kirkes Tilstande og Anliggender, deels at udbrede reent opdigtede Skandaler om samme, — det forstoaer sig af sig selv, at denne fjendtlige Presse ikke har forsømt ogsaa her at udmale de virkelige Facta til en sand Rødselsroman, der kan tjene til at ophidsse deres fromme og sædelige Læseres ædle Lidensftaber mod den dem allerede iforveien ligesaa forhadte, som aldeles ubekjendte Kirke og dens ubegribelige Klostersvæsen. Begivenheden blev øieblikkelig af det foromtalte Parti benyttet til at bringe hele Stadens Pobel paa Benene, og til at ophidsse den til Voldsomheder ikke blot mod det paagjældende Karmeliterinde-Kloster, men ogsaa mod Byens øvrige Klosters, og da naturligtviis især mod Jesuiter-Collegiet, hvis Bygninger bleve ilde medtagne. Det følger af sig selv, at Wiens liberale Presse ved denne Leilighed ikke har forsømt sig. „Med med Klostrene!“ Denne Phrase danner deels Overtskriften for fastige ledende Artikler, deels tjener den som Omkrædet til alle de øvrige Udgydelser. „Med med Klostrene,“ skriger man; thi de have aldrig været andet, end Arnesteder for skjulte Laster og Forbrydelser, og ere det endnu denne Dag!“ „Ophøvelse af alle Klosters maa fra nu af være Parolen under den Kamp, der ikke maa ophøre, førend den sidste Munk er forsvunden, og den sidste Nonne er givet tilbage til sit naturlige Kald som Kvinde og Moder!“ Kirkens fanatiske Fjender mene naturligtviis den negang og her, hvor en virkelig Skyld almindelig ansees for utvilsom, useilbart at have Spillet vundet; thi deres Feltraab: „Med med Klostrene,“ har hidtil ikke gjort den forønskede Virkning, eftersom man fra alle Sider har havt en Følelse af, at man ikke havde med den virkelige Verden, men blot med en ophidsset Phantasies Drømmebilleder at gjøre. Vi dele naturligtviis det Ønske med alle dem, der med rette have taget Forargelse af denne Begivenhed, at de mulig Skyldige maae blive straffede efter Lovens fulde Strengthed; men vi haabe, at man vil vide at sætte Grændse for den Ophidselse mod Klostrene, som den her omtalte antagne Udaad skal tjene til Paaskud for*).

*) Vi forbeholde os i en særegen Artikel grundig og udtømmende at drøfte Spørgsmaalet om Protestantismens og i det Hele den moderne Liberalismes Competence og moralske Berettigelse til at paatale og fordømme de virkelige Misligheder som maatte findes i den kattholste Kirke.

— „N. Wiener=Tagbl.“ melder, at „Venstre“ (det radicale og antikatholiske Parti i Wiens Communalraad allerede d. 27 f. M. havde indbragt et Andragende, der gik ud paa Ophævelsen af alle geistlige Ordener, som ikke bestættige sig med Underviisningen eller Sygepleien, saavel som paa, at disse eneste tilbageblivende Ordener skulle stilles under Statsmagtens Opsigt (!).

— Den Fængselsstraf, som Overretten i Linz havde idømt Biskoppen, er ved en keiserlig Raadeshandling allerede Dagen efter Domsældelsen (13 Juli) ophævet. I den forinden forløbne Tid havde den Anklagede og Domsældte modtaget tallose Brevise ikke blot paa den østerrigste Geistligheds og Befolknings Deeltagelse, men saagodtsom fra alle Dele af det katholiske Tydskland strømmende Adresser sammen til ham, bedækkede med Tusinder af Understriverter. Man har overalt i Udlandet, navnlig i Frankrig, udtalt sin Forbauselse over den østerrigste Regjerings Udfærd i denne Sag, og i det Hele over den Raade, hvorpaa den siden den nye Kærs Begyndelse har behandlet Geistligheden; og Alle ere enige om, at Regjeringen ved sit Felttog med Biskopperne ikke har opnaaet Andet, end at blamere Østerrig i al Verdens Øine, ved at behandle en Mand af saa utvivlsom Patriotisme og Hæderlighed i enhver Henseende, som Biskop Rudigier som en Forbryder, der har forstyrret den offentlige Ro. Det Mærkeligste ved denne Begivenhed var, som „Linz=Volkshl.“ bemærker, at Domsældelsen vakte stor Flauehed i den liberale Leir. Man saae bag efter, at det i Grunden ikke havde været Alvor med den høivæstede Jubel over Udsigten til at see en katholisk Biskop fængslet og mulig affat af den verdslige Magt, at det fremdeles var mindre sømmeligt for dem, som strige sig hase paa Presse-, Samvittigheds=Frihed og alle andre tænkelige Friheder, at fordomme en katholisk Biskop, fordi han har udtalt andre Anskuelser end det herskende Parti. Man saae ingensteds glad Bevægelse eller triumpherende Mæner, men kunde tvertimod overalt spore en usædvanlig Stilhed og lavmælet Benævnelse. Det er jaaledes kommet for Dagen, at visse Føls Tanker og Planer ikke naae videre end til Spectakler og Skandaler, over hvis Følger man siden støder og stammer sig. En agtet protestantisk Jurist (Schufelka) har ved denne Leilighed sagt, at Kirkeloven ikke har lidt det mindste ved, at en verdslig Domstol har domfældt en Biskop, fordi han har forkyndt dens Sætninger, og at den katholiske Kirke derfor ikke i nogen Henseende vil lempe den efter Tidens Fordringer, samt at Statens eneste Binding bestaaer i, at den har berebt det antikirkelige Parti en kummerlig Glæde. Dettes

Tilhængere ere vistnok, tilføier han, for Tiden talrige; men Regjeringen kan ikke gjøre saa sikker Regning paa dem, som Kirken kan gjøre paa sine Tilhængere.

Frankrig. I Paris udkom først i Mai et Skrivt, der havde til Titel: „Conciliet og Statens Rettigheder,“ som i de katholske Regjeringers Navn gjorde Fordring paa Deelagtighed i Forhandlingerne samt paa Ret til at stadfæste eller forkaste de fattede Beslutninger, ligesom det ogsaa forbeholdt Statsmagten Ret til at tillade eller nægte Biskoppernes Nærværelse paa Conciliet. Skriftet udgiver sig paa Titelbladet for at være trykt i Paris; men man anede med Visshed, at det er trykt i Florenz og forfattet paa Ministerpræsident Menabreas Foranstaltning. Dets Hensigt var at tilveiebringe en Coalition af de katholske Magter mod Conciliet. Man veed fremdeles, at dets Forjendelse til flere Bladdredactioner i Frankrig, England og Tydskland har været ledsaget af betydelige Pengebeløb for at forskaffe det en gunstig Modtagelse og Bedømmelse! den navnløse Forfatters uhjemlede Paastande have imidlertid allerede fundet en grundig Gjendrivelse i et af Mgr. Nardi, Assessor i den romerske Nota (Hoiesteret) forfattet Modskrift, som tillige giver Svar paa det Spørgsmaal, hvorfors Pius IX. ikke har indbudt de katholske Fyrster til Conciliet — et Svar, der paa Grund af Forfatterens høie Embedsstilling har en særegen Interesse. Herom siger Mgr. Nardi: „Katholisk er kun den Stat, hvis Forfatning og Løngivning er gjennemtrængt af katholske Grundsætninger, og i hvilken den katholske Religion enten er den ene anerkjendte Religion eller i det mindste den, for hvis Opretholdelse Staten især bærer Omkostning. For nærværende Tid gives der endnu katholske Fyrster, blandt hvilke nogle ved deres personlige Dyder ere en Prydelse for Kirken, men der gives ikke længere katholske Stater eller Magter. Der gives nemlig nu for Tiden ingen Regjering i Europa, som vilde eller kunde kalde sig den katholske Kirkes Beskytter og oprigtige Ven. Jeg siger: vilde eller kunde; thi ogsaa paa det at kunne skorter det nu omstunder, efter som Staternes Forfatninger nu kun indrømme Fyrsterne en svag og usikker og uophorlige Forandringer og Omstiftelser underkastet Virksomhed.

England. Umiddelbart før Trykningen af dette Blads forrige Nr. bragte de herværende politiske Blade en ubestemt Efterretning om en Overenskomst mellem Overhuset og Underhuset angaaende den irske Kirkebill, og først, efter at vort Blad allerede var trykt, fandt vi denne Meddelelse stadfæstet af de kirkelige

Blade. D. 22de f. M. vedtog Overhuset et imellem Lord Granville paa Ministeriets Begne og Lord Cairns i Torpositionens Navn affluttet Compromis, som den 23de blev tiltraadt af Underhuset. D. 27de erholdt Billen Dronningens Underkriof, og den er sandsynligviis nu allerede bekendtgjort som Lov. Efter d. 1 Januar 1871 vil saaledes hiin uretfærdige Institution, Irlands Statskirke, for bestandig være ophort. Denne Begivenhed vækker Glæde over hele den civiliserede Verden, og navnlig vil man overalt i den katholske Deel af samme paa skjønne denne rigtignok utilbørlig forhalede Opfyldelse af et af Menneskelighedens simpleste og nærmest liggende Krav; thi den vil med Guds Hjælp have omfattende Følger. Dog herom skulle vi senere udtale os. Vi tilføie her blot et lille interessant Bidrag til Oplysning om et af de Punkter, hvorom Striden imellem begge Parlamentets Huse dreiede sig. Overhuset var ingenlunde godvilligt, men, efter den meest haardnakkede Modstand, endelig gaaet ind paa Ophævelsen af den Irsk-protestantiske Kirkes statskirkelige Charakter og paa Inddragelsen af dens uhyre Formue; men Lorderne havde tiltænkt den og dens Tjenere fem Millioner P. Sterl. (45 Millioner Rigsdaler) mere af hiin Formue — der i sin Tid frarøvedes den katholske Kirke, og indtil den Dag i Dag under Navn af Tiende og Forpagtningsafgiot udpines af den fattige Befolkning — end Underhuset vilde indrømme; og angaaende Anvendelsen af det Øvrige forlangte Overhuset den hele Forhandling udsat. Hvorledes man er kommen til Enighed om disse to Punkter, er os endnu ubekjendt.

Rusland. Ifølge en Meddelelse til „Ostseet.“ er der i Polen, fra Aaret 1863 at regne, ialt dræbte 37 Geistlige, der ifølge Krigsretsdom ere stude paa Valpladsen, deporterede til Sibirien eller til det Indre af Rusland: 5 Biskopper, 3 Prælater og 218 Præster, indespærrede paa længere eller kortere Tid: 200 Geistlige, bortflygtede 44. Det polske Episkopats Lidselseshistorie kan kort sammenfattes i følgende Liste: Erkebiskoppen af Warschau, Felinski blev for fire Aar siden forviist til Jaroslav ved Wolga, Hans Efterfølger, Administratoren af Erkebispediet Warschau, Biskop Rzewuski befinder sig i Astrachan; dennes to Efterfølgere, Domherverne Domagalski og Szczygalski ere deporterede til det indre Rusland. Den græsk-unerede Biskop Kalinski forviistes til Wiatka i Kasan og bukkede snart under for det barske Klima. Biskoppen af Podlachien Szymanski er død i et Fængsel i Lomza; Biskop Popiel af Ploek blev forviist til en ubekjendt By i det indre af Rusland.

Den alderstegne Administrator af Diaceset Lublin, Sosnowski unddrog sig Deportationen ved at flygte til Lemberg i Galizien. Biskoppen af Angustowo, Grev Lubiencki, blev d. 31 Maj d. A. arresteret og er død paa Reisen til Siberien i Nischnai-Mowgorod. Biskop Majerczak af Kielce er deporteret til Perm. Bestyrelsen af Erkebispedømmet Warschau, Domherre Zwolinski er, for at undgaae Deportation flygtet til Udlandet, og ankom sidst i Juni til Breslau. Der er for Diebliffet ingen andre Biskopper i hele Polen tilbage, end Juszynski i Sandomir. Medrette anklager derfor den h. Fader i sin Allocution af 25 Juni med Udtryk af den dybeste Smerte den russiske Regjering, fordi den har drevet saa godt som alle Polens Biskopper i Landflygtighed ene fordi de have gjort deres Pligt.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 15de Augst. 13de Søndag efter Pinte. Den allersjælligste Jomfrus Opstaaelse i Himmelen (Marias Himmelfart). Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 3 Vesperandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Høimesse. Kl. 6 Festandagt med Prædiken. — 16. M. Hyacinth, Bekj. 17. Ti. Octav af Sct. Laurentius. 18. O. Helena Kaiserinde. 19. Co. Octavdag. 20. F. Bernhards, Kirke lærer. 21. L. Johanna Francisca, Enke.
- Søndagen** den 22de Augst. 14de Søndag efter Pinte. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. 23. M. Philippus Venitius, Bekj. 24. Ti. Bartholomæus, Apostel. 25. O. Ludvig, Konge. 26. Co. Joachim, den hellige Jomfrus Fader. 27. F. Joseph af Kalafanz, Bekj. 28. L. Augustinus, Biskop og Kirkef.
- Søgnedagsgudsjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 (Tirsdag, Torsdag og Lørdag) og Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdag aften Kl. 5—8. Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — I Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdag aften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien 14): Stille Messe Kl. 7 (Mandag, Onsdag og Fredag).

„Katholsk Kirketidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionair, Dr. Grosjerer C. W. Lo hver Gøttersgade 5, og i alle Boglaaber; i de danske Stater paa de lgl. Postkontorer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 p.

Kjøbenhavn.

D. E. Olsen & Co.s Bogtrykkeri, Billestræde Nr. 18.

Katholsk Kirketidende

Syttende Aargang.

N° 18.

Søndagen den 29de August.

1869.

Indhold. Det forestaaende oekoumeniske Concilium. — En Privataudients hos den hellige Fader. — Karmeliterklosteret i Krakau og Nonnen Barbara Ubryk. — Kirkelige Efterretninger: London.

Det forestaaende oekoumeniske Concilium.

(Fortsættelse fra Nr. 17.)

II.

Kortfattet Overblik over Conciliernes Historie.

Den anden almindelige Kirkeforsamling blev under Pave Damasus afholdt i Constantinopel i Aaret 381, og foranledigedes af Branglæreren Macedonius, som nægtede den Helligaands Guddom. Dette Concil formulerede derfor i skarpt betegnende Udtryk den fra de første christelige Tider overleverede Opfattelse af den apostoliske Troesbekjendelses tredje Artikel.

Saaledes blev Christendommens store Hovedsandhed, i hvilken alle andre christelige Sandheder ere begrundede, at nemlig Sønnen og den Helligaand ere een sand Gud med Faderen, eller Troesartiklen om den allerhelligste Treenhed ved begge de første Concilier feirrigt haandhævet ligeoverfor Bildfarelsens Angreb. Men det varede ikke længe, inden Kirkens Fred forstyrredes ved andre ikke mindre farlige Branglærdomme, som vel ikke antastede Læren om Christi Guddom eller Treenhedsdogmet, men derimod gik ud paa i to forskjellige Retninger at forfalste Læren om Christi Menneskevordelse.

Det første af de her omtalte Hæresier*) udgik fra en Patriarch i Constantinopel ved Navn Nestorius, som levede i den første Halvdeel af det femte Aarhundrede. Han nægtede den underfulde og over alt menneskeligt Begreb ophøiede inderlige Forbindelse imellem den guddommelige og menneskelige Natur i vor Frelser's Person, hvorefter der vel maa skjælnes imellem to Naturer i Christus, men saaledes, at Gudmennesket kun er een Person, eller at den Ene Christus er sand Gud og sandt Menneske tillige. Nestorius lærte nemlig, at Guds Søn, Faderens evige Ord (Joh. 1.) blot havde taget Bolig i „Mennesket Jesus“ paa en lignende, om end fuldkommere Maade, end den, hvorpaa Guddommen boer i det Menneskes Sjæl, som befinder sig i Naadens Stand. Han lærte altsaa en dobbelt Kristus. Da Nestorius saaledes nægtede, at den af Jomfru Maria efter sin menneskelige Natur fødte Christus personlig og i Sandhed er Guds eenbaarne og evige Søn, og kun betragtede ham som et Menneske, i hvem det evige Ord havde sin Bolig, som i et Tempel, saa paastod han som en Følge heraf, at man ikke længere burde kalde den saligste Jomfru for Guds Moder, men blot for Christi Moder. Men det fortjener at mærkes, at det netop var dette Angreb paa Guds hellige Moder, som vakte det troende Folks Uvillie over dets Patriarch's Branglære, og derved bragte den fuldkommen for Ulyst.

Denne Branglære, som forvanskede og tilintetgjorde „Gudfrygtighedens store Hemmelighed“ (1 Timothy, 3, 16): Guds Søns sande Menneskevordelse, blev høitidelig forkastet og fordømt paa det tredie oekumeniske Concilium, hvilket under Pave Coelestin I. i Aaret 431 forsamledes i Ephesus. De tilstedeværende Biskopper afgav til hele det troende Folks store Glæde tillige den Erklæring, at den saligste Jom-

*) Hæresie kommer af det Græske: Hæretikos" d. e. den som afsondrer sig fra Kirkesamfundet, og med Paåstaaelighed holder fast ved sine egne Meninger, altsaa en Secterer eller Sectistter (Tit. 3, 10). Deraf de danske og tydske Ord „Sjætter" og „Ketzer".

fru Maria fremdeles som hidtil skulde ares med Bencævnelsen af Guds Moder. Denne Kirkeforsamling stadfæstede dernæst den allerede af flere i Forasien og Nordafrika afholdte Synoder udtalte Fordømmelse af det Pelagianste Kjætte-rie, der samtidig med, at Nestorius i Østerlandet bestred Christi Menneſtevordelse, nægtede en anden christelig Grundſandhed, nemlig den Sandhed, at den hele Menneſteſlægt ved sin Stamsfaders Affald fra Gud har tabt sin oprindelige Retfærdighed, at den derved er bleven ſyndig, og derfor trænger til Forløsning, ſamt at vi kun ved Christi Naade kunne begynde og fuldende vor Omvendelse, bevare Beſtandigheden, opfylde den guddommelige Lov og gjøre os værdige til Deelagtighed i det evige Liv.

Ikke lang Tid efter reiste ſig i den øſterlandſke (græſke) Kirke en ny Bildfarelſe i Henſeende til Læren om Chrſti Perſon. Under Paaskud af at modvirke den Neſtorianſke Branglære optraadte nemlig Eutycheſ, en Abbed (Archimandrit) for et Kloſter i Conſtantinopel, med den Lære, at, ligesom Chriſtus kun er een Perſon, ſaaledes kan der kun være Tale om een Natur i Chriſtus, fordi den menneſkelige Natur ved ſin Forening med den guddommelige ſaa at ſige er opſlugt af denne eller ganſke opgaaet i den. Eutycheſ nægtede ſaaledes Forſkjællen mellem begge Naturer og Virkeligheden af Chriſti menneſkelige Natur. I denne Anledning ſamlede ſig under Pave Leo I. det fjerde almindelige Concilium i Chalcedon (i Lilleaſien) i Aaret 451. Uagtet denne Branglære her blev fordømt, og den gamle Kirkelære i de klareſte og beſtemteſte Udtryk udtalt, forſattes dog ikke deſto mindre i forſkjællige Dele af den øſtliche Kirke Stridighederne imellem Neſtorius' og Eutycheſ' Tilhængere endnu i lang Tid, og tilendebragtes først efter en Række af uøiſommelige Forhandlinger deels paa det andet Concilium i Conſtantinopel under Pave Vigilius' Pantiſicat Aar 553, deels paa det tredje ſammesteds under Pave Agapetus Aar 680 (det 5te og 6te oekumeniſke). Det havde mere end eengang

Udseende af, at den guddommelige Sandhed skulde ligesom knæles i Brimlen af menneskelige Vildfarelser og Videnstaber; men den Kirken givne Forjættelse: „Hælvedes Porte skulde ikke overvælde den“ gif stedsse paany i Opfyldelse; og alle den falske Videnskabs Blændværk og et hommodigt Sectvasens sværmeriske Paafund fordunkledes efterhaanden af den katholske Sandheds klare Lys, som paa de almindelige Kirkemøder vidnede om den Helligaands stedssevarende Nærværelse i den Kirke, som Christus har stiftet, og hvis Værestand Han har kaldet til at fortsætte sit Væreembede og forplante den guddommelige Sandhed uforvansket fra den ene Slægt til den anden.

Det er en gammel Sandhed, at det Onde, saa fordærveligt det end i sig selv er, dog under Guds Forsyns Styrelse tilsidst maa tjene til at fremme det Godes Udvikling og Seir; og denne Sandhed finder sin Stadfæstelse i den Kjendsgjerning, at det stedsse har været Modsigelse og Fornægtelse af den gamle Kirkelære, som har fremkaldt enhver nærmere og bestemtere Udvikling og Formulering af de kristelige Troes sandheder — at det har været Hæretikernes og alle Sectereres Bestræbelser for at sønderrive Kirkelegemet, som have tjent til at befæste den kirkelige Eenhed. Saaledes have alle fjendtlige Angreb paa Kirken bragt den en stor og blivende Binding. De til en Tid saa mægtige Vildfarelser aabenbaredes i deres hele Usmagt, og den katholske Sandheds uendelige indre Rigdom blev bestandig klarere belyst og fuldstændigere udviklet ikke blot ved Conciliernes Afgjørelser, men ved den Virksomhed, som den katholske Troes Forsvarere — de store og hellige Mænd, som Christenheden ærer under Navn af Kirkens Fædre — udfoldede i deres Levetid, og nedlagde i de Bærker, de have efterladt de følgende Slægter. Paa de sex hidtil omtalte Kirkemøder havde den sande apostoliske Tro vundet en saa afgjort Seir, at i flere Aarhundreder *)

*) Middelalderens secteriske eller fjætteriske (hæretiske) Vildfarelser begynde ikke før i den første Menneftaalder af det tolvte Aarhundrede.

ingen Bildfarelser i Troen fandt noget Tilfnytningspunkt i den christelige Bevidsthed, saa at den europæiske Folkefamilie, der som en ny Skabning var fremgaaet af det romeriske Verdensriges Ruiner og Folkevandrings Chaos, nu uforstyrret kunde vandre i Sandhedens Lys og Troens Eenhed. Men af Troens Eenhed fremgik den christelige Civilisation, som endnu den Dag idag udbreder sine Velsignelser over Verden, og af hvis Frugter ogsaa de leve, som af al Magt arbejde paa at tilintetgjøre Livsprincippet for hele vor sædelige og sociale Udvikling — den katholske Christendom.

Dog var den saakaldte Middelalder, hvilken Størstedelen af den nulevende Slægt deels af Uvidenhed, deels af fordomsfuld Uvillie mod den katholske Kirke med haanende Ringeagt seer tilbage paa, riig paa Farer og Kamp baade for Christendommen og for Kirken; og der var navnlig fem store Onde, som i dette Tidsrum bragte Undergang, Ufred og Forstyrrelse over Christenheden.

Det første af disse var Muhamedanismen, som ødelagde en stor Deel af den østerlandske Kirke, udryddede Christendommen med alle dens Velsignelser, og siden flere Aarhundreder igjennem bragte en Række af Trængsler ogsaa over det vestlige Europa, for at berede det den samme Skæbne*).

Men det største og for Kirken endnu langt beklageligere Onde var det græske Schisma, hvorved Østerlandenes i Oldtiden saa navnkundige Kirker bleve løsrevne fra den katholske Eenhed.

Det tredje store Onde var de christelige Kaiseres og Kongers Bestræbelser for at underlægge Kirken deres Herredomme og gjøre den til et Redskab for deres Planer. Denne Bestræbelse var Grunden til de sørgelige og fordærvelige

---

*) De muhamedanske Erobringskrige begyndte i det syvende Aarhundrede, og først i Slutningen af det femtende Aarhundrede bleve Araberne (Maurerne eller Moverne) fuldkommen overvundne i Spanien.

Kampe imellem Kaiserdømmet og Pavenmagten, imellem den verdslige og geistlige Magt.

Det fjerde Onde var de sværmeriske Secter, som paa engang undergravede Grundvolden baade for den kirkelige og borgerlige Samfundsoorden.

Til alt dette kom endelig mod Enden af denne Periode det store vesterlandfke Schisma, hiin sørgelige Tid, i hvilken det øverste kirkelige Hyrdeembede, som Christus har indstiftet for at værne om Kirkens Eenhed, selv blev en Anledning til Tvedragt og Skilsmisse. Modpaver reiste sig mod de retmæssige Paver, og den heraf i Christenheden udspringende Forvirring blev saa stor, at Mange ikke vidste, hvo der var den retmæssige Pave.

Disse Onder vare tilvisse saa store og fordævelige, at ethvert blot menneskeligt Værk havde maattet bukke under for deres Magt. Men Guds Kirke kunde ikke gaae tilgrunde; den maatte — om end ofte haardt saaret — seire over alle sine Fjender; og det var bestandig ved de almindelige Concilier, at den opfyldte og godtgjorde sin guddommelige Sendelse.

Efterat Stridighederne om den saakaldte Billeddyrkelse vare afgjorte paa det syvende almindelige eller det andet Nicænske Concilium (Aar 787), der — i Modsætning til den Fanatisme, hvormed et Parti i den græske Kirke i en Række af Aar havde raset mod Brugen af hellige Afbildninger i Kirkerne*) — forsvarede og begrundede disses rette Anvendelse i den religiøse Andagts Tjeneste: afholdtes under Pave Hadrian II. i Aaret 869 det ottende oekumeniske Concilium (det fjerde Constantinopoltanske), der udtalte

---

*) Billedstørmeren Kaiser Leo III. angav som Grund for alle Billeders Tilintetgjørelse i de kristne Kirker — at det saaledes alene vilde være muligt at omvende Jøderne og Muhamædanerne, som toge Forargelse af dem.

Anathemet over den første Ophavsmand til det græske Schisma, Photius. Den egenlige Grund til denne sørgelige Spaltning i Kirkesamfundet var de græske Patriarchers (her Photius') anmassende Fordring paa Primatet eller i det mindste paa Ligestilling med Paven*). De støttede denne Fordring paa den Omstændighed, at Residensen af Constantin den Store var flyttet til Constantinopel, og ublede deraf den Følgeslutning, at Primatet var flyttet med Kaiserthronen. Men de Udfættelser paa den romerske Kirkes Være, som Photius tog til Paastud for den uvittige Handling at banlyse Paven og den hele romerske Kirke, disse Udfættelser bleve paa det nysnævnte Concilium belyste og gjendrevne, og Pavens Primat over hele den katholske Kirke anerkjendt og stadfæstet. Og dog, uagtet den kirkelige Eenhed igjennem de næste to Aarhundreder udvortes vedligeholdtes, brød den gamle Saloufie i Midten af det ellefte Aarhundreder paa ny frem, efterat de græske Kaiseres politiske Skinsyge over Pavedømmets nøie Forbindelse med det frankiske eller Middeltalderens romerske Kaiserdømme**) flere Gange, og navnlig i det tiende Aarhundrede, havde givet dem Anledning til Misstemning. I det ellefte Aarhundrede optraadte saaledes atter en

*) D. v. s. at den græske Patriarch skulde være Overhovedet for den østlige Kirke, ligejom Paven for den vestlige.

**) Efterat den frankiske Konge Pipin mod Slutningen af det 8de Aarhundrede var optraadt som Pavens Beskytter mod de barbariske Longobarber, og hans Søn Carl den Store havde gjort Ende paa deres Herredømme over Norditalien og erobret deres Rige, blev den Sidstnævnte af Pave Leo III. i Rom i Aaret 800 kronet som romersk Kaiser. Da den vestlige Deel af det gamle Romerske Verdensrige nemlig var gaaet tilgrunde i det 5te Aarhundrede (476) ved hedenske Folkstammeres Indtrængen i Italien, og de østromerske (græske) Kaisere ikke blot i de følgende trængselsfulde Tider unddroge den romerske Kirke al Beskyttelse, men endog havde benyttet de daværende Pavers betrængte Stilling til at gjøre Indgreb i deres kirkelige Myndighed, var det ganske naturligt, at den Tanke opkom hos Pave Leo, at gjenoprette

Patriarch (Michael Cerularius), som fremkaldte det afgjørende Brud, der siden indtil den Dag idag adskiller begge den gamle Kirkes store Hovedafdelinger fra hverandre. Denne ærgjærrige Prælat fornæbde nemlig Photius' Paaastande trods det Anathem, som det fjerde Constantinopolitanfke Concil havde udtalt over dem; og Pave Leo IX. nødtes derfor til, høitidelig at udelukke ham af Samsundet med den katholiske Kirke. Denne Patriarchs haardnakkede Uestergivenhed og det græske Folks slaviske Underdanighed ligeoverfor Kaisernes, Patriarchernes og fanatiste Partigængeres Planer og Ophidselser har, tiltrods for de to nedensfor omtalte Foreningsforsøg, befestet dette Schismas Vedvaren indtil den nærværende Tid.

De hidtil omtalte otte oekumeniske Concilier bleve alle tilsammen fejrede indenfor den østerlandfke Kirkes Enemærker, nemlig 4 i Constantinopel, 2 i Nicæa, 1 i Ephesus, og 1 i Chalcedon. De fire næstfølgende bleve fejrede i Laterankirken i Rom.

Det første Lateran-Concilium eller 9de oekumeniske afholdtes i Aaret 1122 under Pave Calixt II., for at gjenoprette Gendrægtigheden mellem den geistlige og verdslige Magt,

den vestromerske Kaisermagt paa et kristeligt Grundlag. Carl d. St. kaldte sig derfor „Kirkens troende Forsvarer og ydmyge Bestytter“, og hans hele Regentvirksomhed svarede til dette Navn. Efterat han nemlig havde underkastet sig hele Mellem-Europa, oprettede han en Mængde Bispedømmer, gjorde Tiendebødslen til en Statslov, og virkede i alle Retninger ivrigt for Christendommens Udbredelse og Befæstelse. Denne romerske Kaiserværdighed, som siden gik i Arv til Tydsklands Herskere (senest til det habsburgiske Dynasti i Østerrig) ansaae de græske Kaisere i Constantinopel for en Anmasselse, og den politiske Skinsyge har siden bestandig været det græske Schismas væsenlige Løftestang. I den nyere Tid har nemlig Rusland gjenoptaget de gamle græske Kaiseres Forbring paa Overformynderskab over Kirken, og benyttet denne sacrilegiske Magt til at ødelægge den romersk-katholiske Kirke i Rusland og Polen.

saavel som for at tage Bestemmelser om Kirketugtens yderligere Ordning. Hiin Eenighed havde nemlig længe været forstyrret ved de saakaldte Investiturstridigheder, der havde deres Grund i de tydske Kaiseres Fordring paa at investere (o: indklæde) Biskopperne. Disse vare nemlig, som verdslige Fyrster, Kaisernes Vasaller eller Lehnsmænd, og Kaiserne toge heraf Anledning til at gjøre Fordring paa, med Lehnets Overdragelse tillige at overrække dem Symbolerne paa deres geistlige Værdighed, navnlig Ringen og Staven. Da denne Uffik af Kaiserne blev benyttet som Paastud for Indgreb i Biskoppernes geistlige Rettigheder, var det af Vigtighed for Kirkens Frihed, at dette Anliggende ordnedes. Dette Concilium virkede tillige, ligesom en fransk Synode i Clermont og de senere almindelige Concilier i Lyon (1245 og 1274), kraftigt til at anspore den europæiske Christenhed til Deeltagelse i Korstogene, som gik ud paa at bryde Islamismens Magt og udfrie den hellige Grav fra de vantroe Tyrkers Besiddelse.

Det andet Lateran-Concilium eller 10de oekumeniske under Pave Innocents II. udtalte i Aaret 1139 Kirkens Anathem over Middeltalderens tidligste Hæretikere, Petrobrusianerne (saaledes kaldte efter en affat Præst Peter af Bruis). De forkastede Bærnedaaen og Messiofferet, og feirede Nadveren, ligesom senere de Reformerte, blot som et Erindringsmaaltid. De erklærede Kirkerne for overflødige for deres aandelige og indvortes Tilbedelse og ødelagde alle Billeder. Dette Concil bestæftigede sig, ligesom det forrige, ogsaa med den kirkelige Disciplin.

Det tredie Lateran-Concilium 1179 under Pave Alexander III., og det fjerde under Innocents III. 1215 (11te og 12te oekumeniske) bestæftigede sig deels med disciplinære Anordninger og med hvad der kunde tjene til at fremme den almindelige Sædelighed, deels med at modvirke de flere paa den Tid opdukkelige, med det ovenfor nævnte Kjæteri beslægtede, hæretiske Bilsfarelser, navnlig Katharenes, Val-

denfernes og Albigenfernes. Disse Sectar fornæde i det Væsentlige og paa en eiendommelig Maade de samme hæf-
 terste Wildfarelser, som Oldtidens Kirkelærere i de tre første
 christelige Aarhundreder havde bekæmpet (Gnosticismen og Ma-
 nichæismen) i den dem vel ubevidste, men ikke desto mindre i sig
 selv utvivlsomme Hensigt — under Foregivende af at re-
 formere eller forbedre de kirkelige Tilstande, og føre Christen-
 dommen tilbage til dens oprindelige Reenhed — at gaae saa
 langt tilbage i Oldtiden, at man kom heelt ud over Christen-
 dommen og tilbage til Hedenskab. I flere Henseender forstjæl-
 lige fra hverandre, vare de, ligesom den nyere Tids indbyrdes uenige
 Sectar, kun enige om at opponere mod den katholske Kirke, som en
 fordærvelig Forvanskning af den oprindelige Chri-
 stendom. Den meest udbredte af disse Sectar, Walden-
 serne, har vedligeholdt sig i det sydlige Europa lige indtil
 vore Dage paa Grund af den mærkværdige Lighed, den har
 med Protestantismen. Waldenserne henviste nemlig, lige-
 som det 16 Aarhundredes „Reformatorer“, til den h. Skrift
 som den eneste Kilde til den christelige Sandhed, benægtede
 Kirkens Læreautoritet, paaberaabende sig Petri Ord: „Man
 bør adlyde Gud mere end Menneskene“, forfæstede alt
 udvortes Kirkevæsen og en særegen Præstestand, i det de
 beraabte sig paa det almindelige Præstedømme, og fratjendte
 Kirken Ret til enhver timelig Besiddelse, saavel som til at op-
 pebare Tiendeafgiften. De angreb endelig Læren om Sa-
 cramenterne, forfæstede alle Sacramentalier og Cæremonier,
 og paastode, at Forvandlingen i Eucharistien ikke fuld-
 byrdes ved Consecrationen, men stete ved Sacramentets vær-
 dige Modtagelse. Naar man hermed forbinder Katharer-
 nes Lære om Naadens Ufortabelighed og Albigenfernes
 med Luther og Calvin overensstemmende Lære om en Nød-
 vendighed af alle Begivenheder og timelige Tilstikelser, der
 udelukker al Frihed og Tilregnelighed, samt den Sætning, at
 der ingen Forstjæl er paa Synden, men at alle Synder
 ere Dødsynder, saa faaer man en klar Forestilling om,

hvorfor alle disse og senere Secterere af protetantiske Historie-
skrivere feires som „Reformatorerne's Forløbere.“

En Privataudients hos den hellige Fader.

(Sluttet).

Endelig kom den uforglemmelige 23de April. Lidt før Kl. 11 stege vi op ad Vaticanets store og prægtige Marmortrappe. I Forsalen, der udmærker sig ved stor Simpelhed, stode to unge Herrer af Nobelgarden i deres pragtfulde Uniformer. Rundt omkring saae man en Mængde Geistlige saavel som Mænd i verdslige Stillinger, som alle vare tilfagte til Audients. En efter Anden traadte da fra Forsalen ind i det umiddelbart tilstødende lille Gemat, som fører til Pavens Bærelse. Klokkeren omtrent Et kom Touren til os; Døren aabnedes, og vi traadte ind. Vi kastede os tre Gange paa Knæ, og nærmede os Christenhedens Fader for at kysse hans Fod og Ring. Vi vide, at Mange ansee det for et stort Offer at efterkomme denne ældgamle Caremoni. Men, kjære Læser! havde Du selv været med, havde Du selv haft Leilighed til at see Pius IX.' majestætiske Stikkelse, hans ærefrygtbydende og tillige saa vindende venlige Ansyn, havde det været Dig selv, der stod ligeoverfor ham, da vilde det ikke have kostet Dig Overvindelse, men Du vilde have betragtet det som noget der fulgte af sig selv, ja Du vilde have følt en uvilkaarlig Trang til med dybtfølt Andagt at kysse Fiskerringen, der er prydet med den første Paves Billede, og Korset paa hans Fod, der i Ordets høieste Betydning er Evangeliets Forkynder, paa hvem den Helligaands Ord finde den fuldeste Anvendelse: „Hvor liflige ere deres Fødder, som bringe os Fredens gode Budskab“ — Kirkens øverste Lærer og Ypperstepæst, Overhyrden over alle Christi Faar.

Det Bærelse, i hvilket den hellige Fader opholder sig, maa snarere kaldes lille, end stort. Dets Tapeter ere meget simple og Steengulvet belagt med et Teppe. I en lille Afstand fra Bæggen staaer et Skrivebord med Crucifix, en Afbildning af den ubesmittede Gudsmoder efter Mariasøilen paa den spanske Plads, nogle Bøger og et Skrivegal. Ovenover Bordet er en simpel rød Baldachin anbragt, og ligeoverfor Bor-

det staaer et Stueuhr paa en Consol. Dette er den pavelige Salons hele Herlighed!

Den hellige Fader betog os ved den venlige Naade, hvorpaa han aabnede Samtalen, giebliffelig af Forlegenhed, og vi havde her al Anledning til at beundre den Fiinhed i Følelsen, der udmærker den høiest stillede Mand i hele Verden. Medens han fæstede sit mørke Oles gjennemtrængende og dog saa hjerlevindende Blik ufra vendt paa mig, skildrede jeg ham i Kort-
hed vor Forenings Eiendommelighed, meddeelte ham, hvorledes den er opstaaet, af hvem den er grundet, og hvorledes den er bleven udbredt, henviste til vor Opkantsningsadresse, og udtalte i Tusfinders Navn vor inderlige Hengivenhed. Hans Svar røbede, at han, hvis Aand og Hjerte omfatter saa utallige fromme Afdøttede paa Jorden, ogsaa kjendte og elskede vort Værk.

Seg fremtog derefter to Documenter og overrakte dem til Paven. Det ene, tre og en halv Side stort, indeholdt en Fremstilling af Foreningens Formaal og Diemed, med en Bøn til den hellige Fader om at iværksætte Alt, hvad han maatte ansee for tjenligt for Foreningens Befæstelse, Uddannelse og Udbredelse; og idet jeg bad ham om at beholde og prøve dette Bønsskrift, udbad jeg mig, som et dyrebart Underpant paa hans Guld og Naade, at han naadigst og forsynet med sit Navns Underskrift vilde tilbagegive os det andet, som i al Korthed indeholdt en Begjæring om den Apostoliske Velsignelse for os, for alle Præsidenter, Lærere, Medlemmer og Medlemmer af vor Forening. Han lagde da det første tilside, men gjennemkastede opmærksomt det andet, og greb da strax Pennen, for at forsynne det med en Paategning af fire os ustatteerlige Linier, som udtalte det rigeste Velsignelsesønske over os Alle. Vi behøve ikke at sige, at dette Vidnesbyrd om en af de største Pavers Omsorg for og Kjærlighed til en Deel af hans store Hjord, som i de fleste Menneffers Dine har saalidet at betyde, for stedse vil af os blive opbevaret som en dyrebart Erindring. I den hellige Faders Dine ere disse Foreninger af fattige Haandværksfænde hverken overflødige eller værdiløse. For Intet at forglemme herved, maa jeg endnu omtale den elskværdige Naade, hvorpaa Paven nedskrev hine Ord. Da han begyndte at skrive, vilde Pennen ikke gjøre Tjeneste. Han sagde da spøgende: „Jeg er Pave og har ikke engang en god Pen“, og strax efter: „J har levet mig saa ringe Blads, at jeg knap kan skrive mit Navn derpaa“.

Vi talte herefter saa frit og fortrøligt med den ærværdige Mand, som Børn med deres Fader, og det var os underligt

at tænke paa, at den Mand, som talede saa gemtligt med os, var hele Christenhedens Fader. Han stjælede Enhver af os en Sølvmedallie; og, da hans Forraad af disse var gaaet op, gik han selv med raske ungdommelige Stridt ind i Sideværrelset for at hente flere. Endelig reiste Pius sig, og nu stod Paven for os i sin hele Majestæt, men uden at have tabt det mindste af det Præg af Kjærlighed, der er saa uadstilleligt fra hans hele Personlighed. Han talte nu nogle gripende Ord til os, hvis Indhold vi aldrig ville glemme, om ogsaa Ordene desværre mere eller mindre ere gaaede tabte for os. Han lyste Velsignelsen over os selv, vore Forældre og Slagtninge, vore Fyrster og Landsmænd, vore Biskopper, vore aandelige Pleiebørn og Foreningens Haandværkere; og de Ord gjensløde længe paa en velgjørende Maade i vort Indre: „Benedico catholicos, ut in side firmentur; benedico protestantes, ut ad nos veniant (Jeg velsigner Katholikerne, med det Ønske, at de maa styrkes i Troen; jeg velsigner Protestanterne med Haab, at de maae komme til os).“

Disse 20 eller 25 Minuter — saalænge omtrent varede vor Samtale med den hellige Fader — ville opveie aarlange Anstrængelser i den Fremtid, vi gaae imøde; og hvad vi i disse Dieblitte have oplevet skal være os den mægtigste Spore til uførtroent Arbeide for vore Foreningers Fremgang og Udbredelse.

Karmeliterklosteret i Krakau og Nonnen Barbara Ubrkf.

I hele tre Uger har nu den i vort foregaaende Numer omtalte Tildragelse i Karmeliterklosteret i Krakau været et Yndlingsthema for den Deel af Pressen, som fornemmelig lever af det store Publicums Lettroenhet og lappes med hverandre om at smigre dets herstende Videnskaber. Vi have noaagtig gennemgaaet de forskjællige katholiske Kirkeblades Beretninger om denne Sag, som alle — om end ikke hvert enkelt af dem i alle Henseender meddeler tilstrækkelig Oplysning — dog forsaavidt befinde sig i indbyrdes Overensstemmelse, som

de deels betydelig reducere Forfærdeligheden af de Misgreb, som mulig kunne have fundet Sted, deels levere de uimodsigeligste Vidnesbyrd om, at det i det Hele taget forholder sig, som vi med Henviisning til den antikatholske Deel af den østerrigste Presse udtalte, at nemlig den Videnskab, hvormed man har kastet sig over denne Begivenhed, er meget langt fra at være en Frugt af rene Hjerters ophøiede Menneskekjærlighed eller af en adel Midkjærhed for Humanitetens hellige og ukrænkelige Krav. Enhver af dette Blads Læsere vil, naar han erindrer, hvad der i de sidste ti Aar har tilbraget sig i Italien, ikke have forglemt, at den fra Frimurerlogerne udgaende antikirkelige Agitation væsentlig har gjort sig til Opgave at angribe og ødelægge alle Klostre; og Enhver, der kjender noget til den katholske Kirkes indre Væsen forstaaer godt, hvori den enorme Løgnagtighed og Stadefro Dagtaleskyndighed, som paa dette Gebet er kommen for Lyset, har sin dybere liggende Grund, hvorfor vi ikke videre skulle indlade os paa Drøftelsen af dette Punkt. Vi indskrænke os her blot til at opfriske Mindet om forstjællige aldeles opdigtede de gruopvækkende Klostereskandaler, som italienske Blade have opfundet, og som ligesindede Organer i det øvrige Europa med ondskabssjuld Beredvillighed og stort Velbehag ikke have forsmaaet at opvarte deres Publicum med. *) Denne Agitation udbredte sig, i Medfør af Frimureriets Solidaritet i de øvrige Lande, navnlig ogsaa til Belgien, hvor den antikatholske Bevægelse fremfor i nogen anden Deel af det nordligere Europa havde antaget en fuldkommen antichristelig Charakter. I dette Land forsøgte denne Clique allerede i Begyndelsen af indenværende Aar at animere Stemningen i denne Retning ved en Historie af samme Slags som nærværende; men den var saa flau og taabelig, at den viste sig at være aldeles ubrugbar, og forblev derfor uden al Virkning **). I Østerrig trængte for nærværende Tid det liberale Fremstredits-Ministerium høilig til en saadan alarmerende Begiven-

*) Vi kunde anføre bestemte Exempler paa, at man paa de Steder, hvor disse Skandaler angaves at have fundet Sted, ikke har vidst det mindste derom!

***) Vi bede Læseren i denne Anledning at eftersee d. Bl. Nr. 7 fra dette Aar, hvor vi troe fyldestgjørende at have belyst baade den Dumhed, hvormed denne Historie var sat i Scene, og den ondskabssfulde og tankeløse Lettroenhed, hvormed et nærværende Organ gjorde sig til Medskab for dens videre Udbredelse.

hed, som ikke blot kunde tjene til Retsfærdiggjørelse for den noble Hr. Giskras Forholdsbregler mod de kirkelige Congregationer i det Hele, men tillige aflede den offentlige Opmærksomhed fra en høist skandaløs Process mod en Banquier og Børspeculant, som ved falsk Bogføring har bestaaet den skatteyndende Befolkning for Millioner! Man har her og dennegang aabenbart i høiere Grad, end andensteds og nogenfinde tidligere, haft Lykken med sig, men dog kun indtil videre; thi om denne Begivenhed vil føre til Maalet, er allerede blevet i høi Grad tvivlsomt!

Den fuldstændigste af de Beretninger om denne Begivenhed, der er kommen os for Die, er en directe og af autentiske Data ledsaget Correspondance til det franske Blad le Monde af 15de d. M., hvoraf vi paa Grund af dens Udførlighed maae indskrænke os til blot at give et Uddrag til Belysning af de factiske Omstændigheder.

Det fremgaar heraf først, at den uheldige Nonne Barbara Urbys sørgelige Tilstand ingenlunde var en saadan Hæmmelighed, som Bladene have indbildt Publicum. Flere Læger have oftere været konsulterede angaaende hendes Forsætning. Dette har en af disse Læger (Dr. Wrobleski) bevidnet for den nedsatte Undersøgelsescommission. Ligeledes vare Klosters Overordnede, Conventets Skriftestader, saavel som begge Barbaras Søstre, Leontine og Leonore, vidende om samme. Begge de Sidstnævnte havde indtil de senere Aar — da alt Besøg var umuligt og unyttigt — flere Gange besøgt hende; og, da de nu bleve indfærmede for Undersøgelsescommissionen, afgave de den Erklæring, at Barbara gjentagne Gange havde haft Anfald af Sindssvaghed, forinden hun blev optaget i Klosteret i Krakau.

Blandt de Actstykker dernæst, som bleve fremlagte for Undersøgelsescommissionen, befinde sig to Breve, eet fra Aaret 1843 fra Barbara til hendes Søster Leontine, hvortil hun udtaler sin Tilfredshed med at være optaget i Karmeliterklosteret i Warschau. Det andet Brev er af 11te August 1851 og skrevet af den daværende Priorinde i Krakau (hvor B. ankom i 1848), Josepha Zbarska til den anden Søster Leontine. Af dette Brev seer man, at B. dengang i tre Aar havde været sindssvag, hvilket ofte medførte de heftigste Paroxysmer. „Har De,“ heder det, „Grund til at sørge over hendes Tilstand, da have vi det ikke mindre; thi hendes Forpleining har paaført os store Udgifter, og hendes heftige Sygdomsanfald holde

os i en vedvarende Angst." Brevet beklager dernæst, at Ingen inden hendes Optagelse i Klosteret havde underrettet dets Bestyrelse om, at hun tidligere havde lidt af Wannidsparoxysmer, da man i dette Tilfælde aldrig vilde have optaget hende, og det slutter med den Forsikring, at den Ulykkelige fremdeles skal blive behandlet med al mulig Omhu, om det end maatte behage Gud for hendes Skyld at paalægge Klosterets øvrige Beboerinder de tungeste Prøvelser.

Hvad fremdeles de gruppvækkende Skildringer angaaer, som Pressen har bragt af den Tilstand, hvori den ulykkelige Nonne blev funden — „nøgen, bedækket med en Størpe af Uhumffheder og Urenlighed" etc. etc. — da skulle vi endnu blot, uden at opholde os ved det Usande og Overdrevne i disse Skildringer, anføre Følgende om Ursagen til, at man maatte fjerne hende fra alt Samkvem med de øvrige Nonner, at der hverken var Seng eller Kaffelovn i hendes Celle, og at hendes Mad blev studdt ind til hende igjennem en Aabning i Døren, samt at den var anrettet paa Træbatter og ei i Porcelain eller Leertar etc.

Den Ulykkelige's Vanvid antog nemlig ikke lang Tid efter at hun havde skrevet det foromtalte Brev, hvori hun priser sig lykkelig ved at have fundet et Tilflugtssted i Klosteret — (Charakteren af et sandt Naseri*), der potentierte hendes legemlige Kræfter indtil det Utrolige. Dette er jo et noksom bekendt Phænomen med Afjindige, og det er ikke mindre bekjendt, at man allevegne og altid har seet sig nødsaget til at anvende Magt og en vis Grad af Haardhed mod saadanne Patienter, ligesom det ved den stedfundne Undersøgelse er godtgjort, at hun i de 21 Aar, hun har været i dette Kloster (hun havde som sagt først levet nogle Aar i et Kloster i Warschau), ved en saadan Behandling to Gange har været helbredet

---

*) Flere Beretninger stemme overens i, at B. U. i sin Tid tog Sløret af ulykkelig Kjærlighed — en vistnok meget mislig Grund, fornaavidt som den udelukkende tilskynder en Kvinde til at trække sig tilbage fra Verden. Dette Motiv har i det mindste her paa en forfærdelig Maade hævet sin Ureenhed. Hermed staae de omtalte Foranstaltninger for at forebygge Skandaler af den værste Art baade i og udenfor Klosteret, i Forbindelse. Vedkommende talte nemlig stadig i høie og gjennemtrængende Raab om Ting, som saare alle tugtige Dren, og som, hørte af Byens Beboere, og navnlig af letfjindige og skandalelyge Menneſter, maatte gjøre Klosteret latterligt og foragteligt i disses Dine.

og atter levet i Selskab med de øvrige Konner. Baade tidligere og fornemmelig i de sidste Aar var hendes Voldsomhed farlig for enhver af dem, som efter Tour maatte have Tilsyn med hende. Hendes Paroxysmer vare nemlig saa voldsomme, at hun ikke blot sønderrev sine Sengklæder og Gangklæder, men ødelagde selve Sengestedet og Kaffelovnen, og jaasnart Døren til hendes Celle aabnedes, kastede hvad hun sieblikkelig fik fat paa efter Hovedet af den Indtrædende. Man kunde derfor ikke give hende andet Leie end Straa, og selv dette sønderrev hun i ganske smaa Stykker, hvori hun nedgravede sit nøgne Legeme, medens hun hvirvlede det itupillede Straa om i Cellen. Man havde længe forsøgt at belæde hende, men det var ganske umuligt at holde Klæderne paa hende: hun sønderrev sieblikkelig Alt. Da hun ofte ganske nøgen krøb op i Vinduet, ved gennemtrængende Strig og forargelige, for en Kvinde uanstændige, Ord alarmerede hele Nabolaget, og foranledigede de Forbigaaendes Stillestaaen etc., samt flere Gange havde tilføiet sig Stæde ved at slaae paa og rive i Jernstangerne, var man nødt til at tilmure den nederste halve Deel af Vinduet, ligesom man, da Ingen turde nærme sig hende, havde maattet træffe en egen Foranstaltning for at fjerne Ureenlighederne fra Bærelset, ved at sætte dette i umiddelbar Forbindelse med en Afløbsrende; men selv denne Indretning, saavel som Nabningen i Døren sønderbrød hun flere Gange. Det er fremdeles ved Forhørene godtgjort, at hendes Næring hverken har været slet eller utilstrækkelig. Hun havde, som hyppigt er Tilfældet med Vanvittige, en overordenlig stærk Appetit, og det er i denne Henseende godtgjort, at, uagtet den for disse Klosters reglementerede strenge Levemaade, blev der bragt hende fem rigelige Maaltider om Dagen, og navnlig ofte Kjødspiser. I det Hospital, hvor hun siden har faaet Ophold, sønderriver hun som tidligere sine Klæder og vil ikke ligge i nogen Seng; og hun raaber her bestandig paa, at hun „vil tilbage til sit Kloster, hvor man gav hende nok at spise.“ Hun lider nemlig altid af en umættelig Hunger; men dette sidste Factum vidner dog aabenbart om, at man i Hospitalet maa ansee det for i medicinsk Henseende hensigtsmæssigt at give hende et mindre Quantum Føde, end hun var vant til i Klosteret. Ingen Læge vil vel raade til uafsladeligt at tilfredsstille et vanvittigt Mennekses Ubehunger, fordi han idelig raaber paa, at han lider Sult!

Endelig skulle vi til Slutning meddele den os sidst ihænde-

komne Beretning om denne Sag. Den bringer Underretning om Udfaldet af den nedsatte Commission's Undersøgelse efter et i hele den liberale Fremstridsverden — baade den efter Navnet katolske og den prot. stantiske — aldeles umistænkligt Organ. I Wienerbladet „Presse“ findes nemlig en Correspondent-Efterretning fra sidst i forrige Uge, hvis Forfatter paa den naiveste Maade udtaler sin Ergrelse over, at selv „de skarpsindigste Jurister ikke have været i stand til at rejsfærdiggjøre Lovligheden af Nonnernes, Priorindens og Skriftestaderens Arrestation, og over, at Commissionen derfor er kommen til det eenstemmige Resultat — at erklære dem Alle ansvarelsfrie, eftersom det fremgaaer af Undersøgelsen, at de samtlige have handlet efter Overbevisning og i en god Mening, altsaa uden den Hensigt at skade Bedkommende. „Ifølge Straffelovens § 1 kan der nemlig“, tilføjer Meddelelsen argterlig, „ikke være Tale om en Forbrydelse, naar der ikke foreligger nogen ond Hensigt.“

„Hvad er der saa blevet tilbage“, spørger „Monde“ sine Læsere, „af de oprørende Misgjerninger, som Ministriets Givner ville have opdaget, og som have tjent til Paastud for de meest forhadte Forholdsregler mod de religiøse Institutioner? Intet uden den wierste Liberalismes underkjøbte journalistiske Liepændes ubegrundede bagvaskende Opbidelser*)! Barbara Ulryk var under de lovlig forestrevne Former indtraadt i en religiøs Orden, og denne sidste var under den borgelige Lovs Tvang forpligtet til at sørge for hende. Den Fremgangsmaade hvoraf man har betjent sig, er Ingen berettiget til at kritisere, eftersom den to Gange har bevirket hendes Helbredelse. Dersom vore Ræger havde udfundet et aldeles useilbart Middel til Affindiges Helbredelse, da vilde man derfor ikke være berettiget til at blamere Karmeliterinderne i hele Verdens Dine, men vel forpligtet til at underrette dem derom.“

Vi mene da i Henhold til Ovenstaaende at kunne fuldkommen berolige Enhver, som i Menneskelighedens Navn har ladet sig alarmere af denne Begivenhed, og hvis Fordomme mod vor Kirke denne, som lignende tidligere Avisberetninger,

---

*) ... rien que les calomnies et les excitations inqualifiables des journeaux stipendiés et libéraux de Vienne. Barbara Ulryk étant entrée d'une manière légitime dans un ordre religieux, ce dernier est forcé par la loi civile de la garder etc.

har tjent til at nære og befæste overensstemmende med disses „gode Niemed.“ Der er kun een Ting, der mulig kan bebrides hin ulukkkelige Nonnes Foresatte, nemlig den, at de ikke — saasremt de fra Begyndelsen af have været bekendte med Motivet for hendes Beslutning at blive Nonne — da, saasnart de bemærkede de første Juringer af hendes Sindsforstyrrelses eiendommelige Bestaaffenhed, da strax dimitterede hende. Skylden for at dette ikke er steet, maatte da ialtsjald hvile paa Klosteret i Warschau, hvor hun har gjort sit Noviciat og ofslagt Klosterløfterne. At der kan begaaes Feil og opbaaes Misligheder i den katholske Kirke saabelfsom andensheds i Verden, vil det hverken falde os eller noget andet fornuftigt Menneffe ind at benægte. Men vi spørge blot: Findes der da slet ingen Misligheder i den protestantiske Verden? Og er man, naar man opdager noget Saadant i den katholske Kirke, derfor berettiget til at raabe hele Verden i Gævær imod den? Har Protestanterne en saadan selvstøven Ret til at domme og fordomme? Det er det Spørgemaal som vi, saasnart Pladsen tillader det, have lobet nærmere at undersøge.

Kirkelige Efterretninger.

London. Foraarsluftninger. I sit seneste Hvrdebrev omtaler blandt andet Erkebiskop Manning det religiøse Op-
sving blandt Londons katholske Befolkning. „Denne Tro og Andagt“, heder det blandt Andet, „bereder mig usigelig Glæde. Over hele London see vi hver Søndag vore Kirker tæt opfyldte med Menneffer af alle Stander. Den arbejdende Klasse elsker, Gud være takket derfor, sin Religion og maa tælles blandt dem, der bedst udøve den i Livet. Den Glæde, de have af deres Tro, er et aabenbart Beviis paa den katholske Religions Magt over Sjælene“. Paa Grund af, at Indsinder — uagtet London har ikke mindre end halvtredstindstyve katholske Kirker — dog, af Mangel paa det tilstrækkelige Antal Kirker, ikke ere istand til at opfylde deres Søndagspligter, opfordrer Erkebiskop Manning de Troende til at bringe de fornødne Offere, for at der mellem de adspredte Kirker, kan opføres nye Capeller

forbundne med Skoler, og saaledes bæres Omsorg for de mange Børns religiøse Opdragelse, som enten mangle al Underviisning, eller maae modtage den i protestantiske Skoler. Som til et opmuntrende Exempel henvises til, at der i det sidstforløbne Aar ved Geistlighedens Iver og de Troendes Ofservillighed er opført elleve nye Kirker i Diocefet og lagt Grundstenen til fire andre. „Den Helligaands, Livets Aands Luftninger ere følelige i England, og Mange iblandt os see nu med egne Dine hvad for en Deel Aar tilbage de haabfuldeste iblandt os ikke havde nogen Aelse om“.

Marieforeningen

afholder sit sædvanlige Møde Søndagen den 29de August, Eftermiddag Kl. 4.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 29de August. 15de Søndag efter Pintsfe. Maria Hjerte-Fest: Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Spimesse med Prædiken. Kl. 3 Festandagt. — 30. M. Rosa af Lima, Jomfru. 31. Ti. Raymundus, Bekj. 1. O. Johannis Halsbyggelse. 2. Co. Stephanus, Konge, Bekj. 3. F. Cyriacus Martyr. 4. L. Rosa af Viterbo, Jomfru.
- Søndagen** den 5te Sept. 16de Søndag efter Pintsfe. De hel Skysengles Fest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Spimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt. 6. M. Rosalia, Jomfru. 8. O. Maria Fødsel (feires førstkomende Søndag). 9. Co. Petrus, Claver, Bekj. 10. F. Nicolaus af Tolentino, Bekj. 11. L. Octavdag af Maria Fødsel.
- Søgnedagsgudsjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 (Tirsdag, Torisdag og Løverdag) og Kl. 8¹. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Løverdagaften Kl. 5—8. Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — J Kapellet (Toldbodveien 14): Stille Messe Kl. 7 (Mandag, Onsdag og Fredag).

„Katholik Kirketidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionair, Hr. Grosjerer E. B. Lohrer Gøttersgade 5, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de fgl. Postcontorer. Prisen er 3 M. Kvartalet, enkelte Numere 8 f.

Kjøbenhavn.

E. E. Olsen & Co.s Bogtrykkeri, Pilestræde Nr. 18.

Katholisk Kirketidende.

Syttende Aargang.

N° 19.   Søndagen den 12te September.   1869.

Indhold. Det forestaaende oekumeniske Concilium. — Med hvad Ret ansee Protestanterne sig for useilbare Dommere i den katholske Kirkes Anliggender? — Kirkelige Efterretninger: Rom. Berlin. Polen.

Det forestaaende oekumeniske Concilium.

(Fortsættelse fra Nr. 18.)

II.

Kortfattet Overblik over Conciliernes Historie.

Det 13de oekumeniske Concilium feiredes i Lyon Aar 1245 under Pave Innocents IV., og havde til Formaal at befæste Grundlagene for en varig Enighed mellem Kirke og Stat, og forsvare Kirkens Frihed ligeoverfor de verdslige Magthaveres Overgreb.

Det 14de oekumeniske Concilium blev ligeledes afholdt i Lyon Aar 1274 under Pave Gregor X. Dette almindelige Concilium har en stor Betydning i Kirkens Historie, fordi Hovedgjenstanden for dets Forhandlinger var en Fornæelse af Unionen med den græske Kirke*). De tilstedeværende græske Biskopper erklærede sig for overbeviste om Rigtigheden af den romerske Kirkes Opfattelse af alle tidligere Stridsspørgsmaal; og under den af Paven celebrerede Mæsse, gjentog Grækerne ved Afhyngelsen af den Nicænske Troes-

---

*) Dette Unionsforsøg udgik, ligesom det følgende, fra den daværende græske Kaiser, der i den kirkelige Udsoning søgte en Støtte for sin haardt truede politiske Stilling.

belkjendelse tre Gange Ordet: *filioque**). Paverns Primat blev tillige her høitidelig anerkjendt.

De tre sidstnævnte Concilier havde tillige søgt paa nu at opflamme de christne Folks Begeistring for det hellige Lands Tilbagerobring fra de Vantro. Men denne Anstrængelse blev desto værre frugtesløs.

Det 15de almindelige Concilium feiredes ligeledes i en fransk By, nemlig i Vienne, Aar 1311, og bestjæftigede sig fornemmelig med Undersøgelse af Klagerne mod Tempelhervernes Orden, der foranledigede denne Ordens Ophævelse, samt med at fordømme senere opkomne Secter (Beguinerne Apostelbrødrene o. fl.).

Det ovenfor omtalte forargelige vesterlandske Schisma, der var en Følge af Pavernes 70aarige, for Kirken forærvelige Residens i det sydlige Frankrig (i Avignon), blev endelig hævet ved det 16de almindelige Concilium i Constanz (1414—1418). Under de forgjæves Forsøg paa at hæve Schismaet ved at bringe de uretmæssigt valgte Paver til

---

*) Den eneste Grund af nogen tilfyneladende Betydning, hvormed Photius og senere ligesindede græske Theologer have bejmyktet det i ganske andre Motiver grundede græske Schisma, er Uoverensstemmelsen i det Nicænske Symbols Form i begge Kirker i Henseende til Læren om den Helligaand. Grækerne holdt nemlig fast ved det oprindelige Udtryk: „Som udgaaer fra Faderen“, og anklagede den latinske Kirke for at have forvansket Troesbekjendelsen, ved at tilføie Ordet: „og Sønnen“ (*filioque*). Grunden til denne Tilføielse var den i den vesterlandske Kirke under de arianske Stridigheder udviklede dybere Erkjendelse af Treenhedens h. Lighed, som navnlig senere ved den h. Augustinus' og Pave Leo den Stores dybsindige Forstning i denne Retning skaffede denne Tilføielse til Symbolets oprindelige Ord almindelig Anerkjendelse. Alle tidligere græske Fædre indrømme den udviklede Formels Gyldighed og Genskyldighed med det af dem sædvanlig brugte Udtryk: „som udgaaer fra Faderen ved Sønnen“.

frivillig Tilbagetræden (navnlig paa Synoden i Pisa 1409), var Forvirringen endog gaaet saa vidt, at Christenheden oplevede den forargelige Overraskelse, at see tre Paver paa eengang at gjøre Fordring paa at ansees for den Ene almindelige Kirkes Overhoved, Petri Efterfølger og Christi Statholder. Conciliet i Constanz affatte alle tre Paver, og valgte Cardinal Otto Colonna under Navn af Martin V. Det udtalte dernæst Anathemet over Johan Hus og Hieronymus fra Prag, hvis fjætteste Værdomme ikke blot, saafremt de fik Fremgang, truede at kirkelig Orden, men tillige den borgerlige Samfundorden med Undergang*). Denne Kirkeforsamling anerkjendes isærligt af de fleste katholicke Theologer ikke for at være oekumenisk, fordi den ikke sammenkaldtes af Paven, men af Keiser Sigismund.

Paa det 17de oekumeniske Concilium, som under Pave Eugen IV. forsamledes Aar 1438 i Florenz, fornædes anden og sidste Gang den atter forstyrrede Forening med den græske Kirke. Den fra Tyrkernes Overmagt truede Fare havde bevæget den græske Keiser Johannes IV. Palæologos til selv at reise til Rom for at fremskynde Sagens Afgjørelse. Og saa Patriarchen af Constantino-
pel indfandt sig, og alle Differentspunkter bleve fra de romerske-katholicke Theologers Side saa grundig drøftede, at Grækerne erklærede sig for fuldstændig enige med den romerske Kirke, og paa ny anerkjendte Roms Biskop for Apostelskyrsten Petri rette Fader og Lærer og den rette Ihænde-haver af Primatet over hele Jordkredsen (6te Juli 1439). Men denne af Paven med saa stor Glæde for hele den katholicke Christenhed for-

---

*) At Hus endnu den Dag idag over hele den protestantiske Verden æres som Luthers Forgænger og Landsfrænde er meget karakteristisk. Hans Statue paraderer som bekjendt paa Fodstykket af det i Worms f. A. opreiste Monument. Den opdigtede Historie om Brud paa Keiserens Leiebrev og Nutidens Sympathi for Revolutionens Martyrer har vel fornemmelig bidraget hertil.

kyndte Forening blev af kirkelige og politiske Partigængere gjort upopulær i Grækenland. Efter flere Aarhundreders forsmadelige Afhængighed af de tyrkiske Sultaners despotiske Læner benytttes i den nyere Tid den græske Gejslighed fra gammel Tid tilbante slaviske Fjælsighed mod den verdslige Herstermagt af de russiske Czarer som et virksomt Middel til den katholiske Christendoms Udryddelse i Rusland og Polen.

Ved Slutningen af Middelalderen, umiddelbart før Reformationens Begyndelse, afholdtes i Rom det femte Lateran-Concilium (18de almindelige Concilium*). Denne Kirkeforsamling (aabnet under Julius II. og sluttet under Leo X. Aar 1517) bekæmpede et Onde, som først i vore Dage har naaet sin fulde Udvikling. Det var dengang den saakaldte Renaissances Tidsalder. Alle opvakte Aander vare grebne af en sygelig overspændt Begeistring for den antik-hedenske Kunst og Literatur, der førte mange af Tidens Lærde saa vidt, at de i hovmodig Ringeaagt for den kristelige Viisdoms Lærdomme henfaldt i Wildfærelser, som selv de bedre hedenske Philosopher havde forkastet. De nægtede Sjælens Udødelighed og hylbode altsaa Materialismens Grundsatninger. Men, efterdi den daværende Verden — tallet være Kirkens Autoritet og Eenhed — endnu var stærkt gennemtrængt af Christendommen, og disse nyhedenske Lærde ikke vilde opgive Navnet af Kirkens trofaste Sønner, saa søgte de at forene begge Dele (kristelig Tro og hedenskt Philosophi) med hver-

---

*) Det langvarige Concilium i Basel (1431—1438) ere Alle enige om ikke at regne for et alm. Concilium. Det blev nemlig vel sammenkaldt af Pave Eugen IV., men under sin haardnakke Haandhævelse af den paa Constanzer-Conciliet, i Medfør af den ved det store Schisma foranledigede Forvirring i den herskende Tankegang, vedtagne falske Sætning, at et almindeligt Concilium staaer over Paven, og kan dømme og afsætte ham, antog det efterhaanden en fuldkommen schismatisk Charakter. Det døde derfor hen af indre Afmagt, efter at alle Mænd af Betydning havde opgivet og forladt det.

andre. I dette Niemed opstillede de den Paaastand, at Philosophi og Tro ere saa aldeles uafhængige af hverandre, at en philosophisk Sætning kan være sand, om den endog strider imod en christelig Troes sandhed. Rigeoverfor denne ligesaa ufornuftige som ugudelige Lære udtalte dette Concilium den gamle af Kirken stedse haandhævede Sandhed, at der umulig kan være nogen uforligelig Mod sætning mellem Fornuft og Tro, imellem sand Philosophi og sand Theologie, og at derfor enhver Lære og Lærebbygning, som ikke lader sig forlige med den af Gud aabenbarede Sandhed, umulig kan være en Sandhed, men nødvendig maa være Vildfarelse og Usandhed.

Det er et mærkeligt Phænomen i vor Tid, som ellers ad andre Veie stræber at føre Verden tilbage til Hedenskabet, at denne samme falske Sætning nu synes at finde stedse større Udbredelse, i det man stræber at gennemføre en starp Skilsmisse imellem Tro og Videnskab, Religion og Videnskab. I Medfør af de moderne Frihedsprinciper erklærer man alle Religionsformer for ligeberettigede i enhver Stat, og forlanger saaledes den samme Ret for Vildfarelsen som for Sandheden. Man paaastaaer endvidere, at Religionens og Kirkens Indflydelse bør fjernes aldeles fra det offentlige Liv, og aldeles ingen Virkning tilstedes paa Uddannelsen af Samsundsforholdene. Religionen, siger man, bør Intet have at gjøre med noget som helst offentligt Forhold; ja, alt Hensyn til den bør udelukkes ikke blot fra Statslivet, men endog fra Familielivet (s: fra Ægtefættets [Civilægteskabs] og Opdragelsen [religionsløse Skoler]). Den bør trænges tilbage til Privat- og Enkeltmandslivet i strengeste Forstand*). Tidens Ordførere raabe saaledes paa Adskillelse og Skilsmisse

*) Vedkommende vide nemlig godt, hvorledes det vil komme til at see ud i Verden med de Enkeltes Religion og Christendom, naar alle Mennesker voxe op uden al christelig Opdragelse, og først som vogne og irreligiøse Mennesker skulde til at indrette sig en Privatreligion!

i alle Retninger*); men bag ved denne Forbring staaer den af det heromtalte Concilium forfasteede Paaastand, at Videnskaben (man mener nuomstunder den af Tidens Materialisme forgydede Naturvidenskab og abstracte Philosophi) har ført til Resultater, der ere Christendommens ganske modsatte, samt at ethvert fornuftigt Menneske, sin religiøse Overbeviisning ubestadt, kan og bør anerkjende disse. Man nægter i Forbindelse hermed selvsølgelig Theologien al Ret til at kaldes en Videnskab, eftersom dette Navn kun tilkommer den paa sandelig Sagttagelse grundede og af rene Forstandsbeviser indlysende Erfaringsvidenskab. Men naar man fra dette Standpunkt taler i høie Toner om Troen, da mener man naturligviis ikke dermed Tro paa bestemte aabenbarede Sandheder, men kun en af et vilkaarligt reent subjectivt Skjøn om Sandheden baaren Begeistring for visse den Enkelte tiltalende Ideer. Dette nu omstunder saa meget vndede Begreb om Troen er et efter Tidens Smag anrettet Optog af det gammellutherste Troesbegreb, hvori Tillidens**) Driftighed spiller Hovedrol-len. Denne Omstændighed blandt flere andre forklarer den Popularitet, som Luther og „Reformationen“ i den senere Tid har vundet hertilands, hvor det foromtalte Problem: Forhol-

*) Dette stærke Raab paa Adskillelse i alle Retninger betegnes af Biskop Ketteler med klart indlysende Beviser som et ubedrageligt Mærke paa Tidens antichristelige Retning. S. ovenn. Skr. S. 110—111. Man sammenligne dermed 5 og 10 Afsnit.

**) Efter den gammellutherste Lære skal det være en ubegrændset Tillid til Guds Barmhertighed, som er dette Begrebs inderste Kjerne. Men da denne Tillid beviislig mangler ethvert objectivt Grundlag, og den hele Forestilling er et Product af menneskelig Kraftanstængelse, er det ganske naturligt og overensstemmende med den nyere Tids hele Retning, at hiin driftige Tillid til Gud er bleven forvandlet til den meest høitflyvende Selvtillid, til hver Enkeltmands Tillid til sine egne Meningers Ufeilbarhed, og det, uagtet han godt veed, at tusinde Andre ere ligesaa sikre paa deres afvigende Meningers Rigtighed!!

holdet imellem Tro og Videns er blevet et brændende Spørgsmaal i en Strid, som synes bestemt til ret at blotte begge de firidende Parteris indre Hjælpeløshed og aandelige Forfærdelse!

(Fortfattedes).

Med hvad Ret ansee Protestanterne sig for useilbare Dommere i den katholske Kirkes Unliggender?

Det læsende protestantiske Publicum er i Tidens Lob blevet faa fortroligt med den fordomsfulde, noksom bekendte Betragtning af den katholske Kirke, som dets Ordforere i Literaturen ved enhver Leilighed opfriske i Samtidens Grindring, at det for Diebliffet kunde synes at være et aldeles forfængeligt Haab, at der i denne Henseende skulde lade sig tilveiebringe nogen Forandring ved vore ganske enestaaende og af den store Mængde oversete Indsigelser. Da vi imidlertid høre til dem, der ikke leve blot for Diebliffet, indrette os efter dets Fordringer og bøie os for Tidens omstiftende Meninger, men taalmodig afvente Historiens og den ewige Sandheds sidste uigjentaldelige Dom, ansee vi det for vor Pligt i det mindste ikke at tilbageholde vort Indlæg, vort Bidrag til Opklaring af dette Nietspørgsmaal.

I de tre Aarhundreder, der nu rigelig ere henrundne, siden den saakaldte „store Mensjelsesproces“ i de forstjællige Lande forsaavidt affluttedes, som dens Grundsaetninger og nye kirkelige Samfundsordninger efterhaanden fik Magt til at fortrænge den gamle Betragtning af Kirken og den tidligere herstende christelige Livsanskuelse, — i dette lange Tidsrum har den fra den katholske Kirkenhed løskrevne Deel af Verden i Kraft af Opdragelsens og Banens uimodstaaelige Magt saa ganske indlevet sig i den hadefuldt skelende Mistro og Uvillie mod enhver Form, hvori den katholske Tro og Livsbetragtning gjør sig gjældende — at de Litterater, der nuomstunder ansee sig for særligt kaldede til at nære, vedligeholde og forplante de herstende Fordomme, nu have et overordenlig let og i en vis Forstand lønnende Arbeide. De kunne frit sige Alt hvad der behager dem. De kunne anklage og beskylde, uden at bevise det Mindste; de kunne opdigte de forfærdeligste Ting, udbrede de meest oprørende Dagvaaskelser, uden

at udsætte sig for at blive offentlig blamerede, fordi de kunne være fuldkommen sikre paa den Trost, hvormed deres agtbare Publicum vaager over at bevare de protestantiske Traditioner ubesmittede af Alt, hvad der kunde røkke det i Bevidstheden om, at dets Lærere og Ledere ere Sandhedens og Dydens udfrognede Talsmand, den gode Sags uegennyttige Forkæmpere. Sikkerheden i denne Retning er paa begge Sider aldeles tilforladelig. Thi, ligesom der ikke er nogen Fare for at det læsende Publicum af sig selv skulde falde paa at gøre sig bekendt med nogenformelt Indsigelse og Berigtigelse, der kunde indvirke forstyrrende paa den behagelige Selvtilfredshed og det hele deraf udspringende indre Velvære, hvormed man mener at staae som pletfrie Hædersmand ligeoverfor en formeentlig overbevist og domfældt offentlig Synder: saaledes fritager denne det store Publicums Tryghed i Henseende til Sandheden dets Opdragere og Veiledere for alle Betænkeligheder ved at lade Modsigelser og Gjendrivelsler af de fremførte Usandheder forblive aldeles upaaagtede. Det smigrer jo hiint Publicum, at man bestandig paany ogsaa idelig appellerer til dets indre Religiositet og ophoiede Sædelighedsfølelse, at man saa jævnlig paakalder dets uheldige og retfærdige Dom over en Kirke, som har forbrudt alt Krav paa Agtelse og Anselse i vor oplyste Tid, en Kirke, som efter den almindelige Mening sætter Religionens hele Væsen i Udvoresked, i en død Cærimonitjeneste, og i Aarhundreder har været ganske fremmed for den ægte og sande indre og aandelige Gudsdyrkelse!

Men hvor villige vi end ere til at indrømme, at det kan være meget smigrende for det ærede Publicum, saaledes den ene Gang efter den anden at kunne sidde til Doms over dette forbærrelige Brangebillede af den sande Religion og Kirke, og med den dydige Pharisaer takke Gud for, at man ikke er saa hildet i Dumhed og forældet Overtro, som de aandelig forkomne Katholiker: saa kunne vi dog ikke andet, end allerede her gjøre alle disse vore selvbestittede Dommere, haade de skrivende Læremestre og deres læsende og eftersnakkende Slæbdragere det Spørgsmaal: Hvad — om det mulig engang skulde vise sig, at I alle ere førte bag Lyset? Hvad — om I mulig engang med Blufsel alle med hverandre skulde komme til at staae bestemmede ligeoverfor den langt meer end ubehagelige og overrassende Opdagelse, at eders Ordforere — selv bedragne af andre og hildede i deres egen Uredelighed — have slemmelig bedraget eder for Sandheden, og taget eders Lettroenhed til Indtægt for den forag-

telige Industri, der speculerer i den store Mængdes flette Lidenskaber? Har I aldrig haft nogen Anelse om, at det mulig engang vil vise sig at være mere end et tomt Ord af Gant, der kalder sig den højeste og sidste Dommer over alle menneskelige Idrætter — at alt Ondt i Verden stammer fra Løgnen, at det samler sin hele Kraft af Løgnen, og aabenbarer sin Magt i Løgnen? Have I reent glemt, at Sandhed og Sanddrøhed er Loddet, der bringer Retfærdighedens Vægtstaaal enten til at stige eller synke, at der engang skal gøres Regnskab for ethvert utilborligt Ord, som her er talet, og at Alt hvad der her er skjult og kan skjules for Mennesker, da skal føres frem for Lyset?

Vi tænke ved disse Spørgsmaal naturligtviis kun paa dem, som haane og spotte vor Religion, fordi de troe, at de virkelig have en bedre og sandere Religion, eller rettere sagt, at deres Religion er det eneste sande Udtryk for den af Christus aabenbarede Sandhed. Vilde de nemlig være Christne, da bør de vide, at Christendommen kun er een, at der kun er een Vej til Frelse — den samme for alle Mennesker, og at derfor den af Christus stiftede Kirke kun kan være een. Der kan ikke være to ganske modsatte eller flere indbyrdes afvigende Veie til den himmelske Salighed. Er een den rette, da maae alle de øvrige være falske og fordærlige Afveie. Vi spørge derfor alle Protestanter, som ere enige med os i at troe paa Virkeligheden af den christelige Aabenbarings Kjendsgjerninger: Have I fuldkommen Sikkerhed for, at I vide med Bestemthed, hvad Kristus selv og ved sine Apostle har aabenbaret som guddommelige Troessandheder, der skulle overleve Himmels og Jord? Dør I jatte eders hele Tilværelse, eders Haab for Tid og Evighed ind paa, at Kristus selv har stiftet eders Kirke, at den er den eneste sande Kirke, og at der udenfor den ikke er noget Haab for Evigheden?

Men er denne Deel af vore Modstandere nu i god Tro at kunne besvare disse vore Spørgsmaal saaledes, at de tør ansee sig for at være i deres gode Ret, naar de totalt bryde Staven over vor Religion og Kirke*), da have vi kun tilbage, at gjøre dem opmærksomme paa, at, naar de virkelig for Alvor troe at nyde den store Lykke, at være i Besiddelse af den ene saliggjørende Sandhed og kjende den eneste rette Vej til Himlen, da

*) Vi maae tilstaae, at vi, hvad dette Punkt angaaer, staae ligeoverfor en høit gaadefuldt Forudsætning — et os aldeles usat-

fømmer det sig ikke for dem, at behandle vor Tro og Religion med en saa fjendtlig Bitterhed, som den der ved alle Leiligheder giver sig Luft i visse Sphærer af Literaturen. Vilde de være Christne, da burde deres Iver for det Sande og Rette tilkjendegive sig paa ganske andre Maader, end ved Pharisaerens hovmodige Ringeagt for mindre heldig stillede Medmennesker. De burde dog betænke, hvilken ubegribelig og uforlignelig Lykke det maatte kaldes, at en saa lille Brøkke af Christenheden som Protestanterne dog i ethvert Tilfælde maade bekjende sig at være, skulde være Christi ene og sande Kirke, medens tallose Millioner, for der var nogen Tanke eller Tale om en saadan Reformation som Luthers, og altsaa mange Aarhundreder før de protestantiske Kirker bleve stiftede, have været et ufrivilligt Bytte for Løgn og Bildfarelse, eftersom de umulig kunde andet, end erkjende den katholske Christendom for en sand Aabenbaring af den sande Gud! De burde fremdeles betænke, hvilket aldeles ufortjent og ufatteligt Fortrin det vilde være, om den i Sammenligning med den Deel af Christenheden, der efter Reformationen har holdt fast ved den katholske Tro — saa lille protestantiske Minoritet utvivlsomt skulde være Guds ene udkaarne Folk i den ny Pagt — Christi eneste sande og virkelige Menighed! Overbevisningen herom burde i alt Fald fremkalde en Følelse af Ydmyghed og Uværdighed, hvis Dnyder vor Ven ikke mægter at stildre. En saadan Overbevisning maatte, hvor den virkelig fandtes, gjøre Alle, der havde den, til Afteter og Martyrer for den Kjærlighedsgjærning, at deelagtiggjøre Aandens vankundigste Stedborn (Katholikerne) i den mageløse unævnelige Lykke, der saa uforfkyldt, tvertimod alle Love for den guddommelige Verdensstyrelse, og tvertimod alle Forudsætninger for Valget mellem Sandhed og Løgn var bleven dem til Deel. Antagelsen af Protestantismens Ret til at gjælde for den eneberettigede Christendom er nemlig bygget paa

---

teligt Mysterium. Thi man har vel Aarsag til at spørge: Hvad forstaaes nuomstunder ved „Protestantisme“ eller den protestantiske Religion og tilsvarende Livsbetragtning? Svaret lyder jo forskjelligt i det reent Uendelige: først fra alle de indbyrdes afvigende Secter, og dernæst fra alle de enkelte til disse hørende Individier, som alle — forsaavidt de overhovedet ere istand til at troe Noget — troe hvad de troe hver paa sin Viis! Hvorledes er det under disse Forudsætninger muligt, at have nogen Forvisning om, at man er i den gode Ret, som ene Sandheden giver?

en total Omvæltning i alle Grundlag for den menneskelige Tankegang og Overbeviisning. Protestanternes Udvalgelse til at være de eneste sande Christne vilde altsaa især af denne sidste Grund være en aldeles ubefrivelig stor Lykke, ja et sandt Mirakel, og Katholikernes Forkastelse en uforstyldt og ubegribelig Ulykke, som uimodsigelig maatte gjøre dem værdige til de faa udvalgte Lykkeliges ubegrænsede Kjærlighed og Deeltagelse, istedetfor at give dem til Priis for Bagvæstelsessjogens skadefro Forhaanelser!

Vi tænkte, som ovenfor sagt, ved hine vore Spørgsmaal udelukkende paa dem, som gjøre sig til af at være christelig-religiøse, og at være i eksklusiv Besiddelse af den rene og sande Christendom. Thi det følger af sig selv, at de Grunde, hvorpaa den i disse Spørgsmaal liggende overbeviisende Kraft hviler, aldeles ingen Værd have for dem, der hverken bryde sig om Gud eller Sandhed, for hvem al Tale om Retfærdighed og den yderste Dom er Daarstab og tomme Talemaader. Med disse have vi Intet at gjøre. Enhver veed nemlig, at Protestantismen, forsaavidt den ikke protesterer mod al guddommelig aabenbaret Sandhed, er disse Mennesker ligesaa forhadet som Katholicismen. Dens Navn og historiske Oprindelse tjener dem blot som et Firma, som det endnu ansees for betimeligt at betjene sig af, eller et Banner, som det indtil videre er hensigtsmæssigt at kæmpe under, fordi det samler Mærkerne i deres Heelhed til een stor Krigshær, der, uden at bryde sig om sine enkelte Afdelingers indre Splidagtighed, blot holder sammen for en Tid og i det ganske specielle Siemed, at ødelægge en fælleds Fjende, at tilintetgjøre en Magt, der er dem Alle lige farlig. Naar dette engang lykkes, da mener man, at alt indbyrdes Mellemværende let lader sig opgjøre. Men Ingen kan dog tvivle om, hvilken af de to modsatte Hovedretninger der under denne Forudsætning vilde have sikker Udsigt til en afgjørende Seir. Der kan nemlig ingen Tvivl være om, at „de Troende“ under en saadan endelig Opgjørelse af alle svævende Spørgsmaal ville trække det korteste Straa. Bantroen skjuler sig altsaa blot midlertidigt under Navnet „Protestant,“ og deeltager i Pietismens Forherligelse af Reformationens Heroer, ingenlunde fordi den har det Mindste tilovers for disse eiendommelige Meninger, men ene fordi den hader den katholske Christendom og frygter dens Magt over Samvittighederne. Den foragter nemlig i Hjertet den gammeldags troende Protestantisme, fordi den har et klart Blik for dens dogmatiske Brøstfældighed, dens gjennemgaaende Inconsequentser og dens endeløse Væv af haandgribelige Selvmodsigelser. Den rene

Bantro, saaledes som den i sin meest udprægede Skikkelse fremtræder i de katholske Lande*), finder Pietismens Præstationer netop derfor saa latterlige, fordi denne sidste's Talsmænd og Tilhængere ere tilbende i den Indbildning, at Gud skulde have gjort det i sig selv Fornuftstridige og Selvomdfigende til det ufeilbare Kjendemerke paa guddommelig Viisdom. Naar derfor Bantroen i sin Kamp mod Katholicismen holder Lovtaler over de protestantiske Grundsætninger og disses Ophavsmand, da har den noget ganske andet in mente. Den nuværende revolutionære Tid holder sig til det moderne Begreb om Protestantismen, der sætter dens Væsen i Fornægtelsen og Bortforklaringen af det eiendommelige Christelige, og betragter den blot som en forelobig Nødhjælp, som en Overgangsbro fra den historiske eller katholske Christendom til den fuldstændige Forkastelse af al Tro paa det Overnaturlige. Men naar den absolute Fornægtelse saaledes allierer sig med Protestantismen i enhver af dens mangefarvede Skikkelser, altsaa ogsaa med Pietismen, da har den vistnok Grund til at more sig over den Forekommenhed, hvormed dens gode Tjenester blive paafjonnede af hine kortsynede „Troende“, der i deres Had til den katholske Christendom lukke Døren for

---

*) Naar man ikke sjældent hører Pietismens Ordspørere rose sig af, at Bantroen aldrig er fremtraadt med saa stor Fræthed i protestantiske som i katholske Lande, da skulle vi hertil blot bemærke, at dette Factum ingenlunde præsterer det Beviis, man deri vil finde for Protestantismens dybere religiøse Gehalt, eller for hvad man kalder dens „Snderliggjørelse af Christendommen“. Dette Factum beviser tværtimod kun den S al v h e d, hvorunder Begrebet om en guddommelig Aabenbaring er gaaet aldeles tabt for Protestantismen. Det i den katholske Religion opdragne Menneske, som siden forkaster samme, han veed, at der ikke er nogen Middelvei imellem Katholicisme og A t h e i s m e. Er Katholicismen for ham ikke længer guddommelig aabenbaret Sandhed, da staaer Christendommen i hele dens historiske Udvikling for ham som et storartet Bedrag, og han maa saaledes blive en udpræget Fjende af Christendommen. Det protestantisk opdragne Menneske er derimod fra Barndommen af hildet i den Indbildning, at den aabenbarede Sandhed ikke er noget B e s t e m t, men at d. h. Skrifts Ord ere voldgivne til det enkelte Menneskes Tænknings og Sjæl. Naar hertil kommer Forvisningen om Reformationens i den historiske Udvikling begrundede Ret, og Katholicismens dermed givne Forkastelighed, og endelig den hele Ubestemthed, Foranderlighed og Usikkerhed, der antages for en i Guds Anordning begrundet N ø d v e n d i g h e d, da forstaaer man let, hvorledes Mængden af Protestanter kunne berolige sig med en saadan uafgjort indifferent S a l v h e d.

det Betænkkelige ved et Forbund, der, ihvordan Tingene end vende sig, nødvendig maa blive til deres Fordærvelse og hidføre deres Undergang. Bantroen læmper sig blot foreløbig efter Omstændighederne og tager tiltakke med de Midler, som Dieblicket tilbyder; thi Protestant kan jo Enhver være. Navnet udelukker ligesaa lidt Atheismen, som nogen af Sectvasenets utallige Affkynginger!

(Fortsættes.)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Efter en Correspondance til „Cöln. Volksztg.“ skulde Kaiser Napoleon have givet sin Gesandt i Rom, Marquis de Banneville, det Hverv at meddele Paven, at han ønskede at lade sig repræsentere paa den alm. Kirkeforsamling, samt at Paven skulde have modtaget denne Meddelelse med megen Tilfredshed, og udtalt det Ønske, at de andre katholske Riegenter vilde følge det af Kaiseren givne Exempel. Franske Blade have imidlertid senere berettet lige det Modsatte!

Berlin. Den i vore sidste to Numere omtalte Plan med den liberale Presses Larmen i Anledning af den af dens Haandlangere opdagede og af den selv behørigt udsmykkede — men som ei have godtgjort for største Delen de ulykkelige Karmeliternonner i Krakau paadigtede — Forbrydelse; denne Plan har, som man kunde vente, i Overræstelsens og Ophidselsens første Dieblitte baaret de tilsigtede Frugter. Overalt i de østerrigste Lande og flere Steder i Tydskland kom det af hiin Presse ledede Publicum i stor Bevægelse. Bladene benyttede Dieblicket til at animere Stemningen, og bragte den ene Beretning efter den anden om alstens opdigtede Grueligheder baade fra ældre og nyere Tid, der skulde have tildraget sig indenfor Klostersnes skumle Mure (s. Ex. om piinte, indmurede Nonner, Selvmord, underjordiske Hvalvinger, etc. etc.) Den østerrigste Regjering forsømte ikke at imødekomme det vildledte Publicums dydige Humanitetsbegeistring, og lod med en paastjønnefølsom Hurtighed den ene Klostervisitacion efter den anden foranstalte paa de Steder, som den i Henhold til udsprede løse Nygter meente, egnede sig bedst for Muligheden af nye, i Retning af Skandale brugbare Opdagelser. Men de verdslige Undersøgelsescommissairer have allevegne maattet indberette, at de havde fundet Alt at være i den bedste Orden.

Virningen heraf var, at flere af de ovennævnte Vogne maatte tilbagefaldes af den østerrigiske saakaldte „Jødepresse“ (f. Ex. at en Nonne skulde have hængt sig udenpaa et Kirke-taarn i Prag!) og den anstændigere Deel af den fjendtlige Presse begyndte allerede at give Tegn paa nogen Skamfuldhed over at have deeltaget i dette Spektakel, da man pludselig overrasfede ved en Esterretning fra den store tydske Culturstad Berlin, som var saa meget mere paafaldende, som det østerrigiske Høre ikke noget Sted, med Undtagelse af Krakau, har foranlediget Voldshandlinger, men vel en stærk Agitation i Communal- og Folkemøder, der atter har givet sig Luft i Taler og Adresser, og hvorom vi i et følgende Nummer skulle meddele det Nærmere.

I Berlinerforstaden Moabit indviedes d. 4. August (den h. Dominicus' Dag) en Dominicanerkirke med tilhørende Kloster. Om Eftermiddagen d. 16. bemærkede man tre Vogne, der affatte flere ældre velklædte Herrer i Nærheden af det affides liggende Kloster. Disse Herrer fordeelte sig i forskjellige af den lavere Klasse af Befolkningen besøgte Bærtshuse. Men Kl. henimod 8 viste disse Herrer sig atter, og strax efter samlede sig imellem 3 og 4000 Mennesker omkring Klosteret, og nu begyndte et Pobelopløb, der antog en saadan Charakter, at Gensdarmmeriet tilsidst maatte gjøre Brug af blanke Baaben, og ikke saa af Tumultianterne bleve faarede og arresterede. Den i mindre end en Time sammenstimlede Menneskemasse havde imidlertid inden Politisoldaternes Ankomst allerede indslaaet alle Vinduer baade i Kirken og Klosteret og tilføiet disse ganske nye Bygninger betydelig Skade, inden det lykkedes at adspilte den. Det blev imidlertid ikke herved. Den følgende Aften maatte Gensdarmmeriet atter gjøre Brug af skarpe Baaben mod den rasende Pobelværn. Enhver begriber let, at Pøbelen — der iøvrigt forstærkedes af Studenter og Gymnasiafter — har ikke her handlet af egen Drift. En Berlinercorrespondent til „Bresl. Hausbl.“ kalder dette Spektakel for et bestilt og betalt Arbeide. En af de foromtalte ældre Herrer gjenkjendtes som den der ved Tumultens Begyndelse gav Signal til Angrebet; men Hovedskylden falder paa den berlinske Smudspressse, der har forstaaet at gjøre Historien fra Krakau indbringende for sin prisfelige Industri. Denne Presse, der ved alle Leiligheder fører Frihed og Tolerance paa Læberne, men nærer den intoleranteste Fanatisme i Hjertet, bærer derfor den væsentlige Skyld for denne Skandale. Man proclamerer i Tydskland og Østerrig

Troes- og Samvittighedsfrihed for Alle, og Lovene tillade overalt Dannelsen af frie Menigheder af hvilkenfombest religiøs eller irreligiøs Bekjendelse. Men det saakaldte Folkeparti gjør dog een Undtagelse: saagodtsom alle demokratifke og liberalnationale Blade synes enige om ikke blot at finde alle katholske Foreninger og Congregationer, men endog den katholske Kirkes Dogmer og Institutioner at være forkastelige og aldeles utaalelige! — Man tør dog maaskee haabe, at den bedre Deel af Publicum engang vil faae Sinene op for den Misbrug, denne Presse driver med den offentlige Stemning, som den ikke saa meget leder som selv fabrikkerer. Thi skal denne intolervante Bagvasselsesyge længe glæde sig ved det Held, at enhver af dens frække Bestyldninger tages for Sandhed, da vil denne underfundige Samvittighedsløshed tilsidst kræve Dffere, som man først, naar det er forsilde, vil vægre sig ved at indrømme den!

Polen. En længere Artikel i l'Univers meddeler Følgende om Biskop Lubiensti, der, som tidligere er meddeelt, d. 16de Juli i sit sex og furretyvende Aar er afgaaet ved Døden af Tyvhus paa Veien til Siberien:

„Biskop Lubiensti er død, som han har levet: som en Hellig, en Betjender og Martyr. Han var en alvorlig og kjærlig Sjæl, en Mand med store Kundskaber, høist elstørdig, men fremfor alt en beundringsværdig Præst. Der kan ikke nævnes nogen præstelig Dyd, som savnedes hos ham. I sin store Fromhed førte han, ihvorvel stedse sygelig, et Liv, der var prydet med den strengeste Selvfornægtelse. Hans Føde kostede ham daglig kun et Par Mark i vore Penge; han sov paa en Straasjæl, og deelte Alt, hvad han eiede og modtog, med de Fattige. Under sine vedvarende Lidelser var han altid tilfreds og glad, tilgængelig for Enhver og meddelende, saa at en uimodstaaelig Gnde stedse var udbredt over hans hele Væsen. Hans fattige Alædedragt kunde ikke skjule den Adel, der afprægede sig i hans hele Væsen. Hellighedens Glands omstraaledede den Armod, som vorte de Fattige til Taarer, som de betragtede med Taknemmelighed, og alle Andre med Beundring. Saa ofte han skændte Noget bort, søgte Modtageren altid, at hans Ord var det Værdifuldeste ved den Gave, han rakte ham. Overalt og stedse var han Præst, og han var derfor elstet af Alle. Protestanter, Jøder og selv Russerne agtede ham ikke mindre end Katholikerne, og Generalstatholderen i Polen, Grev Berg, var en personlig Ven af denne ærværdige Christi Tjener, som behandlede de Fattigste som sine Venner, og opsogte dem i deres usleste Hytter.

Saaledes var den Mand, som den russiske Czar for nylig har indført paa „Bekjendernes“ blodige Liste. Man maa anerkende, at denne Herster veed at finde de Hoveder, som ere Martyrkronen værdige! — „Bliv kun saaledes ved, deres kaiserlige Majestæt!“ med disse Ord slutter det franste Blad sin Meddelelse: „Gud veed, hvad De foretager Dem; men Han veed ogsaa, hvad Han vil gjøre! Hans Dag vil engang komme! Der hvor De graver en Grav, der lægger Gud nye Grundsteen for sin Bygning. Der, hvor en Martyr segner, fornyes altid Kirkens Livskraft!“

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 12te Septbr. 17de Søndag efter Piusse. Maria's Fødsel. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hymesse med Prædiken. Kl. 3 Festandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Hymesse. Kl. 6 Festandagt med Prædiken. — 13. M. Maria's Navnefest. 14. Ti. Kors-Dophjælse.
- Onsdagen** den 15de, Fredagen den 16de og Lørdagen den 17de Septbr. ere Tamper-Fuldedage. 15. O. Octavdag. 16. Co. Cornelius og Cyprian, Mart. 17. F. Den h. Frants af Assisji's Vundemærker. 18. L. Joseph af Cupertino, Bekj.
- Søndagen** den 19de Septbr. 18de Søndag efter Piusse. Maria's Smerte. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hymesse med Prædiken. Kl. 3 Broderstabsandagt til Maria's h. og ubesmitte Hjerter for Syndernes Omvendelse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Hymesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 20. M. Eustachius og hans Lidelser, Mart. 21. Ti. Matthæus, Apost. og Evangelist. 22. O. Thomas af Villanova, Bekj. 23. Co. Linus, Mart., Peters første Efterfølger. 24. F. Maria, de Fængnes Befrielse. 25. L. Januarius og hans Lidelser, Mart.
- Søgnedagsgudsstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 (Tirsdag, Torsdag og Lørdag) og Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdaggaften Kl. 5—8. Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — I Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdaggaften Kl. 5—8. — I Kapellet (Lødbodveien 14): Stille Messe Kl. 7 (Mandag, Onsdag og Fredag).

„Katholsk Kirketidende“ udgaaer hver aften Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionair, Hr. Grosserer C. B. Lohrer Gøttersgade 5, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de kgl. Postcontorer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 f.

Kjøbenhavn.

D. G. Olsen & Co.'s Bogtrykkeri, Nilsstræde Nr. 18.

Katholsk Kirketidende.

Syttende Aargang.

N° 20. Søndagen den 26de September. 1869.

Indhold. Det forestaaende oekoumeniske Concilium. — Med hvad Ret ansee Protestanterne sig for ufeilbare Dommere i den katholske Kirkes Anliggender? — Kirkelige Efterretninger: Rom. Stalien. Østerrig. Berlin. London.

Det forestaaende oekoumeniske Concilium.

(Fortiættelse fra Nr. 19.)

II.

Kortfattet Overblik over Conciliernes Historie.

Endelig komme vi til den sidste af Fortidens almindelige Kirkeforsamlinger, nemlig det 19de oekumeniske eller Tridentinerconciliet (1545—1563 med to ved de politiske Forhold foranledigede Afbrudelser paa 4 og 9 Aar). Dette Concilium har nu igjennem tre Aarhundreder for hele den katholske Christenhed været, hvad Nicænerconciliet var for den kristelige Oldtid. Den har i al denne Tid seet tilbage til det som til en Troens lysende Stjerne og en Rettesnor for det kristelige Liv i alle Retninger. Tridentinerconciliet havde den Opgave at læge det smerteligste og farligste Saar, som nogensinde er blevet tilføiet Kirken, Christi aandelige Legeme, under dens lange Levnetsløb her paa Jorden. En stor Deel af det kristelige Vesterlands ædleste Folk havde løskrevet sig fra den katholske Kirke, og be-
tragtede denne alle Nationers Moder som et vanartet overtroisk Samsfund, hvori den oprindelige Christendom var forvansket og fordærvet, og kaldte Petri Efterfølger, hvem Kristus har overdraget det øverste Hyrdeembede i sin Kirke, for

Antichrist. Den nye Lære holdt vel fast ved Troen paa den treenige Gud og paa Jesus Christus, Guds Søn og Menneskenes eneste Forløser, men den indtog ikke desto mindre i mange Delt, vistnok uden at dens Forkyndere vare sig det klart bevidste, en fjendtlig Stilling ligeoverfor Kirken; dens Opbyggelsesmænd sønderrede Christi Legeme og forstyrrede den helligaands Gjerning i Sjælene. De nægtede det kirkelige Læreembede, og satte Privatfortolkningen af den h. Skrift istedetfor Kirkens ufeilbare Læreautoritet. De nægtede fremdeles Præstedømmet og dets Forudsætning: den nye Pagts vedvarende Offer, og tilintetgjorde dermed det, som lige fra den apostoliske Tid havde været Kjernen og Midtpunktet i den kristelige Gudsdyrkelse. De forgreb sig paa den hele vidunderlige Organisme, der i de syv hellige Sacramenter saa vidunderlig imødekommer alle den kristelige Sjæls Fornødenheder, og forkastede navnlig det Sacrament, som har den største praktiske Betydning for Menneskets Helliggjørelse, nemlig Bodens Sacrament. De nægtede den menneskelige Villies frie Medvirkning med den guddommelige Naade, og Kjærlighedens og de gode Gjeringers Nødvendighed til Frelse, idet de ikke erklærede noget Andet for nødvendigt til vor Retfærdiggjørelse og Salighed, end Troen alene, nemlig den Tro, at vore Synder for Christi Skyld ikke blive os tilregnede. De nægtede endelig den levende Sammenhæng imellem det nærværende og det hiinsidige Liv, idet de forkastede Bønnen for de Afdøde tilligemed den Forudsætning, hvorpaa den hviler: Tilværelsen af en Bod og Renselse efter Døden, saavel som de Helliges Forbøn for de Levende. Og alle disse kristelige Sandheder og Naademidler bekæmpede man med den Paastand, at hine katholske Lærdomme og Institutioner gjorde Indgreb i Christi Ære, som den eneste Midler mellem Gud og Menneskene, og satte Menneskenærvær og menneskelig Egenretfærdighed istedetfor Forløsningens Guddomsværk! — Som om det kirkelige Læreembede havde noget andet Diemed, end det, netop at bevare Guds Ord og det, som Kristus har aaben-

baret, uforvanset af alle menneskelige Bildfarelser; som om det nye Testaments Præster vare andet, end „Christi Tjenere og Huusholdere over Hans Hemmeligheder“ (1 Cor. 4, 1); som om det hellige Messje offer var noget andet, end den vedvarende Nærværelse og Forherligelse af Korsofferet, denne vor Frelses eneste Kilde; som om de hellige Sacramenter ikke vare indstiftede af Christus, for paa en Naade, der svarer til vore Fornødenheder og vor hele menneskelige Natur, at meddele os hans mangfoldige Naadegaver; som om vor Retfærdighed og vore gode Gjerninger vare andet end Frugter af Jesu Christi Naade, og som om den i Gjerningen virksomme Kjærlighed kunde adstilles fra den retfærdiggjørende Tro; som om endelig vore Forbønner for de Afdøde og de Helliges Forbønner for os ikke modtage al deres Kraft alene fra Christus, og som om de kunde opsendes til Gud i noget andet, end alene Jesu Navn!

I Modsætning til alle disse sørgelige Bildfarelser og Misforstaaelser har det almindelige Concilium i Trident med en vidunderlig Kraft og Klarhed fremstillet den gamle katholske Lære om alle de Punkter, som vare blevne angrebne og misforstaaede; og det har tillige samtidig ved sine herlige Reformationens-Deceeter fjernet de Misbrug, som havde indfneget sig i Kirken — ikke ved dens eller dens Læres, men ved Menneskenes Skyld, de Misbrug, som for en stor Deel havde foranlediget Kirkespaltningen, og navnlig været Aarsag til, at saa mange dygtige og velsindede Mænd havde ladet sig henrive af Benægelsens Strøm. Vel naaede den Tridentinske Kirkeforsamling ikke det Siemed, for hvis Skyld det var sammentraadt, nemlig at læge det Saar, som Skilsmisfen havde tilføjet Kirkelegemet, og gjenudsone de Frastillede med Kirken. Men med det begyndte en herlig Aands- og Livsfornyelse i den for den katholske Kirke. Et stort Antal hellige Mænd førte ved deres Liv og Virksomhed Beviset for, at den saa haardt anfægtede og fra saa mange Steder anklagede Kirke, trods alle Beskyldninger imod den, ligesuldt ikke blot havde Navn af

den hellige Kirke, men ogsaa svarede til dette Navn. I samme Grad som dette Conciliums Decreter ved store Pavers og fromme Biskoppers forenede Bestræbelser bleve iværsatte, opblomstrede et nyt Troens og Fromhedens Liv baade blandt Geistligheden og Folket, og den christelige Videnskab tog fra denne Tid af et mægtigt Opsving. Kirken feirede i de hidtil hedenste Tande store Triumpher, og udbredte Christi Rige langt ud over dets tidligere Grændser. Ogsaa paa Mange blandt de Frastilte udøvede Tridentinerconciliet og den fra det udgaaende Livsformyelse i den katholske Kirke en heldbringende Indflydelse. Det forsonede Mange af dem med Kirken, og befæstede hos ikke Faa blandt de ædlest Aander den Erkjendelse, at Skilsmisfen er et stort Onde, og at en Gjenforening med Moderkirken er et ophøiet Formaal, som alle bedrefindende Mennesker maae længes efter at see virkeliggjort.

Med hvad Ret ansee Protestanterne sig for useilbare Dommere i den katholske Kirkes Uliggender?

Vi tillade os at troe, at vi allerede ved de foregaaende Bemærkninger tilstrækkelig have godtgjort vor Besøielse til at fratjende vore skaanseløse protestantiske Modstandere al Berettigelse til at opkaste sig til Dommere saavel over vor Kirkes Lære, vor Tro og Gudsdyrkelse, som over vore kirkelige Uliggender baade i disses Heelhed og i deres Enkeltheder. Thi dem, der i Henseende til Lære, Tro og Gudsdyrkelse, ikke mindre end i Alt hvad der horer til kirkelig Samsundsorden og sædelig Holdning, befinde sig i et saa fuldstændigt Vilberede, havde man vel Ret til at kort og godt at affærdige med en Paamindelse om, først at udbrage Bjælken af deres eget Die, førend de gjøre sig Uleilighed med at opsoge Splinten i Næstens Die. Dog — denne almindelige Formaning kjende de jo ligesaagodt som vi, og de vide ligesaafuldt som vi, af hvem den er udtalt. Men, da

Erfaringen desværre viser, at den Betragtning har vundet et Slags officielt Hævd i det nyere, saakaldte rene Evangelium, at Bjælken sidder netop fornemmelig i deres Døie, som holde sig til det gamle Evangelium, der hyder det Modsatte; og da Erfaringen endvidere viser, at denne, efter vor Formening feilagtige og for mange Medchristne høist fordærvelige, Betragtning af dette Forhold grunder sig i en meget farefuld Svækkelse af deres aandelige Synsredskaber: tør vi ikke undlade at tilbyde vor ringe Bistand til Erhvervelsen af en mere uheldet Opfattelse af det her paagældende Mellemløbende. Vi skulle derfor tillade os nærmere at begrunde vor ovenfor udtalte Protest mod hine vore selvbeftittede Anklagere og Dommere.

For at begynde med Begyndelsen, eller med det navnkundige Udgangspunkt for alle senere Anklager og Bestyldninger — de kirkelige Misbrug, hvilke den djærve Morten Luther og hans reformatoriske Forbundsfaller nu i halvserde Aarhundrede idelig ere roste for saa mandhaftigt at have bekæmpet: da skulle vi her blot i Forbigaaende erindre Vedkommende om, at det ingenlunde ene var de kirkelige Misbrug som fremkaldte Reformationen. Disse vare blot den sig nærmest tilbydende ydre Anledning til at agitere Datidens offentlige Mening mod Kirken, dens Lære og Institutioner i disses hele Omfang. Grunden, den egenlige Aarsag til denne Bevægelse, laae derimod langt dybere, medens en Mængde sammenstødende Omstændigheder udvortesfra begunstigede Udviklingen af det Omsving i den tidligere Tankeførelse og Livsanskuelse, der skulde bevirke en blivende kirkelig Skilsmisse eller idetmindste en langvarig Afbrudelse af de henrundne Aarhundreders kirkelige Eenhed. Det viste sig nemlig snart, at Læren, Gudsdyrkelsen og Kirkens Forsatning vare de Gjenstande, mod hvilke den kirkelige Agitation væsenlig rettede sine stærkeste Angrebsvaaben. Der har naturligviis altid været Misbrug i Kirken, men de ere ogsaa til alle Tider bleven kraftig paataalte, og der er uophørlig og ufortrødent arbeidet paa at rette og fjerne dem. At det imidlertid aldrig har kunnet lykkes enten Paverne eller de enkelte Biskopper fuldkommen at udrydde eller forebygge dem, er uadskilleligt fra Forholdets Eiendommelighed, eftersom Kirken ikke er og ikke her paa Jorden kan være en i alle Henseender useilbar, af den mennekelige Syndighed uberørt guddommelig Institution. Udviklingen af denne himmelske Plantning i denne Verdens Jordbund bæres af syndige og skrøbelige Mennesker; det Guddommelige og Hellige er i ideelig Berøring med denne syndige Verden, og kan derfor ikke und-

gaae enhver Besmittelse af den Ureenhed, der klæber ved alt Jordist og Menneffeligt. Gud er bleven Menneffe i Christus; derfor er den af Gudmenneffet grundlagte Kirke ikke en reen guddommelig, men en gudmenneffeligt Institution. Den er i sig selv et reent og uplettet Afbillede af sin syndeløse Stifter, og fortsætter som saadan hans forløsende Virksomhed paa Jorden; derfor hidrører Alt, hvad der kan opdages i den af Mangler og Forkeertheder, hverken fra dens Stifter eller fra den selv d. e. fra dens Væsen og Natur, men fra de syndige Menneffer, som den maa betjene sig af for at opfylde den Bestemmelse, hvortil den er sat. Kristus udvalgte syndige Menneffer til at fortsætte den Gjerning, som han blev Menneffe for at fuldbyrde. Men det, som ved ham for alle følgende Tider er fuldbragt, skal bestandig paany gjentages og virkeliggjøres igjennem alle veylende Slægter og omstiftende Tider.

Vi imødetomme altsaa strax vore Anklagere med den Tilstaelse, at der altid har været Misbrug i Christi Kirke, af den gode Grund, at Menneffer altid have været Menneffer, altid været hvad de den Dag idag ere: ikke blot i Umindelighed syndige og strøbelige, men ofte endog fordærvede, onde, underfundige og falske. Vi indrømme, at der kunne have været Mange, for hvem Gudfrygtighedens Skin har været et Stalkefjul for urene Hensigter, for Tragten efter jordist Væ og timelig Binding; at der fremdeles kan have været ikke saa blandt Kirkens Tjenere, som have misbrugt den Myndighed, der tilkom dem indenfor det aandelige Livs Omraade, til at gjøre en uberettiget Magt gjældende paa det verdslige Livs Enemærker. Men vi skulle, i Anledning af de i Verden saa meget omtalte „hierarchiske Overgreb og Anmasselser“, dog ikke undlade at gjøre opmærksom paa, at disse sædvanlig i Fortiden bleve fremkaldte ved verdslige Anmasselser, der vare af den Bestaafenhed, at den christede Verden, forsaavidt den har nogen Maalestok for Burderingen af Civilisationens og Humanitetens Krav, ikke har nogen Grund til at forarges over, at Kirken, i Kraft af dens Styreses Klogskab og Energi, under hiin Styrkeprøve mellem Culturen og Barbariet, jævnlig gif feirrig ud af Kampen. Hermed være det isøvrigt langt fra, at vi skulde nægte, at Kirken endnu den Dag idag kan have Tjenere, som, i Misfjendelse af Tidernes forfjællige Vilkaar, optræde fjendtligt mod enhver Yttring af de Grundsaetninger for Ordningen af de offentlige Forhold, uden hvilke ingen Samsundsbygning nuomstunder lader sig opføre eller ordne. Dette og Meget andet ere vi langt fra enten at nægte eller be-

smykke; vi tilstaae villigt, at der altid har været Misbrug i Kirken, fordi der ikke kan nævnes noget Godt her paa Jorden, som ikke kan misbruges, og ikke paa mange Maader er blevet misbrugt; men vi bør dog ikke glemme at tilføie, at Kirken altid har været saa langt fra at miskjende og forfølge dem, der ivrigt, men ærligt bekæmpede stedfindende Misbrug og Utilbarligheder, at den tæller Flere af de Naankundigste blandt dem, som skarpest revsede disse, blandt sine Hellige!

Alle Kirkeforsamlinger, ikke blot de almindelige, men ogsaa de til enkelte Lande og Provindsfer indstrankede, bære Vidnesbyrd om, at Kirken, fordi enhver Tid og ethvert Sted har sine eendommelige Vroft og Fornødenheder, stadig har været optaget af Bestræbelsen for at reformere Disciplinen og forbedre den kirkelige Loojgioning. I denne Henseende gjør kun det fjortende og især det femtende Aarhundrede en beklagelig Undtagelse*). I denne Periode havde nemlig den kirkelige Slaphed og Fordærvelse især angrebet Kirkelegemet's Hoved og dets vigtigste Organer, og den aabenbarede sig fornemmelig deri, at, uagtet „Kirken's Reformation paa Hoved og Lemmer“ var bleven en Forbring, der gjenløb fra alle de Mænds Læber, hvem Kirken's og Samfundet's Vel laae alvorlig paa Hjerter, saa udsattes denne Fordrings Opsjeldelse ikke desto mindre bestandig til fremtidige Forhandlinger og Bestræbelser; og det var denne Forsømmelse og de fra samme uadskillelige Forargelser, som hildede den dalevende Slægt i den Indbildning, at Luthers høie Naab over hine velbekjendte Misbrug og hans voldsomme Angreb paa den øverste Kirkemagt bebudede den saa længe og saa længselsfuldt forventede Reformations Morgenrøde! Vi kunne imidlertid i denne Forbindelse ikke andet end her strax foreløbig gjøre en Bemærkning, som vor følgende Fremstilling vil nærmere begrunde — at den saataldte Reformation ikke har høvet et eneste kirkeligt Misbrug, uden forsaavidt man vil tage Berømmelsen for denne

---

*) Enhver, der er en Smule bekjendt med Kirkehistorien, veed, at dette havde sin Grund i de Omstændigheder, der fremfaldte det store kirkelige Schisma, samt i detses seent forvundne Følger. Conciliet i Constanz gjorde vel Ende paa Schismaet; men den af dette sidste følgende, og ved hiint Concilium bestyrkede Forskyrrelse i Geistlighedens og Folkenes Betragtning af Pavedømmets og Conciliernes Stilling ligeoverfor hverandre maatte nødvendig blive en længe virkende Hindring for en virkelig, fra Kirken selv eller dens rette Overhoved udgaaende Reformation.

Idræt i den Betydning, at den har affstafet en Mængde religiøse Sandheder og gudstjenstlige Former, som ere af en gjen-nemgribende religiøs-sædelig Betydning, og Aarhundreder igjen-nem have godtgjort deres helbringende Indflydelse paa Sam-fundet, men som havde det tilfældes med alt andet Godt, at de kunde misbruges! Det kan ikke nægtes, at denne Raade at forebygge alle tænkelige Misbrug paa er meget grundig, at den er et sandt Radicalmiddel, men vi trøve, at Tiden allerede for-længst har aabenbaret dens Mislighed. Vi trøve, at alle vore protestantiske Medchristne, forsaavidt de ikke glemme det Religiøse og Religionen selv over deres Partispørgsmaal og Partistridig-heder, ville være enige med os om dette Punkt.

Naar man da ikke desto mindre uafslædelig optøger Refor-mationstidens forslidte Declamationer mod forlængst affstafede Misbrug, og giver Talemaaden „kirkelige Misbrug“ Anvendelse paa hele den gamle af den katholske Kirke bibeholdte Kirkeorden; naar man synes at trøve, at hele det øvrige i denne Begrebsfor-vansknig begrundede Bæv af Anklager og Bestyldninger er en velerhvervet Arv fra Fortiden, en privilegeret Rettighed, et uund-værligt Tilbehør til det Standpunkt, hvorpaa Historien skal have stillet Protestantismens Ordførere og Forkæmpere ligeover-for den katholske Kirke: da paa søder man os et Forsvar, og af-æster os Oplysninger, der ere af den Bestaffenhed, at vi hellere tilbageholdt dem.

Den i den første Deel af denne Artikel omtalte ubetingede Tillid til Ægtheden af de nye protestantiske Traditioner vil imidlertid neppe derved lade sig foranledige til selvstændig Eftertanke og nærmere Undersøgelse; og Virkningen af vore Indsigelser vil alt-saa muligviis blot blive Forbauselse og Forargelse over den Dumdriftighed, at et Blad, der repræsenterer en saa ringe Mi-noritet her i Landet, vover at stille sig i Modsetning til den herskende almindelige Mening. Dette vide vi Altsammen meget vel! Vi vide, at vi have hele det store Publicum imod os, og at denne umaadelige Majoritet i det Hele taget er aldeles sikker paa sin gode Ret til, hvis det var den muligt, at tilintetgjøre os under Bægten af de Løgne og Bagvaskelser, som hine Traditio-ner nu eengang have stemplet som retmæssige Angrebsvaaben mod den Institution, hvis fuldstændige Udryddelse baade den yderligste Grad af protestantisk Rettroenhed og Fromhed, og den antidri-stelige Oplysning ere enige om at ansee for en nødvendig Be-tingelse for Opnaaelsen af den almindelige Menneske- og Bor-gerlykfsalighed, som Tidsaandens høisindede Ordførere utrættelig

arbejde paa at virkeliggjøre! Vi vide fremdeles, at vi have hele den folkekirkelige Geistlighed imod os, samt at denne talrige Stand endnu har den Lykke at kunne glæde sig ved at være en Autoritet, hvortil det store Publicums Dom støtter sin Berettigelse til at laste vor Tro og forhaane dens Bekjendere ikke blot hertilands, men over hele den katholske Verden. Mængden væsonnerer nemlig her ganske naturligt omtrent som saa: Ere alle disse studeerte Mænd, som jo sølgelig maae have grundig studeret Kirkens Historie, og altsaa være ligesaa vel bekjendte med den katholske Kirkes Lære, som med deres egen, — ere alle disse ærværdige Mænd enige i den Dom om den katholske Kirkes Værd, som udtales i den Mængde gamle Opbyggelsesbøger og Standskrifter, som saa mange af dem med stor Nidkjærhed besørge optrykte og udbredte: kunne da vi, hvis Sag det ikke er at undersøge disse Stridspunkter, andet end troe Alt det Onde, som der siges om den katholske Religion, eftersom man endnu aldrig har seet et eneste Exempel paa, at denne Stand, som dog maa føle sig forpligtet til at vaage over den offentlige Sædelighed, har hævet sin Stemme mod nogen af de Afstyreligheder, som man jævnlig tillægger den katholske Kirke og dens Styrere?

Intet af disse Hensyn kan imidlertid under de nærværende Omstændigheder afholde os fra en aldeles uforbeholden Udtalelse. Den frække Gjentagelse af gamle usandsfærdige Besskyldninger, der utallige Gange ere gjendrevne, og den ondsfæbsfulde Beredvillighed, hvormed Dagspressen udbreder enhver af Udlandets kirkesjendtlige Blade opdigtet og vor Kirke paalyrdet Skandale, maa vel dog berettigge os til engang med al den Hensynsløshed, som Sandheden og Bevidstheden om vor gode Ret kræver, at udtale os om de historiske Forudsætninger og de indre Motiver for Angreb, som vi til daglig Brug ansee os fritagne for at tage Hensyn til, fordi Erfaring har lært os, at man Intet opnaaer ved enkeltstaaende Indsigelser, hvor hine Betingelser for en uheldet Dom maae lades uberørte. Vi skulle endnu blot, inden vi gaae videre, tillade os at gjøre det ærede Publicum, der med saa stor Tryghed stoler paa den folkekirkelige Geistligheds Forkastelsesdom over den katholske Religion, opmærksomt paa, at det befinder sig i en stor Bildfarelse, forsaavidt det antager det for en selvfølgelig Sag, at den folkekirkelige Geistlighed befatter sig med et virkeligt Studium af katholsk Theologie. Vi tør med Bestemthed sige, at dette er saa langt fra at være Tilfældet, at det tværtimod synes at være en denne Stand eiendommelig Vedtægt, omhyggelig at ffye Alt,

hvad der mulig kunde gøre dem vakkende i dens Standpunkt. Naar man ikke vil kalde det at studere katholsk Theologie — at gjøre sig bekendt med den katholske Religion ved Studiet af protestantiske Fremstillinger af dens Læresætninger, som netop ere skrevne for at bekæmpe den og bevise dens Forkastelighed: saa tør vi med temmelig Sikkerhed sige, at det hører til de meget sjeldne Undtagelser, at en ganske enkelt katholsk Bog hertillands læses af hine Geistlige, end sige, at Rogen af dem nogensinde under selvstændig Forskning skulde have alvorlig beskæftiget sig med Besvarelsen af det Spørgsmaal, hvor den sande Christi Kirke er, og med hvad Ret han repræsenterer Fjendskabet og Forsølgelsen mod den gamle Kirke og dens Bekjendere!

I det vi henstille denne vor Paaastand til Samtidens nærmere Oveveielse, og vide os saa sikre i Henseende til dens Sandfærdighed, at vi, saaledes som vi have udtalt samme, tør sige, at vi snarere have sagt for Lidet end for Meget, skulle vi blot tilføie, at det under disse Omstændigheder forekommer os at være en mislig Sag med den Autoritet, der i den store Mængdes Dine støtter den nuværende hadefulde Stemning mod Katholicismen. Den Lykke, der for nærværende Tid følger alle denne Stemnings Idrætter kunde nemlig være glædelig nok for dem, der kun leve eengang, og mene sig forvisse om, at der ingen Retfærdighed er i Himlen, og altsaa ingen høiere Dom over, hvad der skeer her paa Jorden. Men for dem, som netop ere kaldede til at forkynde disse Sandheder, og optræde som frimodige Vidner mod alle Uretfærdighedens Dørgreb, sige vi, at det er en meget mislig Sag, ikke blot at tie, hvor man hver Dag hører Løgnen tale med Sandhedens Myndighed, men baade hemmeligt og aabenbart at begunstige Tidsaandens fletteste Tendenser. Vi troe, at der er et stort Ansvar forbundet med en saadan Holdning fra deres Side, der officielt ere beklædte med en Autoritet, der bærer den øvrige Deel af Samfundet for Besiddelsen af Sandheden i et Anliggende af den Betydning som nærværende!

(Fortfættes.)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Conciliumsmonumentet. For omtrent et Aar siden opdagede man ved Strandbredden af Tiberfloden ikke

langt fra dens Udmunding i Middelhavet det gamle hedenſke Roms Havne og Stapelplads (Emporium Romanum), hvor de romerſke Kaiſere for henimod 2000 Aar ſiden havde et Oplagsſted for de ſjældneſte fra Europa, Aſten og Africa ſammenfløgte Marmorblokke. For ikke længe ſiden har man her fundet een af de ſjønneſte hidtil bekendte Monolither, en mægtig ſøiledannet Steenblok*) af det koſtbareſte africanſke Marmor. Denne prægtige Obeliſſ har den h. Fader beſluttet at anvende til et blivende Mindesmærke om det foreſtaaende Vaticanerconcilium. Søilen ſkal opreiſes paa Pladsen foran Kirken St. Pietro in montorio ſaa Stridt fra det Sted, hvor Apoſtelinſtten blev korſfæſtet, og den ſkal hvile paa et Fundament, der er ſammenſat af en Mængde ſmaa fiirkantede Marmorſtykker, der ligeledes ere hentede fra Emporiet. Antallet af diſſe Steen ſkal ſvare til Antallet af de paa Conciliet mødende Prælater, af hvilke Enhver ſkal egenhændig nedlægge ſin med ſit paa ſamme indgravede Navn og Titel forſnyede Steen. Ovenpaa Søilen ſkal anbringes en kolofſal Bronzeſtatue af den h. Petrus, og Monumentet bære Navn af Columna Concilii. Et Brev fra Rom af 29de Juli medder, at Grunden paa den ovennævnte Plads er underſøgt, og at man i 28 Fods Dybde har fundet et ſuldkommen faſt Underlag. Den af Paven approberede Tegning er leveret af Billedhuggeren Viſconti. Paa det ſekſantede Fodſtykkes fem Hjørner have ſig fem Statuer, ſom foreſtille de fem Verdensdele, hver med en Korſbane i den høire Haand, og i den venſtre holdende en Guirlande, beſtaaende af den fremſtillede Verdensdeels Frugter, Blomſter og andre lignende ſymboliſke Betegnelſer af Jordbundens Eiendommelighed. Det ſjette Hjørne bærer den h. Stols Vaaben, ovenover hvilket ſees den pavelige Mitra med Petri Nøgler. Paa Piedeſtalens ſex Sideſlader ſkulle Navnene anbringes paa alle i Conciliet deſtagende Cardinaler, Patriarcher, Erkebiſtopper og Biſtopper.

Italien. En mærkelig Tilſtaaelse om det italienniſke Folks ſande Stemning. Naar de liberale Blade tale om Italien, ſaa gjælder altid det herſkende revolutionære Parti for det hele Italien, og dets Modſtandere, de gode Katholiker, ſkildres beſtandig ſom et afmægtigt Parti, om hvilket det ikke er Umagen værd

---

*) Monolith betyder: af een Steen. De gamle ægyptiſke Obeliſſer kaldes ſaaledes Monolither, fordi de ikke, ſom de fleſte andre Spiler, vare ſammenſiede af flere Marmorblokke.

at tale. Men at det i Virkeligheden forholder sig heelt anderledes, nodes de Herrer Revolutionære ofte til at tilstaae, og det er en saadan Tilstaelse, som vi her skulle omtale. Den neapolitanfke Deputerede, Grev Nicciardi, en Tilhænger af den yderligste Radicalisme, men en meget aaben Charakter, har nemlig paatænkt, i Neapel at opstille et Fritænkter-Concilium, som Modsatning til det Romerske. Den liberale Presse i alle Lande aftrykte i sin Tid Grevens bombastiske Dpraab hertil, som naturligtviis bugnede af Angreb paa den katholske Kirke. Men han selv er nu meget langt fra at føle sig tilfreds med Virkningen heraf. I Bladet „Popolo d'Italia“ har han nemlig ladet aftrykke et af Garibaldi's forrykte Breve, hvori denne gamle Storstryder i sin velbekjendte Stil bevidner Grevens sin Anerkjendelse af denne Tanke's Genialitet og Hensigtsmæssighed, og vedbliver derefter: „I det jeg takker mine Venner for den velvillige Modtagelse, mit Forslag har fundet hos dem, kan jeg dog ikke tilbageholde min dybe Betlagelse over den fjendtlige Holdning, som Fleertallet af de italienske Blade, endog de liberale, have indtaget imod mig.“ R. troster sig vel med den udenlandske PresSES Bifald, men tilføier: „Sælsomt maa det dog kaldes, at man aldrig har seet Kirkerne paa Søndagene mere opfyldte af Mennesker, end for nærværende Tid; og, medens Demokratiet's Blade slaae sig moisomt frem, gjør »Unita cattolica« (et i Turin udkommende katholsk Blad) de bedste Forretninger, og »Civiltà cattolica« (det berømte romerske Ugeskrift) tæller 600 Abonnenter alene i Toscana. Det er klart, at naar det staaer saaledes til i Italien, da er det en Latterlighed at tale om, at man atter vil gaae løs paa Rom. Jeg har allerede i 1862 sagt i Deputeretkammeret: Veien til Rom kan kun aabnes os ved et Schisma, og denne Tanke har bestemt mig til at aabne Modconciliet den 8de December“. Med alt dette har det nu vistnok efter R.' egne Tilstaelser gode Veie. Men de Blade, som saa tjenstfærdig indrykkede hans første Dpraab som Beviis paa Italiens tiltagende Fjendtlighed mod Kirken, burde dog vise Sandheden saa megen Agtelse, at de ikke tausje oversee denne Tilstaelse!

Østerrig. Begivenheden i Krakau fremkaldte strax, som vi allerede i vor første Beretning om samme omtalte, i alle Østerrigs liberale Blade en sand Klosterstorm. Man udledte siebliffelig af samme den Moral, at alle Kloostere snarest mulig burde affkaffes. Communalraadet i Wien vedtog eenstemmig den Beslutning, at indgive et Andragende til

Regjeringen, der gik ud paa Ophævelsen af alle Klostere, som ikke beskæftige sig med Underviisning og Sygepleie, og fra flere andre Byer indløb Adresser af samme Indhold (den fra Lemberg var ovenikjøbet forsynet med det fra Krakau stammende Motto: „Med med Jesuiterne!“). Samtidig hermed kappedes Bladene om at underholde deres Læsere med gruopvækkende Klosterhistorier, af hvilke den ene overgik den anden i Nadselsfuldhed og Løgnagtighed. Undersøgelser anstilledes i de forfjællige Nonneklostere (Carmeliterindernes, Ursulerindernes, Franciscanerindernes og de barmhjertige Søstres i Krakau, Prag, Klagenfurth etc.), hvor man iøvrigt ikke fandt Anledning til mindste Udsættelse eller Klage, men Alt befandt sig at være i den stjønneste Orden. Det heromtalte Nøre antog imidlertid snart større Dimensioner. Bladenes daglige Ophidselser bragte efterhaanden Folkemasserne i alle større Byer i Bevægelse, uden at denne Bevægelse dog ledsagedes af voldsomme Optrin: man lod sig noie med talende og støiende Folkeforsamlinger.

Vi skulle her blot nærmere omtale de to, som d. 9de og 22de f. M. bleve afholdte i Wien. Den første af disse var besøgt af 10—12,000 Mennesker. Forhandlingen afbrødes jævnlig af det Raab: „Med med Klostrene“, og Resultatet var Vedtagelsen af følgende Resolution af „Reformjødene“*), Dr. Lewinger: „I Betragtning af, at Klostrene hverken ere et nødvendigt Tilbehør til den kristelige Religion, eller staae i Samklang med den moderne Stats Grundsætninger, ja da Klostrene ligefrem ere

---

*) Med dette Ord betegner man nuomstunder den moderne Jødeverden, som hverken bryder sig om Moses eller Propheterne, men leve blot for at gjøre sig denne Verden saa indbringende som mulig. Af deres Forfædres Religion, som er bleven dem en Daarlighed, have de ikke beholdt andet tilbage end Hadet til Christus og Christendommen. Dette yttver sig nuomstunder i en fanatisk Uvillie mod den af Christendommen stabte og frebede Samfundsorden. Disse Jøder have derfor spillet en vigtig Rolle i alle den nyere Tids revolutionære Bevægelser, ved som Bladredacteurer at bearbejde den almindelige Stemning. Den saakaldte Liberale Presse i Wien, Berlin, rundt omkring i Tydskland og især i Italien o fl. St. staaer for en stor Deel under jødisk Ledelse. Vi behøve ikke særlig at fremhæve den uskrifnede Frækhed, at Jøder ikke undsee sig ved at optaste sig til Dommere over den katolske Kirkes Fornødenheder, og ved Løgne og Bagvaskelser at ophidse den kristne Befolkning mod katolske Institutioner. Af Wiens Befolkning ere 100,000 Jøder! De florere ret i Østerrig, efter som de gaaite dominere Pengeverdenen!

faretruende ligeoverfor de høieste Statsøiemed (!), erklærer nærværende Forsamling, at samtlige Kloostere i Østerrig bør ophæves." Den anden Forsamling fandt Sted i Wiener=Neustadt og under aaben Himmel. De deeltagende (c. 2000) tilhørte saagodtsom udelukkende Arbejderklassen. Til Charakteristik af den „Oplysning“, som her producerede sig, anføre vi blot den Curisitet, at en af Talerne begyndte med stor Pathos sin Tale saaledes: „Moses, den store Prophet, sagde fordem: der blive Lyse! (Moses har altsaa skabt Verden!). Den Mand, der har indført Klosterlivet, maa derimod have udraabt: der blive Nat!“ Efter en Række af Taler, hvoraf den ene overgik den anden i vanvittige Blasphemier og Utoensord (navnlig mod den h. Benedict, det vesteuropæiske Klosterlivs Fader) kom Forsamlingen naturligtvis til samme Resultat som den foregaaende. Dens Resolution lyder: „I Betragtning af, at Kloostrene ere uforenelige med den social=demokratiske Folkestats Idee, erklærer Forsamlingen sig for den fuldkomne Ophævelse af samtlige religiøse Ordener og Congregationer.“

I Prag skal en Petition om Jesuiterklosterets Ophævelse være sat i Circulation, og den skal allerede kunne opvise et betydeligt Antal af Underkrivter. En Folkforsamling i Graz har forlangt det samme med det Tillæg, at Jesuiterne ingensteds bør taales i Østerrig. I Pesth har den famøse Johannes Konge holdt et Foredrag mod „Ultramontanismen“, og forelagt en lignende Petition angaaende Kloostrene. Det er notorisk, at Konges Tilhørere saagodtsom alle vare Føder. Ligeledes skal ved den store Wiener=Folkforsamling omtrent Halvdelen af de Tilstedeværende have været Protestanter og Føder!

Vi troe nu ikke at have forbigaaet Noget, som kunde tjene til at belyse denne Sag, der paa en saa modbydelig Maade har sat den moderne Sentimentalitet i Bevægelse, medens Ingen har den mindste Medfølelse for de utallige Offere for den russiske Czarismes og den italiensk=spanske Liberalismes despotiske Undertrykkelsessystem!

Berlin. Sædelige Tilstande. Af den nylig offentliggjorte Beretning fra den berlinske Kredssynode fremhæver „Voss. Ztg.“ det som et „interessant“ Phænomen, at i det sidstforløbne Aar er der i Gjennemsnit faldet een Ægteskabsfilismisse paa ti Ægtevielser, og at Brudekrandsen nægtes des omtrent en Trediedeel af Brudene. Man seer fremdeles af hiin Beretning, at Kirkebesøget er i stadigt fremstridende Af=

tagende, og ikke anslaaes til mere end 4 Procent af de vogne Menighedsmedlemmer, hvorimod de Børn, der søge de offentlige Skoler, under Communaltvang ere forpligtede til at overvære Gudstjenesten! Antallet af Communicanter varierer i de forskjellige Menigheder mellem tre og tredive Procent. Af de Afdøde bleve kun tyve Procent eller en Femtedeel begravede med kirkelige Cæremonier. „Voss. Ztg.“ meddeler endvidere, at Berlin for nærværende Tid tæller 25,500 til Prostitution hjemfaldne Fruentimmer, samt at i Løbet af f. A. arresteredes 32,754 Personer for natlige Gadeuordener, at 30,763 Individuer bleve straffede for vanærende Forbrydelser, og 34,878 for mindre Forseelser. Alvorlige Menneffer ville uden tvivl finde en ganske anden Betegnelse end „interessant“ passende for en saa forraadnet Samsundstilstand, som hiint Blad omtaler, uden mindste Spor af den „sittliche Entrüstung“, hvorpaa det under den første holstenste „Erhebung“ havde saa stor Dørslødighed! Vi bør endnu bemærke, at dette Berlinerblad i sin Tid skildrede Dominicanernes og Franciscanernes Nærvarelse i Berlin som en „Skamplet“ paa den preussiske Hovedstad!

London. Paa Peter og Paulsfeften lagde Erkebiskop Manning i Mill-Hill Grundstenen til det første katholske Missionsseminar for Hedningemissioner, som siden Reformationen er oprettet i England. Til denne Bygning, hvis Omkostninger ere beregnede til 6000 Pd. Sterl. (54000 Rd.), have ogsaa Protestanter tegnet sig for Bidrag. Paa Listen staae bl. A. to Protestanter: 15 Pd. St., en anglicansk Geistlig: 50 Pd. St.

— D. 3. Juli indviede Erkebiskoppen i Kensington (et District i London) en ny katholsk Kirke, som indtil Fuldeendelsen af Kathedralen til Minde om Cardinal Wiseman skal tjene til provisorisk Kathedral for Dioceset Westminster. Foruden Erkebiskoppen vare 4 Biskopper og talrige Medlemmer af Geistligheden og den katholske Adels tilstede ved Indvielsen.

— Protestantisk Missionsvirksomhed. Den anglicanske Missionsforening har i forrige Aar indcasseret 157,000 Pd. St., den methodistiske 177,000, det store Bibelselskab 200,000 Pd. St., tilsammen 534,000 Pd. eller 4,806,000 Rd. Men Resultaterne?!

Retteise.

I Nr. 19 er der ved et særegt Uheld indløbet følgende meningsforstyrrende Trykfeil, som vi bede Læserne at bemærke.

S. 299 L. 3 fr. n. Petri rette Faber etc.

Læs:

Petri Efterfølger, hele Kirkens Overhoved, alle Christines Faber etc.

Elisabethforeningen

holder sit vanlige Møde Søndagen d. 3. October Kl. 4 Efterm.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 26de Septbr. 19de Søndag efter Pintsfe. Kirkeindvielsesfest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 7 høitidelig Messe, under hvilken det Allershelligste udstilles, som derpaa forbliver udstillet hele Dagen; Kirken staaer aaben indtil Kl. 9 Aften. — Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 12 stille Messe. (Kl. 3 og Kl. 5 Efterm. recitere de Geistlige Breviarbønnen i Kirken). Kl. 8 Aften: Festandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. — 27. M. Kosmas og Damianus, Mart. 28. Ti. Venceslaus, Hertug, Mart. 29. O. Michael, Erkeengel. 30. Co. Hieronymus, Kirke lærer. 1. Octob. J. Kennigius, Bisk. 2. L. Laurentius Justiniani, Bisk. Form. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ høitidelig Messe. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften Broderskabsandagt. — Paa denne Dag holde Medlemmerne af „Foreningen for den evige Tilbedelse“ deres Vedetimer foran det aabne Tabernakel.
- Søndagen** den 3die Oct. 20de Søndag efter Pintsfe. Rosenkrandsfest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 6 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 4. M. Frants af Assisi. 5. Ti. Galla, Enke. 6. O. Bruno, Ordensstifter. 7. Co. Thufommelse af det allerh. Sacrament. 8. F. Birgitta, Ordensst., Enke. 9. L. Dionysius og hans Videlsesfæller, Mart.
- Søgnedagsgudsjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og Kl. 8 $\frac{1}{2}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Løverdagasten Kl. 5—8. Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — I Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8 $\frac{1}{2}$. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Løverdagasten Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbod:veien 14): Stille Messe Kl. 6.

Kjøbenhavn.

D. C. Olsen & Co.s Bogtrykkeri, Pilestræde Nr. 18.

Katholsk Kirketidende

Syttende Aargang.

N° 21. Søndagen den 10de October. 1869.

Indhold: Det forestaaende oekoumeniske Concilium. — Med hvad Ret ansee Prostanterne sig for ufeilbare Dommere i den katolske Kirkes Anliggender? — Kirkelige Efterretninger: Frankrig. England. Berlin. Halle. Hannover.

Det forestaaende oekoumeniske Concilium.

(Fortsættelse fra Nr. 20.)

III.

Hvad er Bismedet med Concilierne, i Almindelighed taget?

Svaret herpaa er væsentlig givet med den ovenfor meddeelte historiske Fremstilling. Da vi fremdeles ikke ville opholde os ved de sjældnere Bevæggrunde, som kunne foranledige Sammenkaldelsen af et Concil, men ville holde os til de sædvanlige, saa lade disse sig ialmindelighed henføre til et af efterfølgende fire Hovedpunkter.

Det største og farligste Onde, der kan hjemløge Kirken, er uidentivul Hæresiet, som tager Troen bort af de Christnes Hjertes, og dermed fra Roden af udrydder alle de Goder, som Jesus Christus har forhvervet os. Derfor har Kirken, hvergang et Kjæteri opkom, søgt, saavidt muligt ved Particularsynoder, men fornemmelig ved almindelige Concilier at forebygge og have de deraf følgende Troesspaltninger. Dette lærer allerede et flugtigt Blik paa de første Concilier i den østerlandske Kirke, saavelsom paa det sidste vesterlandske, nemlig Tridentinerconciliet. En anden Ulykke for Kirken er Schismaet, hvad enten dette har sin Grund i et dobbelt Pavevalg, eller deri, at en Deel af Christenheden vægrer sig ved at vise den retmæs-

fige Bave den skyldige Lydighed, og den kirkelige Eenhed saaledes sønderrives. Imod de heraf udspringende, dybtindgribende Uordener gives der intet virksommere Lægemiddel, end Sammenkaldelsen af et Concil. I det første Tilfælde nemlig, naar det er uvist, hvor Kirkens retmæssige Overhoved befinder sig, befrier en saadan Forsamling alle dens Hyrder for hiin Tvivl, viser klart, who der er det rette Overhoved, bærer overensstemmende med Tidens Fornødenheder Omhu for Tilstandene, og gjenopretter atter den kirkelige Fred. I det andet sidstnævnte Tilfælde udjævne sig, under den gjensidige Tankendvexling af de paa Conciliet tilstedeværende Partier, de Forhold der ere til Hinder for Enigheden, og man kan saaledes haabe at udfinde Midler til dens Gjenoprettelse.

Den tredie Aarsag til Sammentrædelsen af et Concil kan ligge i den Nødvendighed, at værge sig mod en mægtig Fjende, som anretter en ødelæggende Forstyrrelse i Kirken. Saaledes samlede forskjellige Concilier for at finde Udveie og Midler til at gjøre Sarazenerne Modstand, da disse med Sld og Sværd hærgede Asien og Europa; atter andre mod Henrik IV og Frederik II, da disse sidste tydske (romerske) Kaisere reiste ret udsøgte Forsølgelser mod Kirken. Endelig var Affkaffelsen af de Misbrug og den sædelige Fordærvelse, som desværre kun altfor let ligesom umærkelig og efterhaanden indsniger sig i de Christnes Liv, en stedse tilbagevendende Aarsag til Sammenkaldelsen af Concilier. Thi da Menneffene af Naturen have Tilboielighed til det Onde, og paa den anden Side endog de helligste Indretninger paa Jorden ifølge den menneskelige Svaghed i Tidernes Løb meer eller mindre tabe i Kraft og Virksomhed, saa er det nødvendigt fra Tid til anden at bringe nyt Liv i dem, forat de ikke skulle geraade i Forsald. Dette Diemed med Concilierne er af en saa stor Betydning, at, hvor det ikke, med Udelukkelse af andre Hensyn, har foranlediget deres Sammenkaldelse, der har det dog i ethvert Tilfælde virket i Forening med de andre Diemed, hvorfor vi stedse see Synoderne tage Beslutninger

om de Foranstaltninger, som til deres Tid maatte antages meest at fremme det troende Folks Vel.

Bisfnok kunde alle disse Siemed været opnaaede, og ere i Virkeligheden ofte opnaaede ved de Love og Forordninger, som udgik fra Paverne alene. En Mængde, af dem alene fordømte, Hærefier ere forsvundne, ligesom en Mængde Misbrug ere afskaffede alene ved Paverne. Kirkehistorien bevidner, at mere end hundrede Kjætterier ere fordømte alene ved den h. Stols Dom, at de derved have tabt deres Anseelse og Magt, og derefter ganske ere ophørte. Det Samme kan siges om de kirkelige Misbrug. Men det er desuagtet let at see, hvilken Virkning og Indflydelse i alle de her nævnte Tilfælde Biskoppernes Forsamling til et Concil maa medføre. Seet med reent menneskelige Dine tør man utvivlsomt kalde en almindelig Kirkeforsamling for den ærværdigste Areopag*), for den med den høieste Autoritet beklædte Domstol, der lader sig tænke paa Jorden; og vi tage for Sieblikket ikke Hensyn til den Ufeilbarhed, som den Helligaands Bistand forlener den. Man betænke blot, for tilfulde at erkjende dette, hvem Medlemmerne af en saadan Forsamling ere. Kommende fra Jordens forskjellige Lande, vil man der finde alle de Mænd samlede, som paa ethvert Sted meest udmærke sig ved Rettskaffenhed, ved Livserfaring og Kundskaber, og ikke blot ved hellig, men ogsaa ved verdslig Videnskab. Men da der her fornemmelig forhandles om Ting, der vedkomme Religion og Sædelighed, vil dog vel neppe Noget fordrifte sig til at nægte, at et almindeligt Concil, hvad denne Deel af dets Opgave angaaer, i sine Medlemmer maa have de meest competente Dommere, eftersom de alle, deres hele Liv igjennem

---

*) Areopagos, var Navnet paa den ældste og meest ansete Domstol i det gamle Athen. Den var i Aarhundreder berømt for sin Rettsfærdighed, og sagdes, aldrig at have fældet nogen urettsfærdig Dom. Den havde Navn af det Sted, hvor den holdt sine Møder i Nærheden af Akropolis.

have tilbragt deres Tid med at indsamle Kundskaber i denne Retning og med Bestræbelser for at gjøre dem frugtbringende. Forsaavidt deres egen Erfaring og Kundskab ikke er tilstrækkelig, raadføre de sig med den kirkelige Videnskabs meest ansete Repræsentanter, og betjene sig paa den meest omfattende Maade, af disses Studier, Kundskaber og Undersøgelser. Saaledes kan der neppe gives nogen grundigere eller renere Erkjendelse af de On-der, hvoraf saavel Tiden i det Hele, som de enkelte Individider lide, og om hvis Helbredelse Alt gjælder, end den, som man altid har fundet og altid vil finde paa de alm. Concilier. Disses Medlemmer have jo af egen Erfaring lært Tidens herskende Sygdomme at kjende, og hver for sig, som deres Menigheders aandelige Læger, forsøgt Anvendelsen af de forskjellige Lægemidler, som Christus har nedlagt i sin Kirke. De have studeret deres Samtids Bildfærelser ikke blot i Bøger, men ved at see dem fremtræde i Livet; de have iagttaget de menneskelige Forkertheder, ikke igjennem de af lærde Afhandlinger flebne Brillen, men i den Skikkelse, hvori de som virkelige Kjendsgjerninger aurette deres Ddelaggelser i den fordærvede Verden. Saaledes kan dog vel Ingen ansees for at være mere berettiget eller competent til at optræde som Læger, der have et høiere Kald til at helbrede Christenhedens Saar og Sygdomme, ligesom der heller neppe kan nævnes nogen Klasse af Mennesker, der kan give de Lidende Haab om en mildere Pleie.

Man har heller ikke nogen Grund til at befrygte, at en Kirkeforsamlings Medlemmer skulde lade sig vildlede og be- daare af Fordomme og Lidenskaber; thi deres Alder, deres Cha- rakter og ophoiede Stilling sikke dem mod disse Farer. Til- lige hindrer den nationale Mangfoldighed, den personlige Charakters og de timelige Interessers Forskjællighed alle i reent menneskelige Hensyn begrundede Overenskomster. Naar derfor de forsamlede Fædre, uagtet disse Modsatninger, mødes i samme Tankegang og i aandelig Forstand tale eet Tungemaal, da kan denne Gendragtighed kun være en Virkning af Sand- hedens Magt, som i sin Reenhed og Styrke har underlagt dem

fit Herredømme. Af disse Betragtninger er det klart, at deres Kjendelser og Dommere maae være af den høieste Betydning i ethvert Tilfælde, hvor de forkaste en hvilkenfomhelst Vare som falsk, fordømme en Grundsætning som vildfarende, eller hvor de erklære en disciplinær Forskrift for nødvendig eller heldbringende.

Angaaende dette Punkt er man ikke blot paa det Næne i den katholske Kirke, hvor man ærer en overmenneskelig Wiisdom i Conciliernes Afgjørelser; men selv Underledestroende maae, saafremt ikke Had til den romerske Kirke omtaager deres Dømmekraft, efter en alvorlig Prøvelse indsee, at et Conciliums Bestemmelser udgaae fra virkelig competente Dommere, som forbinde en fuldstændig og moden Indsigt i de paagældende Forhold med omfattende og frie videnskabelige Forskninger, samt at deres Erklæringer ere formulerede i de meest betegnende og træffende Udtryk. Men sæt ogsaa, at de, som staae udenfor Kirken, ikke findes tilbøielige til at underkaste sig en saadan Afgjørelse, fordi det koster dem for meget at tilstaae deres Vildfarelse, saa kan dog umulig ethvert heldbringende Indtryk aldeles udeblive, saalænge og hvor der endnu er nogen Sands tilbage for Spørgsmaal og Opgaver, af hvis Besvarelse og Løsning ikke alene Verdens timelige, men ogsaa dens evige Vel afhænger. Men det katholske Folk har i sine Dommers dydige Levnet, i deres Værdighed og Indsigt en sikker Vorgen for Gavnligheden af det som de beslutte. Derfor finder Sandheden villigere Anerkjendelse, derfor blive falske Lærdomme bestemtere tilbageviste, de Forskrifter, som tilsigte Forbedring af Sædernes, modtagne med oprigtigere Beredvillighed, og Beslutningerne med større Lydighed efterkommede.

Endelig bør man ikke lade den Omstændighed upaaagtet, at Kirkens Overhyrder ved Concilierne tilstjændes til større Omhu for at udføre disses Beslutninger. Alt hvad Conciliet i dets Heelhed anordner, er nemlig tillige det enkelte Medlems Værk, hvilket han som saadant maae have en særegen Interesse og Sver for at gennemføre. Til Beviis for denne Sætning kunde vi an-

føre utallige Exempler, men maae her lade det beroe med to. Efter at Conciliet i Ephesus til Opretholdelse af den kirkelige Lære havde decreteret, at den saligste Jomfru Maria i Sandhed er Guds Moder, fik Andagten til den h. Jomfru, som allerede tilforn havde glædet sig ved stor Udbredelse i Kirken, netop ved de fra Conciliet hjemvendende Fædre et ganske nyt Opsving, og der reiste sig, som den Tids Historieforfattere bevidne, en stor Mængde nye Kirker til Gudsmoderens Ære. En lignende Virkning havde den Beslutning af Tridentinerconciliet, at der skulde oprettes Seminarier, i hvilke Ungdommen skulde uddannes for den geistlige Stand. Aldrig saasnart vare nemlig Conciliets Fædre vendte tilbage til deres Diocefer, førend man saae dem ivrigt beskæftigede med Grundlæggelsen af disse Institutioner, og man erfarede som bekjendt snart, hvilken Fordeel baade den geistlige Stand og Folkene høstede af denne Indretning. Dette viser tydeligt, at, om man end ikke kan sige, at et Conciliums Virksomhed er ubetiugget nødvendig, saa er den dog i mange Tilfælde meget betydningsfuld, det være sig nu fordi det bedre er istand til at kjende de Duder, under hvilke Kirken lider, eller, fordi det formaaer at tilveiebringe de kraftigste Lægemidler til at modvirke dem.

(Fortsættes).

Med hvad Ret ansee Protestanterne sig for useilbare Dommere i den katholske Kirkes Uuliggender?

(Fortsættelse fra Nr. 20.)

Vi tage os herefter den Frihed at spørge alle vor Kirkes og vor Troes Fjender, om de ogsaa virkelig have en ærlig Overbeviisning om, at Reformationens Grundsatninger og dens historiske Resultater berettiger dem til at opfaste sig til Dommere over vor Kirke, og i denne Egenfkab føre et Sprog, som

kun maatte kaldes sømmeligt for den, der var fuldkommen sikker paa, at han hverken kunde feile i sin Dom, eller selv var sig det mindste bevidst, der kunde gjøre hans Tilstand og Afsærd til Gjenstand for Dabel eller Anklage? Man beraaber sig vel paa en af Historien givne Udkomst til Udøvelsen af denne Dommermyndighed, paa Reformationens guddommelige eller af Verdensstyrelsen godkjendte Ret; thi man har jo nu i mere end tre Aarhundreder igjennem vant sig til at betragte hiin kirkelige Revolution som en af det guddommelige Forsyn stadfæstet Forkastelsesdom over den katholske Christendom. Men det er netop herom vi ovenfor sagde, at den Hensynsløshed, hvormed man gjør Zudbildningen om denne privilegerede Stilling gjældende, nøder os til at fremdrage Kjendsgjæringer og afløre Tilstande, som vi ikke kunne omtale, uden at udsætte os for Mistanke om at maale vore Fjender med samme Maal, hvormed de tilmaale os hiin Overflod af Anklager og Beskyldninger, hvoraf Reformatorerne og deres Efterfølgere have leveret dem et saa rigeligt Forraad.

Vi vide iøvrigt af Erfaring meget godt, hvorledes man i denne Henseende værger sig. Man ved hemmelig med sig selv, at det ikke hænger saa rigtigt sammen med det Synderegister, som man med saa stor Færdighed har vant sig til at opramse og indprænte alle lærvillige Tilhørere og Læsere om den katholske Kirke; men man beroliger sig med, at det Hele, hvad enten det nu er sandt eller ikke sandt, er en lovlig erhvervet Arv fra Fortiden, et historisk afhjemlet og dermed berettiget Forsvars- og Angrebsvaaben, en Tilgiøvt til det Standpunkt, hvorpaa Historiens eller det guddommelige Forsyns nysomtalte Forkastelsesdom engang for alle skal have stillet den protestantiske Verden. Det er nu eengang Altsammen slaaet fast i den protestantiske Bevidsthed, siger man; den Tro, at det forholder sig rigtigt med alle hine Beskyldninger, er nu eengang bleven en fuldbyrdet Kjendsgjærning, og den er derfor i sin Ret*), uagtet

---

*) Denne Mening have vi virkelig engang hørt udtalt af en anseet, protestantisk Geistlig. Han betragtede det egentlige Rets spørgsmål som liggende ganske udenfor det Omraade, hvormed den nærværende Tid har at gjøre, og meente, at Protestantismens Forkæmper, under den nærværende Kamp mod Pavebønnen og Kirken, altsaa ere berettigede til at benytte alle de Vaaben, som Forsnyet har stillet til deres Raadighed, og at det maa være dets Sag at oprede af denne med

man dog som sagt hemmelig veed med sig selv, at der er en Hage ved dens Sandhed! Men, medens Spørgsmaalet om Sandfærdighed ikke generer, naar man selv er den anklagende og dømmende Part, saa undergaaer Betragtningen af dette Forhold en mærkelig Forandring, saasnart man selv bliver Gjenstand for Dadel og Angreb. Da veed man tilbørlig at fremhæve Spørgsmaalet om Sandheden af det Fremførte, og det navnlig i den Forstand, at man ikke betænker sig noget Dieblif paa, at erklære Alt for Usandhed og ondskabsfulde Opdigtelser hvad der fra vor Side forebringes til Reformationens og Reformatoreernes Forkleinselse. Man er nemlig fuldkommen sikker paa, under de salvelsesfuldeste Lovtaler over det seztende Aarhundredes feirede Helte, at vinde Tiltro for den meest graverende af alle Bagvaskelser mod vor Kirkes nødvtvungne Forsvarere — at alle Indsigelser mod Reformationens Berettigelse og alle Oplysninger om dens Skyggesider ere bevidste og forsættelige Løgne, Frugter af den polemiske Partiaands Hævngjerrighed, som gjengjælder Sandhedens og den fra Fortidens Overtro og aandelige Umyndighed frigjorte Menneskeaauds djarve Protest mod Forvansknngen af den ægte Christendom med recent opdigtede Beskyldninger, der ere anlagte paa at nedværdige de herlige Gudsmand, ved hvem Christus har fornyet sin Kirkes oprindelige Reenbed og Skjønbed.

Vel er det en noksom bekjendt Sag, at naar to Parter trættes med hverandre, da beraabe begge sig paa Sandheden, og begge vilde have Retten paa deres Side; og vel er man overalt i Verden saa vant til at betragte Sandheden og Paaberaabelsen paa dens Medhold som et Middel til Gjennemførelsen af sine Planer og Interesser, at man altfor ofte synes at glemme, at dens Seir og absolute Gyldighed er det sidste og høieste Formaal, hvorfor der lides og strides heri Verden. Men vi tillade os her at bede vore Modstandere undskyldte, at, ligesaa lidt som vi overhovedet ere tilbunds at gjøre Sandhed og Ret afhængige af locale Majoritetsbeslutninger, eller kunne gaae ind paa den nndede Betragtning af Sandhedens Relativitet, som uadskillig fra det timelige Livs Conflicter: ligesaa lidt ere vi istand til i det heromtalte Tilfælde at stille os paa lige Fod med

---

de timelige Vilkaar givne Forvirring, og føre Sandheden til Seir. Man seer i denne Theori en Estervirkning og et aldeles correct Afpræg af Luthers pantheistiske Fatalisme!

dem, og lade os maale med deres Men, og igjen tilmaale dem med deres Maal! Partivæsenet og alle dets kunstige Manøvrer med Begreberne om Sandhed og Ret — det har Reformationens Ophavsmand vel ingenlunde først bragt ind i Kirken, men de have givet det en Udviklig og erhvervet det et Raaderum og en aandelig Autoritet, som det aldrig i nogen tidligere Tid har været i Besiddelse af. Det var Hærefiet, der allerede i Kirkens tidlige Dage bragte Forvirring i Kirkesamfundet ved at overføre en af den hedenske Aands giftigste Frugter (Gal. 5, 20) paa det kirkelige Livs Udvikling, og Alt hvad man kalder Parti- og Sectvasen vidner i alle dets Idrætter om sit irene Udspring. Det gjælder denne Aand sidst af Alt om Sandheden, men ene og alene om at havde sin Stilling i dens Særegen-
hed eller dens egoistiske Afsondring, medens den oprindelige eller katholske Tilguelse af Christendommen fra Begyndelsen af har værnet om Enheden og Fælledskabet i Besiddelsen af den aabenbarede Sandhed. Den er sig bevidst at være den ældste, og derfor den eneste sande Opfattelse af det Christelige, og den har en klar Bevidsthed om, hvorfra al Modsigelse og alle adspaltende Tendenser (1 Tim. 6, 4. 2 Tim. 2, 14) hidrøre. Den veed, at de ere Ytringer af Hedenskabets Aand, der ligesom Christendommens Begyndelse indtil nu har søgt at tilbagevinde sit Herredømme over Verden!

Man tale derfor længe nok om katholske Historieforfattere's Partiskhed og henføre længe nok de uvelkomne og ubeilige Fremstillinger af Reformatorenes og Reformationens Bedrifter, som paa en ubehagelig Maade forstyrre Virkningen af de lyse og farverige Skildringer af Kirkeforbedringens saa længe lovpriste, og med saa velberegnet Virkning udsmykkede Herligheder — til den af egen Erfaring velbekjendte Partisuges Havngræ-
righed; man spille nok saa mange og længe Ordstrømme paa at bevise sin Rigeberettigelse med os som Parti, eller paa at bevise, at Katholicisme og Protestantisme repræsenterer to modsatte Parti opfattelser af Christendommen, af hvilke ingen med Sikkerhed tør paastaae, at den ene og udelukkende har den absolute Sandhed paa sin Side, men vel, at Protestantismen uimodsigelig har den fremskredne Tidsaands eller den historiske Udviklings relative Ret for sig: vi protestere i den usforanderlige katholske Sandheds Navn ikke mindre mod alt Kammeratskab og Gjensidighed i Henseende til Partivæsenet, end mod det vore kirkehistoriske Forfattere tillagte Motiv, at udøve Hævnens

Gjengjældelsesret til Vederlag for alle de Forhaanelser, hvormed man uafsladelig overøjer os!

Naar da i den nyere Tid katholske Forfattere have fremdraget autentiske Bidrag til det sextende Aarhundredes Historie, der stille Reformationen og dens Ophavsmand i et ganske andet Lys, end det, hvori deres Efterfølgere og Landsfrænder pleie at fremstille hiin Begivenhed til Brug ved den protestantiske Ungdoms Opdragelse og til det menige Folks Oplysning og Opbyggelse, da tør vi med god Samvittighed stille vor Kirkes og dens Theologers Ære og deres hele literære Vederhæftighed i Pant for Troværdigheden af disse Oplysninger. Det er vist nok, at Reformationens Historie er en ganske anden i de protestantiske Fremstillinger end i de katholske, og at de førstnævnte tage den Omstændighed, at de hidrore fra Venner*), der som saadanne skulle være i Besiddelse af den rette Maalestof for hiin Begivenheds sande Burdering, til Indtægt for deres Sandfærdighed, medens dens Uvenner paaستااع at mangle alle Betingelser for Auerkjendelsen af dens Betydning og Betimelighed. Men vi tillade os dog ligeoverfor denne Forjikkning at mene, at Historien i dens virkelige og sande Skikkelse kun er een, og at dens Kjendsgjerninger forblive uforandret de samme, hvad enten de betragtes med venlige eller fjendtlige Øine. Her er ikke Spørgsmaal om Dygtigheden i at behandle det historiske Stof saaledes, at selve Begivenhederne forsvinde eller forvandles under Fremstillernes kunstfærdige Indfladning af dem og deres begejstrede Skildringer af de handlende Personers vidunderlige Begavelse, deres ophøiede Charakter og rene Hensigter. Her er ene og alene Spørgsmaal om den nøgterne historiske Sandhed, om, hvad der virkelig er skeet, og om, hvorledes de paa-gjældende Personer virkelig i deres Handlinger have viist sig at være.

Men naar man fra dette Standpunkt kaster et Blik paa Reformationen og paa de for sammes Gjennemførelse virkende Personers Udseer og Levnet, da modtager man Indtryk af en

---

*) Man skulde dog herefter synes, at denne Regel ogsaa paa den anden Side maatte finde Anvendelse paa den katholske Christendoms Venner og Forjvarere. Men dette betægtes som bekjendt aldeles! Protestantismen anseer sig som den bestalkede Repræsentant for det aandelige Fremskridt i enhver Henseende, eller for den høieste dømmende Instants i alle aandelige Afgjøender.

ganste anden Bestaaenighed end det, som den store Masse af romanagtige Skildringer og phantastisk udsmykkede „Livsbilleder fra Reformationstiden“ ere beregnede paa at frembringe. Aarsagen til den her omtalte modsatte Opfattelse af historiske Kjendsgjeringer er den slemme Omstændighed, at man skriver Historie under beregnende Hensyn, at man bestandigt har noget imente under Begivenhedernes Fremstilling og Personernes Skildring. Al denne Historieskrivning er nemlig anlagt paa at holde den i alle tænkelige Menneffers Credit mere og mere synkende Reformation i god Cours. Pietismen foler, at det er gaaet tilagters med den baade i Videnskaben og i Livet; den finder da intet Vaaben brugbarere baade til Angreb og Forsvar, end disse evindelige Opfug af Luthers og hans Collegers Bedrifter, som aldeles Intet have med den virkelige Historie at gjøre. Men den veed, at denne phantastiske Udstaffering af den kirkelige Revolutions Idrætter falder i Tidens Smag; den kjender den store Mængdes Charakter — at den forlangt er afvant med at søge og spørge om Sandheden, og kun spejder efter det, som tiltaler dens Smag, eller er beslagtet med de Interesser, der satte dens Videnskaber i Bevægelse.

Vi derimod troe, at det ingenlunde hører til Umulighederne, at erhverve sig en al alle Partihensyn ubildet Opfattelse af Fortidens Begivenheder, og at det er meget langt fra at forholde sig saaledes, som alle Partimænd i denne Henseende søge at indbilde deres Publicum — at der ikke gives nogen anden Mulighed for en saadan aldeles upartisk Opfattelse end den, at man afveier de modsatte Partifremstillinger mod hverandre, og derefter danner sig en „selvstændig,“ d. e. en efter sit eget individuelle Skjøn og Smag tilpasset, og med sin hele øvrige Livsanskuelse harmonerende Forestilling om, hvorledes hine navnkundige Personer saavel i dens offentlige som i deres Privatliv nødvendig maae have været og handlet. Det er ikke vor Hensigt her at indlade os paa, i det Enkelte endog blot exempelviis at opregne Begivenheder og Personligheder, der kunde afgive Beviser for den skandaløseste Forfalskning af den historiske Sandhed. Vi indskrænke os i denne Henseende til at bemærke, at de historiske Actstykker, som i den nyere Tid ere fremdragne til Oplysning om Reformationens Motiver og Reformatorenes Fremgangsmaade og Privatliv, fornemmelig hidrøre deels fra Personer, der en Tidlang ivrigt havde taget Deel i Udbredelsen af dens Grundsatninger, men siden sit Livene op for dens

urene Motiver og fordærvelige Formaal — deels fra Vidner, som vore Modstandere maae finde aldeles uforkastelige, nemlig den hele Skare af Theologer og Geistlige, som lige indtil deres Død vedbleve haardnakket at forsagte deres fjendtlige Stilling til den katholske Christendom, og havde deres Net til at smæde og forhaane dens Institutioner og Styrere. Man har altsaa ingen Grund til at beklage sig over katholske Skribenters Partistighed! Disse vide nemlig godt, at det er et Hovedelement i den protestantiske Polemik, at kaste alle Anklager og Indsigelser i en fordreiet og forvansket Skikkelse tilbage paa Modstanderen og mistænkeliggjøre hans Redelighed og Sanddrubed. Det er derfor, at de ikke have sparet nogen Flid og Møie for at belægge tidligere katholske Forfatteres Skildringer af Reformationstiden med Vidnesbyrd, hentede fra den store Maaße af polemiske Skrifter, historiske Beretninger og fortrolige Meddelelser, især i Breve, hvori hine Theologer og Geistlige, alle med hverandre, vistnok meget imod deres Villie og Hensigt, have leveret den meest knusende Kritik over deres ubeldsvangre Træfald fra den gamle Kirke. Vi gjentage det: denne hele Skare af lidenskabelige Svore for den kirkelige Omvæltningens Gjennemførelse og Bekæmpere af den katholske Christendom kan man dog umulig vrage som Vidner om den Tilstand, der blev Enderesultatet af dens Bestræbelser! Vi skulle efter disse Kilder i det Følgende blot give en kort Skildring af det sextende Aarhundredes kirkelige Tilstande og lade disse sidste afgive den ubedragelige Maalestof for Reformationens religiøse og sædelige Værd.

(Fortsættes).

Kirkelige Efterretninger.

Frankrig. Frimurerne og Conciliet. „Kreuztg.“ bragte for nogen Tid siden den Efterretning fra Paris, at General Mellinet, som, foruden at være Høistcommanderende over Nationalgarden, tillige er Stormester for Pariser-Logerne, grundig har fordærvet det med disse sidste. Som sædvanlig

havde nemlig ogsaa iaar paa Et. Hansdag Forstanderne for alle Frankrigs Reger forsamlet sig i Paris til et Generalconvent. I dettes sidste Sammenkomst foreslog et Medlem et overordentligt Convent paa den 8de December, Aabningsdagen for det almindelige Council i Rom. Ideen var ikke ny, thi allerede for lang Tid siden have, som vi nylig have meddeelt, de italienske Frimurere besluttet samme Dag at foranstalte en saadan Forsamling i Neapel eller Florenz. Diemedet med disse Demonstrationer er vaesentlig det, i en Rundskrivelse til alle Verdens Reger, at nedlægge en formelig Protest mod den h. Stols Fordømmelse af Frimurerne, ved Siden af den paa al Verdens atheistiske Sympathier beregnede Fritanker= Spectakelscene. General Mellinet afbrød imidlertid Pariserdebatten ved pludselig at hæve For- samlingen.

England. Det katholske Ugeblad „Weekly Register“ meddeler, at en Deel anglicanske Geistlige berede sig paa at reise til Rom, for hos de paa Conciliet forsamlede Biskopper at indhente en autoritativ Kjendelse i Henseende til deres Ordinations Gyldighed eller Ugyldighed. Den katholske Kirke har som bekjendt altid betragtet den som ugyldig. De ere endvidere blevene enige om at opfordre en af de engelske katholske Biskopper til at antage sig deres Anliggende paa Conciliet. Ovennævnte Blad meddeler tillige, at Conciliet bestemt kan ventes at ville afgive en saadan Erklæring om den anglicanske Ordinations Gyldighed, og bemærker herom, at den romerske-katholske Kirkes Praxis har lige fra Reformationstiden altid været uforandret den samme: den anerkjender den græske Kirkes Biskoper, uagtet den befinder sig i Schisma, men den har bestandig gjenordineret de mange anglicanske Geistlige, som ere blevene katholske Præster. Men Kirken vil nu afgive en motiveret og høitidelig Erklæring angaaende dette Punkt. Den græske Kirkes Praxis stemmer i denne Henseende overens med den romerskes. Den anerkjender den romerske Kirkes Ordination, men ignorerer den engelskes. — En saaledes kundgjort Erklæring, fattet af Biskopper fra alle Verdensdele, saavel af østerlandst som vesterlandst Nitus, vil altsaa have al Tvivl angaaende dette Spørgsmaal, og ikke forfæle et dybere Indtryk paa alle de Medlemmer af den engelske Kirke, hvem alene Overbeviisningen om dens Ordinationers Gyldighed endnu tillader at forblive i den. Endereultatet af hele denne Bevægelse vil utvivlsomt blive det, at de bedste og frommeste engelske Geistlige

vende tilbage til den katolske Kirke, og at en stor Deel af den øvrige Befolkning følger deres Exempel.

Berlin. Den hervarende protestantiske Domkirke var Søndagen d. 8de August Skuepladsen for en hidtil uhørt Forbrudelse. Medens den for Alteret fungerende Præst Heinrich, oplæste Troesbekjendelsen, affyrede en ung Person ved Navn Wieland, en begyndende Skuepiller, en Pistol paa ham. Skuddet traf ikke Præsten, men prellede af paa Muren. Gjerningsmanden erklærede under Forhøret, at han slet ikke kjendte Præsten, men at han siden et Par Maaneder havde fattet det bestemte Forsæt, ved Leilighed at dræbe en eller anden Geistlig. Han erklærede fremdeles, at han var Materialist, og som saadan en afgjort Fjende af alle Præster, hvilke han ansaac alle tilhøbe for Hytlere, Vogner og Bedragerer. „Kreuztg.“ knytter til Beretningen om dette Attentat følgende aldeles rigtige Bemærkninger.

„Det var denne Fanatikers bestemt udtalte Hensigt at dræbe en Geistlig. Dette tyder altsaa hen paa, at Mordattentatet i Domkirken er fremgaaet af en fanatist Vantro, af et demonist Had til Kirken. Men hvorfra dette Had hos et attenaarigt Menneske? Hvorfra denne faste Beslutning til Gjerningens Udførelse? Hvorfra denne kolde Kølighed efter Gjerningen? Den kan ene forklæres af den Omstændighed, at Vedkommende mener sig at være i Overensstemmelse med en almindelig udbredt „Folkestemning“, eller antog sig for kaldet til at fuldbyrde en over Geistligheden færdet Folkedom. Vi troe, at vi udtale hvad Enhver længe har kunnet iagttage, naar vi sige: Den nærvarende Tid er i Begreb med at begynde en eiendommelig Art af Forfølgelse mod Geistligheden*), som den Stand, der repræsenterer Forhørdelsen af den bibelske Christendom — en Forfølgelse af den hadefuldeste Bestaffenhed,

*) Den nærvarende liberale Fremstridsverden har nu i en Deel Aar gottet sig over de Trængsler og Forfølgelse der ere overgaaede den katolske Kirke og dens Geistlighed, og den protestantiske Geistlighed mener, at den katolske Kirkes Undergang vilde bringe dem selv og deres Kirke i Gøjskabet! Men skulde man ikke i denne Begivenhed see et Varsel om, hvorledes det vilde gaae Protestantismens Repræsentanter, naar den høieste Autoritets eneste Bødsel med Tidens antichristelige Retning og dens Oprør mod enhver religiøs Samsjundsorden, kunde tænkes forsvundet fra Jorden?

en Forfølgelse, der betjener sig af alle Bagvaskelsens giftige Baaben, der ikke blot træffe de paagjældende Personer, men tilføie deres Embede et dødeligt Saar. Men denne nuomstunder systematisk drevne og af den offentlige Mening privilegerede Bagvaskelse er kun et høiere Trin af det Oprør mod det gudomme lige Ords Myndighed, som i de sidste tredive Aar har vundet Herredomme blandt det tyske Folk; og som et høiere Trin af denne Tilstand, er den følgerig et Skridt nærmere mod Maalet. Man begyndte med at bestride enkelte christelige Lærdomme (Nationalismen), og fortos derfra til For nægtelsen af den christelige Sandhed i dens Heelhed; nu er man endelig kommen saavidt, at man tænker paa at udrydde Kirkens Institutioner og gjøre Regningen op med Geistligheden! — Vi skulle ikke nærmere undersøge, hvorledes og hvorfor det maatte komme saavidt. Vi vilde her kun udtale, at en høist betænkkelig Udviklingsproces for nærværende Tid aabenbarer Virkninger, som egne sig til at fremkalde de alvorligste Betyrninger for den Fremtid, vi gaae imøde, og at navnlig Pressen bærer Hovedskulden for denne Tilstand“.

Halle. Man har alt i længere Tid været vant til at høre Klager fra Berlin over den stærke Aftagen af Kirkebesøget. Men ogsaa den strengt protestantiske Universitetsstad Halle, der ofte er bleven kaldt for en theologisk Stad, har i den senere Tid havet sig til det Intelligentsens Hvidepunkt, paa hvilket man sætter sig ud over Gudstjeneste og Kirkebesøg. Af et for nylig udkommet Skrift af den protestantiske „Domprediger“ Zahn: „Wanderung durch die h. Schrift,“ erfarer man nemlig, at Formiddagsgudstjenesten i de protestantiske Kirker paa Hvidesøndag i dette Aar var besøgt: i Torvkirken (en Menighed paa 12000 Sjæle) af 300, i Domkirken (4000 Sj.) af 420, i Ulrikskirken (8000 Sj.) af 226, i Moritskirken (6000 Sj.) af 139, i Glaucharkirken (7000 Sj.) af 477, i Antorvskirken (5000 Sj.) af 440 Kirkegangere. Af den samlede Befolkning tage altsaa kun omtrent 5 Procent Deel i Gudstjenesten. Det maa iøvrigt herved bemærkes, at Befolkningen er taget for lavt. Efter den sidste Folketælling har Halle nemlig 49,513 Indvaanere; deraf er omtrent 1034 Katholiker, 5 à 600 Jøder; saaledes bliver der tilbage: 47,888 Protestanter, medens der ovenfor kun er regnet 42,000. Herefter bliver altsaa Forholdet endnu ugunstigere. Tager man derhos Hensyn til, at ovenstaaende Angielse gjælder for Hvidesøndag — den Dag, paa hvilken de fleste Communioner pleie

at finde Sted — saa tør man sikkert slutte, at Aarets almindelige Søndage ville afgive endnu langt ugunstigere Resultater.

Hannover. Det Berlinste Blad, „Neue allg. Volksbl.“ meddeler, at paa en d. 30te Juni i Hannover afholdt Districts-synode, afgav den præsiderende Overconsistorialraad Uthorn Beretning om Districtets Tilstand i sædelig og kirkelig Henseende. Kirkebesøget er ogsaa her saa svagt, at man i Gjennemsnit kun kan gjøre Regning paa 3 Procent af Befolkningen.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 10de October. 21de Sondag efter Piusfe. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Andagt til Opnaaelse af en salig Død. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken.

NB. Paa Søndagen den 10de October afholdes i Sct Ansgars Kirke den sidste Qvartalscollect af Peterspenge for dette Aar. Til Modtagelse af de Troendes Hjerlighedsgaver vil her under Orgelet være opstillet en Bøsse med den Paasfrift: „Peterspenge“, „Dénier de St. Pierre“. — 11. M. Ludvig Bertrand, Bøkj. 12. C. Frants Borgias, Bøkj. 13. O. Ebnard, Rønge. 14. Co. Callistus, Pave og Mart. 15. F. Theresia, Tomfru, Ordeusf. 16. L. Ihukommelse af Marias ubesmitte Udsfangelse.

Søndagen den 17de October. 22de Sondag efter Piusfe. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Broderskabsandagt til Marias bl. og ubesmitte Hjerter, med Katechese. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 18. M. Lucas, Evangelist. 19. C. Petrus af Alcantara, Bøkj. 20. O. Johannes af Kenti, Bøkj. 21. Co. Ursula og Lidelsesfæller, Tomfruer. 22. F. Hedvig, Ente. 23. L. Ihukommelse af Marias ubesmitte Udsfangelse.

Søgnedagsgudsstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½; Skriftemaal: Form. Kl. 6-9; Lørdagsaften Kl. 5-8. — Korsvei: Fredag Eterm. Kl. 5-9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-9. Lørdagsaften Kl. 5-8. — 3 Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholik Kirkebetjende“, udgaar hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissiøner, Hr. Grosserer G. R. Løhrer, Gøtthersgade Nr. 5, og i alle Postlader; i de danske Stater: paa de fyl. Postkontoirer. Prisen er 3 R. Qvartalet, enkelte Numere 8 St.

Katholsk Kirketidende

Syttende Aargang.

N° 22. Søndagen den 24de October. 1869.

Indhold: Det forestaaende oekoumeniske Concilium. — Med hvad Det ansee Protestanterne sig for useilbare Dommere i den katholske Kirkes Anliggender? — Pater Hyacinthe.

Det forestaaende oekoumeniske Concilium.

(Fortsættelse fra Nr. 21.)

IV.

Hvad er Bismarck med det forestaaende Concilium?

Uden at foregribe nogen af de os ubekjendte Beslutninger, hvilke vi som gode Katholiker forud holde os rede til at undersøge os, troe vi dog ikke at overskride Grænsen for den skyldige Erbødighed ved at udlede enkelte Slutninger af det, som det har behaget Jesu Christi Statholder selv desangaaende at meddele os. „Dette almindelige Concilium“, siger han i sin apostoliske Sammenkaldelseskrivelse, „skal have den Opgave, paa det omhyggeligste at prøve og tage Bestemmelser om, hvad der fornemmelig i disse vanskelige Tider kan fremme Guds Ære, styrke og befæste Troen i dens uforanderlige Skikkelse, befordre Gudstjenestens Værdighed og Sjælens evige Frelse, ordne Disciplinen saavel blandt Verdens- som blandt Ordensgeistligheden, lede dens grundige Uddannelse, fremme Bagtagelsen af Kirkelovene, Sædernes Forbedring, Ungdommens kristelige Opdragelse og den almindelige Fred og Enighed.“ Til nydeligere Forstaaelse af disse vægtige Ord maa man vel mærke, at efter det sextende Aarhundredes kirkelige Skilsmisse havde en stor

Mængde høist fordærvelige Bildfarelser, som overgik Alt hvad Fortiden af denne Art havde bragt for Dagen, fundet Udbredelse. Med Forkastelsen af den kirkelige Autoritet og dens Erstatning ved den individuelle Fornufts Vilkaarlighed var nemlig paa den ene Side den meest ophoiede Magt i Verden bleven rystet, og paa den anden Side en viid Bei aabnet for enhver tænkelig Bildfarelse. Him Tids meest udmærkede Apologeter indsaae klart baade det Gue og det Andet; og, idet de uddroge Folgeslutningerne af de udtalte Grundsaetninger, forudsagde de, at den Dag engang maatte oprinde, paa hvilken tilligemed den religiose ogsaa al politisk, borgerlig og huuslig Autoritet vilde gaae tilgrunde. Thi naar den Enkeltes Fornuft skulde vare den hoieste Domstol i Religionsager, da maatte Folgen heraf blive, at det ene Dogma efter det andet vilde blive forkastet, alle aabenbarede Sandheder fornagtede, og denne Tilstand vilde ende med Tilintetgjorelsen af al Guds tjeneeste og tilsidst med den crasseste Atheisme.

Denne Spaadom, som forsaengst er udtalt baade af Cardinal Bellarm in og andre berømte Forsvarere af Kirkelæren, gaaer for naerværende Tid fuldstaendig og oenssynlig i Opfyldelse overalt, hvor hine protestantiske Grundsaetninger ere udviklede til Modenhed. Fornagtelsen begyndte med at forkaste den kirkelige Autoritet; den fortsatte det begyndte Værk med Forkastelsen af Hierarchiet og Sakramenterne, af de gode Gjærningers Nodvendighed, af Værdien af al moralsk Fortjenstlighed, samt alle Bods gjærninger. Dog dette tilfredsstillende endnu ikke de hensynslofeste Ledere af den kirkelige Omvæltning. De angrebe derfor Troens helligste Hemmeligheder, den hoihellige Treenhed og Guds Menneskevordelse. Det Eneste, som midt iblandt disse Ruiner forblev naantastet, var Troen paa Bibelens guddommelige Oprindelse. Men disse Fornagtelsens Grundsaetninger førte, efter et Par Aarhundreders yderligere Bearbejdelse af den frie Forsknings Princip, til det Resultat, at den ene af det nye Testaments Boger efter den anden blev forkastet som uagte; og, efterat denne Dom endelig var over-

gaet dem alle, har Rationalismen underkjendt Gyldigheden af hele den ved Christus meddelte guddommelige Aabenbaring. Man skulde nu troe, at Ugudeligheden hermed havde naaet sit høieste Trin; men endnu levede dog Troen paa et evigt guddommeligt Væsen i den menneskelige Bevidsthed. Ogsaa denne Tro var for meget for dem, der forkastede enhver overnaturlig Aabenbaring. Disse, som falskelig udgive sig for at være Philosopher (o: Visdommens Dyrkere), prædikte nu paa Gader og Torve en Materialisme, som uden Sky nægter Guds Tilværelse; Andre, nemlig Panteisterne, ende ved det samme Maal, vel med en Deel mere Hylleri, men derfor dog ikke mindre afgjort. Hvad der saaledes foregik paa Religionens aandelige Enemarker, havde sit naturlige Sidesykke i det praktiske Liv. I samme Forhold som Troen forsvandt af Livet, bestred man ogsaa den sædelige Lovs forpligtende Kraft. Fasten tilligemed enhver anden Selvfornægtelsesøvelse, samt Ordensløfterne, maatte først rømme Marken, derefter de alle Mennesker forpligtende Dyder, som Ydmyghed, Barmhjerlighed, Uegennyttighed og Blufærdighed; man saae disse Dyder vige Pladsen for de modsatte Vaster: Egentjærlighed, Egennytte, Hoffærdighed, Fylderi, kort sagt — for Alt hvad en senere Tids Frækhed har anprøvet under Navn af „Rjødets Gjenindsfattelse i dets Rjettigheder.“ Man kom efterhaanden saavidt, at man ikke alene med Foragt vendte sig bort fra det overnaturlige Gode, men selv rokkede Grundætningerne for den naturlige Moral, og traadte enkelte af dem uden Sky under Fodder.

Udbredelsen af disse theoretiske og praktiske Vildfarelser maatte, efter som de berørte det hele Menneskevæsen, aabnbare sin fordærvelige Virkning saavel i det offentlige, som i det private Liv, i det huuslige ikke mindre end i det borgerlige. Derved leed Opdragelsen i Hjemmet en Skade, som nødvendig maatte blive Kilden til tallose Uordener i Familielivet; og disse bleve atter Aarsag til den Forkerthed, hvorunder Underviisningen i Gymnasierne og paa Universiteterne nuemstunder lider,

og hvorfra den Corruption stammer, som i brede Strømme har udgydt sig over hele Samfundet. Deraf kommer det, at Lovene ere blottede for alt Hensyn til Religionen, at den offentlige Forvaltning ingen Tillid nyder, at Begreberne om Ret og Pligt mangle ethvert fast Grundlag, og Samfundets Belfærd er priisgivet til den brutale Magts vilkaarlige Herredømme. Og Alt dette har atter givet Stødet til en moralsk og materiel Forstyrrelse, som ved Forbrydelser, Ugudelighed og Umvæltninger har fremkaldt en Tilstand, som man vilde have ondt ved at tænke sig mulig, dersom ikke dens sorgelige Virkelighed var saa iøinefaldende. Men alle disse Onder indskrænke sig ikke til de Lande, som med Adskillelsen fra Kirken have modtaget Spiren dertil. Thi den nærværende Tid har med Letheden ved at foretage Reiser, med dens Overflod af Bøger og endnu mere af Dagblade, og ved de forfærdede Menneffers driftige Nødværg, som have deres Interesse i, at forhjælpe Wildfarelsen til Afsælse og Herredømme, forplantet de flette Lærdømme ogsaa til Katholske Lande; og, hvor det ikke lykkedes denne Kirken fjendtlige Retning at gennemføre sit hele System, har den dog altid vidst at anbringe en eller anden af sine Grundsætninger; hvor den ikke har formaaet aldeles at faae Magt med Sandheden, har den i det mindste vidst at gjøre den tvivlsom. Derfor gives der ikke saa Katholiker, og iblandt dem endog saadanne, som ville anses for velsindede, som ledes af Fokelser og hylde Grundsætninger, som kun daarlig harmonere med deres foregivne Katholicisme. Den sidste Virkning af al denne aandelige Forstyrrelse er, at Troen mange Steder henrygner, og tilsidst gaaer tilgrunde, og at det deraf følgende sædelige Forfald fører utallige Sjæle i timelig og evig Fordærvelse. Imod alle disse Onder har den apostoliske Stol til enhver Tid opbudt de Hjelpe-midler, som den i sin Wiisdom har agtet for at være de virksomste. Mange af dem har den ved denne sin Virksomhed forhindret, andre har den formindsket og indskrænket. Men i vor Tid har den fundet det hensigtsmæssigt at gribe til et overordentligt Middel, som den stedse kun har auvent i usædvanlige Tilfælde,

der krævede denne Nødhjælp. Paven har i vore Dage seet sig nødsaget til at paakalde dette overordentlige Lægemiddel mod Tidens ualmindelige Sygdomme, idet han har sammenkaldt et almindeligt Concil, og aabent udtalt sig om de Siemed, i hvilke han vil forsamle det. Congresser og Parlater samle sig for at forhandle om Verdens vigtigste Anliggender; saaledes forsamle den katholske Kirkes høieste Repræsentanter sig for at fremme Guds Ære, og for at ordne hans Riges Anliggender. Guds Ære er Skabets, Forløsningens og Saliggjorelsens sidste Siemed; den er derfor det Formaal, hvorpaa Guds Kirke til alle Tider uforandret har fastet sit Blik. Hvad iøvrigt en vis Slags verdsligfjendende Mennesker ville sige til dette Udtryk, vide vi ikke; men sikkert vilde det, saafremt de uheldigviis ikke skulde forstaae det, være dem bedst tjenligt at tie aldeles stille desangaaende!

Guds Ære fremmes paa en dobbelt Maade, nemlig deels indvortes ved Troens Bevarelse, deels udvortes ved Gudsdyrkelsens Værdighed. I Troen underkaster den adleste Deel af Mennesket sig Gud, idet han tager sin Forstand fangen under Lydighed mod Sandheden; og Midtjærheden for Gudsdyrkelsens Værdighed udover den samme Magt over Menneskets sandelige Varsen, saa han gjerne offerer ogsaa de udvortes Goder som en Tribut har skylder Gud, alle gode Gavers Giver. Derfor er Conciliets Omhu for Guds Ære henvendt paa Troens Opretholdelse og Gudstjenerens værdige Hoiholdelse; det vil i begge Henseender bevare Christenheden for de Wildfarelser, som nuomstunder blive udbredte med saa stor Dristighed og Frækhed, for at den indre Rod i det christne Folk, af hvilken den evige Frelse skal fremspire, kan forblive uantastet af den herskende Fordærvelse.

For at opnaae dette Siemed er, som Enhver let begriber, Intet saa vigtigt, som at Videnskab og Dyd holdes i Agt og Ære, baade blandt Verdens og Ordensgeistligheden. Conciliet maa derfor være betænkt paa ethvert Middel, der kan tjene til dette Formaalets Fremme. Det synes udenfor Kirken at være

en temmelig udbredt Mening, at Concilierne kun tænke paa at paalægge Laikfolk bindende Pligter; det maa desaarfag agtes for betimeligt at minde Vedkommende om, at Kirkehistorien vidner, at det altid har været Conciliernes Hovedoieemed, alvorlig at fremme Geistlighedens Selvreformation, ved at oplive dens Iver for Opfyldelsen af dens Standspligter. Med Hensyn til det christne Folk har Conciliet den Opgave, af al Magt at virke for den offenkjendte og private Sædelighedens Fremme, navnlig ved Ungdommens christelige Opdragelse. Dette sidste Punkt er den mørke Plet paa vor Tids Physiognomi. Endelig have den nyere Tids Doctriner om Nationaliteternes Ret, om Folkesuveræneteten og den moderne Stat opfyldt hele Riger, Byer og Familier med Forstyrrelse, Tvedragt og Fjendskab. Conciliet vil derfor anvende alle Midler, for at føre Gemytterne tilbage til Enighed og bantuse Marsagerne til al denne Ufred. For at sige Alt med faa Ord: Kirken vil ved denne Leilighed opbyde sin hele Kraft, for at med Guds Bistand alle Under kunne fjernes saavel fra dens egne som fra Staternes Enemærker, for at alle Bildfarende kunne blive førte tilbage paa Sandhedens, Retfærdighedens og Frelsens Wei, for at selve Bildfarelserne kunne blive overvundne og udryddede, og vor hellige Religion i den hele Verden udbrede et nyt Liv over Jorden, og vinde Herredomme over Sjælene, saaledes at Gudsfrugt, Sædelighed, Retfærdighed, Kjærlighed og alle christelige Under til Velsignelse for det menneskelige Samfund maae trives og blomstre.“*)

Det kan vistnok ikke feile, at et ikke ringe Antal af dem, som, just fordi deres hele Tankeetning er saa forfæret som den er, synes sig selv at være overordenlig vise og klartseende, i denne deres indbildte Viisdom spotte over de af den h. Fader udtalte Hensigter, og tillægge ham og det forventede Concil

---

*) Disse Ord ere, ligesom de i Begyndelsen af dette Afsnit anførte, tagne af den pavelige Sammenkaldelsesbulle af 29de Juni f. A.

ganste andre Planer. I denne Henseende frabede vi os enhver i en aldeles falsk Burdering begrundet Sammenligning af de Midler, hvorved Kirken bestræber sig for at „fornye Jordens Skikkelse,“ med de Forholdsregler, som Politik, verdslig Viisdom, det tidsmæssige Fremskridt og den almindelige Dannelse formaae at bringe for Lyset! Og dernæst maae vi bemærke, at, om end vore Modstandere have for Stik at drøfte de Planer, som de hemmelig have udruget i Krogene, paa deres Fredscongresser, paa foregionne statistiske Møder og Arbejderforsamlinger i Florenz, Genf, Kaufanne, Bryssel eller London, saa har man, saalange Christendommen har været til, endnu aldrig hørt, at biskopelige Congresser have samlet sig i saadanne Siemed, eller at det Pavelige Rom har været udsæet til Samlingsstedet for saadanne Møder.

(Fortsættes).

Med hvad Ret ansee Protestanterne sig for useilbare Dommere i den katholske Kirkes Anliggender?

(Fortsættelse fra Nr. 21.)

Vi have i det Foregaaende sagt, at vi helst tilbageholdt en Deel af de Oplysninger og Bemærkninger, som de her omtalte Angrebs Hensynsløshed afnøder os. Vi tænkte herved blandt Andet ogsaa paa Alt hvad der berører Reformatorerens Personer. Disse have jo nu i næsten tolv hele Menneftaalder været omstraaede af en ganske færegen Slags Helgenglorie, der i den protestantiske Verdens Dine lysker med en usorligelig klarere Glæde, end den beskedne Afspæiling af et høiere Livs Fuldkommenhed, hvorved den katholske Kirkes Hellige ligesaa dens første Tider have opløstet Menneftenes Hjerter over Kjærligheden til det Fordiske, og begejstret dem for den selvornægtende fuldkomne Kjærligheds Helteggjæringer. Luther, Melancthon og deres ivrigste Tilhængere have nu saa længe thronet i den protestantiske

Verdens Bevidsthed som en Slags Halvguder, mod hvis fortsatte Kultus det regnes for en Forbrydelse at gjøre Indsigelse. Det er derfor vistnok en egen Sag at røre ved deres Personer, en egen Sag, paa dette Gebet at afføre de Skandaler, som man deels med velberegnet klog Forsigtighed saa længe omhyggelig har udfondret af de foromtalte romanagtige Forherligelser af Reformationens feirede Heroer, deels, hvor man ikke ganske kan undgaae at berøre dem, fremstiller i en falsk Idealiserings farvede og blændende Lysstjær; og vi skulle desaaarsag tale saa lidt som muligt om dette Punkt.

Vel opfordrer Herrens alvorlige Formaning (i Math. 7) alle Christne til at prøve og bedømme ethvert Træ, der voger frem paa det aandelige Livs Gnemærker, efter de Frugter, det bærer, og en anseet protestantist Skriftfortolker fremhæver udtrykkelig, at Herren ved disse Frugter ikke mener de falske Lærdomme, men de paagjældende Læreres Liv og Gjerninger; thi dersom den store Mængde af Christne i Kraft af et aandeligt Naturinstinct havde en klar Erkjendelse af en Læres Falskhed, da var jo hiin Formaning ganske overflødig*). Men vi skulle som sagt ikke desto mindre afholde os fra at røre for meget ved dette sømme Sted, og her blot tillade os den Bemærkning, at den virkelige historiske Luther, Melancthon etc. vare ganske andre Personer, end de idealiserede Skikkelser, som den godtroende Læser beundrer i de Wildenhavnstke og Listovske Skildringer, samt at vor Tids kirkehistoriske Forskninger give Enhver, hvem det virkelig er om at gjøre, at anstille en Prøvelse efter hiin nytestamentlige Maalestok, den letteste Udgang til en fuldkommen paalidelig Vurdering af hine berømte Personers Liv og Bedrifter. At vi have begyndt med at henlede Opmærk-

---

*) S. das Neue Testament mit erklärenden Anmerkungen durch Otto v. Gerlach: „Forbindelsen mellem Læren og Livet er saa uadskillelig i Christendommen, at Enhver, som lever ugubeligt, ogsaa maa være en falsk Prophet, en Vranglærer, som ikke kan have den rene Lære. Manges ureen Forsvarer af den rene Lære nærer og freder ofte hos sig selv, naar man betragter ham næiere, de groveste Wildfarelser ved Siden af enkelte Hovedsandsheder, hvilke han af grovere eller finere Selvsyge ivrer for at haandhæve. At bemærke dette er mangengang ikke let; derfor skal man agte paa Christi Formaning om, at dømme efter Gjerningerne ogsaa der, hvor man ikke er istand til at opdage Wildfarelserne i Læren.“

somheden paa deres Personlighed og Privatliv, har kun sin Grund deels i det hadefulde Angrebs Charakter, som har foruilediget disse Bemærkninger*), deels ogsaa i den foromtalte Skriftfortolkers træffende Bemærkning om, hvad der ligger ethvert Menneske, selv den Enfoldigste, nærmest for Haanden. Reformativens Historie i det Store og Hele, eller Følgerne af den kirkelige Omvæltning, forsynes os nemlig med en saadan Måsse af Vidnesbyrd om selve den nye Læres uheldbringende Frugter, at vi nu, saa lang Tid efter dens Fremkomst, ikke behøve at lægge saa stor Vægt paa et Beviis, som for den samtidige Bedømmelse umægtelig har den meest afgjørende Betydning. Thi det var den nysomtalte Sammenstilling mellem det guddommelige Ord's Fordringer til umiddelbare Sendebud fra Gud, der skulde være beklædte med en høiere Fuldmagt til at afbryde den historiske Sammenhæng i hele den tidligere christelige Udvikling, til at nedbryde hvad tidligere Aarhundreder under det guddommelige Forsyns øiensynlige Bestyttelse havde opbygget, til at forstyrre hele den kirkelige Organisme, der i Tidens Lob var udvoget af den christelige Religions indre Eiendommelighed — og den hensynsløse Voldsomhed, hvormed de foregivne nye Profheter fuldbyrdede deres dristig paaveraabte høiere Sendelse; det var hiin Sammenstilling, som bragte den bedre Deel af Samtiden til Eftertanke og Befindelse. Det var den med Christendommens Aand aldeles uforgligelige Maade, hvorpaa det sextende Aarhundredes „Guds-mænd“ betjente sig af alle urene og kjødelige Midler, som den af dem fremkaldte Bevægelse tilbød dem, for at naae deres Siemed; det var de øiensynlig fordærvelige Frugter af deres hovmodige og anmassende Selvtægt, som fremkaldte den Reaction mod det odelæggende Uveir, der bruste hen over Christenheden, som ikke blot bevarede den katholske Christendoms religiøse og sociale Magt over den ulige større Deel af Christenheden, i en befæstede dens Indflydelse paa Verdensforholdenes Udvikling i det Store.

---

*) Man erindre vel, at det er Armen over den Krakauske Klosterhistorie, der har fremkaldt denne Udtalelse, samt at den ildefindte Presse bestandig benytter ethvert Raaben, som virkelige eller opdigtede personlige Scandaler i den katholske Verden give den ihænde, som Beviser for den katholske Religions Forkastelighed.

Naar vi fremdeles i det Foregaaende have sagt, at det ingenlunde hører til Umulighederne at vinde en ubildet Opfattelse og en upartist Bedømmelse af Reformationens sande Væskaffenhed og dens Ophavsmands virkelige Forhold til den historisk overlevende Christendom; og naar vi nylig sagde, at Udgangen til al onstelig Oplysning i denne Henseende er meget let for Enhver, hvem det er om Sandheden at gjøre, da kunne vi ikke undlade særlig at henvise dem, der maatte være nogen Tvivl angaaende vore Anker mod Reformationens Ret til at holde Dom over vor Kirke, samt om Gyldigheden af vor Betragtning af dens Oprindelse, Motiver og sande Charakter, til et kirkehistorisk Hovedværk, hvis Forfatter utvivlsomt tør kaldes, om ikke den lærdeste, saa dog en af de lærdeste Theologer i den nyere Tid. Dette Værk*) fortjener nemlig at kaldes et authentisk Kildekrift, der fyldestgjør vor Tids Tarv og Trang, eftersom neppe noget Menneske vil være istand til, blot for en ringe Deel at overkomme Læsningen af den Masse af oprindelige Kildekrifter og trykte og utrykte Actstykker, hvoraf Forfatteren har samlet en Række af Udtalelser, udelukkende hentede fra selve Luthers og Melancthons og et stort Antal af deres Disciples og Efterfølgeres Skrifter. Blandt disse sidste træffer man ikke blot paa alle den lutheriske Theologies store Notabiliteter, paa alle de berømte Navne, der ere enhver protestantisk Theolog velbekjendte som Forfattere af Reformationen og ivrige Forsvarere af dens theoretiske og praktiske Grundsætninger; men man gjør tillige Bekjendtskab med et meget stort Antal Skribenter, Geistlige, Professorer og Skolemand af underordnet Rang, som fortærede deres Tid og Kræfter i en Sags Tjeneste, som de saagodt som Alle, under Betragtningen af dens Folger for det praktiske Liv, ere enige om at fordømme! Det er som sagt den Omstændighed, som giver det heromtalte Værk en saa fremragende Betydning for Bedømmelsen af Reformationens hele indre Gehalt og dens Forhold til den verdenshistoriske Opgave, som den anseer sig for

---

*) „Die Reformation, ihre innere Entwicklung und ihre Wirkungen im Umfange des lutherischen Bekenntnisses“. Von J. Döllinger. Regensburg 1845—55. Vi have ved en tidligere Leilighed paabe-
raabt os de i dette Skrift (c. 100 Ark i 3 Bind) frembragne mærk-
værdige Vidnesbyrd om Reformationens Betydning for det religiøse
sædelige Liv.

Kaldet til at løse — at det heeltigjennem ikke er Forfatteren, der skildrer Tilstandene, men disses egne Ophavsmand og Befordrere. De ufrivillige og naturligviis i de fleste Tilfælde indirecte Forfættelsesdomme over Luthers og deres eget Værk, som alle disse Mand i deres modnere Alder udtale, den mørke Tungfindighed, der overvalder dem ved Synet af Irreligiositetens og Usædelighedens vorende Magt blandt alle Classer af Samfundet, og under Trykket af de nedværdigende Afhængighedsforhold af Kyrste- og Folkemagten, som den nye Kirkes Tjenere saae sig hensynslost priisgivne for, lader sig efter vor Formening vanskelig forlige med de foruntalte hoitruvende Lovtaler over Reformationens aandelige Herligheder og dens Epigoners Ret til at haane og fordomme den gamle Kirke!

Man seer her Luther naafadelig anfægtet af Samvittighedsstrupler over det Værk, som han havde sat sin Charakters og sin gigantiske Villies hele Energi og Videnskab ind paa at give et Opsving og en Udbredelse, hvis Følger bestandig drog ham dybere ned i en sand Afgrund af indre Raadløshed og Fortvivlelse over den Tilstand, som han følte, at han bar Hovedskylden for at have fremkaldt. Han er derfor idelig be-
 stæftiget med mislykkede Forsøg paa at frigjøre sig for disse piinagtige Samvittighedskvaler, med at vælte Skylden for de hans pralende Forjættelser bestemmende Resultater over paa Melanchthon og dennes Venner. Man hører ham og Melanchthon igjennem en Række af Aar overvalde hverandre med de bitterste Bebrejdelser og udslynge de hadefuldeste Anklager mod hinanden, saavel som mod forskjællige af deres ligeledes indbyrdes splidagtige Tilhængere*). Enhver af disse to Hovedmænd for den kirkelige Bevægelse repræsenterer nemlig en væsentlig forskjællig Opfattelse af de christelige Grundsandheder; og, ligesom de derfor begge i levende Live bære et dybt indgroet Nag til hinanden, saaledes blev denne indbyrdes Uoverensstemmelse mellem begge det kirkelige Schismas Patriarcher, navnlig efter Luthers Død, udviklet til saa uforligelige Modfætninger, at Striden ikke lod sig bilægge enten ved „Religions-samtaler“ eller nye Symboler. Ethvert saadant Forsøg paa

*) Angaaende det saunde Forhold mellem disse to Reformatorer henviser vi Læseren til dette Blads Nr. 24—26 s. 2. Dette fuldstændig documenterede virkelige Forhold vil heller ikke passe til den traditionelle rørende Beskrivelse af disse Mænds inderlige Venkab.

at tilveiebringe Enighed tjente kun til at aabenbare den nye Kirkes indre Oplosningstilstand og dens Tjeneres totale aandelige Faltit i begges hele Omfang, og til at blotte det nye theologiske Systems Kraftskade i Saarets fulde Dybde! Og, ligesom Luthers langtfra opbyggelige Levnet og Exempel ingenlunde tjente til Anbefaling for hans eiendommelige Være om Evangeliets og Troens undergjørende Maagt over det menneskelige Hjerter, saaledes var det fornemmelig hans ikke mindre eiendommelige Opfattelse af Lovens Betydning for det kristelige Liv og den dermed sammenhangende Fremstilling af Christendommens moralske Grundfætninger, som blev Kilden til den nysnævnte lange Række af Stridigheder mellem hans og Melancthons Tilhængere.

Disse Stridigheder hændede først mod Udgangen af det fjerde og femte Aarhundrede, da begge Parter havde udtømt deres Kræfter, og intet Nyt mere havde at sige! Folket i alle de Dele af Tydskland og de tilgrændsende Lande, som havde ladet sig bedaaere af de forførelsefulde Forjættelser om Frihed i alle Retninger, om en fuldstændig Emancipation fra alle Autoritets- og Undertrykkelsesforhold, var i de forløbne to Aarhundreder blevet et Bytte for en saa forfærdelig Demoralisation, at det havde været aldeles forbi med al kristelig Samsundsorden og Religionsøvelse, eller med andre Ord, at Massen af Befolkningen i en stor Deel af Europa nødvendig vilde være sunket tilbage til et Slags nyhedenst Barbari, dersom ikke Guds magt havde faaet Vinene op for denne truende Ulykke, og med kraftig Haand havde grebet de Kirkestyrelsens Toiler, som alt forlængst vare gledne de raadløse Reformatorer og deres endnu mere raadvilde og af Folket ringeagtede Efterfølgere ud af Hænderne. Alt fra Begyndelsen af havde vel det kirkelige Apostasi kjøbt de herskesyge og rougjerrige Præsters Bistand og Protection ligeoverfor Kirke magten med Tabet af al kirkelig Autonomi (Uafhængighed og Selvførelse), og Priisgivelsen af dets Repræsentanters saavel standsmæssige som personlige Værdighed. Men det blev ikke herved.

(Fortsættes.)

Pater Hyacinthe.

For nogle Uger siden havde den antikirkelige liberale Deel af Pressen den Glæde at gjøre sit Publicum bekendt med en Begivenhed, der har givet stor Forargelse i den katholske Christenhed. Vi mene hermed det Brev af 20de Septbr. d. A. fra den ovenfor nævnte berømte franske Prædicant og Carmelitermunk til sin Ordensgeneral i Rom, hvori han tilmelder denne sin Udtrædelse af Ordenen, og underretter ham om, at han tillige har trukket sig tilbage fra sin Virksomhed som Prædicant i Notre-Dame-Kirken i Paris. Denne dobbelte Beslutning motiverer P. H y a c i n t h e med Beflagelser over, „at et i Rom almagtigt Parti“ skal have stillet ham i et ugunstigt Lys hos hin Foresatte, og foranlediget denne til i en Skrivelse, hvorpaa det nysomtalte Brev er et Svar, at gjøre ham Vebredelser angaaende hans Prædikemaade. Under Appel til det forestaaende almindelige Concil protesterer Brevskriveren hoitidelig og i et unægtelig veltalende og prophetisk Sprog mod „Doctriner og Praktiker, som kalde sig romerske, men ikke ere kristelige“, og som han derfor anseer for „ædelaggende for Kirken og den kristelige Fromhed“, og navnlig isærdeleshed mod „den ligesaa ugubelige som vanvittige Skilsmisse som man vil sætte imellem Kirken, som i evig Forstand er vor Moder, og det 19de Aarhundredes borgerlige Samfund, hvis Børn vi i timelig Forstand maae kalde os, og til hvilket baade „Pligtfølelse og Hjertets Sympathier sængsle os.“ I Forbindelse hermed fremhæver P. H. hiint Parties forkastelige „Opposition mod den menneskelige Natur, som dets falske Lærere frænte og oprøre i dens uantasteligste og helligste Bestræbelser,“ og han udtaler „den Overbeviisning, at det Factum, at Frankrig isærdeleshed, og de latinske Racer i het Hele taget ere blevne et Bytte for socialt, moralskt og religiøst Anarchi, ligger ikke i Katholicismen selv, men i den Maade, hvorpaa den nu allerede i lang Tid opfattes og udøves.“ P. Hyacinthe nævner vel det H a a b, at Conciliet vil udfinde Lægemidler mod den nærværende Tid Lidelser og dens aandelige Elendighed, samt at det med ligesaamegen Energi som Besyndighed vil bringe dem i Anvendelse; men han udtaler dog paa den anden Side sin Bekymring for, at et enkelt Parti kunde komme til at udøve en utilbørlig Indvirkning paa Afgjørelsen af de forhandlede Spørgsmaal, og slutter Brevet med en hoitidelig Appel til Christus selv.

Forat vore Læsere kunne gjøre sig en klar Forestilling om Aarsagen og Anledningen til denne paafaldende Optraeden af en Mand, der ved sin ualmindelige Begavelse som geistlig Taler i de sidste fem Aar har været Gjenstand for den franske Hovedstads almindelige Beundring, og navnlig i de første Aar af dette Tidsrum modtog gjentagne Beviser ogsaa paa den øvrige Geistlighed og sine Foresattes Auerkjendelse af hans store Betydning for den eiendommelige Stilling, der var ham anvist, meddele vi efterfølgende paalidelige Oplysninger desangaaende.

P. Hyacinthe er født i Aaret 1824, og nedstammer fra en anseet borgerlig Familie i Pau. I Aaret 1858 indtraadte han i Karmeliterordenen, og levede i flere Aar ganske ubemærket og afdød fra Verden, indtil han i Aaret 1864 forste Gang betraadte Notre-Dame-Kirkens Prædikestol, og aabnede en Cyclus af Adventsprædikener. Da de talrige Tilhørere forlode Kirken, hørte man overalt iblandt dem den Ytring: „Nu har L'ordre*) fundet sin Eftermand.“ Den feirede Taler fik iøvrigt snart et for ham meget farligt Auditorium i det moderne blasfemede Publicum, der flokkede sig omkring hans Prædikestol, og P. Hyacinths Conflict med Kirken og dens Fordringer til sine Tjenere har ene sin Grund i den Ulykke, at han blev Modeprædicant. Han lod sig nemlig i den Grad henrive af Bestræbelsen for at vinde og fangfle hiint store og blandede Publicums Opmærksomhed, at han desværre mere og mere fjernede sig fra den eenfoldige Forkyndelse af det guddommelige Ord, for med oratorisk Pomp at indklæde Tidens herskende Ideer og Tendenser i et religiøst Gewandt, og sammenblande den aabenbarede Sandhed med Politikens og det sociale Livs veylende Meninger. Han optraadte samtidig ogsaa som Taler i offentlige Forsamlinger; saaledes i afvigte Sommer paa den saakaldte Pariser „Fredscongres.“ Her saae man Notre-Dame-Kirkens beundrede Taler dele Talerstolen med Overrabbineren Isidor og den liberal-reformerte Præst Vachoud, og hørte ham bruge Talevendinger, hvorefter han syntes at ansee Bøddommen og Protestantismen for ligeberettigede med Katholicismen. Denne og lignende usommelige Udtalelser udviklede P. H. i en skarp Polemik med de strengt katholske Blade, navnlig med L'Univers, ligesom hans hele

---

*) Dominicanermunkens Lacordaire og Jesuiten Navignon vare i Trediveraarerne de meest udmærkede Prædicanter i Paris.

Prædikemaade, paa Grund af dens Veilen til den falske Liberalismes Gunst, og denne Bestræbelses Uforligelighed med hans præstelige Pligter vakte hans Foresattes Opmærksomhed, og foranledigede hans Ordensgeneral til i meget skaanfomme Udtryk at foreholde ham det Upasfende i hans Adfærd.

Pater S. har ikke villet lade sig advare, men har nu be-
traadt den samme bratte Vej, som Lamennais og Pasaglia
for ham have vandret. Istedetfor i christelig Ydmyghed at agte
paa en velmeent Advarsel, og underkaste sig Samvittighedens
Dom og Pligtens Bud, har han i en uforsvarlig Overilse
ladet Pressen udbrede hiint Brev, hvori han uden mindste
Beviis udslynger bittere Bebrejdelser mod Kirken, og
fremstiller sig selv som Offer for en partist Forfølgelseslyge,
medens han i Virkeligheden kun er bleven et Offer for sin egen
Forføngelighed og en for en saadan Mand usømmelig
Stolthed, som, næret ved hans ufornuftige Tilhøreres Be-
undring, synes at have antaget ganske enorme Dimensioner.

„Kunde P. S.,” siger medrette „Desterr. Volksfr.,” „høre
de Gøvtaler, hvormed han for Dieblicket forherliges i den anti-
christelige Presse, saa maatte alene dette bevæge ham til at
vende tilbage. Igaar gjaldt han f. Ex. i „Gartenlaube“ for
en uvidende, boneert Munk; idag, efterat han har brudt med
sin Kirke, er han i dette og ligesindede Blades Dine en ærefrygtby-
dende Skikkelse, et non plus ultra af Aand, Videnskab og Ge-
nialitet. Dersom han imorgen mulig atter skulde forson sig
med Kirken, da vil det i samme Dieblik være forbi baade med
Aand og Videnskab, og han vil atter være hvad han var til-
forn: den uvidende, boneerte Munk! I Sandhed! Havde man
ingen anden Grund til at blive Kirken tro, saa nodes man
til at blive det, naar man ret betragter dens Fjenders uendelige
Zammerlighed!

Marieforeningen

holder sit ordentlige Møde allerede Søndagen den 24de Oc-
tober Kl. 4 Eftermiddag.

Rettelser.

- § Nr. 20. S. 322, L. 8 fra n. at begunstige af Tidsaaendens
Læs: forfaavidt at begunstige en af Tidsaaendens etc.
§ Nr. 21. S. 333, L. 2 fra o. Dommere. Læs: Domme.
§ — S. 340, L. 10 fra n. dens. Læs: deres

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 24de October. 23de Sondag efter Pntsc. Raphael, Erkeengel. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt til Ære for den h. Ansgarius. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. 11. M. Ihuftommelse af de i Kirken opbevarede Reliquier. 26. Ci. Evaristus, Pave og Mart. 27. O. Vigilie til 28. Co. Simon og Judas Thaddæus, Apost. 29. F. Ferialdag. 16. L. Alphons Rodriguez, Velj. Befalet Vigilie=Faste-dag.
- Søndagen** den 31te October. 24de Sondag efter Pntsc. Volkang, Velj. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. —
- Mandagen** den 1ste November. Alle Helgens Fest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 3 festlig Vesperandagt, efter hvilken den fjerde Bodspsalme „Miserere“ afsynges. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken.
- Tirsdagen** den 2den Novbr. Alle Sjæles Dag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6 og 8 stille Messe. Kl. 10 høitidelig Sjælemesse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 høitidelig Sjælemesse. — 3 O. Octavdag. 4 Co. Carl Borromæus, Velj. 5 F. og 6 L. Octavdage. Fredagen den 5te Novbr. Broderskab til Jesu guddommelige Hjerte: Kl. 8½ høitidelig Messe. Kl. 7½ Aft. Broderskabsandagt. — Paa denne Dag holde Medlemmerne af „Foreningen for den evige Tilbedelse“ deres Bedetimer foran det aabne Tabernakel.
- Søgnedagsgudsstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½; Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsften Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsften Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katolsk Kirketidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissiøner. Hr. Grosserer G. W. Løhrer, Gøtbergs-gade Nr. 5. og i alle Boglader; i de danske Stater: paa de fgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Rk. Kvartalet, enkelte Numere 8 St.

Katholsk Kirketidende

Syttende Aargang.

N° 23.   Søndagen den 7de November.   1869.

Indhold: Tydsfflands Biskopper og den almindelige Kirkeforsamling. —
Kirkelige Efterretninger: Preussien. Schweits. Baden.
Nordamerica. China. Cochinchina. Australien.

Tydsfflands Biskopper og den almindelige Kirke- forsamling.

Den antikatholske Presse i Udlandet har som bekjendt i længere Tid havt travlt med alstensk upaalidelige Meddelelser om foregivne Ytringer af Belymring og Utilfredshed, som forskjellige Steder skulle have givet sig tilkjende fra den katholske Geistligheds Side i Anledning af det tilstundende almindelige Concilium; og, da disse uhjemlede Efterretninger ogsaa have fundet Vej til den herværende Presse, og navnlig de tydske Biskopper udtrykkelig ere regnede med blandt dem, der skulle have fundet Betænkeligheder ved Conciliet, finde vi os foranledigede til at meddele nedenstaaende Actstykke, som forhaabentlig vil give alle sandhedskjærlige Avislæsere Velilighed til gavnlige Betragtninger over Paalideligheden af Dagspressens Beretninger om katholske Antiggender.

De i Fulda forsamlede tydske Biskopper ønske deres elskede Menigheder Naade og Fred fra Gud vor Frelser.

I Jesu Christi og Hans h. Kirkes Aand, hvilken fremfor Alt er en Eenheds og Samfunds Aand, have vi tydske Biskopper

ogfaa i dette Aar*) været samlede i Fulda til broderlig Raadslagning ved den h. Bonifacius' Grav. Diemedet med denne Sammenkomst har ikke været Affattelsen af bindende Beslutninger i kirkelige Anliggender, hvilket efter Kirkelovene ikke tør skee uden paa de egenlige i behørig Form afholdte Kirkeforsamlinger, men den har udelukkende havt det Formaal, ved gjensidige Udtalelser og Overveielser at styrke Os til Opfyldelsen af Bort hellige Kalds Pligter, og befæste den Gendragtighed og Nærlighed imellem Os selv indbyrdes, i hvilken Alt hvad der i Sandhed er Godt har sin Rod, og hvoraf det vedvarende drager Næring.

Hovedgjenstanden for vore Forhandlinger var dennegang selvfølgelig Forberedelsen for den almindelige Kirkeforsamling, hvortil vor h. Fader, Pave Pius IX., har sammenkaldt alle Jordkredsens Biskopper; og Vi agte det derfor at være godt og gavnligt, inden Vi stilles fra hverandre, i Forening at henvende en kort Udtalelse til vore elskede Diocesaner, saavel til Geistligheden, som til det troende Folk.

Saa snart Sammenkaldelsen af et almindeligt Concil var bleven til Visshed, opfyldtes paa den ene Side de Troendes Gemytter af from Forventning og glade Forhaabninger; og Tusinder have fra denne Tid af med barnlig Tillid rettet deres Blikke mod Rom. Vi betragte dog ingenlunde det forestaaende Concil som et Tryllemiddel, der paa eengang skulde kunne forjage alle Onder og Farer, og pludselig fornye Jordens Skikkelse; men Vi sige kun, at efter den Indretning, som Christus i sin guddommelige Visdom har givet sin Kirke, er Foreningen af alle Apostlenes Efterfølgere med den h. Petrus' Efterfølger paa en almindelig Kirkeforsamling det fortrinligste Middel til at stille Christendommens saliggjørende Sandhed i et klarere Lys, samt til med kraftig Virkning at indføre dens hellige Lov i

---

*) Forrige Aar fandt nemlig en lignende Sammenkomst af Tybtslands Biskopper Sted.

Livet. Den h. Pave Gregor den Store siger sjønt, at i Tidernes Løb har den guddommelige Sandheds og Viisdoms Porte stedse aabnet sig videre for Christenheden; og dette hans Udsagn finder paa den meest storartede Maade sin Stadfastelse paa de almindelige Concilier. Men deraf, at Christi Lære klart erkjendes, og hans Lov overalt efterleves, afhænger utvivlsomt hele Menneskehedenens baade evige og timelige Belfærd. Derfor have Kirkens trofaste Børn stedse hilset de almindelige Kirkeforsamlinger med from Fortrøstning og Haab, og Vi ansee det for en hellig Pligt ligeoverfor det forestaaende Concil baade at pleie dette Sindelag hos Os selv, og at udbrede det blandt Andre.

Vi kunne derimod paa den anden Side ikke fordølge, at der gives oprigtige og trofaste Medlemmer af Kirken, der ere opfyldte af Bekymringer, som egne sig til at svække hiin Tillid. Hertil kommer, at Kirkens Fjender*) udslynge Betskyldninger, som ikke have andet Diemed, end overalt at vække Mistanke og Uvillie imod Conciliet, og endog vække Mistro hos Regjeringerne.

Man har saaledes hørt Udtalelser, der røbe en Frygt for, at Conciliet skulde forkynde nye Troessætninger, som ikke indeholdes i Guds Aabenbaring og Kirkens Overlevering, og opstille Grund sætninger, som ere stridende mod Christendommens og Kirkens Interesser, og uforligelige med Statens berettigede Krav, med Civilisationen og Videnskaben, saavel som med Frihedens retmæssige Fordringer og Folkenes timelige Belfærd. Ja, man gaaer endnu videre: man besylder den h. Fader for, at han, støttende sig til et vist Parties Indflydelse, vil benytte Conciliet som et Midde l til en utilbørlig Forhøielse af den apostoliske Stols Myndighed, til

---

*) Alle Udhævelser af enkelte Udtryk og Benninger i denne Skrivelse ere foretagne af os. W. A.

at gjøre Forandringer i Kirkens fra gammel Tid overleverede Forfatning, og oprette et med den christelige Frihed uforeneligt geistligt Herredømme. Man undseer sig ikke ved at tillægge Kirkens Overhoved og hele Episkopatet Pavinavne, som vi hidtil kun have været vant til at høre fra deres Mund, der optræde som Kirkens erklærede Fjender. Overensstemmende hermed udtaler man uden Sky den Mistanke, at der ikke vil blive forundt Biskopperne fuld Frihed under deres Forhandlinger, samt at det tillige vil fattes Biskopperne selv paa den til Opfyldelsen af deres Pligter paa Conciliet fornødne Indsigt og Frimodighed; og man uddrager atter heraf den Slutning, at Conciliet og dets Beslutninger ville blive af tvivlsom Gyldighed.

Af hvilken Kilde disse og lignende Udtalelser nu end have deres Udspring — saameget er vist, at de ikke have deres Grund i levende Tro, i trofast Kjærlighed til Kirken, i urokkelig Tillid til den høiere Bistand, som Gud aldrig unddrager sin Kirke. Saaledes have ingensinde vore Fædre i Troen, saaledes have aldrig Guds Hellige tænkt; og denne mistroiske Frygt er uden tvivl, elstede Diocesaner, ogsaa uforenelig med eders inderste Troesbevidsthed. Men Vi ville alligevel udtrykkelig formane eder til, ikke at lade eder vildlede og rokke i eders Tro og Tillid.

En almindelig Kirkeforsamling kan ikke og vil aldrig udtale nogen ny Lære, som ikke er indeholdt i den h. Skrift eller den apostoliske Overlevering, ligesom Kirken overhovedet, faa ofte den afgjør Troespørgsmaal, aldrig forkynder nye Lærdomme, men kun stiller den gamle og oprindelige Sandhed i et klarere Lys, og beskytter den mod nye Vildfarelser.

Aldrig vil og kan et almindeligt Concil forkynde Lærdomme, som ere i Strid med Retfærdighedens Grundsætninger, og uforenelige med Statens og dens Øvrigheders Rettigheder, med Sadeligheden og med Videnskabens sande Interesser, eller med Folkenes retmæssige Frihed og sande Belfærd.

Conciliet vil overhovedet hverken opstille nye eller andre Grundsatninger end dem, som ved Troen og Samvittigheden ere skrevne eder alle i Hjertet, end dem, som de christne Folkefærd igjennem alle Aarhundreder have holdt hellige; som ere og stedse have været Grundlaget for Staternes Belskærd, for Øvrighedernes Autoritet og for Folkenes Frihed, og som endnu ere Forudsætningen for al sand Videnskabelighed og sædelig Dannelse.

Men — hvorledes kunne Vi udtale dette med saa stor Bestemtighed og Tillid? Vi kunne dette, fordi Vi ere forviskede om, at Jesus Christus har taget Bolig i sin Kirke alle Dage indtil Tidernes Ende, at den Helligaand aldrig forlader den, men minder den om Alt, og veileder den til al Sandhed, saaledes at den er og vedbliver at være Sandhedens Støtte og Grundvold, som Helvedes Magt ikke formaaer at overvælde; og endelig fordi vi troe og vide, at, naar Petri og Apostlenes Efterfølgere, Paven og den katholske Kirkes Biskopper, retmæssigt forsamlede paa et almindeligt Concil, afgjøre Sager, som angaae Troen og den sædelige Lov, da ere de ved Guds Forsyns Bistand sikrede mod enhver Vildfarelse. Ligesom Kristus er igaar og idag og i al Evighed den Samme, og Hans Ord aldrig forgaaer, om end Himmel og Jord forgaae, saaledes bliver ogsaa Hans Kirke alle Dage den samme, og Christi Sandhed vedbliver i enhver Tid uforandret at være hvad den var i Begyndelsen. Allerede det, blot at kunne frygte for, at et almindeligt Concil ved sine Lærebestemmelser kunde feile mod den overleverede Sandhed, at det i nogenformhelst Henseende kunde gjøre nogen væsentlig Forandring i den af Gud grundlagte Kirkeforfatning, det vilde være at mis kjende de Kirken givne guddommelige Forjættelsers Kraft og Virkningen af den guddommelige Raadebistand.

Heller ikke har Nogen Grund til at frygte for, at det almindelige Concil skal fatte uoverlagte og overilede Beslutninger, som uden Nødvendighed stille sig i Modsatning til de bestaaende Forhold og den nærværende Tids Fornødenheder,

eller for, at det paa Sværmeres Biss skulde have til Hensigt at overføre længst hensvundne Tiders Anskuelser, Sæder og Indretninger paa den nærværende Tid.

Og hvorledes kan man fornuftigviis befrngte noget saadant af en Forsamling af hele den katholicke Verdens Biskopper, af Mænd, som, udstyrede med de rigeste Livserfaringer, fortrolige med de forskjælligste Landes Tilstande, gennemtrængte af det Ansvar, som deres hellige Kald medfører, af Kirkens Overhoved fornemmelig ere sammenkaldte i det Siemed, at raadslaae i Forening med ham om, hvorledes Religionens evige Sandheder i den nærværende Tid bedst kunne virkeliggjøres, og Christendommens Velgjerninger vedligeholdes og forplantes paa de nulevende og fremtidige Slægter.

Ikke mindre ugrundet og hoist uretfærdig er den Mistanke, at der paa Conciliet skulde finde nogen Indskrænkning Sted i Henseende til Forhandlingernes Frihed. Hvorlidt kjende dog de, som tænke saaledes, Pavenes Tænkemaade, Biskoppernes Sindelag og Kirkens Handlemaade! Vi vide med den største Bestemthed, at det er den h. Faders erklærede Villie, ikke at sætte nogen Stranke enten for Forhandlingernes Frihed eller Varighed, og dette ligger ogsaa i Sagens Natur. Thi paa et Concil seer man ikke forskjællige Partier med alle Overtaalsens Midler kæmpe om Sciren, saalidt som de enkelte Medlemmer her, blot ved at forskaffe sig Majoritet, søge at vinde Overvægt over deres Modstandere. Alle ere derimod, uagtet al Meningsforskjællighed, forud enige i Henseende til Troens Grundfættninger, og stræbe kun efter eet Maal: Sjælens Frelse og Christenhedens Vel; og ingen Forhandling finder Sted for at overvinde Modstanderen, eller fremme en særlig Intercessje, men Alt dreier sig om at belyse Sandheden fra alle Sider, og ikke at fatte nogen Beslutning, før end enhver Vanskelighed er overvunden, enhver Dunkelhed opklaret. Især hvor det gælder Troens evige Sandheder, vil Conciliet ikke tage nogen Beslutning, uden iforveien at have udtømt alle Videnskabens og den modneste Overveielsses Hjælpemidler. Og hvad skulde Vi sige til den uværdige

Insinuation, at Biskopperne paa Conciliet af Mennefsfrygt skulde lade det mangle paa pligtmæssig Frimodighed? Idet vi mindes vor Herres Bud, ikke at skjælde mod dem, som forhaane os, ville vi kun ganske simpelt herom sige: Den katolske Kirkes Biskopper ville paa det almindelige Concil, under Udvøvelsen af dette deres Embedes og deres Virksomheds vigtigste Hverv, aldrig forglemme den helligste af alle Pligter — den Pligt at give Sandheden Vidnesbyrd; de ville ihukomme det apostoliske Ord, at den, som søger at behage Mennesker, ikke er Christi Tjener; de ville tænke paa det Regnskab, som de snart skulde aflægge for Guds Domstol, og ikke følge nogen anden Rettesnor end den, som deres Tro og Samvittighed giver dem. Har Verdensapostelen ikke forsmaaet, for sit apostoliske Embedes Skyld og af Kjærlighed til Kirken og til Sjælene, at forsvare sig mod ubegrundede Beskyldninger, saa have vi ikke kunnet finde det at være under vor Værdighed, at forsvare det katolske Episkopat og det almindelige Concil mod disse frænkende Insinuationer.

Men naar man i den Grad fornægter den Grefrygt og Kjærlighed, som skyldes Kirken og dens Overhoved, at Bagvaskelsen endog antaster den h. Faders Hensigter, og haaner den h. apostoliske Stol, ved at fremstille ham, hvem Kristus har sat til at være Alles Overhyrde og den Klippe, paa hvilken hele Kirken hviler, som en Partihøvding eller som Medskab for et Parti; naar man tillægger ham herstefsyge og ærgjerrige Hensigter efter den Verdens Viis, som fordmum for Pontius Pilatus anklagede Kristus, Kirkens Stifter for at være en Oprøver, der ophidsede Folket mod dets lovlige Dyrighed, saa maac Vi tilstaae, at der fattes os Ord, der kunde udtrykke vor Smerte i dens hele Omfang og Dybde over saadanne Ytringer, og tilbørlig betegne den Mand, af hvilken disse Beskyldninger udspringe.

Intet er den katolske Kirkes Væsen saa fremmed og saa modsat som Partivæsenet. Der gives Intet, imod hvilket vor guddommelige Frelser og hans Apostle med større Bestemthed have udtalt sig, end mod enhver Ytring af Partivæsen og Spaltning;

thi det var netop forat udelukke Alt af denne Art, og bevare Aaandens Eenhed i Fredens Baand, at Christus blandt alle Apostlene har udvalgt En til at være Eenhedens Middelpunkt og Alles Overhyrde, at Han har underordnet Alle under Hans faderlige Autoritet, og forenet Alle — Biskopper, Præster og Troende over den hele Verden med ham ved et uopløseligt, af Tro og Kjærlighed knyttet Lydighedsbaand.

Vel omfatter Kirken en Mangfoldighed af nationale og menneskelige Ejendommeligheder. Den omfatter de forstjælligste Samfund, Corporationer og Udformninger af det religiøse Liv; den baade taaler og freder om Forstjælligheder i theoretiske og praktiske Meninger; men den har ligesaa lidt nogensinde taalt og billiget Partier, som den selv er et Parti. Sa det er en Umulighed for et virkeligt katholsk Hjerte, saalænge dets Tro og Kjærlighed ikke er formørket af Ridskaber, at det i religiøs og kirkelig Henseende skulde blive et Bytte for Partiaanden; thi dets Tro driver det uvilkaarlig til, i Ydmyghed, Kjærlighed og ubegrændset Tillid at underordne sit eget Dindomme og endnu mere sine særlige Interesser og Ridskaber under det høieste og ufeilbare Lærembede, hvis Røst Christus har befalet os at høre, og om hvilket Hans Ord har evig Gyldighed: Hvo som hører eder, hører Mig!

Paa den forestaaende almindelige Kirkeforsamling vil dette Kirkens høieste ufeilbare Lærembede, eller meget mere Kristus og Hans Helligaand igjennem det, tale til Alle; og Alle, som have en god Villie, Alle, som ere af Gud, ville høre dets Røst: Sandhedens, Retfærdighedens, Christi Freds Røst. Ligesom Kristus og Apostlene paa det første Council i Jerusalem vare af een Mening, og førte eet Sprog, saaledes vil ogsaa her det Samme være Tilfældet; og det vil blive vitterligt for al Verden, at ligesom i den første Christenmenighed alle Christne havde eet Hjerte og een Sjæl, saaledes vil det Samme ogsaa den Dag i Dag kunne siges om den katholske Kirke.

Denne Eenhed er Kilden til alt Stort og Godt og Heldbringende i Kirken. Alle Christendommens Goder udspringe af den. Kun i denne Eenhed finde vi det Lys og det Liv, som

udgaaer fra Christus. Derfor har ogsaa Christus i sin ypperste-præstelige Bøn fornemmelig bedet sin himmelske Fader om at skjænke sine Troende denne Eenheds dyrebare Gave, fordi alle Frelsens Goder: Tro, Kjærlighed, Styrke, Fred og al Belsignelse ere indesluttede i denne Eenhed, ligesom omvendt de største Ondder, af hvilke Christenheden og Verden nogenfinde have været hjemsogte, ere udsprungne af Spaltning og Adskillelse, og atter omvendt al Helbredelse afhænger af Forsoning og Gjenoprettelse af Eenheden.

Naar i vore Tider — hvad vi med Tak til Gud maac bekynde — saa maagen en Skade fra tidligere onde Dage er bleven helbredet, naar det kirkelige og religiøse Liv, til Trods for al Tidernes Ugunst, er blevet styrket, og der er udrettet Meget til Frelse for Sjælene, og til Trost for de Fattige og Lidende; naar vi saavel blandt de Geistlige, som blandt den øvrige Deel af Folkene see Troesfreidigheden samle sin Kraft og have sig, naar over den ganske Verden Guds Rige voxer en frodig Væxt, som bærer rige Frugter, naar vi see selv alle Angreb paa Kirken, og alle de Lidelser, hvoraf den hjemsoges, geraade den til Gode, saa tvivle vi ikke om, at vi med Tak til Gud fornemmelig maac henføre dette til hiin inderlige Enighed og Eenhed i Sindelag og Tænkemaade, som, enkelte sørgelige og ubetydelige Forstyrrelser fraregnede, hersker over hele den katolske Verden. Det er ingen forfængelig Nøds, men en naadefuld og Alle vitterlig Sandhed vi udtale, naar vi sige, at alle Biskopper i hele den katolske Verden ere indbyrdes forbundne med hverandre og med den apostoliske Stol til den fuldkomneste Eenhed, og at ligeledes Geistlighed og Folk stemme overens med deres Biskopper; og, ligesom der blandt de forskjellige Stænder i Kirken hersker den fuldkomneste hjertelige Enighed, saaledes føle ogsaa Katholiker af alle Jordens Folkeslag sig forenede i fælleds Tro og Kjærlighed til Kirken. Tidernes Drængler og Storme have kun tjent til at styrke denne Enighed; og navnlig har alle Nationers hjærlige Samvirken for at beskytte den haardt betrængte h. Fader, knyttet dette Eenhedens

Baad fastere og fastere. I denne Enheds Aand, som Christi Sendebud, i Christi Navn, og udaf Christi Hjerte, formane, bede og besværges vi Alle, fremfor alt vore Medarbeidere i Præstedømmet og det hellige Lærembede, at de, Enhver i sin Stilling, ved Ord, Skrivt og Exempel ville beslitte sig paa at befordre hiin Aandens fuldkomne Enighed med Tilsidefattelse af alle her eller der tidligere stedfundne Stridigheder, og afholde sig fra Alt hvad der kan nære Tvedragt og ophidses de menneskelige Lidenskaber.

Bed Tanken om, at Vi snart paa længere Tid skulle forlade vore Menigheder, gribes vore Hjerter af en dyb Bekymring i Anledning af den nærværende Tids faretruende Tilstande. Vi have derfor besluttet og forordne herved, at der i alle Sognekald i vore Diocefer skal afholde en tre Dages Andagt til Jesu hellige Hjerte, der skal tage sin Begyndelse d. 8 December d. A., og i Anledning af hvilken vi forbeholde os de nærmere Bestemmelser.

Vor Herres Jesu Christi Naade og Fred, den h. Sønnes og alle Helliges Forbøn være og forblive med eder Alle!

Givet i Fulda den 6te Septbr. 1869.

Underfrevet:

† Paulus, Erkebiskop af Coln. † Gregorius, Erkebiskop af München og Freysing. † Heinrich, Byskebiskop af Breslau. † G. Anton, Biskop af Würzburg. † Christoph Florentius, Biskop af Fulda. † Wilh. Emmanuel, Biskop af Mainz. † Eduard Jakob, Biskop af Hildesheim. † Ludvig, Biskop af Leontopolis i. p., apostolisk Vicar for Sachsen. † Konrad, Biskop af Paderborn. † Pankratius, Biskop af Augsburg. † Matthias, Biskop af Trier. † Nikolaus, Biskop af Halikarnassus, apostolisk Vicar for Luxemburg. † Johannes Heinrich, Biskop af Osnabrück og Provicar for de nordiske, tyske og danske Missioner. † Franz Leopold, Biskop af Eichstätt. † Lothar, Bi-

strop af Leuka i. p. og Capitularvicar for Erkebispediet Freiburg. † Philipp, Biskop af Ermeland. † Johannes Nepomucenus, Biskop af Kulm, repræsenteret ved Dr. Hassé, Domprovst og Generalvicar. † Nikolaus, Biskop af Speier, repræsenteret ved Dr. W. Molitor, Domcapitular og geistlig Raad. † Karl Joseph v. Hejese, udvalgt Biskop af Stottenburg, ifølge særdeles Fuldmagt.

Kirkelige Efterretninger.

Preussen. I Slutningen af Juli d. N. indeholdt „Köln. Volksztg.“ Beretning om en af den store Frimurerloge i Berlin, eller den saakaldte „große National-Mutterloge zu den drei Weltkugeln(!)“, mod Prof. Fr. Michelis i Braunsberg anlagt Proces, som var foranlediget ved en af Hr. M. i Hovedkirken i Braunsberg holdt Prædiken, hvori Frimureriet i sammes Almindelighed eller Heelhed skulde være karakteriseret som en Institution, der var anlagt paa at stupidisere Menneskeslægten. — Themaet for denne paa Pinsedag holdte Prædiken var Udviklingen af den Taube, at Kirken, som den guddommelig legitimerede Forhænderinde af den evige Sandhed, har Menneskehedens sande Oplysning til Formaal, og at det hører til dens Væsen, aabenlyst og frit at vedkjende sig dette Diemed, samt at det er uførligt med dens Charakter og Bestemmelse at virke for skjulte Diemed inden- eller udenfor sine Grænser. I Modsætning hertil havde Taleren betegnet enhver Bestræbelse i hemmelige og skjulte Hensigters Tjeneste som stridende mod Christendommens og Kirkens Aand, og eksempelvis i denne Retning skildret Frimurerlogerne som Foreninger, der snige sig om i Mørket, lægge Skjul paa deres virkelige Formaal, og forpligte deres Medlemmer til at virke for Planer, hvis sande Bestaafenhed er dem ubekjendt. Statsadvokatens Anklage lød paa, at Hr. M. skulde have gjort sig skyldig i den Forbrydelse at ophidse Borgere i samme

Stat til Had mod hverandre. Den Anklagede erklærede hertil, at han protesterede mod Stævningen som retlig ubegrundet, samt at han kun gav Møde for at undgaae Skindet af at ville vække Opsigt; og han motiverede sin Protest med den Bemærkning, at han blot havde med Løgen som saadan (d. e. dens Begreb og dens Væsen) at gjøre. Naar han da havde betegnet denne i dens Heelhed som „eine Verdummungsanstalt“, meente han, at hverken den berlinske Moderloge, eller nogen anden bestemt Loge havde Ret til at kræve ham til Regnskab herfor, efter som de alle tilsammen udgjøre et hemmeligt Selskab, og altsaa ere en Corporation, som ikke repræsenterer nogen juridisk Person, der var beføiet til at føle sig fornærmet ved hiint Udtryk. Han meente saaledes, at han i sin Egenkab som Statsborger havde Aarsag til at paakalde Rettens Beskyttelse, naar man vilde molestere ham til Gunst for et Institut, som ikke har nogen retlig Charakter. Han protesterede fremdeles i sin Egenkab som katholsk Præst; thi ihvorvel han aldrig vilde forsøge at unddrage sig Ansvar for nogen Handling i Kirken, der medrette kunde hjemfalde til Retsforfølgelse, saa maatte han dog erklære, at det her, hvor Spørgsmaalet var om, hvad der var sagt i en Prædiken, var hans geistlige Dyrigheds Sag at reise Paatale desangaaende, medens de verdslige Myndigheder ingen Ret havde til at blande sig deri. Han gjentog, at han ikke havde havt andet til Hensigt, end at beluse en af de Consequenter, der fremgaae af Begrebet om Logerne som et hemmeligt Samfund. — Ifølge „Berliner Kreisbl.“ har „Overstatsadvocaten“ i Königsberg senere givet Statsadvocaten i Braunsberg Paalæg om at stille den hele mod Prof. Michelis reiste Sag for Fornærmelser mod Grimverlojerne i Vero!

Schwits. Religionsfrihed. L'Univers bringer følgende Meddelelse fra Canton Waadt: „For omtrent 40 Aar siden blev den katholske Gudsdyrkelse paany oprettet i Nyon, Lausanne, Vevey, Yverdun osv. Cantonalregjeringen kunde ikke modsætte sig Udøvelsen af den katholske Cultus, men foiede den udtrykkelige Betingelse til Tilstedelsen af samme, at hverken Statskassen eller de enkelte Menigheder maatte bebyrdes med Bidrag til Underholdning af Kirker, Geistlige eller Skoler. Men desuagtet oprettedes der og oprettes bestandig i alle de mere betydende Byer i dette Canton Kirker og Capeller, paa hvilke Dyrigheden dog forbyder at anbringe ethvert som helst indvortes religiøst Tegn, saasom Kors eller Statuer o. dsl., og Klokkeringning er selvforstaaelig her ligesom i Basel aldeles forbudt Katholikerne. Man undlader ikke at tage disse sidste med

til Betalingen af alle mulige Skatter og Afgifter, hvilke flyde i de samme offentlige Kasser, som forblive ganske tillukkede for dem. De maae af deres egne Midler bestride alle Udgifter til deres Kirker og andre med samme i Forbindelse staaende Fornødenheder, og see sig ovenikjøbet fra Regeringens Side udsatte for alstens Plagerier. Saaledes behandler man i det frie Schweits den katholske Religion, til hvilken dog næsten Halvdelen af dets Beboere bekjende sig." Hvorledes vilde ikke den liberale Presse tage paa Veie, dersom Protestanterne i Baiern, Østerrig eller Frankrig maatte leve under lignende Forhold!

Baden. En Conversion. Ifølge „Freib. Abl.“ traadte den hæderlig bekjendte tydske Literat Reinhold Baumstark d. 30te Juni d. A. i St. Stephanskirken i Constanz offentlig over til den katholske Kirke. Denne Begivenhed har vakt stor Opsigt, da Hr. B. ikke blot beklæder en høi juridisk Embedsstilling, men i de senere Aar har vakt stor Opmærksomhed som Forfatter, fornemmelig ved sin „Udflugt til Spanien“ og ved sine „Tanker om den pavelige Indbydelse.“ Det førstnævnte af disse Skrifter (det udkom ifjor) har allerede oplevet andet Oplag, og det sidstnævnte tolv Oplag, medens det tillige er blevet oversat baade paa Fransk, Hollandsk og Spansk. Hr. B.'s Reise i Spanien stiller dette Lands Forhold og Tilstande før den sidste Revolution, baade de materielle og de aandelige, i et ganske andet Lys, end det, hvori den revolutionære Partiaand siden hin Begivenhed har fundet det overensstemmende med sine Formaal at udmale dem, og det har uden tvivl bidraget ikke lidet til at fremkalde en ædrueligere og sundere Betragtning af samme, end den, hvormed den store Masse af de politiske Blade blænder og vildleder det almindelige Dømmeme.

Hr. B. er født i Freiburg 1831, og er en Son af den ligeledes hæderlig bekjendte Lærde, Dr. Anton Baumstark, Professor ved Universitetet Freiburg og Director af sammes philologiske Seminarium. Convertitens Fader var Katholik, hans Moder derimod Protestant. Siden 1855 har han selv levet i et særdeles lykkeligt Ægteskab med en katholsk Husfru. Ligesom Hr. B. er udrustet med en ualmindelig aandelig Begavelse, som han ligesom sin Ungdom har udviklet ved flittigt og grundigt Studium, saaledes er der blandt Alle som kjende ham kun een Mening om hans, i enhver Henseende ædle Charakter og Reenheden af de Motiver, der have bevæget ham til at forlade den protestantiske Kirke og vende tilbage til Moderkirken.

Nordamerica. Dioceſet New-York for 35 Aar ſiden. For 35 Aar ſiden omfattede Dioceſet New-York hele Staten af ſamme Navn tilligemed Halvdelen af Staten New-Yerſen). Antallet af de Geiſtliche udgjorde dengang ikke mere end 38, nemlig 33 Irlændere og 5 Indfædere. Det hele Antal af Katholiker kan dengang have beløbet ſig til c. 200,000. Vnen New-York havde paa den Tid kun 6 katholiſke Kirker, hele Dioceſet kun 33, foruden 50 Privatatorier. I New-York var dengang hverken noget Seminar eller Kloſter eller Collegium (høiere Læreanſtalt). Men hvormeget har der forandret ſig i Løbet af de ſidſte 35 Aar! Alene Staden New-York med dens nærmefte Omgivelſer tæller for nuværende Tid omtrent et halvt hundrede Kirker, alſaa mere end hele Dioceſet for 35 Aar ſiden. Nu for Tiden omfatter ſom en Følge heraf Dioceſet New-York, kun Staden og Grevſkabet (County) New-York med nogle af de ſydligere liggende Countys, og har 141 Kirker, ikke mindre end 203 Præfter, 1 Seminar, 3 Collegier, 11 Vaiſenhuſe, 2 Hoſpitalet, 8 Munkelkloſtere og 10 Nonnekloſtere. Antallet af Katholiker i ſelve Staden overgaaer Noms hele Indbyggertal.

China. Fra Changhai bringer et i Prag udkommende Blad følgende Beretning om en indfødt chineſiſk Præſt's Jubilaum: For 50 Aar ſiden blev denne Olding — P. Lao-jeng — efter at have ſtuderet i Peking og Makao, ordineret til Præſt. Dengang befandt den katholiſke Kirke i China ſig i en meget ſørgelig Stilling. De ſaa daværende Præſter maatte varetage deres Embede i ſtor Hemmelighed, og den h. Meſſe turde kun feires om Natten af Frygt for Hedningerne. Det var dengang ſtore Ting, om de Troende kunde komme til at ſkriſte engang hvert femte eller ſjette Aar, og de maatte betale ſtore Summer for at fornaae Embedsmændene til ikke at bringe Lovene om Chriſtenforfølgelſer i Anvendelſe. Daaben forrettedes af Vægfolk, ligesom Ekteſkaberne blot afsluttedes i Familiekredſene, og førſt ſiden ved Leilighed bleve velsignede af en Miſſionær. Det er førſt, efterat de europæiſke Magter have knyttet regelmæſſige Forbindelſer med „det himmeliſte Rige“, eller ſiden Aaret 1840, at Antallet af Præſter er blevet forøget, og Chriſtendommen efterhaanden har opnaaet den nuværende Frihed. — Den heromtalte gamle Præſt har den Fortjenefte, at han i dette Tidsrum har ſamlet flere Menigheder, og draget Omſorg for Opbyggelſen af det tilſvarende Antal Kirker og Kapeller. Da han er almindelig elſket, fandt hans Subeſteft

stor Deeltagelse. Den var længe iforveien forberedt, og værdifulde Foraringer vare tilveiebragte ved frivillige Gaver. Bisshoppen, flere Præster og en Deel af den fornemme chinefiske Verden i Gala førte Zubeloldingen under Musik og en bedøvende Larm af uophørlige Gevar- og Kanonstod — Glands-punktet i alle chinefiske Festsigheder — i Procession til Kirken, hvor Biskop Languillat feirede den h. Messe og holdt en Tale om Præstedømmet, som gjorde dybt Indtryk paa alle de Tilstedeværende. Tilslidst holdt Subilaren en Tiltale til de talrige Enkønstningsdeputationer og den i stort Antal sammenstrømmede Menneskemængde, og lyste Betsignelsen over dem. De modtagne Gaver beredte P. Kao-seng den Glæde at kunne sende den h. Fader en Peterspenge af 600 Francs.

Cochinchina. Mægr. Miche, apostolisk Vicar i Saigon, en betydelig Handelsstad i Cochinchina, har tilskrevet Direktorerne af Seminariet for Hedningemissionen i Paris et Brev, som berettiger til de skjønneste Forhaabninger for Christianiseringen af denne vigtige Provinds i Keiserdømmet Anam i Bagindien. Vi meddele blot nogle af de vigtigste Notitser i denne udførlige Skildring. Christendommens Fremgang i dette store Land blev, som bekjendt, for en Deel Aar siden for lang Tid hemmet ved en vidt forgrenet Opstand og en dermed følgende blodig Forfølgelse af de Christne. Dette foranledigede den franske Regjering til at optræde som Christendommens Værge og Bestyrter, og det lykkedes dens alvorlige Forholdsregler at sikkre de Christne en fuldkommen fri Udvøelse af deres kort iforveien grusomt forfulgte Religion. Fra denne Tid af tog den religiøse Bevægelse et stort Opving. Oprørets uheldbringende Følger havde aabnet Befolkningens Dine for det Gnest, der formaaer at trøste Mennesket i Ulykken og give det Kraft til at bære den. Den Anseelse, som den franske Bestyrelse skænkede Missionarerne, satte dem istand til at udvirke Tilgivelse for mange af dem, der havde deeltaget i Oprøret. Disse have derfor i stort Antal søgt Optagelse i den katholske Kirke. Missionarernes Stolthed og glædeste Haab er Seminariet i Saigon, hvor omtrent 100 unge Mennesker forberedes til den geistlige Stand. Flere Nonnekloster antage sig den kvindelige Ungdoms Opdragelse. Vicariatet Saigon tæller 160 Menigheder med 36,700 Christne, og 27 Missionarer, deriblandt 13 indfødte Præster; og 25 Katecheter ere nu i Virksomhed. I Aaret 1868 døbtes 3770 Børne, 1798 Børn af christne Forældre, og 2362 af hedenske, samt suldbyrdedes 615 christelige Egtevielser.

Australien. I Melbourne samlede sig den 25de April Australiens første Provindsial-Concil. Det er ikke længe siden, at der i hele Australien ikke var mere end een apostolisk Vicar. Nu derimod har Erkebiskop Bolding tilligemed sex Biskopper afholdt et Provindsialconcil, og om nogle Maaneder ville ogsaa denne Verdensdeels Prælater tage Deel i Vaticanconciliet.

Sangforeningen „Gregoriana“

ønsker at optage nogle flere Medlemmer. D'Hr. af Menighededen, som kunne have Lust til at indtræde i Foreningen, ville erholde de fornødne Oplysninger meddeelte ved at henvende sig til Bestyrelsen, Herr Th. Erlwein, Gothersgade 43, eller til Herr E. Sooris Bimmelstafet 39, 1ste Sal.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 7de November. 25de Søndag efter Pintsfe. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messje. Kl. 10 Høimessje med Prædiken. Kl. 5 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimessje. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 8. M. Octav af Alle Helgen. 9. Ci. Laterankirkens Indvielsesfest. 10. O. Andreas Avellini, Betsj. 11. Co. Martin af Tours, Biskop, Betsj. 12. F. Martin, Pave, Mart. 13. L. Stanislaus Kostka, Betsj.
- Søndagen** den 14de November 26de Søndag efter Pintsfe. Mariae Dffring. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messje. Kl. 10 Høimessje med Prædiken. Kl. 5 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimessje. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 15. M. Gertrud, Jomfru. 16. Ci. Didakus, Betsj. 17. O. Gregor Thaumaturg, (s: Undergjører), Biskop, Betsj. 18. Co. Peterskirken og Paulskirkens Indvielsesfest i Rom. 19. F. Elisabeth, Landgrevinde, Cnt. 20. L. Felix af Valois, Betsj.
- Søgnedagsgudsstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messje Kl. 7 og 8½; Skriftemaal: Form. Kl. 6-9; Lørdagsten Kl. 5-8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 5-9. — I Sct. Knuds Kapel: Stille Messje Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-9. Lørdagsten Kl. 5-8. — I Kapellet (Tolbodveien Nr. 14): stille Messje Kl. 6.

Katholsk Kirketidende

Syttende Aargang.

N° 24. Søndagen den 21de November. 1869.

Indhold: Det foreslaaende oekumeniske Concilium. — Med hvad Ret ansee Protestanterne sig for useilbare Dommere i den katholske Kirkes Anliggender? — Kirkelige Efterretninger: Rom. Frankrig.

Det foreslaaende oekumeniske Concilium.

(Forsættelse fra Nr. 22.)

V.

Hvo har Ret til at sammenkalde et Concilium?

Herom lærer den katholske Kirke, at, ligesom de andre i det Foregaaende nævnte Concilier og Synoder sammenkaldes af Primater, Erkebiskopper og Biskopper, saaledes sammenkaldes de almindelige Concilier af hele Kirkens Overhoved, den Romerske Pave; thi alene Paven har Jurisdiction over alle Christenhedens Biskopper. Det 16de Aarhundredes Protestanter opstillede den sælsomme Paastand, at Sammenkaldelsen af et almindeligt Concil tilkom det Romerske Riges Overhoved. Men denne Mening behøver man vel neppe at gjøre sig Uleilighed med at gjendrive. Thi det var ikke til Kaiser Tiberius, men til Petrus, at Kristus henvendte de Ord: Vogt mine Lam, vogt mine Faar! Eller høre maaskee de kristelige Kaisere og andre Herskere ikke til Christi Faar ligesom enhver Privatmand, og staae under hans Ledelse, hvem Herren har anbefoet Om sorgen for hele Kirken? Saa sandt det da er Gyrdens Sag at samle Faarene, og ikke omvendt Faarenes

Sag at opføge og forsamle Hyrderne, saa er herved beviist, at Sammenkaldelsen af et almindeligt Concilium ikke tilkommer nogen Anden, end Paven.

Fremdeles kan en saadan af en almindelig Jurisdiction fremgaaende Handling kun udgaae fra Den, som har Magt over Heelheden. Men hvilken jordisk Regents verdslige Herskermagt har nogensinde udstrakt sig over alle de Nationer, som Kirken omfatter; eller Hvo har nogensinde beklædt nogen af disse Monarcher med en saadan Fuldmagt, som de desuden aldrig have været istand til at gjøre gjældende? — for ikke at tale om, at ingen verdslig Hersker har faaet noget Tilsagn om Uforanderlighed i Troen, og det dog maa indrømmes, at det vilde være den største Urimelighed at see en Hæretiker, Schismatiker eller Atheist forsamle Christi Kirke! Hertil kommer, at hiin politiske Anstalt (den christelig-romerske Kaiserværdighed) i Aarhundredernes Løb ikke blot har forandret sin Charakter, men tilsidst reent ophørt at existere. Der vilde saaledes slet ikke være Noget, hvem hiin Ret tilkom; og hertil kommer, at saavist som det er i Christi Navn og med hans Fuldmagt, samt i aandelige og den overnaturlige Verden tilhørende Diemed, at Kirkens Overhyrder forsamles, saavist vilde det være ligesaa fornuftsstridigt at tillægge en verdslig Fyrste denne Ret, som det vilde være absurdt at frakjende Christi Statholder den. Endelig erkjendte hele den christelige Oldtid kun de Forsamlinger af Biskopper for œkumeniske og retmæssige, som, om de end ikke altid formelt vare sammenkaldte af Paven, dog idetmindste vare anerkjendte og stadfæstede af ham. Dog denne Sag er saa klar, at det er overflødigt at tale videre om den.

Snarere kunde Noget opløste det Spørgsmaal, om ikke Biskopperne af sig selv, efter gjensidig Overenskomst, kunde forsamle sig til et Concilium, saasnart Nødvendigheden krævede det? Men ogsaa dette lader sig lettere sige, end bevise. Uden her engang at omtale den mægtige Modgrund, at en saadan Sammenkomst, naar Petrus manglede, vilde fra Kirkens Standpunkt være aldeles ulovlig: Hvo skulde iblandt alle disse,

i Henseende til Rang og Magt hverandre ligestillede Kirkefyrster tale det sidste afgjørende Ord om, hvad hele Kirkens Vel krævede? Hvo afgive en Kjendelse om Conciliets Betimelighed? Hvo skulde agtes for Hovedet for en saadan mod Paven's Villie sammenkaldt Forsamling? Hvo skulde vel beklæde Forsædet? Stod det maasske i Biskoppernes Magt at tvinge Christi Statholder til at indtage Forsædet i en Forsamling, i hvis Afholdelse han ikke havde samtykket? Og kunde en saadan Forsamling give Love, som opnaaede kirkelig Gyldighed?

Dog nok om denne urimelige Forudsætning. Vi ville hellere beundre den almægtige Guds Fingre i Fuldmagten til Conciliets Sammenkaldelse. Christus forundte en ydmyg Discipel, hvad ingen jordist Monarch med al sin Magt, var den end nok saa udstrakt, har formaaet at opnaae. Hvor ofte have disse gjort store Anstrengelser med at indbyde deres Lige til at give Møde, og tilveiebringe Congresser, for at forhandle de vigtigste Spørgsmaal, som angik hele Nationers Velfærd. Og trods deres indstandige Opfordringer, og trods de fineste diplomatiske Kunstgreb have de enten slet ikke naaet deres Formaal, eller i det mindste ikke naaet at bringe det til nogen Beslutning. Hvor langt anderledes er det derimod med Petri Efterfølger? Uden Anstrengelse bevirker han ved en simpel Indbydelse eller en beskeden Befaling, som han udsteder i sin Værdigheds og sit Embeds Navn, at fra Ost og Vest, fra Syd og Nord de meest betydende Personligheder begive sig paa Veien, for i Forening med ham, og i det de underordne sig hans sidste afgjørende Dom, at ordne de religiøse Anliggender. De erklære, ligesom de i en hoitidelig Anledning (1 Juli 1867) i Rom forsamlede 500 Biskopper, at de troe hvad han troer, tænke som han tænker, lære som han lærer, forkaste Alt hvad han forkaster, og ikke ville afvige et Haarsbred fra det som han foreskriver. De hylde ham som den sande Repræsentant for Christi Magtfulde, og sætte deres jordiske Velfærd og Liv ind paa den høieste kirkelige Magts Opretholdelse. Enhver som overhovedet blot nogenlunde kjender den menneskelige Natur med dens Forkjærlig-

hed for egne Anskuelser og dens Seighed i at fastholde dem, han vil tilstaae, at et saadant Phænomen kun kan være en Gjerning af den Gud, som har forlehnet sin Statholder paa Jorden en saadan Magt, og opretholder den ved sin uafbrudte Bistand.

VI.

Hvo har Ret til at bivaane et Concilium?

Spørgsmaalet dreier sig her væsenlig om, hvilke Medlemmer der have en afgjørende Stemme; thi kun af disse bestaaer egentlig Conciliet. Overensstemmende med den katolske Lære have i Kirken alene de høiere Prælater, navnlig Biskopperne (Prælati majores) en ordenlig Ret til definitive Afgjørelser paa Concilierne; men i Medfør af et særligt Privilegium er denne Ret ogsaa udvidet til Cardinaler, som ikke ere Biskopper, efter som alle Cardinaler ere Medlemmer af Kirkens høieste Senat; fremdeles til Abbeder og Ordensgeneraler, paa Grund af den ikke ubetydelige Jurisdiction, som disse hyppig besidde. Hvad den øvrige Geistlighed angaaer, er det Sædvane at indbyde de Theologer, Canonister og andre Lærde, hvis Bistand man sætter Priis paa at benytte ved stedfindende Undersøgelser; men de have ikke nogen afgjørende Stemme. Ogsaa Konger og Kaisere have ofte bivaanet Concilierne, men ikke for at afgive deres Stemme, men alene til Conciliets Beskyttelse og Forsvar, eller for at de, som Vidner til det som blev besluttet af de retmæssige Dommere i Troessager, kunde ved den verdslige Lovgivning fremme dets Gjennemførelse.

At det ene og udelukkende tilkommer Biskopperne at have Sæde og Stemme paa Concilierne, har — med Undtagelse af Protestanterne — hidtil Ingen vovet at bestride. I den h. Skrift er det med klare Ord forbeholdt Hyrderne og Lærerne at fast-

satte, hvad det christne Folk har at troe og gjøre, og til at opfylde dette Hverv har den Helligaand alene bestiftet Biskopperne: „Giver agt paa eder og den ganske Hjord, over hvilken den Helligaand har sat eder, at regjere Guds Kirke“ (Apostl. Gj. 20, 28). Kirken, som ene er den retmæssige Fortolker af den h. Skrift, har derfor bestandig saavel igjennem sine fornemste Lærere, som igjennem den af alle Concilier vedtagne Praxis holdt fast ved, at alene Biskopperne ere i Besiddelse af denne Rettighed. Conciliernes Acter underskrives derfor i Regelen ene af Biskopperne; og, om man ogsaa ved et og andet almindeligt Concilium finder et kaiserligt Navn underskrevet, saa beviser allerede Underskrivtens Form, at den ikke er nødvendig. Thi, medens Biskopperne underskrive som saadanne, eller med andre Ord: som de der have vedtaget Beslutningerne, underskrive Kaiserne som enhver anden Troende, der underkaster sig de fattede Beslutninger. Vel gjorde Basileconciliet i denne Henseende en Undtagelse, forsaavidt Præster der have skrevet deres Navne ved Siden af Biskopperne; men denne Uregelmæssighed, som strider imod hele den tidligere Tids Vedtægt, leverer netop derved et Beviis for det som var den almindelige Regel; og det maa vel mærkes, at dette Concil blandt andet netop ogsaa af denne Grund er forkastet af Kirken.

Ligesom sund Fornuft og Eftertanke maa billige denne Vedtægt, saaledes kan det vel heller ikke betvivles, at uafseelige og endelose Uordener maatte blive Folgen, dersom noget andet Standpunkt, end Autoritetens her var blevet kjendt for gylldigt. Havde man f. Ex. gjort Lærdom til Betingelse for Deeltagelse i Forhandlingerne, hvo skulde da bedømme, om Noget horte til de Lærde eller ikke? Skulde Rangen være det Afgjørende, hvo skulde da forfatte Katalogen over alle Rangklasser, naar ogsaa den verdslige Stilling skulde tages i Betragtning? Hvo kunde dernæst forhindre, at Majoriteten feirede over den bedre Deel, og at Faarene aumassede sig Ret til at lede Hyrderne? Disse og mange andre Grunde bevise den guddommelige Visdom, som styrer Kirken. Den har paa den

ene Side baaret Omfjorg for det til Sagernes grundige Behandling fornødne Antal, og paa den anden Side udelukket baade den Ubestemthed, der forvolder Usikkerhed, og den Mængde af Forhandlende, som foraarsager Forvirring. Man kunde nemlig her opfaste det Spørgsmaal, hvor stort et Antal Medlemmer der udfordres til, at et Concil i Sandhed kan gjælde for almindeligt. Vilde man forlange, at alle Biskopper skulde indfinde sig, saa har der aldrig været nogen atmindelig Kirkeforsamling, saalidet som nogen saadan i Fremtiden vil blive mulig. Naar der altsaa kun udfordres en Deel af det hele Antal Biskopper, hvor er da den yderste Grænse? Paa dette Spørgsmaal har den kirkelige Praxis givet et fyldestgjørende Svar. Ifølge den er det nemlig tilstrækkeligt, at følgende tre Betingelser opfyldes: At Indbydelsen er udgaaet til alle Biskopper, idet mindste til dem, som forestaae de større Kirkeprovincer; at Ingen, som virkelig er Biskop, formenes Afgang, med mindre han maatte være excommuniceret; endelig, at i det mindste Een indfinder sig fra hver af de større Kirkeprovincer. I de første Aarhundreder, da alle Concilier afholdtes i den østlige Deel af det romerske Rige, ansaaes det for tilstrækkeligt, at Paven lod den romerske Kirke og Vesterleden repræsentere ved sine Legater; og omvendt, naar de senere fandt Sted i den vestlige Deel af Verden, blev det anseet for tilstrækkeligt, at nogle Biskopper fra de østlige Lande indfandt sig. Denne Tingenes Orden fandt ganske naturligt. Thi da Pavens Stemme alene i mange Tilfælde var tilstrækkelig til at definere Dogmer og fordomme Hæresier, og da Provincial- og Nationalconcilier, som vare stadfæstede af Paven, i denne Henseende vare fyldestgjørende, saa maatte selvfølgelig et almindeligt Concil i end høiere Grad ansees for afgjørende, om det end var mindre talrigt repræsenteret. Denne moralske Universalitet er den eneste mulige, og den er ogsaa fuldkommen tilstrækkelig til at afkræfte enhver Klage over Partiskhed, saafremt en saadan skulde reise sig. Thi hvad formaade vel en Provincs eller en Biskop at anføre som Grund for, at de vilde

unddrage sig for Efterlevelsen af et saadan Conciliums Beslutninger? Naar de vare indbudne til at forebringe deres Grunde, hvad Anledning havde de da til bag efter at besvare sig over, at man ikke havde agtet paa dem? Den nuværende Tids Kamre og Parlater ere unægtelig indrettede saaledes, at Partier, som ikke ville bøie sig for Majoriteten, have det i deres Magt at gjøre Beslutningerne virkningsløse. Men Kristus er gaaet forsigtigere tilværks med sin Kirke. Han har indrettet Alt saaledes, at hverken menneskelig Uforstand eller forfættelig Ondskab formaaer at kuldkaste de Anordninger, som han træffer til det christne Folks Bedste.

Med hvad Ret ansee Protestanterne sig for useilbare Dommere i den katholske Kirkes Anliggender?

(Fortsættelse fra Nr. 22.)

En Tid lang fristede denne ny Geistlighed, der jevnlig recruteredes af de udueligste og uværdigste Personer, under det vedværende kirkelige Anarchi, en kummerlig Tilværelse, snart under den raa Adels, snart under den toilesløse Befolkningss forsmædelige Mishandlinger*). Men da Splidagtigheden mellem disse af Folkesmiger og Herremandsgunst levende „Ordets Tjenere“ (som de yndede at

---

*) Det var ikke sjældent, at snart Herremænd, snart Bønder forlygtebe de af dem resp. kaldede eller valgte Præster til saadanne Bibestillinger, som at være Landsbyens Creaturvogtere eller Herremændens Hundepassere! Det hørte under det lange af uafbrudte Catheder- og Prædikestolskavlerier optagne Tidsrum, der gik forud for Affattelsen af Concordieformlen, til Dagens Orden, at see disse lutherste Geistlige af deres egne Menigheder under den forvorpne Mængdes Forhaanelse jagede i Landflugtighed og streifende om fra Steb til Steb for at tiltrygle sig en ny Ansættelse.

kalde sig selv) bestandig tiltog, og Uenigheden mellem dem og deres Menigheder, under de lidenskabelige Partikampe, der paa den forargeligste Maade under lange Ordstrømme af Skjældsord og naanstandige, personlige Hentydninger udsættedes i Kirkerne, tilsidt gik til en saadan Yderlighed, at Gudstjenesten fuldstændig havde tabt al Værdighed, og den Mening mere og mere gjorde sig gjældende, at man hverken behøvede Kirker, Præster eller Prædikener, „da man jo havde Troen“ (nemlig den famose lutheriske Cuetro med den tilregnede Retfærdighed): da fik de verdslige Magthavere en Ahnelse om de sidste undeblivellge Consequenter af den „evangeliske Frihed;“ og det blev dem indlysende, at den kirkelige Oplosnings-tilstand truede ogsaa det borgerlige Samfund med Forstyrrelse og Undergang. Havde nu allerede tidligere enkelte Fyrster og Magistrater, for under de theologiske Partistridigheders Forvirring dog at gjøre en fælleds Gudsdyrkelse mulig, foreskrevet Liturgier og forfattet Kirkeritualer, som alle af dem ansatte Geistlige under Trudsel af de strengeste Straffe forpligtedes til at holde sig efterrettelige, saa endedes mod Slutningen af det sextende Aarhundrede alle Fyrster og Tvirigheder om at behandle hele Kirkevesenet som en Politiforanstaltning, hvis væsentlige Ziemed herefter skulde være at holde den store Masse af Folkene i Ase, at opdrage den davarende og de kommende Slægter til Indig Underkastelse under den uindskrænkede Statsmagt, der saaledes igjennem en ganske naturlig og folgerigtig Udviklingsproces fremgik af det kirkelige Anarchi — denne tidligt modne Frugt af Graftaldet fra den kirkelige Eenhed! Men at hele denne Udviklingsgang ikke fortjener andet Navn, end et stort sammenhængende Misbrug af Alt, hvad Religionen og Christendommen helliger, turde dog vel neppe være nogen Tvivl underkastet!

Enhver, der kjender og respecterer Historiens Vidnesbyrd, maa derfor give os Ret i vor Hovedpaastand, at det protestantiske Publicum befinder sig i en høist besynderlig Vildfarelse, naar det med saa stor Tillidsfuldhed vedbliver at gjøre sin formeentlige Havdøret til den ægte christelige Mandelighed og Renshed i Opfattelsen af den guddommelige Sandhed gjældende, og til i Medfør af denne overilede Selvvurdering at bedømme og behandle den katholske Kirke som en gammel Levning af en kirkelig Tilstand, som Historien har fordømt, som Gud har forkastet, og som kun har overlevet det 16de Aarhundredes Katastrofe, for i de følgende Tider ad Medsætningens Vej at tjene

til Fodstykke for den reformatoriske Kirkebygnings Forherligelse. Naar Protestantismens Historie nemlig fra først til sidst viser, at dens Ophavsmand ikke have kjendt andet Mægemiddel mod den tidligere Tids Misbrug, end Forkastelsen af alle de Dogmer og Afstæffelsen af alle de Kultusformer, hvortil der havde knyttet sig Misforstaaelser og Misbrug i den folkelige Tilværelse og Udøvelse: da maa man dog indrømme, at hiin traditionelt forplantede Selvforherligelse tager sig temmelig kummertlig ud, uden at vi her engang skulle fremhæve det Uchristelige og i sig selv modbydelige i en saadan Selvroes. Men, hvad vi i denne Sammenhæng finde os foranledigede til at lægge den afgjørende Vægt paa, er den ovenfor paaviste Kjendsgjerning, at hele Udviklingsgangen i de protestantiske Kirkesamfundes Bestræbelser for at bringe den christelige Lære i en Form, der tilfredsstiller Tænkningens Fordringer, og tilveiebringe en ordnet Kirkeforfatning, afgive Billedet af et storartet sammenhængende Misbrug af de Forestillinger om og Krav til det christelige Fuldkommenhedsideal, som hele Fortiden igjennem havde levet i den christelige Bevidsthed. Man var gaaet ud fra den for alle Fortidens Sværmere og Fanatikere fælleds Forveksling af den Fuldkommenhed, som først Guds Rige i dets evige Etikkelse skal aabenbare, med de temmelige Betingelser for denne Fuldkommenheds Virkeliggjørelse, og Tidsalderens aandelige Gjæring havde endelig gjort det muligt at iværksætte de Planer, som i alle tidligere Tider vare strandede paa den katholske Enhedsbevidstheds Magt over Christenheden.

Reformationen aabenbarede snart i begge de nysomtalte Henseender (Læren og Kirkeforfatningen) for Enhver, der ikke iblinde lod sig henrive af Bevægelsens Strom, at den ikke formaaede Andet, end at nedrive og nedbryde, og at den var aldeles afmægtig til at sætte noget som helst Varigt og Blivende istedetfor det Forkastede; men det fortjener her at bemærkes, at den af Forkastelsen af de kirkelige Dogmer og den gamle Gudsdyrkelse fremgaaede og stedse tiltagende indburdes Uenighed, samt hiin Række af Lærestridigheder, udgik fra den i hele Fortidens katholske Bevidsthed dybt begrundede Opfattelse af hvad der hører til Begrebet om en gnddommelig Aabenbaring. Man havde nemlig endnu dengang en klar Erkjendelse af, at den af Gud aabenbarede Sandhed ikke kan være et ubestemt svævende Taagebillede, hvis enkelte Træk det overlades den menneskelige Kløgt og Skarpsindighed at tyde og

tolke overensstemmende med Enhvers Trang og Smag. Man havde tvertimod en fast Overbeviisning om, at kun een Forstaaelse af det Christelige kan være den rette, og at følgelig enhver anden Opfattelse deraf maa være falsk og vildledende. Derfor forsøgte de lutheriske Theologer igjennem mere end to Aarhundreder et bestemt Lærebegreb, som de stillede i den skarpeste Modsatning ikke blot til den katolske Kirke, men ikke mindre til de schweitzeriske Reformatorens Lære. De strede med en Haardnakketbed, som den nuværende oplyste Tid ikke kan andet end finde latterlig, for hver en Tøddel af Luthers vilkaarlige Paaastande, uden at see eller ville see, at disse Paaastande fattedes alt indre Hold og Sammenhang, at Selvmodsigelser i Udviklingen af de enkelte Sætninger, og indre Uforlignelighed mellem disse, betragtede som Heelhed, umuliggjorde ethvert Forsøg paa en videnskabelig sammenhængende Fremstilling. Dersom Partilidenskabens og Fanatismens Blindhed ikke havde omtaaget deres Synskreds, vilde de heri have seet det klareste Beviis for Falskheden af deres Lærebegreb. De vedbleve imidlertid ved Statmagtens Hjælp at værne om dens Opretholdelse, indtil den protestantiske Udvikling i Midten af forrige Aarhundrede slog om i en ganske anden Retning, nemlig den, hvis Frugter i vor Tid have naaet deres fulde Modenhed.

Nuomstunder er Protestantismen nemlig under Indflydelsen af den moderne Tids Frihedsbestræbelser vendt tilbage til Reformationens oprindelige aandelige Anarchi baade i Læren og i Livet; den nuværende Tid seer med velbegrundet Uvilje tilbage paa Reformationstidens Meningsstyrannei og paa Statskirkefømmets despotiske Terrorisme, paa de verdslige Dyrigheders Indgreb i Aandens og Samvittighedens ukvæmkelige Retligheder. Den er kommen til den Erkjendelse, at de, hvem Statskirkenes hver paa sine Gnemærker monopoliserede Theologer forkjættrede, havde — Sagen seet fra Reformationens Standpunkt og bedømt efter dens Grundsætninger — ligesaa megen Ret til at forsøgte deres Meninger, som de af Statmagten eneprivilegerede geistlige Tyranner havde til at haandhave deres. Følgen deraf er bleven en fuldkommen Lige og Ustandig dogmatisk Indifferentisme. Man er nuomstunder kommen aldeles bort fra det, som gav hele 16de Aarhundredes reformatorkiske Bevægelse dens Opving, begejstrede dens Ledere og vedligeholdte den ellers aldeles umulige og uforstaaelige

Energi hos den store Skare af Theologer, som hele deres Liv igjennem næsten ikke skrev andet end Stridskrifter, og den tallose Mængde af Geistlige, som Nar ud og Nar ind benyttede Prædikestolen til at udfægte deres dogmatiske Mellemværende med deres Colleger i samme By og disses meest ansæete Patroner andensteds. Naar man ser disse uforfærdede Stridsmand for Guds Ære og den rene Lære ikke blot fra Uge til Uge*) opbygge deres Tilhørere med at gennemhegle deres Standsfæller, men endog ikke sjældent fra Prædikestolen aabne de hensynsløseste Felttog saavel mod Overigheden i deres egen By, som imod de forskjællige Tyrster, fordi de hyldede og beskyttede en anden Læreform, end deres; naar man ser disse midtfære „Ordet's Tjenere“ ikke skye Følgerne af denne djærre Frimodighed — Landsforviisning og timelig Nød og Glendighed: da faaer man et Begreb om, hvor mægtigt endnu dengang det var, som vi maae kalde den katholske Bevidstheds Sjæl og inderste Livsnerv — hos de Mand, der bestrede den katholske Kirkes Ret til at kalde sig Christi rette og sande Kirke; og man forstaaer klart, hvad det egentlig var, de vilde. Ingen af dem havde nemlig den fjerneste Forestilling om, at flere fra hverandre adskilte og om Opfattelsen af Christendommens Hovedsandheder uenige Kirkesamfund kunde have lige god Ret til at føre dette Navn, saaledes, at vel intet af dem havde den hele eller absolute Sandhed, men hver af dem blot Noget, Mere eller Mindre, af den, saaledes at alle disse Brodte af Sandheden supplerede hverandre, og den hele eller fulde Sandhed — for hvilken man dog her i Tiden ikke havde nogen absolut Sikkerhed — kun skulde være at finde i Heelheden. Det Maal, som foresvævede alle den kirkelige Omvæltnings stridbare Ordførere, var tvertimod Intet mindre, end den katholske Christendom's totale Tilintetgjørelse, og deres nye Kirkevæsens absolute Enehærdomme over Verden! Den evangelisk-lutheriske Religion skulde afløse den katholske Christendom, den skulde træde i dens Sted som den universelle eller katholske (d. e. almindelige) Chri-

---

*) Det var isørigt ikke Søndagene alene paa hvilke Folket opbyggedes ved disse Stridsprædikener. I Kjøbstæderne prædikedes hver Morgen, idet Prædiken og Psalmesang skulde erstatte det daglige Messesoffer. Psalmerne vare derhos ikke mindre polemiske (navnlig mod „Pavedømmet“) end Prædikenerne.

ftendom.*) Det var denne høitfluvende Forhaabning, der begejstrede hine uførtroede og utrættelige Forkæmpere for hvad de kaldte evangelisk Sandhed eller apostolisk Christendom.

Vi give imidlertid, som ovenfor sagt, den gammel-lutheriske Theologi Ret i dens Tilqvælse af Begrebet om en guddommelig Aabenbaring; vi ere aldeles enige med den i den Sætning, at Sandheden ikke kan findes i to modsatte Leire. Men vi ere fuldkommen rolige med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvor den ene er at finde. Er det nemlig uimodsigelig vist, at en guddommelig Aabenbaring vilde være aldeles overflødig, dersom den ikke aabenbarede andet end en endeløs Uenighed blandt Menneskene om, hvad den egentlig indeholder, saa er det paa den anden Side ikke mindre vist, at Gud ikke kan have aabenbaret sine Raadslutninger og sin Villie for Verden anderledes, end som det stemmer overens med guddommelig Visdom og Kjærlighed. Gud taler ikke saaledes, at de, han taler til, ikke kunne andet end misforstaae ham eller være i Tvivl om, hvad han mener. Han har givet en Aabenbaring, fordi han havde noget at aabenbare, og han har aabenbaret sig ikke blot i Forløsningens store Kjendegjæringer, men ikke mindre i Meddelelsen af bestemte Troeskærdomme, som naturligtviis ikke i fuldstændig Skikkelse ere meddeelte i Ord, Begreber og Formler, men ere som Spirer af himmelsk Rod nedlagte i den Kirkes Jordbund, som Gudmennesket Jesus Christus har stiftet, for at de under hans Aands Raqt og Pleie skulde voxe og

---

*) Det vilde være høist interessant her at forfølge den mærkværdige Udviklingsproces, der igjennem en Række af videnskabelige Evolutioner og Overgangsstadier har givet den heromtalte Umvæksling om fra Fortiden aldeles forskjællig Skikkelse. Vi maae dog her indskrænke os til den Bemærkning, at, naar man nu hører denne Paastand gjentaget: „Vi (Protestanter) ere egentlig de rette Katolikker,“ da røber man kjendelig nok, at dette „egentlig“ har en meget uegenlig Betydning. Man soles nemlig godt, at, naar man indrømmer alle protestantiske Variationer i Opfattelsen af det Christelige Liæberettigelse, da kan man dog ikke godt være bekjendt, aldeles at nægte den katolske Opfattelse al aandelig Borgerrret i den moderne Indifferentismes store Republik. Man er derfor nu ialmindelighed saa velvillig at indrømme, at den katolske Kirke kan saliggjøre sine Bekjendere. Men naar man stadig spotter over den „ene saliggjørende Kirke“, og bestebent har opgivet den gammel-lutheriske Kirkes Prætention paa at være den ene saliggjørende, bør man ikke foratemme, at man har lidt et totalt Stibbrud paa det christelige Aabenbaringsbegreb.

bare Frugt for alle kommende Tider. Den Enighed og Overensstemmelse, hvori fra Slægt til Slægt den kristelige Fællesskabsbevidsthed har udviklet de kristelige Grundforestillinger til bestemte Dogmer, er derfor den Helligaands, altsaa Guds eget Værk, og vi ere saaledes fuldkommen rolige i Henseende til den ufeilbare Form af den traditionelt forplantede Opfattelse af den hele kristelige Sandhed. Gud selv har fort og fører alle Dage Beviset for deres Almeengyldighed; og vi kalde det for det Absurdeste af Alt, hvad der kan være Gjenstand for menneskelig Tro og Overbevisning — at enhver Menneskeslægt skulde begynde Undersøgelsen om, hvad der er den sande Christendom, forfra, samt lives og strides hele Livet igjennem om Aabenbaringens Mening, for at overlade Fortættelsen af denne frugtesløse Møje til deres Efterkommere.

Lærer nu allerede den blotte regelrette Tænkning, at Kristus umulig kan have havt det mindste at gøre med Stiftelsen enten af den lutheriske eller den reformerte Kirke, eller med nogenformhelst af de utallige Secter, som hurtigt udviklede sig af begge, da har tillige det guddommelige Forsyn igjennem det efter Reformationen forløbne Tidsrum givet al Verden saa umiskjendelige Vidnesbyrd og Paamindelser om, hvor og hvilken den sande Kirke er, at intet dybere tænkende Menneske, burde unddrage sig for en alvorlig Overveielse af hvad der ligger i de to Sjendsgjæringer — at den oprindelige lutheriske Kære, som truede den katholske Kirke med en brat og snar Undergang, selv forlangst er forgaact, og at dens Navn allerede i lang Tid blot benyttet som et Væsen eller Banner, hvorunder alle den katholske Kirkes forskjellige Gjender samle sig, og — at det er saalangt fra, at Reformationen i de forløbne tre Aarhundreder har gjort noget Fremskridt i Henseende til Udbredelse og religios-social Betydning, at tværtimod den fuldkomne Modsatning er saa ioinesaldende, at det synes ubegribeligt at det kan undgaae noget ikke aldeles tankeløst Menneskes Opmærksomhed.*)

(Sluttes).

*) Dette sidste Punkt skulle vi nærmere belyse i den øvrige Deel af disse Bemærkninger, hvor Resultatet af Protestantismens Bestræbelser for at tilveiebringe en kirkelig Organisation eller en ordnet Kirkeforfatning vil blive omhandlet; det første behøve vi ikke her at sige mere om.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den h. Fader yttrede nylig om P. Synacithe: „den stakkels Fater har gjort sig selv stor Fortrød, men os har han mod sin Villie gjort en stor Tjeneste.“ Pius IX. synes at have forudsæet hvad der nu er skeet! Flere Personer af Betydning, som hidtil have været anseete for at høre til de saakaldte „liberale Katholiker“, have tilsendt den h. Fader Skrivelser, som udtale den stærkeste Dadel over Paterens ukatholske Adfærd, og hvori de erklære, at denne Begivenhed har aabnet deres Sine for den Afgrund, ved hvis Rand de, uden at ahne det, befandt sig. — Alle Beretninger stemme overens deri, at den Opsigt, som P. S. har gjort, mærkelig har tabt sig fra det Sieblik af, at det viste sig, at han ingen Sympathi finder hos Geistligheden, men staaer ganske alene.

— Den franske Kaiserinde har i en egenhændig Skrivelse bedet den h. Fader undskylde, at hun paa Grund af uventet indtraadte Forhold maa give Afkald paa den store Glæde, paa sin Tilbagereise fra Orienten personlig at bevidne ham sin Erfrygt, hvilket ved Keisens Tiltrædelse var hendes Hensigt.

— De i Fulda forsamlede tydske Biskopper have tilsendt den h. Fader en Adresse, som har glædet ham meget, ligesom det i vort forrige Nummer meddeelte Hyrdebrev overalt har gjort det gunstigste Indtryk.

— Ved en Undersøgelse af de akustiske Forhold i den for Conciliets Møder i en af den vaticanske Basilicas (Peterskirkes) Sidehvælvinger indrettede Forsamlingsal, har man paa Grund af Localets store Høide og den deraf følgende stærke Resonnants fundet det nødvendigt at anbringe et interimistisk Loft i Hvælvingens halve Høide. — I Begyndelsen af denne Maaned have flere tydske og franske Biskopper tiltraadt deres Reise til Rom. Af Englands Biskopper udeblive kun to paa Grund af Alderdom og Svagelighed.

— Paven har ifølge Correspondenter til flere Kirkeblade givet Instructioner angaaende Udstedelsen af en Bulle, der skal indeholde visse Bestemmelser for det Tilfælde, at det maatte behage det guddommelige Forsyn at bortkalde ham fra dette Liv, inden Conciliets Møder ere sluttede.

— Tre anglicanske Biskopper ere allerede ankomne til Rom, for Dagen for Conciliets Aabning at vende tilbage til den katholske Kirkeenhed.

Frankrig. Den franske Biskop Mgr. Maret til Sura i. p., Rector ved Sorbonnen (det theologiske Facultet ved Universitetet i Paris), har for ikke længe siden udgivet et stort og meget lærdt Værk, betitlet: „det almindelige Concil og den religiøse Fred“, hvori han i en maadeholden Tone forsvarede den saakaldte „Gallicanisme“*) mod den saakaldte „ultramontane“ Skoles Angreb, idet han iøvrigt i stærke Udtryk bevidner sin Hengivenhed for den h. Fader og for de kirkelige Anordninger. Flere af de franske Biskopper have allerede udtalt sig stærkt imod Forf.'s Standpunkt. Hans Fremstillings mange svage Punkter ville upaatvivelig freundeles blive Gjenstand for en stærk Kritik. Mgr. M. blev for nogle Aar siden af Keiseren udnævnt til Biskop af Bannes; men den h. Fader nægtede dette Valg sin Stadfæstelse.

— Det er bekjendt, at mange Biskopper, frem for alle de udtalvandede italienske og en Del af de i de adspredte smaa Missionsdiocæser virkende Biskopper, ikke ere istand til at overkomme de med Rejsen og Opholdet i Rom forbundne Udgifter. Ligesom nu den katolske Verdens Gavnildhed, foruden Peterspengen og de særlige Bidrag til den pavelige Armee, alt længe har været betænkt paa at staae den h. Fader bi ved Befridnelsen af de med Conciliet forbundne Omkostninger, saaledes have for nylig Bladene L'Univors, Monde o. Fl. udstedt Opfordringer til at gjøre det muligt for alle hine uformuende Prælater at indfinde sig paa Conciliet.

— Ifølge en fra Damaskus indløben Efterretning har en af Syriens græsk-katolske Biskopper afholdt Synode taget den Beslutning, at Patriarchen Melchides, ledsaget af otte andre Biskopper, skal begive sig til Conciliet. De øvrige Biskopper ere paa Grund af Alderdomssvaghed forhindrede i at følge dem.

---

*) Herved forståes visse Friheder, som de franske Konger i tidligere Tider i det uindstrænkede Kongedømmes Interesse gjorde gjældende for den franske Kirke. Disse Fordringer fik et bestemt Udtryk i de under Ludvig XIV. af en Deel franske Biskopper affattede 4 Erklæringer, hvis vigtigste Punkt var Constanzer-Conciliet's Decret om Pavens Underordning under Concilierne.

Elisabeth-Foreningen.

holber sit vanlige Møde Søndagen den 28de November Kl. 4 Efterm.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 21de November. 27de Sondag efter Pintsje; sidste Sondag i Kirkeåret. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messje. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Broderskabsandagt til Marias h. Hjerte for Syndernes Omvendelse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 22. **M.** Cecilia, Mart. 25. **Cl.** Clemens, Pave, Mart. 24. **O.** Johannes af Korset, Betsj. 25. **Co.** Katharina (Karen), Mart. 26 **F.** Silvester, Betsj. 27 **L.** Leonhard af Porto Maurizio, Betsj.

Søndagen den 28de November. Kirkearets Begyndelse. 1ste Sondag i Advent. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messje. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Missions-Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Advents-Andagt med Prædiken. — 29. **M.** Vigilie. 30. **Cl.** Andreas, Apost. 1 Decb. **O.** Ferialdag. 2. **Co.** Libiana, Mart., 3fr. 3 **F.** Franss Xaver, Betsj. Indiens Apostel. 4. **L.** Petrus Chrysologus, Kirkeslæver.

Alle **Onsdage** og **Fredage** i Adventstiden ere befalede Fastedage.

Fredagen den 3die December. Broderskab til Jesu guddommelige Hjerte: Kl. 8½ høitidelig Messje. Kl. 7½ Aften Broderskabsandagt Paa denne Dag holde Medlemmerne af Foreningen for den evige Tilbedelse" dervs Vedtimer foran det aabne Tabernakel.

Sognedagsgudsstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messje Kl. 7 og 8½ Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsten Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 5—9. — Sct. Knuds Kapel: Stille Messje Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. — S Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messje Kl. 6.

„Katholisk Kirkeidende“, udgaar hver anden Sondag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedkommisjoner, Hr. Grosserer G. V. Lohrer, Bøthersgade Nr. 5, og i alle Boglæder; i de danske Stater: paa de fyl. Postkontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

Katholsk Kirketidende

Syttende Aargang.

N° 25.

Søndagen den 5te December.

1869.

Indhold: Det forestaaende oekoumeniske Concilium. — Med hvad Net ansee Protestanterne sig for useilbare Dommere i den katbolste Kirkes Anliggender? — Kirkelige Efterretninger: Frankrig.

Det forestaaende oekoumeniske Concilium.

(Fortsættelse fra Nr. 24.)

VII.

Hvilken Autoritet tilkommer der Biskopperne paa Concilierne?

Dette Spørgsmaal kan vel betragtes som tilstrækkeligt besvaret i det Foregaaende. Vi ansee det imidlertid ikke for nyttigt, udtrykkelig at fremhæve, at Biskoppernes Medvirken ikke indskrænker sig til en blot raadgivende Andeel i Udfattelsen af Conciliernes Decreter. Ihvorvel nemlig disse først faae kirkelig Gyldighed ved den pavelige Stadfæstelse, ere Biskopperne derfor ikkedestomindre besluttende Deeltagerne i Forhandlingerne, og altsaa tilstede som virkelige Dommere i Troessager. Vi henviser her til det Concilium, som medrette kaldes Forbilledet og Rettefnoren for alle senere Concilier, nemlig til den apostoliske Kirkeforsamling i Jerusalem. Her erklære nemlig Kirkens Fosterfædre udtrykkelig, at de ikke blot tiltræde Petri Mening, men at det ogsaa har behaget dem at fælde den samme Dom som ham: »Visum est Spiritui Sancto et nobis (det er den Helligaands Beslutning og Borets etc.)“ Det

samme Sprog førte de følgende Concilier, hvor Fædrene ingenlunde vare blotte Raadgivere, men som fandt Dommere definerede og besluttede. Fædrene paa Conciliet i Nicæa bade Pave Sylvester, at det maatte behage ham at stadfæste hvad de havde besluttet, og Fædrene paa Conciliet i Chalcedon bade ligeledes Pave Leo I, at han vilde bære deres Dom med sin Bekræftelse. Det Samme skete paa det tredie Concilium i Constantinopel. Biskoppernes Underskrift paa Concilierne lyder altid saaledes: Jeg N. N., Biskop, har defineret og underskrevet (definiens subscripsi), eller de betjente sig af en anden ligelydende Formel.

Her paatrænger sig dog et Spørgsmaal, som egner sig til nærmere at behøve hiin dommende og besluttende Myndigheds eiendommelige Væsen. Vi mene det ovenfor antydede Hensyn til den pavelige Stadfæstelse. Man kunde nemlig spørge: Naar Biskopperne tale som Dommere, da maa vel Paven i Henhold til almindelig Retsfædvane slutte sig til Fleerhedens Mening. Herpaa svarer Benedict XIV: „Man vogte sig vel for, af den Kjendsgjerning, at Biskopperne paa et almindeligt Concil tale som fandt Dommere, at uddrage den Slutning, at den Romerske Pave er forpligtet til at bøie sig for Fleertallet og godkjende dets Mening. Om nemlig end Biskopperne ere fandt Dommere, saa er dog den høieste dommende Magt af Christus forbeholdt hans Stedfortræder paa Jorden, som Melchior Canus rigtig bemærker. Thi ham har Han overdraget at kalde sine Brødre — de vare saa eller mange — tilbage til den fandt Tro. Denne Pavens høieste Forret fandt paa Conciliet i Florenz den bestemteste Auerkjendelse, idet her alle de andre Biskopper af Erbødighed for Paven undlode at betjene sig af Udtrykket „definere“, fordi Paven, der i egen Person førte Forsædet paa dette Concilium, ved sin Underskrift havde betjent sig af samme, og simpelthen under tegnede deres Navne.“

Men uagtet denne Indskrænkning ere Biskopperne dog ligesuldt i Ordets fandt Betydning Dommere. Thi en Under-

rets Kjendelser affiges jo af virkelige Dominere, ihvorvel de kunne underkjendes og forandres af Overretten eller Fyrsterne. Saaledes kan ogsaa Paven, som Kirkens Overhoved, reformere Biskoppernes Dom, uagtet disse som competente Dommere have erklæret sig angaaende de dem forelagte Troespørgsmaal. Men alligevel har efter al tidligere Erfaring de paa et retmæssigt Concilium forsamlede Biskoppers Dom steds været af den Bestaffenhed, at den kun behøvede den øverste Biskops Stadfæstelse. I det Tilfælde nemlig, hvor den pavelige Definition gaaer foran Biskoppernes Afgjørelse, er deres fælleds Tilslutning til samme ingenslunde en blot Lydig-hedshandling, men en Autoritetshandling, idet de definere til-ligemed Paven, om end Pavens Dom maa have en afgjørende Vægt for deres Betragtning og Behandling af det foreliggende Spørgsmaal. De forsamlede Fædres Erklæringer ere altsaa Dommerkendelser, hvad enten Pavens Kjendelse gaaer forud for dem, eller følger efter dem for at stadfæste dem.

Naar der imidlertid er Tale om Conciliernes Autoritet, maa man ikke tage Biskoppernes Stemmer som Enkeltmænds Mening, og sammentælle dem som saadanne, men man maa be-tragte Biskopperne som en eneste med deres rette Overhoved forenet lærende Corporation, der i sin Heelhed med Ufeil-barhedens Autoritet samstemmer i en sidste og afgjørende Dom. Naar da Biskopperne paa et Concilium udtale deres Overensstemmelse med Paven, saa tilkommer dem ikke blot den af Theologerne saakaldte passive Ufeilbarhed, som er en alle Troende forundt Medgiwt, forsaavidt de ikke kunne feile i Troesfager, saalænge de holde fast ved Kirkens Tro; men Bi-skopperne have ogsaa Deel i den active Ufeilbarhed d. e. i Ufeilbarhedens Naadegave, som i Henseende til Caremyndig-heden blev lovet Petrus, og med ham hele Apostelcol-legiet, og i dem altsaa ogsaa de romerske Paver, saavel som det samlede med dets Overhoved forenede Episkopat, hvad enten dette er adspredt over den hele katholske Verden, eller samlet til et retmæssigt Concilium. Heraf følger sluttelig, at Conciliets

Ufeilbarhed ikke simpelthen er ensbetydende med Paven's Ufeilbarhed, som flere Protestanter spottende have sagt, men derimod en Egenkab, der tilhører den lærende og regjerende Kirke, som under Petrus forsamler sig til et Concilium, og, forenet til eet eneste Legeme, baade som lærende og styrende gjør den høieste og ufeilbare Autoritet i Kirken gjældende.

VIII.

Hvem tilkommer det at føre Forsædet paa de almindelige Kirkeforsamlinger?

Iblandt Katholiker har der aldrig hersket nogen Tvivl om, at Forsædet ene og alene tilkommer hele Kirkens Overhoved, den Romerske Pave, som fører det enten i egen Person, eller lader sig repræsentere ved Legater; thi baade det Ene og det Andet har fra gammel Tid været Brug i Kirken. Paa de i den østlige Deel af Verden afholdte Concilier har Paven aldrig i egen Person ført Forsædet, enten fordi man ansaae det for upassende, at Hovedet skulde opløse Lemmerne, eller fordi man vilde undgaae at mødes med Kaiseren, eller — hvad der er sandsynligst — fordi Paverne ikke i saa lang Tid kunde forlade Petri Stol. Paa de vesterlandske Concilier har Paven derimod ofte ført Forsædet. Hvad nu den Rettighed angaaer, at præsidere paa Concilierne, saa tilkommer den saa naabenbart Paven, at der udkræves en saa overordentlig Hadskhed, som den, der i det 16de Aarhundrede rejste sig mod den katholske Kirke, for at drage denne Rettighed i Tvivl; og for nærværende Tid ere ogsaa alle nogenlunde billigt tænkende Protestanter enige om dette Punkt. Thi de selv samme Grunde, ifølge hvilke det tilkommer Paven at sammenkalde Concilierne, bevise ikke mindre klart, at Forsædet alene tilkommer ham. Concilierne forelægge ham deres Decreter til Stadfæstelse, og henvise til hans Afgjørelse hvad de ikke tiltroe sig selv Beføielse til at af-

gjøre; det er nemlig først den apostoliske Sanction, der ophøier deres Beslutninger til Kirkelove. Men er dette ikke det samme som, ligeoverfor Conciliet, at anerkjende Paven som dets med den høieste Autoritet beklædte Overhoved og Præsident?

Hvad den protestantiske Anskuelse angaaer, at det skal have været en de romerske Kaisere tilkommende Rettighed, ikke blot at tilfige Concilierne, men ogsaa at indtage Forsædet paa dem, saa tillade vi os blot at spørge, om og hvornaar Gud har givet det romerske Kaiserdomme den Forjættelse, at det skulde bestaae ligesaa længe, som hans Kirke? Og i Mangel af en romersk Kaiser — paa hvem skulde man da overføre hans Forret? Nu for Tiden gives der ikke mere noget romersk Kaiserdomme; men skal derfor Kirken have tabt sin Ret til at samle sig paa et Concilium? Eller har Gud maaskee nogensinde lovet den senere Tids Kaisere Uforanderlighed i Troen. Eller, dersom de nogensinde skulde tabe Troen, hvorledes kunde de da føre Forsædet paa et Concilium? Saalange man ikke har bevist, at Kaiserværdigheden er uadskillelig forbunden med den højeste præstelige Autoritet, saalange vil denne Mening være en affindig Paastand.

At Kaisere have bivaanet Concilierne og sat deres Navne under Acterne, beviser Ligesaalidet for deres Ret til at præsidere, som for deres Competence til at deeltage i Forhandlingerne; imellem den blotte Nærværelse og Forsædet under Forhandlingerne er der nemlig, som Enhver vil indsee, en stor Forskjæl*). Kaiser Constantin bivaanede vel Nicænerconciliet; men det var saa langt fra, at han gjorde nogen Fordring paa at føre Forsædet, at han endog først indtog sin Plads efter Biskopperne; og, medens disse underskreve som definerende, tilføiede Kaiseren blot sin Underskrift til Vidnesbyrd om sin Enighed med dem, idet han tillige tilbød Fædrene sin mægtige

---

*) Man sammenligne hermed, hvad der i Afsn. V. og VI. er anført om Ret til at sammekalde Concilier og deeltage i Forhandlingerne.

Bistand til Gjennemførelsen af deres Beslutninger. Og saa Kaiser Marcian mødte paa Conciliet i Chalcedon, men han kom efter sin egen Forsikring kun til Tegn paa sin Underkastelse under Conciliets Beslutninger, og for at yde det sin Beskyttelse. Og paa Conciliet i Florenz indskrænkede den tilstedeværende Kaiser Johannes VII. sin Virksomhed til at formane sine Grækere til Enighed med Vesterlandets Biskopper. Med eet Ord: Biskoppernes Optræden paa Concilierne var stedse en Autoritetshandling, Kaisernes derimod et Beviis paa deres Hengivenhed for Kirken.

Har der end i Oldtiden været Kaisere, som gjorde Krav paa at indtage Forsædet, f. Ex. den arianskfindede Constantius, saa bleve de stedse med apostolisk Frimodighed tilbageviste af Biskopperne. „Naar den dømmende Magt tilkommer Biskopperne“, skriver den h. Athanasius, „hvorfors blander Kaiseren sig da i Sagerne.“ Den berømte Hosius sagde denne Kaiser lige i Ansigtet: „Fordrist Dig ikke til at ville befale over os i disse Ting, men hør hellere af os, hvad der er Guds Villie. Dig har Gud anbeforet det verdslige Scepter, men Os har han kaldet til at regjere Kirken.“ Han kalder endog Kaiseren for en Antichristen, fordi han indblandede sig i de kirkelige Anliggender; og Biskop Leontius dadlede ham med skarpe Ord, fordi han, forglemmende sin Stilling som verdslig Hersker, bekymrede sig om Ting, som slet ikke angik ham, nemlig om Kirkens Anliggender.

Man kunde endnu opkaste et Spørgsmaal. Naar Paven ved sine Legater fører Forsædet, er da Legaternes Samtykke tilstrækkeligt, eller behøve Conciliets Beslutninger en udtrykkelig pavelig Stadfæstelse for at erholde Lovskraft? Her maa man, efter de vægtigste theologiske Autoriteter, gjøre Forskjæl paa, om de paa Conciliet forhandlede Gjenstande alt iforveien ere undersøgte, og efter en foreløbig Afgjørelse Legaterne meddeelte. I dette Tilfælde behøves nemlig ingen videre Stadfæstelse fra Pavens Side; thi her indtræder da det Tilfælde, hvor hele Episkopatet samvirker med sit Overhoved til een og samme Afgjørelse. Ere

Gjenstandene derimod saadanne, som af Conciliets Fædre forelægges Paven, og hvorover denne endnu ikke har udtalt sig, da er Legaternes Samtykke ikke tilstrækkeligt, fordi den øverste dømmende Instants endnu ikke har udtalt sig.

Med hvad Ret ansee Protestanterne sig for useilbare Dommere i den katholske Kirkes Uliggender?

(Sluttet.)

Den med de her følgende Bemærkninger afsluttede Undersøgelse er, som vore Læsere ville erindre, nærmest fremkaldt ved de uensynsløse Overgreb og Agitationer, som senest udgik fra den religiøse og politiske Radicalisme i Østerrig, ligesom tidligere især fra den italienske Revolutions Tilhængere og Beundrere i og udenfor Italien. Vort Niemed gaaer ved denne, som ved hine tidligere Keiligheder, ikke ud over det Nødvarge, hvilket vi under disse Omstændigheder — det Hadets og Bitterheden: Havnraab, som ved denne Keilighed har gjenlydt over hele Europa — maatte ansee det for usforsvarligt aldeles at undlade ligeoverfor en saa almindelig Ophidselse. Vi vide, at den saagodt som alle Protestanter indgroede Uvillie mod vor Religion og dens Institutioner er begrundet i Fordomme, der ere saa udfikkelige fra de nu eengang givne Betingelser for disse vore Uchristnes hele aandelige Udvikling, at det vilde være en aldeles unyttig og forfængelig Bestrævelse, at inoedegaae og berigtige alle de Ujandheder og Misforstaaelser, som under det her skænd totale Ubekjendtskab med vor Kirkes og vor Religions Eienommeligheder gaae og gjælde for Sandhed og for den useilbare Forstaaelse. Men Alt har dog sin Grundse; og naar den tolerantøse Underfundighed i Biledelsen af den offentlige Mening gaaer til den Herlighed, og krones med et saadant Held, at ikke blot Storstedelen af den periodiske Presse overalt istemmer et givne Løsen, men dette eenstemmige Raab endog paa flere steder fremkalder Volds-gjerninger og parlamentariske

Forhandlinger, der gaae ud paa Tilintetgjørelsen af alle klosterlige Institutioner, og man saa tilsidst, under behændige Vendinger, af Klosterne aldeles utvivlsomme og, som man sikkert mener, uigjendriveligt beviste Forkastelighed udleder den Slutning, at den Kirke, som freder om disse Anstalters Tilværelse og Virksomhed, ikke længere bør taales af den civiliserede Verden: under en saadan Ophidselse af en vildledt Eideuskabelighed, der besmykker sine uretfærdige Overgreb med Humanitetens ubestridelige Retskrav*), tør vi ikke give vore Modstandere noget Paaskud til at tyde vor Tausshed som en skamfuld Tilstaaelse af Beshyldningernes Sandhed, saalidt som vi ligesoverfor noget Menneske, der maatte være villig til at give Sandheden Ære, tør udsætte os for den Bebreidelse, at have udladt at aabenbare den og havde dens Rettigheder.

Det er ene og alene af denne Grund, og ikke for at frænke nogen Deel af vore protestantiske Medchristne, at vi i det Foregaaende have fremdraget et kortsattet; men efter vor fuldstændige Overbeviisning uimodsigelig sandtru Billede af den hele protestantiske Udviklingsgang, for, støttet derpaa, at spørge Enhver af dem, om de virkelig i god Tro tør ansee sig for berettigede til at udtale en saa ubetinget Forkastelsesdom over hele den gamle og den nuværende katolske Kirke, naar man med al Føe kan gjøre saadanne Udfættelser paa deres eget Kirkevæsen, som vi i det Foregaaende have foreholdt dem. Ved at omhandle de gamle protestantiske Theologers frugtesløse Anstrængelser for at tilvejebringe en videnskabelig Værebngning, der ikke ved uendelige Sebnodsigelser aabenbarede sin indre Usandhed, fremhævede vi derhraf følgende Kjendsgjerning, at den statskirkelige Protestantisme, der udgav sig for at være den enegyldige Form for Opfattelser af den christelige Sandhed, og smigrede sig med Haabet om, for alle kommende Tider at skulle afløse Katholicismen, ind Sandhed kan siges ikke mere at være til, idet den er undergaaet en saa fuldkommen Forvandling, at den nu seer sig nødsagt til at anerkjende alle afvigende og indbyrdes modstridende Meiningers Ligeberettigelse. Det intolerante Statskirkefædomme har nu overalt i Verden meer eller mindre maattet vige Plads for

---

*) Vi erindre med Hensyn til de Tendenser, der skjønt under af denne Lærm, om Mortarabegivenheden af 1858. In det lader dog ikke til, at man denne Gang vil opnaae saa store Resultater, som i Aarene 1859 og 1860!

Indifferentismens frirkkelige Mangfoldighed af Læremeninger, liturgiske Nuancer og Forfatningsprojecter, medens det sikkert kan forudsiges, at de Forsøg, man gjør paa at forebygge den truende Oplosning af de Baand, der hidtil holdt Lands- eller Folkelirkkerne sammen, neppe vilde fyldestgjøre det Formaal, man har for Øie. Thi Reformationen var overalt en politisk Trans- action, til hvis Gjennemførelse Statsmagterne blot betjente sig af de fra den katholske Kirke krasfaldne Theologer og Geistlige, som sine Tjenere; og de det ny Kirkevæsenes Opretholdelse, Organisation og hele retslige Samfundsstilling betryggende For- anstaltninger skyldtes derfor ligeledes den verdslige Magts Beskyttelse og organiserende Instinct, eftersom en kraftig Stats- magt ikke i nogensomhelst Retning af Samfundslivet kan taale opløsende eller desorganiserende Elementer. Protestantismen er en Stabning af Statsmagten; og, da det ligger i Tingens Natur, at den aldrig paa Grund af alle de uligeartede og ind- byrdes uforligelige Stoffer, der skjule sig under dens Navn, kan opnaae den Autonomi og den Uafhængighed af Stats- magten, som den saa længe forgyaves har attraaet, kan det med Sikkerhed forudsiges, at dens totale Emancipation fra Staten, eller Unddragelsen af Statens beskyttende og ordnende Magt maa blive eensbetydende med det kirkelige Sammenholds, eller med alle Lands-, Stats- og Folkelirkers fuldkomne Undergang.

I denne Omstændighed er den anden Kjendsgjerning be- grundet, hvorpaa vi i de sidste Linier af den foregaaende Deel af vore Bemærkninger lagde saa stærkt Eftertryk — at nemlig Re- formationsbevægelsen saa forbausende hurtigt lige med Gæ- deles standsede. Spørger man nemlig, hvorfor Protestantis- men ikke har været istand til at vinde nyt Terrain, til at gjøre flere Erobringere fra den katholske Kirke, og dermed bevise sin guddommelige Mission, da kan hertil ikke svares Andet, end at, naar hin Bevægelse udtømte sin hele Energi med, i det utrolig korte Tidsrum af 14 Aar (1522—1536), at løsrive — foruden de forstjallige Dele af Tydskland og Schweits — Eng- land og de tre nordiske Riger fra den katholske Kirkeenhed, da gik det vel her, som ved alle Omvæltninger i de bestaaende Til- stande, hurtigt nok med Medbrydelsen og Forstyrrelsen af den gamle Samfundstilstand, saameget mere som denne Forandring var en af de verdslige Magthavere i Statsabsolutismens In- teresse gennemført Erobring af Kirkens tidligere sociale Magt- stilling. Men det var aabenbart Umuligheden af at sætte en anden Organisation af Kirkevæsenet istedetfor den

igjennem en lang Række af Aarhundreder langsomt, men sikkert udaf Christendommens inderste Væsen og Eiendommelighed, som Riget der ikke er af denne Verden, fremgaaede og derfor af Verdensmagten uafhængige Selvstyrelse, — det var denne Umulighed, der pludselig hængede Reformationens første feirige Tillsøb til det aandelige Gueherredømme over den europæiske Christenhed. Det lod sig dengang let gjøre at udcommandere hele Lande og Folk af den gamle Kirke; men det var de bittere Erfaringer, de paagjældende Lande og Folk snart gjorde om Umuligheden af baade i den ene og den anden Henseende at sætte noget Taaaleligt istedetfor det Forkastede, der saa pludselig hængede Bevægelsens raske Flugt!

Hvad Gudsdyrkelsen angaaer, da skulle vi her, foruden hvad der tidligere er sagt, blot bemærke, at den Kjendsgjerning, at de protestantiske Kirker, efter Forkastelsen af den sacramentale Offercultus og i Medfør af den uendelige Strid om Nadverens Sacrament, ikke have været istand til at tilvejebringe nogen virkelig Liturgi, eller saadanne Former for Gudstjenesten, som fremkalde, forudsætte og indove religiøse Handlinger fra Menighedens Side, navnlig Tilbedelse, Bøn, Syndsbekjendelse og Offer; thi det var om den gamle Kirkes Betragtning af dette Sacrament, at hele Gudsdyrkelsen dreiede sig. Vi kjende vel godt det Svar, hvormed man pleier at imodegaae den Udsættelse, at de protestantiske Menigheder i det Hele under Gudstjenesten forholde sig ganske passivt: at Psalmeangang nemlig er Udtrykket for deres selvvirksomme Deeltagelse i Gudsdyrkelsen, og at de bede i Stilhed de Bønner, som den Geistlige forebeder; men vi tør dog forlade os paa, at, om ogsaa dette kan siges at være Hensigten og Meningen med denne liturgiske Ordning, saa veed dog enhver Protestant godt, hvorledes dens Udøvelse i det Hele taget betragtes og behandles. De protestantiske Geistlige, især i Kjøbstæderne, og navnlig i Kjøbenhavn, vide fremdeles godt, hvorledes Communionen betragtes, navnlig af de høiere eller dannede Classer i Samfundet: at største Delen af disse, navnlig af deres mandlige Medlemmer saagodtsom aldrig communicere, og at det hører til de store Sjældenheder, at Syge og Døende modtage dette Sacrament!

Vi have medtaget disse sidste Bemærkninger, fordi Trangen til og Ønsket om liturgiske Reformers nu i mere end en Menneskealder levende har været følt og udtalt hertilands, ikke mindre end den foromtalte Kængsel efter et ordnet og — hvad

Kirkens indre Anliggender angaaer — fra Statsmagten emanciperet Kirkevæsen. Begge Dele staae nemlig i den nøieste Forbindelse, og i begge Retninger var den mere end trehundredaarige dode Ubevægelighed en Følge af den pavelige og biskoppelige Myndigheds Overdragelse til de eneældige verdslige Herstere. Disse sidste tilstedte, af Angst for de mulige Følger i andre Henseender, ligesaa lidt nogen selvstændig Bevægelse paa det kirkelige som paa det borgerlige Livs Enemærker. Derfor er Alt til Dato forblevet staaende i den ufuldendte Skikkelse, hvori den bratte Standsning af Reformationsbevægelsen har efterladt det. Hertilkommer er Statsmagten vel nu i Begreb med at frigjøre Folkekirken fra dens tidligere U selvstændighed; men, saa unaturlig den forrige Trængsel end var, er der som sagt gyldig Grund til at tvivle om, at Friheden vil have anden Virkning, end at aabenbare den hidtil nogenlunde skjulte indre Uenighed i dens hele Omfang og Dybde. Det Phænomen, som idelig har gjentaget sig i Protestantismens Historie, at enhver religiøs Bevægelse af Betydning bestandig — i Righed med den kirkelige Spaltningens Oprindelse og senere Retning — tager sit Afsløb i stedse nye Sønninger, er nemlig dybt begrundet i det protestantiske Grundprincip (Individualitetens og den fri Forsknings Ret), og er saaledes en simpel Virkning af en aandelig Naturløvs tvingende Magt. Har det været saaledes under den hidtidige Trængsel, hvad maa da ikke blive Virkningen af en fuldkommen Frihed?

Vi bede herefter enhver Protestant, der er istand til at frigjøre sig for alle tilvante Fordomme, og betragte vort Mellemværende med et ubildet Blik — at betænke, hvad der ligger i den i de sidstnævnte Tilstande begrundende Kjendsgjerning, at Reformationen saa pludselig standsede, at den saa tidlig gik til Hvile efter de første glimrende Seirvindinger, og siden har befundet sig i en vedvarende Stagnation og Tilbagegang. Var Reformationen virkelig Guds Værk, som dens besiddede Talsmænd saa dristig vedblive at paastaae, da maatte dens Fremgang være vedblevet, og den katholske Kirkes Tilbagegang og Afmagt være bleven saa kjendelig, at det maatte blevet vitterligt for al Verden. Det Vidnesbyrd, som ligger i Udbrødet, i den vedvarende Tilvæxt og Styrke, i Enheden og Enigheden, det har det guddommelige Forsyn derimod i rigeligt Maalet givet den gamle Kirke baade før og efter Reformationen. Den har ikke blot i de andre Verdensdele vundet sig Erstatning for hvad den tabte i Europa i det sextende Aarhundrede, men det

har — efter en lang Række af aandelig betydende Personers Tilbagevenden til den gamle Kirke i de tre foregaaende Aarhundreder — navnlig hele den forløbne Deel af dette Aarhundrede isjænnem været et stadigt og sædvanligt Phænomen, at et større eller mindre Antal af Europas protestantiske Befolkninger hvert Aar vender tilbage til Moderkirken. I England alene beløber dette Antal sig til ikke langt fra 2 Millioner. Blandt disse Engländerne befinde sig navnlig henimod et Par hundrede anglicaniske Geistlige, og Flere iblandt disse ere baade i og udenfor deres Hjem anerkjendte for at være Theologer af første Rang. En enkelt (Newman) gjælder baade i og udenfor sit Fædreland for at være den Mand, der blandt alle Nulevende har det grundigste og meest omfattende Kjendskab til den christelige Aldtid. Alle til den høiere og intelligente Klasse af Samfundet hørende Personer baade i England og paa Fastlandet, som efter Reformationen ere vendte tilbage til den katholske Kirke, have afgivet Vidnesbyrd om deres Overbeviisnings Fasthed og deres Motivs Reenhed, medens der ikke vil kunne anføres noget eneste Exempel paa, at nogen dybere tankende Personlighed efter den første Overrumpling af Reformationens Stormløb er bleven Protestant af religiøse Grunde!

Vi skulle sluttelig blot med et Par Ord omtale de Angreb paa den katholske Geistlighed, hvormed alle Insinuationer mod Kirken og dens Institutioner jevnlig krydres. Vi bemærke herom blot i største Korthed, at det ligger i Tingens Natur, at der i en saa talrig Stand, som den katholske Geistlighed, nu og da kunne findes Exempler paa et Forhold, der strider mod de Krav, Verden med Rette gjør paa at finde en moralsk pletfri Vandel hos denne Stand, hvis Medlemmer ere forpligtede til, ikke blot ved deres Ord og deres Embedshandlinger, men ogsaa ved deres hele Liv og enhver Optræden udenfor Kirken at minde alle Andre om det christelige Ideals Fordringer. Men vi bede dem, der ere saa tilbøielige til begjærlig at gribe efter ethvert af de Tilfælde, som i denne Retning af den mod Kirken fjendtlig stemte Deel af Pressen føres til Indtagt som et Beviis paa Katholicismens Forkastelighed, — vi bede dem vel betænke, at den katholske Geistlighed, navnlig for nærværende Tid, overalt er Gjenstand for en saa mistroisk Speiden efter at opdage noget Utilbørligt hos dens Medlemmer, at ethvert enkelt af de heldigviis meget sjældne Exempler paa noget Saadant af hiin Presse i det forbeholdte Niemed uførtøvet udbasunes over hele Verden! Vi tillade os her at spørge: Hvoraf kommer det, at

man i denne Henseende ikke tager det noie med den protestantiske Geistlighed, at f. Ex. Pressen hertilands saagodtsom aldrig har benyttet noget af de Bidrag, som et Par Forfattere, der særlig have bekræftet sig med den danske Geistligheds Personalhistorie efter Reformationen, i rigeligt Maal have leveret til en for visse Mennesker meget underholdende og morsom geistlig Chronique scandaleuse. For denne Overbærenhed kan man dog ikke finde nogen anden psychologisk Forklaringsgrund, end den, at man ikke finder det videre paafaldende, ikke mere forunderligt, end saa mange andre Udsteielser, som undskyldes med den menneskelige Naturs Skrøbelighed! Vi derimod ere fuldkommen enige med dem, der stille de strangeste Fordringer til den katholske Geistlighed, og tage med sand Glæde disse Fordringer til Indtægt for vor Kirkes Bevidsthed om hvad den er og skal være ligeoverfor Verden. Thi den ubønhørlige Strengthed, hvormed dens Repræsentanters fædelige Holdning bedømmes, vidner uimodsigelig om en hemmelig Følelse af, at den katholske Kirke ikke blot skal og bør, men at den i Sandhed kan virkeliggjøre det ophøiede fædelige Ideal, som den i sine Tjenere foreholder sine øvrige Medlemmer.

Vi slutte denne Underøgelse med den Forsikring, at vi ere meget langt fra at mene, at det skulde være lykkes os dermed at tilveiebringe en velvilligere Stemning mod vor Religion i det Hele. Vor Hensigt har kun været den, at gjøre et ringe Forsøg paa, om det ikke skulde være muligt — ved at foranledige vore hensynsløse Dommere til en nærmere Betragtning af deres Eget, af de store Mangler, vi her have gjort dem opmærksomme paa — i det mindste at stemme dem til en Smule Villighed imod os. Først og sidst bede vi det ovenfor fremhævede Kriterium paa det guddommelige Forsyns Anerkjendelse eller Forkastelsesdom vel overveiet af ethvert sandhedskjærligt Menneske. Vi ere da forvisse om, at man ikke mere vil beraabe sig paa Historiens Beviser for vor Kirkes Forkastelighed!

Kirkelige Efterretninger.

Frankrig. I Anledning af sin nylig tiltraadte Reise til Conciliet har Erkebiskop Darbon udstedt et Hyrdebrev, som

egner sig særdeles til at berolige det store Publicum, der under idelig Paavirkning af Størstedelen af de politiske Organers og en Mængde Flyvestrivers Wiisstemning mod Conciliet, synes at være de befynderligste Forestillinger om dets Formaal og Forhandlinger.

Erkebiskoppen begynder med en Skildring af vor Tids forskjællige Wiisligheder og Onder, hvilke han vel ikke i streng Forstand finder at være i sig selv værre end tidligere Tiders, men som han dog mener, gjøre Krav paa ganske overordenlige Anstrængelser, for ved Belærelse og Forbedring at sikre det nuværende Samfund mod Ulykker, som kunde blive farefuldere, end nogen tidligere Tid har kjendt dem. Han viser, hvorledes de almindelige Kirkeforsamlinger bestandig have været et fortrinlig virksomt Middel for dette Diemeds Opnaaelse, og han beklager de ugrundede Bekymringer, hvormed flere Forfattere — i Anledning af enkelte Punkter, ved hvis Drøftelse man antager, at dette Concilium vil søge at opnaae hint heldbringende Resultat — synes at have gjort sig til Opgave at foruro-lige de Troende. Disse formaner han til at berolige sig med Forvisningen om, at Kirken ikke er nogen Stole for Uorden og Vilkaarlighed, og at dens Repraesentanter, Biskopperne, hverken ville tilsidefatte den samvittighedsfuldste Agtelse for Sandheden, eller de størst mulige Hensyn til Personerne. Angaaende Frygten for nye Dogmer erindrer Erkebiskoppen om, at Biskopperne blot aflægge Vidnesbyrd om deres Kirkes Tro, men ikke befatte sig med at forebringe nye Lærdomme. De glemme ikke, at Fuldmagten til at lære er given dem til Opbyggelse og ikke til Nedbrydelse og Forstyrrelse. De ville derfor vel vide tilbørlig at overveie den nærværende Tids Vilkaar, og forelægge sig det Spørgsmaal, om nye dogmatiske Erklæringer vilde være betimelige og overensstemmende med den nærværende Tids aandelige Trang og Tarv, førend de kunde ansee det for gavnligt at paalægge det christne Folks Tro nye Forpligtelser, og saaledes forøge de Skranke, som fjerne vore frastilte Brødre fra os. Med Hensyn til de Bekymringer, som fra Politikens Standpunkt ere udtalte, indrømmer Hvrdebrevet, at Conciliet mulig kunde udtale sig i den Retning, at f. Ex. Pressefriheden, saaledes som man nu for Tiden opfatter Begrebet om denne Frihed, fører til almindelig Oplosning, at Kultusfriheden ikke behøver at tilegnes saaledes, at man forhaaner enhver Religionsform, uden at have nodig at bekjende sig til nogen af dem; at det mulig fremdeles kunde udtale den Sætning, at Moralen

ikke er noget tomt Ord, at der ikke gives en færlig Moral for Privatlivet, en anden for det offentlige Liv, men kun een, som altid og for Alle er lige forpligtende, at endelig Fleertallet og Magten ikke retfærdiggjøre enhver Foranstaltning. Men dette var jo Altsammen allerede nu bekendte Sandheder, som enhver Geistlig bestandig foreholdt det christne Folk, og Ingen havde derfor nogen Grund til at frygte for, at man, for at give disse Sandheder mere Estertryk, end de hidtil havde havt, skulde tænke paa at stille Folkene under Formynderstab, og at Hidførelsen af et saadant Theokrati var Conciliets sidste Endemaal. Naar Biskopperne stillede Folkene det christelige Ideal for Dine, vilde de ikke lade det virkelige Livs Krav forblive upaagtede, og ikke i de Spørgsmaal, som berørte Politiken, forgiemme, hvad de vare deres Land skyldige; Ingen havde derfor Hiet til at mistankeliggjøre deres Patriotisme. Det gjensidige Forhold imellem Stat og Kirke, saaledes som Concordatet havde ordnet det, maatte, uanset alle Usfuldkommenheder, fremdeles opretholdes. Til Slutning omtaler Erkebiskoppen det Punkt, hvormed Pressen især har alameret Publicum, at nemlig Biskopperne skulde have isinde ved Acclamation at proclamere Dogmet om den Pavelige Ufeilbarhed. Den sunde Fornuft ikke mindre end Historien nedlagde den bestemte Protest mod saadanne grundløse Formodninger. Naar Kirken af de vægtigste Mottiver og under Straf af evig Fortabelse paalægger det christne Folk en ny Troespligt, saa vil den aldrig gjøre dette paa en Maade, som maatte nedsatte selve denne dens Handling i de Troendes Dine. Man vedtager ikke i Enthusiasme en Straf som den evige Fordømmelse! Selv angaaende de utvivlsomste og urimeligste Branglærdomme har man stedse i lang Tid hørt og overveiet Modstandernes Grunde, og aldrig voteret ved Acclamation. I Rom vil man i det 19de Aarhundrede være ligesaa fri som i Nicæa i det 4de, og Conciliet vil ikke nedværdige sit Værk ved den fri Discussions Undertrykkelse.

— Overalt i den katholske Verden indsamles med stor Iver og Redebonhed frivillige Gaver til Befridelse af Omkostningerne ved Conciliets Afholdelse. Alene til Bladet L'univers var i Begyndelsen af denne Maaned indløbet en Sum af 25,597 Fr.

Vincentinsforeningen

afholder Søndagen den 12te December Eftermiddag Kl. 4 en Generalforsamling i sit sædvanlige Forsamlingsloccate, hvortil alle Medlemmer anmodes om at give Møde.

Kettelse i Nr. 24.

S. 390, L. 3 f. N. Tre anglicanske Biskopper . . .

Læs: Tre anglicanske Geistlige etc.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 5te December. 2den Søndag i Advent. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Advents=Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Advents=Andagt med Prædiken. — 6. M. Niklaus, Biskop. 7. Ti. Ambrosius, Kirke lærer. 8. O. Mariæ ubesmitte Udfangelse (feires først, Søndag). 9. Co. Barbara, Jfr. og Mart. 10. F. Translation af den h. Tomfrues Huis til Loreto. 11. L. Damasus, Pave.

3 Anledning af det Almindelige Conciliums Aabning afholdes Onsdagen den 8de Decbr. Kl. 10 Form. en høitidelig h. Messe i Sct. Ansgarii Kirke, og samme Dags Aften samt Torsdag og Fredag Aften Kl. 8 holdes en høitidelig Andagt til Jesu guddommelige Hjerte, for at nedbede dets Velgjenselse over Conciliet's Arbejder. Alle Troende indbydes til en talrig og andægtig Deeltagelse.

Søndagen den 12te December. 3die Advents=øndag. Mariæ ubesmitte Udfangelse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Fests=Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Fests=Andagt med Prædiken. — 13. M. Lucia, Mart. Jfr. 14. Ti. Vicelinus, Bisk. 15. O. Octav af Mariæ ubesmitte Udfangelse. 16. Co. Eusebius, Mart. 17. F. Feriedag. 18. L. Forventning af Herrens Fødsel.

NB. Onsdag den 15de, Fredag den 17de og Lørdag den 18de Decbr. ere kirkelige Quarlember=Faste dage.

Søgnedagsgudsstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagstent Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagstent Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholik Kirkeleiden“, udgaar hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Sr. Grosierer C. B. Vohrer, Gøttersgade Nr. 5, og i alle Veglade; i de danske Stater: paa de fgl. Postkontoirer. Prisen er 3 Rk. Dvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

Katholsk Kirketidende

Syttende Aargang.

N° 26.   Søndagen den 19de December.   1869.

Indhold: Det forestaaende oekoumeniske Concilium. — Conciliet og Paven's Ufeilbarhed. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Stalien, Nordamerica, Kjøbenhavn.

Det forestaaende oekoumeniske Concilium.

(Fortsættelse fra Nr. 25.)

IX.

Om Conciliernes ufeilbare Autoritet.

Men hvorfor dog, vil man maaskee sige — forsamles Kirkens Overhyrder fra alle Verdens Hjørner i Rom? Hvorfor nøder man dem til en saa vidtløftig og langvarig Reise? Til hvad Nytte paalægger man dem et saa stort og besværligt Offer? Er det maaskee fornemmelig for at stille den katholske Kirkes Storhed til Skue, eller i det Høieste, for at de til Bedste for Kirken kunne hjembringe et rigt Forraad af Oplysning og gode Raad fra en saadan Forsamling af lærde Mænd? Ja, tilvisse ogsaa dette; men fremfor Alt, fordi disse Forsamlinger, besjælede af Christi Aand og veiledede af den Helligaand, i Alt hvad de med Hensyn til Troes- og Sædelæren foreskrive, besidde Ufeilbarhedens underfulde Forrettighed, og i Alt, hvad de i Henseende til Kirkedisciplinen anordne, med fuldeste Ret tillægge sig en utvivlsom Autoritet. Ja det tilstundende Concilium samler sig for at bringe Klarhed i den Begrebsfor-

virring, som for nærværende Tid behersker Verden, for at fordomme de Bildfarelser, som dens falske Propheter have sat i Omløb, for at kalde de fornægtede Sandheder tilbage i Menneskenes Erindring, for at løse de Tvivl, som have reist sig: med eet Ord, for i Alt, hvad der angaaer Guds Ære og Hans Tjeneste, at træffe de Foranstaltninger, som Tidsomstændighederne og de Troendes Fornødenheder kræve. Dette Ufeilbarhedens Privilegium er en stor Trost for det troende Folk, og det er derfor vel Umagen værd, om ikke just at bevise, saa dog i det mindste at antyde de Grundlag, hvorpaa Conciliernes Ufeilbarhed beroer.

Jesus Christus kom her til Jorden for at fuldbyrde Forløsningens store Værk, og grundede i dette Siemed et Samfund, som Han kaldte Sin Kirke, og hvilket ifølge Hans udtrykkelige Villie Alle de skulde tilhøre, som anerkjendte Ham for at være deres eneste Forløser. I denne Sin Kirke nedlagde Han alle de Sandheder, som hans Disciple skulde troe, og Han gav dem det Hverv at undervise alle Tidens og alle Steders Mennesker i disse Sandheder. Den forlehnede Han Fuldmagt til at forvalte de h. Sacramenter til Frelse for alle Menneskesjæle; den overdrog Han med eet Ord alle sine Disciples Beileddning og Opdragelse. Men Kirken var bestemt for Mennesker, og skulde bestaae af Mennesker — af feilbare og feilende Mennesker, som, overladte til sig selv, maatte falde fra den ene Bildfarelse i den anden, og saaledes efterhaanden blive istand til, til ubodelig Skade for Sjælene, at kvæle de evige Sandheders guddommelige Sæd baade hos sig selv og Andre. Men det var for at forebygge denne Ulykke, at vor guddommelige Frelser, da Han grundlagde sin Kirke, omgav den med en saa stærk Muur af Naade- og Bemyttelsesmidler, at den i sine Fremstillinger og Udviklinger af Troes- og Sædelæren aldrig og ingenfunde kunde falde i Bildfarelse.

Dengang da Jesus Christus stod i Begreb med at forlade Jorden, vare hans Disciple bedrøvede og modløse. Men Han trøstede dem med de Ord: „See, Jeg er med Eder indtil Ti-

dernes Ende." Med disse høitidelige Ord lovede Han altsaa, at Han vilde være med sine Apostle og deres Efterfølgere indtil Verdens Ende. Men har Kirken sin Stifter, Jesus Christus stedse i sin Midte som sin almagtige Hjalper, saa kan den umulig være feilbar. Ikke blot i Medfør af sin guddommelige Allestedsnærværelse, men med sin forenede Guddom og Mennekevæsen er Jesus Kristus stedse nærværende i Sin Kirke, og giver i det allerhelligste Sacrament sig Selv som Pant for Opfyldelsen af sin Forjættelse. Enhver Bildfarelse fra Kirkens Side vilde altsaa falde tilbage paa Ham, dens Hjalper og Herre, der saa høitidelig har borget for dens Uforgængelighed og Ufeilbarhed.

Men Christi Ord: „See, Jeg er med Eder etc.“ have ogsaa en dybere Mening. De indeholde Overførelsen af Christi guddommelige Mission paa Apostlene. De ere et Udtryk for den Substitution, hvorved Christus efter sin Hjemgang til Faderen lader sig erstatte her paa Jorden ved en anden, ved en moralsk Personlighed, for at denne vedvarende skal leve Hans Liv blandt Menneffene, fortsætte Hans ophoiede Embede, og tjene Ham som Medskab for Vedligeholdelsen og Forplantelsen af Hans guddommelige Religion. „Mit er givet al Magt i Himlen og paa Jorden,“ siger Christus; „gaaer derfor hen og lærer alle Folk; og see, Jeg er med Eder indtil Tidernes Ende.“ Det er, som om Han havde villet sige: Mit er givet al Magt, og denne Magt meddeler Jeg Eder, forat I, udrustede med den, skulle indtage Min Plads i Lærembedet. Frygter ikke, naar I see hen til Eders egne svage Kræfter, thi Jeg vil bestandig være med Eder, staae Eder bi, og ikke lade Eder ligge under for denne Verdens Magter. Men hvad maatte man tænke om Christus, naar Han vel havde ladet Sig og Sin Virksomhed i moralsk Forstand fortsætte ved Kirken, men Kirken dog havde været istand til at lære det Modsatte af det, som Han har lært, dersom den istedetfor Lys var istand til at udbrede Mørke, og istedetfor Sandheden Bildfarelse? Kristus havde da lovet sin Kirke Sin guddommelige

Bistand, og alligevel overladt den til sig selv; med andre Ord: Han havde, dersom dette kunde tænkes muligt — bedraget baade sine Apostle og den hele Menneskeslæggt!

De Troende kunne derfor med Sikkerhed gjøre Regning paa Kirkens Ufeilbarhed, og Christi mangehaande Udsagn have hævet denne Sandhed over enhver Tvivl. Hvor Kristus taler om det Fundament, paa hvilket han vil bygge sin Kirke, siger han: „Paa denne Klippe vil Jeg bygge min Kirke;“ og taler han om de Fjender, som fra alle Sider skulle bestorme og bekæmpe den, saa forsikrer han, at „Helvedes Porte aldrig skulle overvælde den.“ Forjætter han sin Kirke en overnaturlig Bistand, og trøster han den med Løftet om sin Nærvarrelse, saa tilføier han endnu, at „den Helligaand skal lære den al Sandhed.“ Beskriver han Kirkens uroffelige Fasthed i Troen og Læren, saa kalder han den igjennem sin Apostels Mund: „Den levende Guds Tempel, Sandhedens Støtte og Grundvold.“ Med eet Ord: Kirken er, efter Apostlens Udsagn, Christi Regeme, som Han Selv udfylder, et Regeme, til hvis fremstridende Vægt i Sandhed og Kjærlighed Kristus selv har befuldmægtiget Hyrder og Lærere, for at de Troende aldrig skulle vakle og falde i Vildfarelse. Men, naar Kristus selv har forsynet sin Kirke med Hyrder og Lærere, forat den skulde blive bevaret i Sandheden og Kjærligheden indtil Tidernes Ende: Hvorledes kunde da disse Hyrder nogensinde blive Vildfarelsens Forkyndere?

Christus har altsaa indrettet sin Kirke saaledes, at den ingeninde kan geraade i Vildfarelse, og naar dette forholder sig saaledes: hvor og naar vil da dens Ufeilbarhed vise sig i et klarere Lys, end paa en almindelig Kirkeforsamling? — Alle katholske Theologer ere enige om, at et af Christi Stedfortræder præsideret almindeligt Concil repræsenterer hele Kirken, saaledes at det virkelig (in actu) er den lærende Kirke. Der er det Samfund, i hvis Midte Kristus vil forblive indtil Dagens Ende, og som den Helligaand lærer al Sandhed. Der er Klippen, fra hvilken Vantroens Bolgengang tøruer af-

mægtig tilbage; der er Grundpællen, paa hvilken den hele Bygning hviler. Der ere de Mand forsamlede, som den Helligaand har be-
 stiftet til Biskopper i Kirken; der høres Hans Næst, hvemt
 Kirkens høieste Herre har kaldet til at befæste sine Brødre i
 i Sandheden. Hvad kan der mere forlanges for at tilkjende
 Conciliet Ufeilbarhedens Naadegave? Den katholske Kirkes
 Lærere erklære eenstemmig, at Ufeilbarhed i Lærembedet alle-
 rede tilkommer Paven alene, naar han taler i Kirkens Navn
 (ex cathedra); men de, som bestride Gyldigheden af denne
 Sætning, maae dog i det mindste indrømme den af sine Bi-
 skopper paa et almindeligt Concilium omgivne Pave en fuld-
 kommen ufeilbar Læreautoritet. Derfor gjaelder Underkastelsen
 under Conciliernes Afgjørelser som det Kjendemerke, hvorved de
 sande Troende adskille sig fra Hæretikerne. Enhver, som i Tid-
 tiden var mistænkt for Arianisme, maatte spørge paa det Ni-
 cæenske Conciliums Tro; af dem, som vare anlagede for Nesto-
 rianisme, forlangte man Anerkjendelse af Conciliet i Ephesus;
 og i vore Dage lader man de Protestanter, som vende
 tilbage til den katholske Kirkes Skjød, aflægge den af Pius
 IV. forefrevne tridentinske Troesbekjendelse. — Conci-
 liernes Autoritet er hverken mere eller mindre, end Christi egen
 Autoritet, saaledes som han taler til os igjennem Kirkens Mund.

Den, som kun overfladisk kommer i Berøring med den
 katholske Sandhed, kunde vel være tilbøielig til, vel at ind-
 rømme de første Aarhundreders Kirke Ufeilbarhed, me-
 dens han nægtede Kirken i dens nuværende Skikkelse denne Egen-
 skab. Man slutter i denne Henseende ialmindelighed saaledes:
 I hine første Tider, der stode den apostoliske Kirke saa nær,
 kunde vistnok Troen bevares i dens fuldkomne Reenhed; men
 hvorledes skulde man kunne antage Muligheden heraf om de
 efterfølgende Tider og den nuværende Tid? I dette lange

mellemliggende Tidsrum kan det jo ikke være andet, end at mangelags Forvanskninger maae have indfneget sig! Saaledes tale Nutidens Rationalister, blandt hvilke det længe har været Mode at indflæde deres Tanker i det 16de Aarhundredes Talemaader, og istemme Propheten Jeremias' Klage over, at Aandens rene Guld er forfalsket, og Sandheden forsvunden fra Jorden. Det skal først være i det 19de Aarhundrede, at Kirken har begyndt at rense sig for den Røst, som i Tidens Løb har ansamlet sig paa dens Vegeme, for ved denne Rutring og Fornælse at gjenvinde sin oprindelige Skjønhed!

Istedetfor ethvert andet Svar kunde vi gjøre denne nye Udgave af Reformationen det Spørgsmaal, om dens Forlagere og Forhandlere i vor Tid virkelig for Alvor selv troe, at det er blevet dem forbeholdt, ved et særegent Nyktræk at opdage de Lægemidler for Kirkens Sygdom, som de nu, da Reformatorerens Være forlængst er opgivet, maae tilstaae, ere undgaaede deres aandelige Stamsfædres Skarpsnyethed? Er det tænkeligt, at Gud skulde have benaadet Efterfølgerne af en Henrik VIII. og det 16de Aarhundredes øvrige „Kirkeforbedrere“ med et saa ophøiet Kald, — at det Hverv, at forbedre og fuldstændiggjøre Verdensforloferens Værk, skulde være overdraget til Mand, som ved Kirkens Fornælse og Gjenfødslen af den oprindelige Christendom forstaae Helligdommens Blændring og Sæcularisering? Dette maa dog antages at forekomme selv mange af vore Modstandere saa uantageligt, at vi vel tør spare os den Uleilighed at opholde os længere ved denne paradokse Paastand. Vi tillade os derfor uden Omsvøb at opstille de Sætninger, hvorpaa vi grunde vor Paastand om Conciliernes Ufeilbarhed.

Vi sige da først: Conciliernes Decreter om Kirkelæren ere ufeilbare, fordi Kirken er uforgængelig. Eller vi sige med andre Ord: Den Paastand, at Christi Kirke har aftaget i Henseende til Troens Ræenhed er ligesaa falsk, som den modfatte — at Kirken hverken nogenstunde kan ophøre at være til, eller være udsat for, at dens indre og væsentlige Fuldkom-

menhed nogenfinde skulde aftage eller undergaae nogen Forandring, er sand*). Og vi tilføie endnu, at, dersom det var moralsk muligt og logisk tænkeligt, at Kirken nogenfinde havde haft eller kunde have haft den Hensigt at forfalste sin Tro, saa vilde dette aldrig være lykkedes den!

Og hvorfor ikke? — Christi Kirke er, ligesom saa mange reent menneskelige Indretninger, i Verden og bestemt til at indvirke paa Verden; men den adskiller sig fra dem alle derved, at den ikke er af Verden, og tilhører derfor ikke Verden. Dens Stifter Jesus Christus har forbeholdt sig selv at lede og styre den. Betjener han sig end derved af Mennesker som sine Redskaber, saa har han derfor ikke trukket sin almægtige Guddomshaand tilbage. Hvor menneskelige Kræfter ikke formaae at borge for Kirkens sikkre Fremgang og Udvikling, der træder Han til med Sin guddommelige Almagt, og gjør med Væthed Sin Villie gjældende. Saaledes aabenbarer Han sin Kirkes Uförgængelighed. Vi indrømme, at Kristus kunde have valgt en anden Vej til Fuldbyrdselsen af Guds Raadslutning til Verdens Frelse. Han kunde nemlig for visse Tilfælde have fastsat, at den himmelske Skat af aabenbarede Sandheder, som Han har tiltænkt og stænket Menneskene, igjen skulde fratages dem, for det Tilfælde, at de gjorde sig denne hans Velgjerning uverdige. Kristus kunde altsaa have haft Grund til, i dette Tilfælde af Ulydighed og Utrofast, at tage sin Kirke bort fra Jorden. Men det har behaget vor Freløser's guddommelige Barmhertighed at handle anderledes. Den vilde paa den ene Side forunde vor Frihed det videste Raaderum, saa vi kunne tilbagevise Kirken med alle dens Raadegaver, Sandheder og

---

*) Vi oversætte det latinske „indefectibilis“ ved uförgængelig, og indbetatte i dette latinske Udtryk de to ovenfor betegnede Kjendemerker, der i deres uadskillelige Forening udtale den Sandhed, at Kirken indtil Tidernes Ende vedbliver at være hvad den var i dens Tilværelses første Dieblif — i det Dieblif, da den udspraug af sin guddommelige Stifters Hjerteblod. Forf.' Num.

Frelsesmidler, og paa den anden Side vilde den — hvad Retning vor Frihed end maatte tage — bevare Kirken tilligemed de i den skjulte Naadeskatte indtil Tidernes Ende uberørte af Forkrænkelighedens Magt. Kirken skulde altsaa efter Guds Raadslutning være uforøgengelig. Derpaa har den evige Faders almagtige Son indsat sit Ord; derfor borge den Helligaands Forjættelser. Himmel og Jord skulle forgaae, men den guddommelige Sandhed skal aldrig forgaae! Det er altsaa umuligt, at Christi Kirke nogensinde kan lide Skade paa Troens Reenhed.

(Fortjættels.)

Conciliet og Paveus Useilbarhed.

Da Overskriften til de her følgende Bemærkninger under de nærværende Omstændigheder let kunde vubringe Læseren en Forestilling, som er disses Hensigt aldeles fremmed, undlade vi ikke strax paa Forhaand at give en Forklaring om Anledningen til, at vi tillade os en Udtalelse om dette Punkt, hvis offentlige Drøftelse vi for vor Deel og i og for sig ansee for meget ubetimelig. Men naar et Anliggende, hvorom selv flere af den katholske Kirkes høieststillede Repræsentanter, altsaa Mænd, hvis Nidkjarhed for Kirkens Sag og Christenhedens sande Vel er noksom bitterlig for hele den katholske Deel af Verden, have yttret afvigende Meninger, med den største Ugenerthed discuteret i de politiske Blade, og for en Læsefreds, der ikke kan have noget Skjon om Vardien af hvad der i denne Retning bydes den; og naar derhos de fremførte Meninger og Paaastande, samtidig med, at de forraade den meest forbausende Uvidenhed om Alt, hvad der maa kaldes Forudsætninger for Competence til at tale med om denne Sag, kastes ud i det store Publicum med en Suffisance, som vare hine Formeninger aldeles useilbare Sandheder — under disse Omstændigheder maa det dog vel findes betimeligt, at ogsaa de, der ere sig bevidste at kunne sige noget Fornuftigt, levere deres Bidrag til Opklaring af adskillige store Misforstaaelser.

Vi sigte med ovenstaaende Bemærkninger nærmest til et Par Artikler i den Berlingske Tidende, hvis Forfattere have paataget sig det Hverv, at vejlede den offentlige Mening til en fra det protestantiske Standpunkt utvivlsom correct og Alt udtømmende Vurdering af den nærværende almindelige Kirkeforsamlings Idrætter og Hensigter. Den første Artikel (29de Novbr.) skulle vi her af Hensyn baade til de Skranker, vort Blads ringe Omfang sætter os, og til Artiklens Beskaffenhed lade ganske uberørt, og kun til dens Charakteristik*) anføre, at den, med den meest afgjorte Sikkerhed for Rigtigheden udtaler den Sætning, at det kun er et Tidsspørgsmaal, naar de hidtil katholske Nationer engang skulle „emanciperes fra Pavedømmet.“ Den fører altsaa det samme uforklammede Sprog, som man er saa vant til at høre: Katholicismen er en forældet til Verdensdommen hjemfalden Institution, og Sandhed og Ret ere baade for Tid og Evighed blevene monopoliserede for Protestantismen. De fra Pavedømmet allerede mere end tre Aarhundreder tilbage „emanciperede“ Lande gaae i den historiske Udvikling foran i Folkenes Rækker; de katholske Folk have i al denne Tid ligget i Dvale, ere i alt Fald først unlig vaagnede, og begynde nu ogsaa at reise sig med Pavedømmet, og maae nødvendig følge det givne lysende Exempel paa Fremskridt til Frihed og Oplysning!

Hvad vi derimod her finde os foranledigede til at paatale er den overfladiske Løshed, hvormed en senere Artikel i samme Blad (8te og 8de Decbr.) i den meest apodictiske Form udtaler sig om, ikke blot hvad Paven skal have i sinde at forelægge Conciliet til Forhandling, men ogsaa hvad han vel oprindeligt havde havt i sinde at lade Conciliet drofte, men nu, ligeoverfor Pressens og den offentlige Menings kraftige Indsigelser, af nødvendige Klogskabshensyn sagtens vil vogte sig for at reise nogen yderligere Discussion om; og som Exempler paa denne sidste Klasse af Themaer anføres Pavens Ufeilbar-

---

*) For dog at meddele et Par Exempler endnu: Den katholske Kirke siges nu at være bleven overflødig (!), de italienske Kirke- og Klosterslyndringer kaldes en Esterkommelse af Tidsaandens Fordringer, ligesom Kirkens bele Styrelse og Conciliernes Beslutninger betragtes som reent menneskelige Arrangements, der indrettes og beregnes efter Omstændighederne etc. etc.

hed*) og Sætningerne i den pavelige Syllabus af 8de Decbr. 1864**).

Vi bede her ethvert Menneske, der har en Smule Taft for aandelig Selvvurdering og literar Væfedenhed, at anstille en lille Sammenligning. I den katholste Christenhed have for nærværende Tid — for blot at nævne nogle enkelte fremragende Personer — en fransk Biskop, nemlig Mægr. Dupanloup af Orleans og en berømt tydsk Theolog, Professor og Domprovst Döllinger, udtalt sig mod Vætimeligheden af, at den pavelige Ufeilbarhed nærmere defineres af Conciliet, og erklæres for en Troesætning; hvorimod ikke mindre vægtige Stemmer, f. Ex. Erkebiskop Manning af Westminster og Biskop De Champs af Mecheln o. fl., med samme Overbeviisningens Energi have udtalt sig for Vætimeligheden af denne Sætnings Dogmatifering. Men begge Parter ere aldeles enige i Henseende til dette Spørgsmaals Realitet, eller ere med andre Ord enige med hele Kirkens øvrige nuværende Episkopat, som med den umaadelig overveieude Deel af samme i hele den christelige Fortid, samt med det katholst-troende Folk over hele Jordkredsen i Fortid og Nutid om, at anerkjende Pavens ufeilbare Dommermyndighed i Troesfager. Disse kirkelige Overhyrderes og Theologers Controvers gjælder ene og udelukkende Spørgsmaalet om Vætimeligheden af, at en Sætning, som alle Katholiker stedse have anerkjendt for at være sammenvojet med Kirkens hele Organisme, netop nu, i denne bevægede Tid, paa den her omtalte Maade fremhæves — i denne Tid, hvori lidenskabelig Fordomsfuldhed i Forening med vantro Tvivl og sophistisk Kritik i alle Retninger rokke ved

*) Vi skulle her ikke forholte Læjerne en sproglig Curiositet, nemlig det baade i denne og tidligere Vertinsatte Artikler brugte Udtryk „Pavens Ufeilbarlighed“ og den „ufeilbarlige Pave“. Det Vatterlige i denservanfuing behøver ingen Forklaring.

***) Ved Siden af den skarpe Tadel, vi ikke kunne tilbageholde, af den aumassende Ufeilbarheds Mine, hvormed et saa udbredt Blad som B. T. henkaster sine høit feilbare og aldeles uhjemlede Forestillinger om Conciliets Forhandlinger, undlade vi ikke at bevidne dette Blad vor Aerkjendelse af den anstændige Tone, der gaaer igjennem denne Artikel i det Hele. Vi paassjonne dette saa meget mere, som der samtidig dermed af et andet Blad udbredtes en sand Smudsartikel om Conciliet, af en saa vderlig gemeen Beskaffenhed, at vi kun i den forvorpueste Deel af den demoraliserede wienste Jødepresse have seet Sidestykker dertil.

Overbeviisningen om de høieste Sandheder, og derfor med en saa ualmindelig Energi have vendt deres forenede Kræfter mod den Kirke, der her i Verden er den eneste virkelige, concrete og synlige Repræsentation for Christendommen som een samlet af Verden uafhængig Samfundsmagt. Det er ene her om Striden dreier sig; thi begge Parter erklære forud deres fuldkomne Underkastelse under Conciliets Afgjørelse. Det bedes nemlig bemærket, at Troen paa den Helligaand, som Kirkens guddommelige Forsyn, i den katholske Kirke ikke er en arktesløs Theori, eller en dunkel og ubestemt Forestilling om Guds forborgne Indvirkning paa Menneskenes indre Liv, men en praktisk Realitet, der bærer hele det katholske Kirkebegreb. Derfor horer og respecterer enhver virkelig Katholik den Helligaands Røst og Kirkens usynlige Overhoveds Bud i Pavens og Conciliernes Decreter, og derfor berøres ingen saadan Katholik af de mange besynderlige Bekymringer, som for nærværende Tid saa stærkt afficere ogsaa den Deel af Verden, hvem Pavens og Conciliets Forehavender ere ligesaa fremmede, som hvad der foregaar i China eller Japan!

Vi tvivle nu slet ikke om, at de som fremfor Alt sætte Friis paa Frihed til at ræsonnere og opponere mod Alt, hvad der iblandt dem gjælder for Autoritet, ansee denne Underkastelse for at være aldeles uforenelig med den sande Menneskeværdighed og de ufortabeligste Menneskerettigheder. Men disse ærede Medborgere tillade vi os blot at gjøre det Spørgsmaal: om de virkelig ansee den modsatte Tilstand — uendelig Meningsforstjællighed og Strid om de vigtigste aandelige og tidslige Anliggender — for en ideal Samfundstilstand, eller, om de for Alvor finde, at der er nogen Mening i, at have Autoriteter, og følgelig principielt at tilkjende disse Autoriteter Ret til at fordrø Auerkjendelse og Lydigheid, og — i Praxis ved enhver Leilighed at protestere mod denne Autoritetens Ret? Vi tillade os endvidere at spørge, hvorledes man — Spørgsmaalet reent filosofisk betragtet — vil forlige Begrebet om guddommelig aabenbaret, for alle Tider og for hele Evigheden gyldig Sandhed med den almindelige menneskelige Usikkerheid og Feilbarheid med Hensyn til Sandhedens Erkjendelse og Efterlevelse? Saaledes som Christus eengang har indrettet sin Kirke — efter dens Udspring og indre Væsen guddommelig, i denne Synlighedens Verden derimod et Afbillebe af hans Menneskevordelse og Menneskeliv, altsaa sammenvoyet med og baaren af det menneskelige Livs Udviklingsformer, for at kunne fortsætte og erstatte

hans sunnlige Nærværelse — finde vi dens Organisation og Styrelse af en høieste menneskelig Repræsentation, som paa en overnaturlig Maade ledes i sine Beslutninger og Handlinger af den guddommelige Sandheds, Viisdoms og Kjærligheds Aand, at være det fuldkomne, aldeles adæquate Udtryk for den Guddomstænke, der har aabenbaret sig i Kirkens Stiftelse. Ingen som troer paa Opfyldelsen af Christi Løfte — at han vil være med Kirken alle Dage, og at hans Aand stedse skal veilede den til Erkjendelsen af den fulde Sandhed, og bevare denne Sandhed uberørt af Verdens Vildfarelser, kan konsekvent bestride denne ideale Tilstands Virkeliggjørelse i den katholske Kirke, eller benægte den hermed givne Nødvendighed af Kirkens dogmatiske Ufeilbarhed og den kirkelige Lydighed; thi vi sige atter her: Hvorledes man end i andre Sphærer betragter Forholdet imellem de ideale Tilstande og de givne reale Forhold: i Livets allerhøieste Sphære, som for ethvert Menneske bestemmer Bestaffenheden af hans Forhold til Eviigheden, maa Idealet være virkeliggjort. Dersom dette ikke var Tilfældet, vilde det Ideale i alle andre Skikkelser fordunste i den taagede og trostesløse Skuggeverden, det phantastiske Drommeliv, hvormed det forchristelige Hedenskab vel forfjønede — men forgjaves søgte at forevige denne Verdens salmende og forsjængelige Herlighed og Storhed, forgjaves søgte at skjule og overvinde dens Elendighed og Bedersfyggelighed!

(Fortsættes.)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den pavelige Nuntius i Paris, M^{rs}gr. Chigi, har indberettet, at den franske Regjering er fast besluttet paa under Conciliet at beskytte den hellige Stol mod ethvert Angreb fra Kongeriget Italiens Side, samt at der nylig er afgaaet en Befaling til Armeecommandoen i Lyon om uopholdelig at fordoble Occupationsarmeens Styrke i Tilfælde af en Overstridelse af det pavelige Gebets Grændse.

— Fra Florenz skriver man, at Garibaldianerne paa deres sidste Congresser have besluttet, for det Første ikke at foretage Noget mod Rom.

— Fra Schweits indløb i den senere Tid foruroligende Efterretninger om Cardinal, Greve Reischach (tidligere Erke-

biskop i München) Sundhedstilstand. Denne Kirkefyrste har udfoldet en saa stor Virksomhed ved de omfattende Forarbejder for Conciliet, at denne Drexanstrængelse har haft en skadelig Indflydelse paa hans Helbred, og derfor gjorde en Recreationstrejfe til Schweits nødvendig. De nyeste Kirkeblade bringe imidlertid den i alle romerske Kredse med udeelt Glæde modtagne Efterretning, at der er indtraadt en afgjort Bending til det Bedre i Cardinalens Befindende, og at han ventes tilbage til Rom i Løbet af denne Maaned.

— Som bekjendt have enkelte Flyveskrivter udtalt Bekymringer med Hensyn til en beirngtet Indskrænkning af Tale- og Forhandlingsfriheden paa det tilstundende Concilium; og Dagspressen har senere ikke forsonet at udbrede denne Mening i videre Kredse. Da man ved en Velighed talte til den h. Fader herom, sagde han:

„Disse Folk troe, at Conciliet vil blive et Deputeretkammer, og Biskopperne Deputerede, hvilke Præsidenten fratager Ordet og kalder til Orden. De troe, at Kirkens og Paven's Forhandlinger ligne Debatterne om nogle Lovforslag, Udgifts-overflag og Skattepaalæg; men de kunne fuldkommen berolige sig i denne Henseende. Hvad Talefriheden angaaer, saa forstaaer man paa et Concilium noget ganske Andet derved, end den blotte Frihed til uforbeholdent at udtale en Anskuelse; den er meget mere ethvert Medlems ubetingede Frihed til, uden Forbehold at fremsætte sine Ønsker, Anskuelser og Ideer om hvad der tjener til Gavn for alle katolske Christne, eller for enkelte Dele af Kirken, og til at foranledige disse Anskuelser's nærmere Overveielse. Majoriteten paa et Concilium maa, for at gjøre Conciliets Beslutninger gyldige — saaledes har man bestandig holdt for — være noget ganske Andet end en Kammermajoritet, hvor nogle faa Stemmers Overtaal er tilstrækkeligt for Vedtagelsen af en Lov. En ringe Majoritet regnes her for eensbetydende med Stemmelighed, og man vil i et saadant Tilfælde paa Conciliet ikke fatte nogen Beslutning, men lægge Sagen ad Acta. Hvad Conciliets Barighed angaaer, saa lader sig derom Intet forud bestemme. Gjenstandene for Forhandlingerne ere saa mange og saa vigtige, at der vil være Tid til at blive færdig med dem.“

Italien. I Anledning af Kongen af Italiens nylig overstandne farlige Sygdom berettes, at den kongelige Patient under Bølselsen af, at hans Liv svævede i alvorlig Fare, begjærede Bodens h. Sacrament. Erkebiskoppen af Pisa skal

i det første Lieblif have nægtet den excommunicerede Konge Dødsfacramenterne. I denne Anledning har en Deel af den alvidende Dagspresse fortalt deres Læsere ganske befyndelige og mærkværdige Ting, navnlig af den Art, som ingen Uvedkommende enten er berettiget eller istand til at vide eller fortælle noget om. Factum er, at Kongen har modtaget Dødsfacramenterne, og at han strax efter sin Helbredelse er bleven ægteviet til en vis Sign. Rosina, en Kvinde af simpel Herkomst (Datter af en Tambourmajor), med hvem han i en længere Aarrække har levet i Concubinatus. Vi tilføie fremdeles, at der baade i Rom og de forrige romerske Provindsfer daglig er bleven bedet for denne Konge, som har tilføiet Kirken og dens Tjenere saa store Forurettelser. Men jaaledes har Kirken altid gjengjældt sine Fjender!

Northamerica. Americaniske Blade indeholdt i Slutningen af October forskjellige morsomme Beretninger om, hvorledes P. Synacinte ved sin Ankomst til New-York den 18de Octbr. blev maltrakteret af americaniske Damer og Herrer, især Bladredactører, der bestormede den ulykkelige Pater med Svuldestbeviisninger, og Alle absolut vilde have en Samtale med ham. Et Telegram behudede ham fremdeles glimrende Trosbeviisninger i Boston, hvor Stadens samtlige protestantiske Geistlige vilde modtage ham med stor Pomp. „Skulde P. S.,“ tilføier Meddelelsen, „dog ikke snart faae Tidene op?“ — Efter en senere Beretning skal Abbe Vonson (den tidligere P. Synacinte) have givet de protestantiske Geistlige baade i Boston og andesteds en Erklæring, som aldeles har tilintetgjort de glade Forhaabninger, hvormed de have feiret hans Ankomst. Paa det Spørgsmaal nemlig, om de turde vente noensinde at kunne hilse ham som Medlem af deres Troessamfund, svarede den ulykkelige Abbed kort og bestemt: „Nei aldrig!“ Han vilde vedblive, sagde han, at være Katholik saa længe han levede, og havde ikke protesteret mod Kirken, men kun mod hvad han ansaae for Misbrug i Kirken. Saa befyndeligt dette klinger, og saalidet Expatrens Adfærd egner sig til at have indbildte eller virkelige Misbrug, saa kan man dog ikke andet end glæde sig over hans bestemt erklærede Afsty for et formeligt Apostasi. Man har iøvrigt Veilighed til, med Hensyn til ham allerede nu at bemærke Gjentagelsen af den gamle Erfaring om Verdens Utaknemmelighed! Den løfter for nogle Lieblikke Enhver til Skyerne, som glæder den ved at opponere med Kirken, for ligesaa hurtigt at overantvorde dem, der have viist den denne

Tjeneste, til velfortjent Glemsel og Ringeaagt. P. Hyacinthe var en Mand af Betydning og stor Indflydelse, saalange han var et levende Lem paa Kirkens store Legeme. Løsrøven fra Forbindelsen med dette vil han synke ned til en Ubetydelighed, og blive lidesaa hurtigt glemt i America, som han allerede er blevet det af den Presse, som her i Europa med saa stor Beundring tiljublede ham sit Bifald.

— Fra New-York meldes, at Hr. Stone, Prædikant i den saakaldte Episkopssect og Præsident for Collegiet i Geneva (i Staten New-York) for kort siden er vendt tilbage til den katholske Kirke. — Erkebiskoppen af St. Francisco i Californien saavel som flere americanste Biskopper tiltraadte i October Maaned Reisen til Rom. Overalt har Præstestabet og paa flere Steder tillige Befolkningen tilstillet Biskopperne rigelige Bidrag til Bestridelsen af de betydelige Omkostninger, der ere forbundne med deres Reise og Ophold i Rom, og paa flere Steder har den katholske Deel af Borgerne foranstaltet Afstedsfester for de bortrejsende Biskopper.

Kjøbenhavn. Den Begeistring, som Conciliets nærførestaende Begyndelse overalt havde vaakt hos alle gode Katholiker, har med hver Dag antaget større Dimensioner. Overalt, dog især i Frankrig og Italien, og i sidstnævnte Land fornemmelig i Turin, tilstilles der de Blade, der repræsentere den katholske offentlige Mening, betydelige Bidrag til at lette den h. Fader de store Udgifter, som Conciliet medfører. L'Univers anmelder for den korte Tid siden Indsamlingens Begyndelse allerede under 22de Novbr. Modtagelsen af ialt c. 73,000 Fr. Dette anføres blot eksempelvis, og for at opfordre vore katholske Landsmænd til, ved Indsamlingen af Peterspengen for næste Kvartal paa samme Maade i Gjærningen at vise deres Deeltagelse for en Begivenhed, som enhver samtidig Katholik maa prise sig lykkelig ved at opleve.

— 3 Anledning af den i vort Nr. 24 ved en Feiltagelse meddeelte Efterretning om, at tre anglicanske Biskopper skulde være dragne til Rom, for inden Conciliets Åbning at træde over til den katholske Kirke, undlade vi ikke at bemærke, at denne Misforstaaelse var foranlediget ved et engelsk Blad (Pal-Mal-Gazette), som i en længere Artikel om de anglicanske Kirkeforhold fortalte sine Læsere, at tre af Høikirkens Biskopper stode i Underhandling med den h. Stol om Vilkaarene for, med Bibeholdelse af deres geistlige Stilling, at kunne træde over til den romerske Kirke. Medens denne foregibne „Under-

handling", i det mindste forsaavidt de antydedede „Bilkaar“ angaaer, har viist sig at svæve i Luften, er det derimod en Kjendegjerning, at tre anseete Præster i hiin Kirke, af hvilke den Eine er en bekjendt Forfatter, først i forrige Maaned begave sig til Rom i det omtalte Diemed.

Marieforeningen

holder sit vanlige Møde Søndagen den 19de December Kl. 4.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 19de December. 1de Adventsøndag.** Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Adventsøndag. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Adventsøndag med Prædiken. — 20. M. Vigilie. 21. Ti. Thomas, Apostel. 22. O. Faste dag og 23. Co. Feriadaag. — Fredagen den 24de Decbr., Vigilie til Mnat, er befalet Faste dag.
- Lørdagen den 25de December. Vor Herres og Frelfers Jesu Christi Fødsel.** 1ste Juledag. Sct. Ansgars Kirke. Kl. 5 første Levitmesse. Fra Kl. 6½—9½ hver halve Time en stille h. Messe. Kl. 10 anden Levitmesse med Prædiken. Kl. 12 stille Messe. Kl. 5 festlig Vesperandagt. — Sct. Knuds Kapel: Midnat Kl. 12 første Høimesse. Kl. 12¼ stille h. Messe. Kl. 9 Form. anden Høimesse. Kl. 6 Aften. Festandagt med Prædiken.
- Søndagen den 26de December. Sanct Stephans' festlige Mindedag.** 2den Juledag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Festandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Festandagt med Prædiken. — 27. M. Johannes, Apostel og Evangelist. 28. Ti. De uskyldige Børn. 29. O. Thomas, Mart. og Bisk. 30. Co. Octavdag. 31. F. Sylvester, Pave. — Paa Aarets sidste Aften holdes i St. Ansgars Kirke Kl. 6 en breidelig Takkeandagt med Prædiken og Te Déum.
- Lørdagen den 1ste Januar 1870. Jesu Omshærelse. Nytaarsdag.** Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Festandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Festandagt med Prædiken.
- Søgnedagsgudsstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagaften Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 5—9. — I Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagaften Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholik Kirkeblade“, udgaar hver anden Søndag. — Subscriptions paa denne Tidende medtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosserer C. B. Køber. Gøthersgade Nr. 5. og i alle Byer; i de danske Stater: paa de fgl. Postkontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartaler, enkelte Numere 8 Sk.

Ratholff
Kirketidende.

Et Tidsskrift
til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Udgivet

af

J. P. V. Hansen.

18de Aargang.

Kjøbenhavn.

I Commission hos Hr. Grosserer C. B. Kohrer.

J. G. d'ens Bogenhøtt.

1870.

Indholds-Fortegnelse til 18de Aargang.

I. Afhandlinger, Artikler o. dsl.

	Side.
Det forestaaende oekumeniske Concilium (fortsat fra f. Aargang)	1
Conciliet og Pavens Ufeilbarhed (fortsat fra f. Aargang)	9
Allocution, holdt ved Conciliets Aabning	17
Conciliet og Pavens Ufeilbarhed (fortsat)	22
Det oekumeniske Concilium (fortsat)	35
Conciliet og Pavens Ufeilbarhed (fortsat)	40
Det oekumeniske Concilium (sluttet)	50
Conciliet og Pavens Ufeilbarhed (sluttet)	57
Conciliet og de politiske Blade	65
St. Peterskirken og Conciliumsaaelsen	75
Conciliet og de politiske Blade (sluttet)	81
Passionshistorien, fortalt paa de hellige Steder	97
Passionshistorien o. s. v. (sluttet)	115
De underfulde Begivenheder ved Herrens Død	124
Meningforskjelligheden indenfor den katholske Kirke om den h. Stofs dogmatiske Ufeilbarhed	129
De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15de og i Begyndelsen af det 16de Aarhundrede	145
De religiøs-sædelige Tilstande o. s. v. (fortsat)	161
Augustinsforeningen	170
De religiøs-sædelige Tilstande o. s. v. (fortsat)	177
Fremtidsmoralitet	186
De religiøs-sædelige Tilstande o. s. v. (fortsat)	193
Indvielsen af en katholic Kirke i Odense	201
De religiøs-sædelige Tilstande o. s. v. (fortsat)	209
En kirkepolitisk Maasvare	217

	Side.
De religiøs-sædelige Tilstande o. s. v. (fortsat)	225
En kirkepolitisk Manøvre (sluttet)	232
De religiøs-sædelige Tilstande o. s. v. (fortsat).	245
Conciliet og „dansk Kirketidende“	252
De religiøs-sædelige Tilstande o. s. v. (fortsat).	261
Conciliet og „dansk Kirketidende“ (sluttet)	269
De religiøs-sædelige Tilstande o. s. v. (sluttet)	277
Det Vaticanste Conciliums Decret om Pavenes dogmatiske Ufeilbarhed	286
Bogtrykkerkunsten og Protestantismen.	295
Pius IX. og den nærværende Krig.	501
Bogtrykkerkunsten og Protestantismen (sluttet)	509
Æhismæet i den Armeniske Kirke	515
Forreformatorer og Efterreformatorer	525
Æhismæet i den armeniske Kirke (sluttet).	532
Petrus Valbus	541
Rongeriet Italien og Rom	547
Vincentinsforeningen	549
John Wielisse og Johan Hus.	557
En paanødt Erklæring	581
Hieronymus Savonarola	589
En paanødt Erklæring (sluttet)	595
Encyclica fra Hans Hellighed Pius IX.	405

II. Kirkelige Efterretninger.

Rom: S. 15, 28, 45, 60, 76, 90, 108, 127, 141, 155, 170, 188, 205, 220, 240, 256, 274, 507, 518, 554, 550, 565, 583, 598, 417. —
 Kjøbenhavn: S. 14, 31, 158, 191, 325, 372, 387, 405. — England:
 S. 14, 289. — London: S. 225. — Frankrig: S. 50, 95, 156, 257,
 288, 521, 400. — Tyskerrig: S. 46, 189, 508, 539, 585, 401. —
 Tidskland: S. 110, 158, 175, 522, 537, 568, 585, 400. — Mainz: S.
 47. — Münster: S. 78, 403. — Wien: S. 520. — Italien: S. 78,
 536. — Schweiz: S. 175. — Rusland: S. 190, 289. — Nordamerika:
 S. 62, 245, 291, 559, 555, 587. — China: S. 290, 522. — Spanien:
 S. 291. — Ostindien: S. 554.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 1.   Søndagen den 2den Januar.   1870.

Indhold: Det forestaaende oekoumeniske Concilium. — Conciliet og Paveus Ufeilbarhed. — Kirkelige Efterretninger: Rom, England, Kjøbenhavn.

Det forestaaende oekoumeniske Concilium.

IX.

Om Conciliernes ufeilbare Autoritet.

(Fortsættelse fra Nr. 26 f. A.)

Men maa det end befindes at være ganske naturligt, at de guddommelige Forjættelser ikke have stort at betyde i Rationalistens Sine, saa har man dog al Grund til at forundre sig over, at de Christne, som ved alle Leiligheder henvise til Bibelen, og, ligesom vi, i dens Ord are den levende Guds Udsagn, kunne være istand til at miskjende Kirkens Uforgængelighed i den Betydning, som vi ovenfor have omtalt, efterfom de guddommelige Forjættelser derom ere udtalte med en uimodstaaelig Klarhed saavel i det gamle som i det nye Testament. Vi bemærke herom blot, at Christus, naar han hoitidelig erklærer det for sin Hensigt, at ville boe iblandt Sine indtil Tidernes Ende, dermed viser hen til Fortidens Forjættelser og bevidner deres Opfyldelse. Herom siger den h. Bernhard: „Det forholder sig i Sandhed saaledes: hverken nu eller nogenstunde kan den christne Slægt forgaae; aldrig skulle Tro og Kjærlighed forsvinde fra Jorden. Mægtigt have Vandstrøm-

mene bruset og Stormvindene raset, og Kirken er ikke faldet, fordi den er grundfastet paa en Klippe; men Klippen er Kristus. Derfor magtede hverken den verdslige Viisdoms Ordgyderier, eller Hæresiets Spidsfindigheder, eller Forfølgernes Sværd at stille Kirken fra Kjærligheden, og de ville aldrig formaae det."

Er Kirken da i den ovenfor udviklede Betydning ufor-gængelig, saa følger det af sig selv, at den i vore Dage maa være ganske den samme, som den var paa den Dag, da den fremgik af Herrens paa Korsset aabnede Sidevunde. Var den altsaa useilbar i den Stund, da den igjennem Petri Mund midt iblandt Apostlene og de Ældste i Jerusalem kunde sige: „det har behaget den Helligaand og Os“, saa er den ikke mindre useilbar*) den Dag idag, naar Petri Efterfølger Pius IX.

---

*) Ved Useilbarhed forstaae vi den fra Kirkens Væsen og Begreb uadskillelige Egenkab, at den i Kraft af dens guddommelige Stifters stedsevarende Nærværelse og den Helligaands virksomme Vistand — i Sager, der angaae Troen og Sædeligheden, hverken selv kan tage Feil eller føre Andre i Vilbfarelse, hvad enten den optræder som Vidne om en Troesfatning, eller som Dommer i Troesstridigheder, eller den gjør sin Læremyndighed gjældende, naar den underviser de Troende om Frelsens Sandheder. At Kristus har skænket sin Kirke dette Fortrin, fremgaaer af følgende Hovedgrunde: 1. Kirken er ikke istand til at opfylde sin Bestemmelse — i Henseende til Læren at repræsentere Kristus her paa Jorden, dersom den er feilbar, og kan da sølgelig ikke gjøre Ferdring paa den ubetingede Lydighed, hvortil Kristus forpligter alle sine Troende. 2. Forjættelserne om, at den Helligaand skulde veilede Kirken til al Sandhed, at Helvedes Porte ikke skulde overvælde den, at Herren selv vilde være med den — disse Forjættelser lade sig umulig forene med Feilbarhed. 3. Kristus, hvem Faderen altid hør, har bedet Ham om at hellige Apostlene i Sandheden. 4. Apostelen Paulus kalder Kirken for Sandhedens Støtte og Grundvoib. 5. Apostlene tillægge sig Useilbarhed, naar de gjøre Ferdring paa at betragtes som Sendebud i Christi Sted, naar de fordomme Enhver, som lærer anderledes end de, naar de henses beres Afgjørelser til den Helligaand. Forf. Anm.

forfamler Apostlenes Efterfølgere, hele Troens Biskopper, om sig i Vaticanet. Kirken vil vel paa det nu forestaaende Concil ogsaa tage andre Gjenstande under Behandling, fordi de Troendes nuværende Fornødenheder kræve det; men den Land, som leder dens Beslutninger, vil være den samme, som veiledede Apostel-Conciliet i Jerusalem. Det er vel andre Personligheder, som her forsamle sig, men Fuldmagten til at domme i Troessager er forbleven den samme som dengang. Petrus fører ikke her i egen Person Forsædet, men han vil beklæde det i sin Efterfølgers Person. De apostoliske Forfrevter besæde som sande Kirkelove den Kraft, som forpligter og binder de Troendes Samvittighed; men denne saume Myndighed tilkommer ogsaa de nulevende forsamlede Biskoppers Beslutninger. Forfaavidt disse Beslutninger angaae Troen og Sædne, ville de være et Udtryk for det menneskevordne Gudsords egne useilbare Kjendelser; thi Han er stedse med Sin Kirke, og Hans Land opluser og veileder den. Der gives dog isandhed Intet, som kan have en høiere Værdi for oprigtigt religiøse Gemytter, Intet som kan berede dem en større Trøst, end den Taale: Vi staae i Begreb med -- saafremt det er Guds Villie, at Conciliet kommer istand -- at opleve en af Historiens mærkeligste og sjældneste Begivenheder, idet vi see en almindelig Kirkeforsamling tage Sæde for vore Dine, en Forsamling, hvis ophøiede Formaal er mere beslægtet med Himlen, end med Jorden, et ærværdigt Senat, som ene og alene forsamler sig i det Diemed, at give Sandheden Vidnesbyrd, en høieste Domstol, der formaaer fuldkommen at løse sin Opgave, en Myndighed, som formaaer at aabne Frelsens Veie for alle dem, som ville følge dens Anviisninger, en Samling af Mennesker, der ved Jesus Christus bereder den treenige Gud den reueste Forherligelse, som her paa Jorden er mulig. Thi her er i Ordets sande Betydning ikke Tale om Andet, end om hvad der hører til den sande Bekjendelse af Troen, om trofast Kjærlighed til den aabenbarede Sandhed, og til Alt hvad der staaer i inderlig Forbindelse med denne Sandhed.

Conciliet er endvidere ufeilbart, fordi dets Overhoved er ufeilbart. Resultatet af vor forudgaaede Drøftelse var: Conciliet er ufeilbart, fordi den ufeilbare Kirke er uforgængelig. Dets Autoritet hviler, som paa to urokkelige Grundpiller, paa begge Christi Kirkes Kjendemerker: Dens Uforgængelighed og Ufeilbarhed; thi Conciliet er, som ovenfor sagt, det samme som den lærende Kirke, betragtet i dens Forening med dens Overhoved*). Hermed frembyder sig et nyt Grundlag for Conciliets Ufeilbarhed, nemlig dets Overhoveds Ufeilbarhed, forsaavidt dette ubestridelig er et fra Conciliet uadskilleligt Led af samme. For at et Concilium nemlig skal kunne have et retmæssigt Krav paa at kaldes oekumenisk, maa det være sammenkaldt og ledet af Paven, eller i det mindste stadfæstet af ham. Men, da nu Paven under Udøvelsen af denne højeste Yttring af sin Læremyndighed er i Besiddelse af den Petrus forlehuede Ufeilbarhed, saa følger atter heraf, at et oekumenisk Concilium er ufeilbart i sine Afgjørelser.

---

*) For ikke at unblade noget, som kan tjene til Oplysning om dette Punkt, ville Læserne vel agte paa, at Ufeilbarheden er forlenet det Apostoliske Læremøde for alle kommende Tider indtil Verdens Ende: altsaa ogsaa Apostlenes Efterfølgere, de katolske Biskopper. Dette fremgaaer allerede tilstrækkeligt af de Steder, i hvilke der tales om M. ddelelsen af denne Gave; Kristus stiller sig i disse kun ligeoverfor Apostlene, og ikke ligeoverfor de Troende i Almindelighed. Men, forsaavidt der hos Nogen kunde rejse sig en Tvivl herom, saa vil den være fuldbegyldig løst ved alle Aarhundreders Overlevering og Praxis, eller ved Kirkens ufeilbare Fortolkning af Christi Ord. Denne Fortolkning i Ord og Gjerning fremstiller os det med Paven forenede Episkopat, som den retmæssige Efterfølger af den under Petrus som sit Overhoved forenede apostoliske Lærercorporation. Denne er allerede i sin sædvanlige Skikkelse, som den adspredte Kirke, ufeilbar, hvad enten den udøver sit højeste Læremøde igjennem sit Overhoved for sig alene, eller som Fælledslegeme i Forening med ham. Det almindelige Concil er blot en fuldkomnere Form for den sidste omtalte Yttringsmaade. (Forf. Num.)

For at bevise dette, behøve vi kun at vise, at Paven under Udøvelsen af Kirkens overste Veremjndighed er ufeilbar. Men at bevise denne Sætning er ikke vanskeligt; thi man kan sige, at den er almindelig anerkjendt af alle den katholske Kirkes Lærere; og gives der end nogle Faa, som i dette Punkt afvige fra de Øvrige, saa er det afgjort, at disse ikke saameget have ladet sig lede af theologiske Grunde, som af reent verdslige Hensyn. Vi indskrænke os derfor til at anføre Hovedbeviserne.

Blandt det Folk, for hvilket Christus forkjendte Evangeliet, vare forskjællige Meninger om hans Person i Umløb. Nogle holdt ham for at være Johannes, Andre for Elias, Andre for Jeremias, eller en Anden af Profeterne (Matth. 16, 13). „Men I! Hvem sige I mig at være?“ spørger Christus Apostlene. Da tog Petrus til Orde, og sagde: „Du er Kristus, den levende Guds Søn.“ Læserne mærk her vel, at Kristus i sit bekjendte ovenfor anførte Svar, i de Ord, hvormed han forjætter Kirken Uforgængelighed og gjør Petrus til Klippen, hvorpaa dens faste Bygning hviler — henvender sin Tale til Petrus alene, idet han nævner ham ved hans tidligere Navn, forat Ingen skulde forvekle ham med nogen Anden; at han fremdeles giver Simon, Jonas Søn, et nyt Navn, som betegner hans nye Bestemmelse, saavel som hans urokkelige Fasthed og Bestandighed i samme: Du er Kephas, Petrus. Han giver ham den Forsikkring, at hans klippefaste Urokkelighed skal tjene til at bære Kirken: „Paa denne Klippe vil jeg bygge min Kirke.“ Og Herren tilføier det Løfte, at ingen Magt, den komme fra Menneskene eller de onde Aander, nogensinde skal faae Magt over den Bygning, som han vil grunde paa ham. Vi spørge her: Hvorledes kunde Frelseren paa en tydeligere Maade udtale sig om Petri Indefectibilitet (Uforanderlighed) i Troen, eller hvad der er det Samme: om hans Ufeilbarhed? Saaledes forholder det sig ogsaa med de Ord, som Jesus hos den h. Lucas henvender til Petrus (Luc. 22, 31, 32): „Simon, Simon! See Satans har begjæret at sigte Eder som Hvede; men jeg har bedet for Dig, at din Tro skal

ikke aflade; og naar Du engang er bleven omvendt, da styrk dine Brødre!" Herren giver her at forstaae, at Satan havde begjæret at sætte Apostlene paa Prøve; og nu — for hvem beder Christus efter sin egen Forsikring? Han siger ikke: Jeg har bedet for Eder; men: Jeg har bedet for Dig. Han nedbeder ikke Uforanderlighed i Troen for dem Alle, men kun for Petrus. Og hvilken Brug skal Petrus gjøre af denne ved Christi Bøn opnaaede Bestandighed i Troen? Han skal styrke sine Brødre. Petrus skulde altsaa sættes paa Prøve; men Christi Bøn, om hvilken Apostelen (Ebr. 5., 7.) vidner, at den altid bliver bønhørt, opræiser ham af hans Fald og styrker hans Tro, forat han i sin Taknemmelighed for denne Naade ogsaa maa belære de andre Apostle og styrke dem i den Tro, som Jesus har forhvervet ham. Tilvisse — saasandt man ellers vil tillægge dissr Ord nogen Mening, da indeholde de et klart Vidnesbyrd om Petri Embede og Forrang, om den ham af Christus overdragne useilbare Væremyndighed. Det er derfor intet Under, at hele den kirkelige Oldtid, at de baade paa almindelige og Particularconcilier forsamlede Biskopper, saavel som Kirkefædrene i deres Skrifter, stedse under de stærkeste Forsikringer have holdt fast ved Petri Primat og hans Useilbarhed*).

Vi behøve neppe at imodegaae den Indvending, at Petri Forrang skulde være indskrænket til hans Person alene. Det følger dog vel af sig selv, at, hvad der i det Foregaaende er sagt om Apostlenes Forhold til deres Efterfølgere, ogsaa maa finde Anvendelse paa Petrus og hans Efterfølgere; thi Christi Anordninger for Kirken ere ikke midlertidige, men gyldige for alle følgende Tider. Kirkens Regeringsform og Forsatning ere i deres inderste Væsen usforanderlig de samme igjennem alle Tider, medens dens ydre For-

---

*) En sammentrængt Oversigt over den kirkelige Oldtids usforandrede og sammenhængende Opfattelse af dette Punkt er givet i Perrones: Prælectiones theol. Lovanii 1846 I. p. 126. (Forf. Anm.)

mer ere en Frugt af den stedsse fremfærdende Udvikling af det oprindelig Givne; men Ingen har endnu leveret noget Beviis for, at Kirken i noget af de henrundene Aarhundreder har ombyttet sin oprindelige Forsatning med en anden, ligesom vi nok ønskede at vide, om noget tænkende Menneske vil være den Paastand bekjendt, at Kirkens og dens Overhoveds Ufeilbarhed i Læren blot skulde have været en Fornødenhed for Petri og hans Medapostlers Levetid, og ikke meget mere efter hans og deres Død, da først de heftigste Troesstridigheder begyndte at vise sig! Ingen Christen har nogenfinde draget i Tvivl, at Christi Rige, overensstemmende med de prophetiske Udsagn, skal bestaae i al Evighed, saalidsom, at Jesus Kristus udtrykkelig har vidnet, at Kirkens Herredomme først ophører med Verdens Ende. Derfor kan til ingen Tid den Klippe vakle, paa hvilken den er grundfæstet; men Klippen maatte vakle og styrte sammen, dersom ikke Petri Efterfølgere vare ufeilbare. Dette er altsaa Grunden til deres Ufeilbarhed.

Vi skulle heller ikke opholde os længe ved den Forrang, som den hele kirkelige Oldtid har tilkjendt den Romerske Kirke, netop paa Grund af dens Overhoveds Ufeilbarhed. Det er en afgjort Sag for Enhver, der har nogen kirkehistorisk Kundskab, at alle Kirkens Medlemmer overalt have indrømmet den Romerske Kirke den høieste og afgjørende Autoritet over hele Kirken; at de alle have holdt det for en Umulighed, at denne Kirke kunde geraade paa Bildfarelsens Afveje; at de ansaae det for nødvendigt at bevare Troessamfund med den, fordi der udenfor den ikke gaves nogen Sikkerhed for Rettroenhed, samt at endelig alle Hæretikernes Anstrængelser for at bringe den til Fald vare forgjæves*). Men hvorfra hidroerer vel dette

---

*) Smlgn. Perrone o. anf. St. 156, og Petr. Vallérini: De vi ac ratione primatus Rom. Pontificum. Aug. Vindel. 1770 p. 96 sqq., samt Bouix: Tractatus de Papa et de Concilio Oecumenico. Parisiis. Lecoffre, 1869. I. p. 506 sqq. Disje Skrifter henpise til en Række af Kjendsgjerninger og talrige skrift-

den Romerske Kirkes Privilegium? Hvorledes er den kommen i uimodstridt Besiddelse deraf? Intetsteds i hele den h. Skrift findes der mindste Spor af, at der er forjætted den Romerske Kirke en større Fasthed og Bestandighed, end Kirken i Antiochien eller Alexandrien, eller hvilken som helst anden Kirke man vil nævne. Naar nu desuagtet Kirkens Fædre og Lærere, dens Concilier og hele det kristelige Folk alle med hverandre erkjendte den Romerske Kirke at være i retmæssig Besiddelse af en saa ioinesaldende Forrang, saa er det klart, at denne sidste kun kan hidrøre fra Petrus, som ifølge hele Oldtidens ikke mindre enstemmige Anerkjendelse bestandig lever og regjever i sine Efterfølgeres Personer.

Vi lade nu dette Spørgsmaal, for ikke at komme for langt bort fra vor Gjenstand, berøve ved det ovenfor Sagte, og bemærke endnu blot Følgende. Et almindeligt Concilium forkynder og virkeliggjør den Ufeilbarhed, der tilkommer og tilhører Paven som Petri Efterfølger. Efterat nemlig Paven har sammenkaldt det, ledet dets Forhandlinger og ført Forsædet paa det, maa han kjende det for gyldigt og stadfaste dets Beslutninger; og efterdi herved hans Læreautoritet er almindelig anerkjendt for at være betruget mod enhver Wildfarelse, vil det Samme ogsaa gjælde om den af hans høieste Autoritet baarne og stadfæstede Forsamling. Hvad Paven uimodsigelig var beføiet til at gjøre alene, det gjør han ved denne Keilighed med større Høitidelighed, idet han forener sine Brødre i Episkopatet med sig til en fælleds Domstol, hvilken han giver dens Form, og i hvilken han ligesom er den levendegjørende Sjæl.

(Fortfætted.)

---

lige Vidnesbyrd fra de første Aarhundreder, som, betragtede i deres Seelighed og Sammenhæng, bevise, at Troen paa den romerske Kirkes Ufeilbarhed i Realiteten lige fra Begyndelsen af har været levende i hele Kirkens Bevidsthed, og har gjennemtrængt alle Stænder og Partier. Troeseenhed med Petri Stol gjalbt Alle for det sikke Kjendtegn paa katolsk Rettroenhed. (Fors'. Ann.)

Conciliet og Paven's Ufeilbarhed.

(Fortsættelse fra Nr. 26 f. N.)

Man sammenligne nu hermed — med denne Opfattelse af Kirkeidealets eller den christelige Idees concrete Virkeliggjørelse, hvorom alle Kirkens Repræsentanter, alle den apostoliske Fuldmagts og Myndigheds retmæssige Arvinger og Bærere, hvorom de alle, nu som deres Forgængere gjennem hele Fortiden, befinde sig i den fuldkomneste Overensstemmelse med hverandre, — man sammenligne hermed de apodictisk affærdigende Avisa-ræsonnements, som udslanges blandt det store Publicum af Personer, som klarlig robe, at de tale om Ting, der ligge aldeles udenfor deres Maal af Indsigt og Omdømme, som tydelig forraade, at de aldrig engang have læst et eneste katolsk Skrift om de Ting, hvilke de ikke blot tiltroe sig selv Diet til at bedømme, men anmasse sig Besoielse til at belære Tusinder af deres Medmennesker om, — som, naar de med selvbehagelig Vigtighed udbrede sig om disse Anliggender, blot eftersnakke og efterskrive hvad Andre, der ikke ere klogere end de selv, atter have taget tillaaens hos uvederhæftige Hjemmelsmand; og man vil her have Keilighed til at forbauses over den næsten utrolige Uvidenhed og Letfærdighed, som paa intet andet Gebet vilde blive taalt et eneste Dieblis, men vilde have saa blamerende Virkninger for Vedkommende, at Enhver, der blev opmærksom paa en saadan Misbrug af Pressen, vilde betakke sig for alle fremtidige Belærelser fra saadanne Læremestere! Ene med den katolske Kirke gjør man en Undtagelse; den er een Gang for alle givne til Priis for alle Dumhedens Trivialiteter, for alle den fordomsfulde Mistroiskheds avindsfulge Formodninger!

Med Hensyn til den baade her og tidligere andensteds udtalte aldeles uhjemlede Forestilling om den pavelige Ufeilbarhed maae vi her indskrænke os til følgende korte Bemærkninger. Det har, som sagt, altid været den katolske Christenheds Tro — og vi bede vel bemærket, at der 15 Aarhundreder igjennem ikke eksisterede nogen anden Christenhed, end den katolske — at Paven's Udtalelser, naar han som hele Kirkens Overhoved definerer eller noiere bestemmer og fortolker den christelige Troes Læres Indhold, hvad enten han gjør dette i Forening med en almindelig Kirkeforsamling, eller han taler ex cathedra (d. e. i den lærende Kirkes Navn), ere ufeilbare Ud-

tryk for den guddommelig aabenbarede Sandhed. Det katholske Begreb om den pavelige Ufeilbarhed indskrænker sig altsaa til Troeslæren og de sædelige Forskrifter (fides et mores); men det lader til, at vore protestantiske Samtidige opfatte dette Begreb ganske anderledes. Hvad enten nemlig deres Ordførere virkelig selv befinde sig i en saa enorm Misforstaaelse, eller de betjene sig af tvetydige og svævende Udtryk, for at indsmugle denne besynderlige Forestilling i Mængdens Bevidsthed, saa fremgaaer det af mangfoldige Udtalelser, og navnlig af Berl. Tid. af 8de Decbr., at man indbilder sig, eller vil indbilde Publicum, at Katholikerne herefter skulle forpligtes til at tro paa Pavens personlige Ufeilbarhed*). Det er nu vistnok en Kjendsgjerning, at Luther lige indtil Midten af forrige Aarhundrede har været den af ham stiftede Kirkes personlig ufeilbare Pave; og, da man idelig hører den Beskyldning mod den katholske Kirke, at den befinder sig endnu bestandig paa et forældet Standpunkt, at den „er bleven tilbage“ i Sammenligning med den øvrige Nutids Fremskridt i „Oplysning, Dannelse og Udvikling“, saa er det jo psykologisk forklarligt, at man tillægger Katholicismen en fra egen gammel Erfaring velbekendt Forestilling!

Vi kunne imidlertid paa det bestemteste forsikre alle de ærede Samtidige, som i det praktiske Liv tillægge Avisartikler om katholske Anliggender en Autoritet, der nærmer sig stærkt til Ufeilbarhed, at en saadan Theori er den katholske Bevidsthed og Kirkelære ganske fremmed. Paven er for sin Person samme Vilkaar undergivet, som alle syndige og ufuldkomne Mennesker. Vi kunne ikke udtrykke, hvad vi hermed vilde sig korthere og syndigere, end ved at henvise til det Factum, at Paven modtager Bodens Sacrament, og har en Skrivefader ligesom alle andre Katholiker. Naar da Forf. til den her omtalte Artikel synes at have den Forestilling om Udvælsen af hint pavelige Prærogativ, som det hidtil er gjort gjældende i Kirken — at Paverne i Fortiden have benyttet den traditionelle

---

*) For blot at nævne eet Exempel, men som opveier tusinde andre, saa har Grundtvig engang sagt, at i „Pavekirken“ gjør Paven sig selv for den Helligaand. At han selv af sit Parti længe har været æret ikke blot som en personlig ufeilbar Pave, og at der ved hans Jubilæum 1861 ydedes ham en symbolsk Auerkjendelse heraf i en Slags Kultushandling, som kun tilkommer den Helligaand, er velkjendt nok.

Folkemening til, udaf eget vilkaarligt Forgodtbefindende at foreskrive Christenheden alle slags Pligter, og paalægge baade det christelige Folk og Biskopperne mangfoldige utaaelige Byrder, samt at denne det middelalderlige Pavedommets Absolutisme fremkaldte den Reaction fra de forenede Biskoppers Side, som i „det tidligere Episkopalsystems“ Navn fordrede Gjenindførelsen af „den gamle aristokratiske Kirkeforfatning“; og naar denne samme Forf. belægger sine belærende Yttringer herom med Henviisninger til Constanzer- og Baselerconciliet: da bemærke vi herom blot i al Korthed, at dette tidligere Episkopalsystem med den gamle aristokratiske Forfatning udelukkende tilhører Forfatterens Phantasi, ikke mindre end hans i Nutidens Treen velklingende Phrase: „Nationalkirkenes relative Autonomi“ (d. er Selvstændighed og Selvbeværgelse). Begge Dele ere — som Enhver, der kjender den virkelige Historie og ikke eftersnakker senere Tidens Partiangere — aldeles fremmede for den christelige Oldtid. Den Maade, hvorpaa Forf. fører sig Constanzer- og Baseler-Conciliet til Andtagt, stiller ikke hans kirkehistoriske Viisdom i noget syndelig fordeelagtigt Lys, efter som Enhver, der anseer sig for besejret til at tale med om denne Sag, burde vide, at den bekjendte af Constanzer-Conciliet proclamerede Grundsætning, der tillagde det paa en almindelig Kirkeforsamling forenede Episkopat den høieste, Paven overordnede Autoritet i Kirken, kun var en forbigeaaende ved det store kirkelige Schisma foranlediget Nødhjælp, samt at det netop var Fornæstelsen af dette Forsøg paa at kulfaste Kirken oprindelige og ældgamle monarkiske Forfatning, der berøvede Baselerconciliet al Credit i de christne Nationers Zine, ligesom det er noksom bekjendt, at dette Concilium bendøede i en uhykelig Afmagt, efterhaanden forladt af alle de Medlemmer, hvis Navne en Tid lang havde kastet nogen Glans paa dets tumultuariske Forhandlinger. Det er endelig ikke mindre bekjendt, at Baselerconciliet, paa Grund af dets halstarrige Opposition mod Paven Superioritet over hele Kirken*),

*) For blot at fremhæve eet af de mange Træk, der karakterisere dette Conciliums Mand og Tendenter, skulle vi her anføre det Factum, at det den 26de Juni 1459 i sin 34. Session erklærede Pave Eugen IV. for afsat, og i den 55. Session (8de Juli 1459) traadte sammen til et Conclave for at vælge en ny Pave (Jesly V.). Dette Concil var allsaa i Begreb med at fremkalde et kirkeligt Schisma 2 Dage efter at den retmæssige Pave, under hele den vesterlandske

af den senere Kirke eenstemmig er forkastet, og ikke regnes med blandt de oekumeniske Concilier, ligesom denne Charakter for Constanzconcilets Vedkommende er stærkt ontviijet.

Alf det Foregaaende have vi tildeels alt seet, hvor absurd den Paaastand er, som denne Fors. deler med et Tidsskrift*), som hertillands repræsenterer Hoidepunktet af theologisk Wiisdom — at saafremt Conciliet proclamerer Pavens Ufeilbarhed som Troessætning, da ville Concilierne for Eftertiden „ved Siden af den ufeilbarlige Pave“ tabe al Betydning, da Paven saaledes bliver „Eneherster i Kirken“. Denne „pavelige Enevælde“ har jo nemlig fra Fors. Standpunkt den ovenfor omtalte Betydning, at Paven paatvinger hele Christenheden efter vilkaarligt Forgodbefindende sine personlig ufeilbare Indskydelser! Vi maae bekjende, at vi have vndt ved at tiltroe enten disse Forfattere eller nogetsomhelst Mennecke, allermindst en af Theologiens academiske Repræsentanter, den enorme Eenfoldighed, der vilde ligge i en virkelig Tro paa en saadan Folgeslutnings Rigtighed. Men dette maa vare hans Sag! Vi skulle kun erindre om, at, naar f. Ex. Pius IX. ex cathedra har dogmatiseret den h. Somfrues ubesmittede Uudfangelse, da burde Enhver dog kunne begribe, at han, ligesaa lidt som nogen tidligere Pave, har afgivet en Erklæring i Troessager, uden at vide sig i den fuldkomneste Overensstemmelse ikke blot med sine stadige Naadgivere (Cardinallogiet), men med hele Kirkens Episkopat. Dette behøver nemlig ingenlunde nødvendig at sammenkaldes til et almindeligt Concil, for at Paven kan hviue bekjendt med dets Mening, eller rettere sagt: Biskoppernes Vidnesbyrd om, hvorledes deres Forgængere og det troende Folk i deres Stifter hidtil have opfattet en Troessandhed. Kirkens Forretningsgang er saa fuldkommen og fast ordnet ligeindtil dens mindste Dele, at dens Overhoved i ethvert saadant Tilfælde kan erholde den fuldstændigste Kundskab saavel herom som om Alt hvad der angaaer andre Dele af Kirkestyrelsen. Men, at det under disse Omstændigheder vilde vare urimeligt at sammenkalde et almindeligt Concil blot for en enkelt Sags,

---

Christenheds Jubel, paa den legitime alm. Kirkeforsamling i Florenz, havde fuldbåret Gjenforeningen med den græske Kirke (6. Juli 1459)! Fra alle Lande hørtes der Ytringer af Folkenes Uvillie over hine forvargelige Optrin.

*) Danst Tidsskrift for Kirke: og Folkeliv etc. I. Bind 1868—69. S. 455.

var det end den allervigtigstes, Afgjørelse, vil dog vel være ikke mindre indlysende.

(Fortsættes.)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den 8de December fandt under Kanonstud fra Engelsborg og Ynden af alle den evige Stads Kirketokker den almindelige Kirkeforsamlings Åbningshøitidelighed Sted overensstemmende med det iforveien offentliggjorte Program. Conciliets Medlemmer — 648 Biskopper og Prælater — forsamlede sig i den store Sal (atrium) over St. Peterskirkes Porticus, hvor den h. Fader indfandt sig Kl. 8½, og, idet han nærmede sig det der opreiste Alter, istemmede Hymnen »Veni Creator«. Imidlertid satte Processionen sig i Bevægelse, og begav sig ind i Peterskirken. Over 50,000 Mennesker havde allerede fra den tidligste Morgenstund efterhaanden samlet sig i den store Kirke. I Conciliums hallen feirede Cardinal Patrizzi Høimesсен, hvorefter Msgr. Passavalli, Erkebiskop af Sconium in part. holdt den latinske Åbningstale. Derpaa fulgte fra de forsamlede Fædres Side de til Ydelsen af den kirkelige Obedients hørende Caremonier: Cardinalerne kysfede den h. Faders Ring, Erkebiskopperne hans Stola og Biskopperne hans Fod. Denne Caremoni varede over en Time, og efter den lyste den h. Fader Velsignelsen over Conciliets Fædre og holdt en kort latinsk Allocution. Herefter forelæste Conciliets Generalsecretair, den østerrigste Biskop Feszl er, to Decreter, af hvilke det første angik Conciliets Åbning, det andet Tilføjelsen af det næste offentlige Møde paa Epiphaniestefen. Da man vilde skride til Afstemning herover, rejste flere af Cardinalerne sig og raabte: Placet (Ja!). Dette Exempel blev efterfulgt af samtlige 648 tilstedeværende Medlemmer af Conciliet; de rejste sig Alle og raabte: Placet. Til Slutning istemte den h. Fader Te Deum; og hermed endte Åbningshøitideligheden Kl. 3½ om Eftermiddagen. Flere fyrstelige Personer, deriblandt Kaiserinden af Østerrig, Kongen og Dronningen samt Prindsjerne af Neapel, den franske og østerrigste, den portugisiske, hollandske, belgiske, bairiske og preussiske Gesandt med flere

andre Diplomater overværede denne i vort Aarhundrede enestaaende Høitidelighed.

Vi skulle i næste Nummer af dette Blad meddele den af den h. Fader holdte Allocution efter den latinske i Bladet »Osservatore Romano« indeholdte Text.

— Correspondentartikler fra Rom til forskjellige katholske Blade forskffre, at det store Fleertal af Prælater have den Overbeviisning, at der paa Conciliet ikke vil blive fattet nogen Beslutning om Paven's Ufeilbarhed. »Unita Cattolica« beretter derhos, at den h. Stol har forbudt, at der i Rom offentliggøres Noget angaaende dette Anliggende. Man har saaledes al Grund til at antage, at det fra Begyndelsen af ikke fra den h. Stols Side har været paataant at forelægge Conciliet dette Spørgsmaal til Drøftelse. Skulde det imidlertid alligevel siden blive Tilfældet, da vil dette sandsynligviis være en Folge af den utidige og overilede offentlige Discussion, der er reist desangaaende; at denne nemlig i mange Kredse kan have fremkaldt Følelser og Meninger, som kunne afnøde Conciliet en bestemt Udtalelse, er let at begribe.

England. Som bekjendt har den overspændte anglicanste Præst, Dr. Cumming, rettet en Begjæring til den h. Stol, om at maatte tage Deel i det oekoumeniske Conciliums Forhandlinger. Denne Mand skal nemlig for fuldt Alvor troe paa Muligheden af, at det kunde lykkes ham, naar der blot forvundtes ham Leilighed til at lade sin vigtige Kæst høre, — at omvende alle de forsamlede Fædre tilsammen til Protestantismen! Hans Begjæring desangaaende blev i sin Tid oversendt ved Erkebiskop Manning, til hvem derfor ogsaa den h. Faders Svarskrivelse af 30te Octbr. blev adresseret. Heri anføres først Grundene for, at der ikke kan tilstedes Ikke-Katholiker Adgang til Deeltagelse i Conciliet, medens den h. Fader paa den anden Side gjentager sin Forsikkring om, at hans faderlige Gavn stedse aabner sig for enhver Vildfarende. Han formener derfor Ingen at udtale sine Meninger, men kun ikke paa Conciliet, hvorimod han opfordrer Ansøgeren, og enhver Anden, der maatte ønske det, at udveyle deres Tanker og søge Belærelse hos kyndige Theologer, som han selv dertil vil udnævne.

Kjøbenhavn. Naar man seer den Frækhed, hvormed Liberalismens Trodsknagte i den for sin totale Demoralisation og eniste Gemeenbed berøgtede saakaldte liberale Presse i det katholske Østerrig har givet sit velbetjendte Sindelag mod Kirken Luft i Anledning af Abnings-

høitideligheden for den almindelige Kirkeforsamling, kan man ikke undre sig over, at visse hervarende Blade ikke forsamme denne saa lidt som nogen anden Leilighed til at opvarte deres Læsere med saadanne skandaliserende Udgyselser, som de mene, svare til den af dem i saa mange tidligere Anledninger vel forberedte og bearbejdede Stemning. Thi den nye østerrigste Æra er jo indregistreret blandt de Phaenomener, der varfle om den Liberalismens utaalmodigt forventede Guldalder, hvori Christendommens Grundsætninger og alt Hensyn til Evighedens Krav skulle være for bestandig proskriberede baade fra det offentlige Liv og Familielivet; og Blade som „Neue freie Presse“ og Conforter gjælde jo i disse Folks Dine for Frihedens og Liberalitetens Evangelister! Vi afholde os fra at befudle vore Spalter med Exempler paa den Fræthed, hvormed flere østerrigste Soderedacteurs og fra Kirken frasaldne Katholiker have tilladt sig at forhaane Conciliet og Paven, og skulle blot gjøre en Bemærkning om det Punkt, som her har givet Bladene Leilighed til at expectorere sig om Ting, de ikke have mindste Forstand paa, og derfor havde gjort bedst i at tie om. Den h. Fader siger i sin Abvningstale: „Ingen Magt er mægtigere end Kirken, siger den h. Johannes Chrysostomus; Kirken staaer fastere end selve Himlen. „Himmel og Jord skulle forgaae, men Mine Ord skulle ingenlunde forgaae“*). Disse Ord anvendte Pius IX. paa hvad der efter Talens Sammenhæng, paa denne Dag og i dens Anledning, laae ham nærmest, nemlig paa Herrens Ord til Petrus, Math. 16, 18. Naar nu Dumheden larmer over, at Paven skal have sagt, at Kirken ikke blot staaer over alle jordiske Magter, men at den endog er stærkere end Himlen, og næsten synes at ville indbilde deres Læsere, at Paven og Conciliet skulle have isinde at føre Krig med Himlen; da troe vi ikke at behøve herom at sige Andet, end at det, som Læsere seer, for det første ikke er Paven, der er Ophavsmand til denne Tanke, men en af den gamle Kirkes ypperste Lærere; og enhver Christen veed derhos, at Ordene kun udtale den Sandhed, som alle christelige Aarhundreder have vedkjendt sig, at nemlig Kirken er uforgængelig og overlever Himmel og Jord. Enhver spottende

---

*) At nihil Ecclesia potentius, inqviebat Sanctus Johannes Chrysostomus. Ecclesia est ipso coelo fortior. Coelum et terra transibunt; verba autem mea non transibunt.

Sophisme, som her vil gjøre sig vigtig med at glossere og ana-lyfere Begrebet Himmel, maae vi altsaa henvise til Herrens egne nyanskufte Ord, medens vi iøvrigt slet ikke tvivle om, at al Tale om Christus og hans Ord er alle dem en Daarlighed og Forargelse, som spotte over den Kirke, Han har stiftet og over de Forjættelser, som Han har givet den om en Magt og en Betydning, som skal overleve Himmel og Jord!

Bekjendtgjørelse.

Regulativet for Valget af Kirkeforstandere faaes hos Kirkebudet.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 2den Januar. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 3. M. Octav af Johannes, Apostel og Evanaglist. 4. Ti. Octav af de ukyldige Børns Fæst. 5. O. Vigilie.
- Torsdagen** den 6te Januar. Epiphani (d. e. Herrens Aabenbarelse) eller Hellig tre Kongersfest. Sct. Ansgars Kirke. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 3 Vesperandagt. — Sct. Knuds Kapel: 8½ Høimesse. Kl. 8 Fæstandagt med Prædiken.
- Fredagen** den 7de Januar. Broderskabet til Jesu gudlymm. Hjerte: Form. Kl. 8½ høitideli Messe. Kl. 7½ Aften Broderskabsandagt. — Paa denne Dag holde Medlemmerne af „Foreningen for den evige Tilbedelse“ deres Bedetimer foran det aabne Tabernakel.
- Søndagen** den 9de Januar. 1ste Søndag efter Epiphani. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 19. M. 11. Ti., 12. O. og 15. To. Octavdage af Hellig tre Kongersfest. 14. F. Hilarius, Kirke lærer. 15. L. Paulus Eremit.
- NB. Søndagen den 2den Januar afholdes den første Dvartalscollect af Peterspøngen.
- Søgnedagsgudsjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½: Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdag aften Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 5—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdag aften Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholisk Kirketidende“, udgaar hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bydets Hovedcommissionær, Hr. Grosierer G. W. Løhrer, Gøttersgade Nr. 5, og i alle Postlæder; i de danske Stater: paa de fyl. Postcontoirer. Prisen er 3 Rth. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 2.   Søndagen den 16de Januar.   1870.

Indhold: Allocution. — Conciliet og Paven's Ufeilbarhed. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Frankrig, Kjøbenhavn.

Allocution,

holdt i den Vaticanske Basilica ved Nabningen af det hellige oekumeniske Concilium den 8de December 1869 af Pave Pius IX. til samtlige den katholske Verdens til dette Concilium forsamlede Biskopper*).

Erverdige Brødre!

Hvad Vi længe have ønsket og i alle Vore Bønner indstændigt beædt Gud om: at det maatte forundes Os, i Forening med Eder at feire det af Os tilfagte oekumeniske Concilium, det glæde Vi Os høilig over, at Gud ved en ganske særegen og overordenlig Raade har forundt Os. Derfor fryder sig Vort Hjerte i Herren, og fyldes med en ubeskrivelig Trost, naar Vi paa denne al Lykke og Held varslende Dag, som er helliget den jomfruelige Gudsmoder Marias ubesmittede Undfangelse, atter til vor store Glæde see Eder, som ere kaldede til at deeltage i vore Arbejder og Belymninger, i et større Antal end ellers nærværende i denne den katholske Christenheds Hovedstad.

Men I, ærverdige Brødre, ere her forsamlede i Christi Navn¹⁾, for at I tilligemed Os kunne vidne om Guds Ord, vidne Jesu Christi Vidnesbyrd²⁾, for i Forening med Os at lære

---

*) Efter Osservatore Romano af 9de Decbr.

¹⁾ Matth. 18, 20.   ²⁾ Mat. 1, 2.

alle Mennesker³⁾ Guds Bei i Sandhed, og under den Helligaands Veiledning tilligemed Os at domme⁴⁾ om Modsigelserne af den Viden, der falskelig udgiver sig for Videnskab⁵⁾. Thi, hvis nogensinde før, saa kræver fornemmelig i denne Tid, da hele Jorden udmattet sukker under Byrden af dens Beboeres Syndeskuld⁶⁾, Miskjærligheden for Herrens Vre og for hans Hjords Frelse, at vi skulle værne om Sion, skjærme det med vor Kjærlighed, raabe fra dets Taarne, og styrke vore Hjertes med dets Kraft⁷⁾.

J see jo nemlig arverdige Brødre, hvor heftigt Menneskeslægten gamle Fjende har angrebet og fremdeles angriber Guds Huus, hvis Pryd er Hellighed. Hans Værk er hiin Sammenfærgelse af de Ugudelige, som udbreder sig vidt og bredt, og, stærk ved sin Enighed, mægtig ved sin Indflydelse, betrygget ved sine Institutioner, samt betjenende sig af Friheden som et Skjul for Dandskaben⁸⁾, aldrig opgiver sin hidtige Kamp mod Guds Kirke, en Kamp, som ikke gyser tilbage for nogen Forbrydelse. J kjende den Maade, hvorpaa denne Krig føres, dens Voldsomhed, dens Stridsvaaben, dens Fremgang og dens Planer. J see bestandig for Eders Dine, hvorledes de sunde Værdomme, der danne Grundlaget for enhver Deel af den menneskelige Samfundorden, forvirres og forvanskes, hvorledes alle Retsbegreber paa den sørgeligste Maade forfaltes, J see Vagnens og den sædelige Fordarvelses Driftighed, og de mangehaande Kunstgreb, hvorved Retsfærdighedens, Erbarhedens og Autoritetens gavnlige Vaand løsnes, de fordarveligste Begjærtigheder opflammes, og den christne Tro fra Roden af udryddes af Hjertene, saaledes at man i denne vor Tid vilde have Grund til at befrygte Kirkens visse Undergang, dersom det var muligt, at den kunde ligge under for den menneskelige Underfundigheds Anstrængelser. Men Intet er mægtigere end Kirken, sagde fordom

³⁾ Matth. 22, 16.

⁴⁾ Ap. Gj. 15, 19.

⁵⁾ Thimothy. 6, 20.

⁶⁾ Isf. 24, 4. 5.

⁷⁾ Psf. 47, 11. 12.

⁸⁾ 1 Pet. 2, 16.

den hellige Johannes Chrysofomus; Kirken staaer fastere end selve Himmelen. „Himmel og Jord skulle forgaae, men Mine Ord skulle ingenlunde forgaae“. Hvilke Ord? — „Du er Petrus og paa denne Klippe vil Jeg bygge Min Kirke, og Helvedes Porte skulle ikke faae Magt over den.“*)

Men, ihvorvel Hærskarernes Herres, vor Guds Stad hviler paa et fast og uindtageligt Grundlag, saa maae vi dog erkjende, og i vort inderste Hjerte sørge over hiiu store Hærskare af Under, der styrte saa mange Sjæle i en Fordærvelse, vi gjerne vilde hengive vort Liv for at afvende. Og have derfor Vi, som paa den evige Overhyrdes Vegne og i Hans Sted forvalte hans Embede paa Jorden, og nødvendig mere end alle Andre maae fortæres af Midfærhed for Guds Huus, meent at burde betræde den Wei, og vælge den Fremgangsmaade, som syntes meest passende og betimelig til at hele Kirkens mange Saar. Naar Vi da ofte i vor Sjæl have overveiet hiiint Ord af Isaias: „Hold Raad og sammenkald en Forsamling“, og betankte, at en saadan Raadslagning i Christenhedens vansteligste Tider har af Vore Forgængere været anvendt som det frelsende Middel, saa have ogsaa Vi, efter vedholdende Bønner og efter Raadførel med Vore arverdige Brødre, den Romerske Kirkes Cardinaler, som og efterat have indhentet flere andre Vælds Mening, som beklæde kirkelige Værdigheder, troet at burde hidfalde Eder, arverdige Brødre, I, som ere Jordens Salt og Herrens Hjords Vogtere og Hyrder, til denne Petri Stol, for idag, under den guddommelige Raades Bistand, og efter at Gud har fjernet alle Hindringer for et saa ophøiet Forehavende, at feire Aabningen af denne hellige Forsamling overensstemmende med vore Forsædres høitidelige Vedtægt og Ritus.

Men de Følelser af Kjærlighed, som i denne Stund fylde Vort Hjerte, ere, arverdige Brødre, saa mange og saa stærke, at Vi ikke ere istand til at indeslutte dem i Vort Bryst. Thi

---

*) Homil ant. ex. 1.

det er, som vi i Eder saae hele det katholske Folk, Bore hoit-
 elskede Børn, forsamlede for Bore Dine: Vi ihukomme her saa
 mangt et dyrebart Pant paa inderlig Kjærlighed, saa mangt et
 Bærf af deres brændende Nidkjærlighed, hvorved de paa Eders
 Tilskyndelse, under Eders Veiledning og følgende Eders Exem-
 pel, saa vidunderlig have bevist og vedvarende bevise deres
 barnlige Hengivenhed og Endighed mod Os og denne Apostoliske
 Stol. Men naar vi tænke herpaa, kunne Vi ikke afholde os fra, i
 denne Eders anselige Forsamling offentlig og hoitidelig at udtale
 vor Taknemmelighed mod dem Alle, og indtrængende bede
 Gud om, at deres Troes Prøvelse maa befindes kosteligere end
 Guld, til Lov og Priis og Ære i Jesu Christi Aabenbarelse.⁹⁾
 Vi tænke dernæst paa de jammerlige Vilkaar, hvorunder saa
 mange Menneker, fordi de have forvildet sig fra Sandhedens
 og Retfærdighedens Vej, ere bleven bedragne for den sande
 Ulykkelighed; og ved at tænke herpaa, opfyldes Vi af den inder-
 ligste Længsel efter at antage Os deres evige Frelse, idet Vi
 ihukomme vor guddommelige Forløser og Mester Jesus, som
 kom for at søge og frelse det, som var fortabt. Vi vende
 fremdeles Vort Blik mod dette Aposteljyrstens Seirsminde, ved
 hvilket vi boe, mod denne arverdige Stad, som ved det gud-
 dommelige Forsyns Godhed ikke er bleven hengivet til et Bytte
 for Hedningerne, og dette vort hoiteiskede romerske Folk, hvis Kjæ-
 rlighed, Trostab og Endighed aldrig har svigtet os. Alt dette
 opfordrer Os til med hoi Nøst at prise Guds Miskundhed, som
 i disse Tider vilde mere og mere styrke og bekræfte Vort Haab
 til sin guddommelige Hjælp. Men fremfor Alle omfatter Vor
 Tanke dog Eder, arverdige Brodre, I, hvis Iver, aarvaagne
 Omhu og Gendragtighed ved denne Leilighed har givet Os
 et talende Beviis paa disse ophoiede Tynders store Betudning
 for Guds Æres Fremme. Vi paaskjønne den glødende Attraa,
 som I have medbragt, efter at fyldestgjøre Eders Kald, saavel som
 især det al Verden vitterlige Eenhedsbaand, der forbinder Eder

⁹⁾ 1 Petr. 1, 7.

med Os og denne Apostoliske Stol, og som baade stedse under Vore tidligere store Trængsler, og navnlig især for nærværende Tid er Os det dyrebareste af Alt, og fremfor noget Andet tjener til at fremme Kirkens Sag. Vi glæde Os endelig heilig i Herren over, at I ere besjælede af et saadant Sindelag, at Vi kunne fatte et sikkert og velgrundet Haab om de rigeste og ønskeligste Frugter af denne Synodalsforsamling. Thi ligesom der maaffee aldrig har været ført en hadesfuldere og underfundigere Krig mod Christi Rige, saaledes har der heller aldrig været nogen Tid, som havde større Krav paa den noieste Forening af alle Herrens Præster med hans Hjords overste Hyrde — en Eenhed, fra hvilken en vidunderlig Kraft udbreder sig over Kirken. Men denne Eenhed er i Virkeligheden ved det guddommelige Forsyns Naade og Eders prøvede Dyd saa fast grundet, at den allerede er blevet, og, som Vi haabe, stedse mere skal blive et sandt Vidunder for Verden, baade for Englene og for Mennesker!

Velan altsaa, ærverdige Brødre! Væxer stærke i Herren, helliger Eder i Sandheden, rustet Eder med Lysets Vaaben, og vidner i den allerhelligste Treenigheds Navn¹⁰⁾ i Forening med Os om Veien og om Sandheden og om det Liv, hvilket den af saa megen Kummer og Strid udmattede Menneskeslæggt aldrig kan opgive! I ville i Forening med Os arbejde med Eders hele Kraft for at gjengive Digerne Fred, befaste Lovens Herredømme over de Lovløse, ordne Kirkens Anliggender, skaffe Klosterne Fred og Rolighed, reformere den geistlige Disciplin, og skabe et Folk, som er velbehageligt for Gud*). Han staaer paa Sit hellige Sted; Han er Vidne til vore Tanker og Handlinger; Han betjener sig af os som sine Tjenere og Medhjælpere til dette hans Barmhjertigheds saa herlige Værk; og denne vor Gjerning i Guds Tjeneste bør være os saa magtpaaliggende, at vi for nærværende Tid udelukkende hellige ham alene vore Tan-

¹⁰⁾ Joh. 17, 19.

*) S. Bernh. de Conc. I., 4 C. 4.

ker, vore Hjerter og alle vore Kræfter. Men som de, der ere sig deres egen Svaghed bevidste og mistroede deres egne Kræfter, oploste vi med Tillid vore Bønnen og opsendte vore Bønner til Dig, Gud Helligaand, Du som er Kilden til det sande Lys og den guddommelige Visdom. Din Naades Lys opklare vor Aand, for at vi maae blive istand til at see hvad der er ret og rigtigt, hvad der er heldbringende, hvad der er det Bedste. Du ville regjere, opvarme og lede vore Hjerter, saa at dette Conciliums Arbejder begynde vel, fortsattes heldigt og tilendbringes til Christenhedens sande Gavn!

Og Du den skjonne Kjærligheds, Erkjendelsens og det hellige Haabs Moder, Kirkenes Dronning og Beskytterinde, tag os, vore Raadslagninger og vore Gjerninger i din moderlige og trofaste Baretagt. Forhvert os ved dine Bønner den Naade fra Gud, at vi stedse blive forenede i een Aand og eet Hjerter!

Og vær og saa I tilstæde og understøtter vore Bønner og Bønner, I Himlens Fyrster, Engle og Erkeengle, og Du Apostlenes Overhoved, helligste Petrus, og Du hans Medapostel Paulus, Hedningernes Lærer og Sandhedens Forkynder for hele Verden, og Alle I Himlens hellige Beboere, fornemmelig I, hvis Stov vi her ere! Udvirker ved Eders mægtige Forbøn, at vi Alle, ved troelig at opfylde vort Hvert, maae annamme Barmhjertighed fra Gud i Hans hellige Tempel, Hvem Ver og Herlighed tilhører i al Evighed!

Conciliet og Paven's Ufeilbarhed.

(Fortsættelse fra Nr. 1.)

Naar man fremdeles haade i Anledning af det dogmatiske Decret af 1854 og i Anledning af de vor arede Samtid saa meget foruroligende Forestillinger og Aelser om, haad det nærværende Vaticanerconcil vil beslutte, har talt om „nye Dog-

mer", da bemærke vi herom kun, at dogmatiske *Udheder* ere et for den katholicke Kirke aldeles fremmed Begreb. Den kjender og har aldrig kjendt til nye Dogmer, efterfom dens Charakter af *Almindelighed* og *Enhed*, betragtet fra dens høieste Princip og dens sidste *Siemeds Standpunkt*, netop grunder sig paa det *Factum*, at den dogmatiske *Udvikling* fra de tidligste *Tider* kun har været en i *Begrebsform* gjennemført *Fremstilling* af de *Troessandheder*, der ligesaa *Begyndelsen* af have levet i den *christelige Bevidsthed*. Det var til enhver *Tid* alene den *hæretiske Opposition* mod det *almindelige Vedtagne*, og *Forvanskningen* af det, som den store *Fleerhed* baade af *Kirkens Lærere* og det *christelige Folk* vare sig bevidste som *apostolisk Overlevering*, der gav *Anledning* til alle *Conciliers dogmatiske Definitioner* eller *Fortolkninger* af de gamle *uforandrede Troessandheder*. Men den *mærkværdige Misforstaaelse*, at kalde en *noiaotigere Begrebsudvikling* af en *Sandhed* — fordi der endnu ikke har været *Anledning* til *dialectisk* at klare alle de *Tankebestemmelser*, den omfatter — at kalde en *saadan Definition* et nyt *Dogma*, kunne vi, ligesaa lidt som det nylig omtalte *courserende Ufeilbarhedsbegreb*, anfæe for ret alvorlig meent, men blot for en *Virkning* af de *Fordomme*, som de *protestantiske Traditioner* nu engang have tillagt en *Slags Hævdret* til *polemisk Brug*. Vi have i *Retning* af det *Psychologiske* derfor kun den *samme Udvei* for en *Udsfyldning* tilbage som hiit, nemlig, at man er *sa* vant til *Udheder* og *Forandringer* i alle *Retninger*, at man slet ikke kan fatte *Forholdet* mellem *Dogmernes* i sig selv *uforanderlige indre Væsen* og den *ydre Stikfelse*, hvori *Theologien* i *Medsfør* af de *forskjællige Tiders Trang* og *Tarv* har *formuleret deres Indhold*. Man er *sa* fortrolig med den *meeft dybtgaaende Uenighed* om alle *Christendommens Hovedsandheder*, og finder denne *Uenighed* at være et *sa* *nødvendigt Tilbehør* til den *Frihed* i *Tankning* og *Fremstillingsform*, som det *protestantiske Princip* kræver, at man ved *gIVEN* *Keilighed* forekaster *Enhver*, som *indenfor Protestantismens Gnemærker* *paatoler* de i denne *Retning* *stedfindende Udskielser* — en *uprotestantisk Hælden* til den *katholicke Kirkens „Stabilitet“* eller *aandelige Ubevægelighed*, medens paa den *anden Side* de *Protestanter*, som ved alle *Keiligheder* *beraabe sig* paa *Bibelen* — i *Modsigelse* med den *Udviklingslov*, som er *uadskillelig* fra det *historiske Menneftelivs Udfoldelse* *igjennem Tidernes omiftigende Vilkaar* — *omtale* den *katholicke Kirkens Dogmeudvikling* som en *Forvanskning* af den *bibelske Chri-*

ftendom, som en Afvigelse fra det Oprindelige, eller med andre Ord, som en hoist utilbørlig Foranderlighed! Saa ofte det da gjælder om at sige den katholske Kirke alle de sædvanlige Behageligheder, da ser man ikke sjelden i eet og samme Skrift begge disse indbyrdes uforligelige Udsættelser anbragte, ja ofte endog paa selv samme Blad! Begge Parter, baade Fremstridstheologien og Bibeltheologien, betjene sig stadigt af dem begge. Naar det nemlig kommer an paa at samle Alt hvad der kan lade sig sige, da er det nu eensgang vedtaget, ikke at regne det noie med Consequents; man har kun for Sie, hvad der i det Hele maa tiltale enhver Protestant, Enhver, der gjerne vil høre noget Endt om den katholske Christendom, og man kan jo ikke andet, end give Vedkommende Ret i, at baade det Ene og det Andet er aldeles protestantisk!

Den politisk-radical og antikatholske Presse i det kotholske Udland har derhos talt meget om den pavelige Syllabus af 1864, og indbildt det paa dette Gelet uvidende Publicum, at den katholske Kirke endog skal have Udsigt til ligesaa mange „nye Dogmer“, som dette Document indeholder Paragrafer og Artikler; hiin Presfes mange Echoer andensteds have gjentaget denne Taabelighed, og man fortæller Publicum, at Keiser Napoleon i en Samtale med den pavelige Nuntius skal have advaret mod „Dogmatiferingen af Syllabus“, samt mener, at Paven og Conciliet ville indsee Nødvendigheden af at tage dette Vink til Folge, ligesom man angaaende Ufeilbarheden betroer Publicum den interessante Himmeligbed, at den pavelige Curie, forstrakket af Pressens kraftige Protester mod dette „nye Dogma“ har seet sig nødsaget til at give „beroligende Forsikringer“ baade her og der, saa det mulig ikke har nogen Fore længer, men at man dog gjør vel i at være en Smule forsigtig med at stjaanke disse Forsikringer altfor ubetinget Tillid. (!)

Disse to uheldvarslende Kometer ere altsaa efter Avisernes Mening endnu ikke ganske forsvundne fra den politiske Kirkehimmel. Faren er endnu altid for Døren, og man indretter sig altsaa paa at møde den. Vi troe imidlertid efter aldeles paalidelige Rilder at kunne forsikre alle dem, som overhovedet ville troe os paa Ordet, at hele Historien om den pavelige Ufeilbarhed og Syllabus er reent greben ud af Lufsten, at der i Noe aldeles ikke har været Tanke om nogensomhelst forberedende Planer i denne Retning, hvorimod Pressens Alarmeringer desangaaende ikke have været andet, end hvad man ved flere lignende Leiligheder har oplevet (s. Ex. Mortara- og Kra-

tauerhistorierne) — Spectakelstykker, som sættes i Scene, for at holde et vist Slags Publicum i Aande, for at animere Stemningen for „den gode Sag“, for Fremstridets og Civilisationsens belligste Anliggende, nemlig Favedommets og Præsteregimentets Undergang, Christendommens og Religiositetens Henvisning til Hjertets og Samvittighedens Konfandre, med andre Ord: baade det offentlige Livs og det private Hverlivs fuldstandige Befrielse fra Religionens og den christelige Morals generende Paatrængenhed! Derfra hele dette Spectakel, som desværre har fremkaldt lidensfabelige og til den modsatte Side ydertiigaaende Droftelser af velmenende Dørførere i den politiske Presse, der paa en upassende Maade foregribe, hvad Zugen, selv ikke de paa Conciliet forsamlede Fædre, og altsaa langt mindre nogen Udenforstaaende, endnu kan vide det Mindste om, og langt mindre være berettiget til offentlig at udtale nogen Mening om. Hvorvidt nu de i Begyndelsen af disse vore Bemærkninger omtalte Controverser imellem Geistlige og Theologer, som Dagspressens uheldige og ubetimelige Indblanding i denne Sag har fremkaldt, mulig ville foranledige en Udtalelse af Conciliet, derom maa man oppebie hvad Tiden engang vil bringe. Saa meget er imidlertid vist, at, hvad enten Conciliet tier eller taler, da bliver det lige galt med den offentlige Menings Dom, som jo er den eneste Autoritet, den nuværende Tid erkjender for en useilbør og inappellabel Instants. Tier Conciliet, da vil man argre sig over, at det ikke (af Frygt for den franske Kaiser eller Aviserne) har povet at komme frem med hvad der saa lange har været paatænkt. Man vil argre sig over sten romerste Curies trædske Fiffighed, der altid ved at dreie af, naar Uveiret nærmer sig, og ogsaa denne Gang har forstaaet at fjerne en udmærket Anledning til at komme den til livs! Taler det derimod, da — ja da vil der blive hvirvlet meget Støv i Luften; men vi fortroste os til, at den Støv og Forstyrrelse, som følger med, kun vil blive til unyttig Uergrelse for dem, som af et os ganske ubegribeligt Instinct absolut søge Anledning til Forargelse over hvad der slet ikke vedkommer dem. For Kirkens Fremtid ere vi fuldkommen rolige. Den vil fremdeles gaae sin Gang, og, uanfægtet af Misforstaaelsens og Fordomsfuldhedens Protester, fortsætte sin Gjerning — stedse paa nye at bevindne og tolke den christelige Troes gamle og uforanderlige Sandheder, og foreholde Verden den evige Retfærdigheds urokkelige Grundsatninger.

Vi have endvidere et Ord at sige om de Formodninger

eller den Mistanke, man har givet Luft, ved at tale om de forskjellige „Partier“ paa Concilet, i hvilken Henseende der henvises til Modsætningen mellem Tilhængerne af det „absoluttiste“ eller „autokratiste“ Princip, og de formeentlige Talsmand for det episkopale Systems Ret, og „Nationalkirkenes relative Autonomi“, ligesom man har fremhævet en supponeret Modsætning mellem den romanske Folkeverden og de til andre Racer hørende katolske Folk, samtidig med Hentydninger til det høist Betænkelige ved de til den førstnævnte Race hørende Biskoppers afgjorte Overvægt paa Conciliet; og atter indenfor denne Kreds har henpeget paa Modsætningen mellem Ultramontane*) og Gallicanere, samt kaldt Biskoppen af Orleans for en gallicansk Biskop. Rummet tillader os ikke her at gaae i en Detail, der vilde blive os altfor vidtloftig; thi der kan i saa Ord udtales Meninger, som der maatte skrives Aft for fuldstændig at gjendrive. Her blot Saameget: Enhver, der kjender, om end nok saa Lidet, til Frankrigs nuværende kirselige Tilstand, vil vide, at Gallicanismen kun har meget faa Forsvarere blandt den høiere Geistlighed, og at Biskoppen af Orleans ingeniunde hører til disse. Naar man dernæst, ved at tale om Partier, omtaler Conciliet ganske som et Parlament, hvor alle Resultater fremgaae af Partikampenes Brydninger og Majoritetsafgjørelser, da befinder man sig i en stor Wildfarelse. Kirken gjør nemlig ikke Christenhedens høieste og heligste Interesser og Folkenes aandelige Belsfærd, deres Tro og Overbeviisninger afhængige af parlamentariske Partitransactioner og Meningsrivaliteter; Concilierne vedtage med andre Ord ikke Decreter i Troessager enten med absolut eller qualificeret Majoritet. Her kræves det forsamlede Episkopats saagodtsom fuldstændige Enighed. I sa ikke engang de saakaldte Reformationen's decreter vedtoges efter hiin, selv ved reent verdslige Anliggendes Behandling ofte meget mislige og høilig misbrugte Grundsætning, hvilken alle fornuftige Mennesker derfor ogsaa altid have betragtet som et i de menneskelige Ting's Ufuldkommenhed begrundet og derfor uundgaaeligt Onde.

Men for herefter at komme tilbage til den nærmeste Anledning til disse Bemærkninger, da kunne vi ogsaa herom

---

*) Om den Mening man almindelig forbinder med dette tvetydige Slogord, saavelsom om det Sande, der ligger til Grund for Udtrykkets Misbrug, forbeholde vi os en Udtalelse i en særskilt lille Artikel.

meddele en beroligende Oplysning. Saafremt nemlig Conciliet skulde vedtage et Decret om den pavelige Ufeilbarhed, da vil dette neppe kunne gaae ud paa Andet, end paa en nærmere Definition af Begrebet »ex cathedra«, eller paa en stringent Definition af Forskjellen mellem Paven's ufeilbare Afgjørelse af Troesspørgsmaal, og hans øvrige Anordninger, Formaninger og Belærelser, som alle Katholiker simpelthen underkaste sig i Medfør af den Yndighed, de skyldte ham som hele Kirke's Overhoved. Naar da Aviserne nu og da i de sidste 5 Aar have varieret det forslidte Thema om de Enormiteter, som skulde være indeholdte i den pavelige Syllabus, og kaldt den en Krigserklæring mod Videnskaben, Tidens oandelige og materielle Fremfærd, hele den moderne Civilisation etc., og naar denne lange Lecture tilsidst ender med en dydig civilisatorisk Forargelse over, at disse forfærdelige Anathemer over alle Nutidens Herligheder ikke blot factisk gjælde alle orthodoxe eller „ultramontaine“ Katholiker for Troesavikler, der bære den pavelige Ufeilbarheds Stempel, men at al denne utaalelige „Dobsturantisme“ endog har Udfigt til at vinde formel Stadfæstelse paa Conciliet, da tør vi atter herom afgive en aldeles beroligende Erklæring. Enhver, der nemlig har en Smule Begreb om den til Dato factisk gjældende katholske Forestilling om Paven's Ufeilbarhed — og man vil vel dog være saa billig at indrømme os Ret til kun at tage Hensyn til denne — Enhver altsaa, der har gjort sig den Uleilighed, inden han taler med herom, at gjøre sig bekendt med denne ene berettigede Forudsætning for en mulig Forståelse, han vil ogsaa være paa det Rene med dette Spørgsmaal: han vil have indseet, at hine Paragrapher og Artikler ingenlunde kunne regnes til de pavelige Udtalelser ex cathedra, men at de simpelthen ere Belærelser, Paamindelser og Advarslers, hvis Gnyldighed og Betimelighed enhver katholsk Christen anerkjender. Thi den nærværende Tids Toilesløshed, baade i Tænkningen og i alle Retninger af det offentlige og private Liv, maa, hvis Samfundet ikke forlader denne Vej, vender tilbage til Christendommens Grundfættninger, og indrømmer den kristelige Moral den Indflydelse, der tilkommer den saavel paa det sociale Livs som paa Familielivets Anliggender, nødvendig hidføre Tilstande, som ingen Christen kan inodsees uden en angstelig Forudsølelse af, at den Civilisation, som Christendommen igjennem en Række af Aarhundreder møjsofomelig har skabt og udviklet, er i Begreb med at afløses af et nyhedenslignende Bar-

bari, hvis Bederstnggelighed ikke vil blive ringere end Oldtidens!

(Fortjættes.)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Det Anliggende, som i de første Uger især har beskæftiget Conciliets Medlemmer, er Valgene til de fire store Commissioner eller Congregationer, imellem hvilke det samlede Arbejde paa Conciliet ifølge et paveligt Brev af 27de November skal deles. Enhver af disse Congregationer bestaaer af 24 Medlemmer, og de dogmatiske og disciplinære Gjenstande, saavel som de religiøse Ordeneres og de orientalske Anliggender ville saaledes hver for sig blive underkastede den grundigste Undersøgelse af de Pralater, som efter den almindelige Mening maae anses for særlig kvalificerede til ethvert af de paagjældende Anliggenders Behandling. Disse 96 Valg skulde været foretagne i den anden Generalcongregation den 14de Decbr., men Vanstæligheden ved at optælle og revidere 96 Gange 750 eller 72,000 Stemmer gjorde det nødvendigt at indskrænke Valget til den dogmatiske Commission. Blandt de til denne vigtige Afdeling Valgte skulle vi blot nævne Erkebiskop Manning af Westminster, Erkebiskop Dechamps af Mecheln og Biskop Conrad Martin af Paderborn. De to følgende Commissioner valgtes i Generalcongregationerne (de almindelige hemmelige Møder) den 20de og 28de Decbr.

Forinden havde den h. Fader selv udnævnt en Commission paa 26 Medlemmer til Prøvelse af alle Spørgsmaal og Forslag, som maatte fremgaae af Fadrenes personlige Initiativ, saaledes at ethvert Forslag maa være approberet af denne Commission, inden det kan forelægges nogen af de ovennævnte fire Congregationer til Drøftelse. Dens Medlemmer bestaae af Cardinal Patrizi som Præsident og 11 andre Cardinaler, hvoriblandt Fyrstærkebiskoppen af Wien, Cardinal Rauscher, Card. Erkeb. Cullen af Dublin og Card. Antonelli, 2 Patriarker (den ene af disse er Patriarken i Jerusalem, Msgr. Valerga), 10 Erkebiskopper, deriblandt Manning, Dechamps og Spalding (Baltimore), og 2 Biskopper (den ene af disse Biskoppen af Paderborn). I den første General-

congregation (10de Decbr.) valgtes ved hemmelig Afstemning to Commissioner, hver paa fem Medlemmer, af hvilke den ene har at afgjøre alle Spørgsmaal om Guldigheden af de for Udeblivelsen fra Conciliet fremførte Uudfyldninger, saavelsom af de Grunde, der under Conciliet mulig kunde blive anførte for den Nødvendighed at maatte forlade det — den anden har at afgjøre de personlige, deels i Embedsstilling, deels i Forhandlingsformerne begrundede Misforstaaelser, der mulig kunde opstaae mellem de enkelte af Conciliets Medlemmer indbyrdes. Til Præsident for den førstnævnte af disse Commissioner valgtes Erkebiskoppen af Cöln.

Resultatet af den forberedende dogmatiske Commissions Arbejde blev den 11te December tilstillet enhver af Biskopperne. Dette Arbejde roses almindeligt for den overordenlige Dygtighed, hvormed det baner Veien for en grundig og udtømmende Discussion i Generalcongregationerne. Man forsikrer med Bestemthed, at Infallibiliteten (d. e. den pavelige Ufeilbarhed) slet ikke skal være omtalt i dette Skrivt. — Under 15de December anmeldte et Telegram, at ifølge officielle Angivelser var der dengang ankommet til Rom 762 af de til Deeltagelse i Conciliets Forhandlinger berettigede 1044 Prælater. Af disse 762 ere 51 Cardinaler, 9 Patriarker, 142 Erkebisper, 505 Biskopper, 21 infulerede Abbeder, 28 Ordensgeneraler og 6 Abbeder uden Jurisdiction.

— Forhaabningerne om Cardinal Greve Meisachs snarlige Helbredelse ere desværre ikke gaaede i Opfyldelse, idet denne høitagtede Kirkefyrste den 23de December f. A. er afgaaet ved Døden i Redemptoristernes Kloster i Contamine sur Arve i Ovsavoyen. Den Afdøde var født i Baiern den 6te Juli 1800, var tidligere Biskop af Freisingen, derefter Erkebiskop af München, og blev den 17de December 1855 udnævnt til Cardinal. Paa Grund af Greve Meisachs noie Kjendskab til de tydske Anliggender vil hans Bortgang efterlade et dybt Savn under de disse vedkommende Forhandlinger, ligesom hans omfattende Kundskaber, praktiske Overblik og altid taktfaste Optræden ogsaa i alle andre Retninger havde vundet almindelig Anerkjendelse. Han var bestemt til Præsident for en af Conciliets vigtigste Congregationer.

— Peter spengens fra Aaret 1850 indtil sidstafvige November Maaned, altsaa i de sidste 10 Aar, har ifølge Giornale di Roma udgjort 100 Millioner Fr. eller 33,500,000 Rd. Dette er vistnok i sig selv kun Lidt (ikke meget over 3 Millioner

aarligt), hvad enten man tager Hensyn til den katolske Christenheds numeriske Betydning, eller til den Taknemmelighed, som den skylder Kirkens Overhoved; men i Betragtning af Tidsumstændighederne, og de store Krav, som der i utallige andre Retninger gøres til de katolske Christnes Offervillighed, snart i Missionens Tjeneste, snart for at bøde paa Nutidens brutale Forgribelser paa Kirkeformuen, — naar man tager Alt dette i Betragtning, tør det dog maaskee endda ikke kaldes for saa ganske Lidet.

— Den 27de Novbr. var der lige forløbet 23 Aar, 5 Maaneder og 6 Dage, siden Pius IX. besteg Petri Stol. Netop saalange regjerede Pius VII. Med Undtagelse af d. h. Petrus har der hidtil kun været tre Paver, som have beklædt denne Værdighed længere end Pius IX., nemlig Hadrian I.: i 23 Aar, 10 Maaneder og 17 Dage, den h. Sylvester: i 23 Aar, 10 Maaneder og 27 Dage, og Pius VI.: i 24 Aar, 6 Maaneder og 14 Dage.

Fraukrig. Under 20de f. M. bekjendtgjorde Bladet l'Univers, at dets Indsamlinger i Anledning af Conciliet havde beløbet sig til 126,500 Fr. Biskoppen af Amiens medbragte 75,000 Fr. som Udbytte af de to sidste Indsamlinger af Peterspenge i hans Diocæs, og Salzburger-Kirkeblad beretter, dog uden nærmere at angive sin Kilde, at Erkebiskoppen af Paris har overbragt den h. Fader en Peterspenge af $\frac{1}{2}$ Million Fr., som for største Delen skal hidrøre fra den kaiserlige Familie.

— Bladet „Français“ beretter under den 14de Decbr., at Biskop Dupanloup af Orleans Dagen i Forveien havde havt Audients hos den h. Fader, og at han, naaget den uagtelig overrødede og lidenskabelige Maade, hvorpaa han i det her nævnte og et Par andre Blade har fortsat den ovenfor omtalte Polemik mod Redactøren af l'Univers, ikke desto mindre har fundet den hjerteligste Modtagelse. Efter denne ogsaa andensteds bekræftede og med Pius IX.' hele Charakter overensstemmende Meddelelse kan man bedømme Kilden til og Værdien af den af det engelske Blad „Times“ udbredte, og af et herværende Blad afbenyttede Historie, at Paven skulde være „saa opbragt paa Biskoppen af Orleans“, at han under denne*) Audients „i den

---

*) Det følger af sig selv, hvad der ogsaa angaaende dette Punkt utvivlselig er fremhævet saavel af de italienske Blade, som af de øvrige Blades romerske Correspondenter, at Paven har modtaget de

Grad forløb sig, at han udfældte ham for en Hykler og en rivende Ulv, og truede ham med Pater Spacincthes Skabne, hvis han ikke vilde boie sig for den pavelige Autoritet." Man seer heraf, som af saa meget Andet, hvorledes Bagvaskelsens Videnskab i den religiøse Partiaands Tjeneste kan udfæie til en Vognagtighed, hvis blinde Fanatisme spotter al Estertanke og sund Mennekeforstand!

Kjøbenhavn. Det engelske Blad „Times“ indeholdt for et Par Uger siden en Artikel om Conciliet, hvoraf et herværende Blad ikke har undladt at meddele sit Publicum „et Par interessante Enkeltheder“, som heller ikke vi troe at burde forholde vore Læsere. Den ene af disse er en Historie om, at Jesuiterne for nylig skulde have „lagt deres gamle Enighed for Dagen, ved, under Fordelingen af Kvartererne mellem de tilreisende Pralater, at sørge for, at de Brødre, der vare dem bekendte som vakkende og tvivlende, ere blevne anbragte i godt Selskab“, idet man sørger for, at enhver saadan svag Broder indlogeres med „fem eller sex, som ere overmaade stærke i Troen; og Jesuiterne have forstaaet at ordne det Hele saaledes, at der af det hele Antal tilreisende Pralater ikke er en eneste, som ikke hver Dag bliver følt ordenlig paa Tænderne.“ (!) Den anden interessante Enkelthed er den, at Pius IX. i ovennævnte Audients skal have forglemt sig selv og sin Værdighed i saa høi en Grad, at heldigviis selve Fortællingen derom beviser Historiens Usandhed! Det samme Blad, som opvarter det herværende Publicum med disse to af „Times“'s romerske Correspondent opfundne Historier, meddeler en tredie efter Bladet „Morning Herald“, der ikke i Henseende til „Interessantheit“ staaer tilbage for hine. Der skal nemlig blandt Biskopperne

---

til Conciliet ankomne Biskopper i et større eller mindre Antal ad Gangen, og hidtil ikkun har været istand til at foruinde et mindre Antal, som udrykkelig have udbedet sig det, særskilte Audientser, og at iblandt disse var Biskoppen af Orleans. Den sunde Fornuft giver dernæst, at — om Nogen end vilde ansee Pius IX. for at være istand til at bruge Udvæmsord mod en Biskop, og tilmed mod en Mand af saa store Fortjenester, som Biskop D. — da vilde det dog neppe kunne tiltroes Kirkens Overhoved, hvad man vilde undsee sig ved at fortælle om nogen anden høitstaaende Mand: at han kunde være istand til at blamere sig ved en saadan Uanselighed, at han — naar man antog to Audientser — den ene Dag modtog en Mand med alle Tegn paa Agtelse, og den anden Dag udfældte ham for en Hykler og Ulv, naar det som skulde motivere denne Behandling var passeret for den første Modtagelse!

herfke en stor Misstemning mod „det italienske Primat, eller den igjennem flere Aarhundreder opretholdte Udelukkelse af alle ikke-italienske Prælater fra Pavevalget.“ For nu at fjerne denne Utilfredshed, „skal Paven have anbefalet en Tysker, Cardinal Reifach, til sin Efterfølger; men hvorlidt denne Indrømmelse er værd, fremgaaer deraf, at bemeldte Cardinal er en gammel Mand, der ligger paa sit Hjerste, og med temmelig stor Vished kan forudsættes ikke at ville overleve Paven“. Vi skulle ligesaa lidt spille noget Ord paa denne latterlige Bagvaskelse, som paa de to foregaaende interessante Fortællinger, og ligesledes lade det berøe med blot at nævne en fjerde af disse Kilder øst Nyhed af samme Caliber, nemlig at Biskoppen af Orleans under Discussionen om Forretningsordenen lod sig af Indignation over, at to ungariske Biskopper bleve kaldte til Orden for deres Yttringer, henrive til den Ubefindighed, at forlade Sacu, efterfulgt af 100 Colleger, hvorpaa Forsamlingen opløste sig (!!).

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 9de Januar** 1ste Sondag efter Epiphani. *Sct. Ansgars Kirke:* Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Andagt. — *Sct. Knuds Kapel:* Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 10. M., 11. Ti., 12. O., 15. Co. Octavdage. 14. F. Hilarius, Biskop. 15. L. Paulus, Eremit.
- Søndagen den 16de Januar.** 2den Sondag efter Epiphani. *Jesu Navnefest.* *Sct. Ansgars Kirke:* Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Broderskabsandagt til Marias h. Hjerte. — *Sct. Knuds Kapel:* Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 17. M. Antonius, Abbed. 18. Ti. Petri Bispestol i Rom. 19. O. Knud, Konge og Mart. 20. Co. Fabianus og Sebastianus, Mart. 21. F. Anas, Sfr. og Mart. 22. L. Vincentius og Anastatus, Mart.
- Søgnedagsgudsstjeneste:** *Sct. Ansgars Kirke:* stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-9; Lordagsten Kl. 5-8. — *Korsvei:* Fredag Eterm. Kl. 5-9. — 3 *Sct. Knuds Kapel:* Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-9. Lordagsten Kl. 5-8. — 3 *Kapellet (Toldbodveien Nr. 14):* stille Messe Kl. 6.

„Katholisk kirketidende“, udgaaer hver anden Sondag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosserer G. P. Lebrer. Gøtbergsvej Nr. 5. og i alle Boglader; i de danske Stater: paa de kgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Rfl. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 3.   Søndagen den 23de Januar.   1870.

Indhold: Det œkumeniske Concilium. — Conciliet og Paven's Ufeilbarhed. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Østerrig, Mainz.

Det œkumeniske Concilium.

(Fortjættelse fra Nr. 1.)

X.

Til hvad Nytte er et Concil, naar Paven er ufeilbar?

Naar Paven kan gjøre det Samme som Conciliet, kunde man opkaste det Spørgsmaal: Hvortil da alle de Vidtloftigheder og Bekostninger, som udfordres for at tilveiebringe en almindelig Kirkeforsamling? Hvorfor da kæmpe med alle disse Vanstueligheder? Svaret paa denne Indvending falder imidlertid ikke vanstueligt og er allerede i det Foregaaende antydet. Er nemlig strengt taget Paven's Magtfulde, betragtet i dens Forbindelse med Conciliet, i sig selv ikke større, end den er uden Conciliet, saa erholder den alligevel derved, at Paven udøver den i Forening med hele Episkopatet, den høieste Grad af Uigjendrivelighed, og hans Dom og hans Ret til at affige den, bliver i denne Form uimodsigelig, selv ligeoverfor dem, som haardnakket holde fast ved deres Vildfarelser. Det Selvsamme finder jo Anvendelse paa Statslivet og den borgerlige Lovgivning: De af Statens Overhoved udstedte Love vinde jo — hvad

enten han kjendes berettiget til af egen Magtfuldkommenhed at udstede dem, eller han deler Lovgivningsmagten med et Parlament — en i høi Grad forøget Anseelse, naar alle Retskyndige ere enige om at anerkjende deres Retsmæssighed og Nødvendighed. I Kirken ere Biskopperne de competente Dommere i Henseende til Alt hvad der angaaer dens Lære og Disciplin; derfor er den Tilvæxt af Lys og Kraft, som de definerede Sandheder vinde ved deres forenede Medvirking til Afgjørelser, der paa en saa høitidelig Maade forkyndes og fordres iværksatte, et Gode, der ikke kan vurderes høit nok. Sandheden fremtræder for de eenfoldigt Troende i en arværdigere Skikkelse end sædvanlig, Gjenstridigheden lammes, Modstanden tranges tilbage, og Hovmoden opgiver sin Trods. I denne Samvirken af alle Biskoppers Biskopper med Biskoppen af Rom fremtræder den fælleds Afgjørelse af alle omtvistede Spørgsmaal som en høiere Dom til Gavn for Sandheden. Intet Under derfor, at Christenheden altid ærefrygtfuld har bøiet sig for de oekumeniske Kirkeforsamlingers Kundgjørelser, og at disse stedse have aabnet nye Veie for Sandhedens Erkjendelse.

Det ligger i Sagens Natur, at enhver Dyrighed har en større Sver for Guldbyrdselsen og Efterlevelsen af Love, i hvis Affattelse den selv har taget Deel; og vi ville i det Følgende, naar Taleren bliver om Conciliernes Myndighed i disciplinære Anliggender, komme tilbage til dette Punkt i Anledning af Reformdecretene, til hvis Forberedelse Prælaternes Klogskab og alsidige Erfaring yder saa væsentlige Tjenester. Her er det i denne sidste Henseende tilstrækkeligt blot at bemærke, at det christne Folks Velfærd ikke blot fremmes ved de Beslutninger, som tages, men ogsaa ved den Maade, hvorpaa det Besluttede gennemføres i Livet. Sandheden heraf er saa indlysende, at den paanoder sig Enhver, der er istand til at betragte dette Forhold med et uheldet Blik. Men det er netop dette, som fattes største Delen af de nulevende Mennesker i Miedfor af den med Tidens falske Frihedsbegreber tiltagende Ringeagt for al Autoritet.

Forfaavidt det kan være tilladt at skue ind i det guddom-

melige Forsyns Raadflutninger, forekommer det os derfor, at Gud for nærværende Tid maa netop i denne Henseende have en ganske særegen og betydningsfuld Hensigt med Sammenkaldelsen af et Concilium. Thi vort Aarhundredes Hovedsygdom er som sagt en total Mangel paa Respect for Autoriteten i enhverfømhelst Skikkelse. Man ikke alene vægrer sig ved at anerkjende den og høre dens Røst med skyldig Erbødighed; men Vantroen, i Pagt med Tidens hele forvendte Tankegang, mener endog at have tilveiebragt en Retkjendelse for Befoielsen til, med Tilfidesfattelsen af alle Hensyn, fuldstandig at træde den under Fødder. Alleslags hverandre afsløende og i andre Henseender indbyrdes afvigende Theorier ere alle enige i dette Punkt, og Kjendsgjerningerne levere fra den ene Dag til den anden Beviser herfor. Saaledes staaer den nærværende Slægt nu ligeoverfor det brændende Spørgsmaal: Hvor og hvorledes skal man søge Lægedom mod Nutidens saa farlige, ja dødelige sociale Sygdom, der truer med Intet mindre end det borgerlige og religiøse Samsunds Undergang? Indskærpselsen af modsatte Grundsatninger og Forsøg paa at bringe disse til Gyldighed og Anseelse, alle disse og lignende Bestræbelser ere tilvisse ingenlunde uden Værd; men det bliver ikke destomindre en afgjort Sandhed, at et paafaldende Exempel, en fremragende Handling har en ganske anden Betydning, end de meest overbevisende Fornuftgrunde. Det er derfor, at et almindeligt Concilium nu er blevet sammenkaldt og vil vedtage sine Beslutninger i dette af Revolutionsebereren udmarvede Aarhundredes Paasyn; det vil udtale de Troessætninger og give de kirkelige Love, som det anseer for overensstemmende med Tidens Fornødenheder, og, hvad vil man da opleve? Tidens ædleste Charakterer, dens meest daunede Aander, dens meest fremragende Personligheder ville opmærksomme lytte til dets Ord, og frivillig, af Grundsatning og Overbeviisning, ikke blot underkaste deres Villie, men ogsaa deres Forstand under Jesu Christi Kirkes Autoritet, og de ville gjøre dette ikke af menneskelige Hensyn, men af de overnaturlige Bevæggrunde,

som Troen indgiver dem, der bøie sig for deres Samvittigheds Bud. Verden vil heraf forhaabenlig lære to Ting: for det første, at en Foresat er noget Mere, end den udvortes fremtrædende mennefkelige Personlighed, fordi det er den guddommelige Autoritet, der paa en vis Maade personificerer sig i ham; og for det andet, at en saadan Underkastelse under, udvortes seet, mennefkelige Afgjørelser er ligesaa langt fra at nedværdige Nogen, som det strider mod den sande Ære at underordne sig Gud. Men de hovmodigt trodsende Nander ville mulig nødes til at opgive enhver Undskyldningsgrund for deres oprørste Holdning; thi, naar de see, at Libanons Cedere kunne bøie sig, saa tør det maaskee ogsaa ventes, at Kjøret, der svaier for alle Tidsaaendens Bindpust, ikke længere vil nægte Sandheden den skyldige Kydighed.

XI.

Naar altsaa Conciliet er useilbart, hvortil nytte da de forbedrende Undersøgelser?

Vi skulle her med andre Ord besvare det Spørgsmaal: Hvorledes lader det sig — under Forudsætning af de hidtil vundne Resultaters Nødvendighed — retfærdiggjøre, at langvarige Forskninger, Drøftelser og Undersøgelser altid pleie at gaae forud for de dogmatiske Afgjørelser? Saafremt Conciliet er useilbart, kunne Fædrene jo i denne Henseende, vil man maaskee sige, gjøre kort Proces. De behøve jo blot at tage Pennen i Haand og nedskrive Decretet, og de Troende ville underkaste sig deres Kjendelse; thi det er jo en useilbar Autoritets Værk, de have for sig, ligemeget hvordan det er blevet til. Men denne Betragtning saavel som den deri begrundede Indvending, at Forarbejderne skulde være overflødige, beroer paa et fuldstændigt Ubekjendtskab med den Forudsætning, under hvilken et Concilium fornuftigviis ene kan kaldes for useilbart.

3 og for sig kunde der vel gives en dobbelt Forestilling om Kirkens Useilbarhed, idet man nemlig enten tænkte sig, at

Kirkens usynlige Overhoved meddeelte dens Hyrder nye Aabenbaringer, eller blev staaende ved Forestillingen blot om en guddommelig Vistand, der veileder til den rigtige Forstaelse af den eengang givne og fuldendte Aabenbaring, sætter den lærende Kirke istand til at trænge dybere ind i Opfattelsen af de aabenbarede Sandheders indre Sammenhang, og bevarer disse for enhver Indblanding af menneskelige Bildfærelser. Men den første af disse Betragtningmaader er aldeles utilstedelig, fordi den kristelige Aabenbaring i Virkeligheden forlængst er fuldkommen afsluttet. Menneskeslægtenes Forløser har nemlig selv og ved sine Apostle givet den baade Begyndelse og Slutning. „Jeg har kundgjort Eder Alt,“ siger Han selv til sine Apostle, og: „Den Helligaand skal veilede eder til den hele og fulde Sandhed.“ Altsaa har den lærende Kirke tilkommende Ufeilbarhed ikke Betydning af Evnen til at modtage og Fuldmagt til at forkynde nye Aabenbarelser, men kun af en guddommelig Naadehjælp til, under Fordybelsen i den som en afsluttet Kjendsgjerning foreliggende Aabenbaring, at fremdrage de i samme skjulte Skatte af overnaturlige guddommelige Sandheder og udvikle deres fulde Indhold. Der kan altsaa ikke være nogen Tale om, at Paven og de med ham paa et Concilium forenede Biskopper skulde blive værdigede saadanne pludselige Oplysninger, som bleve Profeterne og Apostlene tildeel, saa at de bleve oplyste om Sandheden ved umiddelbare Aabenbarelser uden nogenjomhelst Forskning fra deres Side. Nei! Organerne for det høieste kirkelige Væremøde maae opbyde al Omhu, Flid og Studium for at udfinde Sandheden. I denne Henseende giver det apostoliske Concilium (Ap. Gj. 15, 6—7) betydningfulde Vink. Her siges nemlig udtrykkelig, at „Apostlene og de Ældste forsamlede sig for at prøve denne Sag,“ samt at „mange fælleds Undersøgelser og Overveielser“ gif forud for Afgjørelsen, for ved alle menneskelige Midler at bidrage til at stille Spørgsmaalet i det klareste Lys. Og denne Fremgangsmaade har igjennem alle følgende Tider været en bindende Forfærd for Udøvelsen af Kirkens ufeilbare Væremødet; thi

Kirken udtaler aldrig sin Dom, førend alle naturlige og menneskelige Midler til Spørgsmaalenes Drøftelse ere bragte i Anvendelse. Vi fremhæve med Hensyn til Betydningen af dette Forbillede for alle følgende Concilier endnu blot dette, at næst efter Christus selv har intet Menneske besiddet en høiere Lærefuldmagt end hans Apostle, og iblandt dem fornemmelig Petrus, den kirkelige Ufeilbarheds højeste Indehaver og Repræsentant. Da fremdeles den kristelige Åbenbaring deels er overantvordet Kirken igjennem mundtlig Overlevering, deels ved skriftlig Opbevarelse af dennes Indhold, saa gjælder Alt om Raadførelse med de hellige Skriver og den nedarvede Kirkelære. Denne sidste ser man som bekjendt af Kirkefædrenes Skrifter, af de kirkelige Mindesmærker og isærdeleshed af Religionens levende og usbrudte Udøvelse i de med den Romerske forbundne Kirker. De her omtalte Undersøgelser have derfor i dette Tiemed en gjennemgribende Betydning.

Men hvorledes? vil maaskee Noget spørge: Sæt, at den tilbørlige grundige Undersøgelse en og anden Gang paa Grund af menneskelig Efterladenhed udeblev? Hvorledes kunde man da, under Forudsætning af denne Mulighed, have Tillid til det højeste Læreebendes Udsagn? Vi svare hertil blot, at dette Tilfælde er en moralsk Umulighed. Den Kirken forjættede Bistand af den Helligaand bestaaer nemlig netop især deri, at denne Kirkens guddommelige Veileder paaminder Kirkens Overhyrder om, Intet at undlade af hvad der hører til den fornødne Undersøgelse og Efterforskning af Sandheden. Skulde altsaa af hvilken som helst Grund det Tilfælde kunne indtræffe, at Undersøgelsen manglede den tilbørlige Grundighed, saa vil den Helligaand i ethvert Tilfælde bevare Kirken for en overilet og feilende Afgjørelse. Uden dette vilde al Tale om den Helligaands Bistand ikke være Andet end en forfængelig Talemaade, et tomt Ord, eller noget endnu langt Værre — et Pauskud for at bedrage og vildelede de Troende.

Af det ovenfor Sagte vil den Letfærdighed være indsluende, hvormed man hører slet underviste Katholiker og fordomsfulde

Protestanter tale om „nye Dogmer“, eller besmykke deres Udydighed mod Kirkens Afgjørelser med den forslidte Phrase, at de ikke have hørt Noget om, at Kirken har modtaget nogen ny Aabenbaring. Kirken opstiller nemlig hverken nye Dogmer eller støtter sig til foregivne nye Aabenbaringer, naar den definerer Troessætninger og udsteder Decreter. Den forlader sig i dette Tilfælde kun paa en gjentagen Yttring af den guddommelige Bistand, hvorefter den altid veed sig forvisket — for i Anledning af et omdvistet Spørgsmaal at vinde Sikkerhed for, hvad der er en gammel af Kristus aabenbaret Troessandhed. Den holder fast ved enhver Deel af den gamle overleverede Kirelare, og fjerner blot ved nye Definitioner enhver Dunkelhed og Tvivl. Den benytter hertil den h. Skrivts Udsagn, samler de Anstuelser, som fra gammel Tid have været anerkjendte som katholsk-christelige, og stadfæster da deres Gyldighed med sit useilbare Vidnesbyrd. Vi skulle oplyse dette med et os nærliggende Exempel, nemlig Spørgsmaalet om den allerfalgste Zomsrues ubesmitte Udfangelse. For at have al Tvivl om dette Punkt foranstaltede vor nuværende Pave en Samling af alle Particularkirkers (de enkelte Kirkers) Overleveringer, for at erfare, hvad der i dem fra gammel Tid har været troet; han lod tilige baade de h. Skrifter og Kirkesædrenes Bøger gennemforske af de dygtigste Theologer for at komme til Bished om, hvilken Anstuelse der i dem havde et klart og bestemt Udtryk, og altsaa med Sikkerhed lod sig udlede af dem; og da han endelig ved den Helligaands oplysende Bistand havde forvisket sig om Sandheden, udstedte han det useilbare Troesdecret, for hvilket hele Kirken ærefrygtsfuld har boiet sig. Det Samme gjælder om alle tidligere Aarhundreders Definitioner, hvad enten de ere udgaaene fra Paver eller Concilier, og hvad enten de directe have angaaet Troens Sandheder eller Anliggender, der stode i nær Forbindelse med Troen.

(Sluttes.)

Conciliet og Paven's Ufeilbarhed.

(Fortsættelse fra Nr. 2.)

De Grundsaetninger, den pavelige Syllabus forkhynder, har Kirken til enhver Tid vedkjendt sig; og naar dens Overhoved nu, ligeoverfor den Nderlighed, hvortil Verden i vor Tid har drevet Fornagtelser af dem, under et samlet Overblik har sammenfattet det hele Indbegreb af Tidens theoretiske og praktiske Vildfarelser, og høitidelig forkastet dem, da tvivler ingen Katholik om hans Befoielse hertil som den lærende Kirkes Overhoved og Christi og Christendommens legitime Repraesentant paa Jorden; og han respecterer denne Udtalelse paa samme Maade, som enhver Underfaat føler sig forpligtet ligeoverfor sin Konges Befalinger eller den lovgivende Magts Forfriuiter. Medens det da følger af sig selv, at Conciliets Udtalelser angaaende forskjellige Forhold ikke kunne andet end harmonere med den i hiint Document fremtrædende Verdensanskuelse, saa vil dog ethvert fornuftigt Mennefte let skjønne, at dermed, at Paven høitideligt og i en systematisk ordnet Oversigt har udtalt Kirkens Forkastelsesdom over alle den nyere Tids Vildfarelser baade i Læren og i Livet — dermed er det ingenlunde givet, at han har til Hensigt praktisk at give dem Anvendelse paa de factiske bestaaende Forhold. Fordi Pius IX. med andre Ord i Christendommens og Kirkens Navn, for at paamine og advare Verden, har udtalt den christelige Idees Anathem over Saetninger og Tilstande, som ogsaa enhver troende Protestant maa erkjende for antichristelige, derfor er der dog en himmelvid Forstjæl paa, advarende og dømmende at foreholde Verden det christelige Ideal, og opfordre den til at betragte sig i dette Speil — en himmelvid Forstjæl herimellem, og imellem Tanken om at fremkalde saadanne Conflictter imellem Kirken og de paa hine falske Grundsaetninger baserede, men factisk og retligt anerkjendte og gjældende politiske og sociale Tilstande, som den store Hærskare af selvbestittede Advocater for alle Tidsaandens Idraetter i denne Retning med saa stor Vigtighed have forudsagt!

Kirken er, som Gud og hver Mand veed, saa langt fra at være revolutionær, at den i denne revolutionære Tidsalder netop er bleven Gjenstand for Verdens Had, fordi den uforfærdet har optaget Forsvarskampen mod Revolutionen, og fører

den standhaftigt og ufortrødent alene med Aandens Vaaben. Men disse Vaaben foragter den i Materialismens Dyd dybt nedsmuktne Slægt, trods alle sine stortalende Phraser om Aandens, Frihedens og Videnskabens ufortæbelige Grundrettigheder. Kirken betragtes af denne Slægt, i Uighed med dens Stifter af Hans Samtid, som afmægtig ligeoverfor den brutale Voldsomhed, hvormed man søger at lamme dens Indflydelse; og man opbidser alle i Samfundet gjørende revolutionære Videnskaber imod den, ved her at stille Sagen paa Hovedet — ved at fremstille den som den udfordrende og angribende Part, mod hvilken man altsaa maa tænke alvorligt paa at forsvare sig. Den fremstilles som den fødte og svorne Fjende af hele den nuværende civiliserede Samfundsorden, som om den, ved de Trocsfatninger og disciplinære Forskrifter den vedtager, truer med at indgribe forstyrrende i den borgerlige Samfundsorden, uagtet ethvert Menneske, der er i Besiddelse af en Smule Eftertanke, veed, at den katholske Religion eller den almindelige for alle Mennesker og alle Tider og Forhold bestemte Christendom passer for enhver Samfundstilstand, at Republiken ikke mindre end Monarchiet i enhver Stikelse er forligeligt med Kirkens Institutioner og Organisme, at Kirken altsaa forholder sig ganske indifferant til de forskjelligste Statsforfatninger.

Hvad har man altsaa, spørge vi herefter, at indvende mod det Princip, der ligger til Grund for den katholske Christenheds Tro paa Kirkens i dens Overbøveds Person repræsenterede Ufeilbarhed? Med andre Ord mod Autoritetsprincippet? Naturligviis er dette Princip efter Nutidens Tankegang og Talebrug aldeles uforeneligt med Friheden! Men det gjælder om denne, som om saa meget Andet: Frihed og Frihed er to Ting. Mennesket har vistnok af Naturen en meget betænkkelig Sædvanlig til at følge sin naturlige Drift til at tænke og gjøre hvad der behager det; men denne naturlige Frihed kalder Christendommen Trældom, en Trældom, som for nærværende Tid præsenterer sig i en Mængde forskjellig Stikelser — i den ubundne Hængivelse til alt det Skinvasen og Blandværk, som lover jordisk Nydelse, men sløver Sjælsens for det Sande og Blivende. Kristus vidner, at ene Sandheden har Magt til at sjanke Mennesket den virkelige Frihed (Joh. 8, 32). Naar Kirken da, i Medfør af sin guddommelige Mission, føler sig forpligtet til at advare mod hien aandelige Ubundenhed og alle dens Vilkaarligheder, da raaber man al Verden i Gevær mod „Samvittighedsfrihedens

uforsønlige Fjende." Man veed godt, at, naar Talen er om Frihed i Valget baade af hvad man vil tænke og hvad man vil gjøre, da kan ingen udvortes Magt nuomstunder, saa lidt som den har nogen Ret dertil — udøve nogen Tvang over et Menneskes fri Villie, og man veed ligesaa godt, at Conciliet ikke heller sidder inde med saadanne Planer. Men man tillader sig her en underfundig Sammenblanding eller Forvexling af de to aldeles forskjællige Begreber: Tvang (d. e. udvortes Tvang) og Nødvendighed eller indre Tvang. Naar Mennesket boier sig for Sandhedens og en høiere Rets Fordringer, da er denne Yttring af hans fornuftige Naturs Virksomhed lige medet en frivillig Anerkjendelse og en indre Naturnødvendighed. Følgelig er hans frivillige Samtykke i den klart erkjendte Sandhed ikke en i hiin første Betydning absolut fri eller vilkaarlig Handling. Han underkaster sig her en høiere Lovs indvortes fra tvingende Magt, og bliver derved, og ved i Livet at følge den, deelagtig i den Frihed, hvorefter Herren taler. Denne Frihed er altsaa en indre Formæssighed, en Overensstemmelse med Guds Lov, eller med andre Ord Underkastelse under Guds Autoritet. Vi tale i denne Sammenhæng nærmest om den aabenbarede eller overnaturlige Sandhed, og forudsætte altsaa Troen paa guddommelig aabenbaret Sandhed, eller det Fornuftmæssige i at anerkjende og underkaste sig denne Sandheds Fordringer, og skulle kun i Forbigaaende, og med Hensyn til den, som ikke troe paa noget Overnaturligt, erindre om, at ogsaa den blot naturlige Erkjendelse bestandig henviser til den samme Nødvendigheds indre Tvang. I al Forskning, hvad enten det er i Historien eller Naturvidenskaben, Logiken eller Mathematiken — hist er det Kjendsgjerninger og Naturlove, her den rene Tænkningss Consequenter, der med Nødvendighedens og Autoritetens Myndighed gjøre en høiere Magt gjældende over vore Tanker og Handlinger.

Naar man da stundom har hørt dem, der ellers i høie Toner prise alle Tidsaandens Herligheder, og bestandig holde Beeklager over, at Paven og den katholske Kirke ikke ville forsone sig med bemeldte Tidsaands Fordringer, særlig prise dem iblandt den narværende Tids aandelige Heroer, som fornemmelig have bidraget til at rokke og ødelægge al Autoritetstro*),

*) For en halv Snees Aar siden læstes i „Fædrelandet“ en Artikel, der i en begejstret Beundrings Udtryk forherligede Grundtvig og hans

og man jevnlig seer al Autoritetsret i Aandens Verden behandlet med samme Ringagt, som alle udvortes Myndigheder: da tillade vi os her endnu engang at spørge Vedkommende, hvad Mening der dog lader sig forbinde med deres Betragtning af Menneskeslægtenes Fremgang mod Fuldkommenhedens Ideal, naar Ingen vil anerkjende anden Autoritet end sit eget individuelle Skjøn, og enhver prætenderer Ufeilbarhed for dette sit Skjøn. Vistnok ere disse utallige indbyrdes hverandre modsigende og bekæmpende Autoriteter, og de ligesaa mange Sandheder alle enige om at bantuse den katholske Kirkes Præntation paa Ufeilbarhed; men vi forstaae ikke, hvad man vinder ved Enigheden ene og alene om dette Punkt, saa lidt som, hvorledes man kan føle sig saa ubestribelig sikker paa sin Ret hertil, naar man gjensidig, udenfor denne ganske særegne Art af Enighed, maa tilstaae for hverandre, at man ikke er kommen videre med Hensyn til Erkjendelsen af Sandheden, end til Hedenstabet's fortvivlede Spørgsmaal: „Hvad er Sandhed?“ Man er altsaa kun enig om at forkaste det fra Begrebet om en guddommelig Aabenbaring aldeles uadskilliche Begreb: den aabenbarede Sandheds Ufeilbarhed! Dette er det Æneste, for hvis ubestribelige Rigtighed man mener at have ufeilbar Sikkerhed; ellers vakler og raver Alt, og den sidste og høieste Trost under det store Skibbrud paa al overnaturlig Umulighed og Sikkerhed for Sandheden er den formeentlige Umulighed af, at det kan være anderledes i denne Verden! Derfor forarges og spotter man over „den enesaliggjørende Kirke“, d. e. den Kirke, som ikke troer, at der engang er givet Menneskene hvad man pleier at kalde en guddommelig Aabenbaring i gamle hellige Skrifter, hvis Indhold for en stor Deel er dunkelt og fleertydigt, og hvis Kjendsgjæringer ligeledes tilstede forskjellige Opfattelser, men derimod troer, at Gud baade bestemt og tydelig har aabenbaret, hvad der er Sandhed til Salighed, og ved overordentlige Midler baaret Omfarg for, at Hensigten med hans Aabenbarelse for Verden kan op-

---

hele Aandsretning, fordi han fremfor nogen Anden skulde have den Fortjeneste, at have nedbrudt al Autoritetstro. Vi have blot herved, uden isvrigt i denne Henseende at ville forkleine G.'s Fortjeneste af den nærværende Tid, at bemærke, at det var Luthers berømte Sætning, at den Helligaand veileder enhver Læser af den h. Skrift til den ufeilbar rette Forstaaelse af dens Indhold, der gjorde ethvert enkelt Individ til den høieste Dommer i Troessager.

naaes! Man synes reent at oversee, at naar Ingen kunde vide, hvad Gud har aabenbaret, da vilde jo „Aabenbaringen“ være aldeles overflødig, saaledes som man seer, at den i Virkeligheden er for de Fleste af dem, der hylde denne Betragtning. Man forlanger nu, at den katolske Kirke skal opgive sin gamle Mening om sig selv: at den er den af Christus stiftede Kirke, og at den veed, hvad Han har aabenbaret; man forlanger, at den skal høre op med at lægge Vægt paa bestemte Dogmer og paa Enighed i Troen, at den skal aflægge sin gamle Paastaaelighed om Sandhedens og Troens Genbød som Betiingelse for den evige Frelse. Med eet Ord: man forlanger, at Kirken skal accomodere sig efter Indifferentismen og „ærlig og oprigtig“, som man har udtrykt sig, gaae ind paa Tidens Grundsatninger, d. v. s. fuldstændig opgive sig selv, og dermed erklære hele sin Fortid for et Bedrag!

Det er dette, som ligger i den idelig gentagne Fordring, at Kirken og Paven bør „forsone sig med Tidens ånden og den moderne Tids Grundsatninger.“ Den største Deel af Menneskene have ikke det fjerneste Begreb om, hvad der egentlig ligger i denne Fordring, men eftersnakke blot denne, som saa mange andre Phraser, hvilke Bladene fatte i Tmløb. Der er derimod Andre, der godt forstaae hvad den betyder, og forsaavidt ere kloge nok, men fra en anden Side seet alligevel ubegribelig eenfoldige, forsaavidt de nemlig gaae ud fra Forudsætningen af en Umulighed, hvis absolute Umulighed ikke blot er givet med Troen paa en levende Guds Tilværelse, men klarlig documenteres af Historien. Thi Christendommen kan og vil aldrig forsones sig med Verden, den Helligaand aldrig med Verdens ånden, Kirkens jordiske Overhoved aldrig forraade dens himmelske Konge! Derfor har Pius IX. som bekjendt bestandig afviist denne Fordring, som lange før hans Tid er budt Kirken i den her omtalte Skikkelse, men i de sidste ti Aar særlig er bleven stillet i en ny af Revolutionen opfundne Form, som man, begunstiget af Tidsomstændighederne, greb som et hensigtsmæssigt Middel til at fremme den førstnævntes Virkeliggjørelse, nemlig Tilintetgjørelsen af den katolske og dermed af al positiv Christendom og Christentro. Vi mene hermed Opgivelsen af den verdslige Pave magt eller af Kirkens Frihed og Selvstændighed. Var dette først opnaaet, meente den vantro Materialisme at være sikker paa Hovedfordringens nødvendige Opfyldelse. Var Kirken verdslig bleven aldeles magtesløs, tvivlede de, som ikke troe paa andre Magters Betydning

og Overvagt, end de veent materielles, ikke om, at den maatte overgive sig paa Naade og Unaade, bringe hiint sidste og store Offer, som Bantroen uafbrudt har forlangt ligefra den Tid man tydelig saae, at „Reformationen“ ikke havde været i Stand til at udrydde Katholicismen!

(Sluttes.)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den 6te Januar, altsaa Helligtrekongersdag, fandt Conciliets anden offentlige Session Sted, hvorved Alt hvad der hører til den ydre Anordning foregik ganske som paa Aabningsdagen den 8de December. Efterat Paven havde taget Plads paa Thronstolen, feiredes den h. Messie ligesom forrige Gang af Cardinaldecanen, Patrizi, hvorpaa Forsamlingen af Conciliets Promotorer opfordredes til at aflægge den af Pius IV. foreskrevne Troesbekjendelse. Først reiste den h. Fader sig og fremsagde høit og lydeligt denne Bekjendelse; derefter blev den af Biskoppen af Fabriano oplæst i alle Biskoppernes Navn, hvorefter Cardinalerne enkeltviis, Patriarcherne og Erkebiskopperne To ad Gangen, og de øvrige Fædre Fire hver Gang traadte frem for Alteret, paa hvilket Evangeliebogen var nedlagt, og med lydelig Røst udtalte følgende Ord: „Jeg Biskop af (Diocetsets Navn) lover, forsikkrer og sværger overensstemmende med den forelaeste Formel. Saa sandt hjælpe mig Gud og dette hellige Evangelium.“ Efterat Protonotarerne havde optaget Protocolen, sluttedes denne anden høitidelige Session med, at Paven istemte Todeum og uddeelte den apostoliske Betsignelse. — De tidligere almindelige Kirkeforsamlinger aabnede ligeledes deres Forhandlinger med Aflæggelsen af den nicænske Troesbekjendelse; jaaledes sidst Tridentinerconciliet i sin tredie Session den 4de Februar 1546.

Conciliet har foruden disse to almindelige offentlige Møder indtil den 15de d. M. afholdt ialt 10 almindelige hemmelige Møder eller Generalcongregationer, i hvilke de fire i vort Nr. 2 omtalte Congregationer eller Comissioner arbeide samtede. At disse sidste desuden hver for sig daglig ere meget bestæftigede, behøve vi ikke at bemærke.

— Den 19de Decbr. prædikede Erkebiskoppen af

Cöln i den tydste Kirke „Anima“, og havde den 20de en Privataudients hos den h. Fader, som modtog ham med særdeles Velvillie og Udmærkelse. Erkebiskoppen forlader snart sit midlertidige Opholdsted, det tydste „dell' Anima“, for at tage Bolig i Paladset „Doria Pamphili“ paa Navonapladsen. Den 21de modtog Hs. Hellighed Biskoppen af Mainz i en Privataudients.

— Biskop Dupanloup har under den 18de Decbr. sendt en Skrivelse til det i London udkommende katholske Blad „Weekly Register“. Dette Blad havde nemlig igjennem en Correspondance fra Rom udbredt den arefrankende Insinuation, at Biskoppens sidste Hyrdebrev*) skulde hidrøre fra en af Kaiser Napoleon modtagen Befaling, samt at Biskoppen skulde udfolde ivrige Bestræbelser for at vinde hele den franske Geistlighed for Kaisers mulige Planer. Biskop Dupanloup skulde endelig ved hiint Hyrdebrev have villet vise sin Taknemmelighed mod Kaiseren for den ham lovede Udnævnelse til Erkebiskop af Lyon, medens det dog imidlertid skulde være lykkedes at bevare Cardinal Bonald (den nuværende Erkebiskop af Lyon) til at tage sin Afstedsbegjæring tilbage. Angaaende alle disse Historier afgiver Biskoppen af Orleans i ovennævnte Skrivelse den Erklæring, at der ikke er et sandt Ord i det Hele.

Vi have alene af den Grund optaget Ovenstaaende, for at det kan tjene til Orientering for det Tilfælde, at de herværende Blade skulde være blevne opmærksomme paa disse Rygter og benytte dem paa deres velbekjendte Maade!

Østerrig. Alt for længere Tid siden have vi berettet, at flere ansete Jurister, i Anledning af Processen mod Carmeliterinderne i Krakau, havde erklæret sig for de Anklagedes fuldkomne Frisindelse, idet de ikke fandt nogen Grund til at antage Andet, end at de paagjældende Priorinder have handlet efter bedste Overbeviisning, og ikke gjort Andet, end hvad de ansaae for det eneste Mulige og Nødvendige under den uanstelige Stilling, hvori de befandt sig. Til dette samme Resultat er nu endelig efter Wienerbladet „Presse“ ogsaa Overretten kommet, og denne Sag maa vel anses for afsluttet med hvad Retten kalder: „at stille Sagen i Bero.“ „Men,“ spørger „Westf.

*) Hvori han udtaler en skarp Tadel over den Ubesindighed, hvormed Hovedredacturen af Bladet l'Univers, Louis Veuillot, har gjort et Forsøg paa at fremforcere Dogmatiferingen af Paven's Ufeilbarhed.

Kirchbl.", „skal hermed Alt være forbi? Hvo giver de frifundne Nonner Erstatning for deres langvarige Fængsling? for Bladenes pøbelagtige Forhaanelser, for Bestormelsen af deres Kloster, for Gadepøbelens Hornarmelser, og den af Statsmagten dem tilføiede Uret, naar man lader det blive ved, i al Stilhed at lade Sagen døe hen, uden at yde de Ufskyldige mindste Uresopreisning ved en offentlig Slutningsforhandling? Hele Maaneder igjennem have Uviserne og deres Pøbel tilføiet dem med Bagvaskelsens Smuds, og nu skulle de haardt prøvede og eksempelst mishandlede Nonner ikke have anden Uresopreisning, end at Sagen stilles i Vero uden nogen offentlig Slutningsforhandling? Man har ikke gjort noget Skridt i den Retning, at drage Uphavsmandene til de afskyelige Gadeorgier og Pøbelexcesser, hvorved fredelige Klosters Eiendom er blevet ødelagt, og deres Beboere paa den brutaleste Maade mishandlede, til Ansvar! Bistmot vilde dette ikke være nogen Afføring af den himmelraabende Uret, man har tilføiet Vedkommende; men det vilde dog i alt Fald være et Beviis for, at Domstolene ikke ere til blot for at bruges mod Klostrene, men ogsaa til deres Beskyttelse."

Saa snart den her omtalte Proces var kommen igang, altsaa inden man var berettiget til at forudsætte nogen Brode hos de Tilstalte, benyttede det østerrigste Fremstridsministerium sig af den ophidsede Stemnings utvivlsomme Villigelse af denne skammelige Uretfærdighed — til at inddrage den aarlige Understøttelse af 1700 Gylden, som Statskassen hidtil havde ydet dette Kloster, og man skyndte sig med at gjøre det Samme ved et Par andre klosterlige Stiftelser. Ifølge en senere Efterretning fra Krakau har imidlertid den nylig afdøde Greve Kzewinski ved et Legat af 1700 Rd. aarlig erstattet det forstnavnte Kloster den Subvention, som Regjeringen paa en saa uretfærdig Maade har unddraget det.

Mainz. I det Hvrdebrev, som Bistop Ketteler før sin Afreise tilsendte de Troende i sit Dioces, berører han ogsaa Spørgsmaalet om „Ufeilbarheden“, og siger desangaaende: Om og angaaende hvilke Spørgsmaal Conciliet vil udtale sig, hvad det vil beslutte, og hvorvidt Pavens Ufeilbarhed i Troesfager og dette Begrebs Omfang vil komme under Forhandling, det kunne vi ikke vide; det vil væsentlig afhænge af det guddommelige Forsyns Veiledning." Bistoppen fremhæver derefter følgende „tre store Grundsatninger“ som de „uforanderlige og vise Regler“, efter hvilke paa det nærværende, som paa alle tidligere

Concilier, alle Gjenstande, som hore ind under Dogmet, ville blive behandlede: „Den første Regel for alle Afgjørelser af Troesspørgsmaal er, at Kirken paa de almindelige Concilier kun afgjør saadanne Troesspørgsmaal, hvis Afgjørelse Tidssomstændighederne bestemt kræve; den anden Regel er, at Kirken selv med disse Afgjørelser indskrænker sig til det Nødvendige, d. v. s. til det, som absolut udkræves for at opfylde hvad der hører til dens Sendelse: Væver alle Folk Evangelium. Dette Kirkens Hverv kræver, at den Sandhed til Salighed, som Christus har betroet den, bevares for al Forfalskning. Den tredje Regel er, at saadanne Spørgsmaal ikke afgjøres efter Majoriteter, men ved det samlede kirkelige Værembedes eenstemmige Beslutning.“

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 30te Januar. 4de Søndag efter Epiphani. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Andagt til Dynaaelse af en salig Død. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 31. M. Petrus Nolasus, Bskj. 1. Februar. Ct. Ignatius, Bisk. og Mart. 2. O. Maria Kænselse (feires forst. Søndag). 5. Co. Ansgarius (feires offentlig i Sct. Ansgars Kirke paa den sjerde Fredag efter Paaske).
- Blasusvelsignelsen** meddeles Torsdagen den 3die Februar i Sct. Ansgars Kirke efter enhver v. Messe Kl. 6, 7 og 8½, og i Sct. Knuds Kapel efter den h. Messe Kl. 8½.
- Fredagen** den 4de Februar. Broderskabet til Sejn guddomm. Hjerte: Form. Kl. 8½ hvidelig Messe. Kl. 7½ Aften Broderskabsandagt. — Paa denne Dag holde Medlemmerne af „Foreningen for den evige Tilbedelse“ deres Bedetimer foran det aabne Tabernakel. 5. L. Agatha, Zomfru og Mart.
- Søndagen** den 6te Februar. 5te Søndag efter Epiphani. Kyndelmisse eller Maria Kænselse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 9½ Lysevielse og Procession; derefter Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Festandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Festandagt med Prædiken. — 7. M. Romualdus, Abbed. 8. Ct. Johannes af Matha, Bskj. 9. O. Blasius, Bisk. og Mart. 10. Co. Deraavdag af Ansgarius. 11. F. Polycarpus, Bisk. og Mart. 12. L. Josefhus af Leonissa, Bskj.
- Søgnedagsgudsstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-9; Lørdagsten Kl. 5-8. — Korsvei: Fredag Eterm. Kl. 5-9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-9. Lørdagsten Kl. 5-8. — 3 Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 4.

Søndagen den 13de Februar.

1870.

Indhold: Det œkumeniske Concilium. — Conciliet og Paven's Ufeilbarhed. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Nordamerika.

Det œkumeniske Concilium.

(Sluttet.)

XII.

Den høieste disciplinære Myndighed tilkommer Conciliet i sammes Underordning under Paven som Kirkens Overhoved.

Vi have i det Foregaaende søgt at godtgjøre Conciliets høieste Myndighed i Henseende til Læren; det Samme staaer nu tilbage i Henseende til Disciplinen.

Den simpleste Vei til at erkjende Omfanget af denne Magt er et Tilbageblik paa de tidligere afholdte almindelige Concilier. Deres Canoner ordne ikke blot Troesbekjendelsen og fordømme Branglærdommene, men de give ogsaa Forskrifter for det christelige Levnet i alle Stænder, og tillægge sig den høieste dømmende og straffende Myndighed over alle Christne ligesaa Patriarchen indtil den ringeste Lægmand, over de christelige Monarker ikke mindre end over enhver af deres Undersaatter; de give Forskrifter for Gudstjenesten og ordne den canoniske Rets Bestemmelser; de fjerne Uordener i det Indre, og tage samtidig Forholdsregler, for udadtil at fætte Christenheden som

Heelhed i Forsvarsstand. Concilierne bære i sig Bevidstheden om en dem af Gud selv overdragen Magtfuldkommenhed, naturligvis bestandig under den udtryffelige, om end stiltiende, Forudfatning, at Kirkens Overhoved stadfæster deres Beslutninger.

Denne hoieste kirkelige Autoritet omfatter altsaa Alt, hvad der udkræves for at give Troens og Sadelarens Forftrivter Anvendelse paa Livet, for at befæste dem i Hjertesne og gjøre dem frugtbringende paa Villien, ligesom den paa den anden Side fjerner hvad der stiller sig hemmende og forstyrrende i Veien for deres Virksomhed, naar den alvorlig arbejder paa at udrydde de blandt Mennesker uundgaaelige Misbrug. Lader os da i Korthed betragte, hvad den guddommelige Viisdom, som stedse vaager over Kirken, i denne Henseende har agtet for nødvendigt. I betydningsfulde kirkelige Handlinger og Skikke, der alle have deres Udspring fra Alterets ophoiiede Hemmelighed, og ligesom omslynge hele det menneskelige Liv, isere Troens Hemmeligheder sig ligesom Kjød og Blod; Naadens himmelske Livskilder indhulle sig i et hemmelighedsfuldt jordist Bevandt. Med viis Omhu vælger Kirken Organerne for sin offrende, velsigende og dannende Virksomhed; De bedste Frugter af Alt, hvad den verdslige Viisdom og prøvet Erfaring under de gunstigste Forhold har bragt til Modenhed, blive anvendte for at forbedre Geistligheden for dens hellige Kald, ligesom Ordenslivet fremmer Fromhedens Stræben efter den hoieste Fuldkommenhed og Lighed med Jrefseren. Men Enhver vil indsee, at kun en omhyggelig hierarchist Organisation er istand til at sikke en saa omfattende og hoiisfræbende Omsorg. Derfor seer man i Kirkens Midtpunkt (nemlig i Rom) de store Congregationer for de forskjællige Dele af den kirkelige Forvaltning, samt Tribunalerne (Domstolene) for Afgjørelsen af de canoniiske Retspørgsmaal. Paa dette den kirkelige Disciplins omfattende Gebet følger det af sig selv, at, ihvorvel Disciplinen tjener til at værne om den uforanderlige Sandhed, Meget i samme dog maa være af en foranderlig Væfaffenhed, fordi det er betinget af Tid somstændighederne. Dette gjælder saavel

om de Midler, hvorved, og den Maade, hvorpaa de kirkelige Grundsatninger indføres i det praktiske Liv, som om de Forholdsregler, hvorved Kirken søger at betrugge denne sin Virksomhed ligesoverfor alle de fra den fordærvede Menneſkenatur ſtammende Udſteiſler. Her afhænger Alt for en ſtor Deel af det borgerlige Samfund's Tilſtand, og forneemmelig iſar af den Omſtændighed, om Kirken kan glæde ſig ved Fred, eller er udfat for Forfølgelſe. Ordningen af alle diſſe Forhold d. e. af Alt, hvad der henhører til den kirkelige Disciplin, beſørges efter Chriſti Villie og Anordning af det med Petri Efterfølger forenede Epiſkopat; hele Kirkens Overhoved bærer Omſorg for Heelheden, Biſkopperne under hans Vedelſe for de enkelte Dele af Kirken. Og naar Biſkopperne under de ſædvanlige Forhold hver for ſig, eller hver i ſit Stift, gjøre deres Autoritet gjældende, ſaa er det klart, at de paa ingen Maade tabe denne, men at deres Virkſomhed tvertimod maa vinde i Styrke, naar de ſamle ſig paa et almindeligt Concilium om deres ſalleds Overhoved. Det almindelige Concilium er altsaa — under Forudſætning af det rette Forhold mellem dets Hoved og dets enkelte Lemmer, ſaaavelſom imellem diſſe indbyrdes — i Beſiddelſe af den høieſte disciplinære Myndighed.

Naar man da ofte har hørt vor Tids Liberale og Statsabſolutiſter gjøre den Paaſtand gjældende, at Alt, hvad der hører til Disciplinen, bør, forſaaavidt det kommer i Berøring med Yderverdenen, hjemfalde til Statsmagtens og den borgerlige Øvrigheds Overtiſyn, da maae vi her lade det beroe med at bede alle dem, ſom hylde denne Bildfarelſe, vel at overveie Alt hvad der ligger i den Kjendsgjerning, at Kirken efter dens guddommelige Stifters Villie er en af denne Verdens Magter og af alle reent verdſkelige Anordninger fuldkommen uafhængig Inſtitution. Heraf følger, at der maa tilkomme den en ſelvegen Ret til, efter bedſte Skjøn at gjøre Brug af de Midler, ſom bedſt fremme dens Die-med, ligesom den alene er iſtand til at have nogen Mening i Henſeende til Valget af diſſe Midler. Eller hvem ſkulde

Gud vel have udrustet med Evne og Kald hertil, uden netop dem, som særlig ere kaldede til ganske og udelukkende at hellige deres hele Liv og Virksomhed til Kirkens Tjeneste? Thi, ere Biskopperne de competente Dommere over Dieme det, saa tilkommer det ogsaa dem at domme om Anvendelsen af Midlerne til dets Opnaaelse. Ere de Dommere over det, som udgjør det evige uforanderlige Grundlag for det kirkelige Liv: Troes- og Sædelæren, hvor meget mere maae de da have Ret til at afgjøre, hvorledes det Foranderlige skal indordnes i det Uforanderlige.

Det tilkommer altsaa Ingen uden Kirken selv at ordne dens Disciplin. Biskopperne gjøre dette hver for sig i deres Stifter, Paven over hele Kirken, hvad enten han i de givne enkelte Tilfælde handler alene, eller lader sig understøtte af de med ham paa et Concilium forsamlede Biskoppers Autoritet. Det er een og samme øverste Magt, der her staaer ligeoverfor os, snart i sin udeelte Fylde i Petrus (Matth. 16, 19), snart tillige i hele det apostoliske Legeme (Matth. 18, 28. 28, 18. 19), i begge Former vedvarende indtil Tidernes Ende.

Det ovenfor Sagte vil være tilstrækkeligt til at godtgjøre Conciliets øverste Magt i disciplinære Anliggender. Men for at forebygge Misforstaaelser ansee vi det for nødvendigt, i al Korthed at gaae ind paa et Stridsspørgsmaal, som flere Gange i de tidligere Aarhundreder har afstedkommet stor Forvirring. Staaer Conciliet da over Paven? Dette Spørgsmaal er kun muligt under den Forudsætning, at der kunde gives et almindeligt Concil uden Paven. Bistnok kræver denne Sag en langt udførligere og mere polemisk Behandling, end det her er os muligt at give den. Men kunne vi end ikke byde vore Læsere det Fuldkomne, saa vilde vi dog ikke forholde dem det Nødvendige.

Vi begynde med at bemærke, at den Mening, at det almindelige Concil staaer over Paven, først er opkommen meget sildigt, nemlig i Tider, da Kirken rystedes af store indre For-

styrrelser. Dette Spørgsmaal fremdukkede første Gang i det vesterlandske Schismas Periode, da det var tvivlsomt, hvo der var den rette Pave, altsaa paa Concilierne i Pisa*) (1409) og Constanz (1414). Den hele Forvirring havde sin historiske Grund i den ved den franske Kongemagts Anmasselser hidførte saakaldte „babyloniske Udlændighed“ eller Pavernes halvfjerdsfindstyveaarige Residents i Avignon i det sydlige Frankrig (1309—1378). De to nysnævnte Concilier gjorde med Paaberaabelse af den usædvanlige Redøstiltand, eller det her foreliggende ganske særegne Tilfælde, hiin Mening gjældende med Hensyn til de tvivlsomme Paver; og Baseler synoden (1431—1438) gif saa vidt, at den, ved at bruge den som Vaaben mod den utvivlsomt retmæssige Pave (Eugen IV.), endte i et aabenbart Schisma. I et senere Aarhundrede (1682) blev denne Paastand fornyet af den franske Hofgeistlighed, eller det af Ludvig XIV. foranstaltede gallicanske Convent. Men allerede et flygtigt Blik paa disse abnorme Tilstande viser, at denne Lære mangler ethvert solidt Grundlag. Til samme Resultat kommer man, naar man betragter den i og for sig. Have derfor end aandrige Mænd opbudt nok saa megen Skarpsindighed, for at give den et vist Skin af Sandhed, ved at forvaanste Kjendsgjerninger og sammendynge uholdbare Folgeslutninger, saa har den funde Lære dog, ligesaa fuldt som i nogen tidligere Tid, overalt hævdet sin Anseelse. Dette finder især Anvendelse paa den Hovedgrund, hvortil hiin Theories Forsvarere støtte sig. Om ogsaa Paven, sige de, er Biskoppernes og Kirkerne Overhoved, naar man tager begge hver for sig eller betragter dem enkeltviis, saa kan han dog paa ingen Maade være enten Biskoppernes eller Kirkerne Overhoved, naar man betragter dem i Samling og i

---

*) Dette Concilium regnes ikke blandt de oekumeniske, fordi det var en Frugt af et Compromis imellem de to Partier, hvori Cardinalcollegiet var deelt mellem de to tvivlsomme Paver (Gregor XII. og Benedict XIII.).

deres Repraesentation paa et almindeligt Concil. Man indrommer altsaa, at Paven er Overhovedet for enhver enkelt Kirke for sig, men ikke for hele Kirken. Men denne Adskillelse er en vilkaarlig Forudsætning, som mangler al Grund; den har ikke mindste Hold enten i Christi eller i Kirkefædrenes Lære.

Jesus siger, at han vil grunde sin Kirke paa Petrus (Klippen, Klippemanden), og at Petrus skal vogte Faarene og Lammene. Vi spørge her: Er det ikke Fundamentet, som bærer hele Huset, Klippen, som bærer Bygningen, og ikke omvendt? Er det ikke Hyrden, som leder hele Hjorden? Christi Ord have altsaa enten slet ingen Mening, eller de udelukke aldeles den ovenfor omtalte Adskillelse. Endvidere: Hvad er det, som Christus grunder paa Petrus? Det er Hans Kirke. Men nu er Christi Kirke ikke denne eller hiin Kirke i Besynderlighed; den er meget mere Foreningen af alle Troende og alle Enkeltkirker, betragtede som en Hæelhed og Eenhed. Vil man nu i Modsatning hertil gjøre den Paaastand gjældende, at der kan gives sande Kirker, uden at de tillige ere Dele af Christi ene og eneste Kirke, da kunne vi vel indrømme, at der ikke altid og overalt finder en materiel eller udvortes Forbindelse Sted imellem alle enkelte Dele af Kirken; men vi paaastaae, at den indre væsenlige og sjælelige eller formgivende Forbindelse aldrig kan fattes. Enhver, som forstaaer Betydningen af det Ord: Kirkens Eenhed, og nøiere overveier Meningen af de Udtryk i den h. Skrift, der snart fremstille Kirken under Billedet af et Rige, snart beskrive den som en Familie, snart som en Hjord, et Skib eller en Krigshær, kan ikke være i nogen Tvivl angaaende dette Punkt. Men, er Petrus Hovedet for denne indvortes forbundne, i principiel eller formgivende Betydning ene og eneste Kirke, som altid er forenet i Manden og altsaa aandelig samlet til en Hæelhed, om den endog i udvortes eller legemlig Forstand fremtræder som den adspredte Kirke: skulde han da maaskee ophøre at være det fra det Øieblik af, at den indre, væsenlige Forening fremstiller sig i sin tilsvarende ydre Skikkelse?

I Conciliernes Historie finder man ikke Spor af den her omtalte Distinction, uagtet det maa indrommes at have ligget dem nær at betjene sig af den, saafremt der tilkom den nogen traditionel Gyldighed. Men de betjene sig tværtimod altid af Udtryk, som tydelig vise, at de holdt fast ved den modsatte Forestilling. Fædrene i Chalcedon bekjende uden Dunsvøb ligeoverfor den h. Leo, at de betragte ham som deres Overhoved, og ære ham med Titelen „almindelig Patriarch“. Fædrene i Lyon kalde Paven ikke for de enkelte Kirkers, men for hele Kirkens Ypperstepræst, hvem Kristus har overdraget Fuldmagt til at styre den; og Conciliet i Constanz fordømte udtryffeligt — uden at gjøre nogen Forskjæl mellem den adspredte og den samlede Kirke, den af Johan Hus fremførte falske Paastand, at Paven ikke var Kirkens Overhoved. Men bortfalder altsaa den ovenfor omtalte Forskjæl, hvad bliver der da af Conciliernes Forrang for Paverne?

Vi skulle til Slutning endnu blot antyde en anden Tanke-række, der gjør den Sætning indlysende, at Paven er Hovedet ikke blot for de enkelte Troende og enkelte Kirker, men for hele den almindelige Kirke, hvad enten den betragtes samlet eller adspredt, ligesom den udelukker enhver som helst over Paven staaende kirkelig Autoritet, eller enhver Overhoighed fra Kirkens Side over Paven. Hvilke ere nemlig de ophæiede Benævnelser, med hvilke den h. Skrift beviser Christi Magt over Kirken? Kristus kaldes først Hunsfaderen, som tildeler hele sit Huus og ethvert Medlem af Familien de Goder, som ere dem tjenlige, uden at enten den adspredte eller samlede Familie har nogen Ret til at unddrage sig den Lydighed, de skyldte Hans Anordninger. Men just dette samme Udtryk have Kirkens Fædre overført paa den romerske Pave, for at betegne det Uindskrænkede i hans Magtfulde. Kristus kalder sig selv med et ganske særegent Eftertryk for sin Kirkes Overhyrde; men denne samme Titel tillægger Han ogsaa Petrus. Saasandt da Faarene hverken i deres adspredte eller samlede Tilstand kunne hæve sig over Hyrden: hvorledes skulde da de paa et

Concil forsamlede Biskopper turde opkaste sig til Dommere over Paven? Ligeledes kalder Apostelen Paulus Jesus Christus for Hovedet paa Kirkens Legeme; men denne selvsamme Titel tilkjender Conciliet i Chalcedon Paven for at antyde, at, ligesom det vilde være unaturligt, om Lemmerne vilde regjere Hovedet, saaledes vilde det være ikke mindre unaturligt, om Kirkens Legeme vilde regjere over dens Hoved. Den samme Apostel lærer ligeledes, at Christus er Kirkens Brudgom; men Conciliet i Lyon tilslagger Paven dette Navn, og vil dermed sige, at ligesom det ikke sømmer sig for Bruden at hyde over Brudgommen, saaledes tilkommer det heller ikke Kirken at give Paven Befalinger. For da at sige Alt i Korthed: Vi kunne og skulle ikke gjøre os noget andet Begreb om Kirken, end det, som vor guddommelige Freløser har givet os. Men Han har ikke givet os nogen anden Beskrivelse af, hvad Kirken er, end den, at den er et Samfund, som paa den Maade er sit Overhoved underordnet, at det under ingen Betingelser tør hæve sig over samme. Dog, nok om dette Punkt! Vi troe at have sagt nok, for i alle katholske Christnes Bevidsthed at have tilintetgjort det sorgelige Billede af et fra Paven adskilt og ham modarbeidende Concil. Et saadant vilde ikke være noget virkeligt Concil, ingen sand Fremstilling af Kirken og Repræsentation for den. Vi ville derfor ikke længere opholde os derved, men meget mere betragte Episkopatet saaledes som det i Sandhed er og altid skal være — som paa et almindeligt Concilium forenet med sit Hoved, og vi hilse med Glæde Vaticanerconciliet som en ny og bedre Tids Morgensrøde, i det tillidsfulde Haab, at den Enighed, hvori det vil fremstille Billedet af Kirkens Enhed, vil aabenbare dens guddommelige Livskraft ligeoverfor den Uenighed, Adspaltelse og Afsmagt, der behersker den nærværende Verden!

Conciliet og Paven's Ufeilbarhed.

(Sluttet.)

Det har desaarjag forundret os at see, at man blandt de Hensigter, man tillægger Conciliet, ikke stærkere har fremhævet den formodede Stadfæstelse af det verdslige Pavedømmes guddommelige Ret, hvis Venægtelse som historisk Prolog eller Indledning til Debatten om Kirkens og Paven's Ufeilbarhed dog staaer i saa nøie Forbindelse med dette sidste Thema. Vi skulle derfor ikke heller her berøre dette Spørgsmaal, men afslutte disse Bemærkninger med indstændig at bede enhver protestantisk Læser af samme om, ret alvorlig at betragte de ovenfor paapegede absurde Consequentser af de gangbare Protester mod den katholske Kirkes Opfattelse af Begrebet om guddommelig aabenbarede Sandheder; thi i disse famler sig den hele Misforstaaelse og Mis kjendelse af den heromhandlede Værelse i sammes hele Omfang. Man anklager Kirken paa cengang for bestandig Foranderlighed, ved at bestynde den for at fastsætte nye Dogmer, og i samme Aandedræt indigneres man over Kirkens Ubevægelighed og Paven's Stivindethed, fordi han ikke vil gaae paa Accord med Tidsaanden og modificere Kirkens gamle Dogmer, og i begge Tilfælde har den „ufeilbarlige Pave“ Uret; i begge Tilfælde er denne utaalnelige „Ufeilbarhed“ bleven Tidsaandens Dracler en sand Torn i Kjøbet!

Alt løber alligevel dog til Syvende og Sidst ud paa, at Kirken og Pavedømmet saavel anlangende de gamle som de nye Dogmer ikke følge med Tiden, men hinde altfor utilbørlig bag efter dens galopperende Fremstrid; Hovedanken bliver altsaa altid og fremfor Alt Stilstanden. Thi vare de saakaldte nye Dogmer ret i Tidens Smag, da vilde de jo, som alle andre Nyheder, blive modtagne med almindelig Tilfredshed. Men Sagen er den, at man i Grunden meget godt veed, at de „nye Dogmer“ dog i Grunden ere gamle Dogmer. Saa ofte Paven altsaa proclamerer saadanne „nye Dogmer“, saa bevise han just derved sin Uforbederlighed i at holde paa det Gamle! Man vil forhaabentlig ikke fortænke os i, at vi føre os dette logiske Pragtstykke til Indtægt; det yder os al den Tjeneste, vi kunne forlange!

De her omtalte Anker over den stagnerede Ubevægelighed i

Kirkens Organisation, over Uforanderligheden af dens Dogmer og den heraf betingede Enighed saavel i Troessager som i alle andre Ting, foranledige os sluttelig til en Bemærkning om en med hine Anker noie beslægtet Udsættelse, der ikke sjældent paa eengang har gjort Tjeneste baade som Angrebsvaaben imod os og som et dækkende og lindrende Plaster paa en gammel Skade, hvis ulæglige Beskaffenhed man altid saa meget som umuligt har søgt at skjule. Naar nemlig En og Anden ved given Veilighed kan have nyttet om det Betænkkelige for de protestantiske Religioners og Kirkesamfundes Fremtid ved den aldrig hvilende indre Splidagtighed og Strid, da kan man vædde Ti med Tien, at man — i den besynderligste Modsatning til det Velbehag, man ellers finder i baade at høre og sige noget Nytt og Afvekslende — under sin Trang til Trost og Husvælselse tager sin Tilflugt til et meget stereotyp og utilbørlig afflidt Forsvar, som i ingen ubildet Dagtagers Dine kan gjælde for andet, end en hoist kummerlig Udflugt. Vi mene den hundrede Gange gjentagne Sætning, at denne nafladelige Strid og Tvedragt om Alt lige indtil Troens høieste Sandheder og Grundprinciper, samt alt det dermed forbundne „Liv og Nøre“, just skal være et Vidnesbyrd for Protestantismen, et Beviis for den rige Fylde af aandelige Udviklings-elementer, der ere nedlagde i dens Grundsatninger, medens paa den anden Side den med den katholske „Stagnation i forældede Overleveringer og kirkelig Censformighed“ givne Ubevægelighed skal være et indlysende Beviis for det aandelige Fremskridts Ret til at betragte Katholicismen som Tilbagegang*) til et af „Liden“ og „Dplysningen“ overvundet Standpunkt. Værdien af hiint endeløse Vilderede om, hvad der er Sandhed, skal fra Mandelivets og Frihedens Standpunkt være

---

*) Vi tilstaae forresten berebwillig, at den katholske Christendom i en vis Forstand repræsenterer Tilbagegangen. Naar man nemlig er kommen paa en forkert Vej, og bliver ved at gaae fremad, da vil man ikke kunne undgaae bestandig at komme længere bort fra Maalet. Der er da Intet Andet for, end at gaae tilbage, for at finde den rette Vej, ad hvilken man sikkert kan gaae fremad. Deraf det almindelig brugte Udtryk: at vende tilbage til den katholske Kirke, eller til den seilagtigt forladte katholske Kirkeeenhed. Det kan maaskee være påseende her at erindres om en anerkjendt genial Forfatter, der stod uendelig høit over det store Fremskridts „Slæg“, som han udtrykte sig, nemlig Dr. S. Kierkegaard. Hans bestandige Vøsen var: „Tilbage!“ nemlig til hvad han kaldte det ny Testaments Christendom.

faa utvivlsomt indlysende, at det fuldkommen antages at opveie alle derfra uadskillelige Misligheder!

Hertil tillade vi os først at bemærke, at Enhver, der er lidt noiere bekendt med Kirkens Historie, vil vide, at den dogmatiske Grundeighed ingenlunde udelukker en stor Frihed i videnskabelige Undersøgelser og i den philosophiske Behandling af Theologiens høieste Lærefætninger, saavel som af selve Philosophiens Problemer. Hvad dernæst hiin aldrig hvilende Strid angaaer, og den ofte paaberaabte, men falske Anvendelse af den Sætning, at „uden Strid er der intet Liv“, da bede vi Bedkommende vel at betænke, at netop den katholske Kirke er rigtig paa Erfaringer om denne Sandhed; thi den har aldrig været fri for Strid, men altid været stedt i Kamp, og bestaaer netop i vor Tid en Kamp, der vel taalor Sammenligning med nogle af de hedeste, den i Fortiden har udkæmpet. Men -- den har altid haft sine Fjender uden for sig. I de protestantiske Kirker raser Striden derimod uafbrudt i deres eget Indre! At dette „Liv og Døre“ eller „Livsrøre“, som Noget af denne Sætnings meest udkaarne Forsvarere kalde det, skulde være et saa ganske udmærket Fortrin eller en fortrinlig Udmærkelse, ere vi ikke istand til at indsee. Efter vor Herres egen Forsikring kan intet Rige bestaae, som er splidagtigt med sig selv, uden forjaavidt og saalange de splidagtige Dele af samme enes om fælleds Anstrængelser for at bekæmpe en stærkere Mægt (Matth. 12.). Den katholske Kirke har som bekendt altid holdt sig den heri liggende Formaning efterrettelig, ved at varne om Orden, Enighed og Fred indenfor sine Enemærker. Dens Enhed og Enighed har altid været dens Styrke ligeoverfor dens tallose Fjender, og den vil derfor, som alle Dage i Fortiden, saaledes ogjaa fremdeles forkynde Verden den Sandhed, at Gud ikke er Splidagtighedens og Forstyrrelsens, men Fredens Gud! (1 Cor. 11, 16. 14, 33.)!

Herved anbefale vi alle dem, som deels af en i sig selv roesværdig uinteresseret Deeltagelse for Næstens dem uvedkommende Anliggender, deels i alt Fald kun bevægede dertil af Forhaabninger og Ønsker, der gaae i en ganske anden Retning end vore, have beæret Conciliet og vor Kirke med deres Opmærksomhed, — vi anbefale dem taalmodigt at afvente Resultaterne af dets Raadslagninger, ikke forarges over at det ogsaa i den Henseende afviger fra den nuværende Telegraphtids parlamentariske Praxis, at det ikke giver sine Forhandlinger, saalange de endnu ere svævende, til Friis for den offentlige Menings Kritik og

Journalistikens ufeilbare Høiesteretsdomme. De efter Ndheder hungrende Correspondenter for de forskjællige Blade, som opholde sig i Rom, sole sig naturligviis forpligtede til at gjøre Gjældst for det dem anbetroede Hveru, og kaste sig derfor begjærligt over ethvert uhjemlet Nygte eller Formodning, der passer for deres Tendentser, og sætte disse ufortovet i Omlob. Vi troe imidlertid allerede at have leveret saa paafaldende Exempler paa disse Beretningers Paalidelighed, at ethvert fornuftigt Menneske, hvem disse ere vitterlige, for Eftertiden i det mindste vil opsætte sin Dom over hvad der fortælles om Conciliet — indtil videre!

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Under Rubriken „Løgne“ (nemlig om hvad der foregaaer paa Conciliet) indeholde de udenlandske Kirkeblade en i Et og Alt overensstemmende Protest mod den af den kirkefjendtlige Presse med saa stort Velbehag udbredte Beretning om, at den ungariske Biskop Stroßmayer paa Conciliet skulde have rettet et bestigt Angreb mod Jesuiterordenen, hvori han beskyldte samme for at have fordærvet Aanden i hele den kristelige Lære, samt for at udøve en skadelig Indflydelse paa Ungdommens Opdragelse. Denne Efterretning betegnes eenstemmig af alle paalidelige og ansete Blade ikke som en Overdrivelse, men som en pur og fuldkommen Opdigtelse, idet ikke en eneste Taler i nogen af Generalcongregationerne engang har nævnt det Ord Jesuit eller Jesu Selskab. Østerrigiske Kirkeblade omtale tværtimod Biskop Stroßmayer som en Ven af Jesuiterne, idet han i længere Tid hvert Aar betjener sig af Jesuiter til at afholde Missioner og geistlige Exercitier i sit Diocæs. Det er navnlig et Factum, at denne Biskop i Aaret 1868 udbad sig en Jesuit til at overtage Bestyrelsen af sit Seminarium, men at han maatte opgive det, fordi Selskabet dengang ikke kunde stille noget Medlem til hans Disposition, samt at Jesuiter ved forskjællige Leiligheder under de dem andensheds overgoaede Følgelser aldrig forjæves have gjort Krav paa hans Gjæstfrihed. — Vi troe at kunne fritage os for enhver Bemærkning om Motiverne for denne saarelsom andre lignende ondskabsfulde Opdigtelser.

— Af de tydske Biskopper havde Flere ved deres Ankomst taget Volig i det tydske „Nationalhospits dell' Anima“. Den høieste kirkelige Rang iblandt dem indtage Cardinal-Fyrstbiskoppen af Prag, Fyrst Schwarzenberg og Erkebiskoppen af Cöln. Da den sidste er alle herværende Katholiker bekendt, indskrænke vi os til, efter et tydsk Kirkeblad at gjøre et Par Bemærkninger om den Forstnævntes og enkelte andre Prælaters Personligheder. Uagtet Cardinal Schwarzenberg allerede af Gregor XVI. beklædtes med Purpuren, er han dog endnu i sin kraftige Manddomsalder. Han er en høi anseelig Mand, der ligesom Erkebiskoppen af Cöln udmærker sig ved et Ydre, der er et fuldkomment Aftryk af Sjælens indre Adel og det apostoliske Præstedømmes ophøiede Charakter. Man faae fremdeles her samlede til Fælledsmaaltider om samme Bord Fyrstbiskoppen af Salzburg, en elskværdig Mand paa tredsindstyve Aar med et tiltalende Udortes, samt Fyrstbiskoppen af Trient, en gammel Mand med sneehvide Haar, Biskopperne af Sdnabrück, Brigen, Würzburg og den endnu ungdommelige Biskop af Graz. Foruden disse ventedes dengang endnu Biskoppen af Vinz og den nylig udnævnte Biskop af Stottenburg (i Würtemberg), Pefele.

Ved Siden af denne Correspondentmeddelelse anføre vi et Par Bemærkninger af en lignende i „Desterr. Volkskr.“ om Indtrykket af et Blik paa de i Concilshallen forsamlede Prælater: „Man seer i en stor Mængde af disse Mandes Ydre mere Sporene af det apostoliske Embedes Anstrængelser, end af den fremrykkede Alders Indvirkning; og dette gjaelder naturligviis fornemmelig om Missionsbiskopperne. Ved Siden af Msgr. Lamys, fra Santa Fé, som forkynder Evangeliet for Indianerne ved de forenede Staters nderste Sydgrandsø, sidder Sandwichsøernes Apostel, Msgr. Maigret, og i Nærheden af Msgr. Alarids, der har levet blandt Kafferne ved Port Natal, seer man den apostoliske Vicar af Tuntin. Denne unge Mand med sort Skjæg og fyrige Dine, men blege og indfaldne Kinder, er Msgr. Petitjean, som grundede den første Kirke paa Yienøerne, og gjenoplivede Christendommen paa Japan. Diet svæver her omkring og veed ikke, hvor det skal dvæle. Den ærverdige Chaldaiske Patriarch med hans Ledfagere minde uvilkaarlig om det gamle Testaments Patriarcher. „Rhinsk Folkebl.“ fremhæver især det Eiendommelige ved Østerlandernes rige og kostbare Dragter. En af disse sad ved Siden af Biskoppen af Sdnabrück. Det var en Mand af mørk Ansigtssfarve og med et smukt langt Skjæg; paa Hovedet bar han en Slags Barret

med et langt violet Slør, og var iført et lyseblaat Gewandt, der var gjennemvirket med Guldblomster og Stjerner og prydet med en broderet Brømme. En Anden bar isfædetfor Mitraen en Krone og var iført en Raabe af roseførd Farve med ikke mindre rige Guldforsjninger, og en Tredies Gewandt var ligesom den Ypperstepræstis i det gamle Testament, behængt med ganske smaa Klokker, som gave en svag Lyd, hvergang han rørte sig.

— Om Conciliets Sammensætning skriver „Augsburger Postztg.“: Man vil uden tvivl aldrig for have seet en saa stor Forsamling af saamange fremmede, lærde og erfarne Mænd. Der er ingen Green af den theologiske Videnskab, som ikke her har udmærkede Repræsentanter. Blandingen eller det indbyrdes Forhold mellem de forskjellige Kirkeprovincer i Henseende til Nationaliteten maa kaldes meget heldig, og der er ikke mindste Fare for, at det romanske Element skulde faae en utilbørlig Overvægt. Thi, foruden at Halvdelen af de italienske Bispesæde ere ubesatte, har Pius IX. jo gjenoprettet Hierarchiet i England og Holland, og den nordamerikanske Kirke har under hans Pontificat taget et ganske overordenligt Opsving; han har nemlig i de forskjellige Dele af Verden oprettet over hundrede nye Bispedømmer og Erkebispedømmer. Overherderne for alle disse nye Kirkesogne have for største Delen ligesom Apostlene maattet begynde aldeles forfra under Armod og Nød, og i Kamp med alle den nærværende Tids Trangler. Disse Mænd kjende noie baade Tiden og Folkene og begges Fornødenheder, og de medbringe saaledes en Skat af praktiske Erfaringer, der ikke kan være uden Betydning for de ublandte katolske Landes, Italiens, Spaniens og Frankrigs Biskopper, hvilke ogsaa i en anden Henseende finde et ligesom fuldstændiggjørende Element i de 60 tydske-østerrigske Biskopper. Ingen af de vesterlandske Folkeskær ville saaledes faae en dominerende Overvægt, og da tilmed baade Østerlænderne og Missionsbiskopperne have indfundet sig i større Antal, end man havde ventet, saa fattes der intet Element for at paatrykke alle Raadslagninger og Beslutninger Katholicitetens Stempel.

Nordamerika. Den i New-York udkommende „Kath. Rztg.“ beretter, at det af Jesuitfødre ledede talrige besøgte Collegium i Georgetown i afvigte Sommer for to og halvtredstindstyvende Gang har fejret Afslutningen af Studieaaret med den sædvanlige Præmiefordeling og Elevernes Opflytning, samt at

de forenede Staters Præsident, General Grant, beærede denne Høitidelighed med sin Nærværelse, og egenhændig overrakte de oprykkede Elever de dem tilkjendte Diplomer og Medailler. Præsidenten modtoges med Sangen: »Hail to the Chief,« og Bestyreren af denne berømte Anstalt, P. Maguire, holdt en kort Tale, hvori han takkede Præsidenten for hans Nærværelse, og derhos bemærkede, at alle de forenede Staters Præsidenter og mange andre høitstaaende Mænd havde viist Collegiet denne Ære. Den forhenværende Præsident Johnson, hvis yngste Søn uddannes i denne Opdragelsesanstalt, ankom først mod Slutningen af Høitideligheden.

„Wjtf. Kbl.“ fremhæver ved denne Leilighed den mærkværdige Modsatning imellem denne Handlemaade af Overhovedet for den frieste Nation paa Jorden og visse europæiske og ovenikjøbet katholske Regjeringer. Præsidenten for de forenede Stater giver Jesuitskærene et offentligt Beviis paa Agtelse og Anerkjendelse af deres Fortjenester af Opdragelsen og Underviisningen, medens f. Ex. Regjeringen i det katholske Baiern, i Lighed med den russiske Cæars Utafer, paa enhver Maade søger at hemme disse Ordensmænds Virksomhed. Americanerne gjøre i det menneskelige Livs helligste Anliggender en ærlig Brug af Friheden, medens den europæiske Liberalisme misbruge de med Frihedens Navn sunkkede Grundsætninger og Talemaader til de utaaleligste Plagerier mod enhver Retning, som ikke hylder dens falske Theorier. Overalt seer man den rede til at bringe et tyrannisk Undertrykkelsessystem i Anvendelse, naar Taler er om Kirkens og Geistlighedens Indflydelse paa Ungdommens Opdragelse og Underviisning. I andre Retninger kan man ikke finde Ord, der ere stærke nok til at betegne de Herligheder, som Frihedens Lustninger fremkalde; kun det heromtalte Gebet gjør en Undtagelse. Ellers anklages Statsabsolutismen og Statsmonopolet for at anrette idel Uhykker, men paa Opdragelsens Enemærker antages de at udbrede den højeste Grad af Oplysning og ægte Civilisation. Man mærke nemlig vel, at Liberalismen ubetinget fordømmer Statsalmagten, hvor den udøves af kronede Hoveder. Med den selv er det en heel anden Sag, da den altid taler og handler i Folkets og Folkemagtens Navn.

En Bemærkning.

Da vi have bragt i Erfaring, at de af Hr. J. M. F. V. Busch i Adresseavisen og Berl. Tidende af 5te ds. annoncerede Foredrag om den

katholfske Gudstjeneste og dens Cæremonier kunde have Udseende af at være paa en eller anden Maade foranledigede ved et Luffe eller en Tilskyndelse fra den herbværende katholfske Geistligheds Side, og der i ethvert Fald kunde være Grund til at antage, at dette Foretagende havde fundet dens Billigelse, eller at den idetmindste forud var underrettet om samme, unblade vi ikke, efterat have forespurgt os desangaaende, at bemærke, at hverken Geistligheden eller, saavidt vi vide, noget Medlem af den herbværende katholfske Menighed har haft nogen Kundskab herom, førend de omtalte Avertisjementer bebudede disse Foredrags Begyndelse.

Skole-Examen.

Den aarlige offentlige Examen med den herbværende katholfske Kirke=skoles Elever afholdes:

- a. i den betalende Afdeling (Ny Kongensgade 17, 1. S.) Mandagen den 21de Februar fra Kl. 9—2;
- b. i Drengklassen (Fredericiagade 15, Bagbyggn.) Tirsdagen den 22de Februar fra Kl. 8—2;
- c. i Pigeklassen (Fredericiagade 15, Bagbyggn.) Onsdagen den 23de Februar fra Kl. 8—2;
- d. i Forberedelsesklassen (Fredericiagade 15, Bagbyggn.) Torsdagen den 24de Februar fra Kl. 9—2.

Elevernes Forældre eller Værger og alle Skolens Belyndere indbydes herved til at bære denne Examen med deres Nærværelse.

Skolecommissionen.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 13de Februar. Septuagesma. Sct. Augars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messje. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 14. M. De japanesiske Martyrer. 15. Ti. Slutkommelse af Frelserens Bøn i Gethsemani. 16. O. Raymund af Pennaforte, Bisk. 17. Co. Titus, Biskop. 18. F. Catharina af Ricci, Jomfru. 19. L. Scholastica, Jomfru.

Søndagen den 20de Februar. Sexagesma. Sct. Augars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messje. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Broderskabsandagt til Marias hellige og ubesmittede Herte for Syndernes Omvendelse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 21. M. Martina Jomfru og Mart. 22. Ti. Slutkommelse af Frelserens bitter Bøddelse. 23. O. Petrus Damiani, Kirke lærer. 24. Co. Mathias, Apostel. 25. F. Petri Biskop i Antiochia. 26. L. Margaretha af Cortona.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 5.

Søndagen den 27de Februar.

1870.

Indhold: Conciliet og de politiske Blade. — St. Peterskirken og Conciliumsaulaen. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Italien, München.

Conciliet og de politiske Blade.

Efterat vi i vore Beretninger allerede flere Gange have havt Leilighed til at hentele Opmærksomheden paa Upaalideligheden af de politiske Blades Meddelelser om hvad der foregaaer paa Conciliet, og efterat vi navnlig i vort foregaaende Numer have omtalt den fra først af ved to engelske Blades — „Times“ og „Pall-Mall-Gazettes“ — Correspondenter over hele Verden udbredte aldeles opdigtede Fortælling om Biskop Stroßmayer af Diacovars Angreb paa Jesuiterordenen, kunne vi ikke i Anledning af et senere afgivet Beviis paa denne letfærdige Vagvaskelsesfyge tilbageholde nogle almindelige Bemærkninger om de dybere liggende Grunde til dette Phanomen.

Vi mene hermed den ligeledes opdigtede Beretning om, at Paven skulde have ndstedt et strengt Forbud imod alle Privatsamlinger af Biskopperne, og ledsaget dette Forbud med den yderligere Indskrænkning af Biskoppernes Frihed, at et ikke større Antal, end høist 15 af disse ad Gangen maae samle sig til jelskabelige Sammenkomster. Anledningen til disse „oprørende“ Anordninger skulde være den romerske Cnries mistroiske Utilfredsbed med de tydske Biskoppers hyppige Sammenkomster i Cardinal Nardis Bolig. Læseren vil nemlig erindre, at

de tyske Biskopper*) for Ziebliffet nyde den Fre, at den liberale Presse ved flere Leiligheder har omtalt dem som Repræsentanter for friere Anskuelser; man fandt da — og stolede paa, at enhver oplyst Væser maatte finde det samme — i denne Omstændighed et gyldigt Beviis for hiin Beretnings Troværdighed, og tvivlede ikke om, at denne Historie vilde befindes at være meget interessant og paa en Prif svarende til de Forestillinger, alle dannede Menneſker nuomstunder have om Pave-magtens monstroſe Overgreb!

Spørger man nu, hvorledes denne Historie er bleven til, da er det gaaet hermed, som med største Delen af de Usandheder, hvormed Uvidenheden fyldes og Lettroenheden be- drages — at der gjerne ligger et lille Gran af Sandhed til Grund for den tendentioſe Udſtaffering af ſaadanne Beretninger. Denne lille Sandhedspartikel, der her gjør Tjeneste som Anledning, er nemlig den Omstændighed, at Sammenkomsterne i Msgr. Kardis Bolig ganske rigtig med Et eller pludselig ophørte, men hvad Opfinderen og den første Udbreder af denne Enormitet (det engelske Blad „Morningpost“ romerſke Cor- respondent) har glemt at tilføie, er den Oplysning, at der al- deles ikke har fundet nogen Standsning Sted i de tyske Bi- skoppers Sammenkomster, idet de uden nogen Afbrydelse eller Udfættelse ere blevene afveglende fortsatte hos Fyrstarkebiskoppen af Wien, Cardinal Rauscher, og Erkebiskop Melchers af Cöln. Sandhedspartiklen bestod alſaa deri, at Sammenkom- sterne med Et ophørte at holdes paa det Sted, hvor de vare begyndte; men den hele og fuldstændige Sandhed er den, at de i aldeles uforstyrret No ere fortsatte i to andre Prælaters Bo- liger. Vi behøve neppe at bemærke, at disse Sammenkomsters

---

*) Enhver, der med nogen Eſtertanke har læst disse Biskoppers Fælleds- udtalelse for deres Menigheder (ſ. d. Bl. Nr. 25 f. A.), vil upaa- tvivlelig være enig med os i, at de paa given Anledning inſtændigt vilde frabede sig alle Complimenter for Frifindethed — vel at mærke i den Betydning, hvori hiin Presse anbefaler denne Egenſkab.

pludselige Ophør paa det første Sted ikke burde givet den umættelige Skandalefyges Budløbere Anledning til at opdigte en saadan Beskyldning mod Kirkens Overhoved, eftersom det følger af sig selv, at en Forandring af denne Art altid maa foregaae pludselig, saasom Ingen kan være to Steder paa eengang*).

Denne Bemærkning om alle usande og forfalskede Efterretningers almindeligst forekommende Oprindelse udelukker imidlertid, som det andet ovenfor omtalte og en utallig Mængde andre Exempler vise, ingenlunde fuldstændige Opdigtelser, hvori man ikke er istand til at opdage den allermindste Brøkke af Sandhed som Anledning eller Stof for digterisk Udsmykkelse, og hvori man altsaa ikke kan see Andet end en Virkning af de paagældende Herrer Journalisters ganske eiedommelige Situation. Det ligger jo nemlig i Tingens Natur, at de ikke have, og ikke heller ere istand til ved noget Middel at skaffe sig Adgang til at overvære Generalcongregationernes Forhandlinger, ligesom det følger af sig selv, at hverken Prælaterne eller deres Theologer indlade sig paa at forsyne protestantiske Bladcorrespondenter med Stof til Beretninger; i saa Fald vilde disse sidste vel have været af en tildeels anden Bestaffenhed, end de hidtil have været og fremdeles ville blive. Hvorfra faae de da de eventyrlige Historier, som de udbasune over al Verden? De opsamles moissommeligt deels paa offentlige Steder, deels i private Selskaber, hvor disse Nyhedsfygens dyrt lønnede Haandlangere kaste sig over Enhver, som paa anden og tredie Haand formodes at have noget Bekjendtskab til denne eller hiin, som er berettiget til at overvære Møderne. De vide altsaa Intet andet, end hvad Nygter bringer i Omløb, og hvad der i alle Tilfælde mangler al paalidelig Hjemmel.

Det er under saadanne Omstændigheder — og vi troe

---

*) Vi bør her ikke undlade at bemærke, at „Eöfn. Btg.“s Correspondent udtryffeligt har tilbagekaldt denne Efterretning.

hermed at følge den mildeste eller den i moralsk Henseende mindst graverende Fortolkning — ikke uantageligt, at En og Anden af det Latterlige i disse literære Støveres fortvilede Stilling kan fristes til at indbilde dem saadanne Historier, som de vide, at de og deres Publicum helst ville have, og derfor uden al Kritik skænke Tiltroe; thi det kan jo ikke nægtes at være i sig selv ret moersomt saaledes at holde disse vigtige Personer og deres Publicum for Nar. Alle vide jo nemlig, hvorfor de ere i Rom. Deres respective Principaler have sendt dem dertil i den Forventning, at der i Rom og paa Conciliet vilde tildrage sig Ting, som maatte sætte Verden i Forbauselse, gaaske forfærdelige Ting, som vilde give den „oplyste offenslige Mening“ i alle Jordens Riger og Lande Anledning til skarp Kritik og dydig Forargelse. Men — der skeer nu slet Intet af alt dette saa sikkert Ventede. Man har hidtil ikke kunnet udbringe andet Sandt om Conciliets Forhandlinger, end at Biskopperne om mange Ting ere af forskjellig Mening, at de ikke Alle tænke og sige det Samme. Dette er det Eneste man veed om Conciliet, og det forholder sig naturligtvis hermed fuldkommen rigtigt; thi Forskjellighed i Meninger vil man finde overalt, hvor flere eller færre selvstændigt tankende og dømmende Mænd forjæmle sig for at drøfte vigtige Spørgsmaal; og det vilde ikke være godt, om det var anderledes. Men denne Meningsforskjellighed gjør man til en gennemgaacende Uenighed, og man lader, som man i Sandhedens og Sømmelighedens Navn forbauses og dydig indigneres over al denne Splidagtighed, uagtet man godt veed med sig selv, at man Intet onsker mere, end at man maatte faae ret Meget af denne Art til at fodre Hjemmets graadige Skandalerhunger med.

Da der nu altsaa ikke engang i denne eneste Retning lader sig opdrive saameget af det Virkelige, at man naaer Maalet ved at forvanske og overdrive dette, saa følger det af sig selv, at Fortvivlelsen noder Vedkommende enten til selv at opdigte noget, som svarer til deres Brodherrers og det arede Publicums

Forventninger, eller til paa den nysomtalte Maade at give sig til Priis for enhver letfindig Rngtesmeds Lyst til at more sig paa deres Bekostning. Kort sagt: man skal skrive og indberette, enten der er Noget at skrive om eller ikke; man veed, at, kan man ikke selv finde paa Noget, da er der Andre, der kan det, og som let kunde tage Luven fra det Blad, i hvis Tjeneste man arbejder, dersom man ikke var paa sin Post, og tog Alt med hvad Lykken tilbød. Men de Herrer Redacteurer og deres Referenter have i saadanne Tilfælde etableret en Praktik, om hvis eiendommelige Mysterier vi her skulle tillade os nogle almindelige Bemærkninger.

De vide nemlig alle godt, hvad der hører til for at holde den mærkværdige Industri igang, i hvis Tjeneste de arbeide; de have grundig studeret Hemmelighederne i hele dens Mechanisme; havde man ikke dette, da var man jo aldeles ubrugbar for det vigtige Hverv, at være en Medhjælper til at danne og bearbejde den offentlige Mening over hele Verden! Man veed i Medfør af denne Kundskab, at, om man ogsaa udbreder en nok saa dumdrigt Løgn, saa er der Intet til Hinder for, at den jo bliver troet af det Publicum, hvilket man nærmest har for Øie, og for hvilket man egenlig arbejder, og som det gjælder om altid at holde i den rette Stemning. Thi Redacteurerne, disse Tidsaandens Ypperstestærker, rose sig vel af, at de give deres Publicum den tidsmæssige politiske Opdragelse, men synes under deres Travlhed med dette Arbeide slet ikke at lægge Mærke til, at denne politiske Opdragelse har en meget betænkelig Tilbagevirkning paa deres egen moralske Holdning, forsaavidt deres hele Existents jo afhænger af Publicums Gunst og Bevaagenhed. De have nemlig saa længe og saa vedholdende bearbejdet den store Mængde, og vundet dens Tiltro i alle Retninger, at den angaaende visse af dem stiller bestemte Fordringer om absolut at høre noget Ondt; og det er i Medfør heraf kommet saa vidt, at det ikke stader noget offentligt Organ, der opfylder den Hovedbetingelse, at være en ægte og tro Afspjeling af Tidsaanden, om det nu og da gribes i aabenbare Forvanskninger

af Facta, ja rene Opdigtelser. Hvor man veed, at man er i Majoritet, der kan man ganske trygt tie stille til alle Indsigelser, være fuldkommen sikker paa at kunne tie dem ihjel, eftersom de have den offentlige Menings store og brede Strøm imod sig. Hvor dette derimod i mindre Grad er Tilfældet, og man tvinges til at tale, der har man indøvet en beundringsværdig Færdighed i den Kunst at gaae udenom den Sag, hvorefter der er Tale, og overdænge Modstanderen med hele Læs af vedkommende Bestyldninger; og man beviser saaledes til syvende og sidst, at man, tiltrods for alle Reclamer i det Enkelte, dog i Hovedsagen, eller naar man maaler Spørgsmaalet med Ideens Aen, og — som det sig bør i alle vigtige Controverser — betragter det Enkelte i dets altomfattende Sammenhæng med Heelheden, aldeles har Retten og Sandheden paa sin Side!*) Hvad dette sidste — Sandheden navnlig, angaaer, da er man i fuldkommen gjensidig Forstaaelse med sit Publicum; man veed nemlig hemmelig, men fuldkommen vel paa begge Sider, at den er der i gammeldags eller ligefrem og oprigtig

---

*) For ved et Par Exempler at oplyse hvad vi have sagt, behøve vi blot at gaae nogle Aar tilbage i Tiden, og erindre om, hvorledes visse Modsigelser paa det politiske Gebet jevntlig bleve affærdigede af de toneangivende og den offentlige Mening dominerende Organer. Bovebe Nogen at yttre en Tvivl om Betimeligheden af en eller anden overdreven „liberal“ Foranstaltning i den indre Politik, da tog man sig det sædvanlig meget let med Grundene eller Forsvaret for den paagjældende Sag, men forsæstede uden videre Vedkommende som reactionær. Understod Nogen sig til at yttre Betænkkeligheder angaaende Klogskaben af den Politik, Dagens Guder anbefalede, og til Ulykke for hele Landet endelig fik gjenneført ligesoverfor Tydskland, da excommuniceredes han siebtikkelig som en Landsforræder og Tydsker. Overalt endelig, hvor Kampen med den katolske Kirke er staaende, besvares enhver Indsigelse mod løgnagtige Opdigtelser med en Stykregn af de velbekjendte gamle, men stedse paa ny opfugte Bestyldninger, hvis Usandhed hundrede Gange er beviist, medens man klogelig under denne Maneuvre suøer sig fra Sagen selv!

Forstand slet ikke Tale om længer; det gjælder kun om at hævde det Standpunkt, som Samtidens store intelligente og uintelligente Masse vedkjender sig. Dette Standpunkt og denne Anerkjendelse er den nærværende Tids første Stormagt, er Sandhedens og Rettens nu næsten udelukkende respecterede Vægtskaal. Saaledes veed man paa den aandelige Verden at anvende den Grundsatning, der nu alt i en Deel Aar har behersket den politiske Verden, at Magten er det sande Grundlag for Retsbegrebet, at den store Masses eenstemmige Raad skal erkjendes for at være det ufeilbare Barometer for den Cours, der paa det store aandelige Marked noteres paa hvad man behager at stemple som Sandhed!

Det er denne Tilstand i dens Hæelhed, og det samlede Indbegreb af dens omfattende Indvirkning paa Dannelsen af hvad man kalder den offentlige Mening, hvorefter vi her i Forbigaaende tale, og hvis betænkkelige Tilbagevirkning paa Pressens og dens Lederes sædelige Holdning vi ovenfor hentydede til. Enhver, som med nogen Opmarksomhed og Eftertanke har fulgt denne Side af det offentlige Livs Udvikling blot i den Kreds, der ligger os nærmest, vil derfor utallige Gange have modtaget et tragicomisk Indtryk af Modsatningen mellem de Lovtaler, Pressens Ledere ved forskjellige Leiligheder holde over sig selv og det ophoiede Hverv, de sige sig at være kaldede (man har dog vel Ret til at spørge: af hvem?) til at fuldbyrde: al Verdens Velærelse og Oplysning, Folkenes politiske Opdragelse og — den anden Side af dette Forhold: den ynkelige Afhængighed af Publicums Fordringer og Tidens omfløttende Luner! Har Pressen givet det store Publicum den Opdragelse, der er et aldeles umagteligt Særkjende for vor Tid, saa giver Publicum til Gjengjæld Pressen i mange paatrængende Tilfælde temmelig eftertryffelige Paamindelser om, at den saakaldte almindelige Mening baade om Dit og Dat, som den har fabrikeret og sat i Højsædet, udøver en langt mere tyrannisk Indflydelse paa den selv, end paa nogen af dem, hvis Talsmand og Organ den bryfter sig af at være. Thi disse sidste kunne,

uden offentlig at blamere sig, naar det behager dem, frafalde deres Mening om hvilketfomhelst Partispørgsmaal, men dette lader sig mindre godt gjøre for dem, hvem et vist Parti betragter som sine pligtfuldige Raagaier og daglige Opvartere!

For da herester at komme tilbage til vort Thema: Pressens Forhold til Kirken, da mene vi, i hiin letfærdige Ringeaagt for det skyldige Hensyn til Sandheden og det virkelige Passerede at have seet det meest slaaende Beviis for Dagspressens jammerlige Afhængighed, dens Trældom under den af den selv fabrikerede Stemning, og vi troe heri at see Forvarfler om en hævnende Nemesis, der engang, men mulig for silde, vil aabne det bedragne Publicums Sine for det Bæv af Usandhed og Uredelighed, hvori det altfor længe har ladet sig hilde. Thi, om det end hidtil er lykkedes det Parti, som overalt næsten enevaldigt dominerer den offentlige Mening, at stille alle katholske Anliggender i et saadant Lys, at der uden Risiko kan bydes Læseverdenen de taabeligste Opdigtelser og de meest oprørende og areløse Insinuationer om disse, fordi man trygt tør stole paa, at alle Reclamer og Protester tilligemed Erindringen om de Vedkommende blamerende Usandheder hendøe upaaagtede, druknede i den Glemselens brede Strøm, der hurtigt opluger Alt, hvad der hver Dag tjener til Mættelse for den efter Ondt uafsladeligt hungrende Nyfgenhed: saa behøver man ikke at være nogen Prophet for at kunne forudsige, at dette Uvæsen engang vil tage en Ende med Forstrækkelse. Hævnen vil ikke komme fra Kirken; thi den hævner sig ikke selv, men der staaer en anden Magt rede til at fuldtbyrde den. Den samme liberale Presse, som nu overalt har sammensvoret sig om paa alle Maader og ved alle, selv de til ethvert andet Brug forsteligste Midler, at arbejde paa Kirkens og den katholske Christendoms Tilintetgjørelse, den har nu saa længe bedraget den store Masse af Folkene for den Almeenlyksalighed den har forjættet dem, for alle de formentlige Frihedens og Eighedens Herligheder, den under Revolutionerne har brugt deres Naver og deres Blod, og i fredelige Tider deres Stemmer og lar-

mende Raab til at hidføre; den har saa længe bedaaret den store Mængde af Folkene med sin doctrinære Humbug, at de endelig overalt have faaet Sinene op for den Ulfke, som den nyere Tids politiske Skrydere og literære Bagabonder have bragt over Verden.

(Sluttes.)

St. Peterskirken og Conciliumsaulaen.

Denne den katholske Christenheds Hovedkirke ligger i den nordvestlige Deel af Rom ved Foden af Vaticanerbjerget. Den er, som bekendt, den største Kirkebygning i hele Verden, er bygget i Korsform, og har en Længde af 665 Fod og en Bredde af 450 Fod*). Over Korsarmenes Overstjæringspunkt haver sig en magtig Kuppel af 200 Fod i Gjennemsnit, som hviler paa fire colossale Piller, og fra Gulvet til Spidsen af det ovenpaa den udvendige Deel af den saakaldte Lanterne anbragte Kors har en Høide af 487 Fod. Man kan ikke noksom beundre den uhyre Dristighed i denne Kirkes hele Architektur, som i Forening med dens colossale Dimensioner gjøre den til et sandt Underværk af Bygningskunst. Bygningsarbejdet varede over et Aarhundrede, nemlig fra 1506—1614, og Omkostningerne ved dens Opførelse anslaaes til mellem 80 og 90 Millioner Rigsdaler. Arbejdet begyndtes af Bramante og fuldendtes af den berømte Michel Angelo, der leverede den største Deel af Tegningerne, og hvem ikke blot den storartede Idee med Kuppelen, men hele Udførelsen af dette arkitektoniske Mesterværk skyldes.

Den skønne Plads foran dette prægtige Guds Tempel er omgivet af Berninis herlige Søilegang, samt prydet med en ægyptisk Obelisk og to storartede Fontainer. Forhallen er smykket

---

*) Dette er med andre Ord hele Iverstibets eller Transseptets Længde. Hver af Korsets Sidearme for sig har en Længde af 125 Fod og Kuppelens indvendige Gjennemsnit er over 150 Fod; men den svære Muur, der omfatter den, og som, gjennebrudt af Korset, udgjør de 4 taarnhøie Piller, som bære den, har et Gjennemsnit af c. 50 Fod. Saaledes er Kuppelens udvendige Ivermaal c. 200 Fod.

med Giottos*) skjønn Mosaikbillede: La Navicella (d. e. Kirkeskibet, eller Kristus, der rækker den paa Søen vandrende Petrus Haanden) samt Berninis*) store Basrelief: Kristus, der giver Petrus Befaling om at vogte sin Hjord, og Rytterstatuerne af Constantin d. St. og Carl d. St., begge Mesterværker, som i Forening gjøre et storartet Indtryk. Den beundringsværdige Harmoni i alle Forhold, som hersker i det Indvendige af dette ophøiede Tempel, gjør det muligt for den Indtrædende, uden Forvirring og Moie, trods de store Dimensioner, at vinde et klart og roligt Overblik over det Hele. Først naar man næriere betragter de enkelte Dele, forbauses man over deres Storhed, som langt overgaaer hvad de ved første Blik synes at være. Fremfor Alt tildrager den uhyre Baldachin over Høialteret sig Besøerens Opmærksomhed; den bæres nemlig af fire Bronzeføiler af 122 Fods Høide. Baade Tegningen og Udførelsen af dette Kunstværk skyldes Bernini. Den ovenfor angivne Høide af Kuppelen er 39 Fod større end den høieste af Egyptens Pyramider, og denne uforlignelige Kirkes Indre er opfyldt med de herligste Mosaikarbejder, Gravmonumenter, Malerier, Frescobilleder, forgyldte Bronze- og Stuccaturarbejder.

Vi tilføie endnu den Bemærkning om Peterkirken, at den øverste Arm af Korset ikke efter sædvanlig Brug vender mod Østen, men mod Vesten. Dette har sin Grund i de særegne locale Forhold; men, da Hovedalteret eller Confessio S. Petri, som ovenfor bemærket, staaer frit midt under Kuppelen, vender den h. Fader, naar han paa visse Festsdage celebrerer den h. Messie ved dette Alter, sig mod det i Kirken forsamlede Folk, hvorved saaledes Alterets rette Stilling bliver tilroiebtagt.

Conciliumsaulaen, eller den for Conciliets Forsamlinger indrettede Deel af St. Peterkirken, er en Sidesløi af samme, og skildres af en Correspondent til det engelske Blad „Times“ paa følgende Maade. Ovenover Indgangen (fra Kirkes Hovedskib) til denne store Halle, der strækker sig fra Syd mod Nord, seer man et stort Rundmaleri, der forestiller Apost-

*) Giotto var en berømt Maler og Billedhugger af den ældre italienske Skole, som levede i Slutningen af 13 og Begyndelsen af 14 Aarhundrede. Bernini (f. 1598, d. 1680) var ikke blot en udmærket Maler og Billedhugger, men har tillige indlagt sig stor Navnkundighed som det 17 Aarhundredes største Architect. De meest beundrede Pragtbygninger og Monumenter i Rom fra dette Aarhundrede er hans Arbejde.

lenes Udsendelse, og under samme de Ord: „Væxer alle Folk! See Jeg er med eder alle Dage indtil Verdens Ende.“ Betræder man derefter selve Hallen, saa befinder man sig i et langt Parallelogram, hvis nordlige Ende begrændses af Kirkens ydre Sidemur, og den pavelige Throne og Alteret ere de Gjenstande, der først falde den Indtrædende i Bine. Thronen staaer paa et noget ophoiet Fladerum, hvortil sex eller syv lave og brede Trappetrin danne Opgangen, og til Høire og Venstre i samme Høide befinde sig Sæderækker for 60 Cardinaler. Til begge Sider for Thronen ere i Sidevæggenes Fordybninger Døger anbragte for fyrstelige Personer, og nedensfor Cardinalernes Stole til Høire og Venstre Sæder for fem Patriarker paa hver Side. Hele den foromtalte Tribune, tilligemed den for Biskopperne bestemte Deel af Hallen, er overklædt med et grønt Tæppe, og Cardinalernes Stole med mørkerødt figureret Tapetstof, og det Hele gjør et tiltalende Indtryk paa Betragteren. Syv Rækker paa begge Sider af Cardinalerne hyde Plads for 616 Erkebiskopper og Biskopper. Vel ventede man ikke fuldt saa stort et Antal; men der er sørget for Pladser til et betydeligt større*). Biskoppernes Stole ere overtrukne med lysgrønt Brynsfelerstof, indvirket med orangefarvede Blomster, og oventil have de en purpurrød Indfatning. Paa enhver Biskops Plads findes to Pulte, som han efter Behag kan have eller sænke; Cardinalernes kunne bortflyttes, da de kun afbenyttes i Privatmøderne. Erkebiskopperne have deres Rækker paa den øverste Bankerække, og deres saavel som Biskoppernes Pladser ere ordnede efter deres Ansættelses Datum. Foruden Prælaterne bivaane en Deel andre Personer de almindelige Møder, men alene disse, navnlig 23 af de forskjellige Collegier udvalgte sprogkyndige Stenografer. Disse have deres Plads i Hallens Centrum; Enhver af dem skriver i fem Minuter, og træder da ind i et Sideværelse for at renskrive eller oversætte det Optegnede. Midt i Salen og høit over Biskoppernes Pladser ere to Rækker af Gallerier, den nederste til Venstre for Theologerne, den øverste for Diplomaternes Corps. Af de to Gallerier til Høire er den ene Afdeling bestemt for Sangerne, og den anden for Procuratorerne for de Biskopper, som ere forhindrede fra personlig at deeltage i Conciliets Forhandlinger.

*) Prælaternes Antal anslaaes for Diebliffet til c. 760.

Peterskirken er vel den største Kirke ikke blot i Rom, men paa hele Jorden, og er i det Ydre et Billede paa den katholske Christendoms alle andre Religioner saavel i Henseende til Antallet af Betsjendere, som i Henseende til aandelig Indflydelse og social Magtstilling overgaaende Betydning; men vi finde det passende her at bemærke, at der er en anden i andre Henseender ikke mindre mærkværdig Kirke i Rom, og som, om man saa tør sige, indtager en høiere Rangstilling end den storartede Peterskirke, nemlig Laterankirken. Den er bygget af Constantin den Store, er den ældste af alle Roms Kirker, er Paven's Sognekirke, og kaldes *omnium urbis et orbis ecclesiarum mater et caput* (Moderen og Hovedet for alle Roms og hele Jordkredsens Kirker). Fem almindelige Kirkeforsamlinger ere opnævnte efter Laterankirken; men det nuværende Concilium vil selvfølgelig i Historien faae Navn efter *Vaticanae* eller den h. Petrus' Kirke.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den i Januar Maaned af flere Kirkeblade udbrede Efterretning, at Conciliets 3 Session (d. e. offentlige og høitidelige Forsamling) skulde finde Sted paa Maria's Høitidsfest den 2den Februar, har viist sig at være forhastet. Conciliets Arbejder ere endnu ikke saa vidt fremskredne, at der kan være Tale om Offentliggjørelsen af Decreter. Generalcongregationerne (de almindelige, men ikke offentlige Forsamlinger) følge hurtigt paa hverandre. I den 12te (19de Jan.), og den 18de (28de Jan.) talte Erkebiskoppen af Köln under Forhandlingerne angaaende de forelagte Disciplinar-Decreter. Disse Taler vakte ved den Grundighed, hvormed det foreliggende Stof behandlede, almindelig Opmærksomhed. Man havde ventet i den 21de Gen.-Congr. den 4de Februar at tilendebringe Forhandlingerne om de tre første Udkast til Decreter betræffende den kirkelige Disciplin. Men dette har ikke været Tilfældet, og denne Discussion vil derfor i det mindste endnu have udfyldt det til 7de Februar berammede 22de Møde. Den tredie offentlige og høitidelige Samling (Session) af Conciliet antages ikke at kunne finde Sted før sidst i Marts eller mulig

ikke før Ugen efter Paaske. Bearbejdelsen af de dogmatiske Decreter, hvormed Forsamlingen uafbrudt siden den anden Session har været beskæftiget, gjøre nemlig Krav paa mere Tid, end man i Begyndelsen troede, og Commissionen for de disciplinære Anliggender vil først den 8de eller 9de i denne Maaned modtage de ovennævnte tre Decreter om Disciplinen tilbage.

— Saalænge Conciliet varer har den h. Fader anordnet, at den 45de Psalme*) hver Søndag skal bedes for den h. Messes Begyndelse, og for at opmuntre de Troende til at ledsage og fremme Conciliets Virksomhed med deres andagtige Forbøn, har han bevilget alle dem en fuldkommen Afslad, som, saalænge Conciliet varer, daglig bede hvilkensomhelst af de tre Dele af Rosenkrandsen. Hertil er knyttet de sædvanlige Betingelser, nemlig Modtagelsen af Bodens og Alterets Sacramenter, og Forbøn efter den h. Faders og Kirkens Mening. Denne Afslad kan under de anførte Betingelser vindes hver Uge, og forbønsviis tilvendes de Døde. Det bemærkes, at hermed ere de talrige andre Afslad, som tidligere ere knyttede til Rosenkrandsbønnen, ikke ophævede.

— Dødsfald. Conciliet har i Løbet af den Tid, det har været samlet, allerede mistet 8 af sine Medlemmer. Den usædvanlige Kulde, der i denne Vinter har hersket i Rom, i Forbindelse med Boligerne alene paa den varme Aarstid beregnede Indretning, og den heraf følgende Trækvind og Mangel paa den tilstrækkelige Varme maa naturligviis have udøvet en skadelig Indflydelse paa mange ældre og svagelige Prælaters

*) Vi meddele her Teksten af denne Psalme, hvori Kirken ved flere Lideligheder har nedlagt sine Bønner i trangtidsfulde Tider:

Gud er vor Tilflugt og vor Styrke, en Hjælper i vore store Trængsler. Derfor frugte vi ikke, om end Jorden bevægedes, og Bjergene stittedes ud i Havets Dybder; om end Vandene bruse og oprøres, og Bjergene hæve sig for deres Vælde. Floden og dens Bække fryde Guds Stad; den Allerhøieste helliger sin Bolig. Gud er i dens Midte, den skal ikke røkke; Gud skal hjælpe den, naar Morgen frembryder. Folkene larmede, og Migerne ravede; da hørtes Hans Røst, og Jorden skjælvede. Hærskarernes Herre er med os; vor Tilflugt er Jacobs Gud! Kommer og seer Herrens Gjerninger, de Underværker, som Han har gjort paa Jorden! Han standser krigene indtil Jordens fjerneste Grændser, Han sonderbryder Buer og Spyd, og opbrænder Skjolde med Ild. Værer stille og giver Aagt; thi Jeg er Gud, og Jeg vil opbydes blandt Hedningerne og forberliges paa Jorden! Hærskarernes Herre er med os, vor Tilflugt er Jacobs Gud.

Helbred. Af de Døde vare 2 Cardinaler (Pentini og Neifach) og 6 Biskopper (af Przemisl, Foggia, Veracruz, Tarbes, Lerida og Nismes). Den Sidstnævnte er Forfatter til et fortrinligt Skrift om de oekumeniske Concilier, som udkom i afgivte Sommer.

Italien*). I vort Nr. 20 f. A. meddeelte vi en Beretning om de italienske Frimureres og Atheisters Plan, samtidig med det oekumeniske Concilium at afholde et Britanker-Concilium i Neapel. Dette eiendommelige Concilium aabnedes meget betegnende i et Theater, og blev ogsaa strax til en sand Farce, hvis Skandaler foranledigede den tilstedeværende Præfect til at jage Forsamlingen, der kun bestod af 60 Personer, fra hverandre. Efter behørig Protester i Bladene tilfagdes et nyt Møde. I en af disse Bladartikler prales der af, at dette Concilium skal aabenbare sin Hertilighed ved at opstille „uttalige Secter og Religioner mod Kirkens Eenhed, i hvilke atter Enhver skal være sin egen Pave“ etc. etc. Det næste Møde afholdtes i et Bærtshuus. Men her opstod en saa voldsom Uenighed blandt Medlemmerne, at Barten saae sig nødt til at gjøre Brug af sin Ret til at opløse denne fornyttede Forsamling. Efter fornøjede Reclamer i Bladene udsattes Gjenoptagelsen af Forhandlingerne til et Møde i „det frie Schweiz“ i Mai d. A. Efter som „Ideen om Gud,“ heder det i Bekjendtgjørelsen herom, „er Kilden til al Undertrykkelse og Uretfærdighed, og den katolske Kirke er denne Idees fuldkomneste og farligste Incarnation,“ forpligtes de ædle Britankere til „paa enhver Maade at virke til Katholicismens fuldstændige Udryddelse, om man end skulde blive nødt til at betjene sig af Revolutionen som et Middel for Opnaaelsen af dette Formaal; thi Revolutionen er kun en Anvendelse i det Store af det legitime (!) Forsvars Ret.“ (!)

Münster. Sidst i forrige Maaned indgik den hoitfortjente Biskop af Münster, Johann Georg Müller, efter længere Tids Svagelighed til den evige Hvile, saa Dage efter at han den 12te Januar havde fejret sit 25aarige Biskopsjubilaum. Denne Fæst indskrænkede sig paa Grund af Jubilaærens lidende Tilstand til den kirkelige Hoitidelighed, der bivaanedes af en overodentlig talrig Forsamling af alle Samfundsklasser fra fjernt og nær. Biebiskoppen celebrerede Pontificalmessen,

---

*) Denne Beretning har af Mangel paa Plads henligget et Par Maaned.

og efter denne begave Forsamlingens Notabiliteter tilligemed den store Mængde af Geistlige sig til den feirende Overhyrdes Residens, hvor han modtog utallige Beviser paa almindelig Anerkjendelse og Deeltagelse, blandt hvilke vi maae indskrænke os til at nævne en Lykønskingskrivelse fra hans Ven Erkebiskoppen af Cöln, som overbragte ham Hilsener fra flere af Conciliets meest fremragende Personligheder. Denne Skrivelse var ledsaget af en ham gennem Conciliets Secretær, Biskop Fesler udfærdiget Lykønskning fra den h. Fader.

Ved den ikke mange Dage efter fulgte Begravelseshoitid= lighed gav den almindelige Følelse af Sorg over det store Tab, Diocetet har lidt, sig Udtryk i mange rørende Beviser paa Kjærlighed og Taknemmelighed. Den afdøde Biskop har nemlig i alle Retninger af sin utrættelige Virksomhed udfoldet en saa stor og af en saa ualmindelig personlig Dygtighed og Kyndighed understøttet Energi, at hans Dioces er blevet berømt, endog langt udover Tydsfflands Grændser, for den blomstrende Til= stand, hvorved det i enhver Henseende udmærker sig. Storartede Collegier for Geistlighedens Uddannelse, en Krands af Or= denshuse i Stiftesstadens nærmeste Omegn, og en Mængde ny= byggede og restaurerede Kirker i forstjællige Dele af Bispe= dømmet vilde bevare Erindringen om hans aarvaagne Omhu og ualmindelige Arbejdsomhed hos de efterlevende Slægter. Biskop Johann Georg var ikke blot prydet med alle de personlige Dyder, der ere en Christens og fornemmelig en Kirkehyrdes høieste Roes, men han besad den meest udviklede Kunstfands og navnlig det grundigste Kjendskab til Bygningsvidenskaben. Saaledes kunde han personlig og indtil Enkelthederne selv lede Opførelsen af ikke mindre end 73 nye Kirkebygninger, for største Delen af betydelig Størrelse, og 96 omfattende Kirke= reparationer. Som hans energiske Daadskraft og Nidfarhed har skabt overordentlige Ting, saaledes vil hans personlige Elskværdighed, hans Mildhed og Alles Hjerter vindende Kjærlighed stedse bevare hans Minde i en velfignet Shu= kommelse.

Marieforeningen.

Møde den 27de Februar, Kl. 4.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 27de Februar. **Quinquagesima.** Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 28. M. 1. Marts Ti.
- Den 2den** Marts. **Afkeonsdag.** Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6 og 8 stille Messe. Kl. 10 Afstevielse og Høimesse. — Sct. Knuds Kapel: Messe Kl. 8½ Aften Kl. 7½ Fasteandagt med Prædiken. — 3. Co. 4. F. Ihukommelse af Frelserens Tornekrone.
- Fredagen** den 4de Marts. **Broderskabet til Jesu guddommelige Hjerte:** Form. Kl. 8½ høitidelig Messe. — Foreningen for den evige Tilbedelse. — Aften Kl. 7½ Broderstabsandagt. 5. L. Kasimir, Bøffj.
- Søndagen** den 6te Marts. **1. Fastesøndag.** Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 6 Aften Fasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Høimesse med Prædiken. — 7. M. Thomas af Aquin, Kirkelærer. 8. Ti. Johaunes af Gud, Bøffj. 9. O. Francisca Romana, Enke.
- Onsdagen** den 9de Marts Kl. 7½ Aften: Fasteandagt med Prædiken i Sct. Knuds Kapel. — 10. Co. De 40 Martyrer. 11. F. Ihukommelse af Frelserens Synd og Nagler. 12. L. Gregorius den Store, Pave og Kirkelærer.
- NB.** Alle de 40 Ugedage fra Afkeonsdag til Paastedag ere besalede Fastedage, paa hvilke, med Undtagelse af eet mættende Middagsmaaltid og en saakaldet Collation om Aftenen, al Nydelse af Spiis er forbuden ved det 5die Kirkebud. Afkeonsdag er tillige Abtinentssdag.
- Søgnedagsgudsstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-9; Lørdagsten Kl. 5-8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 5-9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-9. Lørdagsten Kl. 5-8. — 3 Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

Med dette Nr. følger Registeret for Uargangen 1869.

„Katholsk Kirke Tidende“, udgaar hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosierer G. B. Lubber, Gøttersgade Nr. 5, og i alle Boglader; i de danske Stater: paa de lgl. Postkontoirer. Prisen er 3 Mk. Quartalet, enkelte Numere 8 St.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 6.

Søndagen den 13de Marts.

1870.

Indhold: Conciliet og de politiske Blade. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Frankrig.

Conciliet og de politiske Blade.

(Sluttet.)

Den store Masse af Folket i ethvert Land har altsaa endelig faaet Vinene op for, hvad det Straal paa Frihed i alle mulige Retninger — uindskrænket Næringsfrihed, fri Concurrance, eller lige Adgang for Alle og Enhver til uden nogen som helst Garanti eller Betingelse at rive Alt til sig, hvad samvittighedslos Snubhed og Fiffighed i hensynslos Egentjærlighed og Pengebegjærlighed kan tilskynde Speculationsaanden til at eftertragte. Masserne have nu overalt faaet Vinene op for Virkningerne af den liberale Lovgivning, som man i deres godtroende, men egenyttige Genfoldighed har betjent sig af dem selv som blinde Redskaber til at hidføre! De see nu klart, at det kun er et Parti, en ringe Deel af ethvert Lands Beboere, som de have hjulpet til at bringe i Flor, at det er den ubarmhertigste af alle Magter, nemlig Pengemagten, som man har brugt dem selv som Redskaber til at hæve og befæste. Folket har nu igjennem en heel Menneskealder hørt disse politiske Hyltere declamere mod de privilegerede Classers Misbrug af nedarvede Rettigheder, imod enhver Ulighed i Fordelingen af Forpligtelser og Byrder; det har med Velbehag lyttet til den ny Lærdom om Folkemagten som Kilden til

al Regjeringsmyndighed, og hjulpet det Parti, der altid taler i dets Navn, til at gennemføre en Uighed, der for den store Mængde kun er bleven en Uighed i den meest fortviolede Afhængighed af Capitalens og Particoteriets Despotisme. Det er endelig blevet vitterligt for al Verden, at Meningen med al den brede Snak, der i de naturlige Grundrettighedens Navn er ført om Magtens tidligere Overgreb, og de mange af Myndighedens Misbrug flydende Forurettelser, — at Hensigten med alt dette Ordgudereri ingenlunde har været den, at hemme Uretfærdighed og Vilkaarlighed, men blot at foretage en Flytning af Magten fra dens tidligere Enemærker til Partiets høistegne Omraade. Folket i Ordets virkelige Betydning har alt længe været grebet af Harme over denne Opdagelse, over at see, hvorledes de glimrende Theorier, der i Folkevilliens Navn ere fremhjulpede til Guldighed og Herredømme i det praktiske Liv, ere blevne anvendte til at etablere en Uighed, der giver de bedste Udgifter til Slaveriets Gjenindførelse!

Det er især baade i logisk og i psychologisk Henseende ret interessant at betragte, hvorledes den nuomstunder i alle Retninger af det offentlige Liv, men især ligesom Kirken med saa stor Bravour forkyndte Grundsatning om Magtens eller de fuldbyrdede Kjendsgjerningers Ret i en fjernere Fortid er fremgaaet af det ovenfor omtalte Meningsstyraani og af dets Majoritetsdespotisme, og hvorledes den nyere Tids praktiske Anvendelse af den paa det verdslige Livs Omraade har bidraget til at have Theoriens Guldighed og dens berettigede Herredømme paa det aandelige Livs Enemærker over al Tvivl.

Wistnok er baade Læren og Anvendelsen i det Enkelte ligesaa gammel som Menneskeslægten og dens Historie; men det var dog ikke før i det sextende Aarhundrede, at denne Grundsatning i stor Stil gjorde sig gjældende. Reformationen skabte en ny offentlig Mening, der snart blev til en Magt, som vendte op og ned paa hele Fortiden, dens Tilstande og Livsanskuelse. Den nye offentlige Mening fik heldigviis ikke Majo-

ritet for sig overalt; men, hvor den fik den, gjorde den instinctmæssig og uvilkaarlig Magten gjældende, fordi den meente at have en høiere Ret hertil. Man grundede altsaa dengang den paa ethvert enkelt Sted gennemførte Omvæltning af Fortidens kirkelige Tilstande paa en formentlig høiere Berettigelse, og spurgte slet ikke om de forrige eller gamle factiske Tilstandes Ret — om ikke deres mere end tusindaarige Bestaaen og censar- tede Udvikling talte for den guddommelige Verdenssyn- relses Stadfastelse af deres Gyldighed. Man tog slet ingen Notits af Historie og Overlevering, og „reformerede“, som man kaldte det, baade her og der efter hvad man meente, stod skrevet i Guds Ord. Det var altsaa enkelte Per- sjoners eiendommelige Meninger om Sandheden, der her med foregiven guddommelig Fuldmagt gjorde sig gjældende som den absolute Sandhed, og i denne Formening grundede deres Befoielse til, overalt hvor det lykkedes dem at vinde Stemme- flerhed, hensynslost at frakjende de gamle Tilstande Ret til at eksistere. Denne radicale Omvæltning i den menneskelige Laufe- gang fødtes altsaa paa det kirkelige Livs Gjenmarke, men bragtes, efterat have udraffet der, i Anvendelse paa Statslivet; og, efter i det syttende Aarhundrede at være grundig bearbejdet, theoretisk af Englands protestantiske Fritænkere, og praktisk af den engelske Revolutions Ophavsmand og Ledere, blev hele dette System i det følgende Aarhundrede Gjenstand for de franske Fritænkere's grundige Studium. Saaledes er det sextende Aarhundredes „Kirkeforbedring“ blevet Udgangspunktet og Grundlaget for hele den nyere Tids revolutionære Livsbetragtning og sammes stedsevarende Explosioner i tilsva- rende Idrætter. Det overordenlige Held, som har ledsaget disse sidste, har naturligtvis udøvet en bekræftende og styrkende Tilbage- virkning paa Theorien og Overbeviisningen, og saaledes kan man ikke undre sig over, at den doctrinære Liberalisme, der for en Deel Aar siden med en vis Urlighed ivrede mod Magtens brutale Overgreb, og i den Svages og Undertryktes Navn hævdede Rettsbegrebets Hellighed, igjennem de ovenfor

antydde Svingninger er kommen til det Resultat, at al Ret i Verden grunder sig paa de Synsmaader og de dertil svarende Tilstande, som den almindelige Mening (d. e. Majoritetsretten eller de Stærkeres Ret) til enhver given Tid factisk haandhæver. Det er med andre Ord, at Ræveretten er den Alt afgjørende Instants baade i den legemlige og aandelige Verden!

Men, ligesom hele denne Revolution baade i Tankemaaden og i Livet begyndte paa Kirkens Omraade, saaledes synes den ogsaa, efter en lang Tids Indovelse og Udvikling, at skulle ende, hvor den begyndte. Kirken har nemlig til alle Tider været den i Hjertet hedensfte Verden ikke blot en Daarlighed og Forargelse, men en saa utaalelig Hindring for Virkeliggjørelsen af dens Samfundsideal — et Liv uden Religion, en Stat uden Gud, at man ikke kan forundre sig over, at den Slægt, der betragter sig som Blomsten af hele den tidligere Culturudvikling, ogsaa i denne Henseende giver Beviser paa sit skarpe Blik for hvad Tiden og dens Fornødenheder kræve. Thi den Tilintetgjørelseskamp mod Kirken, som mislykkedes først for Reformationen, og siden for dens Affødninger, Revolutionerne af 1789 og 1848, samt Kirkeranene baade i ældre og nyere Tider, den foresvæver endnu bestandig Vantroens dømoniske Forkæmpere som den store Opgave, der i deres forvirrede Tungemaal betegnes som det „helligste“ og vigtigste af alle de Spørgsmaal, hvis Løsning Tiden kræver. Men Midlet til at hidføre den saa længselsfuldt ventede Katastrofe er nu som altid Bearbejdelsen af den offenlige Mening og en utrættelig Afbenyttelse af enhver Leilighed, der i denne Henseende tilbyder sig; og en saadan er for nærværende Tid Conciliet.

Den Deel af vore Samtidige, som alt i lang Tid har græmmet sig over, at alle tidligere Forsøg paa at odelægge den katholske Kirke ikke blot ere mislykkede, men at ethvert timeligt Nederlag oienlydlig har tjent til at gjenoplive og styrke den katholske Bevidsthed over hele Verden, og vække alle det religiøse Livs slumvende Kræfter, — denne store Skare af Dagspressens blindt troende Disciple føler sig nu i Medfør af hine

Bestræbelser fuldt og fast forvisset om, at Conciliet vil blive til Fordærvelse for Kirken, alt efter som den er meer eller mindre betagen af den fixe Idee om den katholske Kirkes nærførestaaende Undergang. Luther har jo med den meest afgjorte Sikkerhed forudsagt den, og ihvorvel Opfyldelsen af denne tillidsfulde Spaadom bestandig lader vente paa sig, er den dog slaaet fast i alle deres Bevidsthed, som ere tilboielige til at troe Alt hvad de helst ønske. Og, da nu hverken Reformationen eller Revolutionerne have formaaet at faae Bugt med den vidunderlig seiglivet Papisme, hengiver man sig til det fortvivlede Haab, at Kirken selv skal fuldbyrde det Værk, som bestandig hidtil er slaaet feil, ikke mindre for det sextende Aarhundredes „Gudsmand“ end for den følgende Tids Satansmennesker. Man havde i det første Lieblif ondt ved at beherske sin Harm over den uforkammede Driftighed af Pius IX. — at byde det oplyste nittende Aarhundrede et almindeligt Concilium! Man har ærgret sig nok over alle de gamle Sager, Kirken endnu vover at opvarte Verden med, men — et Concilium, som naturligviis ikke blot vil stadfæste alt det Gamle, men forøge det med nye gamle Ting eller gamle Nyheder, det var dog det Utaaleligste af Alt under Solen! Man tvivlede i Forsvningen ikke om, at alle Regjeringer vilde reise sig som een Mand, og sætte en Stopper for denne Skandale; men da denne Forventning slog feil, og flere kloge Hoveder baade blandt de Gudelige og de Ugudelige begyndte hver i sit Maal at ynte om Guds Finger eller Skabnens umiskjendelige Vink i denne Retning, gjenvandt man efterhaanden Fatningen, og beroligede sig med Ud sigterne til, at Kirken selv af „Styrelsen“ skulde være udsæet til at fuldbyrde sin egen Ødelæggelse!

Angaaende Maaden, hvorpaa dette skulde skee, syntes man inden Conciliets Aabning temmelig almindelig at antage, at en — ligeoverfor vor Tids Meningsmangfoldighed og dens stærkt lovpriiste Udviklingsforskjællighed — skandaløs Enighed blandt dets Medlemmer vilde gjøre vitterligt for al Verden, at hele Episkopatet var et villieløst Redskab i Pavens og „den ro-

merste Kirkepolitiks" Tjeneste. Siden, da det viste sig, at der blandt Biskopperne, som blandt alle selvstændige Mænd, fandtes Meningsforskjællighed baade om det Eine og det Andet, da fastede man sig — med en mærkvaerdig Forglemmelse af dette sit eget og som saadant netop anbefalede Charaktermærke -- med en hæsblofende Begjærlighed over dette formentlige Beviis paa Uenighed og Splidagtighed mellem Conciliets Medlemmer*); og dette Thema vil sandsynligviis blive tracteret og varieret faalænge, indtil det endelig viser sig, at alle dertil knyttede velvillige Luster og Forhaabninger have været forfængelige, og man da nodes til at see sig om efter andre Støtter for den Trost og det Haab, som man saa nødvendig vil opgive! Hvor uendelig end den nærværende Tids Meningsforvirring er i alle andre Henseender, saa synes der altsaa over hele den fra den katholske Kirkeenhed affaldne Deel af Verden indtil videre at herske en almindelig Enighed om, at Conciliet skal tjene til at aabenbare en hidtil for Verdens Sine skjult indre Uenighed, som, ved ret at give sig Luft, vil hidføre Conflicter, som nødvendig maa fremskynde den Krisis, man med saa stor Utaalmodighed imødeseer.

Vi forundres og forarges ingenlunde over denne Utaalmodighed hos alle dem, som virkelig ere overbeviste om, at den katholske Kirke har forvansket den oprindelige Christendom, og at Christi sande Kirke snarere findes ethvert andet Sted i Verden, end i den fordærvede og fordærvelige „Pavekirke“. Thi vel er det en meget mislig Sag med de mange „Kirker“ og Partier, som hver for sin Deel ansee sig for at være den eneste sande Kirke; det kan aldrig hænge rigtig sammen hermed — at der er saa grumme mange om at ville være hvad den junde

---

*) Forsaauidt visse „Evangeliste“, der hude Betegnelserne Babel og Antichrist, naar de tale om den katholske Kirke, hermed synes at tænke paa en pikant Anvendelse af Matth. 12, 25. eller Luc. 11, 17., da tillade vi os at troe, at denne Compliment til Conciliet ikke har den rette Adresse.

Fornuft dog maa sige Enhver, at kun Een medrette kan være; men vi kunne dog alligevel for et Dieblig let see bort fra denne Mislighed, efterjom Villighed i Dommen over Andres Beviisgrunde og Samvittighedsanliggender byder, at man saavidt muligt søger at sætte sig i deres Sted, og bedømme det foreliggende Spørgsmaal fra deres eget Standpunkt. Men, Sagen betragtet selv saaledes, troe vi dog ikke at gjøre Vedkommende Uret med at bemærke, at det i det mindste er meget længe siden, at Medlemmerne af de forskjellige ikke-katholske Religionsksamfund levede og døde i den gode Tro, at netop deres eiendommelige Opfattelse af Christendommen ganste udelukkende var den eneste rigtige og sande. Fortidens Fanatisme er nemlig veget for den ovenfor antydede moderne Betragtning, at nemlig Sandheden og Retten i dette Punkt snarere har hjemme, ikke i et enkelt, men i alle andre Kirkepartier tilsammen, end i vor Kirke, og at alle disse, uagtet den mangeartede Uenighed, der aldrig har tilladt dem at forene sig, dog mene hver for sig at have taget saameget af den gamle christelige Sandhed i Arv, at, naar de alle lægge sammen, hvad ethvert af dem endnu har i Behold, og foreløbig tie stille med hvad der adskiller dem fra hverandre, og hvad der i Tidens Løb er gaaet tabt for dem baade i Theorie og Praxis, da kan der ingen Tvivl være om, at Kirkens Almindelighed har sit sande og i denne Tidsalder ere mulige Udtryk i hiin uendelige Variation, og alle de dermed forbundne interessante Modificationer af den christelige Sandhed!

Men — man maa dog paa den anden Side ikke fortænke os i, at vi her ikke kunne tilbageholde det Spørgsmaal: Hvorfra har man dog faaet hvad man endnu har i Behold af det oprindelig Christelige? Hvem er Arveladeren eller den ældgamle første og rette Eiermand til denne senere saa udstykkede, mishandlede og derefter heelt besynderligt fordeelte Arv? Vi bekjende aabenhjertigt, at vi ere aldeles ude af Stand til at forstaae, hvorledes man kan tale saa tillidsfuldt, som man ikke fjeldent hører det, om „Sandheden“, som særlig monopoli-

seret for alle andre christelige Bekjendelser, eller som nogle ville, ganske specielt for den „lutherste Kirke“, medens Bildsfaarelseu betragtes som en fra den katholske Kirke uadskillelig Bestanddeel, naaget man er nodt til, fra dens Vidnesbyrd og Overlevering, at hente alle Beviser for Virkeligheden af Christendommens Kjendsgjerninger tilligemed enhver Deel af det christelige Vaerestof, hvoraf man efter de forstjaellige senere Kirkefistifteres og Kirkeforbedreres Anviisning har udvalgt og omdannet hvad man nu med en hoist markvaerdig Ugenerthed kalder „christelig Sandhed“. Vi spørge: Er der fra Vedkommendes eget kirkelige Standpunkt Mening i denne Betragtningmaade? Og er der Gran af sund Sands i denne Tankegang, bedømt fra et Standpunkt, hvis Kritik vore Modstandere ligesaa fuldt maade underkaste sig, som vi, nemlig den sunde Mennekesforstands, den normale skjønnende og dømmende Fornufts, der gaar ud fra Forudsætningen om en levende Gud og en historisk givne guddommelig Aabenbaring?

Man tillade os fremdeles og til Slutning et Par Bemærkninger om de ovenfor omtalte Forventninger og Luffer angaaende Concilietts Betydning for den katholske Kirkes Fremtid.

Det er os bitterligt, at der i de siden Reformationen forløbne Aarhundreder have været mange i deres egen Mening fromme og troende Mennekes, som stadig til deres daglige Bønner om Guds Riges Komme have knyttet Luffer, der gaar i ganske modsat Retning af vere, eller som med andre Ord, upaatvivlelig i god Tro og i den bedste Mening have bestoruet den guddommelige Verdensstyrelse med indstændige Bønner om den katholske Kirkes og Pavedømmets snarlige Undergang*).

---

*) Saaledes taler et tydsk evangelisk Kirkeblad, der repræsenterer den meest udprægede Pietisme. Det siger nemlig: „Vi ønske oprigtig denne Undergang (Kirkes og Pavedømmets), og bede Herren derom af hjertelig skjerlighed til den guddommelige Sandhed, til den sande (evangeliske) Kirke og til den Deel af Kirken, som endnu er undergivet Pavedømmets Aag. Vi ønske

Naar vi i Bevidstheden herom nylig sagde, at vi ere langtfra at forarges over denne utaalmodige Forventning, da bor vi dog ikke glemme at tilføie, at vi i Sandhed yde den Taalmodighed og stærke Tro vor fulde Aerkjendelse, som efter faa langvarige Skuffelser stedsse har været istand til ved enhver Veiligged, „hvor der viser sig noget,“ paamy at oplive dette hidtil den ene Gang efter den anden feilslagne Haab. At dette ikke aldeles er udflykt, efterat man for ikke længe siden har havt den Sorg at see, at det ikke har behaget Gud, som Han ofte ellers pleier, at betjene sig af de Ugudelige som Redskaber til at udføre sin Straffedom over Pavedømmet — denne Seighed i Forventning og Haab kunne vi tilviise ikke nægte vor Beundring; og vi finde det derfor ganske i sin Orden, at man nu klynger sig fast ved den formentlige Udsigt til, at indre Uenighed og Eplid skal hidføre hiin Katastrose, men udbede os til Gjengjæld blot den Villighed, at man for et Dieblit ogsaa vil skjænke vort Standpunkt en upartisk Burdering.

Man vil i dette Tilfælde ikke kunne nægte, at ifølge Herrens og hans Apostlers Udsagn er det et bestemt Kjendemerke paa den sande Kirke, at den skal møde Modsigelse fra alle Sider, at Alle, der befinde sig udenfor den, skulle være enige om at hade og forfølge den, og tale ilde om dens Bekjendere, at alle ellers indbyrdes fjendtlige Magter skulle sammensvære sig imod den, men at dens indre Enighed og Eenhed bestandig skal være det Skjold, der beskytter den mod alle fjendtlige Angreb. Vi spørge her: Hvor i Verden — i hvilken Kirke findes alene dette Eenhedens og Uforanderlighedens Kjendemerke? Hvad endelig de „Farer“ for de bestaaende Forhold, som man siner fuldt op af i de Conciliet tillagte

---

derfor ikke mindre oprigtigt, at Conciliet maa vedtage de af Paven fattede Beslutninger.“ — Man sees, at dette fremme Organ ventet Kirkens Ruin som en Folge af Conciliets altfor store Enighed, eller at dets Decreter, deels ved at efterleves, deels ved Verdensmagtens Protester imod dem, skulle hidføre Kirkens Tilintetgjørelse.

Henfigter, og navnlig Bekymringerne for Protestantismens Fremtidsudsigter, da vilde vi endelig anbefale alle de travle Aander, som i denne Henseende forurolige Verden med blind Alarm, at lægge sig Gamaliels Ord (Ap. Gj. 5, 38. 39.) paa Hjerte. Er Kirken ikke Guds, men kun Menneskers Værk, da har Verden virkelig Intet at befrygte!

Kirkelige Efterretninger.

Rom. I den d. 8de Februar afholdte 23de Generalcongregation sluttedes Discussionen over de 3 i Nr. 5. S. 76 omtalte, Conciliet hidtil forelagte, til den kirkelige Disciplin hørende Udkast. I den 24de Gen.-C. den 10de Febr. begyndte Forhandlingen de parvo catechismo (om den lille Katechismus). Der er nemlig forelagt Conciliet det Spørgsmaal, hvorvidt det vilde være hensigtsmæssigt at indføre een og samme Katechismus til Folkeundervisning (Bellarmins) over hele Christenheden. I de indtil 11te Febr. afholdte 4 Gen. Congr. have 114 Medlemmer holdt længere Tale. — Den 12te Febr. havde Paven en længere Forhandling med de fem paa Conciliet præsiderende Cardinaler.

— Det store engelske Blad „Times“, der allerede har erhvervet sig en Slogs Navnkundighed ved den storstilede Vægenagtighed, der karakteriserer dets Beretninger om Conciliet, har nylig bragt to nye, under denne Kategori henhørende Historier i Omløb. Det fortæller nemlig først om den chaldaiske Patriarch af Babylon, at han af Paven er bleven tvungen til, i Overværelse af den latinske Patriarch af Jerusalem, Msgr. Valerga, at underskrive to Actstykker, der angik Gjenkaldelsen af nogle Uttringer i en af ham i Generalcongr. af 25de Januar holdt Tale. Det Bedste ved denne Efterretning, og som fuldstændig karakteriserer dens Oprindelse, er, at Bladets Correspondent ganske naivt bemærker: „Han (Patriarchen af Babylon) befandt sig ganske alene med Paven og Msgr. Valerga“ (!!); men ikke desto mindre veed Correspondenten paa en Prisk Alt hvad der i denne Samtale er forefaldet! At den liberale Presse overalt troer „Times“ paa Ordet, følger af sig

selv; thi dens Tro er i denne Retning virkelig stor! Det Samme vil naturligtvis være Tilfældet med den anden Betretning om samme Patriarch, at han af Paven skulde være tvungen til at foreslaae to Præster til den bisspoppelige Værdighed, som den latinske Patriarch i Jerusalem havde anbefalet! (S. flg. Cftr.)

— En sjelden kirkelig Høitidelighed fandt her Sted Søndagen den 30te Januar. Den chaldaiske Patriarch af Babylon, Msgr. Joseph Audu, fuldbyrdede nemlig, assisteret af sine to til samme Titus hørende Colleger, Erkebiskoppen af Amadia og Biskoppen af Utra, i Kirken St. Maria in Campo Marzo Indvielsen af to chaldaiske Præster til Biskopper, nemlig: Pietro Altar for Erkebispeddømmet Diabekir og Gabriel Farso for Bispeddømmet Mardin. Begge disse Udnævnelser vare foranledigede ved Patriarchens Indstilling, som den h. Fader uden nogen Indsigelse stadfæstede.

— Det heder i en Skrivelse til „Cöln. Volksztg.“: Den 21de Januar holdt Biskoppen af Orleans i en iøvrigt høist maadeholden Form en meget afgjort Tale fra Oppositionens Standpunkt, som blev besvaret af Biskoppen af Moulins; og i Congregationen af 24de Januar imødegik Biskop Stroßmayer af Diacovar den Sidstnævntes Ytringer fra Biskop Dupanloup's Standpunkt. Han dadlede stærkt Chefredacturen af „Univers“ (Louis Veillot) saavel som Lederne af andre med dette enige Blade for deres uophørlige Angreb paa den frimodige Biskop af Orleans. Msgr. Stroßmayer talte omtrent halvdanden Time, og fængslede ved sin Tales udmærkede Form og navnlig ved den fortrinligste Behandling af det latinske Sprog sine Tilhøreres Opmærksomhed, om end dens Indhold paa et og andet Punkt fremkaldte Tegn paa Misbilligelse; Debatten havde nemlig efterhaanden antaget en temmelig bevæget Charakter.“ De engelske Blade skulle ved denne, som ved alle andre Leiligheder, udmærke sig ved at bringe heel eventyrlige Historier tiltorvs navnlig om Biskoppen af Orleans.

— Bladecorrespondenterne. 3 Regjeringskredsene have de vidste Angreb, de utallige Forvanskninger og Usandheder, hvormed de engelske Blade, „Augs. Allg. Ztg.“, „Cöln. Ztg.“, Wienerbladet „Neue freie Presse“ osv. fulde deres Spalter mod Rom, Conciliet og Paven endelig vakt Opmærksomhed og foranlediget Undersøgelser for at udfinde, hvorvidt de sig her opholdende Correspondenter for hine Blade have Deel i

deres Smædeartikler, eller om disse blive fabrikerede andetsteds. Skulde det Første vise sig at være Tilfældet, saa vilde disse Herrer idetvivel snart faae et Vink om at søge et Opholdssted, der passer sig bedre for dem end Rom. — Vi tilføie i Forbindelse hermed den Bemærkning, at Offenliggjørelsen af Taler, Forhandlinger og Actstykker, som ubetinget ved den lovede Tausshed burde have været sikrede mod Offenliggjørelse, har foranlediget en Bestemmelse om, at Canonisterne og Biskoppernes Consulteror eller theologiske Raadgivere ikke længere skulle bivaane Generalcongregationerne.

— Conciliet. I en Skrivelse fra Rom til Wienerbladet „Waterland“ heder det blandt Andet: De maa ikke forundre Dem over, at De i den sidste Tid sjeldnere har hørt herfra. Der lader sig nemlig ikke sige Andet om hvad her foregaaer, end hvad jeg kan sammenfatte i følgende Sætninger: Conciliet arbejder uafbrudt; de Schemaer (Udlast), der ere Gjenstand for Overveielse, ere af vægtigt Indhold og stort Omfang; og en samvittighedsfuld Prøvelse af det foreliggende Materiale udtræver grundigt Studium. Ikke blot ethvert enkelt Spørgsmaal, men ethvert enkelt Udtryk maa gøres til Gjenstand for en moden Overveielse; derfor ere Plenarforjamlinger saagodt som hver Dag nødvendige. Commissionserne forhandle daglig uden Afbrydelse; og de faa Kritiker om Aftenen ere neppe tilstrækkelige til at forunde de Herrer Biskopper Tid til, i Forening med deres Theologer privat at drøfte Gjenstandene for de forestaaende Forhandlinger. Da naaget disse vedholdende Arbejder, eller rettere sagt, just paa Grund af dem maa man ikke vente at see Conciliet fra Uge til Uge at udfærdige Decreter med den Tilfærdighed, som er eiendommelig for vor Tids parlamentariske Forhandlinger. Enhver enkelt af Conciliets Prælater er ulige mere fortrolig med de paagjældende Spørgsmaal, end de fleste Parlamentsmedlemmer sadvanlig ere med de juridiske, nationaloekonomiske og politiske Anliggender, der henhøre under det lovgivende Omraade. Wien Biskopperne ere ikke Deputerede. De have nemlig deres Mandat ikke fra Mennefter, men fra Gud; og hver Morgen under det h. Messioffer fornyer sig blandt dem Bevidstheden om deres store Ansvar ligesoverfor Ham, der har sat dem til Dommere over de helligste Ting. De arbejde dernaest ikke for nogle faa Aar, men for Aarhundreder, og deres Vark har en Varighed, der ligesaa længe vil overleve Nutidens Døgnflueforfatninger, som deres

Mission er ophøiet over de liberale Folkevenners politiske Parti-
bestræbelser. Endelig staae de ikke ligesoverfor et Ministerium,
som uafsladelig trænger paa de Herrer Deputerede, og truer med
at gjøre Ende paa Sessjonen. Nei, Biskopperne have i Ordets
fandte og fuldeste Betydning en Discussionsfrihed, som i Ta-
lernes Alvor og gjensidige Agtelse for hverandre finder en bedre
Betryggelse, end i nogensomhelst Forretningsorden. Enhver
kan tale; Ingen afbrydes af Præsidenten, og ingen Afkuelse
bliver kastet til Jorden ved Raabet paa Debattens Afslutning.
Her, hvor man mindst af alle Steder taler meget om Fri-
heden, her hersker Friheden. Dette ligger i Tingens Natur;
thi man taler kun meget om Sundheden, naar man er syg! Kort
sagt: den h. Fader er ingen constitutionel Monark, hvis Re-
gjering støtter sig til og regner med tilfældige Kammermajori-
teter; derfor hersker der Frihed paa Conciliet, derfor behandler
det ikke Vedtagelsen af sine Decreter som Fabrikarbeider, der
forlanges færdige til bestemt Tid.

— Biskop Stroßmayer. Om den af Biskoppen af
Diacovar i Generalcongregationen af 25de Januar holdte Tale
bringer „Augsburg Allg. Ztg.“ atter, efter en Kilde, der er
overflødt med en meget gjennemsigtig Hemmelighedsfuldhed, en
ndførlig lobhudlende*) Beretning. Biskop Stroßmayer, der,
som man seer, for Diebliffet er bleven de liberale Blades Løve,
skulde efter denne Beretning fra det nationale Standpunkt
(han er nemlig, som bekendt, i det østerrigiske Rigsraad det
sudsлавiske Parties Fører) have udtalt sig meget energisk mod
den overdrevne Centralisation**) i Kirken, og ved denne
Leilighed brugt det Udtryk om samme, at den „vakte Modbyde-
lighed, og frastødte Folkene, istedetfor at drage dem til Kirken
og bevare deres Sympathier for den.“ Han skulde endvidere
have sagt, at „Kirken for Eftertiden vilde blive nødt til ude-
lukkende at søge de udvortes Garantier for sin Frihed i
Nationernes offentlige Friheder, for at sikke sine forskjællige
Elementer de samme tilkommende ukrænkelige Rettigheder og
eiendommelige Institutioner“ osv. Om denne Tale siger „Österr.
Volksfr.“, at den udentviul ligesaa lidt er bleven holdt af Bi-

*) Det danske Sprog fattes et Ord, der fuldkomment gjengiver dette
fortræffelige Udtryk.

**) Hermed menes Bestræbelsen for at samle (concentrere) den hele
kirkelige Magtfulde i Kirkens Centrum eller Midtpunkt (den h.
Stol).

skop S., som den af Bladene med saa stor Pomp udbanuede Tale mod Jesuiterne (S. d. Bl. Nr. 4), hvoraf der nylig blev gjort saa stor Ophøvelse. Derksom ikke allerede rent indre Grunde talte herfor, saa vilde allerede den udvortes Grund være fyldestgjørende, at Biskoppen af Diacovar umulig har kunnet gjøre sig skyldig i et Brud paa den nylig indskærpede Hemmeligheds-holdelse af Conciliets Forhandlinger, og at man ligesaaletid kan antage, at nogen af de andre Biskopper, samtidig med at de med Grund beklage sig over de mangelfulde afstiftede Forhold, skulde have tilsendt „N. N. 3.“ en saa udførlig Beretning om en holdt Tale! Om den paa-gjældende Tale yttres derimod „Cöln. Vzt.“s Correspondent sig saaledes: „Møgr. Stroschmayer forlanger en vis Selvstændighed for Diocesserne og dermed en større Uafhængighed for Biskopperne ligeoverfor Rom. Den Omstændighed, at Paven næsten udelukkende er omgivet af italienske Prælater, betegner han som en Misbrug, hvis Afskaffelse synes at være en uøstergivelig Fordring, ligesom han finder det utilbørligt, at Sammensætningen af det h. Collegium stedse sikker de italienske Cardinaler den numeriske Overvægt. Da endvidere mange Regjeringer aldeles have tabt deres katholske Character, saa holder Taleren det for at være ikke mindre billigt end logisk, at Udnævnelsen til Biskopper for Fremtiden ikke som hidtil overlades til Regjeringerne, men til Provincialeconcilierne*). I det samme Møde skulde ifølge det sidstnævnte Blad den chaldaiske Patriarch af Babylon have udtalt sig om de apostoliske Vicarers Virksomhed i Østerlandene, og desangaaende bemærket, at de hyppig give Anledning til velgrundede Klager over, at den latinske Ritus træder den græske for nær. — Saafremt det maatte forholde sig rigtigt med disse Ytringer, saa tør man i alt Fald heraf uddrage den Slutning, at der paa Conciliet hersker stor Talefrihed!

— Jesuiternes Indflydelse. Herom indeholder „Breslauer Hausbl.“ følgende Meddelelse: „I Anledning af de fabelagtige Historier, hvormed Storstedelen af de politiske Blade nu i lang Tid have opvartet deres Publicum om den „farlige Indflydelse“, Jesuiterne i de sidste Aar skulde have

---

*) Dette Forslag er neppe efter de liberale Blades Smag. Ligeoverfor Kirken ere de nemlig alle enige om at anbefale Statens Almagt. Men det forstaaer sig selv, at Staten altid maa være det concrete Udtryk for deres Statsbegreb!

udøvet og fremdeles skulle udøve paa Alt hvad den h. Stol anordner og iværksætter*), kunne vi forfikkre, at alle disse Historier fra først til sidst ere grebne af Luften, at de ere hverken mere eller mindre end tendentiose Bagvaskelser, der have samme Viemed som alt det Dørige, man paalyver denne Orden. Dens Indflydelse i Rom er aldrig en Emule større end nogen anden Ordens. Ingen Jesuit beklæder nogen Stilling i Vaticanet, Ingen har nogen Ansættelse i Ministeriet; Censuren er i Dominicanerordenens Hænder, Ledelsen af den officielle „Giornale Romano“ er helle ikke i Jesuiternes Hænder, og i hele den romersk-katholske Christenhed ere ifkun 8 Jesuitter beklædte med biskoppelig Rang, og af disse ere de 7 Biskopper in part., og kun 1 (Carrel) Biskop af Covington i America. Under Pius IX. finder man kun Jesuitterne der, hvor der kræves meget Arbeide, megen Møie og store Opoffrelser, nemlig i Missionenerne og i Underviisningsanstalterne.“

— Den i vort forrige Nr. meddeelte Efterretning, at Biskoppen af Nismes, Mægr. Plantier, skulde være død, har viist sig at være falsk. Biskoppen har været længe syg, og var opgivet af Lægerne, men hans haablose Tilstand tog lykkeligviis pludselig en Vending til det Bedre.

Frankrig. Med den af flere franske Blade udbredte Efterretning fra Begyndelsen af Februar om den gamle Erkebiskop og Primas for Frankrig, Cardinal Bonalds Død, forholder det sig ligesom med den om Biskoppen af Nismes. Der indtraadte nemlig en Bedring i Cardinalens Tilstand, men et senere Tilbagefald bebuder Sandsynligheden af hans nærførestaaende Død. — Erkebiskoppen af Bordeaux, Cardinal Donnet, som paa Grund af Sygdom hidtil ikke har kunnet indfinde sig paa Conciliet, har sidst i f. M. tiltraadt Reisen til Rom.

---

*) Man har saaledes ikke blot i Ublandets kirkejændtlige Blade ved alle Leiligheder gjentaget, men ogsaa i de herværende Aviser som en aldeles afgjort Sag berettet, at den pavelige Svllabus er Jesuiternes Værk, at det er dem, der have undfanget Ideen til Conciliet, at de have det Hærv, at bearbejde Biskopperne for Dogmatiferingen af den pavelige Ufeilbarhed etc. etc.

Bekjendtgjørelse.

Vi ere bemyndigede til herved at bekjendtgjøre, at Faste-
anordningen for forrige Aar beholder Gyldighed ogsaa for
indeværende Aar, eller for Tidsrummet Afteonsdag 1870—Afte-
onsdag 1871. Vor høiarværdigste Biskop har i Forbindelse
hermed underrettet den herværende kirkelige Øvrighed om, at
Han, ligesom de øvrige paa Conciliet forsamlede Biskopper, i
Betragtning af de særegne i denne Stilling begrundede Om-
stændigheder seer sig forhindret fra i Anledning af Fastetiden
personlig at henvende sine Ord til Menighederne saavel i Dio-
cetet som i Missionerne.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 13de Marts. 2den Faste søndag. Sct. Augsars Kirke:
kl. 8 og 12 stille Messe. kl. 10 Heimese med Prædiken.
kl. 6 Aften: Fasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds
Kapel: kl. 9 Heimese med Prædiken. — 14. M., 15. Ti.,
16. O. Ferialdage.
- Onsdagen** den 16de Marts kl. 7½: Fasteandagt med Prædiken i Sct.
Knuds Kapel. — 17. Co. Patritius, Biskop. 18. F.
Ibnkommelse af Frelserens h. Ligtæde. 19. L. Joseph,
Frelserens Pleiefader.
- Søndagen** den 20de Marts. 3die Faste søndag. Sct. Augsars Kirke:
kl. 8 og 12 stille Messe. kl. 10 Heimese med Prædiken.
kl. 6 Aften Fasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds
Kapel: kl. 9 Heimese med Prædiken. — 21. M. Bene-
dictus, Abbed. 22. Ti. Gabriel, Erkeengel. 25. O. Feri-
aldag.
- Onsdagen** den 23de Marts kl. 7½ Aften: Fasteandagt med Prædiken i
Sct. Knuds Kapel. — 24. Co. Ferialdag. 25. F. Ma-
ria Bebudelse (seires offentlig paa førstkommande Søndag).
26. L. Ibnkommelse af Frelserens fem Vunder.
- Søgnedagsgudsjeneste:** Sct. Augsars Kirke: stille Messe kl. 7 og 8½.
Efristemaal: Form. kl. 6-9; Lørdagsten kl. 5-8. —
Korsvei: Fredag Efterm. kl. 5-9. — 3 Sct. Knuds
Kapel: Stille Messe kl. 8½. Efristemaal: Form. kl.
6-9. Lørdagsten kl. 5-8. — 3 Kapellet (Toldbodveien
Nr. 14): stille Messe kl. 6.

„katholsk kirkeridende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne
Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosserer G. V.
Løhrer, Gøttersgade Nr. 5, og i alle Bygader; i de danske Stater: paa de sgl.
Postkontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartaler, enkelte Numere 8 Sk.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 7.

Søndagen den 27de Marts.

1870.

Indhold: Passionshistorien, fortalt paa de hellige Steder. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Tybskland.

Passionshistorien, fortalt paa de hellige Steder.

Ligesom ingen Begivenhed i Menneskeslægtens Historie har en saa høi Betydning og en saa stor Interesse for enhver Christen, som Gudmenneskets Lidelser og Død til den faldne Verdens Opreisning og Forligelse med Gud, saaledes gives der heller ingen Plet paa Jorden, som det troende Menneske i høiere Grad maa føle Længsel efter at vide noget nærmere om, end de Steder, som have været Skuepladsen for hiint største af den guddommelige Kjærligheds Vidundere.

En fransk Prælat, Msgr. Mistlin, der for nogle Aar siden gjorde en Pilgrimsreise til det hellige Land, har i et større Værk meddeelt den christelige Læseverden en Beskrivelse af hine uforglemmelige Steder, hvis Navne ere dybt indprægede i enhver Christens Erindring. Forfatteren siger i sit Forord: „Med Evangeliet som Føyer vil jeg følge Lidelseshistoriens Begivenheder, beskrive de enkelte Steder, og tillige underkaste Anklagen mod Jesus Kristus en Prøvelse; thi det kan ikke være overflodigt paa en Tid, som har saa megen Lighed med dem, der i Verdenshistorien betegnes som Guldbyrdere af Guds Straffedomme, og derefter hidførte Genopreisningen af et Samfund, der befandt sig paa Kanden af sin Undergang — at

henlede Opmærksomheden paa det Slægtffab i Tanker, Grundsatninger og Handlinger, som aabenbarer sig hos alle Mennesker, som give Livets onde Magter uindskrænket Raaderum over deres Tankemaade og Adfærd. Det er den største Skændsel, der kan udsiges om Menneskeslægten, at den eneste Retfærdige paa Jorden er under de grusomste Mishandlinger bleven dømt til Døde af Mennesker; og Ingen kan sige, hvorledes det vilde gaae Guds Søn, dersom det kunde tænkes, at han i vor Tid kom tilbage i samme Skikkelse, som førstegang. Det vilde ifandhed være smerteligt at godtgjøre dette ved den Naade, hvorpaa man nuomstunder behandler hans Lære! Thi Troen er til ingen Tid bleven angreben med større Frækhed, og Menneskene have aldrig fundet større Velbehag i at møttes med Løgnens Brød. De kvale Sandheden under en Masse af falske Bestyldninger, og bestikke falske Wiismand til at bedrage og fordærve Folkene. Retfærdigheden er vegen for Partiaandens Dømmeme, og den bedrageriske Bagtskaal, hvorpaa denne urene Aand afveier Alt, er bleven en Kettesnor for Menneskenes Dømme! Hvad der før var godt, er nu blevet slet, og Forbrydelsen agtes lige med Dyd og Fortjeneste."

Dog — vi afbrøde denne sørgelige Sammenligning for at følge Forf. paa hans Vandring fra Jerusalem til Gethsemani, og fra Øpperstepræstens Palads og Prætoriet til Calvariebjerget.

Naar man gaaer ud af den østlige Port i Jerusalem, som de nuværende Christne kalde Stephansporten, kommer man ned i Josaphats Dal; og, har man overstredet Bækken Cedron, saa befinder man sig ved Foden af Oliebjerget, og staaer udenfor Haven Gethsemani. I Gethsemani (Oliedal), siger den h. Augustinus, begyndte Christus at meddele os sin Barmhertigheds Olie, for at skænke os Kraft til efter hans Exempel at beseire den onde Aand, og gjenoplives til Deelagtighed i den fuldkomne Glæde. De h. Evangelister kalde dette Sted for en Have, Landsted eller Gaard. Til denne affides liggende Have pleiede Jesus ofte at begive sig ud for at bede. Efter at

have tilbragt hele Dagen med at lære i Templet, gif han jevnlig om Aftenen ud til Oliebjerget for at styrke sig ved Bønnen, og han forblev der ofte Natten over med sine Disciple. Det var især under de store Fæsttider, da en stor Mængde Mennesker strømmede sammen i Jerusalem, sædvanligt at tilbringe Natten i Omegnen og under aaben Himmel; Klimateets Mildhed tillod dette, og det skeer derfor ikke sjældent endnu den Dag i Dag.

Paa dette Sted sees en indhegnet Plads, og ganske nær ved den et lavtliggende fladt Klippestykke, og et Steenkast derfra en rummelig Grotte. Man faaer strax i første Dieblig et uvilkaarligt Indtryk af disse Localiteters Overensstemmelse med de evangeliske Beretninger. Herhen begav sig altsaa Jesus fra Nadversalen i Jerusalem. Haven tilhører nu Franciskanerne i det h. Land. De have for ikke længe siden omgivet den med en otte Fod høi Muur, for at beskytte de Olietraer, som endnu ere tilbage indenfor dette 160 Fod lange og 150 Fod brede Rum. Denne Have og disse Traer, i hvis Skugge Jesus pleiede at bede, holdes i hoi Ære af alle christelige Bekjendelses Pilgrime. Selv de, som ville gjøre dem deres hoi Æde stridig, nægte dog ikke, at de nares af den Jordbund, som engang er vædet af vor Frelses Taarer og Blodsdraaber. Der er for nærværende Tid ikke mere end otte af disse gamle Traer i Behold.

Den protestantiske Skribent og udmærkede Botaniker, Schubert, der i Aaret 1837 besøgte disse hellige Steder, udtaler sig paa følgende Maade herom: Man finder i denne Have nogle Olietraer af en meget høi Alder, som selv Tyrkerne betragte med from Ærefrygt og ikke tillade Nogen at bestadige. Deres Udseende i Forening med den Kjendsgjerning, at Olietraet kan opnaae en meget høi Alder, retfærdiggjør den Mening, at de ere mange Aarhundreder gamle. De ere nemlig indvendig aldeles hule, og, for at Vinden ikke skal knække dem, har man fyldt dem med Stene, og desuden opdnyget Stene rundt om deres Stammer, for at beskytte og befæste dem.

Marschal Marmont, der ligeledes har besøgt det hellige Land, yttreer i samme Retning om dette Punkt: Otte Oliventræer ere endnu tilbage, og de ere sandsynligviis de samme, som stode her i vor Frelser's Levetid. To af dem have et Omfang af 25 Fod. Det er bekjendt, at Oliventræet opnaaer en hoi Alder, samt at det voxer og udvikler sig meget langsomt. I Skyggen af disse Oliventræer har altsaa vor Frelser ofte udhvilet sig og samtaleet med sine Disciple; her er han bleven greben og forladt af sine forfærdede og flygtende Apostle.

Oliventræet, bemærker Chateaubriand, er saa at sige udødeligt. Det sthyder bestandig paany frem af sin Rodstamme. Man seer i Athen, i denne Stads berømte Castel (Akropolis), et Oliventræ, hvis Alder skal naae tilbage til Byens Grundlæggelse. Oliventræerne i Gethsemani Have maae i det mindste stamme fra det græske Riges begyndende Forfald. Til Beviis herfor tjener følgende Kjendsgjerninger: For ethvert Oliventræ, som Tyrkerne forefandt dengang de toge Forasien i Besiddelse, betales kun en Medin til Storherrens Skatkammer, medens der for ethvert senere plantet maa afleveres Halvdelen af dets aarlige Udbytte. Men disse otte gamle Oliventræer betale ikke mere end otte Medin tilsammen.

Det ovenfor omtalte flade Klippestykke i Nærheden af Træerne har Lighed med en lav Steenbænk, der er saa stor, at flere Personer kunne tage Sæde paa den. Her antages Herren at have efterladt sine Disciple, da han gik ene ind i Haven, for under Bønnen til sin himmelske Fader forud at lide alle Døds-kampens Smærter.

Efter Evangelisten Lucas's Beretning fjernede Jesus sig saameget som et Steenkast fra dem, og faldt ned paa sit Ansigt for at bede, medens en Engel aabenbaredes, for at styrke og trøste ham under Dødsangstens Rædsler. I nysnævnte Afstand fra hiint Sted, hvor Jesus fandt sine Disciple overvældede af Bedrøvelse, og i deres Forsagthed betyngede af Sovn, findes hiin Grotte, til hvilken Jesus ifølge Overleveringen i disse Diebliske trak sig tilbage. Den bærer Navn af „Døds-

angstens Grotte“, og er endnu gaafte i den Tilstand, i hvilken efter mange Pilgrimes Onske alle herværende hellige Steder helst skulde vedblevet at befinde sig, nemlig i den, som den havde i Herrens Tid. Der er kun i den østlige Deel opreist et Alter, over hvilket er anbragt et Maleri, som fremstiller vor Forløfers Dødskamp og Englens Aabenbarrelse. Ovenover Maleriet læser man de Ord: Her blev hans Svæd som Blodsdråber, der faldt paa Jorden. Paa Klippevæggene i denne Grotte saaes i tidligere Tider Indskrifter og Malerier, som Tiden forlangst har udslettet. Den h. Hieronymus siger, at der paa hans Tid stod en Kirke paa dette Sted; men den er der nu ikke mere noget Spor af, hvorimod det er vist, at den endnu stod der i Middelalderen.

Nogle Dage før Paaskefesten vare nogle af de Jøder, som havde været Vidne til Kazari Opvækkelse, men ikke troede paa Guds Søn, komne til Pharisaerne og havde berettet dem hvad Jesus havde gjort. Da samlede sig efter Evang. Johanne's For-tælling Ypperstepraesterne og Pharisaerne og sagde: „Hvad skulle vi gjøre? thi dette Menneske gjør mange Undergjer-ninger. Lade vi ham saaledes blive ved, saa ville Alle troe paa ham, og Romerne ville komme og tage baade Land og Folk. Men da sagde En af dem ved Navn Kaphas, som i dette Aar var Yppersteprest (Joh. 11, 50): I vide ikke og be-tanke ikke, at det er os bedre, at eet Menneske døer for Folket, end at hele Folket gaaer tilgrunde. De besluttede da fra denne Dag af at omkomme ham“. Evangelisten beretter endvidere, at Ypperstepraesterne ogsaa raadsløge om at dræbe Kazarus (Joh. 12, 10. 11), for at hindre de Jøder, som i stor Mængde vare gangne til Bethanien for at see ham, i at komme til at troe paa Jesus. Dette er et Charaktertræk, der afgiver et betydningsfuldt Bink for dem, som den Dag i Dag, utilfredse med Moses og Propheterne, sige med de skriftflogte Pharisaer: Mester, vi gad gjerne seet Dig gjøre et Tegn. Saadanne Mennesker kan man med Føie tilraabe Abrahams Ord til den rige Mand: „Hør I ikke Moses og Propheterne, saa

ville I heller ikke troe, om ogsaa Noget opstod fra de Døde.“
 Yppersteprestens sande Mening med hine Ord var den, at, saa fremt den store Mængde af Folket troede paa Jesus, da vilde man ikke mere troe paa Præsterne's Fortolkning af det gamle Testaments Prophetier, og dermed vilde det være forbi med deres Anseelse blandt Folket. Under et hyklerisk Skin af Nidkærlighed for Bevarelsen af den nationale Selvstændighed søger han derfor at indgyde Mængden Frygt for at tabe denne. Han gjør den bange, for tiden at bruge den til at gjøre Pilatus bange!

Overleveringen paaviser et Sted, som ligger ligeoverfor Bjerget Sion paa den anden Side af Dalen og altsaa udenfor Byen, og hvor man nu kun seer nogle Ruiner, som Stedet, hvor den Raadsforsamling holdtes, i hvilken det besluttedes at tage Jesus tilfange. Her siges Kaiphas at have havt et Landsted, og Pladsen, hvorpaa det skal have staaet, kaldes „det onde Raads Bjerg.“

Jesu Fjender, Præsterne, Pharisaerne og de Lovkyndige, begyndte da (Luc. 20, 20.) med at udsende lurende Efterstræbere, der skulde anstille sig som retfærdige, for at de kunde fange Jesus i Dalen, og overgive ham til Øvrighedens og Landshövdingens Magt, dersom der skulde undslippe ham et Ord mod disse. Den evangeliske Beretning herom stadfæstes baade af Talmud (den mundtlige, senere nedskrevne jødiske Overlevering) og andre jødiske Beretninger. Efter Talmud skulde Jesus have gjort to Undergjerninger i Bethlehem, hvis Beboere, forbausede derover, faldt tilbedende ned for ham, og bekjendte ham at være Guds Søn. „Da Rygtet herom udbredte sig i Jerusalem, saa glædede sig de Døde (saaledes kalder Talmud Jesu Tilhængere), men de Gode og Vise, Raadsherrerne, følte den bitterste Smerte derover. De fattede da den Beslutning, at lokke Jesus til Jerusalem og fordømme ham til Døden. I dette Niemed sendte de to Medlemmer af det lille Raad til ham, hvilke, saasnart de saae ham, ærefrygtsfuldt kastede sig ned for ham.“ Jesu beundringsværdige Svar til disse Hylere:

„Giver Keiseren hvad Keiserens er og Gud hvad Guds er“, beviser ligesom hele hans øvrige Liv, hvor stor en Vrefrøgt han havde for den lovlige Dyrighed; og man vidste ogsaa, at han elskede Folket og sit Fædreland! Men Pharisaerne og Præsterne, som vare Søder ligesom han, og hvis Pligt netop krævede, at de i Gjerningen skulde vise, at de elskede deres Fædreland, gjorde sig til Spioner for Romerne og søgte at fange deres Landsmand i hans Fædrelandskjærlighed, for at overantvordte ham til en fremmed og hedensk Dyrigheds Magt.

Man finder i Processen mod vor Forløjer, om man end blot betragter den fra et reent menneskeligt Standpunkt, en Samling af alle de Krænker, som siden den Tid saa ofte ere blevne anvendte for at styrte Ustyldigheden i Fordærvelse. Sødernes Overster indsaae godt, at de ikke ad Lovens Vej kunde udrette Noget imod ham; derfor fattede de den Beslutning, paa en anden Maade at skille sig ved ham. De raadsløge om, hvorledes de bedst kunde gribe ham med List, og uden at vække Opsigt og Uro blandt Folket (Matth. 26, 5. Marc. 14. 1. 2). Men Jesus var omgivet af sine Disciple, og Folket elskede ham; de toge derfor deres Tilflugt til Forræderi, og — Judas, en af de Tolv, tilbød sig at forraade ham: „Hvad ville I give mig, saa vil jeg udlevere ham til eder?“

At dette kunde skee, er en evig Skandfal for den menneskelige Natur. Men saalange der gives Mennesker, som lønne Forræderi, vil der ogsaa gives Forrædere. Man lovede ham 30 Sølvpenge (omtr. 20 Rdl.), og fra denne Tid af søgte han Leilighed til at forraade Jesus. Judas kjendte det Sted, hvor Herren saa ofte begav sig hen med sine Disciple. Han kom derfor om Natten, ledtaget af Øpperstepræsternes Tjenere og en i denne Anledning sammenløben Sværm af Byens Bøvel. Samtidig hermed vendte Jesus tilbage til sine Disciple, og sagde til dem: „Staaer op og lader os gaae! See, han er nær, som skal forraade mig!“ Og medens han endnu talte, kom Judas med sit Følge, traadte hen til Jesus og sagde: „Var hilset Mester!“ og han kyssede ham, saaledes som han

havde aftalt det med Tjenerne. Det udtryksfuldste Tegn paa Hjærlighed og Grefrygt var her valgt til Tegn paa det skændigste Forræderi. I Talmud fortælles denne Begivenhed med følgende Ord: „Dagen derefter, da Jeshu var kommen i Templet, kastede Judas sig efter Aftale med sine Ledfagere tilbedende ned for hans Fødder, hvorefter Jerusalems Borgere, som alle vare bevæbnede, grebe Jeshu, og fangede og dræbte nogle af hans Følge, medens de øvrige flugtede og adspredte sig i Bjeregnet.“

Stedet, hvor Judas forraadte Herren, var ganske nær ved den Steenbank, hvor Apostlene ventede paa Herren. Jesus gif ham nogle Skridt imode og sagde: „Ven! Hvorfor er Du kommen?“ I det Dieblik, da man lagde Haand paa Herren, drog Petrus sit Sværd, og afhuggede det ene Øre paa en af Tjenerne, og Jesus gjorde her den sidste af sine helbredende Undergjerninger, og sagde kort efter til dem, som grebe ham: „I ere udgangne med Sværd og Kølter, som for at gribe en Morder. Jeg var daglig hos eder i Templet, og I rakte ikke en Haand ud imod mig; men dette er eders Time og Mørkets Magt (Luc. 22, 52. 53).“

Veien fra Oliebjerget til Ypperstepræstens Bolig er omtrent en Hjerdingvei lang. Den gaaer ned i Josaphats Dal, og krydser den Bei, ad hvilken Jesus nogle Dage iforveien havde holdt sit Indtog i Jerusalem; den fører derefter over Bækken Cedron forbi Josaphats og Absolons Gravmaler, op imod Tempelbjerget, og ind igjennem den af Stadens Porte, som laae nærmest ved Ypperstepræsten Annas's Bolig. Denne var nemlig beliggende paa Sions Bjerg i det Indre af det nuværende Jerusalem, og blev i en senere Tid omdannet til en christelig Kirke, som nu tilhører Armenierne.

Disciplenes Flugt er et af de meest talende Beviser paa menneskelig Svaghed, paa vor egen naturlige Afmagt. Efterat de havde modtaget den Helligaand, udsatte Apostlene sig hver Dag for Lidelse og Død, for at bekjende deres guddommelige Herre for al Verden, og her flugte de modløse og forjagte for

Præsternes Tjenere! De havde været Bidner til Jesu Liv og Undergjerninger; de troede paa ham, og — alligevel overvældes de af Feighed, forlade ham og flygte! Dog — hvormange ligne dem ikke i vore Dage i dette Stykke! Hvormange arlige Menneſter gives der ikke, som i deres inderſte Hjerter are Jefus Kristus, og ſom vilde fortvivle, derſom det kunde tænkes, at hans Evangelium reent kunde forſvinde fra Jorden! Men ſaa ſnart det gjælder om at forſvare det mod uretfærdige Angreb, ſaa gribe de Flugten. De ville hellere, ligesom hiin Yngling i Evangeliet (Marc. 14, 52) lade den ſidſte Stump af Chriſtendommen i Stikken, for at kunne bringe deres Perſon, blottet for ethvert overnaturligt Gode, i Sikkerhed; de overgive Chriſtus i de Forbryderes Hænder, ſom beſtamme og forhaane ham! Men — Verdensforløſningens Værk ſkulde fuldbyrdes, og Jefus vilde ikke, at der ſkulde gjøres Modſtand mod hans Tjender. Han vidſte jo forud, hvad der vilde ſkee, og kunde derfor have begivet ſig et andet Sted hen, ligesom han fra Lovens Standpunkt havde haft Ret til at gjøre Modſtand, og det ſølgelig maatte kaldes en Pligt for Apoſtlene at ſætte ſig til Modværge. Her forelaae nemlig ingen lovgyldig Befaling fra en competent Øvrighed; det ſom ſkete var en Voldsgjerning, der udførtes ved Hjalp af et af Øpperſtepræſterne og Pharifæerne lagt Vaghold. Men det Exempel, ſom Herren her gav i Overenſtemme med det hoiſte Diemed for hans Komme, det bliver i vor Tid benyttet paa en eiendommelig Maade af Chriſtendommens Tjender. De fordre Ret til at tillade ſig Alt mod Kirken og dens Overhoved, og forlange, at Paven og Biſkopperne ſtulle efterfølge Chriſtus i denne ſagtmodige Eftergivnehed for udvortes Voldsgjerninger! De raabe Vee over Pavens Gruſomhed, naar han lader ſin Armee forſvare ſig mod dem ſom drage Sværdet imod ham, og kalde Biſkoppernes Proteſter mod Statsmagtens Overgreb paa Kirkens Enemærker for oprørſk Trods!

Alene Petrus havde mere Mod end de øvrige Apoſtle; han var den eneſte, der i Afſtand fulgte ſin guddommelige Meſter,

og dog fornægtede han ham! I Joh. Ev. 18, 16. læse vi, at der senere endnu indfandt sig en anden Discipel i Ypperstepræstens Palads; og Alt tyder hen paa, at dette maa have været Johannes selv, hvem vi siden gjenfinde paa Calvariebjerg. Evangeliet fortæller, at Annas var Svigerfader til Kaiphas, som var dette Aars Ypperstepræst. Denne besynderlige Grund for Berettigelsen til at afholde et Forhør over en Anklaget ligner ganske den øvrige Tilfidsfattelse af alt Hensyn til lovlige Former. Efterat Jesus her er bleven slaaet i Ansigtet for sit frimodige Svar paa Ypperstepræstens Spørgsmaal, føres han bunden til Kaiphas, hvor han i Gaarden overvældes med Forhaanelser og Mishandlinger af de raa Bøddelknægte, som vidste, at dette behagede deres Herre. Saaledes handle overalt i Verden de foragtelige Slavesjale, som ikke kjende nogen anden Gud end deres Lon og deres Herrens Gunst, og saaledes opfyldtes de prophetiske Ord (Af. 50, 6.): „Jeg gav mit Legeme hen til dem, som sloge mig, og mine Kinder til dem reve mig i Haaret.“

Kaiphas's Palads laae i Nærheden af hans Svigerfaders tæt udenfor Sionsporten, og er senere ombygget til et armenisk Kloster. I det Indre af den dertil hørende Kirke nærved Høialteret viser man det Sted, hvor Herren i hiin frygtelige Nat stod bunden. Her lod allerede Kaiserinde Helena opføre et lille Kapel, som nu er indlemmet i den nysnavnte større Kirke. Det var i Forhallen eller den til Paladset hørende indelukkede Gaard, at Petrus fornægtede Kristus. De Christne byggede siden et Capel paa det Sted udenfor Gaarden, hvor Petrus begræd sin Synd. Det laae tæt ved Kaiphas's Palads paa den østlige Deel af Sionsbjerg, hvor der endnu findes en Hule. I et Document fra det trettende Aarhundrede læser man: „Ved denne Port paa den høire Side af Veien har der staaet en Kirke, som var indviet til „den h. Petrus af Hancgaler“. I hiin Hule skal Petrus have skjult sig, da han, efter at have fornægtet Jesus, grædende forlod Ypperstepræstens For-

gaard. „Dg de Ypperstepræster og de Ældste og det ganske Raad søgte efter falske Vidnesbyrd mod Jesus, for at de kunde aflive ham“ (Matth. 26, 59). Der var altsaa her ikke Tale om at forhøre, men ene om at fordomme den Anklagede; thi Kaiphas, der her stod som Jesu Dommer, havde jo, som ovenfor bemærket, i Anledning af den Opfigt, som Lazari Opvækkelse havde gjort, overtydet Raadet om Nødvendigheden af Jesu Død: „Det er godt, at eet Menneske døer for Folket“. Nu spørger han Jesus: Er Du Kristus? Siig os det! Jesus svarer: „Om jeg og siger eder det, ville I ikke troe det,“ og Kaiphas stadfæster strax efter denne Forudsigelse. Da nemlig de falske Vidners Udsagn Intet udrettede, besværges han Jesus, eller forpligter ham til med den høitideligste Eed at bekræfte sit Udsagn. Ved Herrens Svar: „Du har sagt det, Jeg er det!“ sønderriver Ypperstepræsten sine Klæder og udbryder i de Ord: „Han har bespottet Gud! Hvad have vi længer Vidner behov; see, nu have I hørt hans Gudsbespottelse!“ Dg de svarede: „Han er skyldig til Døden!“

Raadet vidste imidlertid godt, at det ikke havde Magt over noget Menneskes Liv og Død, og man hører tydelig en lønlig Angst gjennebæve den, der i dets Navn udtalte Dødsdommen over Kristus, en Angst for de mulige Følger af hans Udfærd baade for Tid og Evighed. Men samtidig hermed tildrog sig en Begivenhed, som maatte gøre et uhyggeligt Indtryk paa Herrens uretfærdige Dommere. „Da Judas saae, at Jesus var dømt til Døden, angrede han sin Gjerning, gik op i Templet og bragte Blodpengene til Præsterne med de Ord: Jeg har syndet, at jeg forraadte uskyldigt Blod! Men de sagde: „Hvad gaaer det os an; see Du dertil!“ Dg han kastede Pengene i Templet, og gik hen og hængte sig. Præsterne havde fordomt en Retfærdig til Døden; og da et tilforladeligt Vidne forsikkrer dem om hans Uskyldighed, sige de føleløse: Hvad kommer det os ved? Jesu Død var altsaa besluttet, men Magten til at fuldbyrde Urettens Anslag var i

den romerske Øvrigheds Hænder; derfor forsamlede Ypperstepræsterne og Folkets Ældste sig endnu engang; og tidlig om Morgenen førte de Jesus til den romerske Landshøvding Pontius Pilatus.

(Sluttet.)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. I den den 29de Februar afholdte niogtyvende Generalcongregation sluttedes Forhandlingen om Catechismusspørgsmaalet. I samme Møde bleve sex Schemata (Udkast) omdeelte, af hvilke de to ligeledes angik Disciplinen og de fire andre de religiøse Ordener. For det næste Møde var Dagen endnu ikke fastsat, før at give Fædrene den nødvendige Tid til Udarbejdelsen af de ved den nye Forretningsorden foreskrevne skriftlige Udtalelser om det vigtige dogmatiske Schema »de ecclesia« (om Kirken). — Disse Betænkninger bleve afgivne den 4de d. M., og skulde drøftes en af de følgende Dage. Den trediyte Generalcongregation maa være afholdt i Ugen fra 13—20de d. M. I dette Møde skulde det første af de Decreter, der indeholde Sætninger af Syllabus, diskuteres, hvorefter dette Decret vil blive voteret og af Paven publiceret i den tredie offentlige Session, som vil finde Sted paa Mariæ Bebudelsesdag den 25de Marts. Afgjørelsen af det nu for Tiden „brændende Spørgsmaal“ om Betimeligheden af, at Pavens Ufeilbarhed forklyndes som et kirkeligt Dogme, vil blive forberedt i denne Maaanedes sidste Møder, og Decretet desangaaende vil sandsynligviis blive promulgeret i en snart paafølgende offentlig Session, enten kort før Paaskefesten eller strax efter samme.

— Den hidtidige Bidtloftighed og langsomme TilendebRINGELSE af Gen. Congregationernes Forhandlinger er for nylig afhjulpen ved en af den h. Fader anordnet Forandring i Forretningsgangen. For Fremtiden skulle nemlig de Medlemmer af Conciliet, som have Bemærkninger at gjøre ved de forelagte Schemata, forene sig til en Comité, i denne forebringe deres Udsættelser, og vælge en Ordfører af deres Midte, som overtager det Hverv at foredrage alle Forslag til Forandringer.

Herved tilsigtes at umuliggjøre de ellers uundgaaelige Gjen-tagelser, og derved indvinde betydelig Tid.

— Følge den sidst offentliggjorte Katalog over Conciliets Medlemmer beløb Antallet af de forsamlede Fædre sig til 764, nemlig: fra Europa 541 — fra Italien 276, Frankrig 84, Østerrig-Ungarn 43, Spanien 45, Storbritannien 35, Tydsk-land 20, det europæiske Tyrki 12, Schweits 8, Belgien 6, Grækenland 5, Holland 4, Portugal 2, Rusland 1. — Fra America: 113 — fra de forenede Stater 43, Ny-England 16, Mexico 10, Brasilien 6, fra de øvrige Stater 38. — Fra Asien: 83 — fra det asiatiske Tyrki 49, Ostindien 18, China og Japan 15, Persien 1. — Fra Africa: 14 — fra de syd- lige Kystlande 5, Egypten og Tunis 3, Algier 3, de Canariske og Azoriske Øer 3. — Fra Australien og Manilla 13. — Efter de forskjællige Ritus-former finder følgende Forhold Sted: Af Latinerne 714, Armeniere 21, Chaldaer 10, Syrere 7, Maroniter 4, egenlige Grækere 3, rumæniske Grækere 2, Ruthener 1, Bulgærer 1, Kopter 1*). — Efter deres Rang og Titel henhøre Fædrene til følgende Classer: Cardinaler 49, Patriarcher 10, Primater 4, Erkebiskopper med Dioecis 105, Erkebiskopper in partibus**) 22, Biskopper med Dioecis 424, Biskopper in part. 98, Abbeder og andre Ordensforstandere 52.

*) Angaaende Navnene paa nogle af de her nævnte mindre bekjendte Folkestammer og Religionspartier med østerlandsk Ritus, af hvilke en Deel efter længere Tids Fraskillelse senere til forskjællige Tider ere blevene gjenforenede med den romerske Kirke, meddele vi her følgende. Melchiter, d. e. Kaiserligstudebe, kaldtes de østerlandske Christne, som under de langvarige Stridigheder om den guddommelige og menneskelige Naturs Foreningsmaade i Christus (der først endte i Slutningen af det syvende Aarhundrede) underkastede sig Conciliet i Chalcedons (451) Afgjorelse af dette Spørgsmaal. Maroniter kaldtes derimod de Schismatikere, der hylde hine Aarhundreders Brangtare om Christi gudmenneskelige Væsen (Monophysiter og Monotheliter). Ruthener ere en Folkestamme, der er spredt over flere af de østerrigske Lande. Rumæner kaldes Beboerne af Moldau og Valachiet. Kopterne ere Efterkommere af de ægyptiske Monophysiter, medens de syriske kaldes Jacobiter.

**) 3 Bevidstheden om at være hele Kirkelegemets Hoved- og Midtpunkt har den romerske Kirke aldrig opgivet sin Ret til de Lande, hvorfra Muhamedanismen siden det syvende Aarhundrede har fortrængt den katolske Christendom. Kirken giver sin Bevidsthed om denne Ret et Udtryk i den stædte bibeholdte Vedtægt, at den vedblivende ud- nævner Biskopper for den østlige Kirkes gamle Bispejeder. Disse saakaldte Biskopper in partibus infidelium (i de Bantvoes Lande)

— Den pavelige Regjerings tidligere (S. Nr. 6) omtalte Undersøgelser med Hensyn til Bladreferaterne om Conciliet have ført til den Opdagelse, at „Augsb. Allg. Ztg.“s Correspondent slet ikke opholder sig i Rom, men at Forfatteren til den Række af Breve til hiint Blad — om hvilke man siger, at de to Trediedele ere rene Opdigtelser, og at den øvrige Trediedeel indeholder noget Sandt, som man imidlertid har meget ondt ved at udfinde eller ved at udfondre fra den Masse af Forvausninger, hvormed det er sammenblandet — skal være den berøgtede Bellettrist Dr. Pichler, der skriver i russisk Sold og tidligere har opholdt sig i Petersborg, men siden Conciliets Åbning har taget Ophold i Neapel. Inden han begyndte denne sidste Industri, forsvarede han i Bladartikler det russiske Undertrykkelsessystem i Polen!

Tyskland. Spørgsmaalet om Pavens Ufeilbarhed. I en Skrivelse fra München til „Augsburger Post-Zeitung“ læses følgende træffende korte Bemærkninger om dette Punkt, som vi anbefale til vore Læses Opmærksomhed. „Efter Alt hvad der hidtil er hørt fra Conciliet, er der nu ikke længere nogen Tvivl om, at Spørgsmaalet om den pavelige Infallibilitet vil blive discuteret, og det maa derfor erkjendes for at være betimeligt ligeoverfor de gangbare Fordreielser og falske Forudsætninger, at erindre det christelige Folk om de Grundfætninger, der betinge en retfærdig Dom om dette Spørgsmaals Afgjørelse. Disse ere følgende:

1. Spørgsmaalet om Pavens Ufeilbarhed har ikke det mindste at gjøre med Politiken, saaledes som en Mængde store og smaa Politikere i og udenfor Aviserne med den latterligste Suffisance i lang Tid have haft travlt med at indbilde Publicum. Dette Spørgsmaal henhører til de Sager, som ganske udelukkende angaae Kirken og Theologien. Det dreier sig ene og alene om en stringent Bestemmelse af Begrebet om Pavens Autoritet, som hele Kirkens høieste Lærer, om den ham af Christus overdragne Fuldmagt til definitivt at afgjøre ethvert Stridsspørgsmaal, der maatte reise sig om de Sandheder, som angaae Troen og Sædelæren. Saafremt Conciliet da virkelig definerer Læren om Pavens Infalibilitet (Ufeilbarhed), da gjør det i det Andet, end at give den i de Troendes Bevidsthed i alle tidligere Tider

---

eller Titularbiskopper fungere som Diocesanbiskoppernes Medhjælpere (Viebiskopper), hvor Stifternes Størelse udtræve en saadan Hjælp.
U. Ann.

tilstedeværende Forestilling herom en bestemtere begrebsmæssig udpræget Skikkelse. Dette Spørgsmaal berører altsaa ikke i mindste Maade den Magtfulde, der tilkommer Paven som Kirkens Overhoved og øverste Styrer, eller hans Stilling som Kirkens høieste Lovgiver og Dommer. Han bliver i dette Tilfælde og i denne sidste Henseende, selv ligeoverfor den ringeste katholske Christen, hverken mere eller mindre end han alle Dage tilforn har været. Kun en utilbørlig Uvidenhed om hvad det her kommer an paa at vide — for ikke at tale om andre Motiver og Hensigter — kan derfor paastaae, at en af Conciliet for useilbar erklæret Pave vil tænke paa at foreskrive Regenterne Love for Styrelsen af deres Stater, paa at dispensere deres Undersaatter fra den politiske og borgerlige Lydighed, eller paa efter Behag at ville indsatte og afsætte Konger!

2. Pavens Infallibilitet har ligesaa lidt noget at gjøre med hans Handlinger. Han er som ethvert andet Menneske istand til at synde, og ogsaa det som han foretager sig i sin Egenklab som Kirkens Styrer kan derfor være udsat for Ufuldkommenhed og Feilgreb. Den angaaer heller ikke enhver Lære, som udgaaer fra Paven, eller Paven som Theolog og Privatlærd. Den indskrænker sig efter de Theologers Udtalelser herom, hvem der i dette Spørgsmaal tilkommer kirkelig Autoritet — alene til de Kundgjørelser, i hvilke han, saa ofte en for hele Kirken betydningsfuld Troessandhed eller sædelig Grundsatning bliver angreben eller betvivlet, afgjør, hvad den guddommelige Aabenbaring lærer om samme, og afgjør dette med den utvetydigt og bestemt udtalte Villie at forpligte hele den katholske Kirke til at underkaste sig denne Afgjørelse.

3. Den pavelige Infallibilitet er derfor ingenlunde censbetændende med en Berettigelse til efter vilkaarligt Godtbefindende at decretere nye Dogmer. Den er tværtimod, efter alle dens Forsvareres overensstemmende Forklaring, Intet Andet end et Paven af Kirkens usynlige Overhoved forundt Prærogativ (Fortrin og Forrettighed), hvis Diemed er at bevare den guddommelige aabnede Sandhed uforandret og uforvansket. Det er kun, naar der er Fare for, at opkomne Bidsfarelser eller Stridigheder, der berøre Troen og den sædelige Lov, kunne vildlede de Troende, eller, naar en i en tidligere Tid omtvivlet Sandhed har vundet en saadan Fasthed i Kirkens Bevidsthed, at en Afvigelse fra samme vilde afstedkomme Forargelse, — det er kun da, at Kirkens Overhoved behøver det

Prærogativ, i Kraft af hvilket han med ligesaa ufeilbar og alle Christne ubetinget forpligtende Sikkerhed, afgjør det paagjældende Spørgsmaal, som et almindeligt, i dette Niemed forsamlet Concilium vilde være istand til.

Dette er den rigtig forstaaede Lære om Paven's Ufeilbarhed, saaledes som den til alle Tider har fundet almindelig Anerkjendelse i Kirken, og som den deles af det store Fleertal af den nærværende Tids Biskopper. Og Mindretallet har -- hvad der fortjener vel at mærkes -- Intet at indvende mod Læren i og for sig. De ere kun forsaavidt af en anden Mening, end Conciliets store Fleerhed, at de ikke finde det betimeligt, for nærværende Tid at bringe dette Spørgsmaal under Discussion og fremskynde dets Afgjørelse."

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 27de Marts. 1de Fastesøndag. Mariæ Bedulelse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 6 Aften: Fasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse med Prædiken. — 28. M., 29. Ct., 30. D. Ferialdage.
- Onsdagen** den 30te Marts Kl. 7½: Fasteandagt med Prædiken i Sct. Knuds Kapel. — 31. Co. Ferialdag. 1. April f. Shukommelse af Frelserens allerh. Blod.
- Fredagen** den 1ste April. Broderskab til Jesu guddommelige Hjerte. Kl. Kl. 8½ Messe. Kl. 7½ Broderskabsandagt. — Paa denne Dag holder „Foreningen for den evige Tilbedelse“ sine sædvanlige Bedetimer. — 2. L. Franciscus af Paula, Betsj.
- Søndagen** den 3die April. Passions søndag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 6 Aften Fasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse med Prædiken. — 4. M. Sidorius, Biskop og Kirkelærer. 5. Ct. Vincentius Ferrari, Betsj. 6. D. Ferialdag.
- Onsdagen** den 6te April Kl. 7½ Aften: Fasteandagt med Prædiken i Sct. Knuds Kapel. — 7. Co. Ferialdag. 8. f. Mariæ syv Smerters Fest. 9. L. Ferialdag.
- Sognedagsgudsjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-9; Lørdag aften Kl. 5-8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 5-9. — I Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-9. Lørdag aften Kl. 5-8. — I Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholisk Kirke Tidende“, udgaar hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosserer C. B. Lehner, Gøttersgade Nr. 5, og i alle Boglæder; i de danske Stater: paa de kgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 8.

Søndagen den 10de April.

1870.

Indhold: Passionshistorien, fortalt paa de hellige Steder. — De underfulde Begivenheder ved Herrens Død. — Kirkelige Efterretninger: Rom.

Passionshistorien, fortalt paa de hellige Steder.

(Sluttet.)

Den daværende romerske Landshøvding, Pontius Pilatus, var et Creatur af den skændige Sejanus, Kaiser Tiberius's almægtige Yndling. Hans elleveaarige Forvaltning skildres af jødiske Skribenter som vilkaarlig og tyrannisk, og Josephus omtaler ham som en Mand af en svag Charakter, og tillige som lidenskabelig og havefng. To Aar efter at han havde fældet den uretfærdige Dødsdom over Christus, blev han paa Grund af Rødernes idelige Klager og en for Romernes Magt betænkelig Gjæring i Gemytterne affat af sin nærmeste Foresatte, Proconsulen i Syrien, Vitellius, og sendt til Rom, for at gjøre Kaiseren Regnskab for sin Forvaltning. Da han blev overbeviist om, uden Nødvendighed at have opirret Befolkningen ved flere begaaede Grusomheder, blev han af Tiberius's Efterfølger, Caligula, forviist til sin Fødeby Bienne i Gallien (Frankrig), hvor han henfaldt i en mørk Tungfindighed og tilsidst i Fortvivlelse aflivede sig selv. I Nærheden af Bienne sees endnu paa det Sted, hvor Pilatus skal have styrtet sig i Rhonefloden, et pyramideformigt Mindesmærke, som bærer Navn af „Pilatus's Grav“.

Pilatus's Palads, eller det romerske Prætorium (Domhuus), laae ved det nordvestlige Hjørne af den Muur, der i en stor Udstrækning omfattede Templets yderste Forgaard. Retsfalen laae i Paladsets østlige Deel. Den er Korsveiens første Station.

Vi læse hos Evang. Johannes (Joh. 18, 28), at Jøderne, som ingen Skrupler følte ved at udøse uskyldigt Blod, ikke desto mindre paa Grund af Paaskefesten havde Betænkelse ved at betræde et hedensk Huus, og derfor bleve staaende i Gaarden, hvorhen Pilatus maatte begive sig ud til dem. Man mindes her om Jesu Ord (Matth. 23, 24): „I affie Myggen, men nedsluge Kamelen.“ Pilatus spørger Dem: „Hvad Klagemaal føre I mod dette Menneſte?“ Og de svare: „Var han ikke en Misgædder, havde vi ikke overantvordet ham til Dig.“ Lignende Talemaader benyttes ogsaa nuomstunder ikke sjældent som Skalkfejstjul for falske Anklager. Pilatus svarer spottende: Saa dommer ham da efter eders Lov! Jøderne maae da finde sig i den Jdmygelse at svare: „Vi tør Ingen aflive (Joh. 18, 29—32).“

Pilatus gif herefter ind i Domhuset, for at forhøre Jesus. Den Trappe, ad hvilken Herren her steg op til Retsfalen, er bekjendt over al Verden under Navn af scala sancta. Den er nemlig langt tilbage i Tiden ført til Rom, hvor den nu staaer nær ved Laterankirken. Vor guddommelige Frelser betraadte den under sin Lidelse tre Gange: første Gang under dette Forhør, anden Gang, da han fra Herodes igjen blev ført tilbage til Pilatus, og den tredje Gang efter Hudsstrøgelsen. Denne Trappe, som er bleven vædet med vor Forklørs Blod, har otte og tyve Trin, og blev paa Constantin den Stores Befaling ført til Rom. Den er af hvidt Marmor*) og be-

---

*) Dette maa ikke forstaaes saaledes, som om hele Trappen i dens nuværende Skikkelse er den selv samme, som paa Christi Tid førte op til det romerske Prætorium. Kun et Stykke af hvert af de nuværende brede Trappetrin hidrører fra den oprindelige Trappe, og

trædes aldrig med Fødderne, men man seer bestandig andægtige Pilgrime bevæge sig paa Knæerne op ad den.

Efter at Pilatus havde hørt Jesus udtale det mærkelige Bidnesbryd om Sandheden, om sit Rige og sit Kongedømme, gik han atter ud til Jøderne og sagde: Jeg finder ingen Skyld hos dette Menneske! Denne Kjendelse, som var Raadets ganske modsat, bragte strax Jøderne til at lade Beskyldningen om Gudsbespottelse fare, og anklage Jesus udelukkende for politiske Forbrydelser, idet de beskyldte ham for at ville forlede Folket til Oprør og til at nægte Kaiseren Skat, samt for at udgive sig for at være Jødernes rette Konge (Luc. 23, 1—5). Man erindre herved den blandt alle Klasser af Folket udbredte Uvillie mod det romeriske Herredømme, som baade i Jødeland og Syrien foranledigede Mytterier og Oprør, og som ikke mange Aar efter vor Forsøfers Død hidførte det jødiske Folks Undergang! Men disse samme Jøder drive nu deres Stinhellighed saa vidt, at de anklage en af deres Medborgere for en Forbrydelse, som de Alle, med Undtagelse af ham, uophørlig nære i deres Hjærter. De vidste godt, hvad Jesus havde sagt om Skatten til Kaiseren, og at han var flygtet bort fra dem, da de vilde gjøre ham til Konge, og nu besvare de sig over, at han vil afholde dem fra at betale Skat!

Nogle Aar senere foreholdt Herodes Agrippa II., da han mærkede, at Jøderne havde ifinde at reise sig mod Romerne, i en Tale, som Josephus har opbevaret, Folkets Ledere det Daarlige i dette Forehavende, og betalte selv Tributen til Kaiseren, for at give alle Andre et Beviis paa sin Underkastelse. Herover bleve Jøderne saa rasende, at de kastede Steen efter deres Konge, og fordrev ham fra Byen. Snart derefter forpligtede

---

ere betegnede som saadanne. Trappen har dernæst været saa stærkt besøgt, at man har seet sig nødt til at beklæde Overdelen af Trinene med Rødbetræ, og denne Beklædning er endda flere Gange bleven fornyet.

de saakaldte Zeloter (Svrere) sig ved en Eed til ikke længere at betale nogen Afgift til Romerne.

Jesu Taushed ligeoverfor Jødernes hadefulde og falske Beskyldninger, og det Vidnesbyrd, han havde afgivet for Pilatus om sit Rige, havde gjort et dybt Indtryk paa Landshøvdingen, og overbevist ham om Jesu Uskyldighed (Matth. 27, 12—14). Da han nu hørte, at Jesus havde hjemme i Galilæa, saa sendte han ham til Fjerdingssyrsten Herodes, der for Paaskefestens Skyld i disse Dage opholdt sig i Jerusalem. Pilatus havde ikke Mod til at gøre Jøderne Modstand, og var derfor glad ved at finde denne Udvei til at slippe for at have med denne Sag at gøre. Og Herodes paaskjønnede, at Pilatus viste ham denne Opmærksomhed; thi han havde længe ønsket at see Jesus, og haabet at blive Vidne til en Undergjerning af ham. Siden Johannes den Døbers Henrettelse var Herodes nemlig bleven urolig ved at høre om Jesu Undergjerninger, efterdi Mogle sagde, at Johannes var opvakt fra de Døde, Andre, at Elias var kommen igjen; og Herodes havde da sagt: „Johannes har jeg ladet halsbhugge, men hvo er denne, om hvem jeg hører saadanne Ting?“ Og han søgte at faae ham at see (Luc. 9, 7—10). Men Jesus, som hørte dette, trak sig tilbage til Ørkenen ved Bethsaida. Nu vilde Herodes benytte Leiligheden, og gjorde Jesus mange Spørgsmaal, men fik intet Svar. Derfor spottede han over Hans Kongedømme og sendte ham atter tilbage til Pilatus (Luc. 23, 7—12).

Herodes's Palads laae ikke langt fra Prætoriet paa Hoien Aera; og det Sted, hvor Jesus stillede for Retten, er siden blevet omdannet til en Kirke, der nu alt længe, ligesom Paladset selv, har ligget i Ruiner.

Pilatus betræder nu en farlig Vei. Han begynder at accordere med Uretferdigheden. Han erklærer paany Jesus for uskyldig, og henviser til Herodes, som heller ikke havde fundet nogen Døds skyld hos ham; men ikke desto mindre stiller han Jesus ved Siden af en Røver og Morder, overlader til Folket at vælge, hvilken af dem der skal frigives, og søger at

formilde det ved at lade Jesus hudstryge. Han mener ved denne grusomme Straf at gjøre Ende paa Sagen, og betænker ikke, at hans Svaghed, istedetfor at afværge Dødsstraffen, ikke har anden Virkning, end at forøge den Uskyldiges Kvaler med nye Lidelser. „Da tog Pilatus Jesus og lod ham hudstryge, og Stridsmandene flettede en Krone af Torne, og satte den paa hans Hoved, og fastede et Purpurklæde om ham og sagde: Vær hilset, Du Jødernes Konge, og de sloge ham i Ansigtet“ (Joh. 19, 1—3). Talmud siger herom: „De Eldste af Folket lode Jesu binde til en Marmorsoile, lode ham hudstryge og satte en Tornekrone paa hans Hoved.“

Grusomheden ved den romerske Hudstrængelse overgaaer al Beskrivelse. Derfor har denne Deel af Herrens Lidelse særlig været Gjenstand for de bødferdige Følelser af Skamfuldhed over den menneskelige Naturs Udartning, hvormed de Troende i Tidernes Løb have besøgt disse Steder. I Middelalderen bevarede flere Kapeller Erindringen om denne opvørende Forgrubelse paa den Retfærdige, men Tidens og de Vantroes forstyrrende Magt har for en stor Deel udslettet Sporene af deres Tilværelse. I Aaret 1838 besøgte imidlertid Hertug Maximilian af Baiern disse Ruiner, og lod dem restaurere, saaledes at Pilgrimene nu have den Trøst her at finde en Helligdom i en til dens Betydning svarende Tilstand. I dette Kapel er den h. Messes siden denne Tid bleven celebreret af saagodtsom alle de katholske Geistlige, der have valsfartet til det hellige Land. Man foreviser endnu to korte Søiler, hvis Indretning tydelig viser deres Bestemmelse (nemlig for Hudstrængning), den ene i Jerusalem i den h. Gravs Kirke, den anden i Rom i den h. Prægedes Kirke. Man er i Almindelighed af den Mening, at den førstnævnte er kommen fra Dømmehuset, og den anden fra Kaiphas's Hus, og man fremviser paa forskjellige andre Steder Brudstykker af begge.

Ved Constantinopels Erobring af Korsfarerne i Aaret 1204 fandt Balduin vor Frelfers Tornekrone i Paladset Bukoleon, og forbeholdt sig den. Man læser endvidere i en Krønike

fra den Tid: „Frankrigs Konge, den h. Ludvig, kjøbte Tornekronen af Grækerne, og befalede, at den skulde bringes til Paris. Kongen gif den barfodet, og omgivet af Viskopperne og Rigets Stormænd, imøde midt iblandt en knalende Folkesmængde.“ Han skænkede enkelte Dele af den til forskjellige Kirker. Den opbevares endnu i Notre-Dametirken, hvor den hvert Aar i Paasketiden er Gjenstand for de Troendes Andagt. Pilatus gjør, efterat han har viist det ophidsede Folk denne fordommelige Føielighed, et nyt Forsøg paa at løslade Jesus. „See jeg fører ham ud til eder, at I skulle vide, at jeg finder ingen Skyld hos ham, og han udtaler ved denne Velighed det uforglemmelige Ord, som Kirkens Talebrug siden har helliget: Ecce Homo! See hvilket Menneske! (Joh. 19, 4. 5.)

Naar man følger Korsveien, bemærker man nu, omtrent hundrede Skridt fra Domhuset, en bedækket Gang, der fører tværs over Gaden. Man kalder den Ecce-Homo-Buen. Man antager, at Pilatus, for at den hele omkring Prætoriet samlede Sværm skulde kunne see den jammerfulde Tilstand, i hvilken Jesus befandt sig efter Hudstrængelsen og Tornekroningen, valgte dette Sted, hvorfra han kunde sees af dem Alle. Men Pilatus glemte her, at Fanatismen ikke kjender til Medynk. Det forrige Skrig: Bort med denne! Giv os Barrabas fri! Korsfæst! Korsfæst! blev vildere og vildere. Og altfom Søderne mærkte Vandshøvdingens Angst og Forlegenhed, faae de nyt Mod, og raabe atter paa deres Lov, og gjentage den første Anklage: Bestyldningen for Gudsbespottelse. „Han er skyldig at døe, fordi han har gjort sig selv til Guds Søn! Og da Pilatus hørte den Tale, frngtede han end mere“ (Joh. 19, 7. 8). Raadvild, og martet af en lønlig Angst for Muligheden af, at der maafte dog kunde være en Sandhed i de gamle hedske Sagn om, at Guder kunde aabnbares paa Jorden i menneskelig Skikkelse, og overvældet af det Forfærdende i den Ahnelse, at han selv mulig her staaer som den Anklagede og Skyldige ligeoverfor en hoiere Dommer, tager Pilatus endnu engang Jesus ind i Retsfalen, og spørger ham: „Hvorfra er Du?“ Herrens

Tausshed til dette Spørgsmaal, og hans Ord: „Du havde slet ingen Magt over mig, dersom den ikke var dig given ovenfra; men den, som har overantvordet mig til dig, har større Synd“ — dette Ord afnøder den svage, sædelig fordærvede og med Folket og sin Samvittighed feigt tingende Berdensmand det sidste Forsøg paa at redde Jesus og befrie sig selv for at begaae en Synd, for hvis mulige Storhed han gyser tilbage. „Men Jøderne raabte og sagde: Lader Du denne løs, da er Du ikke Kaisers Ven! Hver den som gjør sig til Konge, sætter sig op mod Kaiseren!“ Og dette Raab gjør Udslaget. Han føler, at Folket har ham i sin Magt, at det har Ret til at anklage ham for svære Forseelser mod hans Embedspligter, og han skjælver mere for Kaisers Unaae end for den Gnd, som han ikke kjender, og ikke troer paa! (Joh. 19, 9—12.)

Det foromtalte Galeri over Ecce-Homo-Buen er for en Deel Aar siden inddraget i en Klosterbygning, der er opført af en Coloni af franske Nonner (Sionsøstre), som Moderhuset i Paris i Aaret 1856 sendte til Jerusalem. De have, mod at betale den tyrkiske Regjering en Priis af 68,000 Francs, erhvervet hele det Grundstykke, hvorpaa det romerske Prætoriums Bygninger*) fordem have staaet, og begyndte deres Virksomhed med at aabne et Vaisenhuus for Pigebørn**). Saaledes er dette hellige Sted unddraget al Vanhelligelse af de Vantroes, for igjennem alle kommende Tider at være indviet til de christne Pilgrimes Andagt.

„Da Pilatus horte hine Ord, da førte han Jesus ud og

*) Pilatus' Palads blev i de tidligere christne Aarhundreder omdannet til en Kirke. Tårnerne indrettede det senere til Caserne og Staldbygninger.

***) Disse Nonners fromme Bestræbelser ledes af de to ivrige jødiske fødte Missionærer, Maria Theodor og Maria Alphons Ratisbonne, der begge i en Række af Aar have virket for Christendommens Udbredelse blandt de i Palæstina boende Jøder.

fatte sig paa Domstolen, paa det Sted, som kaldes Lithostratos og paa Hebraisk Gabbatha (d. e. en med forskjellige farvede Steenplader prydet Forhoining), hvorfra han tilraabte Jøderne de Ord: „Se eders Konge!“ Men Folket raabte: „Bort med ham, korsfæst ham!“ Pilatus spørger dem: „Skal jeg korsfæste eders Konge?“ Men de Yppersteprester svare: „Vi have ingen anden Konge end Kaiseren!“ (Joh. 19, 13—15.)

Med disse Ord frasagde Jøderne sig hoitidelig deres Ret til at kaldes Guds Folk, og til at kalde Gud og Hans Salvede (Messias) for deres Konge. Og den nye Synd, som Pilatus begaaer, idet han havner sig paa Jøderne ved at spotte over dem, hine haanende Tilraab og Spørgsmaal forfeile naturligviis ganske deres Virkning og bidrage blot til desto sikkrere at hidføre Christi Død. Hans Ord nedkalde blot Guds Straffedomme baade over Folket og over ham selv! „De traugte paa med stort Skrig og begjærede, at han skulde korsfæstes, og de Ypperstepresters Skrig fik Overhaand“ (Luc. 23, 23). Morderen skal løslades og den Retfærdige korsfæstes!

Ved Udgravningen af den forømtalte Ecce-Homo-Bue, som ved den ovenfor omtalte Leilighed kom for Lyset, fandt man paa en af de med Gruus og Muurbrokker bedækkede Hovedpillers Stene indgravet det latinske Ord Tolle (bort med ham). Dette maa for mange Aarhundreder siden af en Christen være udmeislet i Pillen, for at sikke Overleveringen om det Vendepunkt i vor Slægts Historie, som knytter sig til hiint for hele Verden skjæbnsvangre Ord.

„Men da Pilatus saae, at han udrettede Intet, men at der kun blev større Rarm, tog han Vand og toede sine Hænder i Folkets Paasyn og sagde: Jeg er uskyldig i denne Retfærdiges Blod; seer I dertil! Og det ganske Folk svarede: Hans Blod komme over os og vore Born (Matth. 27, 24. 25).“ Og Pilatus overgav Jesus til at korsfæstes. Saaledes dommer „Folket“, naar dets Videnskaber ere satte tilbørlig i Bevægelse; og, saaledes kommer enhver Dommer let til at handle,

naar han i afgjørende Diebliffe appellerer til en ophidset Folkemængde, thi den spørger i saadanne Tilfælde hverken om Retfærd eller Uskyld.

Det var en jødiskt Skik at vadske Hænderne, for at bevidne, at man ingen Andeel havde i et Mord eller anden Udaad. Men Pilatus's Navn og dermed Dommen over hans Skyld har fra Slægt til Slægt fulgt Befjendelsen af den kristne Tro: *Passus sub Pontio Pilato!*

Paa det Sted, hvor denne uretfærdige Dom blev udtalt, knæle nu kristne Pilgrime, omgivne af Ruinerne af Dombufet og Herodes's Palads. Hvilke Vinder knytte sig til dette Sted! Herodes' og Pilatus' tragiske Endeligt, Tempels Forstyrrelse: Alt det Gamle forsvundet — Folket, de Yppersteprester og Skrivfloger! Her er hverken Alter eller Offerpræst mere. Den Retfærdiges Blod er paa en forfærdelig Maade kommet over det skyldbetvingende Folk, som nu i alle de siden forløbne Aarhundreder har levet adspredt og priisgivet til andre Nationers Foragt, medens der er oprejst tallose Templer over hele Jordens Kreds for den Menneskets Søn, hvem det under saa mange Forhaanelser dømte til Døden! Hvo kan nu andet end udraabe med den romerske Hovedsmand under Korset: „Sandelig denne var Guds Søn!“

Da syv og tredive Aar efter Herrens Død Guds Straffedomme hjem søgte det forstøffede jødiske Folk, var Antallet paa dem, som Romerne lode korsfæste, saa stort, at Bødlerne efter Josefhus's Vidnesbyrd havde ondt ved at overkomme deres grusomme Haandværk. Saaledes hævnedes Guds mordet, Mordet paa den Retfærdige, hvem baade hans Forræder og Dommer havde givet det Vidnesbyrd, at han var uskyldig!

Jesus blev da endelig ført til det Sted, som kaldtes paa Hebraisk Golgotha, og i det romerske Sprog Calvariebjerget, d. e. Hjørnestalskøien. Fra Prætoriet og til det højeste Punkt af dette Sted er der omtrent 1320 Skridt. Denne Vej kalder man Korsveien, hvis øvrige Stationer til Slutning fortellig skulle omtales.

Den Gade, ad hvilken Herren førtes ud af Jerusalem, var omtrent 200 Skridt lang, og skraaned stærkt nedad. Ikke langt fra Enden af samme betegner Overleveringen det Sted, hvor den h. Jomfru, som denne forfærdelige Formiddag havde opholdt sig i Nærheden af Domhuset, gif Jesus imøde, for sidste Gang at see sin eenbaarne Son. Der kan vel neppe tænkes noget mere hjertegribende end dette Møde. Evangeliet omtaler det vel ikke, men flere Kirkefædre hentyde dertil. Enhver maa desuden finde det sandsynligt, at Herrens Moder, hvem vi gjenfinde paa Calvariebjerget, har fulgt sin guddommelige Son overalt. Der har engang paa dette Sted staaet en Kirke, som er indviet til den smertefulde Gudsmoder (*Mater dolorosa*).

Bed Enden af Gaden skal vor Forløser første Gang være segnet under Bægten af Korset, udmattet af sine bittere Lidelser. Dette Sted betegnes ved en i Jorden nedgraven halv sønderbrudt Soile af hvidt Marmor, og her skulde Simon af Cyrene af Jøderne være tvungen til at bære Christi Kors. Man dreier nu tilhøire ind i en anden Gade, som skraaner opad. Nærved Enden af denne have de Christne indgravet et Mærke i en Muur, hvilket skal betegne det Sted, hvor vor Frelser anden Gang segnede, og tiltalte Jerusalems grædende Kvinder med de Ord: „I Jerusalems Døtre! Græder ikke over mig, men over eder selv og eders Børn!“ Som det Sted, hvor Jesus tredie Gang sank til Jorden, navner man Midten af den store Forgaard foran Indgangsporten til den h. Gravs Kirke.

Midt i den sidstnævnte Gade tilvenstre kommer man forbi det Sted, hvor den h. Veronicas Huus stod. Dette Navn betyder „det sande Billede“ (*vera icon*). I Peterskirken i Rom opbevarer man under Navnet *volto santo* Billedet af vor Forløser's Ansigt, aftrykt paa et Tørklæde af Linned. Dette antages af Nogle at have været det Klæde, hvormed hiin fromme Kvinde afstørrede Sveden af den lidende Frelser's Ansigt, medens Andre udgive det for at have været Svededugen, hvormed hans Ansigt, medens han laae i Graven, var bedækket. Ved Enden

af denne Gade befandt sig den saakaldte Dommens Port. Saa vidt strakte sig paa Herrens Tid Jerusalems Stad, og endnu idag er det ikke vanskeligt at erkjende, at dette har været Tilfældet. Her ved Enden af den opadstraaende Gade begynde Ketterpladsen eller Calvariebjerget. For nærværende Tid er den Beistrækning, der fordum laae imellem den sidstnævnte Port og Golgotha, forenet med den øvrige Deel af Staden og bedækket med Huse, og man kan derfor ikke videre forfølge Korsveien. Det høieste Punkt af Calvariebjerget og dets nærmeste Omgivelse ligger nu indenfor det af den h. Gravs Kirke optagne Rum.

Her fandt Guds Søns kvalfulde Korsfæstelse Sted. Her udgød Jesus sine sidste Blodsdraaber, her døde han for hele den syndige Wienneseflagt under navnløse Smærter og uophørlige Forhaanelser fra det Folks Side, som nærmest var Gjenstand for hans Kjærlighed. Enhver Christen vil stadig i Aanden besøge dette uforglemmelige Sted, og betragte hans Forløsnings Hemmeligheder. Ingen troende Christen skal vil forblive kold og urørt under Fordybelsen i Hans Lidelser og Smærter, ved hvis Død hele Naturen indhyllede sig i Sorg!

Til Pilatus' Palads knytter sig det bekjendte Sagn om den evige Jøde (Jerusalems Skomager). Han skal nemlig ifølge Sagnet have været Dørvogter ved det romerske Prætorium. Herom bemærker Msgr. Wislin paa et andet Sted i sit Skrivt Følgende:

Det ældste Sagn om den evige Jøde er fra det trettende Aarhundrede. Matthias Parisius, som kalder den evige Jøde for Kartophilus, fortæller, at denne fjendtligfjendte Israelit, da Jesus, betyngtet med Korset, gik til Calvariebjerget, haanende slog ham paa Skulderen og sagde: „Gaa dog raskere!“ Herpaa skal Herren have svaret: „Jeg gaaer, men Du skal vente, til jeg kommer igjen.“ Kartophilus, som aldrig kan døe, van-

drer derfor igjennem Verden, og venter den yderste Dag, da Christus skal komme for at dømme alle Mennesker.

Saadanne fabelagtige Fortællinger om et dødeligt Væsen, som ikke kan døe, ere isørigt meget ældre end vor Tidsregning; baade Indier og Perser have saadanne Sagu, ja endog Søderne selv have deres evige Tode: den Israelit nemlig, som forfærdigede Guldfalven i Orkenen og forbandede Moses; Søderne kalde ham Samari. Han er dem et Sindbillede paa den trolose Stad Samaria, som besmittede Guds Folk med Afgudsdyrkelsen.

Men denne gaadefulde og fabelagtige Skikkelse har en ganske anden Betydning. Den evige Tode, som sædvanlig kaldes *Ahas verus*, er nemlig en Personification eller Legemliggjørelse af selve Tødedommen i dens Kamp imod Kristus og Christendommen. Han forestiller sindbilledlig det siden Jerusalem's Forstyrrelse over hele Jordkredsen adspredte jødiske Folk, som ikke kan døe, men bestandig venter Dagens Ende og Messias, Aabenbarelse. Efterkommerne af det forud udvalgte Folk minde i deres Blindhed, deres stovfinede Trods mod det guddommelige Forsyns Planer og Hensigter og deres fortvivlede Haab, om Herrens Ord til Jeremias: „Beed ikke for dette Folk, thi Jeg vil ikke høre Dig (Jer. 7, 16.),“ og til Ezechiel: „Dog, Jeg vil lade nogle Faa af dem blive tilovers fra Sværdet, fra Hungeren og Pesten, for at de blandt alle Følene, hvorhen de komme, maae fortælle om deres Misgjeringer og erfare, at Jeg er Herren (Ez. 12, 16)“. Israels af Propheterne forud forkyndte Adspredelse er Straffen for dets trolose Affald fra Gud, for den største af alle de Forsyndelser, hvori den fortabte Menneskeslagt har gjort sig skyldig.

De underfulde Begivenheder ved Herrens Død.

Efter de h. Evangelisters Beretning indtraadte ved den sjette Time (efter vor Betegnelse af Tiden Kl. 12) en Solfor-

mørkelse, som varede til den niende Time*) eller til Kl. 3 om Eftermiddagen, d. e. Forlobet af næsten hele den Tid, i hvilken vor Frelser hangte paa Korset. Det var ingen efter Naturens sædvanlige Gang indtrædende Solformørkelse, som tilfældig traaf sammen med Herrens Død, og som saaledes kunde lade sig astronomisk udregne, men det var en ved overnaturlige Kræfter eller ved et Under hidført Begivenhed. Den tildrog sig nemlig ved Fuldmaanetid, som var den for Paaskens Hoitideligholdelse af Gud anordnede Tid. Men paa denne Tid kan Maanen aldrig komme til at staa imellem Solen og Jorden, og den første altsaa ikke blive formørket. Den h. Christus om sig siger herom: Skabningen formaaede ikke at udholde Synet af dens Stabers Formørkelse; derfor skjulte Solen sørgende sine Straaler, for ikke at laane sit Lys til Menneskenes Formørkelse, men hellere tilfløe Ondskabens Hemmelighed." Dette Mørke strakte sig dernæst ikke blot over Jerusalem og Jodeland, men over hele Jorden (Luc. 23, 44). Saavel i de gamle historiske Overleveringer, der findes iblandt de Dionysius den Areopagiter (Ap. Gj. 17, 34) tillagte Skrifter, som hos hedenske Historiefriivere findes Vidnesbyrd herom. Origenes og Tertullian o. fl. henvise til offentlige Documenter, der bekræftede denne Begivenhed. Ligeledes beraabte den h. Martyrinde Catharina af Egypten under sin Samtale med de hedenske Lærde, som Kaiser Maximin befalede at disputere med hende om Christendommen, sig paa denne Kjendsgjerning som et Beviis for Christi Guddom og Christendommens Sandhed.

3 Jesu Dødsstund splittedes fremdeles Templets Forhang, Jorden skjævede og Klipperne revnede. Disse Naturphænomener maae have været almindelig bekendte, eftersom de, foruden af Lucas, ogsaa berettes af Ev. Matthæus, der skrev

---

*) Naar Ev. Joh. beretter, at Herren blev domfældt ved den sjette Time (Joh. 19, 14), men Marc., at han blev korsfæstet ved den tredje Time (Marc. 15, 25), medens Matth., ligesom Joh., angiver den sjette Time (Matth. 27, 45), da have disse Afvigelser deres Grund i den ogsaa andenleds (s. Ev. Matth. 14, 25) antydede, fra Romerne laante Inddeling af Dag og Nat i fire Vagter (fra Kl. 6 til 6). Hvert af disse Afsnit paa tre Timer kaldtes ofte i daglig Tale for Timer, medens de fleste talte Timerne enkeltviis. Saaledes kunde Kl. 12 baaede regnes til den tredje og til den sjette Time. Som Herrens Dødsøieblik nævnes derimod eensstemmig den niende Time eller Kl. 3. u. A.

sit Evangelium kun otte Aar efter Jesu Himmelfart, og skrev det i Jødeland og for Jøder, eller med andre Ord omtaler disse Begivenheder paa det Sted og blandt de Menneſker, som havde oplevet dem, og som ſølgelig vilde have modſagt ham, hvis det Fortalte i mindſte Maade var tvivlſomt. Flavius Joſephus, Forfatteren til den ſidſte jødiſke Krigs Hiſtorie, beretter i ſin Beſkrivelse af Templet, at dette havde to Forhæng, eet imellem Forhallen og det Hellige, og et andet (det, hvorom her er Tale), ſom ſkiltede det Allerhelligſte fra det Hellige. Dette Tæppe var af det allerſværeſte Stof, vævet af Guld og Purpur, og aabnedes kun en gang om Aaret, paa den ſtore Forſoningsfeſt, naar Ypperſtepraſten betraadte det Allerhelligſte, for, idet han beſtandede Naadethronen med Sonofferets Blod, at affone alle af Folket i Aarets Løb beqaæde Synder. Dette indre Forhæng ſonderreves i det Dieblif, da den ſande og evige Ypperſtepraſt, ved at hengive ſit Liv ſom Offeret for Verdens Synder, aabnede den himmeſke Helligdom for alle bodſardige Syndere. At Templets Forhæng ſonderreves, betydede derfor, at alle det gamle Teſtaments Forbilleder vare opfyldte, og den gamle Pagt dermed afsluttet og til Ende, ſamt at, ſom den h. Pave Leo d. St. ſiger, „den gamle Helligdoms Vogtere forkaſtedes paa Grund af deres Forgribelſe paa den Helligſte af alle Hellige, at fra nu af alle guddommelige Naadesbeviisninger og Fuldmagter vare overførte paa den nye Pags Verdenſkirke, og at derved Udgangen til Barmhertighedens Throne og til Herrens ſacramentale Aarværelſes Tabernakel var aabnet for alle Jordens Folk.“

Jordſkjælvet maa ligeledes have været almiudeligt, thi det mærkedes i det mindſte over en ſtor Deel af Forafien, og anrettede navnlig ſtor Udælggeſſe i Nicæa i Bithynien. Det var det guddommelige Svar paa alle de Forhaanelſer, hvormed Herrens Fjender overøſte ham, fordi han „ikke kunde hjælpe ſig ſelv.“ Den h. Cyrillus af Jeruſalem ſkriver: „Man ſeer endnu paa Golgotha den Klippe, der ſpaltedes i Herrens Dødsſtund;“ og en nyere Reiſende (Engländeren Fleming) bemærker, at de Nævner, man endnu ſeer i Klippen paa Golgotha, ikke — hvad der altid vilde være Tilfældet ved et ſædvanligt Jordſkjælv — gaar i Flugt med dens Aarer, men at diſſe ere ſpaltede paatvers, og at dette kun kan være Virkningen af et Under.

Men ikke blot Himmel og Jord, ogſaa de Dødes Rige afgav et betydningsfuldt Vidneſbyrd for Livets Herre. Thi

samtidigt aabnedes Gravene, og mange af de hensovede Helliges Skikkelser viste sig efter Herrens Opstandelse for Jerusalems Beboere: det gamle Testamentes Patriarcher og Propheter, som længelsfuldt havde ventet hans Komme, og de blandt hans Samtidige, der før ham vare samlede til deres Fædre, f. Ex. Johannes den Døber og den h. Joseph. Disse sidste maatte være kjendte af Mange, og deres Aabenbarelse maatte være kjendte af Mange, og deres Aabenbarelse maatte være en i Jerusalem vitterlig Kjendsgjerning, da Evangelisten ellers umulig kunde have henviist til den.

Foruden disse i de h. Evangelier bevarede Optegnelser beretter Sødernes TaIm ud endnu nogle andre. Den siger, at omtrent fyrrerogtyve Aar for Jerusalems Forstyrrelse, altsaa ved den Tid, da Herren døde, sluktes pludselig det hidtil stedse brændende Lys paa Guldblyfestaagen i det Hellige, og har aldrig siden brændt. Man kan i denne Overlevering ikke see andet end en Hentydning til den Forbrydelse, der udslukte Israels og al Verdens Lys. Og medens det tidligere altid var den af de to Syndebuffe, der paa Forsoningsfesten blev stillet paa den høire Side af Alteret, som blev truffen af „Forbandelsens Rod“, faldt dette fra denne Tid af altid paa den, som stod paa venstre Side. Israel havde nu stillet sig paa Herrens venstre Side, og nedkaldt Guds straffende og gjengjældende Retfærdighed over sig og sine Børn gjennem alle kommende Tider.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Antallet af de paa Conciliet tilstedeværende Prælater er siden Udgivelsen af den sidste (i vort f. Nr. omtalte) officielle Forteegnelse formindsket, foruden ved otte Medlemmers dødelige Afgang, tillige ved den Omstændighed, at flere Biskopper, navnlig især Missionsbiskopper, have seet sig nødsagede til at forlange den h. Faders og Conciliets Tilladelse til at vende tilbage til deres Diocefer paa Grund af Forhold, der gjøre deres Narværelse nødvendig.

— Den 30. Gen.=Congr. fandt Sted den 18de Marts. Gjenstand for Forhandlingen var, som tidligere (S. Nr. 7) bebudet, det første af den dogmatiske Commission udarbejdede Schema om Troen (de fide). Det næste Møde afholdtes til den 22de Marts. Det heromtalte Schema angaaer de allerede i flere Congr. drøf-

tede, af Rationalismen udspringende Bildfarelser, og er af den dogmatiske Commission bearbejdet paany i et Skrivt, der omfatter c. 140 Sider. Dette Arbejde vidner om en stor theologisk Dugtighed og roses i formel Henseende for sin logiske Præcision og Klarhed saavel i den kritiske Behandling af hele dette negative Stof som i Fremstillingen af de positive christelige Sandheder. Slutningsdebatten og Afstemningen fandt Sted i den 35. G. C. d. 29. Marts.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 10de April. Palmesøndag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 9½ Palmemesse og Procession; derefter Hoimesse (Fidelseshistorien efter Matthæus oplæses) med Prædiken. Kl. 6 Kasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Hoimesse med Prædiken.
- NB.** Med Palmesøndagen den 10de April tager den kirkelige Paasketid til den pligtmæssige Annæmmelse af den h. Communion sin Begyndelse, og vedvarer for Katholikerne i Kjøbenhavn indtil anden Vintjedag den 6te Juni incl. 11. M. Ferialdag. 12. Ti. Ferialdag (Fidelseshistorien efter Marcus oplæses). 13. D. Ferialdag (Fidelseshistorien efter Lucas oplæses).
- 13. April.** Skærtorsdag. Kl. 10 Hoimesse og Procession. Kl. 6 Andagt.
- 14. April.** Langfredag. Kl. 10. Lectie. Fidelseshistorien efter Johannes; Forbønner; Korsets Afhylling og Hulding; Procession; Præsanctificatmesse; Prædiken; Kl. 6 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 5 Efterm. Korsveisandagt med Prædiken.
- 16. April.** Paaskeføverdag. Kl. 8 Aldens og Paaskeføvets Indvielse; de tolv Prophetiers Væsning og Afslængelse; Døbevandets Indvielse; Litani til alle Helgener; Hoimesse med Vesper.
- Søndagen** den 17de April. Jesu Christi Opstandelse. Paaskesøndag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6 Korsets høitidelige Optagelse; Procession og Hoimesse. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 12 stille Messe. Kl. 3 Vesperandagt — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Hoimesse. Kl. 6 Aften: Festandagt med Prædiken.
- Mandagen** den 18de April. 2. Paaske dag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 3 Festandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Hoimesse. Kl. 6 Aften: Festandagt med Prædiken. — 19. Ti., 20. D., 21. To., 22. F. og 23. hvide Føverdage; Octavdage.
- Søgnedagsgudsjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsten Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 5—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 9.

Søndagen den 24de April.

1870.

Indhold: Meningsforfjælligheden indenfor den katholske Kirke om den h. Stols dogmatiske Ufeilbarhed. — Kirkelige Efterretninger: Rom.

Meningsforfjælligheden indenfor den katholske Kirke om den h. Stols dogmatiske Ufeilbarhed.

Det vil være Læserne af dette Blad bekendt, at der i længere Tid har været ført en ivrig Discussion i den katholske Presse, baade i theologiske Afhandlinger og i Dagspressen om dette Emne, samt at denne sidste øvrige Organer med stor Hidsighed, og af Grunde og i Hensigter, der ere meget forskjellige fra de kirkeligsindeede katholske Ordføreres, have bemægtiget sig dette Thema, ingenlunde for at bidrage til at bringe Klarhed i Spørgsmaalet, men snarere for fuldstændig at forvirre den offentlige Mening med Hensyn til den sande Betydning af denne Controvers.

Sdet vi da atter komme tilbage paa dette Anliggende, ville vi faae Leilighed til at berigtige et mindre correct Udtryk, hvorved vi i d. Bl. Nr. 26 f. A. have betegnet denne Strids Charakter. Meningsforfjælligheden har nemlig senere antaget større Dimensioner, end hvad der ligger indenfor Betimeligheds-spørgsmaalets Omraade. Den i hiin Artikel nævnte berømte tydske Theolog, Stiftsprovst v. Döllinger, har nemlig til stor Forbanjelse for alle dem, som kjende og paaskjønne den

kirkehistoriske Værdom og videnskabelige Klarhed, han i en Række af tidligere theologiske Værker har udbredt over Læren om Kirkens Eenhed og Primatet — hvoraf Læren om Pavens Ufeilbarhed maatte erkjendes for at være en uafviselig Consequentens — i flere Erklæringer fra den seneste Tid fuldkommen givet denne Sætning videnskabelig til Priis, for at holde Hoved- eller Principspørgsmaalet, Kirkens Ufeilbarhed, uberørt af denne Discussion. Hr. v. Döllingers theologiske Modstandere bebreide ham derfor, at hans nuværende bestemte Optræden mod Ufeilbarhedsdogmet fornægter Consequentserne af de Grundsatninger, han tidligere med saa stor Dugtighed ved enhver Leilighed har hævdet. Herved maa imidlertid bemærkes, at de Citater af v. Döllingers tidligere Skrifter, hvis Uforligelighed med hans seneste Udtalelser man nu foreholder ham, strengt talt kun angaae Primatet og Kirkens Kæreautoritet i Almindelighed, uden udtrykkelig at omtale Pavens Udtalelser *ex cathedra*. Hvorvel nemlig som sagt Ufeilbarheden af alle pavelige Afgjørelser, forsaavidt de angaae Troen og Sædelæren, for den troende Bevidsthed er givet med Forvisningen om Kirkens og Primatets guddommelige Indstiftelse, eller — uden at det for den troende Katholiks Vedkommende behøver udtrykkelig at fremhæves — som Følgeslutning er indbefattet i Dogmet om Kirkens Ufeilbarhed, saa maa det dog vel bemærkes, at hvad der selv med den strengeste Consequentens kan udledes af de af Kirken definerede Dogmer, ikke forpligter nogen katholsk Christens Tro og Samvittighed, førend Kirken bestemt har udtalt sig derom. Dette Punkt er altsaa endnu et aabent Spørgsmaal, hvorom enhver dertil competent katholsk Christen er berettiget til offentlig at udtale sig angaaende den Maade, hvorpaa han opfatter det, forsaavidt hans Betragtning af samme ikke antaster Dogmet om Kirkens Ufeilbarhed. Vanstueligheden ved Formuleringen af denne Sætnings Omfang ligger ene i en bestemt Angivelse af Betingelserne for, at en pavelig Udtalelse kan kaldes for en Afgjørelse *ex cathedra* (d. e. fra Kirkens Kærestol). Theologerne

have hidtil angivet følgende tre Kriterier eller Kjendemerker herpaa, nemlig 1. at Paven taler som Pave eller i Kirkens Navn, 2. at han taler til hele Kirken, og 3. at han udtaler den paagjældende Sætning som en i den guddommelige Aabenbaring indeholdt Sandhed, der forpligter alle Troendes Samvittighed.

Den Tilbageholdenhed, hvormed Kirken eller Kirkelæren hidtil har behandlet dette Spørgsmaal, finder ikke blot sin naturlige Forklaring i Vanstikighederne ved en skarp og klar Begrænsning af det dogmatiske Gebet, men tillige i historiske Forudsætninger. Det ligger nemlig i Forholdets Natur, at ingen Pave har kunnet præjudicere Afgjørelsen af dette Punkt ved at henvise til denne Sætnings med Begreberne „guddommelig Aabenbaring“ og „Kirkens Ufeilbarhed“ givne, eller implicite i samme tilstedeværende dogmatiske Charakter. Men hertil kommer, at det sidste almindelige Concil (det Tridentinske) var samlet saa kort efter det store Schisma og de abnorme kirkelige Tilstande, som dette havde fremkaldt — saa kort efter at Conciliet i Constanx havde vedtaget de senere af hele Kirken forfaste Grundsatninger om de almindelige Conciliers Superioritet over Paven, at det maa betragtes som en Selvfølge, at Tridentinerconciliet ikke fandt det betimeligt, under Forsvarskampen mod en kirkelig Forstyrrelse, der i saa mange Gemutter havde hidført et afgjort Brud med hele Fortidens Kirkebetragtning — udtrykkelig at ophøje denne Være til et Dogme. Det var af en lignende Grund — Muligheden af, at en tidligere Tids Controverser om dette Punkt kunde forstyrre Kirkens Fred — at denne Kirkeforsamling ligeledes afholdt sig fra at definere Dogmet om den h. Somfrues ubesmitte Uudfangelse, uagtet dette dengang af en stor Deel af de forsamlede Fædre forlangtes. Tre Aarhundreder ere siden forløbne, i hvilke der ikke er afholdt nogen almindelig Kirkeforsamling; og det ganske eneستاende Exempel fra Aaret 1854 paa en dogmatisk Definition uden et almindeligt Concilium præjudicerer i denne Henseende Intet, fordi den var Frugten af en

omfattende skriftlig Forhandling med hele Kirkens Episkopat, og Paven følgerig her kunde henvise til Undersøgelser, der ikke mindre end et almindeligt Concils borgede for, at Intet var undladt af det, som hører til Fyldestgjørelsen af de menneskelige Betingelser for en Troeslæres alsidige Drostelse.

Vi henvise til denne sidste Kjendsgjerning for at erindre om, hvor sjeldent det Tilfælde indtræffer, at Paven finder sig foranlediget til at definere Troesfætninger, og bemærke i Forbindelse hermed, at det ligger i Sagens Natur, at, saafremt det paagjældende Spørgsmaal stiller sig saa klart, at han er sig utvivlsomt bevidst, at han kan tale i hele Kirkens Navn, uden at behøve enten at sammenkalde et Concil eller skriftlig at indhente Biskoppernes Erklæringer desangaaende, da er han som Kirkens Overhoved og øverste Lærer competent til, efter at have forelagt Sagen for sine stadige Raadgivere (Cardinalcollegiet), at afgjøre ethvert dogmatisk Stridspunkt, fordi han i alle saadanne Tilfælde kun udtaler aldeles klare og utvivlsomme, i forhen definerede Dogmer indeholdte Sandheder. Dette har jevnlig fundet Anvendelse paa Fordømmelsen og Forkastelsen af hæretiske Lærdomme og vildfarende theologiske Meninger; og ingen Katholik har nogensinde gjort Paven denne Myndighed stridig, ligesaa lidt som noget fornuftigt Menneske, endog blandt dem, der staa udenfor Kirken, for Alvor vilde forlange, at Paven for Formens Skyld skulde sammenkalde alle Christenhedens Biskopper i saadanne Tilfælde, hvor han veed sig tilfulde underrettet om Alt hvad der hører til de menneskelige Betingelser for, at han som hele den lærende Kirkens Orgau og øverste Repræsentant kan fælde en ufeilbar gyldig Dom i et foreliggende Spørgsmaal.

For herefter at komme tilbage paa Meningsforskjælligheden om det her paagjældende Anliggende, skulle vi blot i al Korthed bemærke, at denne Strid aldeles ikke berører Nogetsomhelst af det, der paa dette Punkt ligger indenfor Troens Omraade. Svad enten Conciliet definerer eller ikke definerer denne Sætning, bliver den troende Katholiks Forhold til den uforandret det samme, som altid tilførn. Striden er af en recent viden=

skabelig Bestaffenhed, idet den, som ovenfor sagt, udelukkende dreier sig om en Bestemmelse af Begrebet „Dogme“, som udelukker al Misindning. Men Stiftsprovst v. Döllinger og hans Meningsfæller vilde aldrig have lagt den Vægt paa de fra Videnskaben, navnlig Kirkehistorien, hentede Indvendinger, dersom ikke Vægtænkneligheder af en heel anden Art havde foranlediget dem til at gjøre hine gjældende. De antage det nemlig for afgjort, at Kirkens Tjender vilde benytte de herskende Fordomme og den Op-hidsjelse i Gemutterne, som det er lykkedes dem ved Hjælp af dette Spørgsmaal at fremkunste, til at fremmane en Storm af hadefulde Agitationer mod Kirken, og ansee det derfor for en Pligt, saalænge Spørgsmaalet staaer aabent for Drøftelse, at gjøre Alt, hvad der efter deres Mening kan tjene til at afværge de Farer og tænkelige Ulykker, som de befrygte.

Det er derfor fra først af og i Hovedsagen disse Bekymringer med Hensyn til Betimeligheden af en hele Kirken bindende Opfattelse af den overste kirkelige Væremyndigheds høieste Prærogativ, som siden have fremkaldt de fra Videnskaben hentede Indvendinger; og enhver Katholik bør respectere dette Motiv, hvor langt han end for sit Vedkommende maatte være fra at dele hiin Frygt. Spørgsmaalet er nu desværre cengang i Utide blevet Gjenstand for offentlig Discussion; og man kan da ikke undre sig over, at de Mænd, som føle et indre Kald til at deeltage i saanne, ikke holde sig tilbage, saameget mindre, som deres ydre Stilling i Kirken unægtelig berettiger dem til at protestere imod den i enhver Henseende ukaldede Indblanding i denne Sag, der fra først af har foranlediget hele denne Controvers, ved at forsøge paa i modsat Retning at foregribe og paavirke Conciliets Afgjørelse*). Vi tilføie endelig, at, forsaavidt en

---

*) Det er nemlig, som vi tidligere have bemærket, især den franske Journalist L. Veuillot, der ved den Videnskabelighed, hvormed han, der hverken er Geistlig eller Theolog, har kastet sig over dette Spørgsmaal, bærer Ansvar for, at et Anliggende, der udelukkende burde været forbeholdt Conciliets Drøftelse, nu er kastet ud iblandt det store

stor Deel af Pressen tager Stiftsprovst Döllingers og Biskop Dupanloups energiske Optraeden til Indtagt for sine Spotterier over Kirkens Ufeilbarhed, og, maalende disse Mænd med deres egen Aften, glæder sig til den Skandale, at de, saafremt Conciliet's Afgjorelse gaaer dem imod, skulle stille sig fra Kirken, — at denne Forventning snart vil vise sig at være forhastet! Hine Mænd tale, som deres Overbeviisning driver dem til at tale, saalange det endnu sommer sig for dem at tale. Saasnart Conciliet derimod har talt det sidste afgjorende Ord, da er dermed al Opposition fra Kirkens trofaste Sonners Side forstummet; thi de have kun talet af Nidkjarhed for Kirkens Vel, for dens Fred og for Guds og Sandhedens Ære. Fra dette Sieblik ere deres tidligere Betænkkeligheder overvundne, de ere da fuldkommen beroligede med Hensyn til Folgerne; thi de vide, at, hvad den af Christus bestiftede høieste kirkelige Myndighed erklærer for en Troessandhed, er den Helligaands Afgjorelse og dermed en Udtalelse af selve Kirkens usynlige Overhoved.

At en saadan Underkastelse under en autoritativ Afgjorelse, der strider mod en tidligere formentlig velgrundet personlig Overbeviisning, i paakommende Tilfælde vil være en stor Forargelse for alle dem, der bygge Drov paa den kummerlige Phrase, Indifferentismen for nærværende Tid illuminerer for og stiller i Transparent, den nemlig, at Religionen og Alt hvad der hører til samme er et reent „personligt Spørgsmaal“, og at det derfor selvfølgelig snart vil være forbi med Avisernes Complimenter til Ufeilbarhedsdogmets nærværende Modstandere: det Ene som det Andet er vistnok en afgjort Sag. Men at de, som ikke have nogen Anelse om, at der gives andre i det menneskelige Aandslivs Udvikling indgribende Factorer, end reent naturlige Kræfter og menneskelige Tilfældigheder, — at alle disse ærede Samtidige, der i Kirken ikke see

---

Publicum, der ikke har mindste Anelse om hvad det egentlig har at betyde, og derved er blevet for den ildefindende Presse et brugbart og velkomment Agitationsmiddel mod Conciliet og Kirken.

andet end en menneskelig Indretning, og maale Conciliet med de politiske Forsamlings Aen, — at de med den afgjorteste Suffisance bebude et stort Schisma i den katholske Kirke som det sidste Resultat af Conciliets Afstemning over Schemaet om Kirken, kan hverken forundre eller forurolige os videre. Vi finde tvertimod dette aldeles naturligt; vi finde denne Slutning og denne Forventning meget fornustig fra deres Standpunkt, men vente til Gjengjæld, at man paa den anden Side vil finde det ikke mindre i sin Orden, at Enhver, som virkelig troer paa en levende Gud og et guddommeligt Forsyn, og i Kraft heraf endvidere troer, at Kirken er en guddommelig Anstalt, som er bestemt til, alle Dage indtil Verdens Ende at bevare, forkynde, fortolke og bevidne de evige Sandheder for Verden — at han i Medfør heraf ogsaa troer, at Gud aldrig kan tillade nogen feilagtig Afgjorelse af det kirkelige Forstanderskab, som Christus selv har anordnet. At tænke sig Muligheden af, at den Kirke, som Gudmennesket Jesus Christus har grundlagt paa Jorden, for at aabenbare hvad der er evig Sandhed, og hvad der er Vilkaaret for Menneskenes Deelagtighed i den evige Frelse, som er betinget af Troen paa denne Sandhed, eller af Troen paa, hvad Guds Aand igjennem den lærende Kirke vidner om denne Sandhed, — at tænke sig Muligheden af, at denne Kirke nogensinde kunde, om end uwitterlig, bedrage Verden for Sandheden, vilde vare det Samme som at tillægge Gud, der kan Alt, og altsaa kunde forebygge denne største af alle Ulykker, den Hensigt, at Troen paa Hans Sanddrubed og Trofasthed i Opfyldelsen af hans Ords hoitidelige Løfter herom (Joh. 14, 26. 15, 26. 16, 13), at denne tillidsfulde Tro, som det guddommelige Ord saa bestemt fordrer, skulde blive et Middel til at priisgive Menneskeheden for Løgnens og Bildfarelsens Magt! Saaledes kunde kun Djævelen, men ikke Gud, handle med Menneskene!

Engen af de Mænd, hvem det for nærværende Tid er saa magtpaaliggende at fremdrage Alt, hvad der videnskabeligt ikke blot i Overensstemmelse med deres eget personlige

Standpunkt kan gjøres gjældende mod Troen paa Ufeilbarheden af Paven's dogmatiske Afgjørelser, men tillige Alt, hvorpaa Modstanderne af denne Anerkjendelse til enhver tidligere Tid med mere eller mindre Ekin af Ret og Grundighed, samt Medhold i de herskende Tidsmeninger, have lagt Vægt — Tugen af dem vil altsaa vægre sig ved i Conciliets endelige Afgjørelse af dette Stridsspørgsmaal at anerkjende Kirkens usynlige Overhoveds uigjenskaldelige Dom. Men saalænge Spørgsmaalet endnu staaer aabent for den videnskabelige Discussion ansee de det for deres Pligt at føre alle Stridsvaaben i Marken, som kunne tjene til Støtte for deres Sag. De handle som den, der i det sidste afgjørende Dieblif kaldes til at værne om sin Tilværelses høieste Interesser, og de opbyde i denne Henseende langt flere Forsvarsmidler, end de for deres egen Deel have nødvendig. Thi Videnskaben har i de sidste tre Aarhundreder udenfor den katolske Kirke taget en Retning, der fra det Standpunkt, hvortil denne har ført, ikke respecterer de fra Kirkens Side og fra dens Standpunkt givne Svar paa de Indvendinger og Angreb, hvorved det er lykkes den i den store Mængde af Anderledes-troendes Bevidsthed at fremkalde og nære en fordomsfuld Misstro til hele den tidligere Christenheds historiske Overlevering, jaavel i Henseende til Kirkelærens som til hele den kirkelige Organisations guddommelige Oprindelse og vedvarende guddommelige Befegling. Dette videnskabelige Standpunkt har ikke blot i Henseende til Aabenbaringsbegrebet og Dogmet, men ogsaa i Henseende til Kirkebegrebet og den kritiske Behandling af det historiske Stof indtaget en Holdning, der umuliggjør al Forhandling og gjensidig Forstaaelse om ethvert omtvistet Punkt. Herom har Stiftsprovst v. Döllinger under sin maugeaarige Skribentvirksomhed gjort saa bedrøvelige Erfaringer, at han nu — i den ellefte Time — under Bestræbelsen for at forebygge en Afgjørelse, hvori han seer Kilden og Begyndelsen til en Række af Vanskeligheder og Farer for en fredelig og heldbringende fortsat Udvikling af det Opfving, det katolske kirkelige Liv i den sidst afløbne Mennefsaalder har taget, samler alle

Vaaben, der paa det videnskabelige Gebet kunne opdrives, for under Et at optaarne Alt hvad der kan indvendes ikke blot mod Betimeligheden af, for nærværende Tid at optage Sætningen om Pavens Ufeilbarhed blandt de kirkelige Dogmer, men mod, at denne Sætning i og for sig og til nogensomhelst Tid tilkjendes denne Rang. Hans Mening og Hensigt hermed er altsaa den, medens det endnu er Tid, at opbyde al den Modstand, der er mulig og tænkelig. Han er gaaet saa yderlig vidt som han er i en relativ Godkjendelse af en stor Deel af de Indvendinger*), som hidtil kun den protestantiske Theologie har gjort gjældende, fordi han ligeoverfor den store Majoritet paa Conciliet, som har samlet sig om den modsatte Anskuelse, mener, at Intet bør undlades af hvad der kan vække Betænkelighed ved at proclamere en Sætning som Kirkelære, som han fra sit Standpunkt i og for sig ikke tilkjender den Betydning, som hans Modstandere tillægge den. Han mener

---

*) Naar vi i det Foregaaende have sagt, at Døllingers i videnskabelige, navnlig kirkehistoriske Indvendinger, begrundede Polemik har ført ham til videnskabelig at give dette Spørgsmaal til Priis, da skulle vi her ikke undlade at anføre et Par Exempler. Grundige fra katholsk Side anstillede Undersøgelser have forlængst godtgjort, at Paverne Vigilius i 6. Aarh. og Honorius i 7. Aarh. kun ved en sophistisk og tendentios Forvansning af de historiske Facta have faaet Udseende af at have givet urigtige Erklæringer i Troespørgsmaal, samt at deres Kjendelser af paafølgende Concilier vare erklærede for feilagtige. D. opgiver her aldeles Muligheden af at bevise det Modsatte, formodentlig fordi han anseer hiin Mening for at være saa fastgroet i en stor Mængde antikatholske Theologers Bevidsthed, at han troer, at Hensynet til dette Factum bør tages i Betragtning ved Spørgsmaalets Afgjørelse, og derfor heller ikke forsmaaer dette Vaaben som et Middel til at afværge hvad han anseer for at være til Skade for Kirken. Vi forbeholde os nogle senere Oplysninger om disse to Punkter og bemærke her blot i Almindelighed, at Modstanderne paa dette, som paa saa mange andre Punkter, vel ere gaaede vidt i Beskyldninger, men at Ingen hidtil har været istand til at levere det Mindste, der ligner et Beviis for disses Berettigelse.

nemlig, at det som maa gjælde alle katholske Christne for Hovedsagen: Kirken's Ufeilbarhed, staaer fastere, naar den h. Stols Ufeilbarhed vedbliver at henstaae som den hidtil har staaet, som en factist og blot i sine Virkninger med Hensyn til den kirkelige Praxis almindelig anerkjendt Folgefølgtning af Primatet og Kirkens ufeilbare Væreautoritet.

En nærmere Udvikling af den nysnævnte Betragtning vilde føre os ind i Vidtløstigheder, som Tiden og Rummet her ikke tillader os. Vi indskrænke os derfor til en kort Antydning af Tyngdepunktet i samme — at der nemlig kunde være Fare for, at en for sin Person vantro og verdsligfindet Pave kunde under visse Omstændigheder fristes til at gjøre en for Kirken fordarvelig Brug af den ham ved et saadant Decret tilkjendte Myndighed, medens den nuværende Tilstand paalægger enhver Pave en moralsk Tvang, en til den største Forsigtighed forpligtende Brug af den Kirkens Overhoved igjennem hele den christelige Fortid tilkjendte Ret til, saa ofte Nødvendigheden kræver det, i hele Kirkens Navn at fortolke Kirkelæren og fordømme de mod samme stridende haretiske Vildfarelser. Hertil svare Forsvarerne af Ufeilbarhedslæren: at det ikke er tænkeligt, at Kirken i Fremtiden skulde blive styret af nogen Pave, der kunde være tilfjends at misbruge denne Myndighed i verdslige og herskerlyge Diemeds Tjeneste. Kan der end langt tilbage i Fortiden anføres Exempler paa personlig uærdige Paver, da er der ingen Sandsynlighed for, at Gud vil tillade dette efter de Erfaringer og den ved samme vundne indre Kraft og Sammenhold samt den aandelige Luttring, som Kirkestyrelsen og det kirkelige Liv har vundet i de senere Aarhundreders store Renselsesprocesser. Men selv under denne Forudsætning kan Kirkens uhymlige Hoved aldrig ville tillade, at den lærende Kirkes høieste Organ, det guddommelig indstiftede Primats Værer, skulde udtale og foreskrive hele Kirken Troen paa Sætninger, hvis Antagelse vilde blamere Religionen og hidføre Kirkens Undergang, ved at tilintetgjøre Troen paa Alt hvad der i Fortiden havde været anerkjendt for aabenbaret Sandhed, ligesom overhovedet

alle disse Betænkkeligheder, som her ere fremstillede i deres yderligste Epidier, maae erkjendes for at være uforligelige med Christi Forjættelser om Kirkens Uforgængelighed, med Troen paa Hans stedse aarvaagne Forsyn over samme og Hans Lands ledende Virksomhed. At en Pave endelig nogenfinde for sin Person skulde kunne henfalde til hæretiske Bildfarelser, tør vel ansees ikke blot for usandsynligt, men for umuligt. Thi har det guddommelige Forsyn hidtil vidst at fjerne alle Farer, der i denne Retning kunde true Kirken, tør man vel tillidsfuldt heraf uddrage den Slutning, at Kirkens himmelste Styre ikke mindre i Fremtiden vil forhindre en saadan Forargelse. Og, i alt Fald — „ligesom Kirkens Herre,“ siger herom Erkebiskop Dechamps af Mecheln, „veed selv ved urene Hænder at meddele de Troende Næring for deres aandelige Liv i de h. Sacramenter, saaledes formaaer Han ogsaa at lade den evige Sandhed forkynde ved urene Læber.“ Vi tilføie angaaende dette Punkt endnu følgende Yttringer af Cardinal Bellarmin og Pave Gregor XVI. Den Første siger (De Rom. Pont. L. VI, 2): „Den, som har forjættet Diemet (Uforanderligheden og Ufeilbarheden i Troen, Han har udentviol dermed ogsaa lovet at mulliggjøre Midlerne dertil; og det vilde kun lidet hjælpe os at vide, at Paven er ufeilbar, naar han uden Overielse (absque temeritate) definerer en Troessætning, naar vi ikke tillige vidste, at det guddommelige Forsyn i Kraft af Christi Forjættelse aldrig kan tillade, at Paven heri handler ubesindigt.“ „Vi ere forvissede om,“ siger endvidere Gregor XVI. (Triumph S. S. C. XXVI.), „at Gud aldrig vil tillade, at Hans Kirke, de aabenharede Sandheders Bogterinde, ved en irreformabel (uforanderlig og for stedse afgjørende) Beslutning foreskriver de Troende en hæretisk Lære, og at følgelig Kirken aldrig paa et almindeligt Concil vil forkynde en høitidelig og dogmatisk Afgjørelse, uden iforveien at have anvendt de nødvendige Midler, for ikke at friste Gud. Men, er dette saa, da er det ikke mindre vist og utviolsomt, at Jesus Christus, som har lovet den h. Petrus og hans Efterfølgere, at den Tro, hvori de

fulle bevare Hans Naar, aldrig skulde aflade, heller aldrig kan tillade, at Paverne forsomme de Midler, af hvilke de bør betjene sig, for ikke at friste Gud, men at Han vil forge for, at de trolig opfylde denne Pligt, førend de i Medfor af deres Autoritet domme og afgjøre."

Med Hensyn til selve den heromtalte Vaeres Indhold henvise vi iøvrigt vore Læsere til de af et udenlandsk Blad i vort Nr. 7 optagne Antydninger, idet vi for større Tydeligheds Skyld endnu tilføie følgende almindelig anerkjendte Sætninger:

Paven taler aldrig i hele den lærende Kirkes Navn, førend han ved alle mulige og hensigtsmæssige Midler har forvisset sig om den paagjældende Sandheds Tilstedeværelse i den almindelige kirkelige Bevidsthed. Det ligger derfor i Sagens Natur, at menneskeligt Forarbejde her er ikke mindre væsentlig nødvendigt, end ved et almindeligt Concils Beslutninger. Det maa som Følge heraf erklæres for en ubegribelig Misforstaaelse eller en høj Grad af Uvidenhed, og hos en Deel af de offentlige Ordførere for en utvivlsomt bevidst Forvansking af dette Begreb, naar de omtale Katholikernes Tro herom, som om de tillagde Paven en umiddelbar Inspiration i Righed med Herrens Apostle, og en af denne besynderlige Forestilling udledet Ret til at udtale nye, Christenheden hidtil ubekjendte Troesætninger. Vi henvise i denne Henseende deels til Kirkes og Bibelens Talebrug: den Helligaands „Bistand“ (assistencia) og deels til den Samvittighedsfuldhed, hvormed Paverne ikke mindre end Concilierne altid have udtømt alle menneskelige Muligheder og Midler til de foreliggende Gjenstandes alsidige og grundige Undersøgelse. Det Samme gjælder om det ligeledes i en utvivlsom perfid Hensigt af Pressen idelig misbrugte Udtryk: „personlig Ufeilbarhed“; thi her er, som vi tidligere have fremhævet (S. Nr. 1 S. 10) ikke Tale om Paven som Privatperson eller Theolog, men her er ene Tale om ham som offentlig Person, om den Autoritet, hvormed Gud har bekladt ham som den lærende Kirkes højeste Organ, den christelige Fælledsbevidstheds ufeilbare Tolk.

Vi gjentage sluttelig vor Bemærkning, at, saasnart det Vaticanste Concilium har afgjort, hvad der i dette Punkt hidtil har været omtvistet, da ville de Mænd, der indtil det sidste Dieblik have gjort den videstgaaende Brug af alle Modsigelsens Vaaben, føle sig fuldkommen beroligede med Hensyn til de befrygtede Følger af en saadan Erklæring, fordi de erkjende, at, hvad der efter saa haardnakkede og hensynsløse Forsøg paa at forhindre det, alligevel er skeet, maa nødvendig erkjendes for at være Guds Villie. Men er Conciliets Afgjørelse en Guds Gjerning, da kunne de og vi Alle trygt hengive os til den tillidsfulde Overbeviisning, at det Skete vil tjene til at fremme Guds Ære og til at befordre Kirkens sande Vel!

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den 29de Marts fandt, som i vort foregaaende Nr. ommeldt, Afstemningen Sted over den første Deel af Schematet de fide (om Troen), hvori Anathemet udtales over alle mod Troen stridende Bilsfarelser (Pantheisme, Rationalisme etc.). Efterat et Antal af over 70 af Conciliets Fædre under de tidligere med de disciplinære Discussioner samtidige Forhandlinger om dette Stof havde havt Ordet, og, efter at siden den 18de Marts 62 af dem have udtalt sig om dette vigtige Udcast, fulgte den 29de Marts Vedtagelsen af samme med en Majoritet af over 720 Stemmer mod 26. De indbragte Amendements (Ændringsforslag) bleve saantlige forkastede eller tilbagetagne, og Decretet blev vedtaget i den Form, som Commissionen havde givet det. Denne Afstemning var, som enhver Afstemning i Generalcongregationerne, kun en Prøveafstemning; thi de definitive Afstemninger finde som bekendt kun Sted i de offentlige Sessioner. Vi undlade iøvrigt ikke udtrykkelig at bemærke, at Meningsforskjælligheden ikke gjaldt Sagen selv, men kun dreiede sig om enkelte Udtryk, som Minoriteten havde ønsket anderledes affattede. I tre senere Møder fortfattes hver Dag Forhandlingerne over de følgende Capitler af det ovennævnte Schema, og den 1ste April viste der sig ved en ny

Afstemning en bloc saagodtsom Genstemmighed for Vedtagelsen af Udkastet.

— Den tredie offentlige Session, i hvilken det første dogmatiske Decret vil blive publiceret, er fastsat til Søndag den 24de April, og, ifølge en Skrivelse til L'Univers skulde Discussionen over det vigtige Schema de ecclesia (om Kirken) tage sin Begyndelse i Paaskengen. Det tolvte Capitel i samme handler om Pavens Ufeilbarhed.

— Med Hensyn til den nyeste Historie — atter om Biskop Strosmaner — som de antikatholske politiske Blade have underholdt deres Læsere med, benægtes Sandheden af hine farverige Skildringer af det Nære, som den slavoniske Biskop berømmes saameget for at have fremkaldt, saavel i deres Hælbød, som med Hensyn til den færegne Anledning til samme. Sagen var her, som ved de tidligere Veiligheder, langt fra saa forfarvelig, som de journalistiske Dydsmønstre have udmalet den.

— Den katholske Kirkes forskjellige Ritus. Helligaandsmeserne, hvormed enhver af Conciliets Gen. Congr. aabnes, blive snart fejrede efter den latinske eller romerske, snart efter den græske-unerede, snart efter en af de andre Ritusformer, som ere repræsenterede paa Conciliet; og denne Afvæxling fremtræder ved denne ophøiede Cultushandling som et factisk Vidnesbyrd om, at det ikke er udvortes Gensformighed, men noget ganske Andet, som er Livet og Sjælen i det katholske Begreb om Kirkens Eenhed. Da det identviul vil interessere enhver Læser at erfare noget Nærmere om disse forskjellige Riter, tilføie vi efterfølgende Bemærkninger desangaaende.

Der gives i Østerlandene sex forskjellige Riter eller forestvorne Former for de Bønner og Ceremonier, som bruges ved Frembarelsen af det h. Messesoffer, samt ved Uddelelsen af de h. Sacramenter: 1. Den græske Ritus, som bruges af de unerede, d. e. med den romersk-katholske Kirke forenede, og altsaa til samme hørende Christne i Tyrkiet, paa de joniske Øer og i Grækenland, fremdeles af de nuværende Bulgarer, Serber, Valacher eller Rumæner, Montenegrinere og Georgier. De unerede Grækere fejre deres liturgiske Gudstjeneste i det gammelgræske Sprog, hvorimod de ikke unerede Bulgarer, Serbere etc. betjene sig af en i det gammelslaviske Sprog affattet Liturgi; dog betjene ogsaa de unerede Bulgarer sig af det gammelslaviske Sprog, ligesom de unerede Valacher have en gammel Liturgi i deres eget Sprog. Melchiternes eller Syriens og Egyptens katholske

Beboere betjene sig ved deres Gudstjeneste af det arabiske Sprog. 2. Den armeniske Ritus og det armeniske Sprog benyttes af Armenierne i Galizien, Venedig, Rusland, Tyrkiet og Persien. 3. Den chaldaiske Ritus og det chaldaiske Sprog benyttes af Chaldæerne i Kurdistan og Persien. 4. Syrisk Ritus og syrisk Sprog bruges af Jacobiterne i Syrien og Mesopotamien. 5. Den koptiske Ritus og koptisk Sprog bruges af Kopterne i Egypten, og 6. Den abyssiniske Ritus i ghezisk Sprog af de uerede Abyssinier.

— I Anledning af den Utaalmodighed, hvormed enkelte Biskopper paa Grund af de vedvarende Agitationer og Discussioner i Pressen om Ufeilbarhedslæren, for den h. Fader have yttret deres Vangsel efter at see dette Spørgsmaal afgjort, og bedet ham at gjøre Alt for at fremskynde denne Afgjørelse, maa det være enhver Katholik, der ledsager Conciliets Arbejder med sine Forbønner, og som derfor lægger Vægt paa enhver Kjendsgjerning, der betager Bagvaskelsesfygen dens giftige Braad, — som i det Hele alle bedre sindede Mennesker hjært at vide, at den h. Fader vægrer sig ved i denne som i nogenjombhelst anden Retning at indvirke paa Conciliets Stemning og Forhandlingsmaade. „Seg kan ikke opfylde Deres Ønske,“ svarede han ved en saadan Veilighed. „Det er Præsidentens Sag at fastsætte Forhandlingsgjenstandenes Rækkefølge. Jeg anseer det for rigtigst ikke at afvige fra den eengang fastsatte Orden; man kunde ellers troe, at Conciliet var bange. Nei, vi have ingen Frygt for nogetjombhelst.“ Man veed tilslige, at de præsiderende Cardinaler ere enige om ikke at afvige fra den fastsatte Orden, og at der derfor sandsynligviis vil hengaae flere Uger, inden Discussionen om dette Decret tager sin Begyndelse.

— Ungaaende det Forræderi, der har sat forstjællige Blade, navnlig „Augsb. Allg. Zeit.“, istand til at offentliggjøre Actstykker, der vedkomme Conciliet, endog før de vare en stor Deel af Biskopperne bekjendte, mener man at have gjort den mærkværdige Opdagelse, at det er enten det bairiske eller preussiske Gesandtskab, der benytter sig af endnu ubekjendte ved Conciliets Forhandlinger nærværende Personers Indiscretion, samt at den paagjældende Bladreferent ved saadanne Veiligheder begiver sig over Grændsen, og telegraferer eller bortsender sine Beretninger fra en italiensk Station.

Ansøgariusforeningen.

Møde Onsdagen den 4de Mai Eftermiddag Kl. 5.

Rettelse i Nr. 8.

Ved Udsalget af en Linie i Erindringslisten i forrige Nr. er der indløbet en Feil, hvis Berigtigelse vi bede alle Vedkommende vel at mærke sig. Der skulde i denne Listes L. 8 have været læst som følger: . . . og vedvarer for Katholikerne i Kjøbenhavn til Christi Himmelfartsdag d. 26. Mai incl. og for udenbys Katholiker til 2. Pinsedag d. 6. Juni incl.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 24de April. Hvide Søndag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 7 og 12 stille Messe. Kl. 9 høitidelig Messe, under hvilken Neocommunicanterne fornye Daabspagten og annamme den første hellige Communion. Det var at ønske, at foruden Neocommunicanternes og Confirmanternes nærmeste Slægtninge, ingen andre Børne vilde communicere under denne høitidelige Messe. Kl. 5 Eterm. høitidelig Fests- og Takke-Andagt med Prædiken og Te Deum. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Messe. — 25. April. M. Marcus, Evangelist. — 26. Ti. Maria af det gode Raad. — 27. D. Kletus og Marcellinus, Paver og Mart. 28. Co. Paulus af Korset. 29. F. Petrus, Mart. 30. L. Catharina af Siena, Jomfru.
- Søndagen** den 1ste Mai. Den Søndag efter Paaske. Philippus og Jacobus, Apostle. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 7 og 12 stille Messe. Kl. 9 Levitmesse, efter hvilken Confirmationens h. Sacrament meddeles. Kl. 5 Eterm. høitidelig Fests- og Takkeandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Messe. — 2. M. Athanasius, Biff. og Kirkelærer. 3. Ti. Korslets Finding. 4. O. Monica, Enke. Kl. 8½ Messe for Ansøgariusforeningens Medlemmer. 5. Co. Pius V., Pave. 6. F. Apost. Johannes' Martirium.
- Fre dagen** den 6te Mai. Broderskab til Jesu guddommelige Hjerte. Kl. 8½ Messe; Aften Kl. 7½ Broderskabsandagt. — Paa denne Dag holder „Foreningen for den evige Tilbedelse“ sine sædvanlige Bederimer. — 7. L. Stanislaus, Biff. og Mart.
- Søgnedagsguds tjene st e:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdag aften Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Eterm. Kl. 3—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdag aften Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholsk kirketidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende medtages i Kjøbenhavn hos Vædets Hverrecommissionær, Hr. Grosserer G. F. Vøhrer, Gøttersgade Nr. 5, og i alle Byglader; i de danske Stater: paa de hgl. Postkontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 10.

Søndagen den 8de Mai.

1870.

Indhold: De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Frankrig, Tydskland, Kjøbenhavn.

De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede.

Nogle Forbemærkninger.

Det har nu snart i halvfjerde Aarhundreder over hele den protestantiske Verden gjældt for en Sætning, der er havet over enhver Nødvendighed af Beviisførelse, at den af Christus stiftede, for alle Tider og for alle Jordens Folk bestemte almindelige Kirke efterhaanden, tiltrods for dens guddommelige Stifters Vidnesbyrd om det Modsatte, er bleven et Bytte for de vexlende Tilfældigheder, der i Tidens Løb forandre og forvanske alle menneskelige Institutioners og Samfunds oprindelige Charakter, og gjøre dem ustiftede til at fyldestgjøre de Diemed, som de ere bestemte til at virkeliggjøre. Og den sidste Følgeslutning af denne utvivlsomme Forudsætning bliver da en omfattende Tvivl og Usikkerhed om hele den aabenbarede Sandheds guddommelige Udspring og Troens forpligtende Myndighed.

At der derfor nu som altid gives Mennesker, som beherskes af en vantro Tvivlesyge med Hensyn til Alt, hvis Begyndelse ligger saa langt tilbage i Tiden, at det ikke er givet enhver ikke

studeret eller halbstuderet „Dannet“ at komme paa det Reene med Paalideligheden af dets historiske Vidnesbyrd i den uilsfærdige Hast, hvormed man forlanger Alt affærdiget, hvad der ikke hører til „de materielle Interessers“ nærmest liggende og efter de Flestes Mening allervigtigste Krav paa Tiden og Livet, det kunne vi godt begribe. Vi have saameget lettere ved at forstaae dette, som det følger af sig selv, at Enhver, der ikke har nogen høiere Maalestok for det Udbytte, Livet kan bringe, end timelig Vinding og Nydelse, maa føle en ganske ubeskrivelig Trøst og Ulyfsalighed i en Livsansføelse og Verdensbetragtning, der synes at frembyde de allergyldigste Grunde for Berettigelsen til at holde sig alle Spørgsmaal fra Livet, som kunne true med en Forstyrrelse af den trygge Ro, hvori man hengiver sig til det Nærværende; thi man haaber jo tillidsfuldt, at alle Oplysninger om det Tilkommende, hvis der overhovedet skulde gives noget Saadant, i sin Tid ligesom ville komme af sig selv, naar Sjælen er bleven befriet for de Besværligheder, som den legemlige Nødtørst og den uimodstaaelige Drist til at pleie ogsaa dennes videre gaaende Fornødenheder medfører.

„Hvorfor skulde man“ — saaledes have vi engang hørt en „dannet“ Mand tale — „plage sig med saadanne unyttige Grublerier i denne elendige Verden? Vi faae det sg'u tidsnok,“ tilføiede han leende, „Allesammen at vide i den anden Verden, hvorledes det Hele hænger sammen.“ Talen var nemlig om en Person, der meentes at være bleven sindsyg af religiøse Skrupler; og Vedkommende gik ud fra den Formening, der fra hans Standpunkt var et Axiom (d. e. en Sætning, der ikke behøver at bevijses), at det er umuligt i denne Verden at vinde nogen sikker Overbeviisning om de evige Ting. Og det kan jo aldeles ikke nægtes, at, saafremt det virkelig var umuligt at opnaae den Troens useilbare Vished, hvorpaa Christendommen har opført den underfulde Bygning, som igjennem næsten to Aartusinder har samlet og sammensmeltet Jordens forskjælligste Folkefærd til een stor Familie, til een aandelig Gudsstat, til Nydighed under en overnaturlig Verdens høiere

Løve, — dersom dette virkelig var Tilfældet, da vilde det vistnok være høist ufornuftigt at gjøre sig Livet suurt med religiøse „Grublerier“. Men, hvad alle saadanne overfladiske og materialistiske Menneſker forglemme, er den Omſtændighed, at det jo netop er for at befrie den menneſkelige Aand fra diſe Menneſkets Sindsro og Sjælefred forterende Grublerier, at Gud har aabenbaret ſig i Chriſtus: at det netop er derfor, at Han har aabenbaret de evige Sandheder, ikke ſom dunkle gaadeſulde Stikkelser, om hvis Betydning og Anvendelse paa Livet der kunde være deelte, ja modsatte Meninger, men aabenbaret dem i ſyldige, klare og bestemte Former, og givet dem en dertil ſvarende ſtedſe vøgende Udvikling baade for Erkjendelsen og Livet. Denne Udvikling er det, hvortil Herren hentyder, naar han i Joh. Ev. (E. 14—16) taler om den Helligaands Virksomhed og Vidneſbyrd igjennem alle følgende Tider, med andre Ord om Kirken ſom den gudmenneſkelige Anſtalt, der ſkulde træde iſtedetfor og erſtatte Hans ſynlige Navvarelſe paa Jorden, og ſom derfor nødvendig, fordi den Helligaands Vidneſbyrd ikke ſkulde lyde umiddelbart fra Himlen, men igjennem menneſkelige Vidner her paa Jorden (Joh. 15, 26. 27) — maatte være baade ſynlig og hørlig kjendelig, ligesom dens Stifter havde været.

Men er dette Chriſti Kirkes Fødselsmærke, er den og ſkal den til Verdens Ende være et for al Verden ſynligt og kjendeligt Samfund af Menneſker, der dele den ſamme Tro og det ſamme Haab om de uſynlige og evige Ting; kan den kun være een, fordi Gud kun er een, og hans Sandhed derfor heller ikke kan være mere end een: da maa det forekomme ethvert dybere tænkende Menneſte ubegribeligt, hvorledes Menneſker, der ere gjennemtrængte af en levende og faſt Overbeviisning om hvad de kalde „den guddommelige Aabenbarings Sandhed“ kunne forlige ſig med en ſaadan Betragtning af guddommelig aabenbaret Sandhed, ſom den, det 16. Aarhundredes ſaakaldte Reformation har gjort gjældende, og ſom vi i de første Linier af denne Artikel have omtalt. Thi hvorledes

kan man tale om en sand Aabenbaring fra Gud, eller om Sandheder, som skulde være aabenbarede af den eneste sande Gud, naar man maa tilstaae, at man befinder sig i en fuldkommen Uvisshed om, hvad der i absolut og objectiv Forstand er almeengyldig christelig Sandhed, eller hvilke de enkelte Troes-sandheder ere, hvormed det har behaget Gud at gjøre Ende paa den hedenske Tvivl og Usikkerhed i Henseende til Sandheden? Det maa tilvisse forekomme ethvert tankende Menneske ufatteligt, hvorledes saamange theologisk dannede Mand, der mene det alvorligt med Religiositet og Christendom, kunne føle sig tilfredsstillede ved en saa urimelig og overfladisk Opfattelse af alle de herhen hørende Begreber: om Guds og Sandhedens Eenhed og Uforanderlighed, om Kirken som en guddommelig Indstiftelse, om guddommelige Kundgjørelsers bestemte og ufeilbare Besvarelse af alle menneskelige Tvivl, Spørgsmaal og Indvendinger — hvorledes de kunne føle sig beroligede med hiin Henviisning til en i sin første Forkyndelse reen og uforfalsket meddeelt Aabenbaring fra Gud, men som siden skulde have tabt mere og mere af sit oprindelige Præg, indtil dens tidligste guddommelige Lys tilsidst skulde være blevet saa formørket af alskens urene menneskelige Tilfætninger, at der efter halvandet Aartusindes Forløb ikke var andet at gjøre, end at kaste hele Fortidens Overlevering over Bord, og opbygge en ny Kirke paa den h. Skrift, som det eneste Grundlag, man meente gav et sikkert Holdpunkt for dette hidtil uhorste Foretagende!

Om denne totale Tilintetgjørelse af „det største Kunstværk i Aandens Verden, af den storartede Bygning, hvis Opførelse under Guds synlige Ledelse i mere end et Aartusinde havde lagt Beslag paa alle den menneskelige Aands bedste Kræfter,“ kan det imidlertid med Sandhed siges, at „den ulykkebringende Spaltning af Kirkesamfundet, som blev Frugten af denne radicale Omvæltning, har leveret det meest afgjørende Beviis for Uforgængeligheden af den katholske Eenhed, som en fra Aabenbaringens Begreb uadskillelig Egenkab.“ „Medens nemlig ethvert verdsligt Nige nødvendig maatte være gaaet til-

grunde under denne gennemgribende Rystelse, var dette aandelige Riges Organisation saa vidunderlig fast, Pavedømmets Idee saa uforstyrrelig, at Kirken, uden at forandre det Mindste i sin Lære, sine Love og sin Organisation har overlevet denne Forstyrrelse“, hvorimod Affaldet fra Kirkens Eenhed, istedetfor at bevirke en Kirkeforbedring eller sætte en ny Kirke (vel at mærke en ny Kirke) istedetfor den ene gamle, har hærvnet sig ved en stedse voxende Mangfoldighed af indbyrdes uenige og hverandre bekæmpende Sæcter. „Selv den abnormeste Tilstand, som Pavedømmets Historie opviser, nemlig Schismaet indenfor den katholske Kirkes egne Grænser i Slutningen af det 14. og Begyndelsen af det 15. Aarhundrede, beviser, hvor dybt rodfæstet og aldeles uadstillelig fra hele Christenhedens Tankegang og Kirkebegreb Forestillingen om Kirkens Eenhed var; thi de fjendtlige ligeoverfor hverandre staaende Paver og deres Anhang holdt alle fast ved Begrebet om Kirkens Eenhed, og enhver af de fjendtlige Leire gjorde Paastrand paa at repræsentere det ene og udelelige Pavedømme, og dette kom derfor atter i sin rette Skikkelse for Nyet, da de stridende Partier vare overvundne.“

Disse sidste Uttringer tilhøre to ansete protestantiske Historieforfattere*), og vi kunde forøge disse Vidnesbyrd med en Mængde andre mærkværdige Udtalelser af uhildede og upartiske Mænd, der, uden selv at være Medlemmer af den katholske Kirke, have været istand til at have sig over de almindelige herskende Fordomme og de Interessers, som Partistillingen medfører. Saadanne anerkjendende Udtalelser om det Punkt, der er det afgjørende i Kirkespørgsmaalet: om det store Tvistepunkt, hvor og hvilken den sande Kirke er, om Kirken væsentlig og oprindelig er et synligt, eller et reent usynligt og uduortes usjendeligt Samfund, adsplottet over hele Verden i en Mængde forskjellige Bekjendelser, der svare til ligesaa mange Variationer

---

*) Leo. Universalgeschichte Bb. 3. S. 95 og Gregorovius. Geschichte der Stadt Rom im Mittelalter. Stuttgart 1867. S. 656.

og Modificationer i Henseende til Opfattelsen af Aabenbaringens Kjendsgjæringer og de christelige Grundsandheder, som enhver Bekjendelse forbinder med disse, ligesaa Anerkjendelsen af det Overnaturlige i begge Dele og indtil alle Afstgninger af den menneskelige Fornufts Forsøg paa at aflade Christendommen ethvert Spor af dens overnaturlige Udspring, — saadanne Udtalelser finder man desværre kun nu og da i videnskabelige Skrifter af større Omfang, hvorimod den modsatte i de nærmest foregaaende Linier antydede Betragtning har vundet almindelig Udbredelse, og erhvervet sig et traditionelt Hævd i den almindelige Mening overalt, hvor den ovenfor omtalte Forestilling om Kirkens og Kirkelærens Udartning og stedse vøgende Forvanskning af det christelige Ideal har vundet Børgerrøt. Vi skulle her blot i Forbigaaende gjøre opmærksom paa, hvilke mærkværdige Consequenter, der have udviklet sig af dette reformatøriske Paradox.

Det sextende Aarhundredes Kirkeforbedreres Virksomhed var aldeles gennemtrængt af den katholske Forestilling om Kirkens Eenhed. Denne Forestilling var dengang saa dybt rodfæstet i den christelige Bevidsthed, i Troen paa den ene sande Gud og den guddommelige Sandheds Eenhed, at den nære religiøs indifferente Tids Yndlingsfætning om Sandhedens Relativitet og deraf følgende Mangfoldighed, om dens utallige Modificationer og de dermed følgende Mediationer af dens mange veksende Stikfælsler, vilde have forekommet alle hiin Tids tankende Mennesker at være det pure Galstak! Luther og hans Meningsfælsler gif ud fra den katholske Forudsætning, som var fast sammenværet med hele Datidens Tankegang, at der kun kunde være een Kirke og een sand guddommelig Aabenbaring. Naar han da paa stod, at denne ene Kirke efterhaanden var bleven en falsk Kirke, der førte Christenheden i Vildfarelse, istedetfor at vejlede den til Sandheden, og naar denne Paa stand folgelig maatte føre til den Slutning, at der under denne Forudsætning i flere Aarhundreder slet ikke havde været nogen

fanð Kirke, eller i egentlig Forstand slet ingen Kirke*): da indeholde vistnok disse Meninger, sammenholdte med hiin Forudsætning — Kirkens guddommelige Oprindelse og dens dermed givne Sandhed og Uforgængelighed — den groveste Selvmodsigelse, en Selvmodsigelse, der fra første Færd af sælber den afgjorteste Forkastelsesdom over alle de Idrætter og Foretagender, der ere fremgaaede af Formeningen om Kirkens Udartning og Sandhedens Forvandling til Vildfarelse. Dog den er nu cengang slaaet fast som en historisk Kjendsgjerning, denne Selvmodsigelse, den er i Righed med saamange andre aandelige Kameler nedslugt af en stor Deel af Fortidens naivt godtroende Mennesker, og sidder i det mindste endnu fast i Halsen paa vor ellers saa kritiske Samtid, der har saa ondt ved at sluges og endnu mere ondt ved at fordøie et saadant logisk Uhyre, men finder sig i Pinen af Skræk for det, der er den det Forfærdeligste af Alt — at ydmyge sig og give Sandheden Vren! Vor Sag taber imidlertid ikke ved her at lade Kameel være Kameel, ved at lade hiin Paaastand indtil videre vederfares al reformatorisk Respekt. Dens aandelige Ufordøielighed bliver nemlig først ret bitterlig og indlysende for Enhver, som ikke er betagen af et

---

*) Angaaende Paastanden om Kirkens Udartning ublade vi her ikke at bemærke, at ingen protestantisk Kirkehistoriker endnu har besvaret det Spørgsmaal: naar tog denne bebrøvelige Forandring af den sande Kirke til en falsk og vildfarende sin Begyndelse? I Begyndelsen anerkjendte „Reformatorerne“ de 6 første oekumeniske Concilier, og dermed de første syv Aarhundreders Christendom for ægte og ufalsket apostolisk, uden dog at angive nogen bestemt Begivenhed, der dannede den første Overgang fra det Sande til det Falske. Luthers reformatoriske Bestræbelser førte ham imidlertid efterhaanden til den Opdagelse, at alle Kirkefædre tilhøbe vare Brøvlere („Wäscher“), og saaledes ubviedes det store Kirkesvælg lige til Apostlene. En stor Deel anglicaniske Theologer anerkjende den kirkelige Overleverings Ægthed til det 9. Aarhundrede, hvorimod Grundtvig i Medfør af sin bekjendte Opdagelse først finder den ægte Christendom i „Ordet af Herrens egen Mund!“

altfor utilbørligt Had til Eftertanke og Overveielſe, naar man deels omhyggeligt ſammenſanker alle Skud, Blade, Knopper og Frugter, der ere fremgaaede af det ſtore Træ, der er opvozet af den heromtalte reformatoriſke Rod, deels randsager og adſpørger Historien og underſøger de kirkelige Tilſtande i det Tidrum, der gif nærmefſt forud for Reformationen.

Før vi gaae over til den her bebudede hiſtoriske Fremſtilling, udbede vi os endnu kun Vaſerens Opmarksomhed for det Eiendommelige ved den Maade, hvorpaa Kirkeforbedringens Heros combinerede Sætningen om Kirkes Udartning, eller Fornægtelſen af den ſande Kirkes Tilværelſe, ſamt Nødvendigheden af dens totale Omdannelse med hiint fra hans tidligere katholſke Bevidſthed uadſkillelige Begreb om Kirkes og den igjennem ſamme aabenbarede Sandheds Eenhed. Han vilde reformere Kirken, hvilken han og hele hans Samtid jo hidtil kun havde kjendt ſom een. Intet laae derfor fjernere fra hans Tankegang end Muligheden af flere Kirker. Men heraf udsprang en ny Selvmodſigelſe i hans reformatoriſke Idræt, den nemlig, at han, der fra forſt af bragte Reformationen i Opſving ved at appellere til alle hidtil ſlumrende Frihedsinſtincter af enhver Art, ſiden ikke ſkyede Anbefalingen af den meeft tyranniſke Samvitigtigheds tvang imod Alle, baade Individier, Menigheder, Stæder og Lande, ſom modſatte ſig Kirkeomvæltningens voldsomme Paa-trængenhed. Efterat han ſom folkelig Agitator havde brugt den Bevægelse, ſom hans Opdraab til Maſſerne havde fremkaldt, til at jage Skrak i Tyrſterne, men ſnart var bleven betagen af Forfærdelſe for de ſienſynlige Følger af dette folkelige Røre, blev han med eet (under Bondeoprøret) forvandlet fra Folkets Mand til Tyrſternes Livtjener, og overleverede dem de reformerede Kirker og Menigheder kneblede og bundne til vilkaarlig Raadighed — i det Regelmige til Udplyndring, i det Uandelige til blind Underkaſtelſe under den verdſkelige Øvrigheds uberettigede Lovgiver- og Dommermyndighed i Troeſſager, ſom i Kirkeſtyrelſen i det Hele.

En upartiſt og ubildet Sammenſtilling af alle hiſtoriske

Rjendsgjerninger og Vidnesbyrd føre her til det Resultat, at da det viste sig, at den kirkelige Bevægelses oprindelige demagogiske Charakter førte til Udskielser, der truede baade det kirkelige og borgerlige Samfund med Undergang, samt at den oprørste Folkebevægelse og Sectvasenet (Carlstadt, Wänzer, Gjendøberne etc.) snart viste sig at være indbyrdes uadskillelige Consequenter af Reformationens Frihedsgrundsætninger: da følte den kirkelige Omvæltnings gigantiske Ophavsmand Nødvendigheden af at gjøre Ende paa hele dette Uvasen. Han fik bagester Dinene op for en Omstændighed, han i sin reformerende Utaalmodighed ikke iforveien havde taget i tilbørlig Betragtning, nemlig at den gamle Kirkebygning ligesaalet faldt sammen ved en Folkebevægelses opbrusende Stormflod, som dens Gjenopbyggelse i en ny Skikkelse ligesom af sig selv fulgte paa Nedbrudelsen af det Gamle. Og hermed var Forkastelsesdommen eengang for alle færdet over det demokratiste Element i denne, den mærkværdigste og betydningsfuldeste af alle de Kriser, den mennekelige Aand har gjennemgaaet! Der var nu ingen anden Udvei tilbage for Gjennemførelsen af det Formaal, hvis Omfang og Betydning de nu eengang vakte demonistiske Vidensfaber ikke havde nogen Anelse om, end at benytte ethvert Mittel, som Omstændighederne nærmest tilbød som det heusigtsmæssigste. Sætningen om den gamle Kirkes Udartning og Nødvendigheden af Tilintetgjørelsen af alt det Gamle baade i Læren og i Livet skulde for enhver Priis opretholdes. Kirkes Overhoved skulde af hele Christenheden troes at være Antichristen, hvorimod ethvert Lands verdslige Hersker herefter skulde gjælde for dets rette kirkelige Overhoved, der skulde erkjendes for at være ovenfra udstyret med Fuldmagt til at ordne og styre Kirkevasenet, til ved de Theologer og servilt underdanige „Ordets Tjenere“, som paa Grund af deres afhængige Føielighed behagede dem bedst, at afgjøre Troespørgsmaal med den ufeilbare Myndighed, som man nægtede den af Christus stiftede almindelige Kirkes Overhoved!

Dette var det Kirkeenheds-Ideal, som det sjetende Aarhundredes

„Gudsmand“ indfatte deres Liv og deres Ære paa at virkeliggjøre. Disse Mænd, hvis Skygger en stor Deel af Verden endnu den Dag idag offrer Virak som Samvittighedsfrihedens Forkæmpere, vare saa langt fra at anerkjende denne Friheds Ret i nogenstomhelst Betydning, og allermindst i den Skikkelse af ubegrændset Cultusfrihed, hvori den nuomstunder prises over den ganste Verden, at de, for at gennemføre den kirkelige Enhed, som fyldestgjorde deres Begreb om samme og deres Fordringer til samme, ikke bluedes ved at opstille en Grundsætning, som burde vare nok til, hos ethvert Menneske, der ikke ganste har lidt Skibbrud paa Samvittighed og aandelig Blusfærdighed, at vække en ubefrivelig Modbydelighed for et saa foragteligt ligeoverfor denne Verdens Magthavere logrende og krybende Trællesind! Vi mene naturligviis hermed den Sætning, at ethvert Folk bør følge sin verdslige Herskers Religion i Kraft af den Reformationens ret, som man ifølge den forømmeldte Doctrin om Landsherrens Overepiskopat, tilkjendte enhver regjerende Fyrste. Der kan dog ikke ligeoverfor den nærværende Tids Begreber om Samvittighedsret tænkes og nævnes en skændigere Grundsætning end denne, der i Løbet af mindre end et halvt Aarhundrede nødte enkelte Befolkninger til fire Gange at skifte Religion, fordi det saaledes behagede deres værende Fyrstehuse!*)

Disse og mange andre absurde Conseqventser i Retning af Samvittighedstvang og despotisk Undertrykkelse bleve Folgerne af Reformationens Bestræbelser for at etablere en ny kirkelig

---

*) Denne Ret tiltvang de protestantiske Fyrster sig i den Augsburger Religionsfred, der til Beberlag for den tabte Religionsfrihed skændte den misforønsede Deel af Befolkningen Frihed til at udvandre! Beboerne af det ulykkelige Churpfalz vare saaledes fra Aar 1545—1559 Lutheranere, fra det sidstnævnte Aar til 1576 Reformerte, derefter indtil 1583 atter Lutheranere og siden paany Reformerte. Dette var den Samvittighedsfrihed, som Reformationen bød Folkene!

Genhed. Man har vel her Ret til at spørge, hvem det er, der i det Store og paa de Gnemærker, som medrette kaldes hellige og ukrankelige, har gjort den forkasteligste Anvendelse af den overalt udfregne Sætning: „Diemedet helliger Midlet.“ Den Skildring af Tilstanden i det 15de Aarhundrede, som vi hermed have indledet, og en derpaa følgende Blomsterfjalling paa Reformationsaarhundredets Mark vil forhaabentlig tjene til nydeligere at belyse de i det Foregaaende kort antydede historiske Resultater af en aandelig Omvæltning, som endnu bestandig af Mange prises som den største Velsignelse for Verden!

(Fortsættes.)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. I den 45. Generalcongregation den 12te April sluttedes Afstemningerne over Endringsforslagene til Schemat om Troen. Ved Afstemningen over Texten i sammes Heelhed, der foregik ved Navneoppraab, svarede 514 Biskopper med Ja, 83 med Forbehold, men Ingen beuægtende. Den næste Gen.-Congr. skulde finde Sted den 19de. De omtalte Forbehold angik ikke Indholdet, men udelukkende Formen og Udtrykket. Grunden til, at der ved denne Afstemning manglede 140 Stemmer, var, at et tilsvarende Antal italienske Biskopper havde forladt Rom, for at tilbringe Paaskeugen i deres Diocefer.

— Conciliets tredie offentlige Session har, som vi i forrige Nr. bebudede, fundet Sted den 24de dæ. under den h. Faders Forsæde. Den begyndte Kl. 9 Formiddag og endte Kl. 1 Eftermiddag. Præsidenten for den dogmatiske Commission, Cardinal Bilio, celebrerede den h. Messse. Det første dogmatiske Decret blev vedtaget med Eenstemmighed af de tilstedeværende 664 Fædre, og høitidelig forkyndt af den h. Fader. I disse høitidelige Møder holdes ingen Tale, og Afstemningen finder kun Sted ved »Placet« (Ja) eller »non placet« (Nei). En betinget Afstemning tillades ikke. Den pavelige Sanction meddeles med de Ord: Sacro approbante concilio definimus et apostolica autoritate confirmamus. Dette første dogmatiske Decret handler i fire Capitler om Gud, om Troen, om Aabenbaringen, om Forholdet imellem Tro

og Fornuft, og indeholder 18 Canones, i hvilke Anathemet udtales over Atheismen, Pantheismen og Nationalismen. I Slutningsparagrafen stadfæstes ifølge et Telegram til L'Univers alle tidligere apostoliske Constitutioner, som have fordømt Tidens Vildfarelser. Altsaa ere hermed, tilføier hiint Telegram, de i „Syllabus“ udtalte Forkastelsesdomme stadfæstede.

Spørgsmaalet om den h. Stols Infallibilitet kan ifølge paalidelige Efterretninger ventes snart at ville finde sin endelige Afgjørelse. Det overveiende Fleertal af Biskopperne have nemlig indstændig gjentaget dette Snste (S. f. Nr.). Enhver, som trøer paa den Helligaands Vedelse af alle Kirkens Anliggender, vil med Nøilighed imødesee Udfaldet af denne vigtige Forhandling.

— Høitideligholdelsen af den 12te April — Aarsdagen for Pius IX.' Tilbagekomst fra Gaeta (1850) og hans vidunderlige Frelse ved Sammenstyrningen af Gulvet i Klosteret St. Agneses Festsal (1855) — blev iaar paa Grund af den stille Uge udfat til Tirsdagen efter Paaste den 19de. Enduu foreligger os ingen Beretning om Festlighederne, men kun en Bebudelse af, at det romerske Folk i dette Aar har i Sinde, om muligt, at overbynde alle tidligere Aars Forherligelse af denne uforglemmelige Dag, og møde alle Pavens og Kirkens Fjender med det tusindfoldige Raab: Leve Pius IX., vor Pave og Konge!

— Tre Engländerinder, som ankom til Rom for at gjøre Propaganda blandt den romerske Ungdom for Garibaldi's Mazzinistiske Demonstrationer, bleve fort efter af Politiet jorviste fra Staden. Visse Blade meddele denne Efterretning med den Modification, at det var fromme Kvinder, som under deres Iver for Bibelens Udbredelse bleve Offere for den velbekjendte romerske Intolerance!

Frankrig*). Frankrigs Primas, Cardinal Bouald, Erkebiskop af Lyon, døde den 25de Februar i en Alder af 83 Aar. Han var den fjerde Søn af den bekjendte Philosoph og Politiker Vicomte Louis Gabriel Bouald, der emigrerede under Revolutionen, men siden traadte i Napoleon I.'s Tjeneste, og under Restaurationen var Medlem af Deputeretkammeret. Den Aføde var under den første Kaiserperiode ansat ved Hofkapellet, og under Restaurationen Greven af Artois', senere Kong Carl X., Almosenier. Under Sulddynastiet efterfulgte han Cardinal

---

*) Disse to Efterretninger fra Frankrig have henligget flere Uger af Mangel paa Plads.

Fesch som Erkebiskop af Lyon, og modtog i Maret 1841 Cardinalshatten. Under Republikken opfordrede han sin Geistlighed til at give de Troende Exempel paa Yndighed mod de nye Statsindretninger, og Napoleon III. udnævnte ham ved sin Tiltrædelse af Regjeringen til Commandeur af Hæreslegionen. Han hørte til de franske Biskopper, som Statsraadet tildeelte en Brettefættelse paa Grund af Bekjendtgjørelsen af den pavelige Encyclica og Syllabus af 1864.

— Greve Charles de Montalembert, en af vor Tids berømteste Mand, er endelig den 13de Marts bukket under for en Sygdom, der i de fire sidste Aar hjemfogte ham med de haardeste Lidelser. Han var en udpræget christelig Charakter, der har erhvervet sig Navnkundighed som Statsmand, feiret Skribent og som en ualmindelig begavet Taler. Han var en Mand, der helligede sit hele Liv og sine overordenlige Talenter udelukkende til Forsvaret for Menneskehedens høieste Goder — Religionen og Friheden. Født i Maret 1810 indtraadte han allerede i sit 25de Aar i Pairskammeret, og talte og virkede fra denne Tid af med sjelden Dydighed og Held for Hævdelsen af Kirkens, Familiens og Individets religiøse Retligheder. Hele den katolske Verden har med Taknemmelighed anerkjendt hvad han som Skribent og Journalist i Forbund med ligesindede Venner (Gervet, Batain, Lacordaire, Nicolas etc.) har ydet til Gjenopvækkelsen af den religiøse Sands, som den langvarige revolutionære Hjarving i Frankrig havde saagodtsom udsukt hos store Masser af Befolkningen. Under sit parlamentariske Livs vedvarende Kampe vidste han dog stedse at finde Tid til videnskabelige Bestæftigelser, og hans Navn vil stedse leve med de uovertræffelige kirkehistoriske Arbejder, han har efterladt sig. Som en trofast Søn af Kirken har Greve Montalembert ved forskjellige Leiligheder udtalt sig saavel for Opretholdelsen af det verdslige Pævedømme, som for Pævens høieste og afgjørende Vereauthoritet. I en lang Tid var han saaledes en af det saakaldte ultramontane Parties vigtigste Førere, nemlig saalænge dette stred for Kirkens Adskillelse fra Staten og Uafhængighed af samme. I de sidste Aar har han derimod, altsom den første Deel af det nyssnavnte Standpunkt mere og mere vidste sig at være praktisk uholdbart, meent at tjene Kirkens Sag, som da ikke mindre end for vedblev at være den høieste Gjenstand for hans Tanken og Virken, ved at stille sig paa det Standpunkt, som paa Conciliet repræsenteres af Biskoppen af Orleans o. fl. A. Hvad nu end Efterverdenen vil dømme

herom, faa vil denne høihjertede og ridderlige Helts begejstrede Kamp for i enhver Retning at fremme det Sandes og Godes Seir dog ligefuldt straae i uforgængelig Glands igjennem alle følgende Slægter.

Lyndskland. I den afdøde Biskop af Münster Johan Georgs Sted har Domcapitlet valgt den hidtilværende Generalvicar Brinkmann til hans Eftermand, og den preussiske Regjering har stadfæstet Valget. Budskabet herom er overalt blevet modtaget med stor Tilfredshed, da Hr. Brinkmann i 13 Aar med stor Dygtighed har forestaaet Generalvicariatet, og denne Stilling har givet ham Veilighed til at blive nøie bekendt med alle Forhold i Diocefet.

Kjøbenhavn. Samtidig med Reentrykningen af dette Blads f. Nr. indløb fra Dresden Efterretning om, at Dr. W. Karup, hvis Virksomhed i den herværende katholske Menighed vil være vort Blads fleste Læsere i frist Erindring, efter et kort Sygeleie er afgaaet ved Døden i den unge Alder af kun 42 Aar.

Man kan med Sandhed paa ham anvende de Ord (Viisd. 4, 13): „Han fyldte snart en lang Tid“. Vi anvende nemlig her disse Ord ikke just paa saadanne Resultater af et tidligt jule- endt Liv, som sikker den Afdøde en udbredt Navnkundighed ved Mindet om ualmindelige Fortjenester af Samtiden og Fødelandet, men tænke herved nærmest paa to Egenstaber, som efter vor Formening i og for sig, og uden Hensyn til udvortes fremtrædende og i timelig Betydning blivende Virkninger, i højere Forstand give Livet Værd, og derfor ere fortjenstlige for Evigheden. Den første af disse var hans Kjærlighed til Sandheden og til Alt, hvad en urokkelig Overbeviisning havde erkjendt for Hjertets og Tankens uantasteligste Helligdom. Den anden af de Egenstaber, som give et Liv, hvis Aar snart ere talte, en Værdi, der langt opveier mange langsomt og mindre fyldte heurundne Aar, var den utrættelige Flid, der, baaret af en sjelden Energi i Charakteren og en ualmindelig Udholdenhed i Forfølgelsen af ethvert tilstræbt Formaal, i Forbindelse med hiin Lidenskab for at fremme det Sande og Rette, prydede denne tidlig bortkaldte usædvanlig begavede og talentfulde Mands Liv.

Dr. Karup var i Ordets fuldeste Betydning hvad man kalder Autodidact, d. e.: han havde lært sig selv Alt hvad han vidste uden synderlig Veiledning af Andre. Allerede i de Aar, da Alle, der have den Lkke at nyde en videnskabelig Uddannelse, endnu i længere Tid, uden Hensyn til dets farlige Talenter og aandelige Eiendommelighed, maae finde sig i at lade

sig skole og lede af Respecten for Forefatters overlegne Autoritet, tumlede han sig paa egen Haand om i Verden, deels i Conflict med det profaiske Livs forskjelligartede ublide Maagter, deels i Kamp for et Ideal, der i hans daværende Alder endnu kun stod for ham i taagede Omrids. Altfor tidlig paa Grund af ugunstige Forhold overladt til sig selv, og blottet for den Veiledning og aandelige Tugt, som ene formaaer at bevare en med overordenlige Naturgaver udstyret Personlighed for de aandelige Udføielse, som den fra Bevidstheden om store aandelige Evner uadskillelige Selvfølelse i langt høiere Grad er udsat for, end den hos de fleste yngre Mennesker almindelige Mangel paa indre Holdning, naar denne ikke styrkes og ledes af den modne Alders Indsigt og Erfaring; — altfor tidlig henviist alene til sig selv og sin egen Dygtighed, og derfor hjælet af en uimodstaaelig Driivt til at bane sig Afgang til en høiere Stilling i Livet, i hvilken han kunde gjøre sin Dygtighed gjældende, forløstede han sig paa de Opgaver, han satte sig; og, i sin utaalmodige Hast for at naae et Maal, som under disse Omstændigheder aldrig kunde blive ham ret klart, kastede han sig med sin hele energiske Kraft samtidig over de forskjelligste Gjenstande for Varen og Biden, vovede sig tilmed altfor tidlig ind paa Literaturens Enemærker, undervurderede de heraf flydende Misligheder, opirredes ved de Skuffelser og Værgelser, som hans forskjelligte Feilgreb beredte ham, og geraadede tilsidst i Conflict, som gjorde hans Stilling her uholdbar, og nødte ham til for henimod 7 Aar siden at forlade sit Fædreland.

Vi ansee det for en Pligt, ogsaa naar vi tale om de Døde, ikke at lægge Skjul paa deres menneskelige Skrøbeligheder, og bør saameget mindre her fortie dem, som vi finde det netop at være den ligeoverfor Verdens Omdomme beklageligste af den Hedengangnes menneskelige Svagheder, at Klogskab og Verdenserfaring ikke afholdt ham fra at stille dem offentlig til Skue. Derfor kunne vi ikke med Taushed forbigaae de Feilgreb, hvormed han ikke vogtede sig tilbørlig for, at give Personer, der saavel i Talent og Dygtighed, som i moralsk Værd stode langt under ham, velkomne Vaaben imod sig i Hænde.

Vi bedømme naturligtviis ikke noget Menneskes Værd efter Graden af hans aandelige Begavelse; men ligeoverfor de Mange, der gjøre Genialitet og Talent til den udelukkende og useilbare Maalestof for et Menneskes indre Værd, og som i sin Tid toge Dr. K.'s forskjellig Misgreb til Indtægt for alstens tirrende Ytringer af Ringeagt for hans Person, undsee vi os ikke ved

at paaftaae, at de, hvad Talent og Dugtighed angaaer, ville have ondt ved at finde ret Mange, hvis Begavelse var saa omfattende og alsidig som hans; og vi behøve i denne Henseende blot at henvise til den Lethed, hvormed han i sit Livs sidste Aar var istand til at sætte sig ind i en hans tidligere Sønner aldeles fremmed Virksomhed, i hvilken han snart vandt alle Bedkommendes skjonsomme og haddrende Anerkjendelse.

Vi slutte disse Linier med det oprigtige Ønske, at det engang maa kunne siges om dem, der i hiin Tid behandlede denne vor bortkaldte Troesfælde en bagatelle, at deres Liv, i den ovenfor omtalte Betydning og i samme Grad som hans, maa have gjort Fyldest for en lang Tid, og at det derefter maa være til Gavn for dem engang at indgaae til Ro (Eccles. 39, 15)!

Ungarinerforeningen

holder sin aartlige Generalforsamling Fredagen den 15de Mai Kl. 4 i Foreningens sædvanlige Forsamlingslocale.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 8de Mai. 3. Søndag efter Paaste. Den h. Josefs Skjtsfest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 9. M. Gregor af Nazians, Biskop. 10. Ti. Antoninus, Biskop. 11. D. Franciskus af Hieronymus, Bisk. 12. Co. Nereus og Achilleus, Martyrer.
- Fredagen** den 13de Mai. Kirkepatronsfest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 5 Vesperandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Bestandagt med Prædiken. — 14. L. Leo, Pave og Skrifelærer.
- Søndagen** den 15de Mai. 4de Søndag efter Paaste. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 16. M. Johannes af Nepemuf, Martyr. 17. Ti. Paschalis Baylon, Bisk. 18. O. Venantius, Martyr. 19. Co. Petrus Colestinus, Pave. 20. F. Bernardinus af Siena, Bisk. 20. L. Felix af Cantalicio, Bisk.
- Søgnedagsgudsstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-9; Lørdagsten Kl. 5-8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3-9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-9. Lørdagsten Kl. 5-8. — 3 Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 11.

Søndagen den 22de Mai.

1870.

Indhold: De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede. — Augsburgsforeningen. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Tydskland, Schweits.

De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede.*)

(Fortfat fra Nr. 10.)

„Der var engang en Tid, da Europa var eet kristeligt Land, og da een udeelt Christenhed beboede denne Verdensdeel, der udelukkende skylder Christendommens forenende og sammensmeltende Magt den eiendommelige Culturudvikling, der

---

*) Denne saavel som de senere følgende Skilbringer af den kirkelige Spaltningss sande Charakter og Eftervirkninger er en i forkortet Form meddeelt Bearbejdelse af det væsentlige Indhold af et for to Aar siden udkommet anonymt Skrift: „Das Luthermonument zu Worms im Lichte der Wahrheit. Gedanken und Thatsachen zur Beantwortung der Frage: Kirche oder Protestantismus?“ 267 S. 8vo. Mainz 1868. Det vidner om stor Belæstthed og et fuldstændigt Overblik over Begivenhederne, ligesom Forfatterens og andre katholske Skribenters Omdømme om de historiske Facta og disses Betydning og Følger er belagt med en Række af høist interessante Udtalelser af aandrige og almindelig ansete protestantiske Forfattere.

igjennem Aarhundreder har udmærket den fremfor de andre Verdensdele. En stor Fælledsinteresse forbandt de fjerneste Provinser af dette aandelige Rige, og uden store verdslige Besiddelser forenede eet Overhoved store politiske Virkemidler. Hvor velgjørende denne Tilstand var, derom vidner Mængden af fremstræbende menneskelige Kræfter, den harmoniske Udvikling af alle Anlæg, den overordenlige Storhed, som enkelte Personligheder opnaaede baade i Videnskab og Kunst, og i deres Indvirkning paa deres Samtidige i det Hele." Saaledes bedømmer den geniale protestantiske Digter *Novalis* den af Reformationens Tilbedere ved enhver Leilighed forhaanede Middelalder. Naar den kirkelige Eenhed nu længe har været sønderrevet, og Hundreder af større og mindre, indenfor deres egne Grænser i det Uendelige splidagtige Kirkesamfund nu staae ligeoverfor den samme gamle Kirke, da vidner dennes uforandrede Tro og Gudsdyrkelse, i Sammenligning med al denne Foranderlighed og alle andre jordiske Tilfældigheder, med Tidseandens og de verdslige Forholds Umstiftelser, vistnok tilstrækkelig om dens Udspring, Herkomst og Bestemmelse.

Saa ubilligt det imidlertid vilde være, eensidigt at give Reformationens vilde Stormløb mod Kirken og alle de urene Videnskaber, hvis tøileløse Instincter den begunstigede, Skylden for den aandelige Forstyrrelse, der berøver en stor Deel af den nuværende Christenhed de største af alle de Goder, som den jordiske Tilværelse er istand til at bringe den, og saa fornuftstridigt det endvidere vilde være, eensidigt at give enkelte Mennesker Skyld for den Ulykke, at Millioner, der af den guddommelige Biiisdom og Kjærlighed vare bestemte til at finde Hvile i den Tro og det Haab, der ene bringe Opreisning og Fred under dette Livs Trængsler og Strid, ere gaaede aandelig tilgrunde i Tvivl og Mismod: saa kunne vi dog ikke andet end nedlægge den bestemteste Protest mod den i det Foregaaende omtalte Paaastand, der eensidig vil paabyrde Kirken Skylden for denne sørgelige Tilstand, saafremt man ellers er villig til at indrømme dens Sørgelighed. Det er nemlig vistnok sandt,

og Ingen har nogenfinde nægtet dette, at det 15. Aarhundredes kirkelige Tilstande vare meget langt fra at svare til de Fordringer, som det katholske Kirkeideal altid har foreholdt Verden; men dermed er ingenlunde Nødvendigheden af det 16. Aarhundredes Schisma og alle dets Virkninger givet.

At det kirkelige Liv dengang i saare mange Retninger fremviste Misligheder, der gave gyldig Grund til Klager og Anker, det have Kirkens Styrere baade dengang og senere stedse indrømmet; og det vilde, som ovenfor antydet, vare uforligeligt med Troen paa det særlige guddommelige Forsyn, der vaager over Kirken, at mene, at det nogenfinde kunde lykkes menneskelig Vilkaarlighed, imod Guds Villie at bringe Forstyrrelse i Hans Planer og Anordninger for det vigtigste af alle Menneskehedens Antiggender. Vi kunne derfor indtil en vis Gradse erklære os for aldeles enige med dem, der ved enhver Heilighed paa dette Punkt henvise til det guddommelige Forsyn, og appellere til Historiens Dom og de factiske Resultater; thi vi troe, at vare nok saa langt som de fra her at indrømme det Tilfældige nogenstomhelst Ret, men vi have dog endnu mindre nogenfinde været istand til at forlige os med Troen paa Muligheden af, at en saa gjennemgribende Revolution baade i Tankemaaden og i Livet skulde kunne vare et Værk af Gud og en Dom af Gud — fordi Han i sin Tid har tilladt den, og fordi dens Gjennemførelse blev begunstiget af Lykken og Tidsumstændighederne. Det forekommer os derimod at være i god Overensstemmelse med Troen paa, at en høiere Styrrelse her som i Alt har ledet Menneskenes frie Handlinger — at troe, at Gud har tilladt denne Ulykke som en Straf for eller om man vil som en Dom, ikke over den gamle Kirke, men vel over al den Verdslighed og Nedværdigelse af det Hellige, hvori baade Kirkens Styrere og det christne Folk havde gjort sig skyldige, samt at hans Siemed med denne Hjemførelse har været den, at Erkjendelsen heraf skulde bære Frugt i en aandelig Opvækkelse, i en grundig Fornyelse af det christelige og kirkelige Liv. Hertil kommer desuden den Omstændighed, at

Kirkens tidligere Historie indeholder idelig gjentagne Vidnesbyrd om en stedsevarende Reaction i det Skjulte og Enkelte af det i Fortiden i det Hele og Store saa forbausende hurtigt overvundne Hedenstaa. Det kan nemlig med utvivlsom Sikkerhed bevise, at alle de hæretiske og schismatiske Bevægelser, der lige fra Middelalderens tidligste Tider grebe forstyrrende ind i Kirkens Udviklingsgang og antastede den kirkelige Eenhed, vare Eftervirkninger af den ikke tilfulde besejrede hedenske Livsanskuelse. Men, dersom alle disse fjendtlige Elementer, som Kirken saaledes fra det ene Aarhundrede til det andet havde haft at bekæmpe, uden at være istand til at forhindre deres gjentagne Forsøg paa at gjøre deres forstyrrende Magt paa ny gjældende, — dersom de ikke eengang for alle havde faaet Luft i en storartet Explosion: da vilde en usforstyrret og kraftig fortsat Udvikling af den katholske Christendom overensstemmende med det ophøiede Ideal, som den er bestemt til at virkeliggjøre, have været aldeles umulig!

Vi ere saaledes og forsaavidt enige med dem, der ved enhver Leilighed møde os med hiin Henviisning til Nødvendigheden af det Skete, som vi ikke mindre end de ere overbeviste om, at Intet i Verden er i absolut Forstand tilfældigt. Derfor ere vi forvisede om, at det sextende Aarhundredes kirkelige Omvæltning — i Righed med saa meget Andet, som Gud bestikker for at straffe Menneftenes Synder og vække en sunken Tid til et nyt og bedre Liv — tillige har haft den væsentlige Bestemmelse: med eet Slag at fjerne de fjendtlige Magter, som Aarhundredet igjennem havde befængt det kirkelige Liv med usunde og dets fremadstridende Udvikling hæmmende Elementer. Det Sygdomsstof, som i Fortiden havde fundet Næring indenfor Kirkens Omraade, fandt nu en fri Tumlplads udenfor dens Gennemærker; og det storartede Udbrud af de paa eengang løsladte vilde og forstyrrende Kræfter virkede, for at bruge et Udtryk af en berømt Kirkehistoriker, som en Fontanelle paa et tørt Legeme. Man erindre herved: I de første ny Aarhundreder havde de stedse paa ny opdukkende Eftervirkninger af den

hedenste Oldtids Philosophi og den i samme begrundede Betragtning af Guddommens Forhold til Verden tjent til paa de almindelige Kirkeforsamlinger at fremkalde en begrebsmæssig Udvikling af de eiendommelige christelige Forestillinger om Guds Væsen eller om Treenighedens og Menneskevordelsens Mysterier. De efterfølgende Aarhundreder vare deels optagne af Kampen mod Verdensmagtens Angreb paa Kirkens Selvstændighed, deels af Bekæmpelsen af huii Række af hæretiske Bidsfarelser, hvori Hovedelementerne i de første christelige Aarhundreders Kætterier dukkede frem i nye Skikkelser, samt af Bestræbelserne for at overvinde de i det pavelige Schisma begrundede kirkelige Misligheder. Naar da protestantiske Historiefri-vere pleie at kalde hine Middeldalderens Hæretikere tilsammen for Reformationens Forløbere, og forherlige deres fornemste Hovedinger (Valdus, Wicliffe, Hus o. A.) med Benævnelsen af Reformatorer, da indeholder denne Betragtning den fuldstændigste Bekræftelse paa den verdenshistoriske Betydning, vi i det Foregaaende have tillagt Reformationen, som en storstilet Combination af alle tidligere Tidens mod den historiske Christendom og Christendommens katholske eller almindelige Charakter reagerende Retninger. Den var bestemt til ikke blot at befrie Kirkelegemet for de opløsende Sygdomsstofer, der tærede paa dets Kræfter og hindrede dets sunde Udvikling, men tillige til at fremkalde den fuldstændige og sammenhængende Fremstilling af det christelige Værebegreb, hvormed Tridentinerconciliet nu igjennem tre Aarhundreder har betrygget den kirkelige Væreb-ning mod al Misforstaaelse og Forvanskning.

Vi troe at kunne fritage os for al Uleilighed med at modbevise falske Bessyldninger, berigtige Misforstaaelser og gjendrive den Masse forfætlige Opdigtelser om Middeldalderens religiøse og sædetige Tilstande, som den reformativiske Polemik har bragt i Omløb, naar vi strax ved Begyndelsen af denne Fremstilling indrømme vor Kirkes Modstandere Alt hvad de i denne Henseende kunne forlange. Vi tilstaae altsaa, at den kirkelige Disciplin igjennem hele det fjortende Aarhundrede i de fleste Lande

mere og mere flappedes, og at Følgen heraf blev og nødvendig maatte blive en vøgende sædelig Udartning baade i den geistlige Stand og blandt Folkene i det Hele, saavel i de høiere som i de lavere Stander. Men vi undlade ikke at gjentage, at den egenlige Aarsag til disse Misligheder ikke eenfaldigt bør skrives paa Kirkestyrelsens og Kirkens Regning, men fornemmelig maa henføres til de verdslige Magthaveres Bestræbelser for i deres Politik at frigjøre sig for alle Hensyn til Kirken, dens Læve og dens i hele Fortiden anerkjendte Ret til at optræde, magtende og dømmende saavel i Regenternes indbyrdes Stridigheder, som i deres Forhandlinger med deres Undersaatter. Det var Pavemagtens Anstrengelser for at have Kirkens Selvstændighed og forebygge de verdslige Fyrsters eneældige Despotisme, altsaa for en stor Deel Pavernes Bestræbelser for at opfylde en af det kirkelige Hyrdecimbedets helligste Pligter: at beskytte de Smaa, de Undertrykte og Svage mod Overlast og Vold, — det var denne Stilling ligeoverfor Fyrstemagtens egenraadige Overgreb, der foranledigede deres mange Conflicter med denne, og fra Begyndelsen af det fjortende Aarhundrede og til henimod dets Slutning bragte dem i Afhængighed af et enkelt Lands (Frankrigs) Regenter (Paverne residerede i Avignon fra 1309—1378). Maatte den pavelige Værdighed allerede herved synke baade i Geistlighedens og i Folkenes Øine, hvor meget mere, da Følgen af denne Nedværdigelse blev bitterlig for hele Christenheden i det næsten fyrretyveaarige pavelige Schisma! Det laae jo nemlig i Tingens Natur, at andre Fyrster ogsaa vilde gjøre deres Indflydelse ved Pavevalget gjældende. Men, er det en uimodsigelig Kjendsgjerning, at det altid har været en kraftig Haandhævelse af Primatets guddommelige Ret, hvori ethvert Lands Biskopper skulde søge deres Støtte mod Fyrsternes og deres Stormænds Overgreb, saa lader det sig let forklare, at Biskopperne under denne kirkelige Forvirring ikke vare istand til at have deres Uafhængighed og nødte til at læmpe sig efter Omstændighederne; men Virkningerne af

denne Tilstand, saavel paa den lavere Geistlighed som paa Folket, behøve ikke nærmere at udvikles.

Vi forlade da foreløbigt Skyggesiderne af den Tid, vi her betragte, for at glæde os ved Lyssiderne, ved de Vidnesbyrd om sand Fromhed og Samvittighedsfuldhed i Opfyldelsen af det geistlige Overhyrde- og Sjælsførgerembedes forskjellige Pligter, hvorom det Reformationen forudgaaende Aarhundrede har overleveret usorgængelige Mindesmærker til Efterverdenen, ligesom det fremgaaer af samtidige Skildringer af Folkelivet, at den store Mængde af de kristelige Befolkninger vare gennemtrængte af en inderlig og urokkelig Overbeviisning om Kirkelærens Sandhed og guddommelige Befælgning, og at de med pligtmæssig Troskab opfyldte Religionens Forskrifter. Det er ikke mindre en Kjendsgjerning, at Folket i det Hele agtede og elskede baade Sogne- og Ordensgeistligheden, hvor ikke personlig Uværdighed i enkelte Tilfælde forstyrrede det gode Forhold; men Folket vidste i saadanne Tilfælde godt at skjelne imellem Personen og Embedet*). Tænke vi under Indtrykket af disse Tilstande for et Zieblük tilbage paa de ovenfor omtalte Misligheder og Misbrug, da vidner dog vel Intet stærkere for den Sandhed, der ofte nok er fremhævet i Modsetning til Reformationsaarhundredets Bestyldninger — at Kirken baade i det femtende og sextende Aarhundrede allevegne havde Tjenere, og det i et ingenlunde ringe Antal, som havde et skarpt Blik for dens Brost, og, saavidt deres Evne og Indflydelse strakte sig, alvorlig søgte at fremme en bedre Tilstand. Det eenstemmige Raab, der gennem begge de fornævnte Aarhundreder (14. og 15.) gjenlyder fra alle Concilier og Synoder om en kirkelig Reformation paa Hoved og Lemmer (*in capite et membris*) vidner dog vel tilstrækkeligt om, at Antallet af de Mand ingenlunde var ringe, som følte et høiere Kald til at fremme og deel-

---

*) Vi komme herved uvilkaarlig til at tænke paa Modsetningen: Saa alle fra Kirken adskilte Religionsfamsund staaer og falder Alt med Personerne!

tage i en saadan Reformation, og gjendriver tilstræffelig de carikerede Skildringer af Geistlighedens ikke mindre end af Folkets „Uvidenhed, Overtro og Raahed,“ hvormed den moderne Tid behager sig i at møtte sin hovmodig opblæste Selvbeundring.

Vi have liggende for os samtidige Vidnesbyrd om et betydeligt Antal af Biskopper fra Slutningen af det femtende og indtil Midten af det sextende Aarhundrede, der omtale disse som lærde, fromme, i Opfyldelsen af deres Hvirdepligter aarvaague og nidkjære Mænd, besjælede af faderlig Omhu for at fremme deres underordnede Geistligheds baade aandelige og timelige Vel, og navnlig ivrige i Bestræbelsen for at udbrede videnskabelig Sands og fædelig Alvor blandt deres Præstestab. Vi ville eksempelvis blot anføre nogle enkelte af disse Vidnesbyrd.

Johan von Dalberg, Biskop af Worms (1482—1503), omtales som en af sin Tids lærdeste Mand, hvis Fortjenester af videnskabelige Bestræbelsers Fremme vare almindelig anerkjendte. Om Biskop Georg af Speier (1513—1529), der tillige var Hertug i Baiern og rhinsk Pfalzgreve, og allerede i sit 27de Aar blev beklædt med den biskoppelige Værdighed, siges, at streng Alvor, hjærlig Mildhed og oprigtig Fromhed rigelig erstattede hvad han manglede i Alder. Han kaldes en ædel, velvillig og klog Fyrste, en sand Ven af sine Præster, og de Fattiges Talsmand og Belgjører. Grev Wilhelm af Hohenstein, Biskop af Straßburg (1506—1541), en Discipel af den berømte Prædicant Geiler von Kaisersberg, kaldes en med de herligste Egenstaber udstyret Overhvirde, der stod paa sin Tids Høidepunkt saa fuldt som nogen af hans dygtigste Forgængere og Efterfølgere. Biskoppen af Augsburg, Christoph von Stadion (1517—1543), berømmes for sin Værdom, og omtales som en Belynder af Videnskabernes Dyrværd, som en Fader for de Fattige, som en klog og erfaren Statsmand, en trofast Tilhænger af sin Kaiser, som en sand Fredsftifter og modig Forsvarer af den katholske Religion, som en aarvaagen, dydig og ydmyg Biskop, der paa den mildeste, meest overbærende,

Klogeste, bestdedneste, men derhos standhaftigste Maade søgte at forhindre og hæve den kirkelige Spaltning, og gjorde Alt for at tilveiebringe Enighed og Fred i Kirken. Hans Samtidige, den lærde Erasmus, kalder ham for en Prydelse for det tydske Episkopat. Den sidste katholske Biskop i Slesvig, Gottschalk von Ahlefeld (1507—1541), beskrives af protestantiske Samtidige som en Mand, hvis blotte ydre Stikkelse imponerede Enhver, hvis Klogskab, Værdom, aandelige Begavelse og praktiske Dygtighed gjorde ham til en udmærket Prydelse for sit Fædreland. Han var Kantstler for Hertugdømmet Slesvig, og utrættelig virksom baade som Prædicant og i enhver anden Retning af sin Embedsgjerning. Om den sidste katholske Biskop af Schwerin, Petrus Walkow (1508—1516), siger den protestantiske Lærde, Julius Wiggers, i sin meklenborgske Kirkehistorie, at han var en Mand af ringe Herkomst, men af stor Fromhed, Værdom og Forretningsdygtighed. Han var ved mangleaarigt Ophold i Rom bleven fortrolig med alle de Former, hvori den kirkelige Styrelse bevæger sig, og kunde derfor, paa Grund af denne sin Brugbarhed for en omfattende Virksomhed, fra sit fjerne Bispesæde, ved Siden af Forvaltningen af dettes Anliggender, vedblive at tage virksom Deel i hele Kirkens Styrelse. „Større Mand end ham og hans Decan, Dr. Zutpheldus Wardenberg,“ tilføier hans Biograph, „har dette Bispedømme aldrig nogensinde seet. Det var, som om Pavedømmet, idet det tog Afsked her fra Norden, endnu engang vilde aabenbare et Glimt af sin fulde Storhed og Herlighed.“

At disse Mænd, hver i sin Kreds, virkede ivrig for at gennemføre en ægte Reformation i den katholske Kirkes Land, er ikke blot i sig selv indlysende, men stadfæstes af de paalideligste Vidnesbyrd og autentiske Kjendsgjerninger; og vi skulle i det Følgende godtgjøre vor Paastand om hiin Tid i det Hele med Beviisligheder, der for en fordomsfri Betragtning ville yde et Bidrag til at løse den Fortvilelse, hvormed de reformatoriske Traditioner saa utilbørlig længe have bedaaet den menneskelige Vetroenhed.

(Fortfættes.)

Angsgarinsforeningen.

Paa den i forrige Nr. bebudede og den 13de ds. afholdte Generalforfaanling henlede flere af de Tilstedeværende ved Regnskabet's Forelæggelse Opmærksomheden paa Nødvendigheden af, at der tilveiebringes en fastere Orden i Indbetalingen af Medlemmernes Bidrag. Det blev i denne Henseende bemærket, at den i de sidste Aar usforholdsmæssig store Restanceliste viste, at den tidligere Vedtægt, hvorefter det var overladt Enhver at nedlægge sit Contingent i den paagjældende Kirketavle, var mindre hensigtsmæssig; og der blev i Henhold hertil foreslaaet og enstemmig vedtaget følgende Bestemmelser:

1. At alle Medlemmer igjennem Kirketidenden skulle anmodes om, inden næstkommende 1ste Juli at betale deres resterende Bidrag fra forrige Aar, saafremt de fremdeles ville vedblive at være Medlemmer af Foreningen.

2. At for Eftertiden Bidragene for hvert Kvartal, fra 1ste Juli d. A. at regne, skulle opkræves af Kirkebudet.

Man antog nemlig, at den tidligere Betalingsmaade ganske naturlig i Tidens Løb havde foranlediget en Forglemmelse af en saadan frivillig Ydelse, uden at man deraf var berettiget til at slutte, at Interessesen for Foreningens Virksomhed var aftagen, og ventede derfor, at den vedtagne Foranstaltning til Betryggelse af Foreningens Fremtid vilde finde de ærede Medlemmers Paastjønneelse.

Endelig vedtoges ligeledes et Forslag om, at ethvert af Foreningens nuværende og herefter nye tiltrædende Medlemmer skal have Adgang til, efter eget Valg hvert Aar at erholde et af de af Foreningen udgivne Skrifter, samt til for en Tjerdedeel af Abonnementsprisen at købe tidligere Aargange af skandinaviske og katolske Kirketidende.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Angaaende Conciliets tredie Session (s. f. Nr.) meddele vi endvidere Følgende:

Soafrart Helligaandsmessen Kl. 10½ var tilende, ankom den h. Fader, omgiden af sin Hoffstat, og tog efter en kort stille Bøn Plads paa Thronstolen. Efter de af den h. Fader fremsagte Bønner, og efter Aflyngelsen af Litauiet til alle Helige, blev Evangeliet, Matth. 28: „Gaaer ud i al Verden og lærer alle Folk“ etc. forelæst af Cardinal Borromeo, hvorefter den h. Fader istemte Veni Creator, der blev affungen af hele Forsamlingen. Efter de gamle Forstrifter for Caremoniellet skulde for Forhandlingernes Begyndelse Dørene have været lukkede, og alle Uvedkommende have bortfjernet sig; men den h. Fader befalede, at Dørene skulde fremdeles holdes aabne, saa at det kunde staae alle de Fremmede, som Salen kunde rumme, frit for at blive, og gjøres de udenfor staaende Troende muligt at see Alt. Herefter besieg Biskoppen af Fabriano, Msgr. Valentini, Prædikestolen og oplæste, idet han vendte sig mod Paven, det i saa lang Tid forberedte og saa grundig diskuterede Decret om Troen, der bestaaer af en Indledning og 4 Capitler med 18 Canones. Oplæsningen sluttede med det Spørgsmaal: „Høiarværdigste Fader! Bifalder De de Decreter og Canones, som ere indeholdte i denne Constitution?“ Derpaa begyndte den mundtlige Afstemning ved Navneopraab, fra den første Cardinalbiskop til den sidste Ordensgeneral. Kl. henimod 1 var Afstemningen tilende og protocolleret af de apostoliske Protonotarer. Conciliets Secretær, Biskop Fesler, kunde hurtigt overflue Resultatet og meddele den h. Fader samme. Nu indtraadte det høitidelige Dieblif, da Paven forkyndte sin Stadsfæstelse af de eenstemmig fattede Beslutninger. Kjendelig greben af denne Handling's Betydning tilføiede Kirkens alderstegne Ypperstepræst følgende korte Tilstale i det latinske Sprog til de forsamlede Fædre:

„Efterat alle Fædre uden Undtagelte have vedtaget de nylig oplæste Decreter, saa definere Vi i Forening med det h. Concilium disse Decreter og Canones, og stadfæste dem med vor apostoliske Autoritet. I see, ærværdige Brødre, hvor skjont og godt det er med fuld Tillid at særdes i Guds Huus. Vandrer stedse saaledes! Og ligesom vor Herre Jesus Christus paa denne Dag skjænkede sine Apostle Fred, saaledes lyser ogsaa Jeg, Hans uærdige Stedfortræder, i Hans Navn Fred over Eder. I vide, at Freden uddriver al Frygt; Freden tillukker Døret for de Ondes Taler! Denne Fred ledsage Eder alle eders Livs Dage; den vare eders Trøst og eders Styrke

i Livet og i Døden, og endnu mere — den vare eders Glæde i al Evighed!”

Til Slutning intonerede den h. Fader *Tedeum*, som blev sunget i et kraftigt Chor af Forsamlingen. Høitideligheden endte Kl. 1½ med den Apostoliske Velsignelse. Flere fyrstelige Personer og Medlemmerne af det diplomatiske Corps overværede samme.

Saaledes har den lærende Kirke atter aabnet sin Mund for at tale til Folkene med ufeilbar Myndighed. Disse dens første Udtalelser ere, hvad Formen angaaer, uendelig simple, men vidunderlig dybsindige. En Mængde af vor Tids største og beklageligste Bilsfarelser ere her paaviste og angrebne i deres dybeste Rod, en Mængde falske og fordærvelige Anstuelser ere mærkede og fordømte som saadanne. Og disse Conciliet's første Beslutninger ere i denne Session efter en Række af omfattende Discussioner eenstemmig vedtagne af alle den katholske Christenheds tilstedeværende Biskopper. Denne Enighed giver et glædeligt Varsel for Forhandlingernes Fortsættelse. Meningsforskjællighed og Strid vil aldrig saalidt her som under nogen anden menneskelig Forhandling udeblive. Men, naar Kirkens ufeilbare Værcembede taler, er det en høiere Aand, end Menneftets, som raader for Afgjørelsen!

— Den katholske Kirke i Polen. Den h. Stol skal have til Hensigt at erklære Polen for et Missionsland og behandle det overensstemmende dermed, da man troer, at dette vil være det eneste Middel til nogenlunde at standse de russiske Forfølgelser. Herved ophører nemlig Biskopsvalget ved *Domcapitlerne*, og dermed vil enhver Indflydelse paa samme fra den russiske Regjerings Side ophøre. Paven sender nemlig da Missionsbiskopper (apostoliske Vicarer) til de enkelte Diocefer, og disse Biskopper ville da naturligviis blive valgte af de Nationer, som politiske Hensyn nøde den russiske Regjering til at respectere. Det vil saaledes f. Ex. neppe gaae an at sende franske Statsborgere til Siberien, saaledes som Czaren ugenert kan gjøre med enhver af sine egne Underfaatter.

— En officios Artikel fra Wiiden af April advarer alle Katholiker mod at stjanke de i saamange offentlige Blade indeholdte forvanskede Fremstillinger og Tendentstøgne om Conciliet nogen Tiltro. Man har imidlertid her Veilighed til at bemærke, at alle disse lognagtige Forhaanelser, der i de sidste Maanedes ere udslyngede mod Rom og Conciliet, ikke synes i nogen Maade at have formindsket de christelige Nationers Kjær-

ighed til den evige Stad, eller deres Bærfngt for Conciliet, aavidt man i denne Henseende tør drage nogen Slutning af Antallet af de Fremmede, som Paasketiden og Conciliet i dette Aar have ført hertil.

— Erkebiskop Spalding i Baltimore har offentliggjort en Skrivelse til Biskoppen af Orleans, hvori han erklærer Definitionen af Dogmet om den pavelige Ufeilbarhed for en af Omstændighederne paatvungen Nødvendighed; og samtidig hermed have tre tydske Prælater offentliggjort Udtalelser i modsat Retning, nemlig Cardinal-Erkebiskopperne Schwarzenberg og Rauscher og Biskop Hefele, ligesom ogsaa en Franciskaner, Pater Hölzl i München, har udgivet et Flyveskrift til Forsvar for Stiftsprovst Döllinger, som fra flere Sider er bleven meget haardt angreben.

— Anledningen til det ganste enestaaende Optrin i Gen. Congr. af 22de Marts, som den liberale Presse (s. Nr. 9) har udmalet med saa stærke Farver, var, ifølge senere indløbne paalidelige Beretninger, blot den Omstændighed, at Biskoppen af Diacovar tillod sig en Digression, som alle de øvrige Biskopper fandt at ligge udenfor Conciliets Formaal. Under Discussionen om den moderne Tids Hovedvildfarelser bragte han nemlig Protestantismens Forhold til disse paa Tale, og, ved at forsvare denne imod Bestyldningen for, i Logisk Betydning at betragtes som Kilden til Pantheismen, Atheismen og Materialismen, førte han Forhandlingerne ind paa et Gebet, som den store Majoritet af Forsamlingen havde en bestemt Følelse af, burde lades uberørt. Kirken har nemlig eengang (paa Tridentinerconciliet) afgjort sit Mellemvarende med Protestantismen; og det Thema, som her bragtes paa Bane, var i den Grad disputabelt, at dets Drøftelse kunde føre ind i Vidtløftigheder, som den rette Tact for, hvad der er det nærværende Conciliums Opgave, bød at undgaae. Om Protestantismen logisk eller blot factisk maa erkjendes for Ophav til disse Vildfarelser, er nemlig practisk uden Betydning.

Aarsagen til den store Sensation, som hine Yttringer fremfaldte, var den Omstændighed, at den præsiderende pavelige Legat tovede med at kalde Taleren til Orden. Dette gjorde han imidlertid strax efter de stedfundne Mishagstytringer. Han bemærkede, at Protestanterne slet ikke vare nævnedes i Schemaet, og at Dommen over det paagjældende Punkt var Conciliet uvedkommende. En fransk Correspondent tilføier, for at fremhæve, hvor langt det er fra, at Nidkjærheden for at have en Mening, enten fra den ene eller den anden Side gjør noget

Skaar i den broderlige Gendragtighed mellem Kirkens Overhyrder, at man Dagen efter saae den sydslaviske Biskop forhandle saa venstabeligt med sine Colleger, at Ingen skulde ahne, at der var foresaldet det Mindste imellem dem.

— Efterat en romersk Correspondance til Mainzer-Journal for nogle Uger siden — med Hensyn til de i „Augsb. Allg. Ztg.“ indeholdte „Romerske Breve om Conciliet“ — havde omtalt det som en almindelig Mening, at disse Meddelelser maatte hidrøre fra Kredse, der stode i noie Forbindelse med en eller anden af de udenlandske Diplomater, og man i denne Retning havde gjort tidligere paa Apostaten Dr. Pichler og hemmelige russiske Forbindelser, og siden paa en katholisk og en protestantisk Theolog, der stode resp. det bairiske og preussiske Diplomati nær (s. d. Bl. Nr. 9), har det i Paris udkommende Blad „Memorial diplomatique“ senest bragt den Efterretning, at det romerske Politi endelig har opdaget, at det bairiske Gesandtskab ved en mindre haderlig Forstaaelse med Satterne i det apostoliske Trykkeri stadig er kommet i Besiddelse af Correcturarkene til de Conciliet forelagte Schemata. Denne mærkrådige Fremgangsmaade tilskrives dernaest den forrige bairiske Ministerpraesident Fyrst Hohenlohe. Efterat den apostoliske Nuntius i München i den h. Faders Navn har besvaret sig over denne Udfærd fra det bairiske Gesandtskabs Side, har „Augsb. Allg. Zeit.“ imidlertid afgivet den Erklæring, at hverken Grev Tauffkirchen (den bairiske Gesandt i Rom) eller den bairiske Regjering nogeninde har tilstillet det nogen Meddelelse om Conciliets Forhandlinger!

— Høitidelighederne i Paaskeugen*), som hvert Aar drage tallose Fremmede til Rom, forhoiedes iaar ganske særdeles ved Conciliesædrenes Deeltagelse i samme. Paa Palmesøndag uddeelte den h. Fader de indviede Palmer, foruden til Cardinalerne og til Hertugerne af Parma og Modena, ogsaa til Patriarkerne, Primaterne og til 20 Erkebiskopper og Biskopper, der af Conciliet vare udvalgte til dets Repræsentanter. Cærimonimestrene uddeelte dem til de øvrige Biskopper. Forastenen for Skærtorsdag bivaanedes en Forsamling af c. 60,000 Fremmede og Romerske Aftengudstjenesten i St. Peter. Det pavelige Capel gjorde sin verdensberømte Dugtighed al Vre. Det udførte Lamentationerne og Miserere saaa mesters-

*) Denne Efterretning maatte udtages af f. Nr.

ligt, at Enhver maatte føle sig dybt greben af disse alvorlige Toner. Paa Skærtorsdag assisterede Paven ved den store Høimesse, som Cardinal-Decanen celebrerede, og efter samme uddelte han fra Peterskirken Balcon (Loggia) den pavelige Velsignelse, som ligeledes uddedes paa Paaskefondagen. Mere end 100,000 Mennesker modtog den knælende paa den store Plads, og besvarede den med det begejstrede Tilraab: Leve Pius! Derefter fandt som sædvanlig Bespiisningen af de tretten Apostle (13 Præster) ved den h. Fader Sted. Hans Udseende bar i det Hele Præget af den sædvanlige Livlighed og Velbefindende, medens det dog ikke kunde undgaae de Tilstedeværendes Opmærksomhed, at han tilsidst følte sig angreben af denne Dags langvarige Anstrengelser. Paa Langfredag gjorde den h. Fader Begyndelsen med Crucifixets Tilbedelse, og efterfulgtes af Cardinalerne, Biskopperne og de øvrige Tilstedeværende. Paaskeløverdage fandt de paa denne Dag sædvanlige rituelle Functioner Sted, som ligeledes bivaanedes af en Mængde baade geistlige og verdslige hvilstillede Personer.

Tydskland. Fra Eisenach meldes, at det i f. M. paa Wartburg forsamlede Repræsentantskab for den saakaldte Protestantforening vedtog at afholde den femte tydske „Protestantentag“ i næstkommende September eller October Maaned i Darmstadt. Paa Dagsordenen stillede: 1. Tydske Opgaver ligeoverfor det romerske Concil og Jesuiterordenen (!); Referent: Geheimeraad Dr. Bluntschli af Heidelberg. 2. Protestantiske Opgaver for de evangeliske Landskirker ligeoverfor Pavedømmet (!); Referent: Professor, Dr. Baumgarten af Mosock. Tillige blev et af denne sidste Notabilitet forfattet Opraab til det tydske protestantiske Folk vedtaget med Beslutning om dets Udbredelse igjennem Dagspressen. Man seer, at disse Herrer ikke blive trætte af at raabe i Luften og slaae i Vandet!

Schweits. Intolerance. Frimureriet udøver i Schweits en ganske uhort Samvittighedstvang. I Thurgau, hvor Katholikerne ere i Minoritet (22,000 mod 67,000) har Regjeringen samtidig med Indførelsen af Blandingskoler, berøvet dem deres Skolelegater; og da de derefter, for at kunne forskaffe deres Børn en katholsk Opdragelse, gjorde Forberedelser til, paa egen Bekostning at oprette katholske Skoler, vilde man ikke tillade dem dette. Man seer heraf, hvad man har at vente, saafremt denne Logoliberalisme skulde vinde et uindskrænket Herredomme. — Fremdeles: I Bern ere alle Jesuitmissioner

forbudne, saavel som enhver Virksomhed af denne Ordens Medlemmer paa Underviisningsfagets Enemærker.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 22de Mai. 5. Sondag efter Paaske. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Forlæsning. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 23. M. Anjelmus, Biskop. Første kirkelige Bededag. 24. Ct. Maria „de Christnes Hjelp.“ Anden Bededag. 25. O. Gregor VII., Pave. Tredie Bededag. Paa disse tre kirkelige Bededage holdes i Sct. Ansgars Kirke om Form. Kl. 9 en høitidelig Messe, hvorfor den stille h. Messe Kl. 8 $\frac{1}{2}$ bortfalder.
- Torsdagen** den 26de Mai. Jesu Christi Himmelfart. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Festeandagt med Te Deum. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Aften Kl. 6 Festeandagt med Prædiken. — 27. F. Magdalena af Pazzi, Jomfru. 28. L. Fidelis af Sigmaringen, Bekj.
- Søndagen** den 29de Mai. 6te Sondag efter Paaske. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Missionsandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Aften Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 30. M. Ferdinand III., Konge. 31. Ct. Angela af Mexici, Jomfru. 1. Juni. O. Philippus Neri, Bekj. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Messe for Ansgariusforeningens Medlemmer. 2. Co. Octav af Christi Himmelfart. 3. F. Hermenegildus, Martyr.
- Fredagen** den 3die Juni. Broderstab til Jesu guddommelige Hjerte. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Messe; Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Broderstabsandagt. — Paa denne Dag holder „Foreningen for den evige Tilbedelse“ sine sædvanlige Bebetimer.
- Løverbagen** den 4de Juni. Vigilie til den h. Pintsefest. Faste dag. Kl. 8 Prophetiernes Læsning; Døbevandets Indvielse; Vitani til alle Helgener; Høimesse.
- Søgnedagsgudsstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{2}$. Striktemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagstuen Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 5—9. — I Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8 $\frac{1}{2}$. Striktemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagstuen Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholisk Kirketidende“, udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosserer G. B. Vohrer, Gøtthorssgade Nr. 5, og i alle Boglader; i de danske Stater: paa de kgl. Postkontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 12.

Søndagen den 5te Juni.

1870.

Indhold: De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede. — Fremtidsmoralitet. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Østerrig, Rusland, Kjøbenhavn.

De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede.

(Fortfat fra Nr. 11.)

Vi have ved Valget af disse Exempler indskrænket os til Tndskland, fordi dette Land var Reformationens Bugge, og fordi denne sidste jo begrundede sin Ret til at omstyrte hele den kirkelige Samsundsbygning i den formentlige Udartning af Alt hvad der hørte til Kirkevasenet og Kirkestyrelsen netop i dette Land. Naar det da i Modsatning hertil historisk kan godtgjøres, at Tilstanden baade i Geistligheden og blandt Folket var langt fra at vare faa fordærvet og trøstesløs, som man har vant sig til stedse at ondtale den, da tillade vi os at mene, at ethvert tænkende Menneſte, om han end lige fra Barndommen af har været omsummet af de foromtalte tankeløse Ranser om Misbrug og Udartning, om Forvanstning af den apostoliske Christendom etc., maa faae en stærk Mistanke om, at det var noget ganske Andet, end Vængsel efter en virkelig religiøs-sædelig og kirkelig Reformation, der laae til Grund for den tilsigtede Tilintetgjørelse af den katholske Christendom. Til

nderligere Bekræftelse herpaa skulle vi anføre et almindeligt Vidnesbyrd af en i sin Tid høit anseet Mand, der levede og skrev i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede, nemlig Jacob Wimpfeling *). Hans Udtalelser om de daværende Tilstande for tjene saa meget mere Opmærksomhed, som han netop var en af dem, der klagede stærkest over Alt hvad der med Føie kunde være at udsætte paa Geistlighedens Duellighed og sædelige Holdning.

Forinden vi anføre hans Ord, tør det maaffec ikke være overflødigt at bemærke, at der aldrig har været nogen Tid, fra hvilken man ikke har hørt Klager over sædelige Udskielser og Mangel paa religiøs Alvor; og man vil, Alt seet fra et christeligt Standpunkt, uden tvivl give os Ret i den Paastand, at det — saaledes som Verden nu eengang er — altid taler til Fordeel for en given Tid, at der i den findes Mænd, der alvorligt revse dens Daarligheder. Thi Forkertheder er der altid og overalt, selv i de bedste Tider og under de heldigste Omstændigheder, nok af i denne Verden. Men, hortest der fra saadanne Tider aldrig nogen Klage over mennefskelige Daarligheder, da vilde dette være et sikkert Tegns paa en begyndende Tilbagegang. Vee derfor den Slægt, hvis Anførere og Ordførere ikke finde noget at udsætte paa dens Færd, men idelig fylde deres Samtids Øren med Lovtaler over dens og deres egen Fortræffelighed! „Seg kjender, siger Wimpfeling, Gud veed det, i de sex rhinske Diocefer (Constanz, Basel, Straßburg, Speier, Worms og Mainz) mange, ja utallige Sjælesørgere af den verdensgeistlige Stand, udrustede med rige Kundskaber, navnlig for Sjælesorgen, og udmærkede ved sædelig Reenhed. Jeg kjender saavel ved Kathedraler som ved Stiftskirker udmærkede Prælater, Kaniker og Vicarer, — jeg siger ikke faa, men mange saadanne Mænd af det meest uplet-

---

*) Han er fornemmelig bekendt af et Skrivt om Skolevæsenet og af en værdifuld Monografi om Pariseruniversitetets berømte Rantsler Johannes Gerçon.

tede Rygte, og fulde af Fromhed, Ydmngthed og Gavnildhed mod de Fattige.“ Og paa et andet Sted taler han om „de mange Sønner af de meest ansete Borgere, der ere hædrede med den theologiske Doctorværdighed, og som i mange Diocesser i Tydskland forestaae disses Sognekirker. Lad der end forhen have været Mangel paa saadanne, men nu omftunder see vi — Gud være takket for den her i Tydskland opfundne Bogtrykkerkunst — et saagodtsom daglig veyende Antal lærde Mand optræde blandt dem, hvem Sjælesorgen til stor Nytte for Folket er anbeforet.“

At det fremdeles langt fra stod saa daarligt til med Klostrene, som det sædvanlig foregives, derom er Luther selv et talende Vidne. Han var en alvorlig, from og i sædelig Henseende reen Munk med Sands for videnskabelig Forstning, saalange han levede i sit Kloster, hvor han efter sit eget Vidnesbyrd ikke saa eller lærte Andet end hvad der var godt. Men af saadanne velordnede Klostre gaves der utallig mange i de tydske Lande, og det er en grov Usandhed, hvad der ved utallige Veligheder fra protestantisk Side er sagt, at denne Tids baade Ordens- og Verdensgeistlige ikke bestilte Andet end at læse Messe, at de levede i Lediggang, og saagodtsom aldrig forkyndte Guds Ord, eller saa at sige „aldrig prædikede“. Hvad Klostrene angaaer, da er det vist, at Luther aldrig saasnart havde begyndt sin reformatorske Virksomhed, og udsendt sine lidenskabelige Declamationer mod Klosterløvterne over hele Tydskland, før Alt fik et andet Udseende i Klostrene, end det før havde havt. Efter denne Tid kom det unægtelig til at see ilde ud i Klostrene. Men den, som herfra vilde drage en Slutning tilbage til Klostrernes moralske Tilstand før Aaret 1520, han vilde tage meget feil. Vel gaves der hist og her udisciplinerede Klostre, hvori der herskede Lunkenhed og Letfærdighed; og det følger da vel af sig selv, at det nye Kjødets Evangelium gav disse et velkomment Paaskud til at bryde alle Skranker for Videnskabens vilde Nyster. Men det er ikke mindre vist, at mange indtil da velordnede Klostre demoraliseredes ved Luthers

ophidsende Skrifter, samt ved hans og hans Benners Exempel. Den oprørende Appel til de menneskelige Videnskaber, som kaldte det Gode Ondt og det Onde godt, den forsejler i en gjærende og revolutionær bevæget Tid aldrig sin Virkning; og man forglemte ikke, at Luther erklærede det, at bryde et Løfte, som efter Datidens Betragtning gjaldt for det helligste af alle Løfter, for noget Godt, Fromt og Evangeliskt, og den samvittighedsfulde Opfyldelse af Klosterløfterne for „Synd og Ugudelighed“, for „Gudsbespottelse“, for „Oprør imod Kristus“. Klostrene bleve altsaa først moralsk ødelagte ved Luthers reformatoriske Virksomhed!

Hvad dernæst Forkyndelsen af Guds Ord angaaer, kunne vi her henvise til en protestantisk Vard i vor Tid, der har gjort Middelalderens Præke- og Underviisningsvæsen til Gjenstand for et omfattende Specialstudium, nemlig Pastor Gessken *) i Hamborg, som i denne Henseende giver et Billede af hine Tider, der er meget forskjælligt fra hiin almindeligt udbredte falske Indbildning desangaaende. Han siger nemlig: „Den Omstændighed, at vi kun have forholdsviis ikke mange trykte tydske Prædikener tilbage fra det femtende Aarhundrede, bør ikke forlede os til den Slutning, at der i hiin Tid overhovedet kun sjældent skulde være bleven prædikeret i Folkenes eget Sprog, og navnlig her i Tyskland. Man er meget mere, efter en upartisk Vurdering af alle Vidnesbyrd, berettiget til at slutte, at der i hiin Tid er prædikeret i det mindste ligesaa hyppigt som i vore Dage, samt at det alvorligt indskærpedes alle Christne som en Pligt at overvære Prædikenen. Geiler prædikede ofte hele Rækker af Dage efter hverandre. I alle Skriftepeile fra hiin Tid bliver Forfømmelsen af Prædikenen betragtet som en stor Synd, ja, saa fremt den maatte finde Sted af Ringagt, som en Dødsynd.“ Samme Forfatter godtgjør ligeledes, at den religiøse Folkeunderviisning (Katechesen) blev dreven med stor Iver, og at

*) „Bilberkatechismus des fünfzehnten Jahrhunderts“. Leipzig 1855.

Folket i det Hele blev vel underviist i sin Christendom. Under saadanne Omstændigheder kan det dog vel ikke have været saa flet bevendt med christelig Sands og christeligt Liv, som man saa ofte har paaftaaet. Den nysnævnte Geiler af Kaisersberg (1445—1510) prædikede i en Række af Aar med stort Bifald i Domkirken i Straßburg, hvor hans talrige Tilhørere hørrede ham med at opføre en pragtig Prædikestol, om hvilken store Skarer samlede sig hvergang han betraadte den. Hans talrige Prædikener, af hvilke flere store Samlinger bleve trykte ikke længe efter hans Død, ere for det meste skrevne paa Latin, men holdte paa Tydsk i et saa karakteristisk og livligt Sprog, at de med deres levende ud af Livet grebne Billeder og ved disses varme og friske Farve ganske gjøre Indtryk af extemporerede, om end vel gjennemtænkte Foredrag. Han var derhos en lærd Theolog og havde, før han i Straßburg optraadte som Prædicant, været theologisk Professor i Freiburg. Samtidig med ham udøvede den tydske Franciscaner Pelbartus en stor Indflydelse som Bodsprædicant, ligesom Franciscaneren Michael Menot († c. 1510) i Paris, og den berømte og ualmindeligt begavede Dominicanermunk Hieronimus Savonarola (1452—1498) i Florenz, og hans Ordensbroder Gabriel Barletta (c. 1470) i Neapel.

Vi skulle i denne Forbindelse endnu omtale to i Tiden lidt ældre navnkundige Mænd, den italienske Missionsprædicant Giovanni Capistrano, og Bodsprædicanten, den spanske Dominicanermunk Vincenz Ferreri. Efter i 25 Aar utrættelig at have modvirket Udbredelsen af de svarmeriske Secter, der under Navn af Fraticelli (d. e. mindre Brødre) dengang toge Overhaand i Øvreitalien, blev Capistrano af Pave Nicolaus V. sendt som pavelig Legat til Tydskland, for at modarbejde de husfittige Bildfarelser og begejstre Tydskerne for et Korstog mod Tyrkerne. Han nød overalt den ærefuldeste Modtagelse. Uagtet han ikke kunde tale Tydsk, men maatte holde sine Prædikener paa Latin, og derfor betjene sig af en Tolk, som stykkeviis overfattede dem, flokkedes Folket om disse under aaben

Himmel, paa Gader og Torve holdte Prædikener, og lyttede opmærksomt hele Timer igjennem til hans Taler. Hans hele Optræden og Person mindede om det gamle Testaments Propheter. Saaledes virkede han i Prag, Wien, Breslau, Krakau o. fl. St., og vakte overalt, men fornemmelig i Wien, en overordenlig Begeistring. Da det imidlertid ikke lykkedes ham, paa Rigsdagen i Frankfurt (1455) at bevæge de tydske Fyrster til et Korstog mod Tyrkerne, vendte han sig umiddelbart til Folket, og samlede en stor Hær af Frivillige, som han førte til Ungarn, og med hvilken han væsentlig bidrog til at undsætte Belgrad, som blev beleiret af Tyrkerne. Disse bleve slagne, men ved de med Feltlivet forbundne Anstrengelser havde Capistrano paadraget sig en ondartet Feber, som ikke længe efter foraarjagede hans Død (1456). Hans Grav blev siden et Balfartstæd, hvor mange Enge skulde have fundet Helbredelse, og han blev canoniseret af Pave Alexander VIII. (hans Fæst feires den 23de October). Den anden af disse to Mænd, Vincenz Ferreri (1356—1419), var sin Tids meest udmærkede Prædicant. Han var begavet med en saa henrivende Veltalenhed, at hans Prædikener førte flere af Datidens haretiske Secter tilbage til Kirken; og da han var en lærd Theolog, havde han, ligesom Geiler, været Universitetslærer, førend han begyndte sin Virksomhed som Bodsprædicant. Efter i nogle Aar at have opholdt sig i Sydfrankrig — hvor han, ganske afdød fra Verden, udelukkende levede for gudelig Betragtning — gjennevandrede han fra Aaret 1398 og lige til sin Død Spanien, Frankrig og Italien i alle Retninger, ja var i Aaret 1406 endog i England. Han talte de forskjællige Tungemaal, hvori han baade foreholdt sin forfærdede Samtid*) Guds Straffedomme over

---

*) I hele den sidste Halvdeel af det 14. Aarhundrede rasede den ødelæggende Pest, som kaldes den sorte Død, over en stor Deel af Europa. Det var da en overalt udbredt Mening, at Verdens Ende nærmede sig. Hertil kom gjentagen Hungersnød og Frygt for Tyrkerne og Mongolerne (Tamerlan). Denne Tilstand fremkaldte allevegne

Synden, og henviste de Bodfærdige til den guddommelige Barmhertigheds forsonende og tilgivende Kjærlighed, saa flydende, og ethvert af dem med en saadan Virkning, at hans Samtid heri saae et guddommeligt Underværk; det var nemlig en almindelig Mening, at dette vilde været umuligt, dersom Gud ikke i ham paa ny havde opvaakt den Tungemaalenes Gave, som var fornøden for den apostoliske Forkyndelse af Evangeliet, og uden hvilken man ligesaa tidt kan tænke sig den europæiske Folkeverdens første Omvendelse til Christendommen ved Prædicanter fra andre Lande, der vare ubekjendte med dens forskjellige Sprog. Denne fromme Mands selvfornægtende Liv havde en saa iøinefaldende Lighed med Christi jordiske Vandel, at han ved sin Ankomst til Bannes blev modtagen af denne Byes jublende Beboere med det Tilraab: „Befignet være den som kommer i Herrens Navn!“ Og saa hans Navn pranger, omgivet af uforgængelig Glæde, i Fortegnelsen af Kirkens Hellige, og hans Festsdag fejres over hele Kirken den 5te April.

Vi have anført de to sidstomtalte Mænd som Exempler paa Tilstanden i det foregaaende (14de) Aarhundrede, og kunde anføre en Række af lignende Exempler fra tidligere Aarhundreder paa lærde Theologer og folkelige Prædicanter i de for-

---

en levende Følelse af Syndigheden, der mange Steder indartede til en Wildfarelse, der streb mod Kirkelæren. Man troede — under Ringagt for Sacramenterne og den offentlige Gudsdyrkelse — ved Selvpinskler, navnlig Subflettelse, at kunne forjone Guds Bredde. Havernes og Fyrsternes Foranstaltninger for at undertrykke de Udsteielsler og al den vilde Uorden, hvormed „Flagellanternes“ Processioner grebe forstyrrende ind i den offentlige Orden, gjorde det Onde kun værre. Det var under disse sørgelige Forhold, at det lykkelige Vincenz Ferreri alene ved Ordets Magt, ved Mildhed og klog Overbærenhed at tilbagetrænge de hæretiske Elementer i denne Bodssiver, og føre de Forvildede tilbage til Kirken, samt trøste alle Syndere ved at foreholde dem, at ydmyg Hengivelse i de guddommelige Tilstiftelser er mere fortjenstlig for Evigheden, end alle vilkaarligt ubtænkte Bodssøvelser.

stjællige Folks Modersmaal, som udøvede en overordenlig Indflydelse paa deres Samtid, for dermed at godtgjøre, at hverken Theologiens Studium eller Prædikenen forsømtes i Middeltalderen enten i Tyskland eller noget andet Sted. Men Tilstanden i Tyskland i den nærmeste Fortid bliver altid Hovedsagen ved Burderingen af den saakaldte Reformations Idrætter; og, kan det godtgjøres, at den ingenlunde hverken i og for sig, eller mere end noget andetsteds — thi Misligheder og Misbrug findes overalt, hvor der gives Mennesker — retfærdiggjorde et saa voldsomt Forsøg paa totalt at fortrænge den gamle Kirke og satte en aldeles ny istedetfor samme, da vil dette Spørgsmaal i dets Heelhed og Almindelighed fyldestgjørende være klaret.

Hermed paatrænger sig nemlig uvilkaarlig et andet Spørgsmaal: Hvoraf kom det dog, at f. Ex. hverken Frankrig, et af de største og meest i Civilisationen fremskredne europæiske Lande, eller Italien, det Land, som fremfor alle havde meest Anledning og bedst Leilighed til ret i Nærheden at see og anstille Betragtninger over de Misbrug, der havde indfneget sig i Kirkestyrelsen, — at intet af disse Lande gav Signalet til den kirkelige Omvæltning? At dette ikke først lød i noget af disse eller i noget af de øvrige katholske Lande? Hvori havde det sin Grund, at det magtige Opraab til en gennemgribende Revolution i hele den kirkelige Samfundsorden ikke blot i Tyskland, men over hele Christenheden, hverken strax eller i de følgende Tider fandt Gjenklang i noget af disse Lande? Det var kun det lille Schweits, som var saa lykkeligt at eie en Mand, der efter sin egen Mening var endnu langt klogere, end den wittenbergste Reformator, ja som endog fordristede sig til at gjøre Fordring paa Prioritet med Hensyn til den reformatoriske Tankes Originalitet! Men ikke desto mindre er det bekjendt nok, at den protestantiske Tankegang i Tyskland, i Medfør af sin forfangelige Indbildning om et aldeles uimodsigeligt Supremati i Aandens Verden, har — med en mærkvaerdig Overseer af den Kjendsgjerning, at c. 20 Millioner Tyskere have holdt fast ved den katholske Tro — vant sig til at betragte sig selv saavel i religiøs, som

i alle andre Henseender, som Jordens Lys og Salt! Og det er ikke mindre vittterligt, at de smaa Folk i det skandinaviske Norden, som i en Haandevending, uden at vide, hvad man havde for med dem, lode sig protestantisere af tydske Eventyrere, siden have søgt Erstatning for den dem underfundig frarannede katholske Christendom i hiin hovmodige Indbildning om, at det wittenbergiske Lys har havet dem saa hoit op i Aandens og Oplysningens hoicste Regioner, at de ere blewne langt klogere paa Evigheden, end de store katholske Nationer, som endnu bekjende den gamle Kirkes Tro! Alt dette forholder sig desværre saaledes; men vi tør dog maaskee haabe, at en uheldet Betragtning vil erkjende os berettigede til at afvise alle den Slags factiske Tilstande som Beviser for hvad der i og for sig er sandt og begrundet i en hoiere Ret; thi Gud tillader meget her i Verden, som Evigheden underkjender og fordømmer. Fordi det katholske Tydskland og Skandiuavien længe har solet sig i den forfængelige Indbildning, at hore til den lille udvalgte Minoritet i Aandens Verden, der, tiltrods for den nærværende Usandskhed og den kommende Tids Usikkerhed, har sikkert garanterede Privilegier paa Fremtiden og et ganske farligt Monopol paa Evigheden, derfor kunde det dog gjerne være muligt, at Evigheden kunde dømme heel anderledes! Thi der staaer efter vor ringe Formening Intet i lavere Cours end en saa anmassende Forfængelighed, der iøvrigt forekommer os at være en kummerlig Erstatning for al den politiske Kammer og Glendighed, som i det mindste for vort Fædrelands Bedkommende altfor længe har været en Tilgiot til den lange Seilads igjennem mere end tre Aarhundreder i den sachske Kirkeforbedrings og den dermed forbundne tydske-protestantiske Udviklings Kjølvand! Vi holde naturligtviis paa de katholske Nationers Krav paa ogsaa at være Mennesker og Christne, og kunne ikke andet end forundre os over, at den bedre Deel af det protestantiske Publicum taaler de idelig ved enhver Leilighed gjentagne Ordgyderier om den Bankundighed, Dvertro og Dumhed, der skal være et Tilbehør til den katholske Religion,

den aandelige Formørelse, der i alle Retninger skal være ud-
bredt over de katholske Folketjerd i Sammenligning med det
Lys, Klarhed og Fremstødt, som skal være den protestantiske
Verdens udisputeerlige Arvelod! Dog — vi ville her ikke
foregribe hvad der senere i et langt større Omfang vil frem-
gaae som Resultat af de Kjendsgjerninger, vi i det Følgende
endvidere skulle fremdrage.

(Fortjætted.)

Fremtidsmoralitet.

Foreningen „Fremtiden“, som gjør sig til Opgave at ud-
vikle Sandfen for de skønne Kunster, og tillige i materiel Hen-
seende at befordre deres Dyrkers Interesser, udgiver i dette dob-
belte Formaaes Tjeneste bl. a. en Nytaarsgave, hvis meget blandede
Indhold kan ansees for et Prøvefort paa den yngre i Litera-
turen hidtil mindre berømte, men i Henseende til Fremtidsfor-
haabninger overordenlig lovende Generations æsthetiske Qualifica-
tioner. Da denne Nytaarsgave uden tvivl tæller et stort Antal
Læsere, der stjanke dette Foretagende ikke mindre Opmærksomhed,
end Foreningens aarlige Carneval, da det endvidere vilde være
en stor Fornærmelse mod disse Læsere noget Dieblit at tvivle
om, at de i enhver Henseende befinde sig i Niveau med det
moderne Fremstødts Smag og Dannelse, tør man vistnok af
de Præstationer, der her bydes et saa udsøgt Publicum, uddrage
en Slutning om, hvad der i intelligente og æsthetisk dannede
Kredse nuomstunder gjælder for aandrigt og piquant.

Det er kun en ganske lille Partikel af dette interessante
pøle mæle, der foranlediger os til at redde nogle Ytringer fra
Førglemmelse, der vel ingenlunde i vor Tid ere et Særshyn,
men som dog maae kaldes meer end almindelig betegnende for
den moderne Blaserthed, der ved enhver Leilighed gjør sig vigtig
med at neddrage Alt, hvad der deels i sig selv er ophøiet, deels
i det mindste af en stor Deel andre Mennesker ansees for at
være det, i Bespottelsens Dynd. Man sætter en Ære i hvad
tidligere alle bedre Mennesker have skammet sig baade for sig selv
og Andre ved at fornemme en Nørelse af, eller kun føle en

Fristelse til at gjøre latterligt. Derfor seer man nu, at den nuværende yngre Slægt har bragt det saa vidt i denne Retning, at den med sandt Velbehag blotter sin indre Skændsel for al Verden. Det at gjælde for vittig, Forvisningen om, at Spotten, i samme Grad som dens Raadhed og Frakthed potentiéres, er sikker paa at gjøre Lykke hos Læsere, hvis æsthetiske Dannelse culminerer i samme, for alle Indtryk af det Reene og Ophoiede totalt afstumpede Følelseshed, — denne pjaltede Forfængelighed er bleven et saa fremtrædende Ingrediens i visse aandelig enerverede Bæfeners hele Eksistens, at det som sagt fortjener at noteres som et Bidrag til den nuværende Tids Charakteristik.

Man læser da i bemeldte Nytaarsgave blandt Andet en Række af Reisebreve fra Italien, underskrevne „Caralis“ — alle tilhobe fulde af de flauc, søgte Vittigheder om dette Lands Tilstande og Beboere, som man er saa vant til at see fra de tallose Tourister, der vælge dette Gebet til Tumleplads for deres aandrige Sagttagelser. Iblandt disse sidste læses i et Brev fra Benedig nogle Bemærkninger om den „katholske Messe“, som Brevskriveren kjendelig anseer for et non plus ultra af Vid og Lune, men som upaatvivlelig af ethvert daa net Menneske, han være selv nok saa blottet for al religiøs Følelse, vilte befindes at være yderlig flauc og dumme, og derhos saa raae og gemene, at det ikke kan falde os ind at besudle vort Blad med fuldstændig at gjengive dem, naagt det Hele kun udgjør een trykt Side. Vi vilte blot meddele saa meget, at Læsere kan slutte sig til Næsten. Efter en Indledning paa to Linier, der lyder saaledes: „Jeg troer ikke at Nogen, som uden selv at være Katholik, for første Gang divaaner en katholsk Messe, vil kunne værge sig for Forargelse,“ sammenlignes Alteret i en katholsk Kirke med alle dets „Snurrepiberier“ — med det Bord, hvorpaa Taftenspillere have deres „Apparater“ opstillede. Præstens Fremtræden for Alteret bringer da Touristen „uvilkaarlig“ til at tænke paa „den store Trolldands“ Optræden for Publicum. „Ouverturen er forbi, og Klokkeringning tilkjendegiver, at Forestillingen begynder. Med stor Nøiagtighed bringer han sine Sager i Orden etc.“ Efter en videre Beskrivelse, hvis Vittighed giver sig Luft i Udtryk som „allehaande Figurerier“, „Trolderi“, „Hokus-Pokus“, „Trolderi Altsammen“ — og vi tilføie om disse Udtryk: Altsammen meget smukt og vittigt i en Gadedrengs Mund — slutter den aandrige Sagttager med de Ord: „For den uvidende Masse kunne slige Kunstner jo være meget gode, men enhver Anden maa, synes mig, vende sig bort med Afstj

etc." At en saa skarpsynet Kritiker ikke kan forlade dette Thema uden et Par smaa Excursjer om Skriftemaalet og „Afladsvæfenet“ følger af sig selv. Han vil have seet Opflag paa Kirkedørene, som i denne Henseende „indeholde meget fristende Tilbud,“ ja endog „et, der siger Sparto til alle de andre, idet det paa meget moderate Vilkaar tilbyder Syndsforladelse (!) for hver Dag i hele Aaret — det er jo næsten under Indkjøbspriis!“

Saaledes vover den moderne Cynisme her i det lille Danmark at spotte en Handling, der er det religiøse Livs højeste Helligdom hos den langt værveiende Deel af Verdens civiliserede Folk — at haane en Religion, der har udviklet Charakterer og fremkaldt Handlinger, der ville vedblive at leve i uforgængelig Erindring, naar evig Forglemmelse forlangst er bleven deres Lod, som have bespottet hvad de ikke forstaae, fordi Intet, som ligger over den naturlige Sands, tiltaler deres Erfjendelse!*)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Conciliet. Discussionen over det store Spørgsmaal om Primatet og Ufeilbarheden har taget sin Begyndelse den 13de Mai. Det omarbejdede Schema for de her paagjældende Decreter, d. e. for den første Part af de dogmatiske Bestemmelser om Kirken (15 trykte Quartfider), forelagdes Fædrene i Mødet den 10de, ledsaget af en 44 Sider lang Beretning af den dogmatiske Commission om de Bemærkninger, som dette Schema i dets oprindelige Form havde foranlediget. Disse Bemærkninger selv vare dernæst sammenstillede i et Bind paa 240 Sider under Titel af: Ordnet Oversigt over Fædrenes Bemærkninger ved Schemaet om den romerske Biskops Primat. I hiin den 13de afholdte 50de Generalcongregation aabnede Biskoppen af Poitiers, Medlem af den dogmatiske Commission, Discussionen over det foromtalte Udkast (Schema), ved i Commissionens Navn at afgive Beretning om dets samlede Indhold. Forhandlingen forfattedes i det 51de Møde den 14de Mai. Man antager almindelig, at kun et ringe Antal af Bi-

---

*) 2. Petr. 2, 12. Jud. 10.

stopperne ville tage Ordet under denne Forhandling, efter som deels Modstandernes Bemærkninger og Indvendinger, deels Commissionens Beretning angaaende disse, og endelig de utalige Afhandlinger for og imod saa temmelig have udtømt Alt hvad der om dette Punkt lader sig sige. Conciliet har nedsat en særlig Commission, som har det Hverv at sammenstille samtlige historiske Kjendsgjerninger, hvilke Ufeilbarhedens Modstandere pleie at gjøre gjældende, for at kunne underkaste disse historiske Indvendinger en grundig Prøvelse.

— Den i f. Nr. meddeelte Beretning om, at Cardinal-Erkebiskop Schwarzenberg skulde være Forfatter til et mindre Skrift imod Dogmatiferingen af den pavelige Ufeilbarhed, viser sig at være urigtig. Forfatteren til samme er en Professor Mayer i Prag, der offentlig har vedkjendt sig Forfatterstabet til dette anonymt udkomne Flyveskrift, og afgivet den Erklæring, at Cardinalen blot paa hans Anmodning har besørget dets Uddeling blandt Fædrene. — Angaaende Sagen selv bemærker en Correspondent, at Kritiken fra begge Sider har opbuot Alt, hvad Skarpsindighed og kirkehistorisk Værdom mægter at præstere. Det store Fleertal, der anseer en endegyldig Afgjørelse af dette Spørgsmaal for at være bleven en af Tidsumstændighederne — navnlig den langvarige stedsundne Polemik — hidført Nødvendighed, glæder sig over den samvittighedsfulde og energiske Kamp, der er reist deels mod Sagen selv, deels mod Betimeligheden af dens Forhandling. Thi Ingen tvivler om, at Størstedelen af dem, der ere optraadte som Modstandere af Ufeilbarhedsdogmet, ene have været ledede af den Bevæggrund, dermed at yde Sandheden og Kirkens Sag den bedste Tjeneste.

Østerrig. Fra forskjellige Egne i Keiserriget indløbe stadig Beretninger om en stedse stærkere sig kundgjørende Reaction mod det afgaaede „liberale“ Ministerium Gistra-Herbst's antikirkelige og med den større Deel af Befolkningens politiske Sympathier stridende Foranstaltninger. De confessionsløse Skoler og de nye Lærebøger i Almueskolerne, som ere anlagte paa at berøve Underviisningen ethvert religiøst Grundlag, vække overalt, og fremfor Alt i Tyrol, almindelig Uvillie. Fra de „katholske Foreninger“, som allevegne danne sig, og, hvor de tidligere have bestaaet, i Løbet af de sidste Maaneder have faaet en overordenlig Tilvæxt af Medlemmer, have sig kraftige Protester mod hin Regjerings Forsøg paa at tilintetgjøre Rigets katholske Charakterer.

Rusland. Bladet „Dzienn. pozn.“ har for nylig offentliggjort et Brev til Redactionen fra den som Repræsentant for de russisk-poliske Diocesser paa Conciliet tilstedeværende tidligere Administrator af Bispedømmet Lublin, Mægr. Sosnowski, der stadfæster en tidligere betvivlet Efterretning om fornyede Forsøningsforsøg med den h. Stol fra den russiske Regjerings Side. Efter dette Brev (af 30te Marts) har Biskop Stroßmayer, en personlig Ven af Mægr. Sosnowski, meddeelt denne sidste, at han fra russisk Side er bleven anmodet om en mæglende Deeltagelse i de paatankte Underhandlinger mellem det Petersborgske Hof og den apostoliske Stol, men at han har besvaret disse Forspørgsler med den Erklæring, at han som romersk-katolsk Biskop ikke kunde tage Deel i disse Forhandlinger uden i den katolske Kirkes Interesse, og uden at virke til Fordeel for de til den hørende Troende.

— Om de trøstesløse Tilstande, som den russiske Despotisme har skabt indenfor Ruslands katolske Kirke berettes i et Brev fra St. Petersborg til „Journal de Bruxelles“ følgende: „De Diocesser, hvis retmæssige Overhyrder enten ere døde eller deporterede, blive forvaltede af russiske Creaturer, som i Alt ere Regjeringen til Tjeneste, og kun indgyde det katolske Folk Mistillid og Uvillie. I ny Tid have Seminarierne, af hvilke Størstedelen er lukket, ikke mere optaget nye Alumnier; og de unge Mand, som have fuldendt deres Studier, kunne ikke blive ordinerede. Klostrene ere, paa faa Undtagelser nær, blevene ophævede, Præster i Hundredevis deporterede, og mere end 50,000 Katholiker ere ved de foragteligste Midler bragte til at slutte sig til den russiske Statskirke. Af saadanne „Omvendelser“ kunne navnlig Bispedømmerne Wilna og Minsk opvise et stort Antal. Geistlige, der af de landsforviste Biskopper vare affatte fra deres Embede, ere til Skandale for den troende Befolkning atter stillede i Spidsen for store Sogneald. Hele den kirkelige Forvaltning er udelukkende i Hænderne paa Militærgouvernerne; kirkelige Præbender og Embeder blive af Regjeringens Embedsmand folgte til de Høistbydende, og Statsmagten indblandet sig endog i Gudsdyrkelsens Ordning. Processioner, selv i det Indre af Kirkerne, Maiaandagterne og fyrretyve Timers Bønnerne ere forbudne. Ingen religiøse Foreninger taaes, og Deeltagelse i dem er belagt med svære Straffe. Prædiken og Katechese ere udelukkede fra Søndagsgudstjenesten, hvilken, med Undtagelse af Messen, indskrænket sig til Dplæs-

ning af en Andagtsbog, der maa være appproberet af Regeringen."

Kjøbenhavn. Vi skulle endelig her meddele vore Læsere en Begivenhed, som ligger længere tilbage i Tiden, og som alene af Mangel paa Blads ikke tidligere er kommen til deres Kundskab, men som derhos dog er af den Bestaaenhed, at der Intet er tabt ved den lange Fortielse.

Under den Forvirring, som ved Dagspressens Udtalelser om Conciliet i de dets Aabning nærmest forudgaaende Uger, mere og mere syntes — hvad der siden noksom har stadfæstet sig — at skulle gjøre sin Magt over den offentlige Mening gjældende i Bedømmelsen af vor Kirkes Anliggender, turde det vel kaldes et høist naturligt og berettiget Duffe, at vort Blad kunde bane sig Vej til en større Kreds af Læsere. Saaledes vilde de Mange, som i lang Tid have været vante til daglig, deels i fremmede ildefindede Blade, deels fornemmelig i vore egne for alt virkeligt Kjendskab til den katholiske Verdens Anliggender totalt blottede Dagblade, at see vor Kirke nedværdiget ved de løseste og letfærdigste Spotterier over dens Institutioner og Tilstande, sættes istand til, af andre Kilder, end Avisreferenternes eenfaldige og tendentiose Kritik, at danne sig en Mening om det almindelige Conciliums Betydning, Diemed og Forhandlinger. Efterat vi da allerede engang tidligere havde gjort et forgjæves Forsøg paa at skaffe vort Blad Adgang til den største og intelligenteste Læsekreds heri Byen, nemlig til Læseselskabet *Athenæum*, henvendte vi os i afvigte Efteraar, nogle Uger efter at den ledende Artikel om Conciliet var begyndt, til en høitstaaende Embedsmand, der var Medlem af Bestyrelsen, og var os bekjendt som en i Ordnes sande Betydning liberal og retfærdig Mand, for at erholde Underretning om, hvad vi i denne Henseende havde at gjøre. Han udtrede sin Forundring over, at vort tidligere Forsøg var mislykket, eftersom Selskabets Bestyrelse pleiede at vise stor Liberalitet i denne Retning, og navnlig tillod Fremlæggelsen af Alt uden Undtagelse, som Pressen bragte for Lyset, paa Læsearealernes Borde. Forlangtes da Anskaffelsen af det Fremlagte af et eller flere Medlemmer, da pleiede der ikke at være Noget til Hinder for samme. I et Brev til Bogcommitteens Formand udviklede vi da nærmere Grundene for vort Duffe, og lod efter den os givne Anviisning tre Exemplarer af de paagjældende Numere, der handlede om Conciliet, ved Selskabets Bud fremlægge i Bærelserne. Nogle Uger efter havde vi imidlertid den Overraskelse at erfare,

at Selskabets Bestyrelse havde forbudt Budet at modtage vor Kirketidende. Vi troe at kunne fritage os for enhver Commentar til denne Begivenhed, og tilføie blot, at det er Eliten af det den offentlige Mening i en Række af Aar dominerende doctrinar-liberale Coteri, der har betjent sig af sin Majoritet til i denne Retning fremdeles at opretholde sin længe tilvante souværene Myndighed over den offentlige Mening! Vi skulle endnu kun bemærke, at vort Blad ogsaa har Læsere i Udlandet, og at denne Skandale vil blamere Vedkommende i Kredse, for hvilke de vilde have gjort klogt i at undsee sig.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 5te Juni. Den Helligaands Sendelse. 1ste Pinsedag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. høitidelig Vesperandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Festandagt med Prædiken.
- Mandagen** den 6te Juni. 2den Pinsedag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Festandagt — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Festandagt med Prædiken. — 7. Ti., 8. D., 9. Co., 10. F., 11. L. Octavdage.
- Søndagen** den 8., Fredag den 10. og Lørdag den 11. Juni ere kirkelige Tapperdage, og derfor befalede Fastedage.
- Søndagen** den 12te Juni. Den allerhelligste Treenigheds Fest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt til Opnaaelsen af en salig Død. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Aften Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 15. M. Antonius af Padua, Bisk. 14. Ti. Basilius, Biskop og Kirkelærer. 15. O. Barnabas, Apostel.
- Torsdagen** den 16de Juni. Christi Legemsfest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 høitidelig Procession og Levitmesse. Aften Kl. 8 Festandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. — 17. F., 18. L. Octavdage.
- Fredag og Lørdag** Aften Kl. 8 Andagt til det allerh. Sacrament.
- Søgnedagsgudsstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Striktemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagaften Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Striktemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagaften Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Tolbbobveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholsk Kirketidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosjerer G. B. Lohrer, Gøtthersgade Nr. 5, og i alle Boglader; i de danske Stater: paa de fyl. Postcontoirer. Prisen er 3 Rtl. Kvartalet, enkelte Numere 8 St.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 13.

Søndagen den 19de Juni.

1870.

Indhold: De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede. — Indvielsen af en katholsk Kirke i Odense. — Kirkelige Efterretninger: Rom.

De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede.

(Fortfat fra Nr. 12.)

Forfaavidt imidlertid vor Tids velbekjendte Opfindsomhed i Henseende til Forklaringer og Udflugter skulde tye til den Løsning af den i vort foregaaende Spørgsmaal indeholdte Gaade: at de romanske Folk (Franskmænd, Italienerne og Spaniere) i det Hele dengang skulde have været indhyllede i et saa tykt aandeligt Mørke, og saa tæt omtaagede af den Bankundighed og Overtro, som almindelig anses for at være Katholicismens og Middelalderens traditionelt forplantede Arvegods — at de ikke vare modne til at modtage de Belgjeringer, som det reformatoriske Lys med en vidunderlig Hastighed udbredte over en stor Deel af den germaniske Folkerace: da tør vi dog troe, at denne skarpsindige Forklaring finder sin tilstrækkelige Gjen- drivelse i de uomstødeligste historiske Kjendsgjerninger. Vi kunne i denne Henseende lade det beroe med en simpel Henviisning til den i hine Lande i den sidste Halvdeel af det 16. Aarhundrede vaagnede og igjennem det 17. Aarhundrede fortsatte kraf-

tige Reaction mod den kirkelige Omvæltnings Forsøg paa i dem at forstyrre den kirkelige Fred. Disse Folkefarøs dybt rodfastede Uvillie mod fremmede Agitatorers Bestræbelser for at berøve dem deres Fædrenetro er dog — ligeoverfor den Menneskefejalen iboende Mistroisthed mod det Gamle og Overlevere de paa den ene Side, og Nyffigenhedens Tilløkkelser paa den anden Side — et flaaende Vidnesbyrd om den katholske Bevidstheds Magt over disse Folk. Christendom og Catholicisme vare for dem aldeles eenstydige Ord. Hvor laut man da end vil tagere deres kristelige Dphlysning, da var den i alt Fald tilstrækkelig nok til at lære dem, at saasandt Gud er Een, og den Sandhed, Han har aabenbaret, derfor maa være uforanderlig een, og saasandt Kristus er Gud, og den Helligaand ikke kan meddele Dphlysninger om Evigheden, som ophæve sig selv i de uforligeligste Modsigelser: saasandt kan den sande Kirke kun være een. Den formentlige Opdagelse, der skulde være gjort i Tydskland — at den Christendom, der igjennem femten Aarhundreder var troet som guddommelig aabenbaret Sandhed, beseglet med storartede Vidundere*) og bekræftet med utallige hellige Mænds og Kvinders Liv og Død, var bleven forfalsket — denne foregivne Opdagelse kunde da umulig stamme fra Gud, ligesom den hovmodigt pralende Arm, hvormed den fremtraadte, umulig kunde være en Frugt af den Aand, som det guddommelige Ord beskriver som Kjærlighedens, Ydmyghedens, Enighedens og Sagtmodighedens Aand, der hader al Ufred og Tvedragt, af den Aand, som Kirkens guddommelige Stifter har udsendt for at samle alle Jordens Folk til een Hjord under een Hyrde!

---

*) Vi tænke her nærmest paa det meest forbausende af alle Christi Undergjerninger: Den gamle Hebningeverdens og de nye europæiske Folks Omvendelse til Christendommen, dennes og den af samme bevirkede Civilisations Seir over Folkvandringens Forstyrrelser, Kirkens Udbredelse og Befæstelse, de kristelige Grundsatningers Magt over Samfundslivet og Privatlivet etc.

De romanste Folk stode i det femtende og sextende Aarhundrede uimodsigeligt paa et høiere Culturtrin, end Tydskland og det øvrige europaiske Norden, og det er derfor en grov historisk Usandhed, hvormed protestantiske Dogmliterater gjøre deres pligtsskyldige Opvartning for den nationale Forsængelighed, naar disse forsængeligt opblaste Folkesmigrere tale med Ringeaagt om de Folk, som hele Fortiden igjennem have været deres Forbilleder og Lærere. Ere store Mænd og fremragende Charakterer et tilforladeligt Vidnesbyrd om den aandelige Rang, et Land og et Folk til enhver given Tid indtager, og tør man her, som i enhver anden Retning, gjøre Anvendelse af Herrens Ord om, at Frugten afgiver Vidnesbyrd for eller imod det Træ, af hvilket den er fremvokset, da vil en Sammenligning mellem de fornavnte Lande og det „reformerede“ Tydskland og Norden i denne Henseende være høist lærerig. Thi Enhver, der bekymrer sig om Sandheden, og ikke tager tiltakke med den Nødvendighedslære*), hvori den sachsiske Reformator, i Medfør af et høist mærkværdigt Instinct theoretisk begrundede det System, som hans Efterfølgere praktisk have haandhævet med en stadig Henvisning til den historiske Nødvendighed, og den trofaste Opretholdelse af det Standpunkt, som Forsynet skal have anvist Nordenropas protestantiske Folkesjæld, — enhver saadan uhildet Forster maa indrømme, at det Opsving, som den katholske Christendom tog under og efter den fra Tydskland udgaaede kirkelige Omvæltning, vidner uimodsigelig for hine Folks aandelige Forrang. Mænd som Cajetan, Philippus Neri, Ignatius Loyola, Petrus Canisius, Franz

---

*) Den Sætning, som bærer hele det lutheriske System, er som bekendt Nægtelsen af den menneskelige Frihed, og Hensførelsen af alle menneskelige Zbrætter til en høiere Nødvendighed. Enhver seer let den indre Sammenhæng imellem denne Theori og det her anførte og i det Foregaaende omtalte Beviis for Reformationens i Forsynstroen begrundede Ret til at haandhæve sin Magtstilling ethvert Sted, hvor denne har vundet Hævd.

Xaver, Robert Bellarmin, Carlo Borromeo, Franz af Sales, Bossuet, Fenelon, Bourdaloue, Vincenz af Paula, Pascal o. m. A. afgive det fuldgjældigste Beviis for Lognagtigheden af den protestantiske Historieskrivnings traditionelt forplantede Fabler om hine Folks Van kundighed og aandelige Stilstand eller Tilbagegang, i Sammenligning med de nordiske protestantiserede Folks Kampeskridt med Hensyn til de saa meget lovpriiste Erobringinger paa Oplysningens og Civilisationens Omraade. Saa-danne Personligheder, saa storflaede Charakterer, vilde nemlig have været en Umulighed, dersom den aandelige Tilstand blandt de paagjældende Folk tidligere havde været saa elendig, som hiin partiske Historieskrivning skildrer den. Man kan navnlig ikke noksom forbauses over den Dristighed, hvormed den fremdrager enhver mørk Plet, efterspejder enhver Skyggeside, der lader sig paavise i den katholske Christendoms Udvikling i Tiden efter Reformationen, medens man reent synes at glemme, at et samtidigt Afsnit af de protestantiske Kirkesamfunds*) Historie er hverken mere eller mindre end en fortløbende Række af Skandaler, hvori man blandt alle de handlende Personer næsten har ondt ved at finde en Eneste, hvis moralske Holdning indgyder Agtelse, end sige Rogen, der i Henseende til Overbeviisningens Energi, hoiere Begavelse og Hjertets Fromhed kan stilles ved Siden af Rogensomhelst af de foromtalte katholske Reformatorer. Man vedbliver i romanagtige Skildringer, der fra først til sidst slaae den historiske Sandhed i Ansigtet, at forherlige den reformatorkiske Bevægelses Ophavsmand, og finder det

---

*) Vi sige med Fliid: **de** protestantiske Kirkesamfund, og ikke **den** protestantiske Kirke. Thi, uden at tale om, at der kun kan være een virkelig Kirke, som Kristus har grundlagt, er det noksom bejendt, at Protestantismen ikke blot i de forskjællige Lande har en forskjællig Skikkelse efter den af Statsmagten sanctionerede, mere eller mindre indbyrdes afvigende Bejendelse, men at der gives næsten ligesaa mange Nuanceringer af dens Lære, som denne i ethvert Land har Forkyndere.

henfigtsmæssigt at holde det store Publicum i god Tro, ved aldeles at fortie det, som er det afgjørende Moment for Bedømmelsen af den kirkelige Omvæltnings indre Værd, nemlig dens Virkninger paa de nærmest følgende Generationer i det Land, hvorfra den udgik.

Reformationens Frugter modnedes hurtigt for Tydsklands Vedkommende. Den hidførte nemlig en saa gennemgaaende Demoralisation og irreligiøs Eynisme i alle Classer af dette Lands „reformerede“ Befolkninger, at mange af den Tids adleste og bedste Mænd ansaae dets Tilstand for aldeles haabløs, og forudsagde et nyhedenskt Barbari, som det sidste Resultat af den raa Toiletløshed baade paa det kirkelige og borgerlige Livs Euenærker, hvis Magt fra Aar til Aar vorede. Denne Spaadom er vel endnu ikke fuldkommen gaaet i Opfyldelse, fordi Kyrstemagten ved Politiets og Straffelovgivningens Hjælp itide blev Herre over den Tids Udsteielse. Men vor Tid reclaimerer høirøstet den Emancipation fra alle Skranker, som Reformationen i sin Guldalder proclamerede, og dette kirkehistoriske Drama er derfor endnu langtfra udspillet!

Den historiske Udvikling skrider langsomt fremad mod sit Endemaal; den guddommelige Verdensstyrrelse taaler uendelig Meget af Ting, hvis Forkastelighed ikke blot skal aabenbares ved Tidernes Ende, men i en nærmere eller fjernere Fremtid allerede skal blive kundbar her i Verden; og vi mene, at den menneskelige Utaalmodigheds Forgribelser baade paa Ewighedens Dom og Historiens Afgjørelser ofte nok have givet saa paafaldende Beviser paa Overilelse, at man ikke noksom kan forundre sig over, at den feirsdrukne Reformationsbegeistring trods alle disse Advarslers, ved de foromtalte kunstige Midler har kunnet vedligeholdes saalænge som Tilfældet har været. Luther spaaede nemlig som bekjendt i sin Henrykkelse over sin Kæres siebliffelige Erobring af en Deel af Tydskland, (England*) og de nordiske

*) Vi skulle dog ikke unblade at bemærke, at Englands Theologer steds have frabedet sig enhver Sammenstilling med Lutheranere ikke mindre end med Calvinister.

Riger, Paven og den katholske Kirkes nær forestaaende Undergang; og denne Spaadom har nu i over tre Aarhundreder havt Rang ikke blot med, men langt over alle de protestantiske Menigheders oprindelige Troesætninger. Thi disse ere efterhaanden i Tidens Løb alle henveiede, som Avner henveies af Vinden, men den Sætning, at den katholske Kirke, uagtet den omfatter den ulige store Flerhed af Christenheden, er indviet til Undergang, denne Sætning gjælder endnu bestandig for en utvivlsom Sandhed, som man endog har fundet værdig til i Skikkelse af et med Bignet forsynet Motto at stilles i Spidsen for Katechismusunderviisningen — uagtet Opfyldelsen af denne Spaadom har ladet vente saa længe paa sig, og uagtet alle Marker tyde paa, at den neppe nogensinde vil gaae i Opfyldelse! Hvor fast denne Fordom imidlertid sidder i den protestantiske Tankegang, seer man af de høse Ulykkesprophetier, der gjentagne Gange i Løbet af det sidste Aarhundrede, og i vore Dage, navnlig i Anledning af Conciliet, ere udtalte over Kirken. Man synes endelig at være kommen paa det Rene med, at Protestantismen ikke har magtet at ødelægge Kirken, og at den snarere har ødelagt sig selv, men trøster sig med, at Tidens Gjælde endelig er kommen, da den katholske Kirke ligeledes skal fuldbyrde sin egen Tilintetgjørelse! At den gammeldags ægte eller historiske Protestantisme er gaaet tilgrunde, det tager man sig fra ingen Sider nuomstunder syn-derlig nær. Man vaager blot samvittighedsfuldt over Bibeholdelsen af Navnet og alle de fjendtlige Demonstrationer, over hvilke dette Navn ved givne Leilighed tidligere har kastet Glands, for dog engang, naar den foromtalte, længselsfuldt imødesete store Krisis indtræder, at kunne glæde sig over, at Luthers Spaadom, om end seent, alligevel er gaaet i Opfyldelse! Hovedsagen er nemlig Fornægtelsen og Fjendskabet, saavelsom Op-retholdelsen af den formentlig af Forsynet anviste Stilling og det dermed givne Standpunkt. Spørgsmaalet om, paa hvilken Side Sandheden er, har under disse Omstændigheder Intet at betynde!

Dette Spørgsmaal gjælder i den Grad, som en forlængst afgjort Sag, for at være ubetimeligt, at man anseer det for aldeles overflødigt, nuomstunder at underkaste Resultaterne af det sextende Aarhundredes kirkelige Katastrofe en ny Prøvelse. Man finder det endog aldeles unødvendigt at forskaffe sig en virkelig Kundskab om den sande Skikkelse og Stilling af de Stridsspørgsmaal, hvorom Alt dreiede sig. Ligesom Alt, hvad der dengang stete, betragtes som en af Verdensstyrelsen anordnet Nødvendighed, og denne Tro havde med Henviisning til det kirkelige Schismas lette og hurtige Seirvindinger: saaledes synes man nuomstunder, som ovenfor antydet, ogsaa at kræve Tankegangen og Betragtningen af hine fuldbyrdede Kjendsgjerninger indordnede under den samme Nødvendigheds Lov. Man henviser paa ethvert Sted, hvor det er lykkedes at udrydde den katholske Christendom, til den locale Majoritet, som den Magt, der endnu fremdeles indestaar for Rigtigheden og Berettigelsen af de bestaaende Tilstande, uden at tage mindste Notits af, at man i det Hele og Store befinder sig i den meest afgjorte Minoritet. Med Hensyn hertil tillade vi os imidlertid at mene, at, saa liden Vard der end bør tillægges tilfældige menneskelige Majoritetsafgjørelser, saa har det en heel anden Art med Guddommens Majoritetskjendelser. At den katholske Christendoms Uubenbarelse, den katholske Kirkes Stiftelse og Udbredelse, dens Seir over Hedenskabet, dens femtenhundredaarige Eenhed, og den Kjendsgjerning, at den katholske Christendom efter det sextende Aarhundredes Schisma endnu tæller den overveiende Fleerhed*)

---

*) Vi see os ikke for Dicsbliffet istand til at angive dette Forhold i bestemte Talsførelser, men bemærke her blot — ligeoverfor den Anmaaselse, hvormed den specifik lutheriske Fraction af Protestantismen hertilands og enkelte andre Steder optræder, forbi saagodtsom „alle Menneffer“ der ere Lutheranere — at den lutheriske Læreform for det første ikke nogensteds længer eksisterer i sin oprindelige og officielt enebrettigede Stikkelse, og dernæst, at den lutheriske Kultus

af Christne blandt sine Bekjendere, det tør dog vel ansees for en guddommelig Retskjendelse i hiint Aarhundredes store Stridspørgsmaal om den christelige Sandhed. Man erindre derhos ogsaa i denne Forbindelse, hvad vi i det Foregaaende have bemærket om Udgangspunktet for Luthers hele reformatoriske Virksomhed: at Ideen om Kirkens Eenhed var dybt rodfæstet saavel i hans, som i alle hans Samtidiges Bevidsthed, og at han ligeindtil sine sidste af en mørk Fortvivlelse overfkyggede Leveaar hengav sig til det Haab, at det vilde lykkes ham at sætte den af ham stiftede Kirke istedetfor den katholske. Han indankede hermed sin Sag paa eengang for den historiske Verdensdom og for Christi høieste Domstol, og udfordrede den evige Sandhed til igjennem de Resultater, der for ham og hans Tilhængere gjaldt for den eneste gyldige og hele Sagen afgjørende Instante, til at stadfæste eller underkjende hans Forehavende. Vi troe nu, at den guddommelige Almagt og Visdom forlængst har svaret saa bestemt og umiskjendeligt paa denne dristige Appel, at der ikke kan være nogen Skygge af Tvivl tilbage. Luther appellerede, som alle Revolutionens Høvdinger til alle Tider have gjort det, til Folkemajoriteten, til Nationernes og fornemmelig til deres Fyrsters Bifald, og han faae i dette Bifald, hvor han vandt det, en guddommelig Aerkjendelse; men for Nægtelsen af dette Bifald bødte han sig ingentunde med samme Erbødighed, som for Bifaldet. Paa dette Punkt var han utrættelig i at udfinde Grunde og opfinde Beskyldninger mod Personer og de af disse sidste fremkaldte Forhold, som stode i en høist befjenderlig Modsigelse med hans Hovedpaastand, at Alt hvad der skeer er Guds Gjerning.

---

indenfor Protestantismens Enemærker i dette Aarhundrede er bleven betydelig reduceret ved Sammensmeltning med Calvinismen. Det eientommelig Lutheriske er saaledes — bedømt alene efter det ydre Skin, uden alt Henjyn til Væren — en meer og meer forsvindende Brøtbeel i Sammenligning med den talløse Mængde andre Afspøninger af det reformatoriske Opføsningsprincip.

Alt Kirken efter sit Væsen, som en Guds Plantning her paa Jorden, kun kan være een, og at denne sande Kirke aldrig kan gaae tilgrunde, var altsaa Luthers, som hele hans Samtids faste Overbeviisning, og han saae i sin Kirkes locale og numeriske Udbredelse det Alt afgjørende Beviis for, at den var den eneste rette og sande. Dette gjorde han blandt Andet ogsaa vitterligt for al Verden ved den lidenskabelige Sver, hvormed han bekæmpede Enhver af hans Samtidige, der vovede at have en anden Mening om de guddommelige Ting end han. Hans Kirke skulde altsaa efter hans egen Dom enten gjælde for den eneste sande, eller agtes for at være, hvad han beskylde den katholske Kirke for at være: en Djavelens Kirke med Antichristen til sit Overhoved. Dette var det store Enten-Eller, som Luther i de Aar, da Reformationens Stjerne stod høiest paa hans phantastiske Kirkehimmel, driftig optillede som Provestenen for hans Gjernings christelige og verdenshistoriske Betydning. Historien, eller — hvad her betyder det Samme — Verdensdommen har som sagt afgivet sin Kjendelse saa klart og utvetydigt, at Ingen, der uheldet af Fordomme spørger om Sandheden, kan være blind for, hvor den er at finde, Ingen, der spørger om, hvor den ene sande Kirke er, kan være i Uvisshed om, hvor han skal søge den, og hvor han kan være forvisset om at finde den!

(Fortjættes.)

Judvielsen af en katholsk Kirke i Odense.

Den 31te Mai feirede den katholske Menighed i Odense en betydningsfuld Fests, idet den apostoliske Praefect for Danmark, Hr. Pastor Grøder, fuldbyrdede Judvielsen af den lille Marielkirke, hvis Bygning og indre Udstyrelse kort iforveien var bragt til Fuldendelse ved en hensigtsmæssig Omdannelse af en for denne nye Bestemmelse særdeles passende og heldig beliggende Bygning, som vor høiarverdige apostoliske Provicar

har Vren og Fortjenesten for, med store personlige Offere at have sat den hervarende Mission i Besiddelse af.

Den katholske Menighed i Odense stiftedes for omtrent halvtredie Aar siden; og vi kunne ikke noksom ønske Menigheden til Lykke, med Valget af dens første Præst, Hr. Pastor Pichle, der har de haderligste Vidnesbyrd for sin tidligere Virksomhed i Christiania og Gøttheborg. Den er grundlagt ved fromme katholske Mænds og Kvinders christelige Gavnildhed, hvilke i de forskjelligste og fjerneste Dele af Udlandet have skjænknet de sørgelige Eftervirkninger af de hervarende tidligere saa trykkende Forhold deres deeltagende Opmærksomhed. Dersom der nemlig havde været Mulighed for, endog blot for en Menneftaalder siden, at etablere Stationer i nogle af de større Byer her i Landet, f. Ex. i Odense, Aarhus og Randers, da vilde den katholske Kirke for nærværende Tid have kunnet tælle et ikke ringe Antal, navnlig af de meest ansete Njøbmandsfamilier her i Landet, blandt sine Bøfjendere, hvilke nu saagodtsom Alle, i Medfø af den intolerante Lovgivning, der igjennem hele den første Halvdeel af dette Aarhundrede forte den store Mængde af katholske Familier over i den lutherste Statskirke, ere gaaede tabt for Kirken*). Dette Samme gælder naturligvis i fuldt Maal ogsaa om Menigheden i Kjøbenhavn. Her kunde imidlertid dog den ved Grundloven af 1849 tilstaaede Religionsfrihed strax, tiltrods for hin systematiske Forgribelse paa den helligste af alle naturlige og Menneftet medfødte Rettigheder, og tiltrods for alle tidligere Tab og den mangeaarige Uret, udøve en kjendelig Virkning til det Bedre. Den Omstændighed nemlig, at der her et Par Aarhundreder igjennem altid havde været katholsk Gudsdyrkelse**), forebyggede nemlig den vedvarende Tilbagegang, som andensteds maatte blive en naturlig Følge af, at Mangelen af Kirke, Gudsdyrkelse og Underviisning umuliggjorde al katholsk Opdragelse.

---

*) Man erindre, at alle Katholiker i denne Periode oprindelig stammede fra Udlandet, og at alle Børn af blandede Ægtefæber — hvilke sidst under disse Tilstande maatte blive temmelig almindelige — bleve ved Lovens Tvang drevne over i den lutherste Statskirke.

**) Den intolerante Statskirke var nemlig af politiske Hensyn nødt til at finde sig i, at de katholske Magters Gesandtstæber ikke blot selv udøvede deres Religion, men ogsaa aabnede deres Capeller for de her boende Katholiker.

Efterat disse sørgelige Tilstande udenfor Kjøbenhavn alt i længere Tid havde ligget vor nærmeste kirkelige Overbestyrelse paa Hjerte, gjordes Begjæringen til en udvidet Virksomhed med Sendelsen af en katolsk Geistlig til Randers, hvor det efterhaanden lykkedes ham at samle de i det nordlige Jylland adspredt levende Katholiker; og kort efter aabnedes den katolske Gudsdyrkelse og feiredes den første h. Messe efter Reformationen i den gamle Stiftsstad Odense. Man maatte i de to første Aar tage tiltakke med to meget ringe Vocaler; men desto større er derfor Paastjænnelsen og Glæden over den her omtalte heldige Erhvervelse. Den i Foraaret 1869 kjøbte Eiendom ligger i Byens Midtpunkt paa St. Knuds Torv ligeoverfor den gamle Kathedralkirke. Grunden, paa hvilken, foruden den største nu til en katolsk Kirke indviiede Bygning, endnu befinde sig flere mindre Huse, tilhørte tilligemed disse tidligere det nuværende adelige Damekloster. Dettets Hovedbygning er den gamle katolske Bispegaard, der er opført af den sidste katolske Biskop i Odense, Jens Andersens Beldenak, og hvis Ydre endnu er uforandret det samme som dengang. Klosteret har nu solgt disse Bygninger tilligemed det betydelige Areal af 3,220 Kvadratalen, hvorpaa de ere opførte, for paa anden Maade at gjøre Capitalen frugtbringende.

Den til Kirke omdannede Bygning har et ret anseeligt Udseende, med høie Vinduer og flade Piller med tilhørende Capitæler imellem disse. For Enden af samme er anbragt en lille Portal i gothisk Stil, over hvilken hæver sig et forgyldt Kors, og hvis Frontespidsse er prydet med et Madonnabillede med Jesusbarnet. Et Særgitter affondrer Portalen fra Torvet. Kirkens Alter er forfærdiget af en af Tjandslands første Billedskjærer, Hr. Ewertz i Münster. Det er af Egetræ og prydet med tre udstaarne Billeder: Kristus paa Korset i Midten, og Maria og Johannes paa Siderne. Dets Baggrund er prydet med fire Billeder af de navnkundigte Kirkefædre, og Choret's bageste Væg med de fire Evangelisters Symboler, og paa Tabernaklets tvende Fløidøre sees baade indvendig og udvendig to tilbedende Engle. At Alteret paa Indvielsesdagen var rigt smykket med levende Blomster, behøve vi ikke at tilføie.

Dagens Heilidelighed forhøiedes ved Nærværelsen af c. 40 Medlemmer af den katolske Menighed i Fredericia, hvis lille Sangforening bidrog væsentlig til at udfylde et for en saa betydningfuld Gudstjeneste nødvendigt Element. Medens Menigheden var samlet i den bagved den nuværende Kirke beliggende

Sal, hvor Gudstjenesten tidligere var feiret, begav Hs. Hoiærværdighed, den apostoliske Præfect, sig tilligemed de tilstedeværende tre andre Præster sig fra Sacristiet til Kirkedøren, og indviede under de foreskrevne Caremonier Kirkemurene udvendig og indvendig. Derefter begav Geistligheden sig til Altret i det ovennævnte Capel, hvorfra det hh. Sacrament i Procession blev indført i Kirken gennem sammes Portal under Incensation og Blomsterstrøning. Alle Deeltagere i Processionen bare brandende Hjerter og istemmede en af de sædvanlige Hymner til Ære for det allerh. Sacrament.

Efter Processionen holdt Hr. Præfecten en indholdsrig Prædiken, hvori han udviklede Kirkens høie Betydning, som det Huus, der er indviet til Guds Tilbedelse, og i hvilket den sacramentalt nærværende Frelser har sin blivende Bolig, fra hvilken al Naade og Salighed udstrømmer over hans troende Folk, ligesom han i Forbindelse hermed forklarede det inderlige og nøie Forhold imellem Troen paa Christi Gudsdom og Menneskevoerdelse, og den Hyldest og Ære, der vises hans over alle andre Skabninger ophøiede Møder, samt den Betsiguelse, som denne fromme Ærefrygt udbreder over det indre Liv. Efter denne Tale, som gjorde et kjendeligt Indtryk ikke mindre paa de tilstedeværende Protestanter, end paa Katholikerne*), fulgte Høimesen, der sluttedes med den sacramentale Betsiguelse.

Efter tilendebragt Gudstjeneste besøgte St. Knuds Kirken og de i samme opbevarede Reliquier af Danmarks Martyrkonge, og efter et tarveligt Festsmaaltid, der oplivedes af den bedste Stenning, afholdtes en kort Eftermiddags-Andagt i den nyindviede Kirke, umiddelbart efter hvilken de fra Fredericia ankomne Gæster begave sig til Banegaarden, for endnu samme Aften at kunne naae deres Hjem. Vi slutte denne Beretning med de varmeste Ønsker om Held og Fremgang for vor Kirkes paa ny begyndende Udbredelse i et Land, over hvis Fortid den har udbredt en uforgængelig Glands!

---

*) Vi skulle dog, hvad denne Bemærkning angaaer, i vort næste Nr. meddele Læserne en Beretning om et srag efter Festen af en Referent til Byens meest udbredte Avis gjort Forsøg paa, ved Hjælp af en yberlig fræk Forvanskning af den Hoiærv. Talers Ord, at vække Animositet blandt det store Publicum mod den katholske Religion og Gudsdyrkelse.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. I den 51. Generalcongregation d. 14. Mai aabnedes (s. f. Nr.) Debatten over Schemaet om Primatet og Pavens Ufeilbarhed, forsaavidt Udkastet i dets Heelhed og Almindelighed angaaer. Det gjorde et dybt Indtryk paa hele Forsamlingen at see Cardinalvicar Patrizzi som forste Taler bestige Tribunen og høre ham anbefale Schemaet til Vedagelse. Man hørte nemlig her i de vægtigste og meest overbevisende Ord et høitideligt Vidnesbyrd om den romerske Kirkes vedvarende Tro paa Pavens Ufeilbarhed, om den Kirkes uforandrede Tro, hvilken Bøssuets begejstrede Veltalenhed fordm tillagde den Roes, at den aldrig har vaklet i Troen, og aldrig er falden i nogen Vildfarelse. Efter Cardinalen talte i dette Møde endnu syv Biskopper: to af disse (Biskopperne af Besprim i Ungarn og Dijon i Frankrig) imod Vetimeligheden af Ufeilbarhedsdefinitionen. I det 52. Møde d. 17. Mai svarede Erkebiskoppen af Mecheln, Msgr. Dechamps, i den dogmatiske Commissions Navn paa de nysnævnte to Biskoppers Indvendinger. Efter ham toge Biskopperne v. Hefele (Rottenburg i Würtemberg), Greith (St. Gallen i Schweits) og David (St. Brieuc i Frankrig) Ordet. De talte alle tre imod Dagmatiseringen af Ufeilbarheden, og deres Taler bleve i det 53. Møde (18. Mai) i Commissionens Navn imødegaaede af Erkebiskoppen af Saragossa, Msgr. Garcia = Gil. Derefter talte Cardinal Donnet af Bourdeaux (for Ufeilbarheden), og Cardinalerne Kauscher og Schwarzenberg (Wien og Prag) imod samme. Af disse to sidstnævnte Prælater talede den forste en Time, den Sidste halvanden Time. I det 53. Møde (19. Mai) toge kun tre Taler Ordet, nemlig: Cardinal-Erkebiskop Cullen af Dublin, Morena af Valladolid (Spanien) og Patriarken af Antiochien (melchitisk Ritus), Msgr. Zussuf, de to førstnævnte for Infallibiliteten, den sidstnævnte imod samme. Cardinal Cullens Tale varede to fulde Timer, og Univers beretter, at den var en „glimrende Gjendrivelse“ af Schwarzenbergs og Kauschers i det forrige Møde holdte Taler. Ifølge Univers skulde endnu 60 Biskopper have indtegnat sig som Talere, saaledes at der vil hængaae nogen Tid, inden Specialdebatten kan begynde.

— I den 55. Gen.-Congr. (20. Mai) talte Ungarns Primas, Msgr. Simon, Erkebiskoppen af Paris, Msgr. Darbois, Erkebiskoppen af Tuam (Irland), Msgr. Mac-Hale,

og den chaldaiske Erkebiskop, Bar=Scinu. Msgr. Simor talte med stort Maadehold mod Betimeligheden; desto heftigere derimod Erkebiskoppen af Paris. Han dadlede stærkt, at dette Decret overhovedet var forelagt, og udtalte tilsidst sin Betnæring for, at Decreteringen af Pavens Ufeilbarhed kunde hidføre en Katastrose, der gjorde Ende paa Pavens verdslige Herredømme. Erkebiskoppen af Tuam søgte at gjendrive Cardinal Cullen's i det foregaaende Møde holdte Tale. I de følgende Dage fra 21. til 28. Mai afholdtes fem Møder (56—60 Gen.=Congr.), i hvilke ialt 19 Fædre havde Ordet. Biskoppen af Mainz tilligemed fire andre Prælater talte imod Ufeilbarheden, hvorimod Erkebiskop Manning af Westminster i Mødet d. 24. i en Tale, der varede halvanden Time, anbefalede Dogmets Vedtagelse. Generaldebatten lader saaledes, tvertimod hvad man almindelig havde ventet (s. f. Nr.) til at skulle blive langvarig, saa, dersom der ikke snart stilles og vedtages et Andragende om Afslutning, er det neppe tænkeligt, at Forhandlingen angaaende denne Sag bliver tilendebragt før Peter og Pauls Fæsten.

— Generaldebatten om Schemact over Primatet og Ufeilbarheden affluttedes i den d. 3. Juni afholdte Generalcongregation. 150 Fædre havde Dagen iforveien vedtaget og underskrevet en i flere private Møder discuteret Begjæring om Afslutning af den bestandig voxende Mængde af almindelige Udtalelser, for at den specielle Forhandling kunde tage sin Begyndelse. I dette Møde talte Biskoppen af Würzburg for Infallibiliteten, hvorimod den franske Biskop Maret af Sura i. p. og Forfatter til et her i Bladet tidligere omtalt lærdt Værk om denne Gjenstand, holdt en Tale imod samme, af hvilken enkelte Ytringer fremkaldte en levende Bevægelse blandt Conciliets Medlemmer. Da denne Tale var tilende, forelagdes der Fædrene i Henhold til ovennævnte Afslutningsbegjæring det Spørgsmaal, om de vilde tilstede den forlangte Slutning af den almindelige Debat om denne Sag; og, da Præsidiets derpaa satte Andragendet under Afstemning, udtalte fire Femtedele af Forsamlingen sig for Afslutning. Det vil heraf sees, at Biskoppen af Sura ingenlunde, som de politiske Blade have udspreedt, blev afbrudt i sin Tale af Cardinal Villo eller ved Forsamlingens Mishagsytringer blev forhindret i at føre den til Ende, samt at Afslutningsbegjæringen ligesaa lidt blev foranlediget ved denne Tale, eftersom dette Andragend allerede Dagen iforveien var vedtaget og underskrevet.

— Den apostoliske Vicar for Korea (en Halvo i det østlige Asien, som horer til China) Msgr. Ridel, har i nogen Tid opholdt sig i Rom, for af Paven at modtage den biskoppelige Viesse. Den unge Prælat skildrer de derværende Tilstande som i Sandhed gruoprækkende. Forfølgelsen af de Christne har nu allerede vedværet i fire Aar og henimod 800 Christne ere alene i Løbet af de sidste fem Maaener faldne som dens Offere. Regjeringen udsætter Belønninger for Opdagelsen af enhver Christen, og i Omegnen af Hovedstaden, saavelsom i den sydligste Deel af Halvøen, ere de christne Menigheder fuldkommen udryddede. Der findes nu kun christne Menigheder i dens nordlige Deel. Msgr. Ridel vil ikke destomindre med det første vende tilbage til sin farefulde Station.

— Ifølge „Eöln. Volksztg.“ forbereder Commissionen for den kirkelige Disciplin Udarbejdelsen af et Udkast til et nyt Decret: „Om Biskopperne.“ Ved denne Constitution haaber man at udfylde alle hidtil utilstrækkelige Bestemmelser angaaende Biskoppernes Forhold til Paven og Præstestabet, og, saameget som den katolske Kirkes Forsatning tillader det, at bane Veien for en større Decentralisation i Kirkestyrelsen.

— Paaskefesten har, saavidt man kan mindes, endnu aldrig i noget Aar draget saa mange Fremmede til Rom, som i indværende Aar, nemlig c. 200,000. Politiet har i April Maaened i Alt viseret 59,000 Passer, paa hvilke man i det mindste kan regne 100,000 Personer, som ere komne fra Udlandet. De øvrige 100,000 ere pavelige Undersaatter.

Kættelse i Nr. 12 S. 185. L. 16 fr. o. bedes følgende Trykfeil bemærket: Det katolske Tydskland . . . læs: det lutheriske Tydskland etc.

Bekjendtgørelse.

I Henhold til Bestemmelserne i det af den kirkelige Øvrighed approberede „Regulativ for den katolske Menighed i Kjøbenhavn's kirkelige Forstanderskab og Skolecommission“, III. § 1. og I. §§ 4 og 5, bekjendtgjøres herved for den hæværende katolske Menighed, at vi have opstillet en Fortegnelse over de Mænd, som i Medfør af bemeldte Regulativs I. §§ 2 og 3, og III. § 6, have activ, respective passiv Valgret ved det forestaaende første Valg, og at denne Fortegnelse fra Søndagen den 19. indtil Søndagen den 26. Juni inclusive, vil hentligge i Forstanderskabets Forsamlingsværelse (paa 1. Sal i Præsteboligen) til Gjennemsyn for Enhver i Menigheden, fra Kl. 8 Form. til Kl. 9 Aften.

Selve Valghandlingen vil derpaa foregaae sammesteds

Onsdagen den 29. Juni Formiddag Kl. 10,

efterat der i denne Anledning umiddelbart forud, Kl. 9½, i Sct. Ausgarii Kirke er bleven holdt en stille hellig Messe, hvortil vi tillade os herved at indbyde de ærede Vælgere.

Forstanderskabet for den katolske Menighed i Kjøbenhavn, den 5. Juni 1870.

H. Grøder.   Michaus.   H. Bøhmer,   J. Wiene.
J. G. Kretz.   Lohrer.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 19de Juni. 2den Sondag efter Piusse. Sct. Ausgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Spimesse med Prædiken. Kl. 8 Aften Andagt til det allerh. Sakrament med Prædiken. — Ogjaa paa de følgende fire Aftener holdes høitidelige Andagter til det allerh. Sakrament, og sidste Aften, den 23. Juni, sluttet den festlige Octav af Christi Legemsfest med Prædiken og Procession. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Spimesse og Prædiken. — 20. M., Octavdag. 21. Ti., Moyse sine, Vefj. 22. D., Octavdag. 23. To., Octav af Christi Legemsfest. 24. F., Johannes den Døber. 25. L. Wilhelm, Abbed.

Løverdagen den 25de Juni er befalet Vigilie: Fastedag.

Søndagen den 26de Juni. 3die Sondag efter Piusse. De h. Apostelsyrsters Petri og Pauli Fests; og: Hovedfesten for Jesu guddommelige Hjerte. Sct. Ausgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Prædiken med Prædiken. Kl. 8 Aften Festandagt til Ære for Jesu guddommelige Hjerte med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Spimesse med Prædiken. — 27. M., Festen for Jesu guddommelige Hjerte (fejredes offentlig forrige Dag). 28. Ti., Leo II. Pave. 29. O., Petrus og Paulus, Apostelsyrster (fejredes offentlig sidste Søndag). 30. To., Pauli Hukommelse. 1ste Juli. F. Octav af Johannes den Døbers Fests.

Fredagen den 1ste Juli. Broderskab til Jesu gubb. Hjerte. Kl. 8½ Messe; Kl. 7½ Aften Broderskabsandagt. — Paa denne Dag holde Medlemmerne af „Foreningen for den evige Tilbedelse“ deres sædvanlige Bedetimer. 2. L., Maria Besøgelse (fejres næstkommande Søndag).

Søgnedagsgudsstjeneste: Sct. Ausgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsten Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 5—9. — I Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. — I Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katolsk Kirke Tidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosjerer C. B. Lohrer, Gøtthersgade Nr. 5, og i alle Boglæder; i de danske Stater: paa de Igl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 St.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 14.

Søndagen den 3die Juli.

1870.

Indhold: De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede. — En kirkepolitisk Manøvre. — Kirkelige Efterretninger: Rom, London.

De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede.

(Fortsat fra Nr. 13.)

Vi bede indstændig Enhver, der har tilegnet sig hin omhyggelig bearbejdede og idelig paaberaabte Sætning om Kirkens Udartning, vel at mærke sig dette Alternativ: den katholske Kirke, eller — Luthers Kirke; thi de andre Kirker og Secter komme her ikke i Betragtning, da Luther jo, i Medfør af sit fra den katholske Fortid nedarvede Begreb om Kirken, ligesaa lidt anerkjendte dem, som han anerkjendte den gamle „udartede“ Kirke for Christi sande Kirke. Disse Kirker og Secter ere vel alle Afleggere af hans Tanker og Paaastande; men han lodte dem, som ovenfor sagt, alle i Vand, fordi han ikke vilde vide af mere end een Kirke, nemlig hans egen. Han bekæmpede Pavens Ret til at gjælde for Kirkens Overhoved, fordi han selv gjorde Fordring paa at være Pave i den ene og eneste sande og saliggjørende Kirke, som han vilde sætte i den gamle Kirkes Sted. Og dette nye anmassede og anmassende Pavedomme er underlig nok bestandig blevet respecteret ikke blot af det lille Antal

Ulykkelige, der en Tidlang, som ægte Lutheranere, ærede Luther som deres ufeilbare Pave, men ogsaa af alle hine bandlyste Kirkepartier og Secter, uagtet baade deres tidligere Ophavsmænd og senere Overhoveder altid have holdt paa deres Ret til at fortolke og Tøne til at forstaae den h. Skrift ligesaa godt som Luther. Hemmeligheden i dette Phænomen er imidlertid ikke vanskelig at opdage. Luther er nemlig den firkelige Revolutions Patriarch; hans Navn repræsenterer det meest potentfærede Had til den katolske Christendom; derfor have alle de, som han i de kraftigste Udtryk ubarmhjertig anviste deres Plads i Helvede*), alligevel været nødt til ikke blot at anerkjende ham, men at hænge sig ved ham, og støtte deres Fjendskab mod Kirken til hans Navns mægtige Autoritet. Derfra stammer den Hyldest, som indtil den Dag idag fra alle Sider af den fra den katolske Kirke adskilte Deel af Verden ydes hans Ihukommelse; thi han æres og dyrkes ikke blot af alle dem, som, trods deres indbyrdes Afsigelser i Lære og Tro, have bibeholdt meer eller mindre af de christelige Hovedsandheder, men ogsaa af den store Mæsse af Nutidens for al Tro og Religiositet blottede Mennesker, der ikke have anden Interesse, end Tilintetgjørelsen af al christelig og religiøs Indvirkning paa den menneskelige Samfundsudvikling, og hvis Uttraaer og Forhaabninger ikke tiltales af nogen ønskeligere Tilstand, end den katolske Christendoms fuldkomne Udryddelse! Disse vide nemlig godt, at den er den eneste Magt i Verden, der uafhængig og ubildet af alle verdslige Hensyn repræsenterer og forfægter den i Gudmennesket Jesus Kristus aabenbarede Sandhed. Den nærværende Tids yderligst gaaende

*) Vi bemærke herved udtrykkelig, at Luther ikke, som den katolske Kirke, lod det blive ved at lye de fra hans Læreform afvigende Meninger i Bånd, men at han var fuldt og fast overbevist om, at Personerne: Zwingli, Calvin ja endog hans tidligere Ven Carlstadt og flere Andre af hans senere frasaldne Kandsfænder vilde komme til at bøde for deres Utrofast mod „Evangeliet“ og deres Insubordination mod deres aandelige Overhoved i Helvedes evige Ild!

Retninger af Bantro og Materialisme høre saaledes endnu en hylkærst Udfordring tilskue for den kirkelige Omvæltningens gigantiske Ophavsmand, fordi han, som en fransk Atheist engang har udtrykt sig, har banet Veien for den fuldkomne Fornægtelse af Kristus, thi Menneskeslægten findes endnu ikke moden for et fuldkomment Brud med al christelig Overlevering. Reformationens Grundsatninger ere derhos det historiske Grundlag for hele den nyere Tids revolutionære Bevægelse. Derfor kunne alle Afstigninger af Bantro og Foragt for Livets høiere Interessesfer enes med den orthodoxe Pietisme i denne sidste forslidte Lovtaler over Luther og Reformationen. Naar den forventede Tidens Fylde engang oprinder, da føler man sig sikker paa at kunne gjøre kort Proces med den protestantiske Christendom i enhver Skikkelse; men man føler godt, at det er en heel anden Sag med den katolske. Den er den store Anstødssteen, den Forargelsens Klippe, hvilken alle denne Verdens fjendtlige Magter have opbudt og fremdeles (men rigtignok forgjæves) ville opbyde deres yderste Kraftanstrengelser for at bortfjerne!

Gaaer man altsaa ud fra Luthers oprindelige Fordring, at hans Kirke skulde afløse den katolske og gjælde for den retmæssige Arving til dennes Krav paa Almindelighed og Ret til at kaldes den ene saliggjørende, da forekommer det os at være aldeles utvivlsomt, at der netop her har fundet en høist mærkbar Udartning Sted. Thi den ene saliggjørende lutherske Kirke*) er forlangst gaaet tilgrunde under de Stridig-

*) Man erindre her, at man sjældent nuomstunder læser noget fjendtligt Angreb paa vor Kirke, hvori Udtrykket „den enesaliggjørende Kirke“ ikke anbringes, for at spotte den katolske Kirkes Krav paa Universalitet eller Eneret til at anses for den almindelige, for hele Verden bestemte, af Gud anordnede og beseglede Foranstaltning til Menneskeslægten's Saliggjørelse. I den Grad har den moderne Verden indlevet sig i den Livsbetragtning, som har sit populære Udtryk i den bekjendte Sætning: „Enhver bliver salig ved sin Tro!“ At nu de, som for deres eget Bedkommende hverken bryde sig om

heder, der i det første Aarhundrede af dens Tilværelse rasede i dens Indre; kun dens døde og fattige Cultusformer, der paa Grund af hine Stridigheder aldrig kunde naae den forjættede og tilstræbte Fuldendelse, ere blevne tilbage. Dens eensidige, selvmodsigende og fornuftstridige Lære vil derimod ingen tænkende Protestant længere være bekjendt. De Kirkepartier og Sectarer, som Luther fordømte, have for længe siden fuldkommen overskiftet hans Kirke. Den er saa at sige sammenslydt med eller opslugt af den Indifferentismens brede Strøm, der anerkjender enhver religiøs og irreligiøs Menings Rigeberettigelse, naar den blot ikke lugter af Katholicisme! Hovedsagen er Protesten mod den katholske Christendom, Fornægtelsen af enhver Regel og Forfæst for hvad der skal troes, og hvad der bør forkastes som stridende mod den aabenbarede Sandhed. Den brogede Sammenblanding af alle mulige og tænkelige kristelige og antichristelige Meninger have ingen anden Opgave at løse, end — i den religiøse Friheds og Tolerances Navn at bekæmpe de Grundsatninger, som ere den katholske Christendoms Livsbetingelser. Thi Luthers personlig usejlbare Pavedømme baade i Livet og paa Papiret havde kun en kort og forbigaaende Varighed; og hans selvtagne Myndighed over den nye Kirke, der skulde indtage den katholske Kirkes Plads, er i Tidens Løb bleven afløst af et Anarchi i Meninger og kirkelige Samfundstilstande, der staaer i det nøieste Slægtskabsforhold til den vilde Toilesløshed, hvormed det reformatorske Drama bebudede sin Indtrædelse i Verden. Det sande, af Christus indstiftede Pavedømme derimod har ikke blot overlevet Reformationens Stormflod, men dets Livskraft fornædes under og

---

Sandhed, Salighed eller Evighed, forarges og spotte over dette den katholske Christendoms Prærogativ, finde vi ganske naturligt, men have dog ikke kunnet undlade at erindre Reformationens Vokalere om, at Luther fra først til sidst levede og aandede i den Overbeviisning, at der kun kan være een Kirke, og at hans Kirke sølgelig var den ene sande og saliggjørende!

efter den svære Kamp; den gamle Kirke og den katholske Christendom har, som ovenfor omtalt, siden Midten af det sextende Aarhundrede taget et storartet Opsving, medens det som endnu var tilbage af christelig Tro overalt i den protestantiske Verden samtidig meer og meer hensygnede, og tilsidst næsten reent bortskylledes af Vantroens alt overvældende Synndfod!

Vi troe i de foregaaende Betragtninger at have fremhævet de vigtigste af de historiske Kjendsgjerninger, der kunne tjene til Veiledning for en upartist Bedømmelse af den paastaede Nødvendighed af en saa radical religiøs og kirkelig Omvæltning, som Reformationen tilsigtede, men som det ikke lykkedes den at gennemføre, fordi den katholske Christendoms Udryddelse er en Umulighed; thi Kristus kunde i Kraft af sin guddommelige Almagt og Viisdom ikke tillade Tilintetgjærelsen af sit eget Værk. Ligesaa lidt som han nemlig kunde tillade, at den apostoliske Christendom nogensinde forvanskedes ved Sammenblanding med menneskelige Bildfarelser, eller gav Plads for falske og fordærvelige Lærdomme; ligesaa lidt som han kunde tillade, at Guds Kirke, som Luther paastod, nogensinde kunde blive forvandlet til en „Djævelens Kirke“ og „Antichristens Rige“: ligesaa lidt kunde han, efterat Christenheden i halvandet Aartusinde havde levet, og Millioner vare døde i den Tro, at den katholske Christendom og den af samme udviklede Gudsdyrkelse og Kirkeordning var Hans Lands Værk, — forkaste hele den af denne Tro fremvøgede aandelige Samfundsbygning. Thi dette vilde være det Samme som at tillægge Kirkens Herre en Svaghed, der ene kan gjælde om forsynede Mennesker, nemlig: at Han skulde være kommen til Erkjendelse af, at han havde taget Feil i sine Raadslutninger og Anordninger, saa at han nødtes til at forkaste det Værk, han selv havde grundlagt. Men vilde man alligevel forudsætte en saa absurd Mulighed: hvorledes var det da tænkeligt, at Han, den almægtige Gud og Kirkens himmelske Styrer, ikke langt tidligere i Tiden fuldbyrdede denne Forkastelsesdom over den formentlig udartede Kirke? Hvorledes vil man forlige det med Hans Kjærlighed, med Hans bræn-

dende Længsel efter alle Menneskers Frelse, med den himmelske Sandheds Evighed, Uforgængelighed og Uforanderlighed — at Han ikke alt mange Aarhundreder tidligere, men først efter halvandet Aartusindes Forløb gjorde den af Luther saa dristig paastaaede Forfalskning af den oprindelige Christendom vitterlig for al Verden, standsede dens Udbredelse, raadede Gud paa den stete Ulykke, og forebyggede dens Gjentagelse?

Saaledes vilde det i det mindste dog — selv under hiin med Begrebet om Christi Guddom og en guddommelig Aabenbaring uforenelige og derfor fornuftstridige Forudsætning — være blevet muligt at besvare det Spørgsmaal, hvormed den protestantiske Theologi endnu bestandig bryder sine Dyrkers Hjerter — det Spørgsmaal: Naar har denne successive Forvanskning af den oprindelig aabenbarede guddommelige Sandhed taget sin Begyndelse? I hvilket Aarhundrede, og ved hvilken Leilighed begyndte de nye falske Lærdomme, de saakaldte „Menneskesætninger“, at fordunkle den af Kristus og hans Apostle til Efterverdenen overleverede Sandhed? Man har som bekjendt talt uendelig meget om denne Sag; denne Sætnings lærde Forsægtere have skrevet utallige tykke Bøger for at godtgjøre Muligheden og Sandsynligheden af dette Paradox, og ialtfald paavise dets factiske Virkelighed; men disse Anstrengelser have kun tjent til fuldstændig at aabenbare denne partiske og i en fix Idee hildede Lærdoms fuldstændige Bankerot. Hele Kirkehistorien fra først til sidst bevidner nemlig den Kjendsgjerning, at der aldrig er fremkommet noget Nyt i Kirken enten i Læren eller i Livet, uden at det har vaakt Opmærksomhed, fundet Modstand og foranlediget Strid. Vi henvise i denne Henseende til de Bevægelser, som den hele Række af heretiske Bidsærelser have fremkaldt ligesaa den tidligste Oldtid og indtil det sextende Aarhundrede. De almindelige Kirkeforsamlingers Historie giver i denne Henseende de gyldigste Vidnesbyrd om hvad der anerkjendtes for at være Gammelt og Uforanderligt, og hvad der forkastedes som vilkaarlige Menneskepaafund, der vilde forvanske og fortrænge den

af hele Kirken bevidnede Katholske eller almindelige kristelige Sandhed.

Denne Fabel om Kirkens og Christendommens Udartning forudsætter saaledes Muligheden af, at Kirkens Herre ved at tillade Bildfarelsen at anmasse sig den Plads i hans Kirke, som Han havde paa det helligste og høitideligste forfikkret og forudsagt, at Sandheden alle Dage indtil Verdens Ende skulde indtage, har derfor ikke blot fristet en Deel af Christenheden, men formelig givet den Ret til at opgive al Tro paa et guddommeligt Forsyn, der vaager over Kirken, eller med andre Ord, til at opgive Troen paa den Helligaand, som den aabenbarede evige Sandheds Vidne og den kirkelige Udviklings Leder. Saaledes skulde Gud selv have forstyrret og tilintetgjort Grundvoldden for al Tro, for Troen paa hans Almagt, Uforanderlighed, Kjærlighed og Sanddrøhed, eller med andre Ord for Troen paa hans Tilværelse. Thi en Gud, der modsigter sig selv og forkastet og fordømmer sit eget Værk, er en Utling!

Denne Forkastelses- og Fordømmelsesdom skal Gud endvidere ifølge disse, trods deres Absurditet foreløbig indrømmede, Forudsætninger have ladet kundgjøre for Christenheden ved nogle enkelte Mænd, der kaldte sig „Evangelister“ som Gud „i Verdens sidste Tider“ skulde have sendt for at fuldbyrde hans Strafedomme over den vauartede Kirke, og fremstille det hidtil for dunkle og under Mennekesætninger begravne Evangelium i dets oprindelige Klarhed og Egthed. Men den Deel af Christenheden, der finder denne Mening saavel som hine urimelige Forudsætninger, paa hvilke den er bygget, antagelig, synes ganske at glemme, at Gud, naar han i Fortiden sendte Propheter i et overordentligt Grinde til sit udvalgte Folk, anerkjendte den menneskelige Fornufts Trang til og Krav paa Beviisligheder, der stadfæstede disse Sendebuds høiere Bemyndigelse eller Ret til at tale i Hans Navn, og at han derfor lod dem stadfæste deres Sendelse deels ved Spaadomme, som opfyldtes, deels ved Undergjerninger, der tillige tjente til Pant for en senere Opfyldelse af de foreløbig uopfyldte Forudsigelser. De synes end-

videre at glemme, at Christus stadfæstede og bevidnede Apostlenes og de øvrige første christelige Sendebuds guddommelige Fuldmagt til at forandre og fornye hele Jordens Skikkelse, saavel i aandelig som i timelig og udvortes Henseende, ved en Række af uan-derfulde Vdrætter, der begyndte i Jerusalem og blandt det jødiske Folk, og siden fremkaldte den storartede Forvandling og Om-dannelse af den hele Hedningeverden, som med Rette maa kal-des for det største af alle Guds Underværker. Skulde nu det sextende Aarhundredes „Gudsmand“, som deres samtidige Beun-drere og deres Gjernings efterfølgende Fortsættere og Forsvarere have kaldt dem, virkelig antages for at have været overordenlige og umiddelbare Sendebud fra Gud, da maatte de have kunnet legitimere deres Sendelse ved Mirakler *). Men det er nok-som bekjendt, at det eneste Vidunder Reformationen har aaben-baret for Verden, er den unaturlige og aldeles ubegribelige Let-trøenhed, hvormed baade dens samtidige og dens senere Di-

---

*) Der var derfor ogsaa dem, der dengang krævede dette Beviis, idet den med Reformationens Fremgang voxende sædelige Fordærvelse rok-kede deres Tro paa Reformatorernes guddommelige Sendelse. Lu-ther greb da i sin Forlegenhed til den Udvei, at gjøre et ganske andet Begreb om Underets Charakter og Beviiskraft gjældende, end det, som alle fornuftige Mennesker hidtil stedse havde forbundet dermed. Han henviste til usædvanligt Stormveir, Oversvømmelser, Torden og Lynslag, til Meteorer, Nedstyrtning af Kirfetaarne, monstrofe Fjødfler etc., og hans Tilhængere siden til endnu latterligere Ting. I det han saaledes satte Uregelmæssigheder i Naturens Orden istedetfor Under, som han selv skulde have udrettet, forstod han ligeledes med stor Letthed at stille det andet Mærke for den prophetiske Sendelse — Spaadoms-gaven i For-grunden. Alle hine Fertege, saavelsom den voxende Demoralisation, fremstillede han da som usælske Bekundelser af Verdens nærførestaa-ende Undergang; thi det var jo efter alle Spaadomme ligesaa Apost-lenes Tider et afgjort Tegn paa, at de sidste Tider og Christi Gien-komst nærmede sig: at Menneskene bestandig bleve slettere, og Ugude-lighed og Lastefuldhed tog Overhaand, medens isvrigt Satan maatte være Skylden for alle Misligheder, som ledsagede det nye Evangelium.

seiple og Talsmænd, tiltrods saavel for den sunde Fornufts Fordringer, som for den høiere Lov, der gjør sig gjældende gjennem den christne Kirkes hele tidligere Historie, have taget disse Enkeltmænds dristige Paaastande om deres guddommelige Kaldelse og Sendelse for et fuldgjyldigt Beviis for hvad Gud tydeligt og klart, deels har kundgjort Umuligheden af, deels har — Muligheden forudsat — givet Verden Ret til at fordre overnaturlige Tilkjendegivelser om!

Gaae vi herefter tilbage til den Tilstand, hvori den europæiske Folkeverden befandt sig for Reformationen, og som efter vor Formening vilde have tilveiebragt en sand og virkelig Reformation af Kirken og det religiøse Liv, dersom dette havde faaet Lov til endnu nogen Tid at gaae sin rolige Gang, da vil maaskee En og Anden være i Forlegenhed med at besvare følgende Spørgsmaal: Naar Prædikenen ikke forsømtes, naar det (som vi siden skulle godtgjøre) var langt fra, at de h. Skrifter, som det saa ofte er sagt, ikke blot i den tidligere Middelalder men ogsaa i det femtende Aarhundrede vare en for Folket tilluft Bog: hvorledes kan man da forklare sig, at store Masser af Tysklands Befolkning saa let og hurtigt kunde løsriveres fra Kirken, og hele Lande og Folk andetsteds deels lade sig deres Fædrenetro fraliste, deels uden Modstand tvinge til at opgive den? Dette Spørgsmaal skulle vi i det Følgende besvare.

(Fortsættes.)

En kirkepolitisk Manøvre.

Det vil være Kirketidendens Læsere bekendt, at den Berlingiske Tidende af 2. Juni indeholdt et af Tyens Stiftetidende optaget Referat om Indvielsen af den nye katolske Kirke i Odense, hvori der ved Siden af en anden høist betegnende Fordreielse af, hvad der blev sagt i den ved denne Leilighed holdte Prædiken, berettes, at denne Kirke skulde være „indviet til den Hellige Sønfru Marias Tilbedelse.“ Denne

malitiose, men, som det vil frengaae af det Følgende, tillige høist tendentiose, og som saadan velberegne de Usandhed blev strax efter af den apostoliske Præfect berigtiget (i Berl. Tid. af 4. Juni) som en formentlig i den om Alt hvad der angaaer vor Kirke og dens Bære almindelig udbredte Uvidenhed og fordomsfulde Uvillie begrundet Misforstaelse af hvad der var sagt.

Man er ved saadanne Heiligheder vant til at see dem, der offentlig gjøre sig skyldige i forvanskede Gjengivelser af Andres Ord og Udtryk — om end under Undskyldninger og Udflugter — trække sig tilbage ligeoverfor bestemte Erklæringer af den Talsende, saameget mere ved Heiligheder, hvor Ordene maae forudsættes at være vel overveiede, og hvor den Talsende er en Personlighed, der har Ordet i sin Magt, og hvis Kundskaber om den paagjældende Sag intet fornuftigt Menneske kan betvivle.

Ikke desto mindre havde man den Overraskelse i Berl. Tid. af 7. Juni at see en Skrivelse til dette Blads Redacteur fra den i Fyens Stiftst. navnløse Referent, der her kaldte sig J. Lauridsen (efter hvad vi senere have hørt, en Skolelærer i Odense), hvori Sidstnavnte erklærer, at det, tiltrods baade for „Hr. Grønders“ og „Hr. Lichtles“ Indsigelser har sin Rigtighed med hans absurde Beretning om, at Kirken i Odense er indviet til Somsfru Marias Tilbedelse, idet han med den for en saadan halvtunderet Theolog eiendommelige Vigtighed henviser til en Artikel i Fyens Stiftst., hvori han mener tilfulde at have klaret dette Anliggende. Det kan vistnok ikke andet end synes paafaldende, at denne Bedrivt allerede maa være udført den 3. Juni, altsaa kun een Dag efter den korte Berigtigelse, som Pastor Lichtle havde tilstillet Fyens Stiftst. Bemeldte J. Lauridsen har nemlig i denne lange og i Formen overordenlig flotte Behandling af sit Thema bragt en saa stor Fylde af theologisk Lærdom og katholsk Velsæstthed tiltrovs, at man, i Betragtning af den forbausende Vandskudighed om alle katholske Anliggender, som selv protestantiske Geistlige ikke sjeldent lægge for Dagen, vel maae studse ved at see en Seminarist, der har al sin Viden paa anden Haand, og vanskeligt kan antages tidligere at have været saa vel orienteret paa dette Gebet, med saa stor Nonchalance vise to katholske Geistlige til Rette, som om de ikke kjendte deres egen Religion, uagtet de begge have opoffret en Række af Aar paa Theologiens Studium, og samtidig baade i Prædikener og Katecheser have udviklet de katholske Ervessandheder baade for Gamle og Unge. Men, har man allerede Grund til at forundres ikke min-

dre over denne sidste Uforskammethed, end over hiin hurtigt erhvervede og med saa stor Flothed udframmede Værdom om Ting, hvorom Vedkommende tilstrækkelig godtgjør, at han Intet selv veed, men kun giver de sædvanlige forslidte Sneb og polemiske Trivialiteter tilbedste, som ere blevne vor Religions Fjender uundværlige, — har man end nok saa megen Grund til at forundres haade over det Ene og det Andet i denne Retning: saa kunde vi dog med god Samvittighed, her som i saa mange andre Tilfælde, lade den opblaste Dumhed med al dens indbildste Uforskammethed efter Behag brede sig hvor som helst man finder den antagelig, og bøier sig for dens Umasselser. Men hvad vi her paatale gaaer langt videre. Her foreligger nemlig en literær Skandale, som vi, til Gæde for den offentlige Anstændighed, endnu aldrig have seet Mage til. Vi mene naturligviis den forommeldte B. Lauridsens Forsikkring, at han, „bestemt maa fastholde Rigtigheden af sit Dieferat (nemlig om Tilbedelsen af Somfru Maria og de Hellige), indtil en stenografisk Gjengivelse af den holdte Tale overbeviser ham om, at han har hørt feil.“ Denne Fordring veed han godt, ikke kan fyldestgøres; men vi overlade det til ethvert honnet Menneskes sædelige Følelse at finde det rette Udtryk for denne Manøvre, saavel som for den skamløse Injuration, den skal tjene til at dække*). Den Hensynsløshed, hvormed her en i Samfundet ganske obskur Person har vovet offentlig at denuncere to hæderlige og i Kundskab om det paagjældende Anliggende saavel som i alle andre Henseender uendelig langt over ham staaende Mænd for at have afgivet en usandfærdig og uefterrettelig Erklæring i Anledning af en Sigtelse, der ikke blot angriber deres personlige og borgerlige Ære, men paa en opværende Maade antaster deres Embede, og forbaaner det store Religionsfund, som de her i Landet repræsenterer, vilde under sædvanlige Omstændigheder kvalificere Vedkommende til juridisk at drages til Ansvar som Bagvaster og Grevskander. Men da det ikke er nogen katholsk Geistlig tilladt at tye til dette Nødværge, har den apostoliske Præfect bemyndiget os til, under Henviisning til hans i Berlingste Tidende af 4. Juni afgivne Erklæring, herved at stemple hiin Injuration som falsk og usandfærdig, idet han overlader det

*) Vi skulle endnu tilføje, at endog Citationstegnet med største Uagtsomhed benyttes for at give de paadigtede Udsagn Sandsynlighed.

til det læsende Publicums eget Skjøn at bedømme, hvis Forsikkring — hans eller velbemeldte S. Lauridsens — de maatte være tilbøielige til at skjænke meest Tiltro!

Vi lade hermed en Person fare, som efter vor Formening blot er benyttet til at figurere i Forgrunden som et tjenstvilligt og ved denne Leilighed brugbart Redskab for andre mere betydende Autoriteter, der maatte vogte sig vel for at compromittere sig i det Tilfælde, at den hermed intenderede Demonstration skulde mislykkes. Thi Ingen vil vel med Grund fortænke os i, at vi, ligeoverfor den heromtalte Udfærd, aabent udtale en Formodning, som, i Sammenligning med vore Modstanderes Insinuationer, efter vor Formening ikke engang kan siges at indeholde noget Brud paa den Delicatesse, som vi under andre Omstændigheder vel skulde vogte os for at træde for nær.

(Sluttes).

Kirkelige Efterretninger.

Rom. I de den 30. og 31. Mai og 2. Juni afholdte General-Congr. (den 61., 62. og 63) talte ialt 16 Biskopper, af hvilke 10 erklærede sig for, og 6 imod Definitionen af Ufeilbarheden. Blandt disse sidste fremhæves især Biskop Stroszmayner af Bøsnien, der talte med stor Ro og Maadehold. Blandt de første roses den af Patriarchen i Jerusalem, Møgr. Valerga holdte Tale som et Mesterværk af Veltalenhed. Ogsaa Erkebiskop Schaepman af Utrecht talte i denne Retning i sit eget og i de 4 øvrige hollandske Biskoppers Navn. I Holland hersker nemlig den største Enighed ikke alene blandt Geistligheden, men ogsaa blandt de øvrige Troende.

— Conciliets senere Møder have nu været afbrudte den 8. Juni; ellers har man daglig været samlet, og er derfor allerede rykket betydelig frem i Specialdebatten af Schemaet om Primatet. I den 65. Gen.-Congr. (Pindsemandag) blev man færdig med den korte Indledning. Med den 66. G.-Congr. den 7. Juni sluttedes Forhandlingerne om Schemaets 2 første Capitler*). Paa denne Dag havde fem Fædre Ordet. Af disse

*) Schemaets Titel er: Den første dogmatiske Constitution om Christi Kirke. Det første Capitel handler om det apostoliske Pri-

talte 3, deriblandt Biskoppen af Paderborn, for, og 2 (Cardinal-Erkebiskop Schwarzenberg af Prag og Biskoppen af Biela i Piemont) imod Udkastet. I den 67. Gen.-Cong. den 9. Juni drøftedes det 3. Capitel af 6 Fædre: en Cardinal (Fyrst-
Erkebiskoppen af Wien, Msgr. Rauscher), 3 Erkebiskopper (Mecheln, Tours og Rheims) og 2 Biskopper, af hvilke Rauscher og Msgr. Vandriot af Rheims talte mod Udkastet. I det 68. Møde havde 10 Prælater Ordet, iblandt dem Biskoppen af Orleans. Paa denne Dag indtegnedes 51 Fædre, som ønskede at tale om det 3. Capitel (om Primatets Væsen og Betydning). Det er væsentlig mod dette og det efterfølgende 4. Capitel (om Pavens Ufeilbarhed, at Minoritetens Andendinger fornemmelig ere rettede, og Debatten herover vil derfor rimeligviis tage Tid; men man nærrede desuagtet almindelig det Haab, at Conciliets fjerde offentlige Session vilde kunne finde Sted paa Petersfesten. — Dette er imidlertid i senere indløbne Beretninger paa Grund af flere Omstændigheder erklæret for høist usandsynligt.

— I et af den dogmatiske Commission den 8. Juni afholdt Møde diskuteredes, ifølge en Correspondence til „Mainzer Journal“ de hidtil gjorte Bemærkninger til Indledningen og de to første Capitler af Udkastet. Efter Forslag af Cardinal Bilio skal Commissionen have foretaget nogle Forandringer ved Udkastets fjerde Capitel. — Med Hensyn til den tidligere omtalte (s. Nr. 13.) Afslutning af Generaldiscussjonen, og den liberale Presses Beretninger desangaaende erfares senere, at Andragendet om Afslutning ikke blot var underskrevet før den 3. Juni, men at det allerede den 2. Juni var oversendt til Præsidenten, samt tillige, at det ikke var undertegnet af 150, men af mere end 250 Fædre, saavel af Minoriteten som af Majoriteten. Som Følge heraf blev dette Andragende vedtaget saagodtsom eenstemmigt, idet der kun blev afgivet 30 nægtende Stemmer. Cardinal de Angelis bemærkede, da han bragte Andragendet til Afstemning, at alle Ansøuelser om Sagen nu med den største Frihed havde haft Leilighed til at yttre sig. Af de 63 Talere, som i 14 Møder havde udtalt sig om Udkastet i dets Almindelighed, hørte 26 til Minoriteten. De endnu indskrevne 43 Talere, som ikke fik Ordet, skulle for største Delen have hørt til Majoriteten.

---

mats Indstiftelse; det andet om Petri Primats Forsættelse i de romerske Paver.

— Bladenes Røgne om Conciliet. At den kirkefjendtlige Deel af Dagspressen ikke forsmaaer noget Middel, der er tjenligt til at nedfætte Conciliet i det almindelige Omdømme, er bekendt nok, og vi have jevnlige leveret Exempler paa denne Kjendsgjerning, og navnlig omtalt de berømtede „Romerste Breve“ i „Augsb. Allg. Ztg.“, der i denne Retning have præsteret ganske overordenlige Ting. Vi skulle her anføre et Exempel fra den senere Tid. I det 46 Brev læser man Følgende: „Biskoppen af Orenz-Brézé (en af Infallibilitetens Forsvarere) blev ved denne Leilighed fordunklet af en Sicilianer. Vi Sicilianere, sagde denne sidste, have en ganske særegen Grund til at troe paa samtlige Pavers Ufeilbarhed. Petrus har som bekendt i sin Tid prædiket paa vor D, paa hvilken han allerede forefandt et betydeligt Antal Christne. Da han nu erklærede, at han var ufeilbar, fandt disse Christne, som endnu ikke havde hørt noget herom, denne Paastand utrolig. Men for at komme paa det Reene hermed, sendte de en Deputation til den h. Komfru i Jerusalem med det Spørgsmaal, om hun havde hørt noget om Petri Ufeilbarhed. Hun svarede da, at hun tydelig kunde erindre, at hun var tilstede dengang, da hendes Son forlehuede Petrus med dette specielle Fortrin. Dette Vidnesbyrd var tilstrækkeligt til fuldkommen at berolige Sicilianerne, og de have siden stedse holdt fast ved Troen paa Pavens Ufeilbarhed.“ „Münchener Pastoralblatts“ romerske Correspondent siger herom: „I Sandhed en skøn Anekdot; men Skade kun, at ikke et Ord af samme er sandt! Og naar derfor Allg. Ztg.' Correspondent forsikker: „dette er den 14. Mai 1870 virkelig blevet sagt i Conciliets Aula,“ saa kan jeg ikke andet end tilføie: Dette er en fræk Løgn, som virkelig læses i Allg. Ztg. af 23. Mai 1870. Ikke blot har ikke en Eneste af de i hiint Møde tilstedeværende Biskopper, som jeg udtrykkelig har spurgt derom, hørt et Ord af denne Historie, men den høiarv. Hr. Biskop Cesaria af Patti har endog formelt afgivet den Erklæring, at hverken han eller Noget af de to sicilianske Erkebiskopper, som havde Ordet den 14. Mai, have fremført Noget, der kunde give Anledning til at blamere dem offentlig ved at beskylde dem for at have opvartet Conciliet med saadanne Historier, og at denne Beretning til A. Z. derfor er aldeles opdigtet.“

Vi bemærke i denne Anledning, at A. Z.' Meddelelser om hvad der foregaaer paa Conciliet, paa Grund af det Skin de have af Fuldstændighed og Noiagtighed i Enkeltheder, ere en Hovedkilde for alle de sandhedsforvanskende Beretninger om Con-

cillet, som Dagspressen bringer i Omløb. Den heromtalte Historie har saaledes her givet „Fædrelandet“ (af 8. Juni) Stof til en voldsom Declamation imod Conciliet, som en Forsamling, der ved for al Verden at documentere et saa utroligt Undermaal af sund Mennekesforstand hos sine Medlemmer, gjør sig værdigt til alle fornuftige Mennekes allerdybeste Foragt! Men der gives dog forhaabentlig ogsaa andre virkelig fornuftige Mennekes, som med os forundre sig over, at en saa intelligent Veder af den offentlige Mening kan gjøre sig skyldig i den Dumhed at troe saadanne Absurditeter!

— Et Vidnesbyrd af en Modstander. Den apostaserede katholske Geistlige, Dr. Pichler, tidligere Præst i München, som for nogle Aar siden gik over til det russiske Schisma, derefter blev kaiserlig Overbibliothecar i Petersborg, og som har gjort sig bekjendt ved forskjellige Skrifter, der røbe et usofortligt Fjendskab mod den katholske Kirke, opholdt sig for nogen Tid siden i den russiske Regerings Grinde i Rom. Han fandt under dette Ophold Veilighed til at erholde Underretning om Conciliets Forhandlingsmaade. Trods hans Fordomme og Uvilje mod den h. Stol tog han dog ikke i Betænkning i Wienerbladet „Presse“ af 8. April at udtale følgende Dom desangaaende:

„I Henseende til den væsentligste Anklage man har reist imod Conciliet, nemlig Mangel paa Frihed, da have vi under vort Ophold i Rom havt Veilighed til at danne os en ganske anden Mening herom. Det forekommer os, at intet af de tidligere Concilier har kunnet glæde sig ved større Frihed og Uafhængighed, end det nærværende; men de constitutionelle Minoriteter have til alle Tider klaget over Mangel paa Frihed. Efter nogle Bemærkninger om Minoriteten og navnlig de tydske Biskopper, hvis Stilling betegnes som uklog og uholdbar, da deres Seir efter Dr. P.' Mening vilde hidføre Tilstande, der vare langt misligere end Ultramontanismens, udtreer han sig dadlende om de i Augsb. Allg. Ztg. offentliggjorte Romerske Breve og alle de Udfald, som Dagspressen har tilladt sig mod Ufeilbarhedens Forvarere, og siger til Slutning om Biskopperne Martin af Paderborn og v. Ketteler af Mainz, der som bekjendt, hvad dette Punkt angaaer, staae som Modstandere ligeoverfor hverandre: „Man sig om disse to Mænds Retning hvad man vil, de ere dog de lærdeste Theologer blandt Nordtydslands Biskopper.“

London. Avisløgnene. Den romerske Correspondent for det protestantiske Blad „Diplomatic-Review“, der for sit

eget Vedkommende er en høist agtvaerdig Undtagelse fra sine Colleger, udtaler sig paa følgende Maade om disses Beretninger om Conciliet: „Den Opgave at komme paa det Reene med, hvad der med Hensyn til disse er sandt eller ikke sandt, vilde med temmelig Sikkerhed kunne løses ved, at Læserne fulgte den simple Regel, at ansee det Modsatte af det som de læse, for sandt. Der- som de altid gjorde dette, vilde de i det Hele være sikke paa at danne sig den rigtige Forestilling om Tingenes nærværende Stilling.“ Derefter kommer Correspondenten til at omtale „Times“ og dets forrygte Yttringer om „den Bankundighed, Fordærvelse og Usikkerhed som gjør Rom berygtet (infamous) blandt alle europæiske Hovedstæder,“ og tilføjer: „Rom er i Virkeligheden kun forsaavidt infam, som Timescorrespondentens Nærværelse kan gjøre det dertil. Sandheden er nemlig den, at Rom overgaaer alle europæiske Hovedstæder ved Fraværelsen af alle ydre Tegn paa moralsk Corruption, saavel som ved den Ro og Orden, der hersker i dets Gader. Naar man dermed sammenligner det velbekjendte Udseende af det londonste Gadeliv, og overveier Bestafsenheden af de daglige Politirapporter, saa ere de nysnævnte Yttringer af Times et mærkværdigt Exempel paa den meest usofskammede Usandsfærdighed, som vi nogenfinde have seet nogen Journals Spalter besudlede med.“

Marieforeningen

holder sit Møde Søndagen den 3. Juli Estern. Kl. 4.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 3die Juni. 4de Sondag efter Piusse. Marie Hjemfogelsr. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messse. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Estern. Festandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken.
- NB. Søndagen den 3. Juli afholdes den tredie Dvartals=Collect af Peterspengen. 4. M., Franciscus Caracciolo, Betsj. 4. Cl., Bonifacius. Martyr. 6. D., Octav af de h. Apostelsforfers Petri og Pauli Fester. 7. Co. Putcheria, Jomfru. 8. F., Elisabeth, Dronning. 9. L., Husommelse af den h. Jomfrues Vidunderer.
- Søndagen den 10de Juni. 5te Sondag efter Piusse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messse. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Estern. Andagt med Katecheje. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 11. M., Veronica af Julianus. 12. Cl., Johannes Gualbertus, Abbed. 13. O., Anastetis, Pave og Martyr. 14. Co. Bonaventura, Biskop og Kirkelærer. 15. F., Apostlenes Deling. 16. L., Maria af Karmelbjerget.

forhaanes, ikke blot af uvidende Dognliterater i den politiske Presse, men ogsaa af Religiositetens og Sædelighedens officielle Bøgere, den folkekirkelige Geistlighed, der baade i deres Prædikener og i deres kirkelige Organer ude deres Skjærv til den Synsflod af Udvemsord, som idelig udslynges mod vor Kirke, da er man vel berettiget til at tillægge disse Mænd den Overbeviisning, hvis Fromhed og gode Mening vi iøvrigt her skulle lade være usfortalt — at Alt hvad der kan siges mod Katholicismen, ligegyldigt fra hvilken Side det kommer, nødvendig maa tjene til at fremme de specifikt-protestantiske Interesser. Vi for vor Deel ansee det vistnok for en Umulighed, og derfor for en ster og meget betænkelig Skuffelse, at den irreligiøse Maade, hvorpaa et hvilket som helst Religionsfandsfund forhaanes, skulde komme dem, fra hvilke saadanne Forhaanelser udgaae, tilgode. Men det er nu ikke desto mindre en Kjendsgjerning, at det forholder sig saaledes. Hvad kan da vel under disse Omstændigheder kaldes mere følgerigtigt og naturligt, end at de, som ere betagne af hiin forkastelige Indbildning om den protestantiske Majoritets Net til at benytte ethvert brugbart Vaaben til at forkleine og nedværdige den eneste Religion, hvis mulige Fremgang de Alle ere enige om at ansee for faretruende for deres hidtilværende sociale Magtstilling, — hvad er da mere selvfølgeligt, end at navnlig alle de meest udprægede Partiførere i den folkekirkelige Geistlighed ansee det for en ligefrem pligtmæssig og hæderlig Zdræt, at tilføie denne forhadte Medbeiler ethvert tænkeligt Nederlag i det almindelige Udmøkke?

Det er os nemlig noksom bekjendt, at enhver Udvidelse af den katholske Kirkes Virksomhed, som den ved Grundloven af 1849 forundte Religionsfrihed, i hvorvel hidtil i meget ringe Omfang, har gjort mulig, betragtes med stielende Blikke; det er os tilfulde bekjendt, at man anseer det for et Angreb eller en fjendtlig Demonstration, at vor kirkelige Dyrighed siden hiin Tid har gjort hvad der kunde gøres for de her i Landet adspredte Katholikers religiøse Tarv, hvis tidligere kummerlige Tilfaar — ingen Præst og ingen Kirke — man ikke har skænket mindste Deeltagelse, medens man offentlig fra en vis Side har seet det fremhævet som et gladeligt Tegns paa den voksende Frihedssands paa det aandelige Livs Grænser, at Secternes og Secternes Tal i denne Tid er voget! Vi finde dette ligesaa naturligt som det ovenfor omtalte Phanomen; thi Secternes Fremgang er et bestemt Barometer for den almindelig berstende religiøse Indifferentsisme, hvilken den katholske Kir-

tes Krav paa at være og gjælde for den sande af Christus virkelig stiftede Kirke er en stedse stikkende Torn i Rjodet, der ikke lader Vedkommende Rist eller No, forend denne store Fredsforstyrrelser, som man af denne Grund har kaldt den, er ryddet af Weien, eller i alt Fald gjort uskadelig.

Saaledes maa det befindes ganske forklarligt, om Een eller Flere af dem, som paa ethvert Sted, hvor den katolske Kirke søger at samle sine adspredte Medlemmer, repræsentere det for nærværende Tid noksom bekendte Parti i Folkekirken, der vel ikke for sin egen Deel hylder den herskende Indifferentismes Grundsætninger, men ingenlunde forjmaaer dens eller nogen af Fanatismens øvrige Løstestangers Had til den katolske Christendom, — om dette Parti, som mener at have et særligt Privilegium paa at gjælde for den rette og eneste sande „almindelige Kirke“ eller „vor Herres Jesu Christi Kirke i den danske Folkekirke,“ kan være blevet i høj Grad indigneret over den uhorste Dristighed, at den katolske Kirke har ovøet, midt i Landets næststørste Stad, og ligeoverfor den gamle Kathedralkirke at etablere en lille besteden Filial, efterat den katolske Cultus nu i over tre Aarhundreder har været fortrængt fra den ærverdige gamle, i den katolske Tid og af Fortidens katolske Beboere opførte Kirke, som tilligemed de to andre Kirker fra den katolske Tid ere denne Stads mærkværdigste og skønneste offentlige Bygninger. Men det burde dog ved denne Keilighed betænkes, hvorfra man baade i Odense og alle andre Steder har baade de gamle storartede Stiftskirker, og saagodtsom alle Landsbykirker over hele Landet, saavel som alle Midler til at muliggjøre en christelig Gudsdyrkelse! Naar man tænkte lidt nærmere herover, og navnlig over den Maade, hvorpaa man erhvervede Alt dette for den nye Religion, der ingenlunde ved Landens og Overbeviisningens seirende Magt, men udelukkende ved reent verdslige og verdslige Hensyn tjenende Midler fortrængte den gamle: da vilde man forhaabentlig betragte baade det som dengang skete og det som nu skeer med andre Dine, end det nuomstunder sædvanlig er Tilfældet!

Vi have flere Gange hørt den Mening udtalt af protestantiske Geistlige, at naar man for Alvor vil den katolske Kirke tillivs, og bibringe den et afgjort Nederlag i den almindelige Mening, da er det den fra Reformationstiden traditionelt nedarvede Beskyldning for „Afgudsdyrkelse,“ man væsentlig har at holde sig til. Med dette Ravn have jo det kirkelige Schismas Patriarcher og deres tallose Efterfølgere nu ceengang

stemplet den Dyrkelse *), som i den katholske Kirke ydes den saligte Jomfru og Kirkens øvrige Hellige. Kunde det da lykkes, ogsaa i vor Tid at faae denne Bagvaskelse slaaet ret fast i den store Mængdes Bevidsthed, da mener man at kunne spare al Uleilighed med Resten, eller i det mindste blot behøve at opregne Et og Andet, som ligger nærmest forhaanden af det gangbare Synderregister, som man altid har paa rede Haand, f. Ex. Af-laden, de forhadte gode Gjeringer, Skriftemaalet og adskilligt Andet, hvorom man godt veed, at det vilde gjøre Veien til Himmerige utilbørlig trang for de ærede Samtidige, blandt hvilke Væren om Daaben og Troen alene synes at finde større og større Anerkjendelse som det ene fornødne Vilkaar for Saligheden! Fra dette Standpunkt nægte vi ikke, at det er en ret siffig Taktik, ved en Leilighed som denne at gjøre et Forsøg paa, ved en saadan Force-Demonstration med eet Slag at ruinere den katholske Kirkes Credit i Odense. Kunde det lykkes aandelig at tilintetgjøre den, ved at vække alle fromme Mennefters dydige Indignation over dette oprørende Forsøg paa at indføre Afgudsdyrkelse **) i en By, der nu alt i lang Tid har kunnet glæde sig ved, at den sande og rette i Folkekirken skjulte og adspredte hellige almindelige Kirke med dens enesaliggjørende Daabslære har opslaaet sit Paulun indenfor dens Enemærker, og maaftede kunde have Udsigt til, i en nær Fremtid at vinde Gueherredømmet over den almindelige Bevidsthed, — kunde det under disse Omstændigheder lykkes, med eet Slag aandelig at knuse Katholicismen, da var man jo eengang for alle færdig med den! Thi

*) Vi bemærke her, at Moskøes Ord bog ikke kan gjælde for nogen Autoritet med Hensyn til den rette Brug af dette Ord. Den katholske Kirke bruger det overensstemmende med dets historiske, fra det latinske Sprog (colere, cultus) baade paa den firkelige og almindelige conventionelle Talebrug overførte Betydning. Ligejaaligt kunne vi gaae ind paa den lærde Skolemesters lignende Henvisning til „Nordisk Conversationslexicon“ som en autentisk Kilde til Kundskab om den katholske Lære. Denne Antagelse staaer i lige Rang med den naive Formening, at alt hvad man læser paa Tryk eller i Aviser er sandt!

**) Det er ikke uden Interesse, at vor nyere Literaturs eneste kirkehistoriske Værk af nogen Betydning („den danske Kirkes Historie“ ved Dr. L. Helweg) lægger stor Vægt paa dette Punkt, idet Forf. flere Steder paa en paafaldende søgt Maade anbringer Udtrykkene „Tilbedelsen af den h. Jomfru.“ „Mariaforgudelsen“ o. lgb. Tendensen hermed er ganske utvivlsom.

hvem veed ikke, hvad en dybt rodfastet Bevidsthed om den aandelige Ret kan føre til? Eller hvor er Grundsen for den dydige Indignations reent aandelige Kraftyttringer? Hvor ofte saae man ikke denne i den reformatoriske Begeistnings Gulddalder give sig Lyst i de noksom bekendte Haandgribeligheder, hvis Gjentagelse i vor Tid i visse Partigængeres Dine vilde give saadanne folkelige Demonstrationer et Præg af den høiere Inspiration, der begeistrede de Tøbeljvarme, der i Reformationsaarene nedbrød Alterne og plyndrede Kirkerne?

Angaaende dette Punkt skulle vi iøvrigt endnu blot tilføie, at, ligesom hele den her omtalte, paa den store Mæsjes Vandfundighed beregnede, Manøvre heldigvis er mislykket, saaledes troe vi at kunne forsikre den eller dem, der maatte have overdraget den forommeldte obscure „Referent“ det Hverv offentlig at forhaane den katholske Religion og Gudsdyrkelse, at de befinde sig i en Bildfarelse, der vidner om et ringe Maal af Wiennefskundskab — naar de smigre sig med Haabet om at kunne indbilde den fornuftigere Deel af Publicum Noget af al det Konfens, de paadigte den katholske Kirkelære, hvilken de tydelig vise, at de selv aldrig have fundet det Umagen værd at gjøre sig bekendte med. Der er vistnok Mange, som gjerne høre disse Bagvaskelser idelig gjentage, men de troe dem ligesaa lidt som de, der sætte dem i Omløb! De, der have Kundskaben, maae nødvendig vide med sig selv, at de lyve, og vide, hvorfor de gjøre det; de der ikke have den, have i det mindste en hemmelig men sikker Følelse af, at de blive holdte for Nar; men de finde sig heri for det gode Diemeds Skyld, og dette sidste fremgaaer, som ovenfor antydet, af det fælleds skjulte Had til det Sande og Gensaliggjørende!

Naar vi i det Foregaaende have behandlet den lærde Seminarist som en Figur, der ved denne Leilighed blot har ageret i Forgrunden, men overført Ansvaret for denne Skandale — vi mene først Paadigtelsen, og dernæst den opvørende Paastaalighed ligeoverfor to Hadersmands bestemte Erklaring — paa dem, der vide hvad han ikke veed, da tillade vi os at troe, at enhver tænkende Læser vil finde vor ovenfor udtalte Formodning psykologisk begrundet. Sa vi tillade os endog, naar vi sammenholde Stilen og hele Formen, baade i Referatet til Høens Stiftstødt. om Kirkeindvielsen og den paafølgende lange Diatribe om den katholske Religions totale Forkastelighed, med den mærkværdig korte Tid, hvori den seminaristiske Lærdom her er indstuderet, sammensliffet og anrettet — at mene, at hele den kirke-

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 15.

Søndagen den 17de Juli.

1870.

Indhold: De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede. — En kirkepolitisk Manøvre. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Nordamerika.

De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede.

(Fortfat fra Nr. 14.)

Hvori har da altsaa det ved første Biekaft Ubegribelige og Paafuldende sin Grund — at Træfaldet fra den gamle Kirke i et saa forbausende kort Tidsrum kunde antage saa store Dimensioner, og paa de fleste Steder lade sig fuldbyrde med en saa mærkvaerdig Lethed, naagtet det (s. Nr. 12) historisk kan godtgjøres, at hverken Prædikenen eller Folkeunderviisningen enten i Tiden nærmest før Reformationen eller tidligere forsømtes? Det er dette Spørgsmaal, vi have paataget os her at besvare.

Det maa da fornemmelig vel bemærkes, at Forudsætningerne og Midlerne i denne Henseende vare ganske andre end i en senere Periode, og navnlig i vor Tid, hvor Læsning og methodisk Skoleunderviisning har en saa gennemgribende Indflydelse paa den aandelige Udvikling. Al Underviisning var i den foregaaende Deel af Middelalderen saagodtsof udelukkende mundtlig, og det var fornemmelig Tiggermunkene, der, forinden Bogtrykkerkunsten og Læselysten lettede den øvrige Geist-

lighed dette Arbejde, havde den Fortjeneste at meddele baade Gamle og Unge, især i de lavere Classer, den efter deres Faaetevne indrettede religiøse Opdragelse og Underviisning. De levede med Folket og for Folket, færdedes mellem alle Classer af samme, og havde igjennem et Tidsrum af henimod tre Aarhundreder store Fortjenester af Europas christelige Civilisation. Her i vort Fædreland vare Franciscanerne overalt Folkets Yndlinge. Men det maa, med Henblik paa disse Forudsætninger og Tilstande, dog findes ganske naturligt, at Underviisningen hverken i Prædikenen eller i Katechesen kunde være af den Bestaffenhed, som Tiden efter det kirkelige Schisma krævede, og som Tridentinerconciliets Reformdecreter under de derved fremkomne, hidtil ukjendte Forhold medrette indskærpe. Der var tidligere ikke nogen Fornødenhed for en begrebsmæssig Fremstilling af den christelige Troeslære. Bestemt formulerede Dogmer vare ingen Nødvendighed for Folket, saalange det levede i en tryk og uforstyrret Besiddelse af den christelige Sandhed, og saalange det ikke faldt Nogen ind at betvivle Kirkens Eenhed og Katholicitet, eller — hvad der vil sige det Samme — den aabenbarede Sandheds guddommelige Udspring. Alt hvad der efterhaanden er blevet kirkeligt Dogma, har nemlig fra Begyndelsen af været tilstede i den christelige Bevidsthed, saaledes som det Overnaturlige og Evige aabenbarer sig for Troen, og opfattes og fastholdes i Troens umiddelbare Anskuelse. Definitionen eller Begrebsfremstillingen af det som er utvivlsomt vist og sikkert for den Troende, er derimod aldrig kommen, førend heretiske Indvendinger og Modsigelser gjorde den nødvendig.

Vil man nu kalde det en Mangel, at hiin Tids Underviisning og Prædikemaade lagde saa liden Vægt paa Dogmet og Systemet, og fornemmelig blev staaende ved den moralske Anvendelse, samt den mystiske og opbyggelige Side af Aabenbaringens Indhold, da skulle vi ikke trættes med Nogen om dette Punkt, men indskrænke os til den Bemærkning, at denne, ligesom saa mange andre Mangler, der kunne paavises ved Fortidens Tilstande, stod i den nøieste Forbindelse med Forhold, der ikke

kunde være anderledes. Vi gjentage derfor: Det katholske Dogma stod dengang i det Hele og Store uanfægtet fast i de christelige Nationers Bevidsthed. Troens hele Indhold levede *implicite* i samme, uagtet det ikke var udtrykkelig formuleret, og dette sidste var ikke Tilfældet, fordi Ingen dengang ahned de store Bildfarelser, som i en paafølgende Tid skulde rocke Grundpillerne for den i den umiddelbare Tro grundede Overbeviisning, eller undergrave det Grundlag, som betinger Troens hele overnaturlige Charakter. Dette Grundlag er Kirkens eller, om man vil, den guddommelige Sandheds Autoritet, der kræver den menneskelige Fornufts Underkastelse ligeoverfor det som Gud har aabenbaret, og ved overnaturlige Midler har beviisliggjort som evig og uforanderlig Sandhed. Men hvad der i hine Tider, da Forestillingen om en fuldstændig betryggende Sikkerhed mod al Bildfarelse i Troen var rodfæstet i Forviisningen om Christi virkelige Nærværelse i Kirken og den Helligaands uafbrudte veiledende og udviklende Virksomhed, — hvad der dengang betragtedes som Troens og al indre Overbeviisnings uantastelige Grundlag, der atter paa det nøieste var sammenvojet med Hrefrygten for den guddommelige Autoritets vedvarende Nærværelse i Kirkens Overhoved og hele Kirkelegemets Organisation — det rystedes i sit inderste Bæsen ved de dristige Paastande om Kirkens Udartning og det høirøstede Optraad til at stille sig fra den. Ligeoverfor disse hidtil uhorste Paastande og Opfordringer stod den Deel af Folkene værgeløs, hvem Mangel paa dybere christelig Følelse og Hjertets Fromhed fristede til at tvivle om Sandheden, Rigtigheden og Berettigelsen af, hvad deres Erkjendelse ikke kunde gjøre dem Rede for. De mange uheldvarslende Misligheder i Kirken og Kirkestyrelsen gjorde, som det gaaer i alle revolutionære Tider, den store Mængde mistænkelig mod det Forsvar der fortes for det Bestaaende, fordi Folket, hvor vel det end var underviist med Hensyn til det christelige Liv og i Fromhedens forskjællige Øvelser, befandt sig i Uvidenhed om de Beviisgrunde, hvormed hos Enkelte en mere udviklet christe-

lig Erkjendelse, og — som ovenfor bemærket (s. Nr. 13) — den katholicke Fælledsbevidstheds stærke Magt hos Størstedelen af de katholicke Nationer afviste hiint Angreb paa hele den overleverede Tilstand. Gjorde paa den ene Side den skjæffe Tillidsfuldhed, hvormed Luther beraabte sig paa den gamle Kirke, den oprindelige og uforfalskede Christendom, ja endog paa Kirkefædrenes Vidnesbyrd*), Mange mistænkkelige og tvivlraadige, saa bragte paa den anden Side Skinnet af en Christelighed, Troesstyrke, Ydmyghed og indre Fromhed, der for godt Kjøb bød Tiden noget ganske Nyt — som dets Anbefalers foregivne Erfaring priste som en hidtil ukjendt aandelig Herlighed — en stor Mængde af de bedre Mennesker i et fuldkomment Vitdrede med sig selv. Deres Erkjendelse omtaagedes af den grundigste Forvirring med Hensyn til Forskjællen mellem det Gamle og det Nye. Mange fandt denne i christelig Henseende at være af mindre Betydning, og ventede i alle Tilfælde, at det stærke Røre absolut i Tiden maatte bære gode Frugter. Dette er jo som bekjendt en i revolutionære Tider overalt herskende Forventning, og det er ligeledes bekjendt nok, at endog et ikke ringe Antal af Datidens ædleste Mænd lode sig henrive af Bevægelsens Strøm, men at de efter en kort Tids Skuffelse fik Dinene op for dens fande Charakter og fordærvelige Virkninger, og vendte tilbage til den forladte Moderkirke, for at stille sig i dens trofaste Forsvarerers Rækker.

Saaledes forenede sig dengang Alt for at give det radicale og volsomme Angreb paa den hele gamle Kirkelære et blændende Skin af Berettigelse. Saalænge det ophidsende Raab snutes udelukkende at være rettet mod de kirkelige Misbrug, var det let forklarligt, at ikke blot den store Mængde af Folket, men ogsaa ikke Faa af den dannede Klasse, ja selv Theologer

*) Vi have ved en tidligere Leilighed omtalt, at Luther, alt som hans Værk vandt udbredt Anerkjendelse, omtalte Kirkefædrene med stor Ringeaagt. Deres Ord tjente blot til Anbefaling i Begyndelsen, da det gjaldt om at vinde Folkemeningen.

og andre lærde og fromme Mænd, fEx. Erasmus, Staupitz, Wigel, Pirckheimer o. m. A. bifaldt og beundrede Luthers, kjække Optraeden. Men dengang, da det blev klart for alle Bedre blandt de Kyndige, at Misbrugene og Klagerne over samme blot vare en Anledning og en Begyndelse, og at den saakaldte Reformationens sidste Diemed var den gamle Kirkelæres Tilintetgjørelse og den katholske Christendoms Udryddelse, da var det desværre for sildigt for den store Mængde at vende tilbage til det Gamle. De rovbegjærlige verdslige Magthavere ilede nemlig med, saa hurtigt som muligt overalt at slaae de nye Tilstande saa fast, at enhver Forandring blev umulig. Enkeltmænd blandt de høiere stillede Mand og Kvinder i Samsundet kunde til Nød, men dog langt fra alle Steder, redde deres Overbeviisning og Tro. Men de store Mæsker af Folkene spurgte man slet ikke om deres Mening. Det var vel mange Steder lykkedes de verdslige Stormænds besoldede Haandlangere at ophidsse Barmen af Pøbelen i Kjøbstæderne til alle slags Excesser, fEx. Nedbrydelse af Alterne, Vanhelligelse af det allerh. Sacrament, saavel som af de hellige Redskaber, der benytttes ved Frembærelsen af det sacramentale Offer; og dette skulde have Udseende af eenstemmige folkelige Demonstrationer, og som om de fromme, for det rene Evangelium og deres Folks aandelige Belsærd omhyggelige landsfaderlige Herskere kun gave efter for Folkets almindelige Stemning og Duffer. Men Enhver, der kjender Historien af andre Rilder, end de Haandbøger, hvori disse Begivenheder ere fremstillede med det bestemte Formaal for Die, at vedligeholde den Betragtning af samme, som betinger den tilveiebragte Tilstands Varighed, — Enhver der kjender den virkelige, og ikke blot den i hiint Diemed tillavede Historie om Reformationens Indførelse, han veed ogsaa, at overalt den bedre Deel af Folket kun med Rædsel og Gru var Vidne til disse Udelæggelsens og Profanationens sacrilegiske Vederstyggeligheder. Men det er under og efter alle Revolutioner altid det fejrende Parti, der lægger Historien tilrette baade for Samtid og Eftertid, og det var derfor altid først en senere Tids mere

uhildede Sands, som har aabenbaret for Verden, hvilke Midler man betjente sig af, for at berolige Folket, der overalt stillede en væsentlig Betingelse for sin Villighed til at gaae ind paa det Nye, man bød det, og som vel at mærke Ingen endnu kjendte.

Folket protesterede nemlig overalt imod Affkaffelsen af den gamle Christendom og Christentro. Ingen ny Religion, ingen ny Tro! Det var Betingelsen, som det uvidende Folk dengang stillede dem, der havde opfastet sig til dets aandelige Formyndere baade for Tid og Evighed; og den landsfaderlige Omsorg for= sømte ikke at skaane den menige Almuens Fordomme, ved at be= nytte et Mittel, som unægtelig havde Udseende af at være en solid factisk Bekræftelse paa de givne Forsikringer om, at det var saa langt fra, at man havde til Hensigt at berøve Nogen hans gamle Tro, at man kun vilde forbedre Kirkevæsenet og Gudsdyrkelsen.

Det blev nemlig baade hist og her i Tydskland*), og over= alt her i Danmark udtrykkelig befalet alle Præster at vedblive at betjene sig af det latinske Sprog ved Gudstjenesten, til syne= Ladende feire den h. Messes, og navnlig, endstjøndt man natur= ligviis udelod Messens Canon, fremdeles at benytte Missalet, samt før Communionen at opløste Hostien og Kalken. Saale= des blev Folket her og andetsteds lutheraniseret, uden at vide, hvordan eller hvorfor! Et mægtigt virkende Motiv for Land=

---

*) Det maa dog bemærkes, at Forholdene i Tydskland stillede sig anderledes end i England, Sverrig og her. Det var nemlig natur= ligt, at det løftedes ganske anderledes i Tydskland, end noget andet Sted at ophibte Folket masseviis mod Kirken, saa at det fik Udseende af, at f. Ex. hele Byer vare enige om at afskaffe Messesoffe= ret. Men det er alligevel vist, at de der toge Deel i disse For= gribelser paa det Hellige og i Voldsomhederne mod Kirkens Tjenere, overalt udgjorde en ringe Minoritet. Naar man erindrer, hvorledes hele Lande dengang bleve berøvede deres katholske Tro, ved at For= snerne indforskræve jachtske Reformatorer, og pludselig ved Magtsprog indførte de her omtalte for Mængden skjulte Forandringer, da kan man ikke længer forundre sig over, at Alt er gaaet som det gif!

almuen vare Lovterne om store Vettelser i Afgiøter til Kirken og Geistligheden. Hvorledes man siden indfrieøe disse Lovter, er bekjendt nok. Almuen havde nemlig hele Fortiden igjennem modsat sig Erløggelsen af den fulde Tiende, idet den altid havde viøst sig villig til at yde Præstens og Kirkens Part af Tienden, men derimod standhaftig vægret sig ved at erlægge Bispetien- den. Det var kun lykkes Biskop Absalon, med Magt at gjen- nemføre Ydelsen af denne Afgiøt i Sjælland og Skaane, og senere Biskop Waldemar at opnaae dens Erløggelse i Sles- vig. Istedetfor nu at fritage de Ydende, og bevare de Ikke- ydende i Nydelsen af den tidligere Frihed, opkrævedes siden denne Afgiøt med en langt større Strengthed end før, over hele Landet under Navn af Kongetiende, og Bøndestanden lærte snart af bedrøvelig Erfaring de Frugter at kjende, som „For- bedringen af Gudsdyrkelsen“ bragte dem. Halsjernet, Træhesten, Kongernes og de adelige Plageres Fogder, samt Bor- nedskabet og Stavnshaandet dannede en iøiensaldende Modsat- ning til den tidligere Tilstand, da Landalmuen vel ofte havde besværet sig over Abbedernes og Biskoppernes Fordringer, men ikke havde Grund til at klage over den Strengthed, hvormed de bleve inddrevne. Kommer nu til alt det Foregaaende den Ter- rorisme, hvormed den kirkelige Omvæltning, efterat det første afgjørende Skridt var gjort, efterhaanden befastedes og opret- holdtes, da vil Ingen længer undre sig over det her omtalte ellers ubegribelige Phænomen — at hele Folket og Landet saa let kunde bringes til at opgive deres nedarvede Tro og lade sig løsrive fra den i den almindelige Bevidsthed dybt rodfæstede kir- kelige Genhed.

Sagen var nemlig, som vi ovenfor have viøst, den, at Fol- ket ikke havde nogen klar Forestilling om, hvad det stod i Be- greb med at tabe, og hvad man vilde byde det i Erstatning for det Tabte. Det saae endnu i lang Tid efter dets Mening det Samme foregaae i Kirken som forhen. „Den store Bog“ (Mis- salet) vedblev en Tid lang endnu at ligge paa Alteret, indtil man fandt det betimeligt, efter først at have vant Menighederne

til Forkortninger og Indflydelse af Bønner i Modersmaalet, at indføre nye Agender eller saakaldte Alterbøger, hvis Indhold efterhaanden reduceredes til deres nuværende liturgiske Magerhed. Den Tilstand, hvori det menige Folk saaledes var geraadet, kan derfor sammenlignes med en Fælde, hvortil Indgangen er let og aaben, men Udgangen for bestandig tillukket. Vilde man nu end for den uvidende store Mængdes Vedkommende give os Medhold i den Maade, hvorpaa vi have forklaret den Lethed, hvormed det sextende Aarhundredes store Affald fra Kirken iværksattes, da kunde man dog endnu gjøre den Indvending, hvorledes det var muligt, at den mere oplyste Deel af Folkene, som var gennemtrængt af Overbeviisningen om den gamle Kirkes Ret, uden høiroftede Protester kunde finde sig i denne voldsomme Undertrykkelse af Samvittighedens helligste Ret. Hertil svare vi, at i de store Lande, navnlig i Tyskland og England, var det netop saadanne Protester fra katholske Geistlige og andre oplyste Mænd, som, ved i rette Tid at gjøre deres Indflydelse gjældende, reddede Samvittighedsfriheden og den gamle Kirke fra Undertrykkelse. Blandt mindre Folk, sEx. her, var det heelt anderledes. Der manglede Modstanden saavel mod den første Overrumpling, som mod dennes nderligere Befæstelse den nødvendige Kraft. Det føltes strax, at det snart vilde blive stemplet som Majestatsforbrydelse at modsætte sig Kongens Villie. Endnu var Kongen vel ikke eneældig, men efter lutherste Grundsætninger forenede han i sin Person, som Landets kirkelige Overhoved, den hele Fylde af kirkelig Mændighed, som Paven og Biskopperne før havde udøvet.

(Fortjætted.)

En kirkepolitisk Manøvre.

(Stuttet).

Naar man seer hen til den ufømmelige Maade, hvorpaa den katholske Religion ved enhver Leilighed hertillands offentlig

politiske Logik og polemiske Taktik, der gaae igjennem hiint Product, synes mere at tale for Sandsynligheden af, at den, der offentlig er optraadt som Referent til Avisen, har mundtlig refereret hvad han var sendt for at udspeide, til en Anden, hvis Kundstaber og ovede Ben vare istand til at give Fremstillingen af det Hele den ved en saadan Veilighed nødvendige Aplomb. Den naive Paaheraabelse paa Nordist Conversationslexikon og Molbechs Ordbog maa da, overensstemmende med denne Antagelse, gjælde for en velberegnet Accommodation efter det seminariistiske Standpunkt*). Det følger imidlertid af sig selv, at, saafremt Rigtigheden af dette vort Forsøg i den høiere Kritik skulde finde bestemt Modsigelse, at vi da ikke fremdeles skulle „bestemt fastholde“ vor Formodnings Rigtighed.

Sluttelig bemærke vi, at vi under den 14. Juni tilsendte Redactionen af Fyens Stiftstid. en Erklæring, ledsaget af en Udtalelse for Bladets Læsere om det stedfundne Brud paa den offentlige Moralitet og literære Anstændighed, som her forelaae, tilligemed en Henviisning til de Numere af Katholisk Kirketidende, hvori den hele her omtalte Taktik med dens dybere liggende Motiver nærmere vilde blive oplyst. Men Redacteuern nægtede vor Artikel Optagelse under det intetsigende Paaastud, at han maatte ansee Sagen for „affluttet med Referentens Svar paa Pastor Lichtles Berigtigelse, saa meget mere som den nu fra det reent factiske Standpunkt var overført paa det dogmatiske Omraade, der ikke egner sig til Drøftelse i et politisk Dagblad.“ Enhver der sammenholder Pastor Lichtles korte Erklæring af 2. Juni med den her omtalte lange dogmatiserende Expectoration, vil tilstrækkelig overtjede sig om, fra hvilken Side det Factiske i denne Sag er overført paa et uøvedkommende Omraade!

*) I Anledning af det her omtalte, paa den store Mængdes Lettroenhed og de herskende Fordomme beregnede Angreb tilstillede Pastor Lichtle Redactionen af F. Stiftstid. en Artikel, hvori han oplyste Publicum om Bedkommendes uundersundige Fervanskninger af alle paa-gjældende Facta og Begreber; men han maatte tiltdinge denne Udtalelse Afgang til Bladet for en Betaling af 10 Rd.! Et Par Dage efter gav den lærde Seminariist et nyt Indlæg til bedste, der er af den Bestaaenhed, at Vren for samme udelukkende maa tilfalde ham! Det er nemlig simpelt i dette Ords mest superlative Betydning.

Efterskrivt.

Angaaende den i Noten Side 237 omtalte Replik (af 28. Juni) paa Hr. Pastor Lichtes mod Betaling i F. Stiftst. af 24. Juni optagne Artikel skulle vi ikke undlade at tilføie en for de fleste Læsere uidentivt ikke overflødig Bemærkning om det med saa megen Vigtighed anpriste Skrivt af en høit nesterrettelig theologisk Autoritet i Tyskland, hvis store Renommé blandt „Norges meest ansete Theologer og Præster“ ingenlunde gjør den norste Theologiære, og som en indsigtsfuldere Fjende af den katholske Religion, end foremeldte „Referent“, derfor vilde have fundet det kloge at lade uomtalt.

Dr. Graul, en tyost protestantisk Bestyrer af en Missionsanstalt eller et Skolelærerseminarium — vi vide ikke bestemt, hvilken af Delene — har for en Tiel Aar siden udgivet et meget lille Skrivt, der i Størrelse kan sammenlignes med de Lærebøger i Religion, der benyttes i Skoler, der meddele en fuldstændigere Undervisning i dette Fag end Almueskolen*). I denne Bog, som dens Anbefaler i F. Stiftst. meget naivt røber, at han blot kjender af „Anmeldelserne,“ men som vi mene af egen Læsning at have erhvervet os en mere begrundet Mening om, behandler og tilrettelægger Dr. G. sit Stof ganske paa samme Maade, som Lærestoffet behandles i en Katechismus, der er beregnet paa større, mere udviklede Børn, hos hvilke der kan forudsættes en vis Grad af logisk Combinations- og Slutningsøve — til Brug for Alumner paa et protestantisk Missions- eller Skolelærerseminarium. Det er nu bekjendt nok, at den store Begeistring, hvormed protestantiske Geistlige baade andenssteds og her omfatte Missionsfagen, hidtil har indskrænket sig til at holde talrige „Missionsmøder,“ for ved „det levende Ord“ Magt at opmuntre de Tilstedeværende til at yde Pengebidrag til Lagmands, i Almindelighed religiøst sindede Haandværksvendes og Almueskolelærers Uddannelse til Hedningemissionærer; og det er ikke mindre indlysende, at den theologiske Dannelse og Kundskab, som det i de heldigste Tilfælde kan lykkes at bibringe saadanne vordende Missionærer, eller eventuelt Folkelærere, ikke kan blive mere end en Kundskab paa anden Haand, der er bygget paa blind Tro paa deres Lærers Ord. Den ka-

*) Arkeantallet udgjør maaskee noget over Halvdelen af den i de lærde Skoler tidligere brugte Fogtmans Lærebog i Religion.

tholste Religions Forkastelighed er altsaa en given Forudsætning, der staaer fast, hævet over al Tvivl. Det gjælder altsaa blot om at forsyne dem med de engang for alle vedtagne Angrebs- og Forsvarsvaaben, og bibringe dem Dygtighed til behørigt at benytte dem, for baade i Hedningemissionen at gjøre de katholske Missionærer*) saa megen Afbræk som muligt, og i det Hele at befæste det fra Reformationstiden nedarvede Fjendskab mod den katholske Christendom.

Dette er Formaalet med Dr. Graul's Skrivt, og vi tilstaae med største Beredvillighed, at det ganske opfylder denne sin særlige Bestemmelse. Det passer ganske udmærket for den Slags Theologer og Polemikere! Men en heel anden Sag er det med „Norges meest ansete Theologer og Præster.“ Det er tilvilde et daarligt Studsmaal for den nuværende norske Theologi, at „Universitetslærere“ anbefale „den studerende Ungdom“ et saa uvidenskabeligt og overfladisk Makværk. At hine Theologer og Præster ansee den Graul'ske Katechismusunderviisning, der paa et ringe Antal Blade drøfter ikke blot det romersk-katholske Lærebegreb og Cultus, men ogsaa alle andre christelige Confessioners, for god nok for protestantiske Geistlige, det er i vore Dine eensbetydende med en fuldstændig Faltiterklæring. Saaledes har man vel Ret til at kalde denne Angst for alt selvstændigt Studium!

Sluttelig kun et Par Curiositeter. En Uttring af den ap. Præfect om den præstelige Indvielse seer man, har foranlediget den noksom ommeldte lærde Forf. til en factisk Tilkiendegivelse (Dr. L. Dr. G.) af, at han ikke anseer katholske Geistlige for „rigtig besfikkede Præster“ (!). Det er ikke mindre karakteristisk, at han, der har tilladt sig den groveste af alle Ureskrænkelses, besværer sig over formentlige „Ukvemsord“ fra Pastor Richtles Side**).

*) Vi bemærke her, at den katholske Kirke ikke udsender andre Hedningemissionærer end theologisk dannede Præster, som aldeles frivilligt vælge denne Birkfømbed. Ingen bestemmes forud for samme, og man kræver Sikkerhed for Vedkommandes Dygtighed dertil. Befindes Nogen mindre skikket dertil, da anbringes han i en anden geistlig Stilling. I de protestantiske Missionsstoler derimod kaster det en Stugge paa den Paagjældendes Charakter, naar han vægrer sig ved at gaae hen, hvor man vil sende ham, fordi Bekostningerne ved hans Uddannelse da ere spildte!

**) Pastor L. minder om det 8 Bud og Sir. 20, 24, og siger, at det er „ikke ærligt eller fornuftigt, naar Protestanter“ etc.

„Uærlighed“ er nemlig lavet af ham selv, og „Bøgn“ er ikke sagt om ham, men i Almindelighed om dem som leve. Uvendelsen tilhører ganske det fornærmede (!) Individ. At Pst. Vichtle gjentagne Gange omtales som „en Fremmed blandt os“, passer endelig aldeles for det bekjendte exclusiv-danske Standpunkt og den ikke mindre bekjendte folkelige Jevnhed og danske Christendom!

Kirkelige Efterretninger.

Rom. I de fra den 11.—15. Juni (69—72 G.=C.) afholdte Møder tilendbragtes den foreløbige Specialdiscussjon om det 3 Capitel af Schemaet om Primatet samtidig med, at Debatten over de af den dogmatiske Commission systematisk ordnede og bearbejdede Ændringsforslag til Indledningen afsluttedes d. 13. Afstemningen førte til en saagodtsom eenstemmig Vedtagelse af de af Commissionen anbefalede Forandringer. I Genhold til Forretningsordenen undergaaer derefter denne Deel af Schemaet, ligesom ethvert af de paafølgende (selve Capitlerne), efter Afstemningen over de af Fædrene indbragte Ændringsforslag, en ny Bearbejdelse af Commissionen, hvorefter det paa-gjældende Afsnit forelægges til simpel Afstemning med Placet og Non placet (Ja og Nei). Efter at 18 af de for det 3 Capitel indtegnede Fædre i det ovenfor angivne Tidssrum havde havt Ordet, gæve de Øvrige Afkald paa samme.

I den 72 G.=Cong. (15. Juni) begyndte Forhandlingen om det 4 Capitel (Ufeilbarheden). Blandt denne Dags 6 Talere fremhæves Cardinal Kaufcher af Wien og Erkebiskop Mathieu af Besançon, der begge indbragte Ændringsforslag. I samme Møde afstemtes, ligesom ved Indledningen, over Amendementerne til 1 og 2 Capitel, hvilke samtlige bleve forkastede. I den 73 G.=C. den 18 Juni lod Cardinal Pitra — Forfatter til flere lærde Skrifter om de østerlandske Liturgier, og Udgiver af en Mængde, af orientalske Kilde skrifter samlede Vidnesbyrd for Pavens Ufeilbarhed — sin Tale om dette sidste Punkt forelæse ved Biskoppen af Vellein.

Efter Alt hvad der ligesaa Conciliets Begyndelse er skrevet og talt herom, kan man ikke undre sig over, at Antallet af de

indtegnede Taleere ved Slutningen af dette Møde beløb sig til 106. Men det følger af sig selv, at den ulige større Deel af dem, ligesom ved Forhandlingen om 3. Capitel, vil tilbageholde deres Bemærkninger, naar Andre have udtalt hvad de havde havt isinde at sige. Biskopperne ere ikke, som saa mange Parlamentstalere, forlegne for at lade sig høre, men vise den største Hensynsfuldhed i Benyttelsen af deres Talefrihed. Den Følelse, at Conciliets høie Betydning kræver den størst mulige Anstrængelse baade af Aandens og Legemets Kræfter, og forbyder al unyttig Bortødslen af Tiden, gjennemtrænger Alle. De med Undtagelse af Helligdagene daglig afholdte Møder vare, tiltrods for den næsten utaalelige Hede, ofte fulde fem Timer, og Eftermiddagen og Aftenen ere optagne af Studium, Forberedelser til Møderne og Overveielser i mindre Kredse.

— Discussionen om det 4. og sidste Capitel af Schemaet om Primatet vil sandsynligviis medtage største Deelen af Juli Maaned. Foruden Cardinal Vitra talte i det 73. Møde Cardinalerne Cullen og Bonnehofe for Ufeilbarheden, og Biskoppen af Bologna, Cardinal Guidi (af Dominicanerordenen) imod samme. Den Tidstævnte havde om Aftenen Audients hos den h. Fader, med hvem han havde en lang Samtale, og som modtog ham med sædvanlig Velvillie. I den 74—76 S.-C. talte i alt 16 Fædre, 11 for og 5 imod Decretet. Man søger fra begge Sider at opnaae et Compromis: paa Majoritetens Side M^{rsq.} Rardi, Dechamps, Manning, Pie; paa Minoritetens Raufcher og Dupauloup. De to sidste skulle have forelagt en Redaction af Decretet — væsentlig en Reproduction af en Formel fra det 15 Aarhundrede, der tillægges den hellige Antonius af Florenz (c. 1450) — som skal være Gjenstand for den dogmatiske Commissions nærmere Overveielse. En anden Formel, som ligeledes har fundet Bifald, er foreslaaet af Biskop Conolli af Halifax*.)

— Den 17. Juni feiredes i Rom Marsdagen for den h.

---

*) Den forstævnte af disse Formler lyder saaledes: at Paven, naar han betjener sig af hele Kirkens Raad (utens consilio elter accipiens consilia universalis ecclesiae), er ufeilbar. Det andet Amendement foreslaaer det Udtryk: tanquam caput ecclesiae secundum docentis. d: Paven som Hovedet for den i Forening med ham lærende Kirke.

Faders Udvalgelse og Thronbestigelse*). Om Morgenen samlede Biskopperne til en høitidelig Gudstjeneste i Peterskirken. Erkebiskoppen af Bordeaux, Cardinal Donnet, celebrerede den h. Messe, efter hvilken den h. Fader modtog Biskoppernes og Cardinalcollegiets Byskønstninger. Cardinal Patrizi fungerede som Ordfører istedetfor den for nærværende Tids syge Cardinal-Deccan Mattei. I sin Tak for det h. Collegiums og Biskoppernes Hengivenhed og den Deeltagelse, hvormed deres Ordfører havde omtalt de Trængsler, hvormed hans langvarige Pontificat var begyndt, og som næsten uafbrudt siden havde betegnet hans Værdigheds eiendommelige Charaktere (Math. 20, 25—28), hentydede den h. Fader til den nærværende Tids forskjellige uheldvarslende Tilstande, navnlig til den forbausende Vanfundighed om Alt hvad der angaaer det nærværende Pavs Forhold til det Overnaturlige og Evige, Ringeagten for den guddommelige Autoritet, og den ved denne overalt udbredte Vanfundighed og Ringeagt for den høieste Myndighed fremkaldte falske Stræben efter „Emancipation“ fra Alt, hvad der baade paa Politiskens og Religionens Omraade sætter Skrænker for den ubundne Frihedsdriit. Han sluttede med at formanke Kirkens Overhyrder til Bestandighed i Kampen mod alle Mørkets og denne Verdens fjendtlige Magter.

Paa sin Kroningsdag den 21. Juni modtog Pius IX. atter Byskønstninger, foruden fra en Deputation af Conciliets Fædre, ogsaa fra de høieste Statsembedsmænd, fra det franske Occupationscorps og de i Rom accrediterede fremmede Gesandtskaber. Saavel den 17. som den 21. var Staden glimrende illumineret, og flere Musikcorps spillede paa Piazza Colonna.

— Processionen paa Christi Legemsfest var naturligvis denne Gang ualmindelig storartet. 500 Biskopper deeltage i den, og Mængden af de øvrige Deeltagende var uoverstuelig. Saaledes at see Vogterne af Christi store Hjord samlede fra alle Jordens Egne og i Forening aflægge et synligt

---

*) Pius IX. (født 13. Mai 1792, valgt til Pave 16. Juni 1846) er altsaa nu indtraadt i sit 25. Regjeringsaar. Iblandt hans 257 Forgængere er, næst efter den h. Petrus, Pius VI. den eneste, som i længere Tid end han (24 Aar, 8 Maanedr og 14 Dage) har bekræftet denne Værdighed. Naar snart den 16., snart den 17. Juni betegnes som Udvalgelsesdagen, da har dette sin Grund i, at Conclavet sluttede Valghandlingen silbig om Aftenen den 16., og at Valget først om Morgenen den 17. bekendtgjordes for Folket.

Bidnesbyrd om deres eendragtige Tro paa alle katholske Alters ophøiede Hemmelighed, — at see Christi af Gud bestiftede Repræsentant her i Verden hængsunken i den dybeste Andagt, og i levende Tro tilbede Kirkens himmelske Herre, der skjuler sin virkelige Nærværelse under det paa denne Dag oder hele Nordkredsen feirede Mysterium, det var et Syn, som dybt maatte gribe ethvert Hjerte. Da Paven siden — efterat Omgangen igjennem de Peterskirken og den foran samme liggende Plads omgivende store Soilehaller var tilendebragt — uddeelte Betsignelsen med Sacramentet, da opstege fra Tusinder af de utallige Tilstedeværende de inderligste Bønner til Himlen, om at denne Betsignelse i rig Fylde maatte blive den her forsamlede lærende Kirke tildeel, saa Conciliet i alle Maader maa fyldestgjøre sit store Formaal, ikke efter menneskelige Meninger og Planer, men som den Lands Rædstab, som er forjattet Kirken for alle Tider og Aarhundreder.

— Afgjørelsen af Ufeilbarhedsspørgsmaalet er nær forestaaende, da Specialdiscussjonen over Schemaets 4. Capitel er afsluttet i den 82. Gen.-Congr. d. 4. ds. 60 af de indtegnede Talere gave Afkald paa Ordet. I denne Henseende kom Majoritet og Minoritet hverandre indbyrdes imøde med en Velvillie og Hensynsfuldhed, som fortjener den største Anerkjendelse. Den dogmatiske Commission vil herefter snarest muligt afgive Beretning om Discussionen og de indbragte Endringsforslag. Hermed saavel som med de endnu tilbageværende endelige Afstemninger ville hengaae c. 14. Dage. Specialdebatten over dette Capitel har ialt medtaget elleve Gen.-Congr. Blandt Talerne vakte følgende især Opmærksomhed: Af Minoriteten: Biskoppen af Mainz v. Ketteler, den nylig til Erkebiskop i Lyon præconiserede Msgr. Ginouilhac, Msgr. Maret og Biskop Verot af Savanna; af Majoriteten: Biskop Conrad Martin af Paderborn. Foruden de to ovenfor omtalte Formler bragtes tre andre i Forslag: en temmelig udførlig af Biskoppen af Paderborn, og to kortere, af Cardinal Guidi og Erkebiskoppen af Lyon, som slutte sig nær til hine foromtalte. — Det næste offentlige Møde (V. Session) vil ifølge et Telegram til „Monde“ sandsynligviis finde Sted Søndagen d. 17. Juli eller senrest d. 26. d. M.

Nordamerika. Protestantisk Concil. I New-York vil fra 21. September til 3. October d. A. blive afholdt en Generalconferents i det „Evangeliske Forbund.“ Man venter mange Engellændere, Tyskere, Russere etc. Hvad der her vil blive talt,

veed man klart iforveien. Det protestantiske Blad „Sun“ i New-York udtrede nylig om dette „Concil“: „I Betragtning af Mangelen paa en fastgrundet Autoritet og den deraf betingede Genhed vil det ikke undre os, om Deeltagerne, istedetfor at godtgjøre deres Dverensstemmelse i de vigtigste religiøse Spørgsmaal, kun vilde aabenbøre de mange indbyrdes uenige Secters gjensidige Fjendskab mod hverandre. Men dette vil kun tjene til at styrke den romerske Kirkes Magt her i Landet.

Bekjendtgjørelse.

I Valgmødet d. 29. Juni d. A. ere følgende Mænd af den hervær. katolske Menighed blevne retmæssig valgte til Medlemmer af dennes kirkelige Forstanderskab og Skolecommission, nemlig de Herrer: Grosferer Menne, Paraphyfabrikant Hoffmann og Photograph Strathbøcker; — til Suppleanter valgte endvidere de Herrer: forhenvær. Pastor Hansen, Raalemagermester Hoffmann, og Civilingeniør Johnston; — hvilket Valg under 5. Juli er blevet stadfæstet af den kirkelige Vorighed. Til Forstanderskabets andet geistlige Medlem er Hr. Pastor Niehaus, Dr. th. bleven udnævnt, — alt i Dverensstemmelse med det approberede „Regulativs“ Bestemmelser.

Kjøbenhavn d. 11. Juli 1870.

Formanden for den herv. katolske Menigheds kirkelige
Forstanderskab og Skolecommission

H. Grøder,

Sognepræst for Sct. Ansgarii Kirke.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 17de Juli. 6te Sondag efter Piusse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messje. Kl. 10 Høi messe med Prædiken. Kl. 5 Broderskabsandagt til Marias hl. og ubesmittede Hjerte for Synderes Omvendelse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimeffe. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 18. M., Camillus af Vellis, Beshj. 19. St. Vincentius af Paula, Beshj. 20. D. Hieronymus Emilianus, Beshj. 21. Co. De h. Martyrer af Gortum. 22. S. Maria Magdalena. 25. L. Apollinaris, Bistop og Martyr.

Søndagen den 24de Juli. 7de Sondag efter Piusse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messje. Kl. 10 Høimeffe med Prædiken. Kl. 5 Esterm. Andagt med Katechese. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimeffe. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 25. M. Jacobus Apostel. 26. St. Anna, Mariae Moder. 27. O. Norbertus, Biskop. 28. Co. De h. Martyrer Nazarius, Celsus og Victor. 29. S. Martha, Jomfru. 30. L. Johannes af Sct. Facundo, Beshj.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 16.

Søndagen den 31te Juli.

1870.

Indhold: De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede. — Conciliet og „Daust Kirketidende“. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Frankrig.

De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede.

(Fortfat fra Nr. 15.)

Der kan neppe paavises noget Land, hvor Reformationens bevægelsen og Religionsforandringen saa uventet forstyrrede den rolige og jevnt fremstridende Udvikling saavel paa det kirkelige som paa det borgerlige Livs Omraade, som vort Fædreland; og der kan ikke nævnes noget Land, over hvilket Strafaldet fra den gamle Christentro har bragt en saadan Hærskare af timelige og aandelige Ulykker, som over Danmark. Vi have derfor ved flere Leiligheder tidligere omtalt den væsentlige Andeel „Reformationen“ har havt i alle de politiske Ydmygelser, der ligesaa det første Decennium af Trediveaarskrigen ere overgaaede vort Fædreland, og som alle vidne om den hævnende Nemesis, der gaaer igjennem Verdenshistorien, og ubønhørlig straffer ethvert Folks Utrofskab mod sin Fortid, og sidst af Alt glemmer at kræve Folkene til Regnskab for den Utaknemmelighed, hvormed de forøde de Kræfter, de guddommelige Naadegaver og Goder, som de have taget i Arv fra deres Forfædre.

Forud for hine fordærvelige og langvarige Conflictter med Sverrig og de hollsten-gottorpste Hertuger, og i dette Aarhundrede med Tydskland gif den paa Landets indre Belfærd og Fremgang, samt den deraf betingede nationale Kraft tærende Borgerkrig, der — uden engang her at tale om Geistlighedens Skæbne — endte med en saa fuldstændig Underkuelse af det egenlige Folk, af den talrige Bonde- og Borgerstand, at den saakaldte Reformation kunde paa kongelig Befaling i en Haandvending indføres over hele Landet, uden at der var mindste Tale om Folkets Samvittighed, Overbeviisning og Tro. Christian II.'s kirkelige Reformationsplaner, der vare sammenfildrede med hans tilsigtede paa Folkemagten grundede despotiske Absolutisme, fremkaldte den nysomtalte Kamp mellem Adelen og det egenlige Folk, efterat det svenske Blodbad og Calmarunionens Oplosning havde lagt Grunden til det Nationalhad mellem Sverrig og Danmark, som blev Kilden til den stedse tiltagende Synken af Danmarks Anseelse og politiske Betydning. Thi det var Reformationen, der her i Landet gjorde Adelen til de andre Stænders Undertrykkere og Plagere, og gjorde det følgende Aarhundredes despotiske Enevælde med dens terroristiske Underkuelse af enhver Frihedsrørelse mulig. Men denne indre Samhed og Svækkelse maatte nødvendig aabenbare sine Virkninger i den politiske Tilbagegang, der, udvortes seet, er fremgaaet paa den ene Side af Rivaliteten mellem Danmark og Sverrig i begges Stræben efter at gøre Reformationen indbringende for deres politiske Planer, og paa den anden Side af den Udskyning af Hertugdømmerne til Fordeel for det tydske Kongehuses Frænder og Slægtninge, hvorved det af Reformationen etablerede revolutionære Kongedømme meente at betrygge sig mod mulige Planer af den Art, som dem, hvorved det selv var kommet i Besiddelse af Magten.

Dog, vi skulle her ikke tale videre om de timelige Følger af den eiendommelige Maade, hvorpaa det lykkedes den i Religionens sociale Betydning speculerende verdslige Herstermagt at berøve et gammelt katolsk-kristeligt Folk dets Fædrenetro og

Gudsdyrkelse*), men blot nogle Dieblikke dvæle ved en Sammenligning mellem Landets Tilstand i religiøs Henseende før og efter den kirkelige Omvæltning. Hvad vi da især, ligeoverfor de gangbare forvanskende Fremstillinger af hin Tids Historie, fremhæve som et afgjørende Vidnesbyrd mod den Folket paatrængte Religionsforandring, er det ubestridelige Factum, at der ikke her kan paavises noget Tegn paa religiøs Tilbagegang igjennem hele det Tidrum, hvori man fra en stor Deel af den øvrige Verden hørte mange Slags Klager over Slappelse af det kirkelige Liv og sædelig Udartning baade blandt Geistligheden og Folket. Det fortjener navnlig særlig Opmærksomhed, at den nordiske Unionstid altsaa — den Tid, hvor det katolske Danmark, efterat have overstaaet og lykkelig forvundet den lange Række af Ulykker, der afløste Valdemarstidens og den katolske Christendoms Stordaadstid, atter havde hævet sig til en Anseelse, der vidnede om indre Kraft og aandelig Udvikling, — at denne Tid var en sand kirkelig Reformationstid.

En stor Deel af de kirkelige Foranstaltninger, der idelig krævedes i andre Lande, men kun i ringe Omfang kom til Udførelse, bleve her gennemførte. Storstedelen af Klostrene bleve reformerede, og den kirkelige Disciplin og Cultus vare paa de Tid efter anden afholdte Synoder Gjenstand for en alvorlig Stræben efter at fjerne alle Uregelmæssigheder. At der ikke desto mindre baade i denne Periode og i de følgende Aar, der gik forud for det kirkelige Schisma, kan paavises saadanne i mange Enkeltheder, vil intet fornuftigt Menneske forundre sig over, og endnu mindre forarges over; og Alt hvad man af de sparsomme Kilder til den danske Kirkes Historie i dens katolske Aarhundreder har sammensøgt, for at bevise Rødvendigheden af den kirkelige Omvæltning, beviser i denne Henseende Intet. Thi, at der overalt og til enhver Tid kan ndpeges Mangler og

---

*) Vi henviser angaaende dette Punkt til dette Blads forrige Aargang Nr. 14.

Ufuldkommenheder ved det kirkelige Liv, som i alle andre menneskelige Forhold, det kan nu eengang ikke være anderledes. Kirken er nemlig ingen ublandet guddommelig Institution. Dens hele Organisation er bygget paa den Samvirken af guddommelige og menneskelige Kræfter, som har sit Forbillede i Gudmennesket Jesus Christus. Kirken er altsaa bestemt til at virke ved Mennesker, og den maa folgelig tage Menneskene, som de nu eengang ere. Men Kirkens usynlige Herre veed, trods deres Feil og Skrøbeligheder, at betjene sig af dem til Fuldbgyrdelsen af sit hoieste Formaal: Sandhedens Seir over Bildfarelsen og Sjælens evige Frelse, saaledes at dette Formaal til enhver Tid virkeliggjøres, uden at tilintetgjøres af de Hindringer og Forstyrrelser, som ere uadskillelige fra den menneskelige Syndighed og de naturlig-menneskelige Tilstandes Foranderlighed. Den aabenbarede Sandheds guddommelige Oprindelse, og Kirkens heri begrundede overnaturlige Bestemmelse borge for Uforanderligheden og Uforkrænkeligheden ikke blot af dens Være, men af hele den Indretning og de Virkemidler, hvortil dens himmelske Overhoved har hendiist den. Der kan derfor til enhver Tid allevegne paavises mangelfulde Tilstande og ofte endog store Ufuldkommenheder hos de menneskelige Medstaber, af hvilke Gud maa betjene sig til Opnaaelsen af sine Hensigter. Men Intet af alt dette berettiger til at bryde Staven over selve Kirken, eller til at anklage den for, at den har forfeilet sin Bestemmelse, at den har forvansket sine oprindelige Institutioner, og at dette atter har sin Grund i, at den har forfalsket den oprindelige apostoliske Christendom.

Dette Sidste var imidlertid den Tangeang, som det Infedes Ophavsmandene til den kirkelige Revolution at gjøre gjældende paa ethvert Sted, hvor deres Forehavende fandt Anklang og Understøttelse. Udenfor Tydskland — hvor den kirkelige Bevægelse i de første Aar tillige var ledsaget af den voldsomste politiske Ophidselse mod den bestaaende Samsundsorden — var „Reformationen“ ingenlunde Folkets Sag. Folket havde aldeles Intet med den at gjøre. Den var her i Landet, ligesom

i England og Sverig, en indforstreven fremmed Driuhuusplante, der paa cengang først ved Klogt beregnede Forholdsregler opstfledes, og siden ved terroristiske Magtaidler befastedes i det Herredomme, den ved recent udvortes Foranstaltninger af dens mægtige Belyndere for saa forbausende godt Kjob kom i Besiddelse af. Thi hvad er i sig selv unaturligere, end at et heelt Folk saa at sige i en Haandvending skulde kunne skifte Religion, at det i et Nu skulde af Overbeviisning kunne opgive den Tro, som dets Forfædre i en Række af Aarhundreder havde holdt fast ved som den af Gud aabenbarede Sandhed til Salighed, og antage en ny Tro, der krævede, at det skulde ansee hele sin kristelige Fortid for et Blandværk? Dette vilde jo være det samme som at ansee den guddommelige Viisdom for at være kommen i Modsigelse med sig selv, ved først at føre det til Overbeviisning om Sandheden og Gyldigheden af dets oprindelige Tro, og siden, efter at den gamle Tro Aarhundreder igjennem havde baaret hele den folkelige Udvikling, lade det belære om, at alt dette, som det i from Genfældighed havde antaget for en Række af guddommelige Førelser, kun havde været et Væv af Vildfarelse, et endeløst aandeligt Bildevede! Det er derfor intet Under, at det maatte blive Reformatorernes vigtigste Opgave, grundigt at uddybde det nedarvede katolske Begreb om, hvad det vil sige, at troe paa Gud, og om den saliggjørende Virkning af Troen paa Christi Forløsning. At troe er nemlig i katolsk Betydning først og fremmest Fornuftens og Villiens Aerkjendelse af de bedste mte Nabenskabssandheder, som Herren ved sine Apostle har overantvordet Kirken, og som den Helligaand igjennem den lærende Kirke naafadelig bevidner i deres oprindelige og uforandrede Skikkelse, men, kun af Hensyn til de fra Tid til anden i den kristnede Verden opdukkende Vildfarelser og Modsigelser, udvikler, forklarer og fortolker. Efter den protestantiske Opfattelse af dette Begreb bestaaer derimod Troen blot i det enkelte Menneftes Overbeviisning om Sandheden og Virkeligheden af de overnaturlige Kjendsgjerninger, hvormed Christendommens guddommelige Oprindelse er beviisliggjort for

Verden, uden at her er Tale om nogen bestemt Skikkelse af Læren, eller om bestemte, af Gud aabenbarede Troes sandheder, men kun om det enkelte christelige Individ's Tillid til Guds i Christus aabenbarede Villie til hans Frelse. Derfor er den protestantiske Lære om Troen, efterat Reformatorevnes nye Kirke forlængst har maattet opgive Haabet om, som den eensaliggjørende, at afløse den gamle Kirke, efterhaanden gledet dybt ned i den dogmatiske Indifferentisme, som har sit betegnende Udtryk paa den ene Side i dens theologiske Videnskabs hjælpeløse Tilstand, og paa den anden Side i Sect- og Partivæsenets vogende Mangfoldighed og Splidagtighed.

Det fortjener her endnu at fremhæves som en Mærkelighed, at, naar Reformationens høieste formelle Princip (Bibelsens Enegyldighed som Kilde til den christelige Aabenbarings sandhed) fordrede Forkastelse af hele Fortidens christelige Overlevering — der er et Værk af den christelige Tact eller Fæledefølelse, som den Helligaand skaber og vedligeholder — da laae heri den mærkværdige Paastand skjult, at intet Land i Europa nogenstunde havde kjendt Christendommen i dens sande og virkelige Skikkelse. Alle Europas Folk vare jo nemlig omvendte til Christendommen i Middelalderen, altsaa i en Periode, da den Lære, som Reformationen kaldte det rene og oprindelige Evangelium, forlængst skulde være gaaet tilgrunde! Vi behøve her blot at bede ethvert tænkende Menneske at gjøre sig lidt nærmere Rede for de allerede i det Foregaaende antydede absurde Følgeslutninger, der fremgaae af denne Antagelse. Den vil da befindes at være aldeles uforklægtelig med det christelige Gudsbegreb, med Troen paa et guddommeligt Forsyn og den evige Sandheds Uforanderlighed og Uforgængelighed. Er og bliver Gud altid den Samme, da kan den Sandhed, Han har aabenbaret for Verden som evig og almeeengyldig, kun være een, og den kan aldrig komme i Modsigelse med sig selv, aldrig i en senere Tid forkaste, hvad den i en tidligere Tid har forkyndt som guddommeligt Lære. Det er for at betrygge Verden mod Tilbagefald til Hedenstabet's Bildfarelser, at den Helligaand har taget en

blivende Bolig i den Kirke, som beviistlig er stiftet af Christus, den Kirke, paa hvis Aalter Gudmennesket selv usynlig throner i den samme indre væsentlige Tilstand, hvori Han lever og rejser i Himlen, kun skjult under et hemmelighedsfuldt Tegn. Derfor maa Kirkens Lære være useilbar og uforanderlig den samme til enhver Tid, og derfor staaer dens guddommelige og apostoliske Udspring uberørt af alle de Anklager og Tidsigelser, der i Tidens Lob ere fremførte mod Misbrug og Misligheder ved Kirkens Praxis og disciplinære Forhold.

At det i sig selv uafurde ikke ved noget naturligt Middel lader sig bevise, det veed Enhver, og det ligger derfor i Sagens Natur, at det saa meget mindre kunde tænkes, at Gud ved overnaturlige Midler (s: Mirakler) skulde godtgjøre det i sig selv Fornuftstridiges Ret. Det havde derfor sin gode Grund, at den kirkelig Omvæltningens Ophavsmand ikke kunde opvise nogen høiere Fuldmagt, end deres eget Vidnesbyrd om at være Guds Sendebud! Det for en senere Tid Uforklarlige ved den lette og hurtige Gennemførelse af en saa dybt indgribende Omdannelse af Grundlagt for hele Fortidens historiske Udvikling og indre Sammenhæng staaer endnu bestandig som det gaadefuldeste af Alt, hvad den gddommelige Verdensstyrelse har tilladt. Ved Siden af Magens og Underfundighedens dristige og behændige Benyttelse af de ovenfor omtalte Virkemidler fortjener dog fornemmelig tillige det Indtryk at komme i Betragtning, som det maatte gjøre paa den store Masse af den uoplyste Deel af Folket, at see Præer og Munkke trindt omkring i Landene ikke blot slutte sig til Ledne af den antikirkelige Bevægelse, men gribe enhver Leilighed, under Paaskud af det nye Evangeliums „kristelige Frihed“, at satte sig ud over alle Hensyn til Anstand og Sømmelighed. Hvo vort Fædreland angaaer, bemærke vi her ved blot, at det varde fra Tydskland hertil indvandrede rygesløse Munkke og Præer, saavel som de fra dette Land hjemvendte danske, der bære Skylden for den Demoralisation, der strag med Reformationens Begyndelse mere og mere udbredte sig baade blandt Geistligheden og Folket.

(Fortætttes.)

Conciliet og „Daust Kirketidende.“

Da vi have Grund til at antage, at ovennævnte kirkelige Organ er Størstedelen af vore Læsere ganske ubekjendt, have vi hidtil gjort os til Regel, ikke at tage mindste Notits af dets idelige Udfald mod vor Kirke og dets altid usommelige Udtræng om dens Anliggender. Det har nemlig, saavidt vi erindre, hidtil usværgelig fulgt den af hele den øvrige Deel af den journalistiske Presse stiltiende og instinctmæssig vedtagne Politik, at gribe enhver Leilighed til at udbrede og befæste de eensang vedtagne gamle Bagvaskelser mod vor Kirke i Almindelighed, og bringe alle de Usandheder i Omloeb, som en fjendtlig Presse i Udlandet stadig vedbliver med at opdigte om dens Tilstande og Personer, uden at tage mindste Hensyn til den Modsigelse og de Berigtigelser, som vi nu og da have fundet os fornødigede til i dette Blad at offentliggjøre. Idet vi anerkjender Følsomheden af denne paa vort Blads ringe Udbredelse bergnede Taktik, skulde vi fremdeles, som stedse forhen, have undgaaet al Berøring med foremeldte Organ, dersom det ikke for ganske nylig havde gjort en Undtagelse med utrykkelig at nævne vort Blad, og paa sin eiendommelige Maade gjøre sig lystig over „en gal Overfættelse og en endnu galere Anvendelse af en Udtalelse af St. Bernhard,“ som vi skulde have leveret og tillad os, medens det tillige paadigter os en Taabelighed, som delukkende falder tilbage paa det selv, hvad enten dets Fordreie af vore Ord har sin Grund i Mangel paa Evne til at læs og forstaae den tydeligste Tale, eller i hiint Organs Ingen Nidre end det selv ødelæggende Eidskab for Kærlighed, som det har det Uheld at være ganske ene om at beundre som Vittighedsproducter!

Det ovennævnte Organ for den lutherisk-grundtvigiske evangelisierende „hellige almindelige“ eller egentlig og rette lutholske Kirke, der dog, i Forbigaaende sagt, har det Sælbeld, aldrig at blive kaldet med sit rette Navn, og derfor id alle Leiligheder selv maa fortælle sit Publicum, at ene den ene rette katholicke Kirke*) — dette fortræffelige Organ har væget i sine Næver.

*) Det gaaer med denne, som med alle de øvrige berømte grundtvigiske „Oplysninger“: man taler altid forblevet, og tør aldrig komme ret ud med Sproget; thi hvad vilde de da blive af den „Følselighed“, som er dette Parties Alpha og Omega — af den store Kær-

21, 22 og 28 at holde Dom over „Bispemodet i Rom,“ og forer ved denne Keilighed efter Sædvane et betydeligt Forraad af sine sædvanlige pobefagtige Invectiver og Ukvemsord tilkorvs, der ere af den Bestaffenhed, at man kun finder deres Lige i de saakaldte Smudsblade. Vi skulle siden, for at give Læserne et Begreb om den Tone og de Udtryk, dette Organ anseer for passende for et kirkeligt Blad og for Behandlingen af religiøse Anliggender, præsentrere dem et lille Udvalg af de smagfulde Talemaader, hvori dets formentlig vittige Ordfører i denne ene Artikel stiller sin eiendommelige Nidjærhed for sin katolske Phantastikkirke til Skue, efterat vi have afgjort det Mellemvarende, som har foranlediget disse Linier. Naar vi indlade os paa en Berigtigelse af Bedkommendes Fordreielser af vore Ord, da er det ingenlunde for vor egen Skyld, men kun for at opfylde en Pligt mod de Læsere, som ere tilbøielige til at troe enhver usand Paastand, der fremfores med den uforstaaede Dristighed og Suffisance, som karakteriserer den her omtalte Forfatter, der aldrig behøvede at gjøre sig den Ukeilighed, med fede Typer at sætte sit Navn under enhver af sine Artikler, da man kun behøver at lase nogle Linier for at vide, hvem man har for sig!

Forfatteren til denne syndige Kritik af Conciliets Niemed og Forhandlinger fortæller da med stor Ophavelse sine Læsere, at vi i d. Bl. Nr. 1 d. A. have forfattet den h. Bernhards Ord om Kirkens Uforgængelighed, og anfører med stor Vigtighed i en Note den latinske Text. Naar man sammenholder denne med vor Oversættelse, som vel at mærke

---

lighed til Frihed paa alle Aandens Enemærker, som gjør dets „christelige Oplysning“ saa takkelig for det lille danske Følk? Man undgaer altsaa, saa godt man kan, den for dets Eksistens og Trivelighed betænkelige Anklage for Intolerance, og skjuler denne i Protestantismen uforstaaede Anmasjelse ved den her, som sædse, brugte Euphemisme: „til den katolske Kirke regne ogsaa vi os.“ „Ogsaa vi! — Hvem er da de Andre, som man er saa god ogsaa at tage med? Det bliver selvfølgelig Alle, der bekjende Troen paa det lille Ord af Herrens Mund! Det synes jo at være en ganske mageløs Fri i dethed; thi saagodtsom alle Medlemmer af de meest udbredte christelige Religionsfamfund ere jo døbte paa den apostoliske Troesbekjendelse, og derved blevne Medlemmer af den h. alne Kirke, som skal være noget heelt andet end „Romerkirken.“ Saaledes hykler den yderligst gaaende og meest exclusivt aandelige Hovmod en sig selv tilintetgjørende absurd Liberalisme, i det Haab at trække det store Stæng af religiøs indifferente „Frihedsvenner“ med sig!

ikke meddeles (der siges kun at den er „gal“), da vil Enhver som forstaaer Latin, og som har gjort sig den Uleilighed at læse Ordene i deres Sammenhæng, befinde vor Oversættelse at være en fuldkommen tro Gjengivelse af de latinste Ords Mening. Den ubetydelige Forskjæl i den første Sætning, at vi have oversat: „aldrig skulle Tro og Kjærlighed forsvinde fra Jorden,“ medens det ordret hedder i den latinste Text: „aldrig skal Troen forsvinde fra Jorden, eller Kjærligheden fra Kirken“ — denne Forskjæl vil intet fornuftigt Menneske lægge mindste Vægt paa, da der to Linier efter staaer, at ingen af denne Verdens sjendtlige Magter nogensinde skulle formaae at stille Kirken fra Kjærligheden, ligesom den sunde Menneskeforstand maa sige Enhver, at den christelige Kjærlighed, ligesaa lidt som Troen, har hjemme noget andet Sted paa Jorden, end i den christne Kirke. Men den foromtalte Kritiker bringer ved Hjælp af sit tilvante literære Pindehuggeri en høist mærkvaerdig Opdagelse ud af denne aldeles intetbetydende Forkortning af Udtrykket.

Det er jo nemlig noksom bekjendt, at Partiets gamle Kirkefader og Lærefader engang har „opdaget“ den indtil da af Ingen, ikke engang af den ældre og vel derfor nu halvveis affledigede Kirkefader Luther kjendte rette apostoliske Christendom, og den endnu mindre kjendte senere opdagede Lære om „Herrens Egenmundsord.“ Hvad Under da, at den „Bennedreths,“ der flokker sig om dette Banner, bestandig ligger paa Opdagelsesreise, og at det ved denne Leilighed ogsaa er lykkedes dens renommerede Polemiker at gjøre den mærkelige Opdagelse, at „St. Bernhard,“ eller „vores egen gamle Bernhard,“ som vi engang have hørt en af disse besynderlige Katholiker kalde ham, her taler om den „indbyrdes“ Kjærlighed, som aldrig skal forlade Kirken, men altid bevare den i Guds Kjærlighed. „Denne Bernhards Tankegang,“ hedder det, skal ved vor Oversættelse „ikke være kommen til sin Ret;“ og „at vi ere gaade saa løselig hen over hans Ord, det hænger da godt nok sammen med den Kjendtgjerning, at Kjærligheden forlængst er forsvunden fra Pavekirken, trods dens idelige Tale om Kjærlighed“ (!). Vi skulle allsaa have forvansket den h. Bernhards Ord under en trykkende Bevidsthed om, at den indbyrdes Kjærlighed er vegen saa langt bort fra os, at vi maae blues ved at tale om den! Dette Nonsens dommer sig selv, og skal derfor her lades upaaagtet, medens vi kun til Oplysning for Andre bemærke, at det ikke er den indbyrdes Kjærlighed, men den høieste himmelske Kjærligheds vedvarende Liv i Kirken, som i de sidste Ord paa det star-

leste betones, medens det paa det første Sted fornemmelig er Troen, hvorpaa Eftertrykket efter hele Udtalelsens Sammenhang og Hensigt væsentlig ligger. Vor Overføttelse er saaledes i alle Maader tro og rigtig; thi det er totalt meningsløst at sige, at den h. Bernhard her væsentlig taler om den „indbyrdes Kjærlighed“; han taler nemlig netop om Kirken's Uforgængelighed.

Den indbyrdes Kjærlighed skal altsaa forlængst være forsvundet fra „Pavekirken“! Pavekirken!! — det noble Organ for den „danske Christendom“ eller den nysopdagede danske Katholicisme har nu i en Dække af Aar gjort sin bedste Flid for at slaae denne Benævnelse fast i Sproget, og vænne Folk til at høre og bruge den; det har indtil Æfelhed Aar ud og Aar ind tygget drev paa „Papisme“ og „Papist“^{*)}; men det har ikke hjulpet det allermindste! Alle Mennesker her i Landet, med Undtagelse af den lille faste Stok, der med særlig Flid indstuderer Partiets Kragemaal, vedblive imidlertid at nævne vor Kirke og dens Medlemmer med deres gamle Navne, der i Forbigaaende sagt ere ligesaa uforgængelige som det de betegne, som den Kirke og det Folk, den h. Bernhard paa det nysaanførte Sted taler om, saa vi kunne forsikre det ærede Organ om, at hvi fra dets Standpunkt upaatvivlelig meget fortjenstlige og velmeente Bestræbelse aldrig vil lykkes, men kun tjene til at gjøre dets idelige paa engang hufelige og latterlige Kavleri og Grovhedsovermaal end mere kjedsommeligt og latterligt. Vi tør indestaae det for, at det fremdeles vil gaae i det Store, som det nu og alle Dage vil gaae i det Smaa: Spørger Nogen om Veien til den katholske Kirke, da vil det aldrig falde Nogen ind at vise ham til Løngangsstræde og Bartou!

Men — den indbyrdes Kjærlighed? Man har dog vel her Det til at spørge: Kan det vel nogenstunde være faldet noget eneste Menneske ind, under Læsningen af „Dansk Kirketidende“ at tænke paa „den indbyrdes Kjærlighed“? En Polemik, der bugner af Haan og Spot over hvad der er Anderledestænkende en Overbeviisnings og Samvittigheds Sag, hvad der er mange religiøse Mennesker indenfor Protestantisismens Cnemarker heiligt, og hvad der af det største christelige

*) Under den sædvanlige uførtroede Brug af disse Stikordsord hele denne Artikel igjennem indskydes et Sted den ilde Bemærkning om „Papisterne,“ at de „gjærne kalde sig Katholiker“!!

Religionsfamfund udenfor disse Grænser anerkjendes for at være ophøiet over al Tvivl, — Hvem er det vel nogenstunde faldet ind, at bringe den og de pøbelagtige Smædeord, hvormed hiint Organ uafsladelig opparter sine Lesere, i Forbindelse med nogen- somhelst religiøs Interesse, endfige med Tanken om indbyrdes Kjærlighed? Man skulde dog nødigt tale om, at det er forsvundet fra Andre, som man stadig leverer factiske Beviser for, at man selv aldrig har kjendt! Det følger af sig selv, at vi ikke sinde os foranledigede til, ligesoverfor en Polemiker af denne Kvalitet, at tale om den anden og hoiere Stikfelse af den christelige Kjærlighed, om hvis uforgængelige Liv i den sande Kirke den h. Bernhard egentlig og væsentlig taler.

(Fortsættels.)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. I de følgende Gen. Congr. er den tilbageværende Deel af Forhandlingerne om de foregaaende Capitler, navnlig Amendementernes Drostelse og Bearbejdelse, bleven tilendebragt, og Ufeilbarhedsdogmet d. 12. (efter nogle Beretninger d. 13. d. M.) vedtaget med et Stenmetal af 450 mod 88*). Kun et ringe Antal af Fædrene have imidlertid stemt imod selve Decretet. Meningsforskjælligheden angik blot visse Forbehold og Betingelser, og der er fra begge Sider gjort Alt for at tilveiebringe en saavidt mulig fuldkommen Overensstemmelse i Opfattelsen af dette Spørgsmaals Indhold, Omfang og Begrænsning. Den sidste Afstemning i den forestaaende IV. offentlige Sæssion**) vil derfor utvivlsomt afgive et Resultat, der grændser nær til Eenstemmighed.

— Conciliets fjerde offentlige Sæssion feiredes d. 18. Juli med den endelige Afstemning over hele Schemaet De Pontificio (om Primatet). Det vedtoges i dets paa ny bearbejdede Stikfelse med 533 Stemmer mod 2, og blev derefter stadfæstet og bekjendtgjort af Paven. 127 Fædre vare fraværende.

*) Der var vel paa den Dag c. 600 Fædre tilstede i Rom, men over 50 kunde paa Grund af Sygdom ikke deeltage i Forhandlingerne.

**) Vi bemytte her Leiligheden til at rette den i f. Nr. indløbne Feil, at denne Sæssion kaldtes den femte.

Frankrig. Erkebiskoppen af Cambrais Hyrdebrev. Den systematiske Vognagtighed, hvormed Pressen forvansker Alt hvad der angaaer Conciliet, har foranlediget Erkebiskoppen af Cambrai til at udstede og offentliggjøre et Hyrdebrev til Geistligheden og Menigheden i sit Dioces, hvori han, næst at tilbagevise den af den ildefindede Presse udbredte Beskyldning mod den h. Fader, at den for Conciliets Forhandlinger forestrevne Forretningsorden skulde være anlagt paa at indskrænke Biskoppernes Ytringsfrihed, bekæmper den theologiske Gallicanisme, og udtaler sig med Varme for Dogmatiferingen af Pavens Ufeilbarhed. Vi meddele her efterfølgende korte Udtog af samme:

„Discussionen er fuldkommen fri; de præsiderende Cardinaler respectere den med den største Samvittighedsfuldhed. Naar i Løbet af et halvt Aar tre eller fire Talere ere blevne afbrudte, da er dette ene skeet, fordi deres Taler i den Grad overstredte Grændserne for Forhandlingsøjensstanden, at det var nødvendigt at erindre dem herom.“ Efter at have omtalt den i Bladene stærkt kritiserede Forandring af Forretningsordenen*), spørger Prælaten: Har den saakaldte Minoritet herefter grundet Klagsag til at beklage sig over Undertrykkelse af Talefriheden? Ingenlunde! Det gjælder paa Conciliet om at fastsætte Troeslæren; og det vilde dog virkelig være besynderligt, om en ophlyst Katholik ikke skulde kunne begribe følgende Dilemma: Enten har Minoriteten Uret, og befinder sig i Bildfarelse, og i dette Tilfælde er den uovervindelige Modstand, som den møder, ingen Undertrykkelse fra Majoritetens Side, men kun Benyttelsen af en ubestridelig Ret, og Opsyldelsen af en næstergivelig Pligts strenge Fordring — Eller det er Minoriteten, som forsægter og opretholder Sandheden; men i dette Tilfælde maa Majoriteten ufeilbart forene sig med den. At sige, at Sandheden ikke kan gjøre sig gjældende i en af den Helligaand ledet Forsamling, men bliver ligesom holdt fangen i

---

*) Paa Grund af det store Antal af Deeltagere i denne Forsamling kom man snart til den Erkjendelse, at Forhandlingerne vilde trække sig ud i det Uendelige, naar Enhver, der fandt sig foranlediget til at udtale sig, skulde have Afgang dertil, uden at kjende de andre Medlemmers Mening, der mulig kunde dele hans Ansættelser. Derfor anordnede Paven, et Par Maaneder efter Conciliets Aabning, at Biskopperne for Eftertiden først privat maatte forhandle de forelagte Themaer med hverandre, og de enkelte Grupper vælge deres Ordførere.

uretfærdig Tausshed, er intet ringere end en Blasphemie." Angaaende Episkopatets Forhold til de moderne Ideer om Fremskridt, Civilisation og Videnskabens Frihed siger Erkebiskoppen blandt andet: „At vi tilbagevise en stor Deel af det, som man kalder „moderne Ideer“, det skeer i Samfundets Interesse, for at redde dets Fremtid. Vi vedkjende os beredvilligt Alt hvad hine Ideer indeholde af hvad der i Sandhed fortjener at kaldes sandt, retfærdigt, ædelt og høifindet; men vi ere, hvilket Land og hvilken Nationalitet vi end tilhøre, enige om med vor Troes, vor Overbeviisnings og vor Patriotismes hele Energi at bekæmpe alt Falskt, Ugudeligt, Umoralist og Forstyrrende, som man underlægger disse Ideer. Vi ville Videnskabens Fremgang, men kun den Videnskabs, som i Sandhed fortjener dette Navn, den som oplyser, uden at ophidsse Videnskaberne, uden at demoralisere, uden at bespotte det Hellige og Ophoiiede. Vi glæde os over Alt hvad der vidner om Civilisationens vøgende Udbredelse, forudsat, at den styrker Charaktererne, og hverken antaster den offentlige eller private Sædelighed, ved at overlade den gamle hedenste Verdens skamlose Udskielser med et blændende og forførelst Skin af Skjønhed. Vi opmuntre Fremskridtet i enhver gavnlig Retning, vi velsigne det og yde det vor oprigtige Understøttelse, men paa den Betingelse, at det stedse holder sig paa Sandhedens, Sædelighedens, Retfærdighedens og Ordenens Vej.“

Med Henjøm til Ufeilbarheden skriver Prælaten til sin Geistlighed: „Siger eders Menigheder, at en fra Kirken adskilt Pave, som vilkaarligt forøger Tallet paa Kirkens Dogmer, og afgjør alle tænkelige Ting uden anden Regel, end sit personlige Godtbefindende, er en chimærist Skabning af Partiaanden. Den virkelige Pave, for hvis overste Autoritet vi alle bøie os, kan aldrig tænkes adskilt fra den almindelige Kirke. Han definerer aldrig Andet, end hvad den altid har troet, han gjør intet andet, end at vaage over Uantasteligheden af den Tro, som den stedse har bekjendt og alle Dage vedbliver at bekjende. Siger dem fremdeles, at Troen paa Pavens Ufeilbarhed ikke er nogen Nyhed i Kirken, men at den bevidnes af alle hendirundne Aarhundreder, og naaer op til den apostoliske Tid, samt at den fra det Dieblis, da den bliver defineret som Dogma, vil være hævet over al Diskussion.“ Til Slutning anfører Erkebiskoppen -- i Anledning af de fra flere Sider udtalte Belymninger for de betænkelige Følger, som denne Læres Ophoielse til et katholisk Dogma kunde medføre -- følgende Yttring i et Breve

af Pius IX.: „Ingen som troer, at en oekumenisk Synode ledes af den Helligaand, og under Hans Indflydelse forkynnder og definerer hvad der skal troes, kan nogenfinde indbilde sig, at den kunde definere Ting, som ikke ere aabenbarede, eller som kunde blive skadelige for Kirken;“ og han ender sine Formaning-
ger til sin Geistlighed med de mærkelige Ord: „Minder de Troende om, at selv Mænd*), som have vist Religionen de største Tjenester, tabe af Anseelse og Tillid, saasnart de ophøre at agte paa Kirkens Røst: „Hører han ikke Kirken, da være hen for Dig som en Hedning og Zolder (Matth. 18, 17).“

— Den pavelige Nuntius og den franske Re-
gjering. Den h. Fader har i de sidste Maaneder modtaget en stor Mængde Adresser fra Frankrig, der besjende Troen paa den h. Stols Ufeilbarhed i alle Udtalelser, der angaae Troen- og Sædelæren, som en Lære, der igjennem de tidligere Aarhundreder aldrig har været betvivlet, og Hans Hellighed har alt tidligere i anerkjendende Ord besvaret en Deel af disse Adresser. Da deres Antal imidlertid bestandig tiltog, og de samme ledsagende indtrængende Begjæringer om, at dette over-
naturlige Prærogativ, som til hele Kirkens Vel er forlehnet dens overste Styre i den h. Petrus' Person, maatte blive ophøiet til en kristelig Troessætning, stedsje indstændigere bleve gjentagne, og da det desaarfag blev den h. Fader umuligt at besvare disse Adresser enkeltviis: overdrog han sin Nuntius i Paris, Msgr. Chigi, at træffe Foranstaltning til at underrette den franske Geistlighed om, hvor kjære disse Beviser paa Hengivenhed og Iver for Kirkens Vel have været ham, samt tilkjendegive den, at han har baaret Omsoarg for, at de, som have det Hverv at ordne og opbevare Alt, hvad der staaer i Forbindelse med de Anliggender, der ere Gjenstand for Conciliets Virksomhed, skulle tage fornødent Hensyn til disse Udtryk for en Følelse, der for nærværende Tid viser sig at være saa almindelig udbredt blandt den katolske Geistlighed og det katolske Folk.

Denne Skrivelse fra den h. Fader lod Msgr. Chigi offentliggjøre i »L'Univers«, af den simple Grund, at han fandt dette Middel at være det eneste mulige for en hurtig Offenlig-
gjørelse af en Skrivelse, der var rettet til hele den franske Geist-
lighed. Den franske Regering har imidlertid taget Anstod heraf, og Udenrigsministeren, Hertugen af Grammont, har her bragt

*) Her. Lamennais, Passaglia, Hyacinthe o. fl. N. N.

den bekjendte Tilfætning til Concordatet af 1801 i Anvendelse, som Napoleon I., efterat Concordatet fra begge Sider var undertegnet, bag efter tilfoiede og bekjendtgjorde, hvorefter alle pavelige Breve før Bekjendtgjørelsen skulde forelægges Statsraadet. Det officielle Blad tilfoier, at den pavelige Nuntius i denne Anledning har gjort en Undskyldning!

Elisabethforeningen

afholder sit sædvanlige Møde Søndagen den 13. Juli Kl. 4, hvortil Medlemmerne bedes faa talrigt som muligt at indstaae sig.

Ansgarinsforeningen.

Bestyrelsesmøde Onsdagen d. 5. August Efterm. Kl. 5.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 31te Juli. 8de Sondag efter Pinst. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messje. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 1. August M. Petri Lænkjæst. 2. Et. Alphons af Liguori, Biskop. 3. D. Opdagelse af den hl. Stephanus' Reliquier; Kl. 8½ Messje for Ansgarinsforeningens Medlemmer. 4. Co. Dominicus, Bisk., 5. S. Maria af Sneec (Kirke i Rom).

Freedagen den 5te August. Broderskab til Jesu gudd. Hjerte. Kl. 8½ Messje. Kl. 7½ Aften: Broderskabsandagt. — Paa samme Dag holde Medlemmerne af Foreningen for den evige Tilbedelse deres sædvanlige Vedtæmmer. — 6. L. Christi Forklarelse.

Søndagen den 7de Juli. 9de Sondag efter Pinst. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messje. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 8. M. Cyriacus, Lazarus og Smaragdus, Martyrer. 9. Et. Francisus Regis, Bisk. 10. O. Laurentius, Diacon og Martyr. 11. Co. Venæus, Biskop og Martyr. 12. S. Clara, Jomfru. 13. L. Alexius, Bisk.

Lørdagen den 15de August er befalet Vigiliefastedag.
Sognedagsgudsstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messje Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-9; Lørdagstien Kl. 5-8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 5-9. — 3 Sct. Knuds Kapel: stille Messje Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-9. Lørdagstien Kl. 5-8. — 3 Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messje Kl. 6.

„Katholisk kirkeleende“, udgaar hver anden Sondag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Njodenshavn hos Bladets Hovedkommissionær, Hr. Grosierer G. P. Lehrer, Gøttersgade Nr. 5, og i alle Boglader; i de danske Stater: paa de kongl. Postkontoirer. Prisen er 3 Rtl. Kvartalet, enkelte Numere 8 St.

Katholisk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 17.

Søndagen den 14de August.

1870.

Indhold: De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede. — Conciliet og „Danst Kirketidende“. — Kirkelige Efterretninger: Rom,

---

De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede.

(Fortsat fra Nr. 16.)

Vi have i det Foregaaende fremhævet de forstjællige Omstændigheder, som i Forening gjorde den mærkværdige Revolution mulig, der maaskee for alle kommende Tider har tilintetgjort den med Christendommen givne og fra dens Idee uadskillelige kirkelige Eenhed, og har adsploftet en stor Deel af Christenheden i en Mængde fjendtlige Leire, der ikke enten indbyrdes sammenholdes, eller hver for sig styrkes ved noget andet Foreningsbaand, end Hadet til den gamle Kirke, hvis Ret til at gjælde for den sande, af Christus stiftede, Kirke det guddommelige Forsyn med klare Beviisninger har godkjendt og godtgjort*). Vi skulle hertil føie nogle korte Bemærkninger om hvad der især har bidraget til at vedligeholde den hadske

---

*) Vi henvise her navnlig til de i Nr. 13 og 14 anførte Kjendsgjøringer og de til samme knyttede Betragtninger.

Opfattelse af alle den katholske Christendoms Eiendommeligheder, som det lykkedes den reformatorske Polemik at bringe i Om- løb og slaae fast i de fra Kirken adskilte Samfunds Tanke- gang. Den følgende Tids Historie viser nemlig, at Overdri- velseerne i Skildringerne af Datidens kirkelige Misbrug og Udskielser, Overmaalet af usande Paastande saavel om Forti- dens Anliggender og Tilstande, som om de daværende Forhold og Personer, men fremfor Alt de driftige Forvanskninger af alle Dele af Kirkelæren, — at disse hadefulde Anklager og Fordreielser af Alt have fundet en blind Tro paa deres useilbare Sandhed, der synes temmelig uforenelig med den Aertjendelse af selv- stændig og ubildet Forstning, paa hvilken Protestantismen ved alle Heiligheder gjør Fordring, som et fra dens hele Eiendom- melighed uadskilleligt Fortrin.

Men denne blinde Tro paa en Masse af usandfærdige Beskyldninger, der udgik fra nogle Enkeltemænd, som ikke vare istand til at paavise nogensomhelst overnaturlig eller af Gud dem umiddelbar overdragen Fuldmagt til at optræde som Kir- kens Reformatorer, — den tankeløse Forvisning om Rigtigheden af hele dette Bæv af ubeviste Paastande og alskens gamle og nye uhjemlede Historier er atter bleven Kilden til den Fordoms- snuldhed, hvormed den store Mængde af vore protestantiske Medchristne uden al Undersøgelse mener sig berettiget til at affærdige ethvert Spørgsmaal, der angaaer den religiøse For- skjællighed, som en forlangst med useilbar Sikkerhed afgjort Sag! Dette kan vistnok tildeels undskyldes hos den store Mængde, som siden den Tid, da Minderne om den katholske Fortid efterhaanden udslettedes, have levet i god Tro til den bestaaende Tilstands Ret og Gyldighed. Denne trygge Tillid finder nemlig en stærk og tilspøneladende be- rettiget Støtte i den noksom bekjendte Tillidsfuldhed hos de kirkelige Autoriteter, om hvem den øvrige Deel af Folket for- udsætter, at de selv have undersøgt og prøvet de Læresætninger, som de ved enhver given Heilighed omtale som forkastelige og uchristelige. Dette sidste er imidlertid, som Enhver, der har et

nærmere Bekjendtskab til disse Forhold, veed, meget langt fra at være Tilfældet. Det har nemlig allevegne, ligesiden Reformationens Indførelse, været en stor Sjældenhed, at protestantiske Theologer og Geistlige befattede sig med Undersøgelser, der angaae Confessionsforskjellen, ja at de have fordristet sig til endog blot at læse katholske Skrifter, og gjøre sig bekjendte med katholsk Literatur!

Der er saaledes overalt en almindelig Sky for enhver Berøring med den Kirke, som Historien dog giver det Vidnesbyrd, at Alt, hvad der i den christelige Tid er skeet af Stort og Overordenligt, er en Virkning af dens Menneskelivet fornyende og gjenfødende Kraft; og denne Angst for ethvert nærmere Bekjendtskab med vor Kirke og dens Historie er en ganske ene- staaende Undtagelse fra den Trang til at undersøge og kritisere Alt, til at sigte og drøfte de bestaaende Tilstandes Ret, fra den Haug til at begynde Alt forfra, som er et Særkjende for den nærværende Tid. Den har sin Grund først og tidligst i den Gru for at fatte sin hele timelige Velfærd paa Spil, som Reformationen overalt, hvor den fejrede, forstod at lade Enhver føle i hele dens Styrke, der vovede at betvivle dens Ret, siden i den Bane, som grunder sig paa gammel Haad. Al den Kundskab, som Mængden af de Dannede og selv af dem, som ansees for Lærde, have om vor Kirkes tidligere Historie, dens Lære, Gudsdyrkelse og øvrige Forhold, sees i Almindelighed af urene Kilder, af Partiskrifter, hvis Forfattere fremstille Alt fra et Standpunkt, der gaaer ud paa at bevise den kirkelige Omvæltnings Ret til at fortrænge og undertrykke den. De meget Faa, som have øst nogen Kundskab om den af katholske Bøger, misforstaae og miskjende saavel Læren, som dens praktiske Udøvelse, fordi deres forud indtagne Standpunkt allevegne frister dem til en mistroisk Kritik baade af de historiske Fremstillinger og af Diemedet med alle kirkelige Anordninger og Bedtægter. Alt tydes saaledes i den fletteste Mening, og man tager Resultaterne af sine overfladiske Efterforskninger til Indtægt for de eensgang i den store Mængdes Gemytter rodfæstede

Fordomme mod den katholske Christendom, som Ingen dog kan nægte, har udrettet Alt, hvad der i aandelig Henseende maa kaldes Ophøiet og værdigt til Historiens og Efterverdenens blivende Ihukommelse. Thi man har dog vel her Ret til at spørge: Hvad har Protestantismen udrettet, som kan tillægges verdenshistorisk Betydning? Hvad har den bragt Menneskeheden, som har Krav paa Efterverdenens Taknemmelighed? At den i religiøs Henseende og for en religiøs Betragtning af Livet har ført den største af alle Ulykker over Verden, nemlig en fuldkommen Bantro og religiøs Egegyldighed, vil den bedre og for deres Personer religiøstfjendte Deel af dens Forsvarere have undt ved at nægte, da just dette i vor Tid er en staaende Lovtale over den, som eenstemmig gjenlyder fra alle dem, der optræde som Bærere af de saakaldte moderne Ideer! Men denne Tilstand viser i sine mange vidtforgreneede Virkninger tilbage til det forchristelige Hedenskab, og bebuder en Fremtid, der, hvis ikke Alt snart tager en anden Bending, vil gjenføde dette i en ny eiendommelig Stikkelse. Igeoverfor de Tilstande, som Protestantismen har fremkaldt i det Store, og i det Smaa, i Politiken og i det sociale Liv som i Privatlivet, have vi ofte forundret os over den ugenerte Hensynsløshed, hvormed man vedbliver at kritisere den katholske Kirkes baade tidligere og nuværende Mangler og Misligheder.

Der er imidlertid en ganske eiendommelig Omstændighed som vi her ikke skulle lade uomtalt, forsaavidt som den har en væsentlig Andeel i den Vankundighed om den katholske Fortid, som hersker allevegne, hvor Protestantismen er bleven den overveiende og dominerende Samsundsmagt. Naar man navnlig her i Norden i ethvert af de katholske Aarhundreder i saa mange Retninger famler i Usikkerhed, og savner Oplysninger om den indre Sammenhæng mellem en Mængde af de Begivenheder, som Historien enkeltviis har opbevaret Mindet om, da har dette sin naturlige Grund i det barbariske Delæggeselsystem, som i disse Lande blev bragt i Anvendelse mod Klostrene. Man nøiedes nemlig ikke med, i den rene evan-

geliste Læres Navn at berøve Kirkerne alle deres Kostbarheder og plyndre Klostrene for Alt hvad der øieblikkelig kunde gøres i Penge; men man gif saavidt, at man ved Ødelæggelsen af deres betydelige Bogsamlinger gjorde et heldigviis kun tildeels lykket Forsøg paa at udslette Erindringen om deres Tilværelse! Dette skete dog ingenlunde med Bevidsthed og Overlæg, eller i en Hensigt, der kan sammenlignes med den, der forleder Boldsmaunden og Røveren til at myrde den, som han har udplyndret, for at vide sig sikket mod den Forurettedes og Udplyndredes anklagende og fordømmende Vidnesbyrd. Klosterbibliothekernes Ødelæggelse var nemlig et instinctmæssigt og i al Naivetet udført Sideskikke eller Tilbehør til Forstyrrelsen af hele den Fortidstilstand, som disse Bogsamlinger skyldte deres Tilværelse. For saavidt nemlig disse Minder om de tidligere Aarhundreders aandelige Liv og Virksomhed ikke bleve ødelagte under de Pøbeloptøier, som besoldede Urostiftere allevegne fatte i Scene, bleve de her i Danmark forefundne haandskrevne Bøger paa Regjeringens Befaling allevegne samlede og afleverede til de til Modtagelsen af samme beordrede locale Myndigheder. Dette vilde nu vistnok have været en under disse Omstændigheder priselig Foranstaltning, dersom Hensigten dermed havde været at redde disse Bidrag til Forstaaelse af Fortidens indre Liv fra Undergang, og saaledes gøre dem frugtbringende for kommende Tides historiske Forskninger. Dette stemmede imidlertid ikke med den Betragtning og de Planer, som vi i det Foregaaende have viist, vare uadskillelige fra Reformationens oprindelige Idee.

Den kunde nemlig i lang Tid, ja lige indtil den nyeste Tids Frihedsbevægelser paa de kirkelige og religiøse Enemærker, ikke løsrive sig fra den Indbildning, at det var dens Bestemmelse og Opgave at arbejde paa at ødelægge og aldeles fortrænge Katholicismen og indtage dens Plads som den eneste sande og saliggjørende Kirke. Fra dette Standpunkt maatte det altsaa ansees for en sand Belgjerning mod Samtid og Eftertid, at man tilintetgjorde alle Mindesmærker om den sørgelige Tid, da det

fande Evangelium's Ens endnu ikke var opgaaet for Verden, men alle de Folkesfærd, som Aarhundreder igjennem havde levet i den Formening, at de vare Christne og Medlemmer af Guds Kirke, i Virkeligheden havde levet i „Djævelens Kirke“ og været ikke Christi, men Antichristens Disciple og Dyrkere*). Man troede altsaa at være i sin gode Ret, naar man sørgede for, at alt Kjendskab til den katolske Fortid for Eftertiden gjordes umuligt; paa denne Maade forebyggede man jo sikkest alle Fristelser til Tilbagefald i de gamle Bildfarelser. Saaledes bliver det mærkelige Factum forstaaeligt, som for ikke længe siden, ikke af en Theolog, men af en militær Forfatter i en Afhandling om det syttende Aarhundredes Krigsvæsen er fremdraget som et Beviis paa den Tids Barbari — at den hele Masse af haandskrevne Pergamentbøger, som fandtes i Klostrene, bleve overgivne til Tøihuset, hvor de opbevarede for en høist mærkværdig Anvendelse. Det fremgaaer nemlig af denne Forfatters Meddelelser, at dette Forraad, som man heraf seer, maa have været meget stort, i lang Tid forsynede Artilleriet med Kanonkarduser og Fyrværkerimateriale. Kongelige Skrivelser til de militære Myndigheder gave jævnlig Anviisning paa disse „gamle Wundebøger“, hvoraf de sidste Levninger synes at have tjent til Rakethylstere for et stort Fyrværkeri under Christian V. i Anledning af Kronprindsens Formæling**)! Saaledes fandt det nye og rene Evangelium, Oplysningens og den

---

*) Luther brugte jo som bekendt idelig disse Udtryk om Paven og den katolske Kirke.

***) Som Sideslykke hertil erindre man de mange kongelige Skrivelser, navnlig fra Frederik II's og Christian IV's Tid, der under de langvarige Krige med Sverrig under de strengeste Straffetrudsel krævede alle endnu i Kirkerne tilbageværende Værdigjenstande, navnlig Alterkander og Kalke, ubleverede. Andet var der nemlig ikke tilbage efter den store Plyndring i Reformationsaarene. Følgen af disse strenge Kongebud blev, at man indtil den nyeste Tid i mangfoldige Landsbykirker maatte betjene sig af Kalke af Tin eller Bly, og under Communionen kunde

nyere Videnskabs Forkæmper, det passende at anvende Frugten af flere Aarhundreders utrættelige Flid og Møie!

Ingen, som har noget Begreb om Bogers Værdi inden Bogtrykkerkunstens Opfindelse, Ingen som har nogen Agtelse for den historiske Sandhed og Kjærlighed til Videnskaberne, kan uden Harm og Foragt tænke tilbage paa denne raa og barbariske Intolerance. Dens Forfølgelsesfyge lod sig ikke noie med, i den evangeliske Friheds Navn — ved Foranstaltninger, som Ingen engang ret forstod den sande Mening med, og som i alt Fald Ingen kunde modsætte sig — at tvinge et heelt Folk til at forlade sine Forfædres Tro, plyndre Kirker og Kloostere, og priisgive de sidste Beboere for timelig Glendighed, men tillod sig et saa hensynsløst Forsøg paa at tilintetgjøre Minderne om de Institutioners Tilværelse, som have indlagt sig uforgængelige Fortjenester af de til Christendommen omvendte Folkfærds Deelagtiggjørelse i alle den christelige Civilisations Betsignelser! Naar man betænker den Tid, der medgik til Afskrivningen af en Bog, og at et stort Antal af Kloostrenes Beboere opoffrede den største Deel af deres Liv paa denne Snsfel; naar man betænker, at Kalligrafien og Pergamentbørgernes kunstneriske Udstyrelse dengang krevde en majsommelig og taalmodig Flid, som ene Kjærlighed til Videnskab og Literatur kunde opmuntre dem til, der offrede deres Liv i denne Virksomheds Tjeneste; naar man betænker Alt dette, og sammenholder de Personers hele Tilværelse, der mange Slægtled igjennem havde anvendt deres Tid paa dette Arbeide, med deres indre Tilstand og Tænkemaade, der i saa Dieblikke ødelagde Frugten af deres majsommelige Arbeide, da forekommer det her omtalte reformatoriske Fyrværkeri os at være en meget be-

---

see sædvanlige Wiinsfaster opstillede paa Alterne. Vi mene isvrigt, at den ovenfor omtalte Forgivelse paa hele Fortidens historiske Liv var endnu fordsommeligere, end disse Man af hvad der kunde opveies med Penge!

tegnende Parodie paa Bestaffenheden af den Oplysning, hvorfra det saakaldte rene Guds Ord saa usfortrødent ved alle Veiligheder roser sig selv!

Vi have, som ovenfor sagt, anført dette som et Bidrag til den fuldstændige Burdering af den almindelig udbredte Bankundighed om de middeldalderlige Tilstande, men maae dog bemærke, at, om det end kan tjene til Undskyldning for den Ringagt, hvormed man her seer tilbage paa sit eget Lands Fortid, der iøvrigt i religiøs Henseende stod langt saavel over den umiddelbart paafølgende, som over den nærværende Tid: saa kan denne Tilintetgjørelse af en stor Deel af vore egne nationale Fortidsminder ingenlunde undskylde den mærkværdige Angst, man føler for al Berøring med den katholske Fortid i det Hele taget. Denne Følelse i Forbindelse med den Lyst, man føler til overalt at finde Grund til Udsættelser, Anledning til Haan og Spot, rober nemlig ofte tydelig en Angst for at blive overbevist, en hemmelig Anelse om, at det, som man har vant sig til at spotte uden at kjende det, mulig kunde være Sandhed. Men at hiin Anelse om, at der mulig kunde være en af Gud aabenbaret, for al Evighed gyldig Sandhed, hvis Antagelse eller Forkastelse skal afgjøre Enhvers Skæbne i Evigheden, — at den kan angste og forurolige dem som befinde sig vel ved den Betragtning af dette Spørgsmaal, som er bleven Reformationens Enderesultat, det maa vel findes ganske naturligt. Thi siden den Tid, da Umuligheden af den katholske Christendoms Udrøddelse blev indlysende, har man, som vi i det Foregaaende have viist, seet sig nødsaget til at tage sin Tilflugt til et Begreb om aabenbaret Sandhed, der er aldeles usforligeligt med Reformatorenes exclusive Præventioner for deres Læres og Kirkes Almeengyldighed eller deres Kirkes Ret til at gjælde for den eneste sande Kirke. Da Aabenbaringens Budhold nemlig fra først til sidst er blevet usikkert, derved at det er blevet gjort afhængigt af Skriftfortolkningen, da der altsaa ikke længer kan være Tale om bestemte Troeskandheder, som Kirken biidner og haandhæver, har man seet sig nødsaget til at anerkjende den aan-

delige Ligeberettigelse af de utallige afvigende theologiske Meininger, og i den nyeste Tid — under Frihedsbevægelsens Indflydelse paa Ordningen af de kirkelige Forhold — altsaa maattet indrømme, at man fuldt saa vel i enhver af de mange Secter, som i de autoriserede Statskirker kan finde Veien til Sandheden og den evige Salighed. Denne Tro, at Alt, det Ene som det Andet, er lige godt og lige slet i denne Verden, og at Forskjællighederne ikke have stort at betynde for Evigheden, den lider unægtelig Forstyrrelse, hvergang den kommer i Berøring med den katholske Opfattelse af de ovennævnte Begreber; og det er Forargelsen herover som afstrækker den store Mængde af Nutidens Mennesker fra at gjøre nærmere Bekjendtskab med den katholske Religion!

(Sluttes.)

Conciliet og „Danst Kirketidende.“

(Fortiættelse.)

Er det gaaet Organet for den danske Christendom, eller den nye grundtvigske Katholicisme ilde med dets Belærelse om den h. Bernhard, da have vi i Sandhed ondt ved, uden at give os Udseende af at være smittede af den Tone og den Udtryksmaade, hvori det med saa stort Velbehag tumler sig, at finde de rette Betegnelser for den Suffisance, hvormed dets selvtilfredse Polemiker udbreder sig om Conciliets Forhandlinger om Paven's dogmatiske Ufeilbarhed. Hvad han i denne Retning byder sine Læsere — man mærk vel, at dette Blad tæller sine fleste Læsere blandt Folketjens Geistlighed — overgaaer næsten i Uvidenhed og Absurditet Alt hvad vi nogen- sinde have seet i Avislitteraturen, der dog i Regelen besorges af Ikke-Theologer. Det er, i Forbigaaende sagt, i dette taabelige Ordgyderi om en Sag, som Bedkommende godtgjør, at han fattes alle Betingelser for at kunne forstaae, og følgelig al Competence til at tale med om, at han producerer sig som Fortolker af den h. Bernhards Ord og Tankegang. Det følger da af sig selv, at vi ikke befatte os med nogen Drøftelse af det

Kjedsommelige Ordfløveri, hvorpaa denne Kritiker saa utrættelig over sin høist ubeldige Spidsfindighed, og skulde blot fralægge os den foromtalte taabelige Beskyldning for Selvmordsigelse, som han i sin Andbildning om en aldeles ufeilbar Skarpsynethed anbringer sin altid kjedelige Vittigheds efter egen Formening uimodstaaelige Kastestøts paa, for at tilføie os et ganske forfærdeligt Nederlag.

Det heder nemlig i D. R. T. Nr. 28. S. 441, at Katholisk Kirketidende ved Conciliets Begyndelse „nægtede, at Spørgsmaalet om Paven's Ufeilbarhed vilde komme for paa Bispemødet“, samt, „at den holdt Drene stive (!), saalange det paa nogen Maade lod sig gjøre“, men at den „omfider maatte til Beskjendelse (!) med, at Spørgsmaalet paa en Maade vilde komme frem“ etc. Dette er, som Enhver veed, der har læst vore Artikler desangaaende i en anden Hensigt, end den, vilkaarlig at fordreie vore Ord — en beviislig Usandhed. Vi have angaaende dette Punkt ligejaalidt „bestemt benægtet“, som bekræftet Noget, men kun efter en Rilde, som vi havde Grund til at ansee for paalidelig, ja, at det i vel underrettede Kredse ansaaes for afgjort, at dette Spørgsmaals Behandling fra Begyndelsen af ikke var paataent, medens vi derhos mere end ceugang utrykkelig have fremhavet, at den Agitation, som Pressen i denne Anledning havde fremkaldt, upaatvivlelig vilde afnøde Conciliet en Udtalelse om dette Punkt. Vi have derhos i flere Artikler udtalt vor Opfattelse af hele denne Sag, og navnlig altid paa det bestemteste udfjendt os Troen paa Kirkens dogmatiske Ufeilbarhed som uadskillelig fra den katholisk-troende Bevidsthed, og viist, at denne Tro paa Kirkelærens Uforanderlighed og Ufeilbarhed aldrig vilde kunne gjøre sig gjældende i det praktiske Liv, naar ikke Kirkens jordiske Overhoved af dens himmelske Konge var udrustet med Fuldmagt til en ufeilbar Afgjørelse af alle Troesspørgsmaal. Naar endelig denne aandelige Repræsentant for den vartouste Vinketkatholicismes Ufeilbarhed gjør sig lystig over, at vi d. 19. December f. A. skulde have fundet det „meget ubetimeligt, at fastslaae Sætningeu om Paven's Ufeilbarhed som Tro til Salighed,“ og spottende tilføier, at vi „sandsynligviis siden var kommen til bedre Erkjendelse,“ da behøve vi her blot at henvise Læserne af D. R. T. til det paagjældende Sted i vort Blad (Nr. 26 f. A. S. 416). Enhver, der maatte være tilbøielig til at laane Dre til den ondsfabsfulde Insinuation, der ligger i denne usandfærdige Sigtelse — den nemlig, at man

i vor Kirke ikke frit tør udtale sin Mening om noget kirkeligt Anliggende, men taler og skriver under Trykket af et kirkeligt Formynderskab, — Enhver, der kunde mene, i hiin Beskyldning at see en sjaaende Stadfæstelse paa denne i den protestantiske Verden gangbare Formening, vil da overraskes ved at see, at vi i den ovenanførte Pæsus ikke med et Ord tale om Betimeligheden eller Ubetimeligheden af, at dette Spørgsmaal drøftes paa Conciliet, men ganske udelukkende og saa tydeligt, at det ikke kan misforstaaes af Noget, som er istand til at læse — om Ubetimeligheden af, at dette Anliggende er blevet Gjenstand for aldeles ucompetente Literaters Discussioner i de politiske Blade, samt om Ubetimeligheden af disses Appel til en Kreds af Læsere, der ikke kunne have mindste Skjon om Værdien af hvad der i denne Retning bydes dem. Ogsaa dette er altsaa en grov Ufsandhed, der ikke synes at kunne være uforsættelig eller ganske grundet i en Misforstaaelse; thi de paa-gjældende Ord kunne ikke misforstaaes.

Forat vore Læsere kunne faae et Begreb om den Tone, hvori hiint Organ proclamerer sit Parties kirkelige Eneberettigelse, samt om den skydende Hoimod, der er ligesaa fremmed for Kjærlighed til Gud og Næsten, som den til Natur og Bane blevne Afbenyttelse af de groveste og platteste Haansord mod Personer og aandelige Retninger, der ikke boie sig for de Grundvig=Nielsenske Doctriner om kirkelig Frihed og Tro og Viden: skulle vi, som ovenfor lovet, til Slutning af denne ene Artikel opsamle nogle af de „folkelige“ Talemaader, som i rigt Forraad anbringes saa at sige i enhver af Bladets polemiske Artikler, og med en kjendelig Bevidsthed om, at de gjøre Lykke i den „Vennekreds“, Forfatteren skriver for. Derksom dette imidlertid virkelig, hvad vi dog nødig ville troe, skulde være Tilfældet, da vilde det forekomme os at vidne om en indre Demoralisation, der, i Medfør af den her vitterlige Forvejling af Religion og Religiositet med kirkeligt Partivroul, for mange i Grunden og fra Begyndelsen af religiøstfjendede Mennesker kan have de betænkelige Følger.

Dette Blads Belyndere, der, som Udgiveren siger, ogsaa regne sig for at høre til den katolske Kirke, „men ikke til Romerkirken“, opvartes da med saadanne Yttringer om Conciliet og „Romerkirkens“ Medlemmer, som „at det var virkelig paa Tiden, at man tog fat, hvor man slap, da man i de forløbne 300 Aar ikke har havt andet, end Tridentinerkonciliet's tørre Langhalm at tygge drøv paa, saa Pave-

kirken var sunken ned til en steendød Værekirke. (!) De fleste tidligere „Bispemøder“ skulle have „fuldbyrdet deres Rættersdomme med en Grusomhed, der kun har sit Forbillede i de første Aarhundreders Christenforfølgelser.“ Om „den snedige og statsflogte Paulos*); III fortæller, at han sendte sin Sønnesøn Ottavio Farnese til Tydskland med en Hær, der i Forening med Kaiser Carl V. skulde bekæmpe Protestanterne. Hertil er knyttet følgende Note: „Man tænke sig Paven i Rom, der forbyder alle sine Bisper, Præster og Munkke at gifte sig, med Sønner og Sønnesønner, som han forresten aabent vedkjender sig! Hor (!) kan tilnods (!) gaae an for Hs. Hellighed, — men Ægtefæb, det skal han nok vogte sig og sine for**).“ De pavelige Legater, som aabnede Tridentinerconciliet, siges at have „givet alle dem, som Fyrstbiskoppen af Trident, Cardinal Madruzzo, havde faaet trømmet sammen, en treaarig Afslad“ etc. Det beder dernæst om Afsladen: „Det er jo meget smukt, at Hs. Hellighed giver al denne Afslad og Syndsforladelse uden Bederlag, saameget mere, som han haardt kunde trænge til Mønt — han faar (!) trøste sig med, at hans Forgængere har tjent meget rigelig paa denne som paa andre Kontoer, der nu ikke smide nær saa meget af sig som tidligere.“ Om Kanonaden fra Engelsborg og de andre Høitideligheder paa Conciliets Aabningsdag læser man den vittige Bemærkning: „Det var jo rigtignok anderledes Knald (!), end da Tyrolerne plaffede med deres Kuntebøsser ved Tridentinerconciliets anden Session“ etc. „Paven havde en gylden Hue paa Hovedet, der gav ham et endnu pudsigere Udseende end den tredobbelte Krone.“

Om den tridentinske Troesbekjendelse siger denne lærde Theolog, at den er en saa færlig Troesbekjendelse som tænkes kan — kun en Enkeltmands***). Paa denne sindrige Opda-

*) Disse antinomerske Katholiker lægge praktisk deres Had til det latinske Sprog for Dagen ved at give alle Egenmaavne, som igjennem det ere komne til os, den græske Endelse!

***) Vi have bibeholdt Forf.' smagiulde Rettskrivning, der forekommer os at passe særdeles godt til den Eunisme i Udtrykket, som vi her anføre Exempler paa. De med spærret Strikt trykte Ord ere fremhævede af os.

****) Man maa virkelig her beundre denne dybsindige Kritikers fine Tact. Han har i en Række af ikke saa Aar leveret de evidenteste Beviser

gelse grundes atter den Oplysning, at det nærværende „Bispemøde“, ved paa Aabningsdagen at tilegne sig denne Betsjendelse, har „frakjendt sig al Ret til at repræsentere den hellige Almindelige Kirke,“ der naturligviis ikke i hele Verden har nogen anden virkelig og af Kirkens usynlige Overhoved anerkjendt Repræsentant, end den grundtvigste Benneskreds og dens uforligelige Organ „Danst Kirketidende“! Forsaaavidt nu Alt hvad der gaaer ud over det Almindelige, i en vis Forstand har Krav paa tilbørlig Aerkjendelse, kunne vi ikke nægte den vigtige Selvtilfredshed, hvormed Vedkommende her, som i alt det Øvrige, stiller sin theologiske Uvidenhed til Skue, vor oprigtigste Beundring. Den „kirkelige Anstuelsses“ Umiddelbarhed i Troen og Uforligelighed med al Theologi og al Viden er her som overalt unægtelig genial!

Om den h. Bernhards ovenfor omtalte Ord, som Vedkommende saa fortræffelig kommenterer, siges, at de ere for gode til at tjene til Hø og Hakkelse for papistiske Suurmulere! Denne Kraftuttring af Danst Kirketidendes folkelige Beenhed skal formodentlig betone Forskjællen mellem den Bægt, „Papisten“ lægger paa den overnaturlige Kjærlighed (til Gud, til det i Sacramentet stedse nærværende Gudmenneske og derfor til den af Ham stiftede Kirke) og den Menneskevenlighed, som ene skal findes indenfor den saakaldte glade eller lystige Christerdoms Gnemærker; thi man har jo nu alt længe vidst, at det Naturlige, det Menneskelige og det Folkelige har langt mere at betyde for disse Ulykkelige, end det Overnaturlige eller specifikt Christelige. Man maa nemlig først være et rigtigt Menneske paa deres Façon, førend man kan blive en Christen! Vistnok har hiin secterist-hovmodige Ringeaagt for Theologi og Viden altid i en Slags slumrende og mindre klar Skikkelse været den ledende Tanke i hele den eiendommelige

for, at han ikke selv eier nogen original Tanke om nogetjomhelst aandeligt Anliggende, men har sat sin hele Eksistens ind paa en Enkeltmands løst henfastebe og aldeles ubegrundede Paastaaende om Kjendemerkerne paa den sande Kirke. Han har spildt sit Livs bedste Aar paa at eftersnakte de samme fattige og indtil Ustæthed „druvtvægede“ Talemaader om den af Grundtvig opdagede, i Luften svævende usynlige h. alm. Kirke, og undseer sig ikke ved at kalde en af en almindelig Kirkeforsamling vedtagen Troesbetsjendelse for en Enkeltmandsbetsjendelse, forbi den først blev offentliggjort, efterat Conciliet var sluttet!!

Retning, der er fremgaaet af den navnkundige Kirkefaders store kirkelige Opdagelser; men, selv efterat den geniale Professor N. Nielsen har forsynet den kirkelige Anstuelse med hele Læs af filosofihist Hø og Hækkelse, for ved Hjælp af dialectisk Viden at hævde de Anstuelende over deres oprindelige Umiddelbarhed, synes Hadet til al Theologi — d. e., efter Professorens Mening, Had til alle Dogmer — hos hine Suurmulere mod den katholske Christendom at udarte ikke blot til Fjendskab mod al Kirkehistorie, men til Trods mod al sund Mennekesforstand! Et glimrende Beviis herpaa er, som ovenfor antydet, Bedkommen= des Betragtninger over Pavenes „Udtalelser ex cathedra“, som vi kun omtale for at advare Bladets Læsere mod Uvederhæftig= heden af hvad det for Eftertiden maatte behage at fortælle dem om „Romerkirken“ og dens Anliggender.

„Derfor Pavenes Ufeilbarhed, heder det endelig, afhænger af, at Romerkirken*) er eensbetydende med den hellige almindelige Kirke, da staaer den virkelig paa svage Fødder, selv om man i Rom faaer den trumfet igjennem (!) paa Bispe= mødet“. „Bellarmins Forsvar for Ufeilbarheden falder noget sølle (!), idet han erklærer, at en aabenbar fjættersk Pave med det samme ophører at være Pave; men saa synes jo rigtignok enhver Studedriver i Campagnen næsten at blive ligesaa ufeilbar som Hans Hellighed“. Vi have allerede anvendt for megen Tid paa dette Nonsens, og slutte derfor med at gratulere til den Maade, hvorpaa den ærede Ordfører for den danske Christendom nu, efterat Sagen er trumfet igjennem, fra sit Stan= punkt praktisk har godtgjort, at hans Propheeti om enhver Studed= drivers Ufeilbarhed er gaaet i Opfyldelse!

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den fjerde offentlige Sektion feiredes med samme Caremonier som de foregaaende, og Paven havde ligesom ved den tredie Sektion d. 24. April, befalet, at Dorene til

*) Det er ret betegnende, at Forf. ikke kan strive ret mange Pinier, uden at gjøre sine Læsere opmærksomme paa, at det er et aldeles utilladeligt Overgreb af Papisterne at kalde Romerkirken uden videre for Kirken!

Conciliet's Aula skulde staae aabne under hele Høitideligheden, og de imellem Billederne midlertidigt anbragte Sidevægge skulde fjernes, forat alle udenfor Hallen i Kirken Tilstedeværende kunde være Vidne til Alt, hvad der foregik. Conciliet's Secretar, Msgr. Feszler, overrakte den h. Fader den i saa lang Tid drøftede anden dogmatiske Constitution, som paa denne Dag af ham skulde stadfastes og offentliggjøres. Paven overrakte den derpaa til Msgr. Valenziani, Biskop af Fabriano, som besteg Prædikestolen, og, efterat have forelæst den, henvendte det Spørgsmaal til den h. Fader: Høiarværdigste Fader! Finde de Decreter og Canones, som ere indeholdte i denne Constitution Deres Bifald? Efterat Stemmerne vare samlede (533 Ja mod 2 Nei), og overgivne til den h. Fader, stadfastede han Constitutionen med følgende Ord: De Decreter og Canones, som ere indeholdte i den nylig oplæste Constitution, have, med Undtagelse af to, fundet alle Fædrenes Bifald, og Vi definere dem i Forening med det h. Concilium, saaledes som de ere forelæste, og stadfæste dem med Apostolisk Autoritet.

Disse Ord efterfulgtes af en levende Acclamation fra Fædrenes Side, som bevaredes med høie Jubelraab fra den i Kirken talrigt forsamlede Mennekestængde. Da det atter var blevet stille, vilde den h. Fader henvende nogle Ord til de forsamlede Fædre, men blev afbrudt af nye og længe vedvarende Tilraab. Først da disse havde Ende, holdt han en kort latinisk Tiltale, som i Doversættelse lyder saaledes:

„Det Resultat, som denne Afstemning har givet, maa betragtes som en Hylding, der er bragt den aabenbarede Sandhed. Den romerske Paves Autoritet er stor, ærværdig Brødre; dog den undertrykker ikke, men understøtter og styrker, den forstyrres ikke, men den opbygger og befaster; den forener i Kjærlighed, og beskytter Brødrenes d. e. Biskoppernes Rettigheder. Derfor maae de, som bedømme dette Anliggende under Indtrykket af den nærværende Tids Storme, vide, at „Herren er ikke i Stormen“ (3 Kong. 19, 11.). De burde erindre, at Mange af dem for nogle faa Aar siden have udtalt sig overensstemmende med Os og Flertallet af denne hellige Forsamling*). Men dengang dømte de under Paavirkning af „den sagte Eufen, hvori Her-

*) Den h. Fader hentyder her aabenbart til den Adresse, som de 450 i Rom i Juni 1867 nærværende Biskopper overrakte ham, og hvori de, i Anledning af den 1800aarige Jubelfest for den h. Petri Martyrium bekyndte deres Tro paa hans Efterfølgeres højeste Væreautoritet.

ren er" (S. St.). Kunne vel to modsatte Samvittigheder have Deel i den samme Dom? Det være langt fra! Maatte derfor Gud, Han der alene kan virke dette Under, oplyse Aander og Hjerter, faa at Alle maae ile hen til deres Faders Favn, til Jesu Christi uvardige Stedfortræder paa Jorden, hvem de ere dyrebare, som elsker dem, og langes inderlig efter at være Et med dem. Da skulle vi, forenede ved Kjærlighedens Baand, blive dngatiggjorte til at udkampe Herrens Kamp saaledes, at Hans Fjender ikke blot ikke spotte os, men suarere betages af Frngt, — til at kæmpe saaledes, at Ondskabens Vaaben falde afmægtige til Jorden ligeoverfor Sandheden, og Alle maae udraabe med den h. Augustinus: „Du har kaldet mig til det vidunderligelys, og see! nu er jeg bleven sende!“

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 14de August. 10de Søndag efter Pintsfe. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. 15. M. Marias Himmelfart. Fjeres offentlig næstkommende Søndag. 16. Ti. Hyacinth, Befj. 17. D. Octav af Sct. Laurentius. 17. Co. Helena, Kaiserinde. 19. F. Octavdag. 20. L. Bernhard, Kirkelærer.

Søndagen den 21de August. 11te Søndag efter Pintsfe. Den allersaligste Jomfru Marias Optagelse i Himmelen (Marias Himmelfart). Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 3 Vesperandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 22. M. Octav af den allersaligste Jomfrues Optagelse i Himlen. 23. Ti. Philippus Venitius, Befj. 24. D. Bartholomæus, Apostel. 25. Co. Ludvig, Konge. 26. F. Johanna Franciska af Chantal, Enke. 27. L. Josef af Calasanz, Befj.

Søgnedagsgudsstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagasten Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 5—9. — Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagasten Kl. 5—8. — Sct. Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholsk Kirketidende“, udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosserer G. B. Lehner, Gøtthorssgade Nr. 5, og i alle Boglader; i de danske Stater: paa de kgl. Postcontoirer. Priisen er 3 Mk. Dvarialet, enkelte Numere 8 Sk.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 18.

Søndagen den 28de August.

1870.

Indhold: De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede. — Det Vaticanske Cociliums Decret om Paves dogmatiske Ufeilbarhed. — Kirkelige Efterretninger: Frankrig, England, Rusland, China, Ostasien, Nordamerika.

De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede.

(Sluttet.)

Den afgjorte Sikkerhed, hvormed man paa det religiøse Livs Enemærker støtter sig til den moderne Theorie om de fuldbyrdede Kjendsgjerningers Ret, er derfor saa meget mere mærkvaerdig, som den nye omtalte Tilstand — den nuomstunder herskende religiøse Indifferentisme — af ethvert tænkende Mennefte maa erkjendes for at være et sandt Brangebillede af den aandelige Tilstand, som Christendommen er bestemt til at virkeliggjøre. Guds Hensigt med at aabenbare sig for Verden var at forene alle Jordens Folk i Troen paa den evige og uforanderlige Sandhed. Dette den christelige Religions ophøiede Ideal arbejdede sig i Middelalderen langsomt og under veylende Livsformer mere og mere frem til en i Sandhed beundringsvaerdig Virkelighed, som efterhaanden udjævnede de nationale Forskjælligheder, der under de syndige Naturforholds Herredømme maatte vedblive at vedligeholde et fjendtligt Forhold mellem de mangfoldige Folkefærd, som

ved Middelalderens Begyndelse, i den store Folkevandrings og Folkeblandings Tid, tumlede sig vildt om mellem hverandre. Samtidig med de christelige Missioners Fremgang sammen=smeltedes nemlig beslagtede Folkestammer til større Riger; og den hermed givne udvidede Synskreds for det aandedlige, som for det materielle og verdslige Livs Fordringer og Fornødenheder blev et væsentligt Middel til Civilisationens Fremme og den religiøse Samfundsbevidstheds Udvikling. Vi spørge her: Hvorledes vilde Alt dette — denne uden den katolske Christendom og den fra samme uadskillelige kirkelige Genhed aldeles ubegribelige Fælledsfølelse i alle Retninger, denne eendragtige Bæddekamp for Opnaaelsen af de samme Formaal — hvorledes vilde det have været muligt, dersom hine Tider havde haft mindste Righed med de Aarhundreder, der fulgte paa den kirkelige Omvæltning, og navnlig med vor Tid, i hvilken de adspaltende og forstyrrende Elementer, som denne aandedelige Revolution har hidført, begunstiget og udviklet, ret ere komne til Modenhed?

Middelalderen var en i alle Retninger af det offentlige Liv byggende og ordnende Tid. Der gaaer igjennem denne betydningsfulde Udviklingsperiode af det europaiske Folke- og Menneskeliv en alvorlig Stræben efter at give Samfundslivet en Skikkelse, der var et sandt Udtryk for det christelige Ideals Fordringer til det enkelte Menneske. Svormegit man nu end fra et totalt forskjælligt Standpunkt kan have at udsætte paa den Maade, hvorpaa hiiu Tids dygtigste Kræfter arbejdede for at fyldestgjøre denne Opgave, saa burde man dog i det mindste betænke to Ting. For det første, at Alt hvad der skeer paa Jorden, skeer ved Mennesker, ved syndige og feilende Mennesker, og at intet menneskeligt Foretagende derfor ganske kan undgaae de heraf følgende Ulemper. For det Andet, at om ogsaa en senere, i sin hele Livsbetragtning og Tankemaade forskjællig Tid finder, at andre Midler og Veie vilde have været fornuftigere og mere heldbringende, maa det dog erkjendes for at være meget ufornuftigt at antage, at de Personligheder, som

ikke blot af deres Samtid, men langt ned i Eftertiden gjaldt for Jordens Lys og Salt, skulde have været udstyrede med et saa ringe Maal af Indsigt og Forstand, at Enhver, selv de, der nuonistunder have meget lidt af begge Dele, har Ret til at belee deres formentlige Daarlighed!

Vi have ovenfor omtalt den storartede Idee, der er Grundlaget for Christendommens guddommelige Mission, det høieste og sidste Biemed for dens Sendebuds Virksomhed — de christnede Folkfærds Forening til en Gudsstat, et Guds Rige her paa Jorden, hvis Grundlov er Fred og indbyrdes Kjærlighed, og hvori Alt ordnes af den Retfærdighed, der forbyder Enhver at gjøre mod Andre, hvad han ikke vil, at de skulle gjøre mod ham. At dette Ideal, saaledes som Verden nu engang er, hverken nogensinde fuldkomment, eller paa een gang og i kort Tid kunde realiseres, følger af sig selv; der maatte hengaa et langt Tidsrum, inden dette Fredens Værk kunde fuldbyrdes, saavidt som den menneskelige Syndighed og det jordiske Livs Ufuldkommenhed tillader det. Krig og andre Voldsgjerninger kunde derfor ikke pluoselig forsvinde fra den til Christendommen omvendte Deel af Menneskeheden; thi de Store paa Jorden bleve ikke med Gæt til Helgener, fordi de bleve omvendte til Christendommen. Men naar man i denne Retning sammenligner Middelalderen med de paafølgende Aarhundreder, vil man uden lang Søgen blive opmærksom paa en meget væsenlig Forfjæl i de Omstændigheder, der foranledigede Fredsbrud og grebe forstyrrende ind i den Udvikling, som Kirken med uroffelig Fasthed og Consequents arbejdede paa at fremme. De Stridigheder og Kampe, som igjennem et Par Aarhundreder med kortere eller længere Mellemrum foruæmmelig lagde Beslag paa den daværende Christenheds Krafastrengelser, gjaldt nemlig en stor og gjennemgribende Idee, som dengang beherskede den almindelige Mening, nemlig Forholdet mellem Kirkemagten og den verdslige Magt, og, ved Siden af de Conflictter, som Modsætningerne i denne Henseende fremkaldte, den vedvarende Kamp mod de Bantroer.

Hvor liden Betydning de senere Tiders religiøse Eiegyldighed, nu end vil tillægge Korstogene, saavel dem, der gik ud paa at tilbagevinde det hellige Land, fra den østerlandske Christenheds muhamedanske Undertrykkere, som dem, der gik ud paa at indføre Christendommen blandt Europas endnu hedske Folkstammer, — hvor liden Betydning man end i vor Tid vil tilkjende disse Bestræbelser i og for sig, saa have dog alle Historieforskere, uanseet deres afvigende religiøse Synsmaader, hidtil været enige om at tillægge dem en stor Betydning for den fremskridende europæiske Civilisation. De have alle været enige om i det mindste at beundre den Kløgskab, hvormed Paverne, med dette Formaal for Sic, vidste at begejstre hele Christenheden for den christne Troes Udbredelse og Gjenvindelsen af Kirkens gamle Enemærker, og derved lede Opmærksomheden bort fra den hjemlige Tvedragt, der ikke blot lammede Kirkens Magt, men indvirkede forstyrrende paa Udviklingen af de verdslige Samfundsforhold. At Pavemagten gik feirrig ud af de svære Kampe med Verdensmagten, er stedse blevet anerkjendt som en sand Belgjerning af den guddommelige Verdensstyrrelse; thi den Dygtighed, Energi og ubøielige Consequents, hvormed Paverne udfægtede denne Kamp, har reddet den Deel af Verden, som med Opoffrelser og Anstrengelser, hvilke den nærværende Tid i det Hele mangler enhver Betingelse for at fatte og vurdere, var vunden for Christendommen og den christelige Civilisation, fra igjen at falde tilbage i det Barbari, der, som ethvert Tilbagefald til det Onde, gjør den sidste Tilstand værre end den første!

Der er fremdeles, i Henseende til Ledelsen af det offentlige Livs vigtigste Afgjørelser, en Forskjæl imellem de Tider, vi her tale om, og de senere Tider, som ikke geraader disse sidste til synderlig Ære. Under de Conflicter, som de daværende Forhold fremkaldte saavel mellem Kirkemagten og Statsmagten, som mellem de verdslige Magthavere indbyrdes, levede i Folkens Hjertes en fra Troen paa Kirkens Enhed og guddommelige Oprindelse uadskillelig Følelse af, at der i Henhold hertil maatte

tilkomme Kirken en ubestridelig Ret til, baade paa dens egne Gne mærker at gjøre en høiere Dom gjældende over dem, der antastede dens Rettigheder, og tillige til at optræde som Voldgiøtsmand, Fredsmægler og Dommer i alle Stridigheder mellem de verdslige Magthavere indbyrdes. Der var altsaa dengang en almindelig anerkjendt Autoritet, hvis Mellemkomst stedse paakaldtes under Folkenes og Fyrsternes indbyrdes Stridigheder, og ofte forebyggede Krige og Forstyrrelser i det borgerlige Samsundsliv i en Tidsalder, hvor den usvækkede Naturkraft, i Førelse med den Stærkeses Fristelser til at øve Vold mod den Svage, ellers uophørlig vilde have forhindret Civilisationens fremskridende Udvikling. Sammenligner man hermed de ved Protestantismen hidførte politiske Tilstande, eller med andre Ord: den fuldkomne Udelukkelse af alle religiøse og moralske Hensyn ved Staternes Forhandlinger med hverandre; betragter man de Motiver, der gjøre Udslaget paa de nuværende politiske Congresser og Conferenser, den undersundige og hensynsløse Kløgt, hvormed man søger at overliste hverandre, den troløse Uredelighed, hvormed den Stærke behandler den Svage; betænker man endelig, hvorledes Forholdet mellem den aandelige Ret og den brutale Magt i vor Tid er stillet paa Hovedet, i det Lederne af Nutidens antichristelige Politik optog sig til Voldgiøtsmand og Dommere over Kirken og dens Overhoved — da troe vi ikke, at noget dybere tænkende og bedre Menneske kan nære Tvivl om, hvilken Tid der ogsaa i denne Henseende har Fortrinet!

Vi opfordre endelig ethvert religiøstfundet og tænkende Menneske til at anstille en almindelig og omfattende Sammenligning mellem den Tid, hvorom vi her tale, og den nuværende Tid, hvis Børn overalt ere enige om at beundre dens utallige Opfindelser, dens Fremskridt i Viden, saavel som i Al, hvad der tjener til at gjøre Livet ret indbringende i Henseende til hvide Velvære, aandelig og legemlig Nydelse, Sikkerhed for Erhverv og Eiendom etc.; og vi tillade os herefter det Spørgsmaal: Skulde virkelig den Viden, der nu i henimod et Par Aarhund-

dreder har været optaget af den Bestræbelse, at rokke alle Grundvolde for Troen paa det Dovernaturlige, at bringe Videnskaben i Modsatning til Religionen og den aabenbarede Sandhed — skulde den virkelig fortjene Navn af et Gode, der giver den nærværende Tid et utvivlsomt ubetinget Fortrin for de Tider, da Religion og Tro gjaldt Menneskene for det Høieste af Alt, da Himlen var dem uendelig vigtigere end Jorden, og alt Jordist kun havde Betydning for dem, forsaavidt det tjente til at udbrede og befæste Sandten for det Evige? Denne religiøse Sands gennemtrængte dengang i samme Grad alle Forhold, som Hensynet til Religionen og det høiere Livs Krav er bleven fremmed for den nærværende Tid; og vi tillade os at troe, at ethvert alvorligt Menneske, der veed at vurdere Religionens og Troens Betydning baade for det private Liv og for Samfundslivet, vil være enigt med os i, at den nærværende Tids industrielle Herligheder, dens Fabriker, Dampmaskiner, Jernbaner med alle de raffinerede Nydelser, som Nutiden har forud for hine Tider, ere meget langt fra at afgive en absolut Maalestok for det menneskelige Livs Ulykkeligheder.

Seer man nemlig endog kun hen til det nærværende Liv, da kunne alle de nævnte Herligheder være gode nok for dem, som Verden kalder lykkelige, for dem, som ere istand til at føre sig dem til Nytte, for dem, hvem disse Fremstidt i Cultur og materiel Udvikling give Midler ihænde til at forøge deres Erhverv, og forhøie deres timelige Velvære. Men man betænk her, at det er kun en ringe Deel af Samfundet, hvem disse Fordele komme tilgode. Det er nemlig en almindelig anerkjendt Sandhed, at den store Mæsses Armod og Elendighed vojer i samme Grad, som de forholdsviis faa af Lykken begunstigede Velhavendes Overflødighed tiltager, og at denne Tilstand umærkelig og i det skjulte nærer en Fortvivlelse, der, naar de Tilfidesatte engang tidligere eller sildigere faae Dinene op for, at Rilden til deres Ulykke ligger i hele den Retning, som den moderne Udvikling har taget, truer den nærværende Samfundsorden med Undergang. Naar en saadan Katastrofe engang indtræder, vil

det vise sig, at de nuværende constitutionelle Forfatninger med deres mangfoldige Garantier for alle gjensidige Rettigheder, at hele det kunstige System, hvorpaa det store Fleertal af Rigmands Besiddelse hviler, ikke har stort mere Værd end det Papir, hvorpaa det Ene som det Andet er opskrevet. Hverken Politi eller Soldater vilde da være istand til at redde dette Caricatur af en menneskelig Samfundsbøgnung fra en brat Omstyrning.

Kaste vi derimod i denne Retning et Blik tilbage paa Middelalderen, da see vi overalt en Beskræbelse for at begrænske uberettigede Overgreb, og sikkre enhver Arbejder Frugten af hans Flid og Duellighed. Vi indromme naturligviis, at de mange Skranker, hvormed Lovgivning og Vedtagt begrænsede baade Enkeltmands og Corporationers Rettigheder og Friheder, efterhaanden som Tidsomstændighederne forandrede sig, tildeels maatte falde. Men, saa nødvendige Reformer er til enhver Tid ere, saa forfærdelig har paa den anden Side den revolutionære Kuldkastelse af alle de betryggende Foranstaltninger virket, hvormed Fortiden søgte at forebygge det uhymsomt Onde — den store Masses Forarmelse til Bedste for de Faa, hvem den nuværende ubegrænsede Concurrance i alle Retninger giver det meest udstrakte Privilegium paa at opslide deres fattige Medmenneskers Arbeidskraft i deres egoistiske Bindsyges Tjeneste! Der er vistnok ikke Mange, hvem det nogenjinde er faldet ind at tænke paa, at hele denne Tilstand er et Product af den kirkelege Omvæltning i det sextende Aarhundrede. Men det er ikke desto mindre vist, at denne Tilstands Udvikling gaaer i Flugt med det protestantiske Frihedsbegrebs fremskridende Bevægelse i det Hele og Store. Den gaaer i Flugt med den hele Hidfighed, hvormed den menneskelige Aand i dette sidste historiske Tidsrum har kastet sig over det Fordiste, og søger sin Nykke i Forglemmelse af det Evige*), medens Hensynet til de evige Følger af

---

*) Vi henviser i denne Henseende til det protestantiske Münsterland Eng-land, som i Tiden før Reformationen netop udmærkede sig ved en almindelig, efter Omstændighederne ligelig forbeelt Velstand.

denne Tids Idrætter i hine saakaldte „overtroiste“ Tider vedligeholdt en uafbrudt fortsat Væddeftrid om at bringe Doffere til Guds Ære og den christne Troes Forherligelse.

Vi behøve i denne Henseende blot at vise hen til de endnu synlige Mindesmærker om den religiøse Livsbetragtning, som dengang beherskede og ledede alle offentlige Foretagender. Vi have allerede i det Foregaaende henviist til det Vidunder af eendragtig Foretagelse, at ethvert af de til Christendommen omvendte Lande i Løbet af et Par Aarhundreder bleve bedækkede med de utallige Kirker, som endnu i deres simpleste Skikkelser ere de skønneste, ofte eneste Brydelser for alle de Landstrækninger, der savne alle andre Skjønheder, end dem, Naturens Gavnildhed har udstyret dem med. Vi minde her om den Kundhaandethed, hvormed alle den Tids Formuende kappedes om at bidrage til Klosters Anlæggelse og rigelige Udstyrelse. Hele det christne Samfund var gjenuentrængt af en levende Overbeviisning om disse Institutioners Uundværlighed for det christelige Livs Befæstelse, medens en senere Tid, der totalt har tabt enhver Maalestof for Vurderingen af deres Betydning, søger at forherlige sin Uvidenhed og religiøse Pigegyldighed ved at fremstille Skjygesiden og Udartningen ved enkelte af disse Anstalter som Normaltilstande! Man er vel beføiet til her at spørge, om det vidner om historisk Sands og sund Fornuft, at troe, at de frommeste og bedste Mennesker flere Aarhundreder igjennem skulde have været enige om at bringe de meest forbausende Doffere af timeligt Guds for at tilveiebringe og fremme Vedligeholdelsen af Stiftelser, der maatte erkjendes for unyttige og betydningløse! Man er endvidere beføiet til at spørge om, hvad

---

Man sammenligne hermed det nuværende Englands Protestantiat og Pauperisme! At denne Ulykke efterhaanden meer og mindre har taget Overhaand overalt, ogsaa i den katolske Verden, er en uubestuelig Følge af den forandrede Skikkelse, som den ved de protestantiske Grundsætninger tilveiebragte sociale Revolution har givet de nyere Verdensforhold.

den paafølgende Tid paa disse Enemærker har gjort andet, end at ødelægge hine Minder om Fortidens opoffrende Fromhed, uden selv at være istand til saameget som at bygge en enkelt tarvelig udstyret Kirke paa anden Maade, end ved mæssommelig at sammentrengle Bidragene hos alle et Lands Beboere!

I Modfætning til denne Smaalighed, der behandler Alt det med den uanstændigste Karrighed, som tidligere Tiders religiøse Sands satte en Ære i at anvende baade Aandens og Haandens meest udviklede Kunst for at frembringe og vedligeholde, staae endnu trindt omkring i Europa den katholske Fortids herlige storartede Kirkebygninger som taus Vidner om en Sands og Tankemaade, der udtaler den umiskjendeligste Forkastelsesdom over den Tid, der i sin forfængelige Selvbeundring med Ringeagt og Spot seer tilbage paa dens Idrætter. Det er bekjendt, at de berømteste af disse Mesterværker netop skulde den Tid, om hvilken vi her nærmest have talt, deres Fuldendelse, nemlig det 15. og Begyndelsen af det 16. Aarhundrede; og vi slutte derfor passende disse Betragtninger med den Bemærkning, at det vilde være en af de gaadefuldeste Tilfældelser i Verdenshistorien, dersom netop den Tid, der har efterladt sig saadanne Mindesmærker, skulde have været nedsunket i en saa gjennemgaaende religiøs Sammerlighed, at det guddommelige Forsyn maatte straffe den med en saadan Tilintetgjørelse, som den, Reformationen tiljigtede, og som den, hvis den var godkjendt af Verdensdommen, ogsaa vilde og maatte have iværksat. Men den har ikke naaet og vil aldrig naae dette Maal, og dette er et uigjendriveligt Beviis for, at den ikke er kjendt for gyldig af Gud!

Det Vaticanſke Conciliums Decret om Pavenſ dogmatiſke Ufeilbarhed.

Det fjerde Capitel af den d. 18. Juli vedtagne dogmatifke Conſtitution lunder ſaaledes:

„I det apoſtolifke Primat, hvilket den romerſke Pave, ſom Apoſtelfyrſten Petri Eſterfølger, udover over hele Kirken, er og ſaa den høieſte Væremyndighed iudbefattet, og denne Myndighed har den h. Stol ſtedſe gjort gjældende. Herom vidner Kirkens uafbrudte Vedtægt, ſaaſelvſom de œkumeniſke Concilierſ Erklæringer, og ganſke ſardeles de Kirkeforſamlinger, paa hvilke Øſterlandets og Veſterlandets Biſkopper vare forſamlede i eendragtig Tro og Kjærlighed. Thi Fædrene paa det fjerde Kirkemøde i Conſtantinopel (VIII. alm. Conc. 869) aflagde, trædende i deres Forgangeres Fodſpor, følgende høitidelige Bekjendſe: „Grundbetingeſen for Frelſen er at bevare Regelen for den rette Tro.“ Og ſom det ſtaaer uroffelig faſt, hvad vor Herre Jeſus Chriſtus ſiger: „Du er Petruſ, og paa denne Tro vil jeg bygge Min Kirke“ (Matth. 16, 18.), ſaaledes bliver dette Udſagn bekræftet ved detſ facitiffe Virkninger; thi den Apoſtolifke Stol har altid bevaret den katholiſke Religion ubefmittet, og høitidelig forkyndt dens hellige Være. Vi onſte ſtedſe at holde faſt ved dens Tro og Være, og haabe, at vi maae findes værdige til at forblive beſtandige i det eendragtige Samfund, ſom forkyndes af den Apoſtolifke Stol, der er den Klippe, paa hvilken den chriſtelige Tro i ſin Fuldstændighed og uroffelige Faſthed er bygget*). Og med Billigheſe af det andet Concilium i Lyon (1274) have Grækerne bekjendt: „Den h. romerſke Kirke er i Beſiddelſe af det høieſte og fuldkomne Primat og Forrang over den hele katholiſke Kirke; og den anerkjender i Sandhed og Idmyghed, at den har modtaget denne Forrang med dens hele Magtfulde fra Herren ſelv i Apoſtelfyrſten, den h. Petri Perſon, hviſ Eſterfølger den romerſke Pave er. Men, ligefom det er dens (den romerſke Kirkeſ) Kald, fremfor de øvrige Kirker, at forſvare Troens Sandheder, ſaaledes maae ogſaa de Stridigheder, der kunne opſtaa

*) Diſſe Ord ere tagne af den eſter Pave Hormiſdas (520) paa hiint Kirkemøde af Pave Gabrian II opſtillede Formel.

om Troen afgjøres ved dens Kjendelse." Og Conciliet i Florenz; har endelig vedtaget: „Den romerske Pave er Christi sande Statholder, hele Kirkens Overhoved og alle Christnes Fader og Lærer; ham har vor Herre Jesus Christus i den h. Petrus overdraget Fuldmagten til at vogte, regjere og lede den samlede Kirke." (Joh. 21, 15—17).

For at fyldestgjøre dette Hvrdeembede have Bore Forgængere uførtrodet bestræbt sig for, at Christi heldbringende Lære kunde blive udbredt blandt alle Folk, og med samme Omhu vaaget over, at den, hvor den blev antagen, bevaredes reen og uforsfalsket. Derfor have hele Jordkredsens Biskopper, snart enkeltviis, snart forsamlede paa Synoder, overensstemmende med Kirkens stadige Sædvane og Formerne for de nedarvede Regler, underrettet den Apostoliske Stol fornemmelig om de Færrer, der truede Troens Reenhed, for at disse kunde fjernes overalt, hvor Troens Bished er utvivlsom. Men de romerske Paver have, alt som Tider og Forhold opfordrede dem dertil, snart ved Sammenkaldelse af almindelige Kirkeforsamlinger, eller ved at høre den over hele Verden adspredte Kirkes Mening, snart ved particulare Synoder, snart ved andre Hjælpeindler, som det guddommelige Forsyn forundte, fastsat hvad de under Guds Bistand havde erkjendt at være overensstemmende med den h. Skrift og Apostlenes Overleveringer. Thi den Helligaand blev ikke forjættet Petri Efterfølgere, for at de efter Hans Komme skulde forkynde nye Lærdomme, men for at de med Hans Bistand samvittighedsfuldt skulde bevare og fortolke de nedarvede, af Apostlerne overleverede Troesfandheder. Disse Lærdomme have alle Kirkens ærværdige Fædre antaget, og dens hellige rettroende Lærere æret og fulgt, fuldkommen overbeviste om, at denne Petri h. Stol altid forbliver ubesmitet af enhver Wildfarelse, i Kraft af den guddommelige Forjættelse, som vor Forkløser har givet den Første blandt sine Disciple: „Jeg har bedet for Dig, at Din Tro ikke skulde aflade; og, naar Du engang er bleven omvendt, da styrk dine Brødre."

Sandhedens og den aldrig vakkende Troes Naadegave er altfaa af Gud forlehnet Petrus og hans Efterfølgere, forat de skulde beklæde deres ophoiede Embede til Alles Frelse, forat Christi hele forenede Hjord ved dem skulde undrages Wildfarelsens giftige Tilloffelser, og vederkvæges med den himmelske Læres Næring, forat hele Kirken, befriet fra al Anledning til Adskillelse, kan bevares i Eenhed, og, støttet paa dens Grundlag, staae uroffeligt fast mod alle Helvedes Magter.

Men efterdi der netop i den nærværende Tid, hvor denne det Apostoliske Embedes heldbringende Virksomhed kun er altfor nødvendig, findes ikke Faa, som unddrage sig, og bekæmpe dets Autoritet, saa agte Vi det for at være paatrængende nødvendigt, hoitideligt at bekræfte den Forret, hvormed det har behaget Guds eenbaarne Søn at udruste Kirkens øverste Hyrdeembede.

Idet Vi derfor med Trostaa holdte fast ved den Overlevering, som er nedarvet fra den christne Troes Begyndelse, lære Vi, til vor guddommelige Frelfers Priis, til den katholske Religions Opføielse, og til Gavn for det christelige Folk, i samstemmende Forening med det hellige Concilium, og definere som et guddommeligt aabenbaret Dogma:

„Den romerske Pave er, saa ofte han taler ex cathedra d. e. i Medfør af sit Embede som alle Christnes Hyrde og Lærer, og i Kraft af sin høieste Apostoliske Autoritet erklærer en Lære, der angaaer Troen eller Sædeligheden, for at være forpligtende for hele Kirken, formedelst den guddommelige Bistand, som er ham forjættet i den h. Petrus, deelagtig i den Ufeilbarhed, med hvilken vor guddommelige Forløser har udstyret Sin Kirke til Fortolkning af Troes- og Sædelærens Indhold; og derfor ere disse den romerske Paves Definitioner ved sig selv, og ikke ifølge Kirkens Bestaaelse af dem, usforanderlige (irreformable).“

Skulde Noget fordrifte sig til, hvad Gud forbyde, at modsigge denne Vor Definition, saa være han i Kirkens Bånd.

Givet i Rom i den sjerde offentlige Session i den Vaticanste Basilica, i Aaret 1870 efter Herrens Menneskevordelse den 18. Juli, i Bort Pontificats 25 Aar.

Kirkelige Efterretninger.

Frankrig. I Tiden før d. 18. Juli har Universitæts-standig offentliggjort Adresser til den h. Fader fra Geistligheden i alle Dele af Frankrig, der bevidne deres og deres Menigheders Anerkjendelse af Pavens dogmatiske Ufeilbarhed. Alene dette Blads

Indsamlinger af Gaver i Anledning af Conciliet have hidtil indbragt 246,000 Fr.

England. Medens der i den engelske Høikirke i de sidste 40 Aar har gaaet en stærk Strømning i katholsk Retning, og den saakaldte Puseyitiske Bevægelse har tilført vor Kirke et betydeligt Antal af den anglicanske Kirkes dygtigste Theologer og agtværdigste Geistlige, for ikke at tale om de mange Tusinder af de øvrige Samsfundsclasser; og medens et betydeligt Antal ikke blot af Geistlige, men ogsaa af Mænd og Kvinder af alle Classer (Ritualisterne) mene at kunne forene Anerkjendelsen af den romersk-katholske Lære og Cultusformer med den anglicanske Kirkes dogmatiske Formler og Forskrifter for Gudsdyrkelsen: gives der et tredje Parti i England, som allerede i flere Aar har været ivrigt optaget af den Bestræbelse, at alliere eller unere sig med alle østerlandske Kirker, ja endog med de tidligere af den storagtige engelske Høikirke overfete Lutheranere og Reformeerte, for ved en saadan imponerende Majoritet at ruinere den katholske Kirke; og endelig et fjerde, der siden Conciliets Abning har afholdt hyppige og store Møder, hvis Forhandlingsgjenstand har været en Sammensmeltning af alle christelige Bekjendelser. De religiøs indifferente liberale Blade spottede naturligtvis over denne unægtelig chimæriske Plan; men den viser, hvor dybt Traugen til kirkelig Eenhed føles i de bedre Classer af det alvorligste og grundigste af alle de protestantiserede Folk*).

Rusland. „Dissec 3tg.“ indeholder følgende Skrivelse fra

---

*) Det fornaævnte tredje Parti har, som vi tidligere have berettet, været meget uheldigt i sine Bestræbelser, idet de have faaet Afslag hos alle orientalske Kirkepartier. Dette Forchavende ledeses naturligtvis af udprægede Partimeester i den engelske Statskirkes, Geistlighed, der ogsaa have havt deres Sendelub her i Landet men, saavidt vides, kun vundet en eneste Profelyt og Agent (blandt Nylands Geistlighed). Det fjerde Parti har en ganske anden Farve. Det besjæles af en umiskjendelig religiøs Interesse; og de ledende Personer ere ikke ubelukkende Geistlige, men ogsaa Lægmænd, der tilhøre den høieste Klasse i Samfundet: Lordes, Earles og andre til den dannede Klasse hørende indflydelsesrige Personer, der have en levende Følelse af det nærværende Samfunds forvildede Stilling i religiøs Henseende. De ansee en saadan kirkelig Union eller Gjenoprettelsen af den gamle kirkelige Eenhed for det eneste tilfredsstillende Lægemiddel mod de sociale Farer, der true vor Tid og fremfor alt — England.

Warschau: Ifølge russiske Blade antager den Modstand, som Lithauens katolske Menigheder gøre mod Indførelsen af det russiske Sprog ved Gudstjenesten, siden Wilnaer-Decanen, Pietrowitsch*) tjække Oprøden mod samme, en stedse mere tumultuarisk Charakter. Det skeer nemlig hyppigt, at Menighederne under Gudstjenesten afbryde de russiske Prædikener med støiende Protester, og under Larm forlade Kirkerne. Størstedelen af Folket holder sig ikke blot tilbage fra den offentlige Gudsdyrkelse, men ogsaa fra Modtagelsen af Sacramenterne, lade deres Børn forblive udopte, begrave deres Døde uden geistlig Ledfagelse, og leve i vildt Egteskab. Denne religiøse Forvildelse tager mere og mere Overhaand blandt Befolkningen, og man er samtidig i Begreb med at fratage den geistlige Dyrighed Jurisdictionen over Geistligheden! En anden Forordning skal indeholde den Bestemmelse, at alle kirkelige Legater, saavel som andre Gaver i Penge eller Grundeiendomme, med Undtagelse af, hvad der udtrykkelig er bestemt for Kirkebygninger og Reparationer, skulle inddrages til Fordeel for Statsøiemed. Men Forvaltningen af den for Kirkebygning bestemte og derfor ikke inddragne Kirkeformue skal undrages Geistlighedens Bestyrelse, og overdrages den verdslige Dyrighed.

China. Londonner „Morning-Post“ af 6. Juli har bragt et Telegram fra Tientsin i China, hvorefter der d. 21. Juni skulde have fundet et Folkeoprør mod Franskmændene Sted i Peking, i hvilket samtlige franske Præster, alle de barmhjertige Søstre, den franske Chargé d'affaires, den franske Consul og tre Rusere skulde være myrdede, og Kathedraalen nedbrændt. Beretningen om denne oprørende Udaad er imidlertid bleven

*) Da han nemlig skulde oplæse den paagjældende kaiserlige Ukase fra Præbikestolen, havde han ladet to brændende Børløys anbringe paa samme. Efter Oplæsningen antændte han Ukasen ved det ene, og den russiske Oversættelse af det katolske Ritual ved det andet, og holdt derefter en Tale til Folket, hvori han skildrede Regeringens Krænker, og formanede det til Trost mod den katolske Religion. Efterat han den følgende Dag var deporteret til Archangel, lod den russiske Regjering ham erklære for vanvittig, og befalede denne Erklæring bekjendtgjort fra Præbikestolen. Den sangslede Decans Efterfølger kunde imidlertid ikke afholde sig fra at give sine Følelser Luft i Anledning af denne Skændighed. Han erklærede de Rægeattester, hvorpaa Bekjendtgjørelsen støttede sig, for løgnagtige, og blev desaaarsag strax ført til Petersborg.

modfagt i andre Blade, og trænger derfor til nærmere Oplysning.

Ostasien. Christenforfølgelsen paa Korea. Ifølge den Skildring, som den nye apostoliske Vicar, Msgr. Ridel (s. Nr. 13.), har meddeelt de paa Conciliet forsamlede Fædre, er i de sidste fire Aar et stort Antal Christne — i de sidste fem Maaneder omtrent 8000*) — paa forskjellige kvalfulde Maader bragt af Dage. Det samlede Antal af buddhaistiske Hedninger paa Korea beløber sig til 10 à 12 Millioner. Den heftige Forfølgelse i den sydlige Deel af Halvøen bragte en stor Deel af de Nyomvendte til at søge Frelse ved at flytte til dens mindre beboede nordlige Deel, hvor de leve adspredt, og saavidt muligt skjule deres Bekjendelse. Deres Forfølgere staae i Grusomhed ikke tilbage for den romeriske Kaisertids Vødler. Man berøver f. Ex. de Fængslede flere Dage igjennem alle Næringsmidler, og, efter at have givet dem til Priis for Hungerens Kvaler, fører man dem til et rigt besat Bord, og opfordrer dem til at spise. Dette sidste gjælder for eensbetydende med Trafald fra Christendommen, og man giver Løfte om Belønning derfor. Flere Christne lode sig saaledes forlede til Apostasi; men kort efter bleve de ikke desto mindre overgivne til Vødlerne, og hemmelig piinte ihjel. Andre bleve paa Mandarinernes Befaling mishandlede saalange med Stokkeslag, at de opgave Aanden under disse Mishandlinger. Men trods alle Farer og truende Rædsler begiver den apostoliske Vicar sig, ligesom sine Forgængere i de første christelige Aarhundreder, uforfærdet tilbage til sin betrængte Hjord for at dele Alt med den.

Nordamerica. De forenede Stater i Nordamerica have for nærværende Tid 7 katholske Erkebispedømmer, 47 Bispedømmer og 7 apostoliske Vicariater. For 100 Aar siden turde ingen katholsk Præst under Dodsstraf vise sig i nogen af de 6 Stater, som tilsammen føre Navn af Ny-England; og hvor der i Aaret 1825 kun fandtes 1 katholsk Biskop og 4 Præster, og hvor Antallet af Katholiker 7 Aar senere kun beløb sig til 15,000 Sjæle, der tæller man nu over 620,000 Katholiker med omtrent 350 Præster.

— 3 Anledning af Ufeilbarhedsdogmet indeholdt Baltimore „Kath. Volkst.“ for nogen Tid siden et begejstret Dyrab til hele Americas Geistlighed og alle dets katholske Be-

*) Vi benytte her Leiligheden til at berigtige en Trykfeil i Nr. 13 (800 for 8000).

boere om en stortartet Adresse til den h. Fader. Det heder heri bl. a.: „Det store og frie America tør ikke staae tilbage med at bekjende sin Tro. Det sømmer sig, at vi for hele Verden høitidelig bevidne vor Vedhængenhed ved den romerske Møderkirke, og i alle Dele af den katholske Være høitidelig lægge vor Lydighed mod det h. Concil og vor h. Fader for Dagen, forat Venner og Fjender kunne see, at Kirken i det frieste Land paa Jorden med ikke mindre Glæde og Trofasthed bekjender den katholske Tro, end nogensombest Deel af den gamle Verden.“

Ungariskforeningen.

Bestyrelsesmøde Onsdag d. 7. Septbr. Eftmd. Kl. 5.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 28de Augst.** 12te Søndag efter Pintsfe. Marias = Hjerte = Fjest. Sct. Ungars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Broderstabsandagt til Marias hl. og ubesmittede Hjerte for Synderes Omvendelse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. 29. M. Johannes den Døbers Hals = huggelse. 30. Ti. Rosa af Lima, Jomfru. 31. D. Raymundus Nonnatus, Vefj. 1 September. Co. Augustinus, Biskop og Kirke lærer. 2. F. Stephan, Konge.
- Fre dagen den 2den September.** Broderstab til Jesu guddommelige Hjerte. Kl. 8½ Messe. Kl. 7½ Aften Broderstabsandagt. — Paa samme Dag holder „Foreningen for den evige Tilbedelse“ sine sædvanlige Bebetider. 5. L. Soter og Cajus, Martyrer.
- Søndagen den 4de September.** 13de Søndag efter Pintsfe. De hl. Sktensgles Fst. Sct. Ungars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Esterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 5. M. Laurentius Justiniani, Vefj. 5. Ti. Rosalia af Palermo, Jomfru. 7. D. Rosa af Biterbo; Kl. 8½ Messe for Ungariskforeningens Medlemmer. 8. Co. Marias Fødsel (feires offentligt førstkomende Søndag). 9. F. Petrus Claver, Vefj. 10. L. Nicolaus af Tolentino, Vefj.
- Søgnedagsguds tjensfe:** Sct. Ungars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-9; Lørdag aften Kl. 5-8. — Korsvei: Fredag Esterm. Kl. 5-9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-9. Lørdag aften Kl. 5-8. — 3 Kapellet (Dolbodsveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholsk Kirketidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosierer G. B. Vøhrer, Bøttersgade Nr. 5, og i alle Boglader; i de danske Stater: paa de hgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Rfl. Qvartalet, enkelte Numere 8 Sfl.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 19. Søndagen den 11de September. 1870.

Indhold: Bogtrykkerkunsten og Protestantismen. — Pius IX. og den nærværende Krig. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Østerrig. — Indbydelse.

Bogtrykkerkunsten og Protestantismen.*)

Den store Betydning, som Bogtrykkerkunsten har havt for Reformationens Fremgang, og den Maade, hvorpaa den i de gangbare folkelige Fremstillinger bringes i Forbindelse med denne Begivenhed, har uden Tvivl forledet mange mindre vel orienterede Læsere af saadanne Skrifter til at tillægge Protestantismen en særlig Fortjeneste af denne vigtige Opfindelses Indvirkning paa det aandlige og literære Livs Udvikling. At dette i en vis, men meget betinget Forstand kan siges at være Tilfældet, skal ingenlunde nægtes, medens vore her følgende Bemærkninger dog skulle godtgjøre, at det Fortjenstlige i denne Retning ikke har mindste Berøring med Culturens og Aandelivets høiere Interesser.

Opfindelsen af Bogtrykkerkunsten, saavel som af Krudtet, samt Opdagelsen af America — disse tre Værker om en ny Verdensepoches Frembrud — tilhøre som bekendt den „mørke og dumme“ Katholske Middelalder. Men Alt har sin Plads,

---

*) Efter „Westf. Abl.“ Aarg. 1869.

sin Tid og sit Sted i den guddommelige Verdenstyrelses Planer; og Reformationen behøvede baade Bogtrykkerkunsten og Krudtet. Derfor vare begge Dele ved dens Fremtræden rede til at byde den deres Tjeneste. Thi hvorledes skulde den store Masse af reformatoriske Flyveskrivter, der i faa Aar oversvømmede Landene, og udbredte de nye Grundsætninger — hvorledes skulde de, uden Bogtrykkerkunstens Bistand, nogensteds have naaet deres Viemed, at omstyrte den gamle Kirkebygning? Og ikke mindre indlysende er Krudtes Uundværlighed for den Politik, der i Medfør af den religiøse Spaltning, herefter skulde fremkalde en vedvarende Krigsperiode, der med sine staaende Hære og idelige Krigsrustninger skulde lægge Beslag paa Frugten af Folkenes Flid og Arbeide, for ret at bringe Ødelæggelseskunsten i System, og drive Menneskeflagteriet til den størst mulige Fuldkommenhed! Men Bogtrykkerkunsten var mere end et væsentligt Befordringsmiddel for Reformationen; den var i egenlig Forstand en Livsbetingelse for den. At vise dette skal her være vor Opgave, efterat vi have forudstiftet et Tilbageblik paa Tiden før Bogtrykkerkunstens Opfindelse.

1. Tilveiebringelsen og Anskaffelsen af Bøger var før Gutenberg's og Bogtrykkerpresens Tid (c. 1450) overordenlig møjsommelig og kostbar. I Oldtiden (d. e. før Kristus og i de første christelige Aarhundreder) benyttedes Væsten af Papyrusplanten som Skrivematerial, idet dens to til tre Fingre brede Strimler bleve sammenlimede til et Blad. Man benyttede ogsaa Pergament til Bøger; men det var for kostbart, til at det kunde finde almindelig Anvendelse. Som Pen betjente man sig af et tilfkaarret Rør, som man dypede i en Slags Blæk eller en tynd Oplosning af Tusch. I Regelen bestreves kun den ene Side af Papyrusbladet; den anden forblev ubestreven. Man kan herefter gjøre sig en Forestilling om, hvad det i Oldtiden havde at betyde at skrive eller affrive en Bog, saameget mere, som Skrivekunsten ingenlunde var almindelig. I Bode-land og paa Christi Tid var derfor en Bog af større Omfang en stor Sjældenhed og en værdifuld Eiendeel. I det hedenste

Rom var det derimod heelt anderledes. Her vare de classiske græske og romerske Digterværker udbredte i utallige Exemplarer, og Prisen paa dem kan ikke have været uforholdsmæssig høi, eftersom der i Rom endog gaves offentlige Blade, iblandt hvilke „Statstidenden“ (Acta) endog daglig udkom og forsendtes til Provindsjerne. Men det maa vel mærkes, at det var den store Mængde af Slaver, deels fra de græsk talende Provindser, deels fra Italien, som beførgede dette Arbeide. Iblandt det enorme Antal af disse var en stor Deel videnskabelig dannede Mennesker, og en endnu større Deel bleve af disse sidste underviste baade i Skjønkrivning og i den Kunst, med en beundringsværdig Hurtighed at affkrive Documenter og Bøger til deres rige og magtige Herrers Afbenyttelse. Flere hundrede Slaver vare daglig i de forskjallige romerske Rigsmands Paladser beskæftigede med dette Arbeide; og ligesom der nu i alle store Stæder ogjaa findes store Bogtrykkerier, saaledes saae man dengang trindt omkring Skarer af skrivekyndige Slaver i travl Sysselsættelse med at skrive efter Dictat af en videnskabelig dannet og med Literaturen fortrolig Slave, der havde Overophyret med Arbeidet i dets Heelhed, medens underordnede Medhjælpere controllede de Skrivende under Arbeidet, og siden gjenneemfaae og confererede det Skrevne. Andre Slaver vare særlig oplærte i den Kunst at tilberede Papir og Penne for de Skrivende. Denne samme Fremgangsmaade anvendtes siden i Middeltidens Kloostere, navnlig Benedictiner- og Carthusierkloostrene, hvis Beboere især virkede for Bevarelsen og Udbredelsen af Fortidens og Samtidens literære Frembringelser.

Hvad der imidlertid gjaldt om Rom med dets eiendommelige Tilstande, navnlig i Henseende til Statskrivter og classiske Forfattere, kunde naturligviis ikke finde Anvendelse paa den øvrige Deel af Verden; og denne rige literære Production skulde heller ikke blive af lang Varighed i Rom. Under Folkevandringerens Storme (i det fjerde og femte Aarhundrede) standfede al literær Virksomhed, Bogladerne lukkedes, og de store Bibliotheker bleve for største Deelen ødelagte af de indtrængende

barbariske Horder, medens Slaveriet ophørte med Christendommens Udbredelse. Men vi maae dog i denne Forbindelse og i Forbigaaende bemærke, at den gamle Verdens literære Skatte forlængst og i det Store vare samlede i en anden af Oldtidens Hovedstæder. I Alexandrien havde nemlig de første Regenter af den Ptolemæiske Kongeslægt siden Slutningen af det fjerde Aarhundrede før Christus lagt Grundvolden til et Bibliothek, der skulde omfatte alle den græske, romerske, indiske og ægyptiske Literaturs Frembringelser. For at Cæsaren kan gjøre sig et Begreb saavel om disse Fyrsters storartede videnskabelige Sands, som om den antike Literaturs Frugtbarhed og Omfang, tilføie vi, at den største Deel af denne Bogsamling (400,000 Bind) brændte under Julius Cæsars Beleiring af Alexandrien (c. 50 Aar f. Chr.), men nogle Aar derefter nogenlunde blev erstattet ved, at M. Antonius forærede den ægyptiske Dronning Cleopatra et andet stort Bibliothek, som var samlet af den af Romerne dethroniserede Konge i Pergamus, og derfor kaldtes det Pergamiske. En anden Deel*) af den alexandriniske Bogsamling, som opbevarede i Serapion, et Jupitersstempel, blev efter nogle Forfatteres Udsagn ødelagt og ødelagt under Kaiser Theodosius den Store**) c. 400 est. Chr., efter Andres Paastand ved Alexandriens Erobring af de arabiske Chalifer (i 7de Aarh.).

Efter det romerske Riges Undergang var det saagodt som kun de Geistlige, navnlig Munkene i Klostrene, som kjendte til Skrivekunsten, udviklede den til en beundringsværdig Fuldkommenhed, og ved Afskrivning mangfoldiggjorde de tilbageværende Exemplarer af kostbare Bøger. Men der gaves i Vesterlandet ingen Papyrusbuske, ikke længer Papyrusfabriker i Rom, og

*) Den første Deel var opstillet i en Pragtbygning i Byens skjønneste Deel.

**) Denne Kaiser lod nemlig alle Afgudsstempeler i hele det romerske Rige ødelægge. Ved denne Leilighed skulde da Bibliotheket være blevet ødelagt af fanatiserede og uvidende Christne.

Pergamentet var for kostbart, til at der kunde skrives mange Bøger. Man hjalp sig da som bekendt med at affkrabe Skriften af gamle Pergamentbøger, hvis Indhold man ikke tillagde nogen Værdi, og give Pergamentet et nyt Kalkovertræk*.) Denne Omstændighed har uden tvivl foranlediget Tilintetgjørelsen af ikke faa værdifulde Oldtidsskrifter, hvis Indhold man ikke vidste tilborlig at vurdere. Saaledes forøgede Uanskelighederne ved Tilvejebringelsen af Skrivematerialet og det ringe Antal af Skrivekyndige i høj Grad den i Afkrivningens Besværlighed begrundede Kostbarhed af Bøger. Opfindelsen af Kludepapiret**) bødede nogenlunde paa denne Mislighed; men ikke desto mindre var dog endnu i Midten af det 15 Aarhundrede en Bog af en anseet Forfatter overordenlig kostbar. Og saa de første trykte Bøger vare meget dyre, og det varede noget ind i det 16 Aarhundrede, inden Bøger og Flyveskrifter kunde erholdes til en moderat Priis.

Det var naturligviis fremfor alle Bøger den h. Skrift, der lagde Beslag paa Bogtrykkerpressens tidligste Virksomhed. Først bleve enkelte Dele af den, derefter det Hele trykt, først i det latinske, og siden i det tydske Sprog; og det fortjener at bemærkes, at der før Luthers Oversættelse af Bibelen var udkommet 16 Oversættelser i høitydsk, og 5 i plattydsk Dialect, af hvilke alene Straßburgerudgaven oplevede tolv Uplag. Man kan efter dette Factum vurdere Luthers skryderiske Forjikkning i Fortalen til hans Udgave af „den tydske Theologi“, at „Guds heilige Ord før hans Tid laae under Bænken, fortæret af Møl og Støv“, samt den indtil den Dag idag i utallige Reformationss- og Bibelselskabsprædikener anbragte Phrase, at Lu-

---

*) Det var fornemmelig i Middelalderens første Tider, at man paa denne Maade maatte skaffe sig det nødvendige Materiale til Anskaffelsen af de uundværligste Bøger til kirkeligt Brug (f. Ex. Bibler, Misfaler, Breviarer etc.).

**) Araberne opfandt i det 8 Aarh. den Kunst at forfærdige Papir af raa Bomuld, men Kludepapiret er først opfundet i det 14. Aarh.

ther har Fortjenesten af, at have trukket den støvede og mølædte Bibel frem fra dens Liggen under Bænken, og skjænket Christenheden den første Bibeloversættelse i Folkesproget!*) Det synes næsten utroligt, at Uvidenheden kan være saa stor blandt dem, der gjøre Profession af at udbrede falske Forestillinger om historiske Facta; og man nødes derfor til at antage, at de mene sig berettigede til at holde fast ved de historiske Usandheder, som eengang ere anerkjendte for hensigtsmæssige og praktisk brugbare for Reformationens Tiemed.

2. Vende vi os herefter til Betragtningen af Forholdet mellem Bogtrykkerkunsten og Protestantismen, da vil det neppe falde Nogen ind at nægte, at den første har været det væsentligste Befordringsmiddel for den sidste. Vi behøve i denne Henseende blot at henvise til, at Luthers og hans Tilhængerens talrige Flyveskrivter kun i Medfør af den fra Aar til Aar mere udbredte og fuldkommengjorte Brug af Bogtrykkerpressen hurtigt kunde befordres til de fjerneste Egne, og blive anskaffede af alle nogenlunde Bemidlede. Da dette atter selvfølgelig fremkaldte og befordrede en almindelig Raselyst, er det intet Under, at den mægtige Folkeskribents Ord allevegne fandt en modtagelig Jordbund. Man betanke nemlig her i Sagens hele Omfang den Virkning, som dette Nye og Uvante maatte udøve: denne hidtil ukjendte offentlige Drøftelse af Samfundslivets høieste og vigtigste Anliggender, der opfordrede Hvermand til

---

*) Med Hensyn til den almindelig udbredte Mening, at Bibelen var en selv den største Deel af Geistligheden i Middelfalderne ukjendt Bog bemærke vi, at enhver af de større Kirker, endog her i Danmark, var i Besiddelse ikke blot af Bibelen, men af alle andre uødvendige Bøger, samt Udbrag af Kirkefædrenes Skrivter. Foruden den hele Bibel, stundom i flere Afskrivter, fandtes tillige Afskrivter af enkelte Dele, sGr. Evangelierne, Brevene, Psalteret. Det er ligeledes en falsk Subbidning, at Oldtidens Klassikere vare den Tids Dannede ubekjendte. I det 12. og 15. Aarhundrede læstes de allerede her i Landet baade af geistlige og verdslige Stormænd og i Domskolerne. S. „den danske Kirkes Historie før Reformationen“ ved Dr. L. Helweg. Hefte V. S. 7—19.

at opfaste sig til Dommer over de omhandlede Spørgsmaal! Man betænke endvidere Nysgjerrighedens Magt, som fandt Næring i den Mistroisthed til det Bestaaendes Ret i det Hele, der fremgik af den almindelige Bevidsthed om de daværende noksom bekjendte mislige Tilstande saavel i Kirken, som i det tydske Kaiserrige. Man tage fremdeles den af alle Tider og navnlig af vor Tid stadfæstede Erfaring i Betragtning, at Oppositionen mod det Bestaaende altid finder stærkest Anklang og Tiltro i den almindelige Mening. Naar hertil kommer det Sprag og den Tone*), hvori Reformationstidens Pasquillanter gjennembeglede alle høitstaaende Autoriteter, fra Kirkens Overhoved til Biskopperne og de meest ansete Theologer, og fra Fyrsterne til deres verdslige Stormænd, forsaavidt det var Bevægelsens Ledere magtpaaliggende at mistænkeliggjøre disse, kan man ikke forundre sig over, at den nye Industri hurtig fik et ganske overordenligt Opsving. Det kan folgelig ikke nægtes, at Reformationen ret bragte Bogtrykkerkunsten i Flor. Bogtrykkere og Boghandlere fandt naturligviis deres Interesse i at forlægge og udbrede disse Stridskrivter; og saaledes saae man snart overalt i Tydskland Bogmarkedet oversvømmet af hine reformatoriske Producter. Men det er netop denne recent industrielle, for ethvert høiere Hensyn blottede Driftighed, som vi ovenfor have kaldt en meget betinget Fortjeneste.

Man kan med Sandhed sige, at den antikirkelige Retning

---

*) Det mobbydelig Platte og altfor ofte Smudsige i Luthers Polemik hører man ofte indsfylde med en Henviisning til den mindre beleverne Tid, for hvilken han skrev. Dette er imidlertid en stor Feiltagelse. Denne Tids Stribenter satte tvertimod en Væge i at tage den classiske Aldtids Forfattere til Forbilleder for deres Skrivemaade. Man var derfor netop i alle Grene af Literaturen vant til Urbanitet og Belevenhed i Udtrykket, og den overordenlige Opsigt som Luthers Stridskrivter vakte, havde for en stor Deel sin Grund i den hidtil ukjendte hensynsløse og al sædelig Følelse oprørende Grovhed i hans Optræden. Skandalen vækker altid Nysgjerrighed, og desvære altfor ofte et ondstabsfuldt Velbehag!

i Tyskland ligesom erobrede Pressen med Storm; thi Luther, den aandelige Friheds indtil den Dag idag feirede Talsmand, sørgede efter bedste Evne for at affkjære sine Modstandere Udgang til Modværge, og, saavidt han raadede over verdslige Magtmidler, at vinde udelukkende Monopol paa, i den offentlige Mening at tilintetgjøre Alt hvad der stod ham iveien. Han foranstaltede saaledes, at Carlstadts Gjensvar paa hans Angreb blev borttaget af Trykkeriet, samt at hans Patron, Churfyrsten af Sachsen, forbød denne hans Modstander at Skrive og Prædike; og ethvert Lands Reformationshistorie leverer Beviser for, at Forsvarerne af den katholske Christendom bleve behandlede omtrent paa samme Maade.

En væsenlig Andeel i Reformationens Fremgang havde ved Siden af disse Flyveskrifter Luthers Bibeloversættelse. Den blev udbredt i mange hurtigt paa hverandre følgende Op- lag, og fandt trods alle dens grove Feil og den store Mængde Forfalskninger, som allerede Hieronymus Emser paaviste, almindelig Indgang, og vandt en Slags symbolisk Anseelse. Denne gunstige Modtagelse skylder den altsaa ikke den Omstændighed at den var den første eller den bedste Oversættelse af Bibelen, men alene den, at den i et for den Tid classisk Sprog lagde den protestantiske Være ind i den h. Skrifts Text. Saaledes blev Protestantismen ved Hjælp af Bogtrykkerpressen og flittig Bibellæsning mere og mere udbredt og befastet i Gemytterne; thi Luthers Bibeloversættelse fik efterhaanden authentisk Gyldighed som „Guds Ord“ i den protestantiske Verden. Men det er heraf indlysende, at Reformationen kun i reen materiel Henseende har bidraget til Bogtrykkerkunstens Udvikling og Civilisationens af samme betingede Fremstrid, medens vi i det følgende skulle constatere en Kjendsgjerning, som, foruden meget Andet, forekommer os paa en høist betænkelig Maade at rokke Tilliden til den kirkelige Revolutions aandelige Gehalt og Betydning, den nemlig — at denne høitpriste Kirke- og Religionsforbedring slet ikke kan tænkes, og aldrig kunde være

bleven til, uden under Forudsætning af Bogtrykkerpressens Tilværelse og kraftige Understøttelse.

(Sluttet).

Pius IX. og den nærværende Krig.

„Brysseler Journal“ har i Begyndelsen af August Maa= ned, under Garanti for Egheden, offentliggjort Ordlyden af en Skrivelse, som den h. Fader kort efter den franske Krigserklæring i ligelydende Form tilstillede saavel Kaiser Napoleon, som den preussiske Konge, for at tilbyde dem sin Mægling, og om muligt forebygge den truende Krig. Skrivelsen lyder som følger:

„Deres Majestæt!

De vil maaffee undre Dem over det Usædvanlige ved, under de alvorfulde Forhold, hvori vi befinde os, at modtage et Brev fra mig. Men, som Fredens Guds jordiske Stedfortræder, kan jeg ikke Andet end tilbyde dem min Mægling. Det er mit Ønske at see Forberedelserne til Krigen forsvinde, og at forebygge de Under, som ere disses uundgaaelige Følger. Min Mægling turde vel befindes saameget mere betimelig, som den tilbydes af en Fyrste, hvis Egenstøb som Konge, i Betragtning af hans Lands ringe Udstrækning, ikke kan vække nogen Skinsyge, medens den moraliske og religiøse Indflydelse, som hans Person repræsenterer, netop derfor maa egne sig til at indgyde en desto større Tillid. Maatte Gud høre mine Bønner; maatte han ogsaa høre de Ønsker, som jeg nærer for Deres Majestæt, med hvem jeg gjerne vilde see mig forenet i christelig Kjærlighed.“

Pius P. P. IX.

3 Vaticanet 22. Juli 1870.

At Pius IX. ved denne Leilighed har tilbudt sin Mægling, vil forhaabentlig ogsaa af Andre end dem, der anerkjende hans formelle Berettigelse dertil, agtes for ligesaa snart som betimeligt. Den katolske Kirkes Overhoved maa nemlig ubestridelig af alle Mennesker, der are Kristus som Verdens høieste Lovgiver og Dommer, anerkjendes for at være Christendommens eneste, af alle jordiske Magthavere uafhængige, og som

Souveræn med disse jevnbyrdige Repræsentant. Paven staaer som saadan dem alle lige nær, hvad enten de ere Katholiker eller Protestanter. Han staaer endnu ligesaa fri, upartist og ubildet af alle reent verdslige Interesser ligeoverfor ethvert sværende politisk Spørgsmaal, som dengang, da hele Christenheden anerkjendte hans Ret til at optræde som Mægler og Bølgivtsmand i Fyrsternes og Folkenes Trætter. Thi, er det end nundgaaeligt, at hans Stilling som verdslig Souveræn berøres af gjennemgribende politiske Omvæltninger, som han ikke formaaer at forebygge; og er det end tænkeligt, at den nuværende Krig kunde faae et Omfang, som i det mindste for en Tid mulig kunde hidføre en Tilintetgjørelse af hans verdslige Souverænetet, saa bliver hans Stilling som Kirkens Overhoved dog altid uforandret den samme som i alle tidligere Tider. Den Klippe, hvorpaa hans aandelige Magtfulde er grundet, staaer fremdeles urokkelig og uberørt af alle Tidens Omkiftelser. Hans Uafhængighed af alle Verdens Magter vil aldrig blive mere bitterlig for Alle, endog for dem, som befinde sig udenfor den katolske Kirke, end naar Verden berøver ham Alt hvad der kan siges at være af denne Verden!

Paa denne over alle timelige og verdslige Hensyn ophøiede reent aandelige Magtstilling — den eneste af den Art i hele Verden — grunder altsaa den katolske Kirkes jordiske Styre sin Besøielse til og saa nu at tilbyde sin Mægling i Fyrsternes Trætter. Thi hans ganske enesteaaende Værdighed repræsenterer hele Menneskeheden i dens høieste og vigtigste Forhold: Forholdet til Gud og Evigheden, altsaa det Forhold, som alle Christne anerkjende som det uforanderlige Grundlag for alle timelige Retsforhold og Forpligtelser. Man behage nemlig paa dette Hebet at anstille en Sammenligning mellem Pius IX. og de nuværende neutrale Stormagter, og navnlig England, der berede sig til at optræde som Mæglere, vel at mærke, efterat det har viist sig, til hvilken Side Siren belber! Vi behøve neppe at erindre om den foragtelige Rolle, de engelske Statsmænd i en lang Række af Aar, og navnlig i den seneste Tid, have spillet som Mæglere og Bølgivtsmænd i andre Nationers Stridigheder, og om det latterlige i den Vigtighed, hvormed den engelske Krammerpolitik endnu bestandig indbilder sig, at Noget bryder sig om dens Mægling! Det er ligesaa overflødig at minde om, hvor besynderligt det klæder det baade moralsk og politisk bankerotte og i enhver Henseende uvederhastige Italien, at optræde som Mægler; og det er ikke mindre klart,

at Østerrigs Forsøg paa Mægling nødvendig maae blive frugtesløse, fordi Tilintetgjørelsen af dets Stormagtsstilling netop er et Hovedmoment i de Planer og Beregninger, der længe have været den ledende Tanke i den Stats Politik, som flere Aar igjennem i Stilhed har forberedt den nuværende Katastrose, og som, hvis Alt skulde gaae den efter Dunste, kun ved den Umulighed, som den materielle Magt i saa Fald vilde opstille, vil lade sig afholde fra at forfølge sin Scir til de største Yderligheder.

Den store Ullighed, vi her have hentydet til, jamler sig altsaa i den uimodigelige Kjendsgjerning, at disse neutrals Mæglere alle befinde sig i en med de stridende Parter ligeartet Stilling, og derfor fattes al Competence til at gjøre en Indflydelse gjældende, som det kunde ventes, at hine vilde respektere. Enhver veed derhos, at deres særlige politiske Interesser udelukkende lede ethvert af deres politiske Foretagender. Enhver veed, at England, der gjør sig meest bred af sin paatænkte Mæglerrolle, aldrig har taget i Betænkning at borskhafte andre Nationers Belfærd for en Smule Binding for den engelske Kræmmerverden. Det gaaer saaledes med disse Mæglere, som det, siden den kirkelige Eenheds Ophør, bestandig er gaaet i den diplomatiske Verden. Den ene Underhandler troer ikke den anden, fordi Enhver af hvad han er sig selv bevidst drager en sikker Slutning til, hvad han har at vente af sine Colleger. Saaledes aabenbarer sig overalt, hvor vi henvende vort Blik, en saa afgjort Uvederhæftighed, og en saa stor Mangel paa gjensidig Agtelse og Tillid, at Ingen længer kan undre sig over, at dette ved Tredivenaarskrigen grundlagte System i sin gjennem de siden forløbne Aarhundreder fortsatte Udvikling endelig i vor oplyste og fremskredne Tid paa den skamloseste Maade træder Retfærdigheden under Fødder, og, tiltrods for alle Declamationer over Civilisationens Scir over Fortidens Barbari, inthroniserer den raa materielle Magt, som den høieste afgjørende Instant i alle Stridigheder!

Den h. Fader har altsaa tilbudt begge de krigførende Magter sin Mægling. Hvad Napoleon har svaret, vides ikke; men man begriber let, at han, som den der af Modparten længe var opirret og udæstet til Krigserklæringen, ikke umiddelbart derefter, og i det mindste ikke, uden at være forvisset om sin Modstanders Sindelag, kunde finde det overensstemmende med Frankrigs Værdighed som katolsk Stormagt, ved sin Tiltrædelse af Pavens Forslag, at forøge det Ydmygende i

det Afslag, som Ingen sikkrere end han kunde forudsee, vilde blive hiint Tilbud til Deel fra det protestantiske Preussens Side. Kongen af Preussen har derimod havt gode Grunde til at sørge for Offentliggjørelsen af sit salvefsfulde Svar til den h. Fader. Vi kunne her fritage os for ordret at aftrykke dette Svar, da det — hvad der ikke var Tilfældet med Pavens Skrivelse — er meddeelt aldeles correct i de politiske Blade. Det er, som Alt hvad man hører fra denne Monark, beregnet paa at stille hans store Gudsfrøgt, Retfærdighed og Fredskjærlighed til Skue for Verden og navnlig for det tydske Folk, der i Tilid til den utvovlsomme Verettigelse af sine nationale Storhedsinstincter, altid har havt et aabent Øre for de preussiske Kongers Appæl til det guddommelige Forhyns ganske særlige Protection af disse Instincter, som hidtil have gjort det specifikke Preussersvæsen de uvurdeerligste Tjenester.

Allerede Brevets Overskrift: „Helligste Fader“ sees at være beregnet paa Brevskriverens katholske Undersaatter, hvem han tillige glæder med at forsikre Paven om den „dybe Rørelse,“ hvormed han har læst hans „rørende Ord“; og han udbryder: Hvorledes skulde mit Hjerte ikke laane Øre til en saa magtig Opfordring? Den gudfrøgtigste af alle Monarker kalder høitidelig Gud til Vidne paa, at hverken han eller hans fromme Folk har fremkaldt Krigen, og at han ene har grebet til Sværdet for at forsvare Fædrelandets Uafhængighed og Ære. Hans Hjerte kan derfor, nagtet den foromtalte dybe Rørelse, ikke følge den Opfordring, som han nylig fandt det umuligt ikke at give efter for! Han kan ikke stikke Sværdet i Balgen, førend „Hs. Hellighed kan forsikre ham om et oprigtigt fredeligt Sindelag fra dens Side, der saa uformodet har erklæret ham Krig, og give ham Garantier mod Gjentagelsen af et saadant Angreb paa Europas Fred og Ro.“ Saafremt Pius IX. maatte være istand hertil, „saa skal det ikke være mig“, saaledes slutter Hs. Majestæt, „der tilbageviser Eders Helligheds ærverdige Hænder, forenet, som jeg er, med d. H. i christelig Kjærlighed og oprigtigt Vensteb.“

Man seer, ved at sammenholde denne Skrivelse med Proclamationen til det tydske Folk, saavel som med den bekjendte Vedtægtsanordning — hvad man iøvrigt ogsaa tidligere har havt Leilighed til at erfare — at den preussiske Politik glæder sig ved Forvisningen om en ganske særegen guddommelig Begunstigelse og Betsignelse over alle dens Ddrætter*). Preussens

*) Der gives unægtelig i den nyere Historie ikke noget Exempel paa en saa forbaufende Storhedsudvikling, som Preussens. Før Aar 1525

ved Østerrigs Ydmyggelse og de samtidige Annektioner af tidligere selvstændige tyske Stater bevirkede Storhed var, efter en kongelig Udtalelse af 1866, en providentiel Tilfældighed*, et Resultat af en højere historisk Nødvendighed*). Kong Wilhelm føler derfor „en stor Beroligelse for Gud og Mennesker i den Bevidsthed, at han ikke paa nogen Maade har givet Anledning til Krigen.“ Han bevidner høitidelig, at han har „en reen Samvittighed med Hensyn til dens Oprindelse, er sikker paa sin Sags Retfærdighed for Gud, og at han drager ud, idet han opløfter sit Blik til den alvidende Gud, og paakalder hans almægtige Bistand.“ Han stoler paa, at alle tyske Hjerter ere overfyldte af „Entrüstung“ over det skammelige Angreb, og har en „freidig og glad Tillid til, at Gud vil forlehne den retfærdige Sag Seir.“ Enhver Avislæser veed derhos, at Kongens Seirstelegrammer gjerne slutte med Tak til Gud og Haab om, at Gud fremdeles som hidtil vil hjælpe!

Saa vel Hs. Majestæts Svarskrivelse til Pius IX., som hans øvrige nyansførte Udtalelser ere i moralsk og psykologisk Henseende høist interessante. Det er nemlig al Verden vitteligt, at det er Preussen, der siden Aaret 1863 har holdt hele Europa i en vedvarende feberagtig Uro og Krigsangst, at det længe nærede Plan, at trænge Østerrig ud af Tyskland forledte denne sidste Magt til at tage Deel i Danmarks Sønderkæmpe, samt at denne Skandfælskjerning blev den længe søgte og høist velkomne Anledning til i 1866 at kaste sig

---

eksistere der slet intet Preussen. Denne Stat blev nemlig i hiint Aar grundlagt ved et Kirkeran, idet Stormesteren for den tyske Orden, Albrecht af Brandenburg, efter Luthers Raad gikte sig, og sæculariserede (d. e. tilraadede sig) Østpreussen, som var den tyske Ordens Eiendom under polsk Lehnshøjhed. Saaledes begyndte den preussiske Storhed. Derfor protesterede Pave Clemens XI. mod, at det siden forenede Brandenburgs og Preussens Herker Frederik I. gjorde sig selv til Konge (A. 1700). Denne paa et Sæcriste grund og Eidsbrud grundede Kongemagt er altsaa ikke to Aarhundreder gammel! Dets senere Storhedsvært stylder det fornemmelig den epicuræiske Gudsfornegeter Frederik II. Han af Schlesien fra Østerrig. Det guddommelige Forsyn skal ikke desto mindre efter de senere fromme Preusserkongers Formening siensynlig have be- gunstiget og understøttet disse og alle følgende Udbudelser paa deres Nabers Bekostning!

*) „Historien maa gaae sin Gang“ sagde herom Kong Wilhelm.

over hin *Wiedbeiler*, og forberede ogsaa denne gamle Stormagts politiske Undergang til Tak for, at den havde hjulpet det til Besiddelsen af de i 400 Aar*) med et af Europas ældste Kongeriger forbundne Hertugdømmer. Siden denne Krigsbedrøft og dens Tilgiøvt: de nysontalte ved „Forsnyets naadige Styrkelse“ og „Historiens Gang“ hidførte Annektioner, har Preussen — i Bevidstheden om den Keiser Napoleon ved de hensynsløseste Brud paa Pragerfreden tilføiede Forhaanelse — følt Uundgaaeligheden af en Krig med Frankrig, og i al Stilhed i de fire sidste Aar gjort de meest omfattende Krigsforberedelser, idet det ikke blot har udsoldet et forbausende Talent for Fuldkommengjørelsen af alle Sorter Morddaaben, men Aar igjennem udviklet en beundringsværdig organiseret Fernbanetrafik, hvis Formaal var den hurtigst og nøiagtigst mulige Troppefaling ved Frankrigs Grændser**).

Til trods for disse Kjendsgjerninger har ikke desto mindre Hs. preussiske Majestæt en „reen Samvittighed“ og en freidig Tillid til sin „retfærdige Sag.“ Hans Overfald paa Danmark, og dets saavel som de bevidste tydske Fyrsters Udplyndring generer ikke hans Forhold til den alvidende Gud, eller forstyrer hans trygge Tillid til Hans „Varmhjerthighed.“ Han, der, saalænge han har været Konge, saa at sige ikke har gjort andet end søge Anledning til Krig og ruste sig til Tænderne, for at blive alle andre Magter overlegen, forjæffer ikke desto mindre i de smukkeste Ord den katholske Kirkes Overhoved om, at han ikke vil andet end Fred, og kun griber til Sværdet for at værne om Tydslands Ære og sikke det en varig Fred!

Det er muligt, at Hs. M. selv troer hvad han siger; men da han i dette Tilfælde maatte i en Grad, som man ikke bør tiltroe en saa stormagtig Konge, være blottet for Hukommelse, Estertanke og Forstand, foretrakke vi at løse de her omtalte gaadefulde Modsigelser, ved tvertimod at tillægge Kong Wilhelm en ganske ualmædlig Viisdom og Kjendskab til det store Folk, i hvis Navn han har draget sit vældige Glænde. Han veed

*) Vi behøve neppe at bemærke, at vi godt vide, at Slesvig har udgjort en Deel af Danmark, saalænge der har eksisteret et Danmarks Rige, altsaa i et heelt Aartusinde, og at det kun med Uret og Vold i Tiden fra Valdemar II. Død til Christian I. var løsrevet fra Danmark.

**) Vi henviser i denne Henseende til en interessant Artikel i „Fædrelandet“ af 27. August.

nemlig, at den tydske Eenheds velbekjendte Storhedsdrømme bringe Alle, de Gudelige, saavel som de Ugudelige i Fyr og Flamme. De Sidstnævnte spørge hverken om en reen Samvittighed eller en retfærdig Sag, medens disse Ord derimod gjøre Indtryk paa de Første. Da Hs. M. nu sætter Priis paa alle disses Forbøn til den Gud*), hvis Varetægt Preussens skylder sin Storhed og Glands, maa man i Sandhed indrømme Kong W. en ikke ringe Grad af Regeringsviiisdom og Menneskekundskab. At faae Krig med Frankrig og tilintetgjøre dets politiske Indflydelse var altsaa en Velfærdssag for Preussen, men det gjaldt af Hensyn til den gudfrygtige Tankeløshed om at walte Skylden for Krigen over paa Modparten. Efter længe at være tirret gif Frankrig endelig til sin Ulykke i Fælden, uden at være forberedt. Det kan herefter ikke være tvivlsomt, at den Fred, som Preusserkongen elsker saa hoit, og, hvis Alt gaaer efter Onske, forjætter Verden, er eensbetydende med Preussens Enevalde i Europa.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den italienske Regering har ladet den berøgte Agitator Mazzini arrestere i Palermo, og den samme Skæbne siges at vente Garibaldi. Da Napoleon strax efter Krigen Udbrud trak sine Tropper tilbage fra Rom, opstillede hii Regering i Henhold til Septemberconventionen af 1864 et Armeecorps saavel paa den nordlige, som den sydlige Grændse af Pavestaten, for at forhindre et Udsald af Garibaldi's Vandr, der strax ved Krigen Udbrud begyndte at røre sig. Men det følger af sig selv, at hverken Regeringen eller Folket i Rom

*) Et hollandsk Blad (S. Fædrelandet af 2. Septbr.) gjør opmærksom paa det aabenbar Hedske i de idelige stinhellige Paakalbeser af en saadan serlig preussisk Gud, der skal bære Skylden for alle Kong Wilhelms og hans Forgængeres Uretfærdigheder og Volds-gjerninger, og bemærker, at denne Gud umulig kan være de Christnes Gud. Denne Paastand beskyrkes uregtelig ved Bladets Hensydning til et analegt Tilfælde, nemlig Hs. assyriske Majestæt Senacheribs Pralen med hans Guds Almagt i Sammenligning med den afmægtige Jehova (2 Chr. 23, 13—17).

har nogen ret Tillid til de ved denne Leilighed givne fredelige Forsikringer.

Østerrig. Greve v. Beust har under 30. Juli tilstillet den h. Fader en officiel Meddelelse om Concordatets Ophævelse. Den protestantiske Rigskansler har i Henseende til Formen og Maaden, hvorpaa dette er skeet, viist en saa høi Grad af Taktløshed, at Cardinal Antonelli skal have betegnet den som mere vanvittig end ugudelig!

Indbydelse.

I Betragtning af de forfærdelige Ulykker og Udelæggelser, den nærværende Krig mellem Frankrig og Tydskland anretter, troer jeg at imødekomme hele Menighedens Løste ved at bestemme, at der paa førstkommenbe Torsdag den 15. September Kl. 10 Form. skal afholdes i Sct. Augustini Kirke en høitidelig Bødsmesse, og om Aftenen Kl. 8 en offentlig Bedetime foran det udstillede Allerhøi. Sacrament i det tresoldige Tiemed: 1. for at bønfaalde Gud om en snarlig Fred; 2. for at nedbede Lindning og Trost fraoven over alle de Tusinder af Saarede, Beleiede og andre Haardtbevrængte; 3. for at anraabe den guddommelige Barmhertighed om at skenke alle de Faldne den evige Hvile.

Kjøbenhavn, 8. September 1870.

H. Grøder.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 11te September. 14de Søndag efter Pintsfe. Den allerfalgste Jomfru Marias Fødsel. Sct. Augustini Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Festsandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Festsandagt med Prædiken. 12. M. Marias Navnefest. 13. Ti. Detavdag. 14. D. Korjets Ophøielse. 15. Co. Døttur. 17. L. Den h. Frants af Assisi's Bundermærter.
- Søndagen** den 18de September. 15de Søndag efter Pintsfe. Mariae syv Smertes. Sct. Augustini Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Broderstabsandagt til Marias h. og ubesmitte Hjerter for Synderes Omvendelse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken — 19. M. Sannarius og hans Lidelseskæller, Mart. 20. Ti. Eustachius og hans Lidelseskæller. 21. D. Mathæus, Apostel og Evangelist.
- Onsdagen** den 21., Fredagen den 23. og Lørdagen den 24. September ere Quartermesefastedage. 22. Co. Thomas af Villanova, Bisk. 23. F. Linus, Pave og Martyr. 24. L. Maria: de Fangnes Befrielse.

Katholisk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 20. Søndagen den 25de September. 1870.

Indhold: Bogtrykkerkunsten og Protestantismen. — Schismaet i den armeniske Kirke. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Wien, Frankrig, Tybssland, China, Kjøbenhavn.

Bogtrykkerkunsten og Protestantismen.

(Sluttet).

3. Vi have i det Foregaaende omtalt Bogtrykkerpressen som Reformationens vigtigste Befordringsmiddel, og navnlig viist, at Reformationen, især ved at indsmugle sine vigtigste Læresætninger i Bibelen, har fundet en Udbredelse, som uden Bogtrykkerpressen vilde have været umulig. Vi skulle i det Følgende godtgjøre, at den i Ordets fulde Forstand var en Livsbetingelse for den aandelige Retning, som det kirkelige Schisma gjorde gjældende. Uden denne Opfindelse kunde nemlig Protestantismen hverken være bleven en Magt i Samfundet, eller fremdeles vedligeholde sig som saadan. Vistnok kunde de protestantiske Grundsætninger, i Righed med saa mange andre af Fortidens fra Kirkelæren afvigende Opfattelser af Christendommen, uden hiint reent udvortes Hjælpemiddel, i reen aandelig Forstand være blevene til, og til en vis Grad have fundet Udbredelse baade i Rummet og i Tiden, for derefter atter at forsvinde og give Plads for nye Phænomener af samme Art. Dette Sidste har nemlig bestandig gjentaget sig i Kirkens Historie; thi Alt hvad der bliver til i Tiden forsvinder atter med

Tiden; kun hvad der var før Tiden, holder ikke blot ud igjennem Tiden, men overlever Tiden. Men der var en ganske særegen Omstændighed, som gjorde Pressen til en aldeles uundværlig Betingelse for, at Reformationen kunde faae en Betydning, og de af den hidførte nye Tilstande en Varighed, som ingen af den tidligere Tids fra Kirken afvigende, den bekæmpende, og med Protestantismen beslagtede Retninger have kunnet glæde sig ved.

Enhver kan sige sig selv, at en Oversættelse af Bibelen vilde være et meget uhenigtsmæssigt, ja et aldeles betydningsløst Middel til at udbrede en fra den almindelige afvigende Opfattelse af de christelige Troes sandheder i de Tider, da Bibelen kun havde et meget ringe Antal Læsere. Kun en i utallige Exemplarer udbredt, med Begjærlighed greben og almindelig læst Oversættelse af Bibelen kunde fyldestgjøre dette Viemed. Men det var netop i denne Henseende, at hiint reent udvortes Middel (Pressen) kom den reformatoriske Zanfegang tilhjælp, og udøvede den meest gjennemgribende Indflydelse. Det sextende Aarhundredes kirkelige Schisma begrunder nemlig som bekjendt sin Be-rettigelse paa to Hovedgrundsætninger, nemlig 1. at Bibelen er den udelukkende eneste Kilde for christelig Tro og Erkjendelse, og 2. at Bibelen fortolker sig selv, eller, med andre Ord: at der tilkommer en hver Christen Ret til frit at forske og grundstke over de aabenbarede Sandheder, og derefter indrette sin Tro og sit Levnet. Disse to Sætninger staae, som Enhver seer, i en saa inderlig og nøie Forbindelse med Bogtrykkerkunsten, at de, som vi i det Forgaaende have sagt, slet ikke kunne tænkes at være opkomne i nogen menneskelig Hjerne, uden under Forudsætning af hiin Kunsts Tilværelse, eftersom Bibelen jo maatte være tilgængelig for Alle, naar disse to Grundsætninger skulde finde Rum i den menneskelige Forestillingskreds. Den haandskrevne Bibel var nemlig en kostbar Eiendom, som kun meget Faa vare i Besiddelse af, og Læsning var en Færdighed, som var ikke mindre sjælden. Vilde nogen i den tidligere Tid have fundet paa at opstille saadanne Paastande

som almindelige Grundsætninger, da vilde man have anseet ham for vanvittig; og derfor det kunde tænkes, at en tidligere Slægt var bleven enig om at anerkjende deres Gyldighed, og dermed forkaste al aandelig Autoritet og Overlevering, da maatte Christendommen forlangst være gaaet tilgrunde under den almindelige Tvivl og Bantro, som Antagelsen af disse to Sætninger nødvendig maatte have fremkaldt. Troen paa et over Kirken vaagende guddommeligt Forsyn og dermed paa Kirkens guddommelige Oprindelse, ja paa en levende Guds Tilværelse maatte nemlig være bleven anseet for et Mennefteslægten vildledende bedragerisk Blødværk, dersom denne Tro tilligemed al Erkjendelse af dens Lærdommes indre Sammenhæng var betinget af hvad ethvert Menneske maatte erkjende for en Umulighed.

Der er derfor Intet, der i høiere Grad karakteriserer Protestantismen som noget Temporært, eller som noget reent mennefteligt, der blot tilhører Tiden, end denne dens Afhængighed af en ved Slutningen af Middelalderen eller næsten femten Aarhundreder efter Christendommens Tilblivelse og Kirkens Stiftelse opfunden menneftelig Kunstfærdighed. Er Christendommen nemlig en guddommelig Aabenbaring eller en Kundgjørelse af evige og uforanderlige Sandheder for alle Mennesker, da maae Grundbetingelserne for disse Sandheders Aerkjendelse nødvendig være de samme for alle Tider og Slægter, og altsaa ligesaa Begyndelsen af have været tilstede, og ikke først mange Aarhundreder senere være blevene fastsatte. Saafremt altsaa Bibelens almindelige Udbredelse, almindelig Læsefærdighed og Skriftforskning havde været guddommelig anordnede Betingelser for ethvert Menneskes Deelagtighed i Christendommens Forjættelser for Tid og Evighed, da havde det været det guddommelige Forsyn en let Sag at sørge for, at Bogtrykkerpressen var bleven opfundet før eller samtidig med Kirkens Stiftelse. Christendommen forefandt nemlig vel ved sin Indtræden i Verden flere Forhold og Omstændigheder, som be gunst ig e de dens Udbredelse, men den var derfor ingen lunde afhængig af dem. Thi havde der end hverken været et Verdensrige eller et

Verdenssprog (det græske), og havde det indre Forfald saavel af Tødedommen som Hedenskabet end ikke paa Christi Tid naaet den Modenhed, hvis omfattende Virkninger kundgjorde sig i en fuldstændig Oplosningstilstand af alle den gamle Verdens politiske og sociale Forhold: Christendommen og dens guddommelige Kraft vilde i Medfør af dens overnaturlige Væsen dog aldrig kunne tænkes afhængige af disse timelige Forhold, der kun befordrede dens Udbredelse. Den behøvede Intet af alt dette for at være, og aabenbare sin fornyende Kraft paa Menneskelivet. Protestantismen derimod kunde, som ovenfor antydet, som en fra den almindelige Kirkes Være afvigende aandelig Retning, vel have existeret uden Bogtrykkerpressen; men denne sidste var en nødvendig Betingelse for dens Grundsatningers Udbredelse, for deres Virkeliggjørelse i Samfundslivet, og for Vedligeholdelsen og Varigheden af de dermed frembragte nye Tilstande. Uden Pressen vilde hine Grundsatninger kun være forblevne en ufrugtbar Theorie, og man kan saaledes medrette kalde Bogtrykkerkunsten en Livsbetingelse for Protestantismen, fordi denne sidste saalidt som dens to Hovedgrundsatninger lade sig — i alle disse sidste factiske Virkninger — tænke uden hin reent menneskelige Opfindelse.

4. Vi have i det Foregaaende allerede tydelig nok fremhævet det Intetsigende i den almindelige protestantiske Betragtning, hvorefter det ansees for en særegen Strelse af det guddommelige Forsyn, at den Mand, som Gud havde udkaaret til et Medskab for den kirkelige Fornælse, først fremtraadte, efterat hin mærkværdige Opfindelse havde fundet Sted, og havde naaet den Fuldkommenhed, som var nødvendig, for at han og hans Medhjælpere kunde gjøre den omfattende Brug af den, som var nødvendig for deres Grundsatningers og nye Lærdommers Udbredelse. Vi skulle her yderligere godtgjøre vor Ret til at kalde denne Betragtning intetsigende. Den forudsætter nemlig, hvad man først skulde bevise: at Reformationen virkelig var en Fornælse af det christelige og kirkelige Liv, samt at Luther havde et høiere, eller umiddelbart guddommeligt Rald til at fuld-

byrde en saadan overordenlig Gjerning. Men man har tværtimod i den Maade, hvorpaa den kirkelige Revolution blev gennemført, saabelsom i de kirkelige og aandelige Tilstande, den har tilveiebragt, et oiensynligt Beviis for, at det Første ikke kan have været Tilfældet; og for den sidste Sætning er der hidtil ikke leveret andet Beviis, end Luthers egen og hans Efterfølgeres Paastand. Vi benægte altsaa bestemt begge Dele: baade, at Reformationen var en af det guddommelige Forsyn eller Kirkens himmelske Overhoved tilfigtet aandelig Fornyelse, og at Luther af Gud var kaldet til at gennemføre den. Det følger derimod af sig selv, at vi indrømme, hvad der er noget heelt Andet, nemlig, at Reformationen har sin Plads i den lange Række af betydningsfulde Vendepunkter i Menneskelivets og Menneskeslægten's historiske Udviklingsgang, eller, at den guddommelig Verdensstyrrelse har havt bestemte og vigtige Tiemed med at indrette og ordne Alt saaledes, at ingen udvortes Betingelse for dens Fremgang og Udbredelse fattedes. Men den unægtelige Kjendsgjerning, at Gud har tilladt den, og forsaavidt maa have villet den, vedkommer ikke det Spørgsmaal, hvorom det her gjælder. Den sande Christendom og de Grundsatninger, hvorpaa al Tro og Erkjendelse hviler, kunne ligesaalidt have været Verden ubekjendt i en lang Række af Aarhundreder, som deres Gyldighed og Betydning kan have været gjort afhængige af en Opfindelse, der efter sin Natur, og betragtet i Sammenhæng med alle ligeartede Kunstfærdigheder, kun maa kaldes et Culturmiddel, som Forsynet nu engang har anvist den for det bestemte Tid i Historien, nemlig over fjorten Aarhundreder efter Christendommens første Begyndelse.

Der gaves ved Christendommens Indførelse baade i Oldtiden og blandt Middeltalderens Folkesfærd fra først af kun eet væsentligt Mittel til dens Udbredelse og Forplantelse, nemlig det levende mundtlige Ord i dettes dobbelte Stikfelse: som Forkyndelse, eller Prædiken og Underviisning, og som Overlevering, eller den fra Mand til Mand og fra Slægt til Slægt meddeelte bestemte Opfattelse af de christelige Troes-

lærdomme. Christendommen forefandt vel Skrivekunsten og Læsefærdigheden, og betjente sig af begge Dele som Midler til, i Erindringen at befæste den mundtlig forkyndte Sandhed, og til at værne om Rigtigheden og Nøiagtigheden af den overleverede Fælledsopfattelse af samme; men vi have i det Foregaaende viist, hvor lille den Kreds var, indenfor hvilken disse to Hjælpe midler fandt Anvendelse og havde Betydning. Hermed har Christus tydelig viist, at Han ikke vilde bygge sin Kirke paa den h. Skrift og paa Forskning i samme, eller at Han med andre Ord fra Begyndelsen af og forud aldeles har fastsat den Fundamentalsætning, paa hvilken Reformationen har opført sin hele Lærebygning, og paa hvilken den grunder hele sin Ret. Man forglemme tillige ikke, at denne Sætning skulde tjene til Beviis for, at hele Christenheden har samlet iblinde efter Erkjendelsen af den christelige Sandhed, indtil Morten Luther gjorde den mærkværdige Opdagelse, som ikke kunde gjøres, førend Opfindelsen af Bogtrykkerpressen var istand til at give denne absurde Baa stand en antagelig Skikkelse i alle de Manges Sine, som vare modtagelige for et saa storartet aandeligt Bedrag!

Gud lod altsaa Verden vente halvandet Kartusinde paa Opfindelsen af Bogtrykkerkunsten, efter at Christendommen i dette lange Tidsrum havde udbredt sig over den christnede Folkeverden ene ved de ovenfor omtalte Midler: Det levende Ord, Kirkens levende Læreembede og de Raademidler, ved hvilke alle Kirkens Medlemmer deelagtiggjøres og bevares i et vedvarende Samfund med deres Troes Begynder og Fuldender. Denne Herrens Anordning var i Ordets sande Betydning Katholsk; den var for Alle, beregnet paa alle Menneker, ikke blot paa de Læsende og Boglærde, men ogsaa paa de Enfoldige og U lærde. Ene disse Midler ere den Aand værdige, som fortsætter Christi Forløsergjerning til Tiderens Ende, som kalder samler og helliggjør Hans Menighed paa Jorden. Det var ikke Biber, men den Helligaands Gaver, der paa Bind-

sedagen udgik fra Jerusalem og udbredte Troens og den sande Gudserkjendelses Lys over Verden!

Bogtrykkerkunsten er saaledes et aldeles uvasenligt Moment i den sande christne Kirkes Historie. Kirken har taget denne Kunst i sin Tjeneste, og drager den Nytte af den, som den efter det guddommelige Forsyns Anordning er bestemt til at yde den; men Kirkens Tilvarelse og Virksomhed er ingenlunde betinget af den Understøttelse, som den eller nogen anden reen menneskelig Færdighed yder den. Kirken vilde vedblive at være hvad den er, selv om en saadan Tid som den store Folkevandrings kunde tænkes at vende tilbage, selv om alle Bogtrykkerpresser og alle Bøger tilintetgjordes, ja selv om al Erindring om denne Kunst udslattedes blandt Menneskene, og Væsen og Skriven atter som dengang bleve Sjeldenheder paa Jorden! Kirken, denne Sandhedens Pille og Grundvold, er ligesaalidt som den evige Sandheds Ord afhængig af nogensohmhelst Tidsomstændigheder, af nogen menneskelig Kunst eller noget menneskeligt Dannelsenstrin, hvorimod Reformationens Hovedgrundfætning, som vi ovenfor have viist, slet ikke lader sig tænke, uden under Forudsætning af Bogtrykkerpressens Tilvarelse, saalidtsom Protestantismens hele senere Magtstilling kunde være bleven hvad den er bleven uden dens vedvarende og virksomme Understøttelse. Det aandelige Blandværk, hvorom vi her have talt, har imidlertid nu saa længe og saa klart aabenbaret sin indre Usandhed i en almindelig følt Usikkerhed og Raadløshed ligeoverfor Spørgsmaalet om, hvad der i evig og uforanderlig Betydning er Sandhed, at den guddommelige Verdensstyrelses Henfigt med at forberede og begunstige Reformationens Fremgang ikke kan være tvivlsom for noget dybere tænkende Menneske.

Schismaet i den armeniske Kirke.

I den armenisk-unerede Kirke, navnlig i Constantinopel, har der i Slutningen af forrige og Begyndelsen af dette

Har under Indflydelse af det franske og russiske Diplomati udviklet sig en Bevægelse, som paa Grund af den Maade, hvorpaa Dagspressen, her som andensteds, tog den til Indtægt for sine Declamationer mod Conciliet*), fortjener den største Opmærksomhed. Det vil nemlig af den her efter paalidelige Kilder meddeelte Fremstilling vise sig, at hverken Paven eller Kirkefyrrelsen i det Hele, og endnu mindre Conciliet, have mindste Skyld i denne beklagelige Forstyrrelse af den armeniske Kirkes Forhold til den katolske Kirkeeenhed.

Indtil Aaret 1866 var den armeniske Kirke deelt i Patriarchatet Cilicien (siden 1742) og Primatet Constantinopel. Patriarchen af Cilicien valgtes af en Synode, der bestod af 12 Suffraganbiskopper, og Biskopperne bleve ligeledes valgte af Synoden under Patriarchens Forsæde efter Geistlighedens og Folkets Indstilling, hvergang af tre Candidater. Den saaledes Valgte havde derefter at søge den h. Stols Stadfæstelse. Primatet af Constantinopel blev i Aaret 1830 oprettet af Pius VIII. og omfattede 6 Suffraganbispedømmer. Valget af Biskopper var her ordnet saaledes, at Geistligheden og Folket ved enhver Vacance præsenterede den biskoppelige Synode en Liste paa 6 og indtil 12 Candidater, blandt hvilke Biskopperne under Forsæde af Primas udvalgte 3, af hvilke den h. Stol udnævnte en Biskop. Undtagelsesviis havde den h. Stol Ret til at gaae udenfor denne Indstilling, men den har hidtil gjort saaliden Brug af denne Ret, at den stedse har valgt den, der var stillet øverst paa Listen. Den pavelige Constitution, som ordnede disse Forhold, blev i Aaret 1853 eenstemmig vedtaget af Folket, Geistligheden og den ottomaniske Port, og virksomt understøttet af Frankrig. I den daværende franske Gesandt i Constantinopel Lavalette tog den dengang i Forsvar ligeoverfor Storveziren Ali Pascha, der fandt, at denne Overenskomst indrømmede Paven for Meget — som i visse Tilfælde uundgaaelig nødvendig for Vedligeholdelsen af den kirkelige Fred.

I Begyndelsen trivedes den armenisk-unerede Kirke herlig

---

*) „Fædrelandet“ gjorde saaledes for nogle Maaneder siden stor Ophævelse af dette „Armeniske Schisma,“ og propheterede i sine vanlige Kraftudtryk (s. Ex. „Pavens Trodsen mod af sund Menneskeforstand“ etc. etc.) og under Henvisning til Oppositionen paa Conciliet mod Ufeilbarhedsdogmet — om et nær forestaaende „omfattende Schisma, der bebudede Katholicismens snarlige Undergang.“

under disse nyordnede Forhold. I 15 Aar fandt i Primatet Constantinopel alene c. 15000 Omvendelser (fornehmelig af ikke uererede Schismatikere) Sted, og navnlig vidste den nye Primas, Hassun, at gjøre sin Indflydelse gjældende som den naturlige Beskytter af de ottomaniske Biskopper af enhver Ritus, og som deres Repræsentant i enhver Forhandling med Porten, hvorfor ogsaa den senere franske Gesandt, Hr. de Thouvenel, i en Rundskrivelse opfordrede disse Biskopper til, i ethvert Anliggende, der berørte deres Forhold til Sultanen, at henvende sig til deres nysnævnte Primas, Hassun.

Den armeniske Kirke besidder to Ordener: Antoniter og Mechitarister*). De første havde ved den ovenfor omtalte Tid opgivet det kanoniske Samliv, hvilket havde medført forskjellige Misbrug, som den nuværende Pave (i Aaret 1853) ved et Decret desangaaende søgte at fjerne. Dette Decret opfordrede disse Munkke til, i Løbet af 18 Maaneder at underkaste sig deres Ordensregel. Men der er nu hængaaet 18 Aar, uden at de have taget denne Opfordring tilfølge; og deres lille Convent i Rom, hvori Samlivet hidtil ene havde vedligeholdt sig, har nylig modsat sig en af Paven anordnet Visitation af deres Kloster, og Munkene have kort efter hemmelig forladt det og begivet sig til Constantinopel.

Mechitaristerne, som leve efter den h. Benedicts Regel, besidde to Møderhuse, det ene i Wien, det andet i Venedig, under to Generalabbeder. Medlemmernes Antal er c. 100. Det forommeldte Decret omfattede ogsaa dem. Mechitaristerne i Wien underkastede sig beredvillig den pavelige Anordning, og byggede et Hus i Constantinopel, hvor deres Primas aftraadte en Kirke til dem. Venetianerne derimod gjorde Van-

---

*) Antoniterne, saaledes kaldte efter h. Antonius, udgjorde dengang ialt ikke mere end c. 50 Personer. Mechitaristerne vare en videnskabelig Orden, Østerlandets Benedictinere, der toge Navn efter deres lærde Abbed, Mechitar (f. 1676 i Sebaste i Lille-Armenien). Han studerede i sin Ungdom i Europa, og arbejdede siden ivrig for at grunde et Academi for armenisk Literatur. Krigen mellem Venetianerne og Tyrkerne nødte ham til i Aaret 1715 at forlade det Kloster, som han med usigelig Møie havde faaet oprettet paa Morca. Han byggede da et nyt Kloster paa den lille Ø St. Lazarø ved Venedig (1717—1740), hvor denne sluttige Orden sysselsatte sig med Oversættelser af europæisk Literatur paa Armenisk, og omvendt. Dennes Virksomhed vedblev de at fortsætte indtil den nyeste Tid. Siden 1811 have de ogsaa havt et Convent i Wien.

ffeligheder. Der havde nemlig alt en Tidlang hersket Uenighed mellem dem og deres Biskop, og Paven fandt sig derfor foranlediget til, ved et særegent Brev at affordre dem en Erklæring med Hensyn til enkelte Punkter af Troesbekjendelsen. Følgen heraf var, at fire gik over til det græske Schisma, medens de Dvrigte alle afgave den forlangte Erklæring.

(Sluttes.)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Antallet af de i Rom efter den fjerde offentlige Session tilbageblevne Concilsfædre udgjør ialt 158. Af disse have 81 stadig Ophold i Rom. De Dvrigte ere — med Undtagelse af 29 Italienerne og Spaniere — saagodtsom alle Biskopper fra de andre Verdensdele. Disse sidste have nemlig ikke kunnet benytte den tre til fire Maaneders varende Ferie, der fra hin Dag af tilstødtes de Deeltagere i Conciliet, som ønskede for en Tid at vende tilbage til deres Hjem. Arbejderne for den følgende Tid forberedes imidlertid stadig af de Tilstedeværende, der beskæftige sig med Kirkens disciplinære Anliggender, og hidtil have afholdt 3 Generalcongregationer.

— Det revolutionære Partiets Agenter i Rom begyndte strax efter Franskmændenes Bortmarsch at forberede republikaniske Demonstrationer, hvilke dog Politiet heldigvis itide kom paa Spor efter og forebyggede, ved deels at arrestere, deels udvise en Deel compromitterede og mistænkelige Personer, der ikke vare istand til at legitimere deres Nærværelse. Den italienske Regering har naturligvis ventet med Vanskel paa en Anledning til, af Omsorg for Pavens Sikkerhed (!), at besætte Rom. Den betydelige Armeé (c. 30,000 Mand), som den havde truffet sammen paa Grændserne, har allerede forlængst overskredet disse, og som Paaastud herfor benyttet nogle ubetydelige Optøier i et Par af de til det romerske Gebet hørende Byer, som de pavelige Tropper med største Væbthed vilde have været istand til at faae Bugt med. Det er aabenbart, at Kong Victor Emmanuel for Tiden befinder sig i en meget piinagtig Stilling. Thi dersom han modsætter sig Revolutionspartiets Fordring, da maa han, efter alle de Indrømmelser,

han hidtil har gjort dette Parti, føle, at hans Krone staaer paa Spil. Republicanismen har nemlig alt længe gjort i hans paa Usurpation og Bøld grundede illegitime Kongerige; men han har lige til den sidste Tid i dobbelt Forstand havt et Røgstød i Napoleon, der, idet han beskyttede Paven mod det italienske Anarchi, tillige holdt sin Haand over Kongen og undskyldte ham i Henseende til Umuligheden af at opfylde det radicale Parties Fordringer. Ifølge et Telegram fra Florenz ere Stalienerne d. 20. ds. rykkede ind i Rom. Den videre Udvikling af denne hele endnu gaadefulde Situation vil beroe paa de nærmeste Resultater af Begivenhederne i Frankrig. Dette Lands i den nærmeste Fremtid nundgaaelige Slappelse og Afsmagt udadtil, i Forbindelse med den fra de republicanste Partikampe uadskillelige indre Svækkelse, vil, navnlig hvis den franske Republicanisme skulde blive af nogen Varighed, ikke lade nogen Tvivl tilbage om, hvad der vil skee i Italien. Man kan ikke undre sig over, at alle fromme Katholiker med Bekymring og Uro see Fremtiden imøde. Men, ligesom det maa glæde Enhver, at den h. Fader stedse er ved godt Med, saaledes er der, naar man i Tanterne overskuer den indre Sammenhæng i de mærkværdige Begivenheder, der have forberedt de her omtalte Muligheder, ingen Grund til at tvivle om, at det guddommelige Forsyn i den nærmeste Fremtid vil gjøre det vitterligt for Verden, at Kirkens og Pavedømmets Tilværelse og Belfærd hverken beroe paa Frankrigs eller nogen anden Stormagts Beskyttelse!

— Forskjællige katholske Blade (preussiske) have med stort Velbehag ledsaget deres haanlige Ytringer om Frankrig og Napoleon med heel eventyrlige Fortællinger om Forhandlinger mellem den preussiske Minister i Rom, Hr. v. Arnim, og Cardinal Antonelli. Den Førstnævnte skulde have havt time-lange Audientser hos den h. Fader, medens Paven i Modsætning hertil knap havde talt en fuld Minut med den bortdragende franske General; ja, Gesandten skulde endvidere have tilbudt preussisk Beskyttelse, og denne skulde være modtagen med stor Taknemmelighed. I Anledning af, at alt dette Skryderi atter har fremkaldt den for den h. Stol fornærmelige Ytring i andre (franske og italienske) Blade, at „Vaticanet nu ganske har kastet sig i Armene paa Preussen“, bemærker den officielle Giornale di Roma: „Vi kunne forsikre, at Vaticanet ikke kaster sig i andres end Kirkens guddommelige Stifters Arme.“

— Ifølge d. h. Faders Anordning er der fra den 22—24. August i otte af Roms Kirker afholdt en tre Dages Andagt for at paakalde Guds Forbarmelse og nedbede en snarlig Ende paa den nærværende blodige Krig. Han deeltog selv i tre af disse Kirker i denne Gudstjeneste.

Wien. Grev Beust og Rom. Bladet „Waterland“ indeholdt nylig følgende Skrivelse fra Rom: „Det mægtige Revolutionsparti fornyer nu atter med stor Voldsomhed sin Færding paa Rom som Italiens Hovedstad. „Risorma“ (et radikalt Blad) skriver: „Derjom Kong Victor Emmanuel ikke nu benytter Veiligheden til at bemægtige sig Rom, da er det ude med ham!“ „Univers“ forsikrer tillige, at det med Bestemthed veed, at det var Beust, som ved de meest indtrængende Forestillinger strøg efter Krigserklæringen formaaede den daværende franske Udenrigsminister, Grammont, til at overbevise Napoleon om Nødvendigheden af, for at vinde Italiens Venkab, at kalde det franske Corps tilbage fra Rom, hvortil Kaiseren dengang yttrede sig meget uvillig. „Unita catt.“ gjentager dette Samme. — Dette skal altsaa være Grev Beusts Havn, fordi han i Forening med Olivier (den daværende franske Forsteminister) blamerede sig for hele den katolske Verden ved deres Depescher i Anledning af Infalibilitetserklæringen*). Derjom Hr. v. Beust var en sand Statsmand, da vilde han, ligesom de engelske Statsmænd — der dog ingenlunde kunne beskyldes for katolske eller pavelige Sympathier — i det mindste respectere den katolske Kirke som en stor, betydningsfuld og paa en anseelig Deel af Verden indflydelsesrig Anstalt; han vilde, som Minister for et jaagodtsom ganske katolsk Land, agte den katolske Befolknings Følelser; han vilde, saafremt han var en god Ditterriger, skaane sin Herres og Kaisers Vre, og ikke blamere ham i al Verdens Dine som Kirkens og Pavenes Tjende. Men den protestantisk-sachsiske Rigskantsler har, trods al sin Snubed og Behændighed, alligevel meget lidt statsmandsmæssigt ved sig; han har hverken østerrigskt Blod i sine Aarer, eller østerrigsk Følelse i sit Hjerte, han mangler dertil al Kundskab om den katolske Kirke, og er fremmed for enhver katolsk Følelse

---

*) Hr. v. Beust har desuden samtidig hermed sanket sig andre ligesaa uvisnelige Laurbær (s. Nr. 19). Man seer heraf, at det er ikke blot i Samfundets lavere Regioner, at der gives Menneſter, der hævne deres egne Daarstaber paa dem, som de have fornærmet og forurettet!

og al katholsk Tankegang. Han lader sig udelukkende lede, og sine Handlinger bestemme af sine protestantiske Fordomme imod Kirken, og de øvrige Ministres Liberalisme følger trolig hans Fodspor. Men ogsaa dette vil have sit Gode: Østerrig vil engang faae Dinene op, og indsee, at hverken Protestantismen eller Liberalismen gavne Riget, men at begge nødvendig maae hidføre dets firkte Undergang!"

Frankrig. Den katholske Kirke i Frankrig. Det østerrigske Blad „Volksfreund“ skriver: „De frygtelige Ulykker, som have ramt Frankrig, blive af den antikatholske Presse benyttede til at bagvaske Kirken og Geistligheden, i det man giver dem Skyld for at have bidraget til at hidføre den nærværende fortvilede Tilstand. Sandheden er imidlertid, at den franske Geistlighed netop i denne sorgelige Tid har indtaget en virkelig beundringsværdig Holdning, der ikke staaer tilbage for Armeens og dens helttemodige Førers Hengivenhed og Selvfornagtelse. De franske Blade offentliggjøre hver Dag utallige Tilbud saavel fra Verdens- som fra Ordensgeistligheden, der stille saavel deres Personer, som deres Boliger til Ministeriets Tjeneste. De erklære sig villige til, paa dets Ordre enten at begive sig til Balpladsene, eller gjøre Tjeneste i Ambulancer, Lazarether og Hospitaller. Selv den lovgivende Forsamlings meest antikirkelige Medlemmer have ydet denne Præstefabets patriotiske Holdning den meest levende Aerkjendelse. Bagvaskelsen er derfor dennegang magtesløs; thi ligesom i det forrige Aarhundredes sidste Aar utallige Geistlige foretrak Skafottet for en pligtstridig Eed, saaledes seer man den nuværende Geistlighed ile til Balpladsene og Ambulancerne for at samle og pleie de Saarede baade i deres Husse og i Lazaretherne. Paa disse Steder, som overalt, hvor der er Veilighed til at yde Ulykkelige Hjælp og lindre Lidendes Smerter, har den katholske Geistlighed sin Væksplads. Siden vor hellige Religions guddommelige Stifter udtalte de Ord: „Ingen har større Kjærlighed end den, som hengiver Livet for sine Fjender,“ har den katholske Clerus anseet det for sin Pligt at stræbe efter bogstavelig at gjennemføre dette ophøiede Program. Ligefra den h. Apostel Paulus, der beredvillig offerede sig selv og Alt for sine Brødres Frelse, og indtil Erkebiskop d'Affre af Paris, der i Aaret 1848 offerede sit Liv paa Barrikaderne, for at gjøre Ende paa en brodermorderisk Kamp, have katholske Præster udmærket sig ved den Ergjerrighed — i Gjerningen at bevise, at de elske deres Medmennesker.

Tydskland. Biskopsforsamling i Fulda. D. 31. August fandt, ifølge en Opfordring af den høierw. Erkebiskop af Cöln, en Forsamling af tydske Biskopper Sted i Fulda. Ligefom de tydske Biskopper fra dette Sted (den h. Bonifacius' Grav) før Conciliet i Forening udstedte et Hyrdebrev til alle Tydslands Katholiker, for at oplyse dem om Betydningen af denne overordenlige Foranstaltning*), saaledes er Diemedet med denne Sammenkomst en Fælledsudtalelse om den Deel af Conciliets ophoiede Hverv, som nu er tilendebragt. Det her vedtagne Hyrdebrev, hvis Offenliggjorelse med det Første kan imødesees, er sandsynligviis foranlediget ved den Opposition mod Infallibilitetsdogmet, som forskjellige tydske Professore og Theologer efter Dogmets Vedtagelse have fortsat, og som paa de flere Steder i Rhinlandene og især i Baiern, navnlig i Nyrnberg, afholdte Forsamlinger har antaget en agiterende Character, i hvilken atter den bairerske Regering har fundet et Baastud til at forbyde Promulgationen af Conciliets Beslutninger. Ved Siden af en Forklaring, der gaaer ud paa at fjerne de Misforstaaelser, der have fremkaldt hele denne Bevægelse, venter man i dette Actstykke en energisk Protest mod den bairerske og østerrigske Regerings Overgreb.

China. Beretningen om den i vort Nr. 18 omtalte opværende Forgribelse paa franske Ordensgeistlige og Præster m. m. har desværre stadfæstet sig. „Times“ meddeler herom følgende detaillerede Omstændigheder fra Shanghai:

Den 21. Juni bleve det franske Consulat, den katolske Missionsbygning, Jesuiternes, Lazaristernes og de barmhjertige Søstres Klosters i Tientsin angrebne af en chinevisk Folkelob, deres Beboere paa den brutaleste Maade mishandlede og myrdede, og alle Bygningerne tilligemed den katolske Kirke nedbrændte. Den franske Consul, Hr. Fontanier, gjorde Alt for at afværge denne Ulykke, idet han først gjentagne Gange ved et Bud paakaldte Gouverneurens Bistand, og, da den lovede Beskyttelsesvagt bestandig udeblev begav, sig i Uniform, og ledsaget af sin Secretair til hiin Embedsmand; men de vare aldrig saasnart komne udenfor Huset, før de begge bleve myrdede. Samtidig hermed blev der stukket Ild paa de omtalte Bygninger, efterat Consulens Gjæster, Hr. Thomassin, Secretair ved den franske Legation i Peking,

*) S. d. Bl. Nr. 25 j. A.

saavel som hans Hustru, der nylig vare komne fra Shanghai, tilligemed tre katholske Præster ligeledes vare myrdede. Consulens Bolig blev inden dens Antændelse fuldkommen udplyndret, og en fransk Kjøbmand, der havde sin Boutik i Nærheden af de barmhertige Søstres Kloster, tilligemed hans Kone bleve ligesom de andre fornævnte Franskmænd paa den grusomste Maade ombragte. Tre Ruskere, to Herrer og en Dame, bleve antagne for Franskmænd, og derfor dræbte.

De mod de barmhertige Søstre forøvede Grusomheder overgaae al Beskrivelse. Pøbelen slæbte dem ud paa Gaden, afflødte dem, udstak deres Zinc, og sønderflængede paa den afskyeligste og grusomste Maade deres Legemer, inden den aflivede dem, huggede deres Legemer i Stykker og kastede dem i Jlden. Ligesom disse Ordenssøstre ved deres opoffrende Velgjørenhed have erhvervet sig alle Udlandinges Høiagtelse og Kjærlighed, saaledes ere Alle enige i, at Franskmændene, hverken Missionærerne eller Noget af de øvrige Offere for dette vederstyggelige Blodbad, ikke have givet mindste Anledning til denne Forfølgelse. Det Skammeligste er, at den chinesiske Gouverneurs Udsædelse tydelig har robet, at han var vidende om Alt, og har begunstiget denne skjændige Udaad; og det Sørgeligste ved det Hele er, at Frankrig for Diebliffet ikke er istand til at tage saadanne Forholdsregler, som ene ville være istand til for Fremtiden at værne om dets Missionærers og dets Embedsmænds og Kjøbmænds Sikkerhed i China. Disses saavel som andre Fremmedes Bælfærd vil herefter berøe paa hvad England vil gjøre!

Kjøbenhavn. „Nordd. allg. Ztg.“ erklærer ifølge høiere Bemyndigelse „det ved katholske Blade efter Privatbreve fra Stalien udbredte Rygte for aldeles ugrundet, at den preussiske Regering skulde have tilbudt Paven at sende et Besætningscorps til Rom“, med Tilføiende, at Paven ligesaa lidt har begjæret dette. — Vi bemærke, at det Samme gjælder om den taabelige Historie, at Paven skulde have sendt Kongen af Preussen en Lykønskingskrivelse i Anledning af hans Seirvindinger. Slikt befatter Paven sig ikke med!

Til Fordeel for de franske Saarede.

De barmhertige Søstre af St. Josefs Orden henvende sig ydmygt til de beredvillige ædle danske Hjerters Medfølelse for deres saarede Landsmænd i deres beklagelsesværdige, sørgelige Tilstand, om at staae dem bi med en Tombola, som de ere bestæftigede med at orbne, og

hvortil Hotel Phoenix's store Sal velvilligt er dem overladt. Vi ere fast overbeviste om, at det godgjørende danske Folk, som stadig bevidner en saa oprigtig Sympathi for vore saarede Landsmænd i denne saa haarde Prøveffens Tid, vil skjænke dette vort Hovehavende sin velvillige Deeltagelse. Tiden, naar Tombolaen skal afholdes, vil nærmere blive bekendtgjort.

Gaver modtages paa følgende Steder:

F. C. Wilsoët, Drognist, Vimmelstafet 59; F. P. Beauvais, Østergade 40; C. Lohrer, Grosjerer, Gottersgade 5; Th. Gian. og Car. Capozzi, Fredericiagade Nr. 8, 3die Sal, F. Eriksen, Manufacturhandler, Østergade 36, samt Tolddobveien 14.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 25de September. 16de Sondag efter Piusfe. Kirkeindvielsesfest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 7 høitidelig Messe, under hvilken det Allerbelligste udstilles, og derpaa forbliver udstillet hele Dagen; Kirken staaer aaben indtil Kl. 9 Aften. — Kl. 10 Levimesse med Prædiken. Kl. 12 stille Messe. (Kl. 5 og Kl. 5 Efterm. recitere de Geistlige Breviarbønnerne i Kirken). Kl. 8 Aften Festsandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. — 26. M. Joseph af Cupertino, Betsj. 27. Ct. Cosmas og Damianus, Martyrer. 28. D. Veneslaus, Martyr. 15. Co. Michael, Ørteengel. 50. F. Hieronimus, Kirkefæder. 1. October L. Remigius, Biskop.

Søndagen den 2den October. 17de Sondag efter Piusfe. Rosenkrandsfest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken — 3. M. Georg, Martyr. 4. Ct. Frants af Assisi, Betsj. og Ordensst. 5. D. Galla, Enke; 8½ Messe for Ansgariusforeningens Medlemmer. 6. Co. Bruno, Betsj. og Ordensst. 7. F. Ubalb, Biskop.

Fredagen den 7. October. Broderskab til Jesu gubd. Hjerte. Kl. 8½ Messe; Kl. 7½ Aften Broderskabsandagt. Paa samme Dag holde Medlemmerne af „Foreningen for den evige Tilbedelse“ deres sædvanlige Bedetimer. — 8. L. Birgitta, Ordensst., Enke.

Søgnedags søndagsjænte: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsten Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 5—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Tolddobveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholisk Kirkeidende“, udgaar hver anden Sondag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedkommissionær, Fr. Grosjerer C. B. Lohrer, Gottersgade Nr. 5, og i alle Boglader; i de danske Stater: paa de kgl. Postkontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 21.

Søndagen den 9de October.

1870.

Indhold: Forreformationen og Efterreformationen. — Schismaet i den armeniske Kirke. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Italien, Tydskland, Østerrig, Nordamerica.

Forreformatorer og Efterreformatorer*).

Paa de fire Hjørner af Fodstykket til det colossale Monument, som for et Par Aar siden afløredes i Worms, seer man i siddende Stilling Figurene af fire saakaldte Forreformatorer d. e. Forløbere for, eller Forberedere af den ved Luther og hans theologiske og fyrstelige Medhjælpere formentlig fuldbyrdede Kirkeformation. Alle protestantiske Kirkehistorikere ere nemlig enige om, idet de henvise til Reformationens Slægtskab med de i tidligere Aarhundreder fremdukkede Angreb paa Kirkelæren, Kirkeforfatningen og Gudsdyrkelsen, i denne Overensstemmelse at see et historisk Beviis for den indre Nødvendighed af den kirkelige Spaltning, der attsaa i Henhold til

---

*) I det vi henvise til d. Bl.' Nr. 11 S. 161 Anm. bemærke vi her, at de biografiske Skitser, som i de nærmest følgende Nr. ville blive meddeelte, saavelsom de samme ledsagende og senere paafølgende Skitser fra Reformationstiden ere tagne af det i det ovenanførte Nr. citerede Skrivt: „Das Luthermonument etc.“, medens Størstedelen af de i Artiklen: „De religiøse=jædelige Tilstande etc.“ iudeholdte Betragtninger over det historiske Stof hidrørte fra os.

denne Betragtning fremtræder som et af det guddommelige Forsyn hidført og tilfjgtet Resultat af hele Fortidens religiøse Udvikling. De nævnte Forløbere ere: Petrus Waldus (død 1197), Johan Wiliffe (d. 1384), Johann Hus (d. 1415), og Hieronymus Savonarola (d. 1492). Vi skulle i det Følgende ophvse en svær Feiltagelse med Hensyn til den Sidstnævnte af disse Mand, der i Forbigaaende sagt er aldeles fremmed for dette Selskab og den ophviede Værdighed man har tillagt ham, medens vi her, førend vi omtale selve Figurerne, blot for nogle Dieblkke skulle beskæftige os med en nviere Betragtning af Begrebet Forreformatorer og Forreformation, og hertil knytte nogle tidsmæssige Bemærkninger over det ikke mindre vigtige Begreb Efterreformatorer og Efterreformation.

Vi kunne fremfor alt paa ingen Maade billige, at man begynder Forreformatorenes Række først med Petrus Waldus i det tolvte Aarhundrede, og ikke gaaer langt længere tilbage i Historien. Har jo dog den berømte protestantiske Kirkehistoriker Neander kaldt Marcion (en navnkundig Branglærer i det 2 Aarh.) for en „ægte Protestant,“ ligesom Tertullian kalder denne samme Marcion og hans Tilhængere — rigtignok i en heel anden Betydning — for ivrige Reformatorer, naar han siger, at de „hver Dag paa deres Viis reformere Evangeliet“*), og den lærde katholicke Theolog Møhler (Symbolik S. 243 flg.) videnskabelig godtgjort, at der ikke gives noget religiøst Phænomen, der har større Lighed med Reformationens Lære, end Gnosticismen**)! Men ved Siden af de aldeles unægtelige baade indre og ydre Berøringspunkter mellem de første Aarhundredes Branglærdomme og

*) Tert. adv. Marcion. IV, 5 . . . nam et quotidie reformant illud (i. e. evangelium). Apostelbiscipelen Polycarp kalder Marcion for „Satans Førstefødte“.

***) Med dette Ord betegner den kristelige Oldtid den falske Erkjendelse og i det Hele af falsk og forvansket Lære om Christendommen.

de sidste tre Aarhundreders Protestantisme, fortjener det særdeles Opmærksomhed, at alle orthodoxe eller symbolisk retroende Protestanter alligevel stedse have været enige med den katolske Kirke om Forkastelsen af den christelige Oldtids Branglærdomme. Denne mærkværdige Selvmodsigelse fuldstændiggjøres derhos ved den ikke mindre besynderlige Omstændighed, at man vel anerkjender og billigter de først: fire almindelige Kirkeforsamlingers Anathemer mod Gnosticismen, Arianismen, Nestorianismen, Pelagianismen og Monophysitismen, men forkaster det Princip (Traditionen), hvorpaa alle hine Anathemer ere byggede, og erklærer den paa Overleveringen eller den nedarvede katolske Fælledsopfattelse af de christelige Aabenbaringssandheder, der har sit Udtryk i Kirkefædrenes Vidnesbyrd, for at stride mod den h. Skrifts klare og bestemte Ord.

Gaae vi nu, med Hensyn til det her nærmest foreliggende Punkt — Protestantismens Slægtsskab med alle tidligere Tidens Opposition mod Kirkelæren og Afvigelser fra samme — tilbage til den ved alle Leiligheder paaberaabte h. Skrift, da komme vi til det Resultat, at de Branglærere i Oldtiden, som de h. Apostle Petrus, Paulus og Johannes i deres Breve bekæmpe, i ligesaa fuldt Maal fortjene Navn af Forreformatorer eller Reformationens Forløbere, som Valdus, Wickliffe og Hus, ligesom paa den anden Side Luther selv og alle hans samtidige Disciple, efter de h. Skrifters Vidnesbyrd og i Medfør af Aabenbaringsbegrebet eller Christendommens og Kirkens Grundprincip (Enhed og Enighed), ikke kan ansees for Andet, end En af dem, mod hvilke Apostlene Petrus og Paulus advare med de klareste Ord, naar den Første siger (2 Pet. 2, 1.): „Der skal ogsaa blandt eder komme falske Lærere, som skulle indføre fordærvelige Hæresier“*); og den Sidste (Rom. 16, 17): „Søg

---

*) Ordet Hæresie eller Kjættereri betyder egentlig Afsondring, Spaltning, Sectvæsen, og bruges som Betegnelse for al falsk Lære, fordi denne altid har sin Grund i Afald fra den kirkelige Enhed.

formaner eder Brødre, at I have Agt paa dem, som volde Splid og Forargelser mod den Værdom, som I have lært, og vogter eder for dem!" „Reformation" i protestantisk Betydning kan derfor fra et positivt kristeligt eller katolsk Standpunkt ikke gjælde for andet, end Hæresie, og „Reformator" i protestantisk Mening er da selvfølgelig eensbetydende med Hæretiker. Den historiske Fuldstændighed krævede derfor, at een eller flere af Oldtidens berømteste Opponentter mod den katolske Christendom burde været anbragte paa det storartede Luthermonument, som hiin Tids Forløbere for det sextende Aarhundredes Kirkeforbedring. Der er tillige, som vi siden skulle vise, aldeles ingen Tvivl om, at den katolske Dominicanermunk Savonarola, hvem man med urette har gjort til en Forløber for Luther og anbragt ved hans Fødder, hjertelig gjerne havde overladt den „ægte Protestant" Marcion eller en anden af hans Landsfrænder denne ufortjente og tvivlsomme Hæresplads!

Heller ikke kunne vi deri være enige med Ophavsmandene til den her omtalte Demonstration, at man ved samme udelukkende har tænkt paa Forreformatorer og Forreformation, og slet ikke har tænkt paa Efterreformatorer og Efterreformation. Naar man nemlig betragter hiint Monument med den colossale Luther i Midten, da kunde man let fristes til at mene, at Luthers Værk var noget i sig selv Færdigt og Fuldendt. Og dog vilde dette være den største Bildfarelse man kan tænke sig! Thi Luthers Reformation var saa langt fra at være noget Færdigt og Fuldendt, at hans Tilhængere allerede i hans Levetid, og endnu mere efter hans Dod, fandt sig foranledigede til Stykke for Stykke at omdanne hans Værk. Heri har det sin Grund, at der kun er blevet meget faa og kummerlige Bestanddele tilbage af den gamle lutherske Kirke med dens Dogmer, Ansættelser og Institutioner. Ja, man kan med Sandhed sige, at den store Fleerhed af Nutidens Protestanter vilde ræddes ved at see den gamle Lutherdom i dens sande og virkelige Skikkelse, og grue for Gjennemførelsen af dens Consequenter i disses concrete Former og praktiske Anvendelse. Thi

det kom endog for noget over en Menneſkealder ſiden ſaa vidt, at de proteſtantiſke Geiſtlige og Menighedſmedlemmer, ſom i al Ærlighed vilde holde faſt ved den lutherſke Bekjendelse, i det proteſtantiſke Land Preuſſen under Kong Frederik Wilhelm III. bleve behandlede ſom farlige Secterere, bleve piinte og plagede med det hele Apparat af bureaukratiſke Tvangsmidler, og og endog ſtraffedes med militæriſt Execution. Det fortjener derhos at bemærkes, at Alt dette ſete med den fuldkomneſte Billigeſe af de preuſſiſke Superintendenter Eylert, Meander og Hahn, hvilken ſidſte endog i Spidsen for en Militærcommando rykkede i Felten mod de Geiſtlige og Menigheder, ſom vilde holde faſt ved Luther og den ægte Lutherdom*)! Og er det ikke for nærværende Tid kommet ſaa vidt, at det forholdsviis lille Antal af proteſtantiſke Geiſtlige, ſom gjør den oprindelige lutherſke Lære til Norm for deres Bekjendelse og Prædiken, vedvarende blive forfulgte af deres geiſtlige Dyrigheder, ſaaavelſom af deres Embedsbrødre og deres egne Menigheder, og i de fleſte proteſtantiſke Tidſkrifter blive overdagede med de hadefuldeſte Anklager og Bagvæſtler? Sa, ſaa grundigt have Luthers aandelige Efterkommere „efterreformeret“ hans Reformationſværk, at der endnu kun ere meget ſaa Spor og Levninger blevene tilbage af den gamle eller oprindelige Lutheraniſme, og at nuomſtunder ingen Proteſtant længere tør bejende ſig til Luthers Lære, uden

---

*) Den ovennævnte preuſſiſke Konge feirede nemlig den lutherſke Reformationſ tredie Jubelfeſt i Maret 1817 med Indførelſen af en ny Kirkeagende, der tilſigtede en Union eller Sammenſmeltning af den lutherſke og reformerte Bekjendelse. Agenden fandt villig Indgang i alle reformerte Menigheder, hvis Lære dens liturgiſke Formularer begunſtigede, men vakte naturligviis af denne Grund ſtor Uilfredſhed og Miſtilid hos alle orthodoxe Lutheranere, der modſatte ſig Kongerens Forsøg paa med Magt at paatvinge dem denne forhadte Sammenblanding af begge Bekjendelser. Den langvarige Forfølgelse ſtrandede efterhaanden paa det gammel-lutherſke Partis Haardnakkehed, og tabte ſig tilſidſt i Tilſidesættelſer og Chicaner mod de vigtigſte ledende Perſoner.

strax at blive desavoueret og banlyst af saagodtsom hele den protestantiske Verden*)!

Da saaledes det sextende Aarhundredes Reformation alt for lang Tid siden er skrinlagt ved det attende og nittende Aarhundredes radicale Efterreformation, saa vilde det sikkert i historisk Henseende have været aldeles berettiget, om man ved Luthermonumentet ogsaa havde betænkt de Luthers Reformation grundigt omreformerende Efterreformatorer med en passende Plads. Vi kunne strax i det mindste navne fire, som forekomme os værdige til at indtage en saadan, nemlig: 1. Faustus Socinus, der nægtede Treenhedens ophøiede Hemmelighed, 2. den berømte pantheistiske Følelses- og Unions-theolog Schleiermacher, der blandede sin Samtid ved den geniale Waade, hvorpaa han vidste at skjule sin Fornægtelse af alt Overnaturligt, 3. den for al christelig Tro blottede Bekæmper af næsten alle de hellige Skrifters Gæthed, Professor Baur i Tübingen, og endelig 4. David Strauß, der under den mærkværdigste Begrebsforvirring har bestræbt sig for at opløse og forflygtige Christendommen ved at fremstille den som en stor og i sin Art ganske enesteaaende Mythe.

Disse fire efterreformatoriske Skikkelser vilde uden tvivl have været i høi Grad lærerige for alle virkelig troende Christne blandt Protestanterne, for alle dem, hvem det er magtpaaliggende at leve og døe i Troen paa Christus. Af saadanne tro-

*) Herom skrev Döllinger i Aaret 1861: „At gjenoplive den gammel-lutherske Lære viste sig snart at være en reen Umulighed for videnskabelig dannede Mænd. Man overlod derfor dette lidet lønnende Arbejde til nogle Pastorer med den sachske Superintendent Rudelbach i Spidsen. Og disse saa Mænd vare de Æneste, der for en Tid indlagde sig Værelse ved som „Gammel-lutheranere“ at dyrke den eneste ægte lutherske Theologie, saa at, dersom det kunde tænkes, at Luther igjen kom tilbage til denne Verden, vilde han ikke erkjende Andre for sine ægte Sønner og aandelige Arvinger, end Medarbejderne af det forlængst ophørte „Tidskrift for luthersk Theologie“. Döllinger: „Kirche und Kirchen“. S. 407.

faste Sjæle gives der nemlig, Gud være lovet, mange iblandt dem; og man kan med Sandhed sige, at de ere langt bedre, og staae paa et langt hoiere Trin end deres Religion, til hvilken de kun ere knyttede ved Fødselen og de herskende Fordommess Magt. Saadanne Sjæle vilde Betragtningen af hine efterreformatoriske Personligheder forkynde to store Sandheder, nemlig: For det Første, at de af Luther, Melancthon, Zwingli og Calvin opførte Kirkebygninger maae have været hoist mangelfulde og usolide. Thi en Bygning, som aldrig har kunnet blive færdig, en Bygning, paa hvilken Menneskehænder igjennem mere end tre Aarhundreder nafladelig have omdannet og repareret, og som efter alt dette har maattet finde sig i at blive nedrevet lige til dens Grundvolde, kan dog umulig være den virkelige christne Kirkes sande Guddomsbygning. For det Andet, at den moderne Protestantisme i alle sine ypperste Repræsentanter har tabt sig i en fuldkommen Nihilisme, i en fuldstændig Christusfor nægtelse, samt at de blandt protestantiske Geistlige og Lægsfolk endnu tilstedeværende bedre og christelige Elementer, paa Grund af det Princip, der leder og behersker den hele Udvikling, aldrig vilde være istand til at overvinde og udfondre de vantroe Elementer, hvormed de ere sammenblandede, og at det derfor vilde være paa den høie Tid at see sig om efter den gamle Kirke, som, efterat det sextende Aarhundredes Protestantisme alt forlængst er geraadet i en Tilstand af Opløsning og Forsald, endnu den Dag idag staaer uforandret i samme Kraft og Klarhed og i samme indre Skjønhed og Herlighed, som i alle tidligere christelige Aarhundreder, som, uforstyrret af alle Tidens uchristelige Retninger og antichristelige Strømninger, med uroffeligt Trostøb holder fast ved Christus og Christendommen, og i alle denne Tids afgjørende Kampe stedse har viist sig og fremdeles vil bevise sig at være „den levende Guds Kirke, Sandhedens Støtte og Grundvold“ (1 Tim. 3, 13).

Schismaet i den armeniske Kirke.

(Sluttet).

Saaledes stode Sagerne indtil Aaret 1866. Da dengang Patriarchen af Cilicien døde, valgte den ciliciske Biskopsynode med Acclamation den constantinopolitanste Primas Hassjuu til hans Efterfølger, og tilstillede den h. Stol et Andragende om en Forening af begge Bispesæder, forat den armeniske Kirke saaledes kunde bringes under eet Hoved. I Henhold hertil ophævede Pius IX. ved Bullen „Reversurus af 12. Juli 1867 Primatet i Constantinopel, som den senest etablerede Institution, sammensmeltede begge Jurisdictioner til een, og forlagde Patriarchens Residens til Constantinopel. Fra nu af havde altsaa hele den armeniske Kirke eet Overhoved, der var i Besiddelse af den fuldstændige Jurisdiction over samme, og tillige bleve Bestemmelserne i Pius VIII.' Constitution med Hensyn til Biskopsvalgene udvidede til hele denne Provinds af Kirken, og antagne af hele Nationen. Det varede imidlertid ikke mere end tre Maanedre, førend Bekjendtgjørelsen af det Firman, der i den verdslige Dyrigheds Navn bekræftede disse Bestemmelser, fremkaldte Reclamationer. Da nemlig Patriarchen, foruden sin Jurisdiction som Patriarch over hele den armeniske Kirke, tillige udøvede den sædvanlige biskoppelige Jurisdiction over Dioecset Constantinopel, saa meente Folket og Geistligheden sammesteds at have gjort den Opdagelse, at de ikke mere, saaledes som de andre Stifter, i egentlig eller særlig Forstand havde nogen Biskop, og at de dermed vare berøvede en Rettighed, som alle de andre vare i Besiddelse af, nemlig den, at udøve Indflydelse paa Bispesvalget, og derved indirecte paa Besættelsen af Patriarchværdigheden. For at bilægge denne Strid sendte Paven Patriarchen af Jerusalem, Misgr. Valerga, i en speciel Mission til Constantinopel. Han underhandlede med Storveziren Fuad Pascha, og foreslog, at der skulde tilforordnes Patriarchen to assisterende Biskopper, der skulde vælges overensstemmende med de i Bullen Reversurus givne Forftrivter. Dette Forslag blev til stor Glæde for det armeniske Folk og Geistlighed stadfæstet af den h. Stol; Borten gav sit Samtykke, og dermed syntes denne Strid at være fuldstændig bilagt.

Da imidlertid Antoniterne let kunde skjønne, at de paa Grund af deres vedvarende Insubordination mod det pavelige

Decret af 1853 for Eftertiden havde forbrudt al Udfigt til Bispæverdigbeden, begyndte de paa Kraft at agitere saavel mod Patriarchen, som mod Bullen Reversurus, og den hidtil i det skjulte ulmende Tvedragtsplod brød ud i lys Lue, umiddelbart efter at Hassun i November 1869 havde tiltraadt Reisen til Conciliet, medens Presfen gjorde sit Bedste for at forplante Varmen og ophidse Gemytterne. Den af Hassun udnævnte Vicar sluttede sig til de Misfornøiede, og drog flere af de andre Biskopper til sig, der, som hemmelige Modstandere af Primatet, nu stillede den Anklage i Spidsen for deres Betsværginger, at Hassun var Infallibilist (d. e. Forsagter af Paven's Ufeilbarhed). Biskoppen af Augora, som derefter sendtes til Constantinopel, før i Hassuns Navn at opfordre Dissidenterne til Underkastelse, udrettede Intet, da disse, istedetfor at adlyde, paakaldte Sultanens Beskyttelse. Uagtet han belagde dem med Interdict, vedbleve de alligevel at læse Mæsse og forvalte Sacramenterne, ja fordristede sig endog til at optage Excommunicerede i deres Kirkesamfund.

Det overdroges da endelig til Erkebiskoppen af Nicopolis, Mgr. Joseph Plunin at forsøge paa at ordne dette Anliggende. Dissidenterne gjorde nu det Tilbud at ville stille sig under den latinske Patriarchs Jurisdiction; men dette kunde den h. Stol af mange, og navnlig af politiske Grunde ikke tilstede. Dette indsaac ogsaa den tyrkiske Regering tilfulde, og nægtede derfor Dissidenterne al Understøttelse saavel som den ansøgte lovlige Anerkjendelse; thi Udbredelsen af dette Schisma aabnede et uoverskueligt Spillerum for russiske Intriguer. Derfor lod Storveziren den Kirke lukke, hvori de holdt Gudstjeneste, og fratog dem de Archiver, af hvilke de havde sat sig i Besiddelse. Den franske Gesandt, Bourée, antog sig derimod de Misfornøiedes Sag, indbød dem til sit Palais og tilfagde dem sin Bistand, som heller ikke udeblev. Da han saaledes maatte antages at støtte de Misfornøiedes Fordringer, blev Mgr. Plunins Stilling yderst vanskelig og krævede stor Forsigtighed. D. 15. Marts afläste han personlig i den h. Johannes Chrysostomus' indtil Trængsel fyldte Kirke det pavelige Breve, der kundgjorde hans Fuldmagter, og udtalte i en færegen Rundskrivelse det Haab, at Lederne af denne Agitation -- 35 Verdens og Erdensgeistlige -- vilde tage sig den h. Faders Formaning til Eftertanke, og inden en Frist af tre Dage skriftlig tilmelde ham deres Underkastelse. Men det var saa langt fra, at Er=

kebiskoppens forsonlige Ord fandt Gjenklang hos Urostifterne, at disse strax efter den afholdte Gudstjeneste foranledigede et Oplob, under hvilket den pavelige Bulle nedreves af Kirkeemurene. Vel understøttede Hassjuns Tilhængere efter bedste Evne Msgr. Plum's Bestræbelser, men Modstanderne have for Tiden endnu Magten og holde haardnakket fast ved deres Fordringer. Erkebispnen er saameget mindre i Stand til at kæmpe mod den mægtige Strom, der optaarner sig imod ham, som Storveziren har ladet sig omstemme af Diplomatiets, der har vibragt ham Angst for „romerske Overgreb (!). Thi ogsaa han har nu aabenbart taget Secterne i sin Beskyttelse, tilladt dem at lade sig repræsentere ved et Raad af 12 Medlemmer, og tilbagegivet dem to Kirker, som Hassjun havde tilbageforlangt. Det nu rimeligviis udeblivelige Schisma har vel med Hensyn til dets Omfang ikke nogen stor Betudning, da hele den uerede armeniske Kirke i det høieste tæller c. 7000 Sjæle. Men den Omstændighed, at Frankrig paa eengang synes at have brudt med sine tidligere politiske Traditioner og i det mindste indirecte har fremmet Ruslands Interesser og Bestræbelser i Orienten, giver dette Anliggende en særegen Vigtighed. Siden flygtede Antonitermunkene tilligemed deres Abbed og de to ved Conciliet nærværende armeniske Biskopper uden Urlow hemmeligt og pludseligt fra Rom og begave sig til Constantinopel.

Med Henviisning til disse Kjendsgjerninger, der ere fagte af en anthentisk Bekjendtgjørelse fra det romerske Udenrigsministerium i den officielle Giornale di Roma, tør man vel overlade det til ethvert tænksomt og sandhedskjærligt Menneske selv at bedømme, hvorvidt de: h. Stol ved uberettigede Overgreb, eller Conciliet's Majoritet ved dens Bestræbelser for at gennemføre Infalibilitetsdecretet bære Skyld for denne Forstyrrelse i den armeniske Kirke!

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Conciliet. Det officielle Blad Giornale di Roma indeholdt under 22. August følgende Meddelelse om Minoritetens samt de forinden det Vaticanske Conciliums

fjerde Session fra Rom borttreiste eller i alt Fald paa dette Møde ikke nærværende Biskoppers Forhold til den paa samme sanctionerede og promulgerede dogmatiske Constitution:

„Vi ansee det med Hensyn til disse Mænd for ikke mindre betimeligt end pligtmæssigt at bemærke, at Mange iblandt dem, deels i mundtlige Erklæringer, forsaavidt som de endnu opholde sig i Rom, deels i Adresser, som de efter deres Hjemkomst have tilsendt den h. Fader, have tilkjendegivet ham deres fuldstændige Underkastelse under Conciliets Definition. Det glæder os i denne Henseende udtrykkelig at kunne navngive følgende Medlemmer af Minoriteten: D.D. Eminencer Cardinalerne Mattei, Schwarzenberg, Matthieu, Rauscher, Hohenlohe, saavelsom den armeniske Erkebiskop af Sirace, samt Biskopperne af Valence, Cahors, Ruzou, Chalons og St. Augustin. Adresser af samme Indhold ere affendte af andre Biskopper, hvilke det af retmæssige Grunde har været umuligt at forlade deres Diocefer, eller som, skjøndt nærværende i Rom, have været forhindrede fra at tage Deel i Afstemningen. Iblandt disse kunne vi anføre Erkebiskopperne af Aix, Salerno, Algier, Erkebiskopperne i. p. af Ancyra og Cæsarea, samt Biskopperne af Verdun, Pamiers, St. Flour, Vincennes, Angola, Trapani, Catanzaro, Pozzuoli o. Fl. Flere Biskopper, hvoriblandt Erkebiskoppen af Köln og Biskopperne af Mainz og Linz, adskillige franske Biskopper o. A., have dernæst i Hørdebrev, Prædikener og andre offentlige Udtalelser udviklet Betydningen af denne Troesfandhed for deres Menigheder, og disse biskoppelige Ord have atter overalt fremkaldt talrige Adresser fra de katolske Befolkninger.

— Det romerske Blad L'Écho de Rome meddeelte for nogle Uger siden en kort Samtale mellem Pius IX. og Cardinal Schwarzenberg under den Sidstnævntes Afskedsaudients, der paa en for begge ærefuld Maade stiller Gjenstanden for denne Samtale i et Lys, som overalt, hvor man er villig til at aabne Diet for dets Virkninger, maatte have alle de formentlige Banffeligheder ved at forlige en selvstændig Overbeviisning med Troens Endighed (Rom. 1. 5. 2 Cor. 10, 5), som en stor Deel af vor Samtid finder uovervindelige. Cardinalen sagde, dybt bevæget: „Hellige Fader! jeg var nylig af en anden Mening. . .“ „Og nu,“ afbrød Pius IX ham med det ham eiendommelige Udtryk af inderlig Belvillie, „nu er De ikke af min Mening, men af min Tro.“ „Ja

tilvisse, hellige Fader," sagde Cardinalen, „af mit ganske Hjerte og fuldkomment. Tilgiv derfor, at . . ." Her standsede Pius IX. ham, idet han omfavnede ham, og sagde: „Her er Intet at tilgive!" Men Cardinalen gjentog: „At jeg har tvivlet og holdt mig tilbage, havde sin Grund i min Frygt for, at Definitionen skulde blive til Skade for mit kjære Böhmen, hvis Tilstand er Deres Hellighed bekendt. Men jeg overgiver Alt, min Person, som min Værdighed i Deres Helligheds Hænder!" „O nei," svarede Paven, „frygt Intet! De skal see, at Alt vil gaae vel. Vær blot ved godt Mod, og Gud vil hjælpe Dem og styrke Dem!"

Italien. Piemontesernes Indmarsch i Kirkestaten. D. 11. September meldte et Telegram fra Florenz: „Kongen har, paa Ministeriets Andragende desangaaende, besluttet, at de kongelige Tropper skulle rykke ind i de romerske Provindser." Grændserne vare allerede overfædne d. 6. Septb., men Fremrykningen beordredes igjen standset, indtil den efter d. 12. atter forfattes baade fra den nordlige og sydlige Side, og den italienske Hær under General Cadorna's Anførsel d. 20. Septb. befatte Rom. Den h. Fader har naturligtvis protesteret mod denne Voldsbehandling, som hans lille Hær ikke var istand til at tilbagevise. Men nagtet hans Uvillie mod al unyttig Blodsudgydelse fandt Overbefalingsmanden over hans Hærs det dog nundgaaeligt factisk at ledsage sin Souveræns Protest med andre Tegn paa, at man kun gav efter for Magten, og ikke paa nogen Maade anerkjendte Revolutionens Beføielse til at forgribe sig paa Kirkens og dens Overhoveds Rettigheder. Paven gav da efter en kort hårdelig Modstand sin Hærs Befaling til at vige for Overmagten, men han har afflaaet det ham gjorte Tilbud om, paa et engelsk Skib at begive sig til Malta, og besluttet at forblive i Vaticanet. — De sidste Ugers Begivenheder kaste et klart Lys paa den italienske Regerings skamløse Holdning i det romerske Spørgsmaal. Efterat nemlig Napoleon i Begyndelsen af August havde berøvet Kirkestaten sin Bestyttelse ved at tilbagekalde den franske Besætning, erklærede det florentinske Cabinet i en Depesche af 4. August, at ville holde fast ved Septemberconventionen af 1864, ved hvilken det havde forpligtet sig til at respectere det pavelige Gebet og afværge ethvert Angreb paa samme. Men aldrig saasnart var Napoleon styrket, og Republiken proklameret i Paris, førend man i et d. 5. Septbr. afholdt Ministerraad vedtog en Beslutning om Roms Besættelse, opsigde September-

conventionen, og underrettede den provisoriske Regering i Paris herom. Smidlertid havde Florentinercabinetets Agenter sørget for, at der fra de pavelige Provindser indtraf Deputationer og Adresser, der opfordrede til Indmarsch i Rom. Saaledes kunde Ministeriet støtte sin Beslutning med det diplomatiske Paaskud, at det ansaae sig forpligtet til at træffe Foranstaltninger til at opretholde Orden paa det pavelige Sebet, og handlede i denne Henseende blot i Overensstemmelse med den nationale Bevægelse i Rom. D. 9. Septbr. ankam Grev Ponza di San Martino i Rom for at overbringe Regeringens Forslag*). Men disse vare af den Bestaaffenhed, at Paven ikke kunde Andet end tilbagegive dem. Dette kirkerøveriske Angreb paa den ældste og ærværdigste Throne i Verden kan have uberegnelige Følger for alle andre verdslige Myndigheder og for hele den sociale og politiske Samfundstilstand i Europas forskjellige Lande. Men hvilke disse Følger nu end maatte blive for den øvrige Verden, kunne vi herolige os med den trøstefulde Forvisning, at Kirkens himmelske Herre ikke vil unddrage den sin almægtige Bestærmelse, og at de jordiske Herskere, som af feig Frygt for Revolutionens Anslag mod deres egne Throner, gjøre fælleds Sag med den mod den Magt, som har den Bestemmelse, i Aandens og den evige Sandheds og Retfærdigheds Navn at værne om al anden guddommeligt anordnet Autoritet paa Jorden — medens deres Forræderi mod Kirken, kun vil bringe Fordærvelse over dem selv — ville i Forsynets Haand blive Redskaber til Kirkens og den evige Retfærdigheds og Sandheds Forherligelse.

Tydskland. Trier. Bladet „Eucharis“ skriver under 27. August: Vor hoiærv. Biskop, Dr. M. Eberhard, har idag i Domkirken meddelt 25 Alummer af det geistlige Seminarium den h. Præstevieelse. I den faderlige Tiltale, som han Aftenen iforveien henvendte til Ordinanderne ved Slutningen af de geistlige Øvelser, tog han Anledning til udførlig at udtale sig om Ufeilbarhedsdogmet. Han udtrede blandt andet, at han med de

---

*) Da disse have været meddelte i saagodtsom alle politiske Blade, kunne vi her lade det beroe med kun at omtale det første og væsentligste, der tilstrækkelig karakteriserer denne politiske Volds handling. Man vil overlade Paven fuldkommen Souverænetet og Jurisdiction over det saakaldte Leoninske Kvarteer, d. v. s. den Deel af Rom, som ligger paa den venstre Bred af Tiberfloden, hvor Vaticanet og Peterskirken m. m. befinde sig!!

fleste nydste Biskopper havde været af den Mening, at det var tvivlsomt, hvorvidt det vilde være rigtigt at forelægge vor i Troen saa skrøbelige Tid en Lære som et Dogma, der — i hvorvel den stedse har udgjort en Deel af den kirkelige Overlevering — dog ikke i tidligere troestærkere Tider formelig har været anerkjendt som saadant. Dette var en menneskelig Mening, som han med Henblik paa de særegne Forhold i Tyskland hidtil havde næret og udtalt. Men, vedblev han, „de Dødeliges Tanker ere frugtsomme, og vort Fremsyn er usikkert, men Guds Forsyn styrer Alt (Viisd. 9, 14. 14, 3). Efterat det œkumeniske Concil har vedtaget en Beslutning om denne Gjenstand, og den h. Fader har stadfæstet og heitidelig forkyndt den, staaer denne Lære uomstødelig fast for Enhver i blandt os, hvorimod de, som ikke mene det vel med Kirken, heraf tage Anledning til baade blødt Geistligheden og det katholske Folk at løsne det Baaud, der knytter dem i inderlig Hengivenhed til Kirken, dette Trostabens Baaud, uden hvilket Intet Stort af Varighed kan virkes i den. Disse Menneskers Digten og Tragten gaaer blot ud paa at røkke og opløse Alt, ved at forvanske den sande Betydning af denne Lære. Her er nemlig ikke Tale om en mirakuløs Inspiration, der skulde bestemme Paven's Udtalelser, men om den Helligaands Bistand, der sikker Kirkens Overhoved mod enhver Vildfarelse i Henseende til Bevarelsen og Forkyndelsen af de apostoliske overleverede og forplantede Troessandheder. Ligesaalidt er her Tale om en Adskillelse af Kirkens høieste Overhyrdes ufeilbare Læreemбеde fra de øvrige Lærere af dette Læreemбеde. Decretet fremhæver nemlig udtrykkelig, at de romerske Biskopper, for med ufeilbar Sikkerhed at kunne afgjøre, hvad der er apostolisk Overlevering, efter Tidsomstændighedernes Beskaffenhed og de Sagers Vigtighed, hvorom der handles, stedse have betjent sig, snart af almindelige Concilier, snart af Raadførelser med den over hele Jordkredsen udsprede Kirke, snart af andre af det guddommelige Forsyn tilbudte Midler. Det hvorefter det gjælder, er altsaa: simpelthen at troe, at, i Kraft af vor guddommelig Frelser's Forjættelser til den h. Petrus, ere Paverne, som hans Efterfølgere og som Kirkens øverste Hyrder og Lærere, ved en guddommelig Forsynsstyrrelse sikrede mod nogensinde at forkynde Noget som guddommelig aabenbaret Lære, og forpligte hele Kirken til at antage det, med mindre sammes guddommelige Oprindelse er havet

over al Tvivl. Denne Ufeilbarhed er aldeles uadskillelig fra Kirkenes Væremyndigheds hele Charakter.“

Osterrig. Angaaende de mange i visse Blade omtalte Udtrædelse af den katholske Kirke, der skulde have fundet Sted i Graz (i Steiermark) meddeler „Tyr. Vbl.“ i en Correspondance fra Graz følgende Oplysning: „Bladene have nemlig berettet, at 930 Personer i og omkring Graz skulde i Anledning af Ufeilbarhedserklæringen være affaldne fra Kirken. Men jeg kan fra en aldeles sikker Kilde meddele, at der hidtil ikke har meldt sig mere end 27 saadanne Apostater, samt at flere af disse siden have taget deres Udtrædelseserklæring tilbage. Det maa tillige bemærkes, at, naar i et Bartschhus et Antal halvdrunkne Gæster tilbrøle en radical Tale deres Bifald, saa regnes de strax af de Confessionsløse for Frafaldne. Det foranførte store Tal tilveiebringes da rimeligvis paa den Maade, at de selv samme Personer, naar de indfinde sig i et eller andet Bartschhus, tælles som nye Frafaldne. Enhver seer let, hvor betydelig en Tilvæxt et saadant nobelt Selskab paa denne Maade kan faae.“

Nordamerika. En tydsk Missionær i Byandotte i Staten Kansas beretter i en Skrivelse til „Westf. Kbl.“ Følgende:

„De vilde forundre dem, dersom de kunde see, hvorledes vor lille Missionsstation, hvor der for to Aar siden ikke stod andet end nogle gamle og fattige Blokhus, siden har svinget sig op til en By paa c. 4000 Indvaanere. Her i Vesten gaaer Alt med Damp og som Damp, thi ogsaa Jesuiternes Station har i dette korte Tidsrum haft en Tilvæxt af omtrent 2000 Sjæle. Men det vil især interessere Dem at erfare Noget om en katholsk Kirke, bygget af en Protestant. Omtrent 200 engelske Miil (50 danske) vestlig for Missourifloden i Kansas ligger en lille By ved Navn Humbolt, som i de sidste Aar har taget et stort Opving paa Grund af to nye Jernbaner, som der møde hverandre. I denne By begyndte for fire Aar siden en liberalt tænkende Protestant, Capitain D. Thurston, der besidder en betydelig Grundeiendom, Opførelsen af en smuk Kirke, for at skaffe de derværende ukemlede Katholiker et værdigt Gudshus. Han bereiste flere Stater for at samle Bidrag hertil, og udfyldte af sine egne Midler hvad der fattedes. Kirken kostede henimod 7000 Dollars, som denne Mand ganske alene paa denne Maade tilveiebragte. Han købte tillige et Stykke Jord paa over 50 Tdr. Land for 700 Dollars. Denne Eiendom, hvis Værdi i de sidste Aar er steget til 7000 Dollars,

vil være tilstrækkelig til at grunde et Fond for Kirken. Dette Stykke Jord tilskødede Hr. Thurston i forrige Aar til vor høiarv. Biskop, og skjænkede mig samtidig en Rødehest til en Værdi af 150 Dollars, mod at jeg overtog Missionen, saafremt Biskoppen maatte være villig til at overdrage mig samme. For nærværende Tid er denne brave Mand beskæftiget med at opføre et Hus for Ordenssøstre til at lede Skoleunderviisningen. Sluttelig maa jeg endnu bemærke, at denne Belgjører mod vor Kirke har en eneste Søn, der er katolsk døbt, samt at han med Familie uden tvivl snart vil kunne tælles blandt vor Kirkes Medlemmer."

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 9de October. 18de Søndag efter Pintsfe. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messse. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Andagt til Opnaaelsen af en salig Død. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken.
- MB.** Paa Søndagen den 9de October afholdes i Sct. Ansgars Kirke den sidste Qvartalscollect af Peterspengen for dette Aar.
10. M. Grants af Borgias, Betsj. 11. Ei. Ludvig Bertrand, Betsj. 12. D. Margaretha, Dronning. 13. Co. Eduard, Konge. 15. F. Callistus, Pave og Mart. 15 L. Terefia, Jomfru og Erdensst.
- Søndagen** den 16de October. 19de Søndag efter Pintsfe. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messse. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Broderskabsandagt til Marias hl. og ubesmitte Hjerter til Syndernes Omvendelse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken — 15. M. Hebrig, Enke. 18. Ei. Lucas, Evangelist. 19. D. Petrus af Alfantara, Betsj. 20. Co. Johannes af Kenti, Betsj. 21. F. Ursula og Lidelsesfæller, Jomfruer. 22. L. Felicitas og hendes 7 Sønner, Martyrer.
- Søgnedagsgudslijeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messse Kl. 7 og 8½. Striktemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsten Kl. 5—8. — Korsvei: Fædbag Efterm. Kl. 7—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messse Kl. 8½. Striktemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messse Kl. 6.

„katolsk kirkeidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosserer G. B. Vohrer. Gøtthergade Nr. 5. og i alle Vogtsteder; i de danske Stater: paa de hgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Qvartalet, enkelte Numere 8 St.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 22.

Søndagen den 23de October.

1870.

Indhold: Petrus Valbus. — Kongeriget Italien og Rom. — Vincenzinsforeningen. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Ostinden, Nordamerika.

Petrus Valbus.

Den første eller ældste af de i vor foregaaende Artikel nævnte Forreformerer, Petrus Valbus, var en rig Højsmand i Lyon, som levede i Midten af det 12 Aarhundrede. En af hans nærmeste Slægtninges pludselige Dødsrystede ham saa stærkt, at han besluttede at stænke sin betydelige Formue til de Fattige, og herefter at leve af Almøse. Under hans flittige Bibellæsning havde nemlig Herrens Ord om de Bannfeligheder, der hindre de Rige i denne Verden i at eftertrægte og vinde Andeel i Himmerige (Matth. 19, 23, 24.) længe gjort et dybt Indtryk paa ham. Valbus var saaledes en oprigtig from Mand; men den Beundring, som hans frivillige Armod og Verdensforfagelse fandt hos den store Mængde, forledede ham i Medfør af hans indskrænkede Nænsøner til en forfængelig Overvurdering af sin Bestemmelse og sine Gaver, saa han lod sig hilde i den hovmodige Suddbildning, at han af Gud var kaldet til offentlig at prædike for Folket. Han foranstaltede flere af de hellige Skrifter saavel som en Samling af korte Sententser, der vare uddragne af Kirkefædrenes Skrifter, overfalte i det romanske Folkesprog; og, under

Henviisning til misforstaaede Bibelsteder, prædikede han, at Kirken nødvendig maatte vende tilbage til den apostoliske Armød og Simpelhed. Han vandt et ikke lidet Antal af Tilhængere, der, uden at stille sig udvortes fra Kirken, holdt religiøse Conventikler, og iblandt hvilke Flere ligesom han begyndte at prædike Nødvendigheden af den absolute Armød for alle Christne. De kaldtes ialmindelighed „de Fattige fra Lyon.“ Da Erkebiskoppen i denne By forbød dem at prædike, ansøgte de Pave Alexander III. om Tilladelse dertil. Han afflog deres Begjæring; men de vedbleve ifkedesmindre at prædike, og fandt takrige Tilhængere baade i Frankrig og Stalien. Følgen heraf blev, at Pave Lucius III., hvem de paa ny ansøgte om denne Tilladelse, paa Synoden i Verona i Mæret 1184 banlyste dem.

Naar Baldus og hans Tilhængere anpriste den frivillige Fattigdom for Christi Skyld, og betragtede den som et Middel til at opnaae en høiere aandelig Fuldkommenhed, saa var denne Betragtning aldeles berettiget og overensstemmende med Kirkens Aand og den daværende Tids Trang og Tilboieligheder. Men naar de meente, at hele Kirken og alle Christne skulde tage den apostoliske Menighed i Jerusalem til Forbillede, at de skulde forlade al jordisk Besiddelse og forpligte sig til den evangeliske Armød, saa var dette en forkert, sværmerisk og uudsærlig Tanke. Thi den apostoliske Fattigdom er ikke og kan ikke være et Bud for alle Christne; den er meget mere kun eet af de tre store evangeliske Raad, hvis Efterlevelse ingenlunde angaaer Alle, men kun dem, som føle et særegent Kald dertil. I denne Mening, som et evangeliskt Raad til Enkelte, ikke som et Bud, der forpligter Alle, opfattede omtrent samtidig med Baldus den h. Franciscus og den h. Dominicus denne ophøiede Tanke klart og reent i Evangeliets Aand, og friggjort fra al sygelig Genfidighed og excentrisk Sværmeri; og de to store af dem stiftede Ordener, der hurtigt udbredte sig over hele Kirken, virkeliggjorde deres Stifteres Ideal, ved at fremstille det høieste Trin af Hellighed i en vidunderlig Forening af Ydmyghed, aandelig

Dybd og en i Sandhed himmelsk Kjærlighed til Gud og Mennesker. Ligegyldig for dem staaer den aandelig indskrænkede og i aandeligt Hovmod tilbøiede Forreformerer Petrus Valdis som en høist middelmaadig og ubetydelig Personlighed.

En egenlig Hæretiker synes denne Mand iøvrigt ikke at have været. Det var først hans Tilhængere, som ifølge deres Opposition mod den kirkelige Autoritet, men især ved deres Forbindelse med de manichæiske Katharer*) og senere med de husfittige Secterere, samt de schweitzeriske og engelske Protestanter, geraadede i dogmatiske Bidsfarelser og førtes ind paa hæretiske Afveje. Ved denne Berøring med Reformationen have Badenferne imidlertid i religiøs Henseende Intet vundet. Det samlede Antal af denne Sects Medlemmer beløber sig nemlig for nærværende Tid i Alt kun til c. 20,000, der ere fordelt paa 15 Menigheder i 3 Dale i Dioecet Viguerol i Savoien; og efter den protestantiske Kirkehistoriker Guerikes Vidnesbyrd seer det meget kummerligt ud med disse Menigheders aandelige Tilstand. Det har som bekjendt i den nyere Tid alt længe været den engelske Regerings Politik magtpaaliggende at opmuntre og fremme alle revolutionære Bevægelser i Sydenropa, navnlig i Italien; og, hvor forskjellige de til enhver Tid herskende Statsmands og Partiærs Anskuelser end i andre Retninger have været, har man dog altid seet dem enige om at benytte de irreligiøse og antikatholske Elementer i

---

*) Det anmæssende Navn Katharer (d: de Hene) omfattede flere Secter, der hylkede gnostiske og manichæiske Bidsfarelser. De lærte, at ikke Gud, men Djævelen var Ophavsmand til den hele sydlige Slabning, forkastede Sacramenterne og den geistlige Stand etc. Denne Sect udbredte sig især i Overitalien og Sydfrankrig. En anden samtidig og beslægtet Sect, Albigenserne, udviklede denne Opposition mod den katholske Kirke og alle ydre kirkelige Former til den største Hæderlighed, og hylkede flere af det 16 Aarhundredes Reformations Hovedlærdomme, s. Ex. at alle Synder ere Dødsynder, Fornægtelsen af Friheden, Forvekslingen af Guds Forbudvidenhed med en absolut Nødvendighed af alle Begivenheder og Handlinger.

disse Lande som et hensigtsmæssigt Agitationsmiddel mod Katholicismen, hvis sociale Indflydelse England mener at have et særligt Kald til at modarbejde. Denne Politik støttes af forskellige private Foreninger, der aarlig anvende store Pengemidler paa at udbrede Protestantismen i Italien og Schweiz, og Bantro og Troende mødes i denne Bestræbelse til eendragtig Samvirken; thi det gjælder jo blot om at gøre Katholicismen Afbræk, og man styrer i denne Henseende intet selv nofsaa latterligt Effectmiddel. Englænderne have saaledes i Aarene 1848—1853 opført en prægtig Kirke for de 280 (!) Waldensere, som dengang opholdt sig i Turin, for ved denne Demonstration at gøre Opsigt, og for igjennem denne Menighed i den daværende Hovedstad at gøre Propaganda for Protestantismen i de andre Dele af Italien.

Disse engelsk-waldensiske Missionsbestræbelser synes imidlertid ikke at have haft stor Fremgang. Italienerens Tankegang er nemlig i religiøs Henseende altfor klar og consequent, til at han, naar han bliver ligegyldig for Kirken eller fjendtlig stemt imod den, skulde gøre sig den Uleilighed at blive Protestant. Enten forbliver han sin Kirke og dermed Christendommen tro, eller han stiller sig paa den consequente og fuldendte Bantroes og Antichristendoms Standpunkt. Han forstaaer slet ikke den Halvhed i Tænkningen, at den ene sande Gud og den ene sande Aabenbaring skulde kunne forkyndes af flere Kirker, hvis Lærdomme modstride og bekæmpe hverandre indbyrdes. Er den katolske Christendom ikke længere Sandhed for ham, da kommer han consequent til det Resultat, at det strider mod den sunde Fornuft at troe paa en guddommelig Aabenbaring*).

Svad iøvrigt det oprindelig Apostoliske og „Reformatoriske“ angaaer, som Waldenserne protestantiske Belydere

---

*) Dette er ogsaa ofte paa forskjellig Maade og i forskjellig Sammenhæng udtalt af franske Fritænkere.

i den nyere Tid ville have opdaget hos dem, da grunder denne Mening sig paa uhistoriske Fictioner og uredelige Forfalskninger. Engelske og valdensiske Skribenter have betjent sig af de taabeligste Midler for at bevise, at de valdensiske Eiendommeligheder naae tilbage til den apostoliske Tid, at de ere lige saa gamle som Christendommen, ja at Apostelen Paulus*) er de valdensiske Menigheders egenlige Stifter. Det er derfor heldigt og fortjener at fremhæves, at flere protestantiske Skribenter, og iblandt dem fornemmelig den lærde Theolog, Professor Herzog i Halle, efter et grundigt Kildestudium, i et særegent Værk**) har ført disse historiske Drømmerier tilbage til deres sande Værd og esterviist, at Waldenserne ikke ere ældre end Petrus Waldus, og aldeles Intet have at gjøre med de tidligere Aarhundreder, men først ere opstaaede i det tolvte og trettende Aarhundrede ved Adskillelse fra og Affald fra den katolske Kirke. Han paaviser tillige, at hine Middelalderens Waldensere — „saaledes som de virkelig ere, og ikke saaledes som en romanagtig Historiebeskrivelse oftere har skildret dem — endnu stikke temmelig dybt i Katholicismen, og i deres Skrifter endog hyppigt udtale sig mere katolsk, end man efter Fremstillinger af Middelalderens Skribenter skulde vente.“ Den her omtalte Lærde har derhos den store Fortjeneste, at han grundigt har draget alle de Forfalskninger for Lyset, som det sextende og syttende Aarhundreders protestantiske Polemikere have an-

---

*) Denne Jubelbæning har rimeligviis sit Udspring af den Lighed, som findes Sted mellem Waldensernes og Luthers Grundsaetninger og Hovedlaerdomme. Luther beraabte sig jo nemlig bestandig paa Apostelen Paulus (navnlige Brevene til Romerne og Galaterne) som Hjemmel for hans fra Kirkelæren afvigende Opfattelse af Christendommens Hovedlaerdomme. Man antog altsaa, at Waldenserne lærte væsenlig det Samme, og kom derved paa den Tanke at fremkænste historiske Beviser, der førte disse Laerdommes Uchristelighed tilbage til Apostlene.

**) „Die romanischen Waldenser“. Halle 1855.

bragt i valdensiske Manuscripter saavel som i deres Katechismer, Troesbekjendelser og Andagtsbøger, og af hvilke man har søgt at føre et Beviis for, at de gamle Valdensere have ført den samme Lære som det sextende Aarhundredes Reformatorer, for saaledes at have en høiere Alderdom for den protestantiske Lære, og vise, at Zwinglis, Calvins og Luthers Lære ingenkunde var noget Nyt, men meget mere den urgamle apostoliske Christendom. Ligesom derfor denne Paaastand, at Valdenserne stamme fra den apostoliske Tid, er aldeles falsk, saaledes er ogsaa den Mening, at Middelalderens Valdensere førte ganske den samme Lære som det sextende Aarhundredes Kirkeforbedrere, en mærkelig Feiltagelse, som støtter sig til intet falske Beviis-midler. Med Hensyn til disse Forsættninger siger Prof. Herzog i Fortalen til det foranførte Skrivt: „Det maa vistnok smerte mangen Ven af Valdenserne, at blive noiere bekjendt med denne Forvandlingsproces, hvorved siden Aaret 1532 de reformatoriske valdensiske Tilstande og Læresætninger ere omdannede og forvandlede i Overensstemmelse med Reformationens Grundfætninger, og det maa især gjøre et ubehageligt Indtryk paa disse Belyndere, at see de herhen hørende Actstykker fremlagte for det store Publicum. Det er nemlig høvet over al Tvivl, at her foreligger ikke blot en besynderlig Skuffelse, men et frømt Bedrag.“

Det forommeldte Skrivt indeholder en kritisk Drog-telse af ikke mindre end syv saadanne Actstykker, om hvilke det beviser, at det ældste („Valdensernes Troesbekjendelse“) er af husfittig Oprindelse, altsaa fra det femtende Aarhundrede, det næste en Beretning om en valdensisk Prædicants Forhandling med Decolampadius og Bucer, altsaa fra det sextende Aarhundrede, det tredie et Uddrag af dette, som man falskkelig har dateret tilbage til det tolvte Aarhundrede. Forfatteren beviser endelig, at det forholder sig ligesaa med de øvrige af disse Skrifter, samt at endog det vigtigste Kildeskrivt, nemlig de paa Valdensersynoden af Angrogne fattede Beslutninger af 1532 sidenest

ere blevene forfalskede. Hvad navnlig den fra Verøringen med Hus-
sitismen stammende Afhandling om Alterets Sacrament
og den fra protestantisk Side ofte fremførte Paastand angaaer, at
Valdenserne ligesaa deres tidligste Tid kun have havt to Sa-
cramenter, og derfor ere ældgamle Vidner for den prote-
stantiske Lære om to, og mod den katholske Lære om syv Sa-
cramenter, saa bar Forf. klart godtgjort, at denne Paastand,
hvormed man, som han siger, „Aarhundreder igjennem har my-
stificeret den protestantiske Verden,“ berøer paa en plump For-
falskning af Valdensernes nyssommeldte Troesbekjendelse. Saa-
meget fremgaaer altsaa af disse Undersøgelser, at den gamle
virkelige Petrus Valdus og de gamle Valdensere vare en heel
Deel ærligere og samvittighedsfuldere, end mange efterreforma-
toriske Valdensere saavel som deres protestantiske Venner og Bel-
yndere i Schweiz og i England i det sextende og nittende
Aarhundreder.

Rongeriget Italien og Rom*).

„Rom skal og maa falde!“ — Det har længe været det
Rosen, hvorom alle Fjender af den kirkelige og borgerlige Orden
trindt omkring i Europa samlede sig. Denne Fordring af Re-
volutionspartiet er nu gaaet i Opfyldelse. Forladt af de Mæg-
tige paa Jorden, forladt af Alle, ligesom fordom vor guddomme-
lige Herre og Frelser, staaer nu Christenhedens Fader og hele Kirkens
Overhoved, omringet af sine trødske og grusomme Fjender. Han
staaer der ligesom den første Pave, den h. Petrus, nedboiet af
et næsten femogtyveaarigt Overhyrdeembedes tallose Sorgers og
Gjenvordigheders tunge Vægt; han udbreder sine Hænder for

---

*) En Artikel i Mainzer Journal.

at velsigne, og maaskee for snart, ligesom hans Forbillede, at bringe Martyriets sidste Offer. Kirken tilhyller, ligesom for-
 dum Herrens Moder, sorgende sit Hoved, og den trofaste Deel
 af det katholske Folk deler Smerten med sin Moder og beder.
 Christi Sjender triumfere nu ligesom forhen omkring Korset;
 de mene, ligesom dengang, at have naaet Maalet for deres
 Tragten, fordi de ikke kjende den Korsets Hemmelighed,
 som har forlost Verden, og som først blev Jesu Disciple
 klar efter deres Herres og Mesters Forherligelse.

Men Guds Tanker ere uendelig ophoiede over Menneske-
 nes Tanker: Hans Veie ere ikke vore Veie. Hvor store For-
 haabninger knyttede sig ikke nylig til den almindelige Kirkefor-
 samling, til de Ahuelser, den vakte om den salige Tid, da der
 skal blive een Hyrde og een Hjord, om det aldrende af Splid
 og Forstyrrelse sonderrevne Europas Gjenfodelse! Vi glædede
 os til, at Forkyndelsen af Sandhedens og Retfærdighedens
 Grundsaetninger skulde bringe baade Tyrster og Folk de Vel-
 signelser, som de nu mere end i nogen tidligere Tid savne.
 Hvor heelt anderledes synes Alt nu at være kommet! Og dog
 — hvilken troende Christen kan forundre sig over, om Gud vil,
 at Korset ogsaa i det nittende Aarhundrede skal overvinde Ver-
 den, og om Han ved sin jordiske Stedfortraders Fornedrelse,
 Armod, Videlse og Forladthed vil berede Christendommen og
 Kirken en herlig Seir over Revolutionens og Gudsforagtelses
 fjendtlige Magter!

Vel triumferer Tjenden for Liebliffet; vel høres overalt
 Forhaanelsens og Bespottelsens Roster fra alle lave Sjæle, som
 ere blottede for al Evne til at fatte Smertens Majestat, til
 at forstaae det Ophoiede i ydmyg Taalmodighed og Fornedrelse.
 Dog — Menneskehedens store Yegeme vil engang komme til at
 at føle, at det er truffet i Hjertet. Denne Verdens Mægtige
 ville erfare, at ingen Throne længere staaer fast, ef-
 terat man har tilladt, at den ærverdige af dem alle er bleven
 omstyrtet, at ingen Appel til Ret og Retfærdighed mere bliver
 anerkjendt, efterat det retmæssigste Herredomme paa Jorden

er givet til Priis for den raa Magts Vilkaarlighed. Folkene ville ganske anderledes, end nogenfinde før, komme til at sande, at Gudsforglemmelsen kun har bragt dem Glendighed og Undertrykkelse, og at der ikke gives nogen sand Frihed og Lykke uden Gud og den Sandhed, som Hans Kirke forklynder for Verden. Men Kirken vil, forklaret og styrket ved Lidelser og Trængsler, fremdeles ihukomme sin Sendelse og virke blandt Manneskene; den vil maaskee hurtigere, end dens Fjender ahne, og fuldstændigere end nogenfinde før, gjenvinde sit Herredomme over Hjerterne, og opfylde sin guddommelige Sendelses store Op-gave — Verdens Gjensfødelse. Historien taler tydeligt nok herom, og Guds Søns Forjættelser kunne ikke blive tilfamme! Kirkens Fjender kunne kun antaste dens Ydre; Kirken selv staaer uforanderlig og voxer til Tidernes Ende. Det verdslige Herredomme kan man for en Tid berøve Paven, men ingen jordisk Magt kan røkke den Klippe, hvorpaa Kirken er grundfæstet. Man kan vel forbaane Christi Statholder med Pilatus' Purpurkaabe og Herodes' Spottedragt; man kan korsfæste og ihjelslaae ham. Men selv hans Død vil blive en Triumf, thi efter Sangfredag kommer Paaskestormen!

Vincentiusforeningen.

At denne over hele den katholske Verden udbredte Belgjorenhedsforening i en nu allerede lang Aarrække har havt en Filial eller særregen Conferents i vor Menighed, vil være dette Blads Læsere bekendt, ligesom Ingen af dem, der ere nærmere kjendte med dens Virksomhed, kan tvivle om, at den har udrettet meget Godt med de forholdsviis ringe Bidrag, der i de senere Aar have staaet til dens Naadighed. Det er imidlertid gaaet med denne Forening som med saa mange andre Foretagender, der forfølge praktiske Formaal, hvis Gjennemførelse er forbundet med Vanskeligheder. Deeltagelsen for den synes nemlig at være aftaget i samme Forhold, som de den tilfillede Aar-

ligheds-gaver paa Grund af uheldige Omstændigheder — navnlig flere Belgjoreres Bortreise — ere blevne formindskede. Da Vincentiusforeningen nu som bekjendt ikke udelukkende har det Siemed at yde de Trangende en materiel Understøttelse, men i Forbindelse dermed at udøve en i moralsk og religiøs Henseende vækkende og bærende Indflydelse paa de Personer, som den antager sig, finde vi det ganske forklarligt, at de virkende Medlemmers Iver og Interesse er bleven en Deel kjølnet eller trættet ved den forlegne Stilling, hvori man befinder sig ligeoverfor den, hvis Tilstand kræver Hjælp, maaſkee ofte en siebliftelig Hjælp, naar Foreningens Kasse Intet kan yde, og man heller ikke selv er istand til at afhjælpe den tilstedeværende Trang. Vi have derfor Intet at bebreide de ærede virkende Medlemmer, men benytte tværtimod denne Feilighed til at udtale vor taknemmeligste Paaskjønnelse af den Udholdenhed, hvormed Enhver af dem, der jevnligt deeltage i Foreningens ugentlige Møder, har, saavidt som Omstændighederne tillode det, stræbt at fremme sammes Siemed.

Hensigten med disse Linier er ene den at anmode alle de ærede Medlemmer af den herværende katholske Menighed, der befinde sig i den lykkelige Stilling, at kunne lindre fattige Medchristnes Trang, at understøtte den herværende Vincentiusforenings Virksomhed ved at tegne sig som contribuerende Medlemmer af samme, og, saa ofte som Evnen til at gjøre vel maatte bringe dem Foreningen og dens Formaal i Erindring, tilsende dens Formand eller en af D^r. Geistlige deres Bidrag.

Et Uddrag af Foreningens Statuter, der meddeler alle fornødne Oplysninger om dens Organisation og Virkemaade kan uden Betaling erholdes hver Søndag efter Hoimesfen i Forsamlingslocalet eller hos Undertegnede.

Paa Bestyrelsens Vegne
 S. L. W. Hansen,
 p. t. Formand.
 Fredericiagade 6—4.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. En Correspondent til „Hamb. kath. Abl.“ meddeler under 27. Septbr. Følgende: „Det er endnu ingenlunde sikkert,

at Paven forbliver i Rom. Pius IX.' Smerte over det uærdige Fangenskab, hvori han befunder sig, bliver med hver Dag kjendeligere, ihvorvel han ikke har talt med nogen af de Personer, som han i de sidste Dage har givet Audients, om hvad der tildrager sig i Rom. Dersom den Høieste ikke snart paa en eller Maade sender Hjælp, vil den h. Fader neppe opleve Foraaret og sit 25aarige Pavejubilæum. Men jeg vil her ikke tale om Vanstælgighederne ved et Pavevalg under italienske Bajejonetter, og ligesaa lidt udbrede mig om Følgerne af samme. Sgaarmorges, da Paven læste den h. Messje, følte han sig saa udmattet og angreben, at han kun med den yderste Anstrengelse kunde fuldende den. Han tilbringer Størstedelen af Dagen entent ganske alene, eller han lader sig forelæse. Hans Holdning er mere boiet end tidligere, men hans venlige Blik det samme som altid, kun noget mattere. Han havde aldrig ventet, at hans Hovedstad skulde blevet bombarderet og angrebet af hans Landsmænd Italienerne, hvis politiske Gjenfødsle i Aaret 1846 laae ham saa meget paa Hjerte, men som ene det revolutionære Partis hadefulde Kantspil hindrede ham i at fremme."

— Cardinal Antonelli har tilfjället alle ved den h. Stol accrediterede fremmede Gesandter en af 20. Septbr. dateret Protest mod Roms Besættelse af den italienske Armee. Vi indskrænke os til i en noget forkortet Skikkelse at meddele Hovedpunkterne af dette mærkelige Actstykke. Cardinalen gaaer tilbage til de noksom bekjendte Begivenheder fra Aarene 1859 og 1860, og erindrer om den h. Faders vedvarende Protester mod den da stedfundne Retskrænkelse, idet han tillige minder om de Kjendsgjerninger, der allerede dengang tydelig viste, at den italienske Regering Intet vilde have ladet ham beholde af hans retmæssige Eiendom, dersom ikke den franske Regering, der var vel underrettet om Turinercabinetets underfundige Planer, havde lagt sig imellem, og taget Rom og dets nu betydeligt indskrænkede Gebet under sin Beskuttelse, og i nogle Aar underholdt en Besætning i Rom. I September 1864 aflattede den franske og italienske Regering en Overenskomst, ifølge hvilken Frankrig skulde drage sit Troppecorps bort fra Rom, hvorimod Italien forpligtede sig til at beskytte Rom mod Revolutionspartiets Angreb. Hvorledes den italienske Regering overholdt denne Forpligtelse, blev al Verden bitterligt i November 1867, da Garibaldi's Bander i hemmelig Forstaaelse med den brøde iud paa det pavelige Gebet i den forbrøderiske Hensigt at bemægtige sig Rom.

Det var da atter Frankrigs stærke Haand, som i Forening med Paven's lille Armee tilbageviste denne Invasion, og gjorde dens trødsste Planer tilskamme.

Ved Udbrudet af Krigen med Preussien undlod den franske Regering ikke, da den trak sin Besatning bort fra Rom, at minde Regeringen i Florenz om dens Forpligtelser, og forsømte ikke at forlange de formeligste Forsikringer om deres Opfyldelse. Men, efterhaanden som Krigslykken tog en for Frankrig ugunstig Vending, benyttede Regeringen i Florenz sig, tiltrods for alle Overenskomster, sig af denne Omstændighed, og fattede den trolose Beslutning at sende en stærk Armee for at fuldstandiggjøre Høvet af den h. Petrus' Arvegods. Cardinalen viser dernæst, hvorledes der paa denne Tid, naaget de stærkeste Ophidselser fra Agitationspartiets Side, overalt herstede den største Urolighed, og Befolkningen fra alle Sider, og fornemmelig i selve Rom, stadig paa forskjællige Maader tilkjendegav sin trofaste Hengivelse for den h. Faders ophøiede Person. Under Henviisning til den skamløse Bekjendelse, som Grev San Martino (s. forr. Nr.) overbragte, at den florentiniske Regering saae sig ude af Stand til at faae Bugt med den nationale Bevægelse og Actionspartiets oprørste Planer, og derfor nødtes til at bemægtige sig Rom og Resten af det pavelige Territorium, betones paa det stærkeste baade den h. Faders Overraskelse og Smerte over denne skandaløse Erklæring, og den urokkelige Standhaftighed, hvormed han i Tillid til det guddommelide Forsyn har anseet det for sin helligste Pligt at tilbagevise ethvert Forslag til en Opgivelse af den souveræne Selvstændighed, som han har taget i Arv fra sine Forgængere.

Ligeoverfor denne Kjendsgjerning, som er fuldbåret i hele Europas Paasyn, og ved hvilken de helligste Grundsætninger for al Ret, og navnlig for al Folkeret, ere traadte under Fødder — heder det endvidere — har hans Hellighed befalet undertegnede Cardinal-Statssecretær at gjøre Indsigelse. Han re-clamerer og protesterer desaarjag i sin Souveræns ophøiede Navn mod det uverdige og sacrilegiste Angreb paa den h. Stols Besiddelser, som nylig har fundet Sted, idet han tillige gjør Kongen og hans Regering ansvarlig for al den Skade som denne voldsomme og forbrøderiske Anmasselse vil afstedkomme for den hellige Stol saavel som for Paven's Underaatter. Hans Hellighed har endvidere befalet at afgive den Erklæring, som Undertegnede herved i hans ophøiede Navn afgiver, at denne Ufur-

pation skal være uden alle Følger, at den skal være intetsigende og virkningsløs, saa at den ikke skal gjøre enten den h. Faders eller hans Efterfølgeres Herredømmes og Besiddelses Rettigheder i alle kommende Tider mindste Afbræk. Forhindres Hans Hellighed end ved ydre Magtmidler i Udøvelsen af disse Rettigheder, saa er det ikke desto mindre hans Hensigt og Willie at bevare dem ubeskaarne, for i sin Tid atter at tage dem i Besiddelse.“

Protesten slutter med en Opfordring til de vedkommende Gesandter om at lægge deres Regeringer det Skete paa Hjerte, efter som Kirkenes Overhoved under de nærværende Omstændigheder ikke for Gjertiden vil være istand til at udøve sin geistlige Autoritet med den fuldkomne Frihed og Selvstændighed, som dens Udøvelse nødvendig kræver.

— Piemontesernes Udfærd i Rom. Hvor megen Tillid den italienske Regerings Depescher og Beretninger have Krav paa, fremgaaer af efterfølgende Brev fra en pavelig Officer, Friherre Dipauli, som Wienerbladet „Waterland“ har offentliggjort:

„Florentinercabinetet lod sine Agenter strax lægge Beslag paa alle Telegrafstationer, for at forhindre enhver ubehagelig Beretning og Berigtigelse. Saameget mere føler jeg mig derfor forpligtet til som Dienvidne at give Dem en Skildring af den sidste Tids sorgelige Tildragelser.

Reppe var Morgenen d. 20. Septbr. frembrudt, forend den h. Stad, som med eet Slag, blev overøst med en sand Hagel af Bomber og Granater fra mere end 100 Ildsvælg. Under Beskyttelse af de nærmeste Haver og Parke havde det talrige fjendtlige Artilleri om Natten indtaget Stillinger i nogle faa hundrede Metres*) Afstand fra Rom's Mure. Den pavelige Armee capitulerede efter 5½ Times modig Kamp paa den h. Faders udtryffelige Befaling, og i et Dieblik, da den endnu paa alle Punkter var Herre over Positionen. Ved Porten Pia var der nemlig skudt en bred Bresche, hvis Forsvar vilde have medført stor Blodsudgyndelse, og Paven havde befalet sin General at opgive Forsvaret, saasnart der var skudt Bresche. Hvor alvorlig Kampen var, fremgaaer af den Omstændighed, at alene Pladsen mellem Porten San Giovanni og Lateranet blev overøst med henved 2000 Projectiler. Til Berigtigelse af de officielle

*) En Meter er 1½ Alen.

Florentinertelegrammer kan jeg meddele, at Italienernes Tab af Døde og Saarede, efter en af deres egne Stabsofficerers Udsagn, er langt større (nemlig ikke meget under 2000 Mand), end deres egne Blade have berettet. Denne Angivelse stadfæstes af den store Mængde Forbindingsrequisiter, som deres Parlamentair ved Capitulationens Afslutning betingede sig udleverede, saavel som af en pavelig Feltpapellans Udsagn, der strax efter Capitulationen begav sig til den fjendtlige Leir for at tilbyde de Saarede Religionens Trost.

Efterat vor Armeé havde capituleret, og Byen overgivet sig, lod General Cadorna Fjendlighederne fortsætte endnu en halv Time ikke blot mod de ved de forskjellige Porte opstillede Hærsafdelinger; men selv Vaticanet, hvor den h. Fader var samlet med det diplomatiske Corps, blev i dette Tidrum bestudt. Man kan efter denne Krænkelse af Folkeretten derfor ikke undre sig over den pavelige Armeés Behandling efter Capitulationen. Den blev nemlig slæbt igjennem Byen fra det ene Fængsel til det andet, og fra den ene Jernbanestation til den anden, og overrakt givet til Priis for Pobelens Mishandlinger. Angaaende denne Pobel maa det iøvrigt bemærkes, at den kun for en meget ringe Deel bestod af Udstuddet af den romerske Befolkning, idet jeg tillige tilføier, at det romerske Folk endog i de italienske Troppers Paasyn gav den h. Faders Forsvarere talrige Beviser paa den inderligste Deeltagelse. Den raa Pobel-sværm, der havde opstillet sig i de Gader, som de afsvæbnede pavelige Soldater passerede, slog dem i Ansigtet og spyttede paa dem, var en Bande af 4 til 5000 fremmede Vagabonder, som dannede Fortrævet og Hælen til den italienske Hær. Hvor den traf paa enkelte Soldater, bandt den dem til Heste og slæbte dem igjennem Gaderne, kastede dem under forbigjørende Bogne og udaf Vinduerne ned paa Gaden, hvor den traadte dem med Fodder etc. Jeg standser her med Beretningen om disse Afstykeligheder, for ved en anden Leilighed at omtale de lave Bagvasselfer, hvormed man har søgt at forkleine vor Armeés Hæ.

Ostindien. „Hamb. Kbl.“ beretter, at d. 9. August døde i Bandora ved Bombai, som en Folge af en Underlivsbetændelse P. Conrad Grüder, Sou af Fabrikant C. F. Grüder i Schwerin i Mecklenburg, og Broder til den apostoliske Præsæct i Kjøbenhavn, Hoiern. Hr. H. Grüder. Den Afdøde var født i Schwerin d. 21. Juni 1833, og bestemte sig oprindeligt efter en Kærpaarørendes Ønske for Handelsstanden. Men

Gud havde bestemt ham for et høiere Kald, og han fulgte den guddommelige Raades Vink, og fuldendte i den korte Tid af to Aar (1852—1854) sine Gymnasialstudier under den nuværende apostoliske Præsfect og Forstander for det geistlige Seminarium i Osnabrück, Høiarv. Hr. Cohues' private Veiledning. I Efteraaret 1854 indtraadte han i Jesuiterordenen, og tilbragte de følgende Aar indtil 1858 i Noviciat-huset ved Münster. Efter at have afsløvet sine filosofiske og theologiske Studier i Bonn og Paderborn, gik han i Aaret 1862 til Bombai i Ostindien. Her blev han kort efter sin Ankomst viet til Præst, og forestod derefter som Superior Vaisenhuset i Bandora, i hvilken Stilling han virkede med overordentlig Iver for Guds Ære og til Frelse for de ham anbettede Sjæle. Et Medlem af hans Orden ytrer sig paa følgende Maade om hans Virksomhed: „Der er intet Spørgsmaal om, at vor Indiske Mission har tabt en af sine dygtigste Arbeidere; to Fædre ville neppe være istand til at erstatte hans omfattende Virksomhed. Har han end ikke opnaaet det blodige Martyriums Krone, saa har han dog vundet det ublodiges Æreskrands, som vel er mindre afstrækkende, men desto langvarigere og mæjsommeligere.“ Hamb. Kbl. tilføier: Vi ville haabe, at Herren, som i sit h. Ord (Dan. 12, 3) siger: „De som undervise Mange i Retfærdighed skulle lyse som Stjerner i al Eviighed,“ vil lønne sin trofaste Tjener med Livets Krone.

Northamerica. „Baltimor. kath. Volkszt.“ indeholder følgende Notitser om den i Mai d. A. afdøde Erkebiskop Odin af New-Orleans. Denne almindelig agtede og fortjenstfulde Prælat havde, paa Grund af svækket Helbred, med den h. Faders Tilladelse begivet sig fra Rom, hvor han stadig havde deeltaget i Conciliets Forhandlinger, til sit Fædreland Frankrig, hvor han skulde fuldende sit jordiske Levnetsløb. Den hjemkaldte Overhyrde blev for noget over 28 Aar siden (1842) udnævnt til Apostolisk Vicar for Texas, og viet som Biskop in partibus. Fem Aar senere (1847) blev Galveston ophøiet til et Bispedømme, og Odin udnævnt til dets første Biskop. Det var et meget fattigt Dioces, og man fortalte, at, da den ny Biskop i Aaret 1849 kom til Baltimore, eiede han intet andet Vinned, end den Skjorte han for Diebliffet bar, da han inden sin Afreise havde deelt sin Garderobe med sine fattige Præster. I Aaret 1861 blev han Biskop i New-Orleans. Den Afdøde var Medlem af Lazaristernes Orden, og

havde for sin Ophoielse til den biskoppelige Vardighed virket i denne Ordens Missioner i den sydlige Deel af Staten Missouri, hvor han af Alle der kjendte ham var elsket og æret som en Helgen.

Marieforeningen,

Møde Søndag Eftermiddag Kl. 4.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 23de October. 20de Sondag efter Pinte. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 24. M. Raphael, Erkeengel. 25. Cl. Henrik, Kaiser, Vefj. 26. D. Dionysius og Troesfæller, Martyrer. 27. Co. Vigiliebag. 28. F. Simon og Judas Thaddæus, Ap. 29. L. Ithommesse af Marias ubesmittede Indfangelse.
- Søndagen** den 30de October. 1de Sondag efter Pinte. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 31. M. Welfgang, Vefj. Befalet Vigilie-fæstebag.
- Tirsdagen** den 1ste November. Alle Helgenes Fesl. Sct. Ansgars Kirke. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 5 festlig Vesperandagt, efter hvilken den fjerde Boddspsalme „Miserere“ aflynges. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken.
- Onsdagen** den 2den November. Alle Sjæles Dag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6 og 8 stille Messe. Kl. 10 høitidelig Sjælemesse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 høitidelig Sjælemesse. — 3. Co. Octavdag. 4. F. Carl Borromæus, Vefj. 5. L. Octavdag.
- Fre dagen** den 4de November. Broderskabsandagt til Jesu guddommelige Hjerte; Kl. 8½ Messe. Kl. 7½ Aften Broderskabsandagt. Paa samme Dag holde Medlemmerne af „Foreningen for den evige Tilbedelse“ deres sædvanlige Bedetimer.
- Sognedagsgudsstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-9; Lørdagasten Kl. 5-8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3-9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-9. Lørdagasten Kl. 5-8. — 3 Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholisk Kirketidende“, udgaar hver anden Sondag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosierer G. A. Vohrer, Berbersgade Nr. 5, og i alle Boglader; i de danske Stater: paa de kgl. Postkontoirer. Prisen er 3 Mk. Dvartaler, enkelte Numere 8 St.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 23. Søndagen den 6te November. 1870.

Indhold: John Wicliffe og Johan Hus. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Tydskland, Kjøbenhavn.

John Wicliffe og Johan Hus.

En mindre ufuldlig Skikkelse end Petrus Valduſ er den næſte ved Foden af det ſtore Luthermonument ſiddende Perſon, nemlig Engländeren John Wicliffe, Præſt i Lutterworth og theologift Profeſſor i Oxford (d. 1384). Saa ſkøn denne Figur er i Henſeende til dens kunſtneriſte Udførelſe, ſaa lidet ſkøn var Manden ſelv i ſit Liv og i ſin Lære. Hans Charakter var nemlig ikke mindre hæſlig, end de talrige Bildfarelſer, ſom han ſtræbte at udbrede. Han ſøgte overalt Anledning til Strid, og fandt i ſin Forføngelighed Behag i at forføgte ſpidsfindige og anſtodelige Meninger; og det uforſonlige Had, hvoraf han var opfyldt mod Paven og Cardinalerne, mod Biſkopper og Munke, drev ham i hans Forblindelſe fra den ene Bildfarelſe i den anden. Dette Træk i hans Charakter er ſaa meget hæſligere, ſom det havde ſit Udſpring af reent perſonlige Conſlicter med hans geiſtliche Forefatte, der i Medføer af deres Pligt havde tilbageviſt hans opblaſte Forføngeligheds og indbildte Værdoms utaaelige Anmaſſelſer. Han var nemlig, iſølge ſin Biſkops Kjendelſe og Pavens Stadfættelſe af ſamme, bleven affat fra en Læerpoſt, hvorfra han imod

Universitetsfundatsen egenmægtigt havde fortrængt en lærd Benedictiner. Derfra skrev sig det Had, hvormed han i sine Foredrag og sine Skrifter forfulgte Paven og alle Prælater, samtidig med at han smigrede Fyrster og verdslige Stormænd, og søgte at vinde dem for sin Sag ved at opstille den først noget over hundrede Aar senere af Luther saa grundig droftede Sætning — at Kirkens og Geistlighedens timelige Besiddelse strider mod den h. Skrift, og at Fyrsterne i deres Samvittighed ere forpligtede til at inddrage Kirkegodset til Bedste for Staten, til Lettelse i Folkets Afgifter, og til Guds Ære.

Vi skulle her ikke nærmere omtale denne Forreformators forvirrede pantheistiske Grundvildfarelser*), men til Karakteristik af den praktiske Side af hans Lære blot fremhæve nogle af de vigtigste Sætninger, som han havde tilfældes med det fjerntende Aarhundredes „Reformatorer“. Det lader sig nemlig ikke nægte, at Luthers Lære og Anskuelser tabe betydeligt i Originalitet, naar man har gjort Bekjendtskab med Wicliffes, hvorved dog maa bemærkes, at denne Sidstes Paaastande ingenlunde vare nye, men forlængst fremførte af tidligere Hæretikere. Som Exempler herpaa anføre vi den i det Foregaaende (S. 343 Anm.) omtalte Nødvendighedslære, Forkastelsen af Kirkelæren og Betragtningen af den h. Skrift som den eneste Kilde og Norm for den christelige Tro, samt dens Udlæggelse overensstemmende med det individuelle Skjøn. Paven var for Wicliffe, som for Luther, den incarnerede Antichrist, og den romerske Kirke Djævelens Kirke eller Satans Synagoge; Kristus var ikke virkelig

---

*) Pantheismen af Pan (alt) og Theos (Gud) ligger til Grund for alle det græske og romerske Hedenstabs Vildfarelser, der gaae igjen i alle Middelalderens hæretiske Afvigelser fra Kirkelæren og Angreb paa samme. Hovedmedsætningen til den strenge Skilsmisse, som Christendommen sætter imellem Gud og Skabningen, er nemlig den hedenske Sammenblanding af begge: „Fle Naturer er Gud, ethvert Væsen er Gud og er derfor overalt“ etc.

tilstede i Eucharistiens Sacrament, alle Uflad forkastelige, alle Munkeordener stiftede af Djævelen.

Denne Reformationens Forløber udmærkede sig ret paa-
faldende ved en ualmindelig Forening af indre og ydre Mod-
sigelser mellem sin Lære og sit Liv, og i begge Henseender ind-
byrdes. Han lærte med stor Ophavelse, at Geistlighedens ti-
melige Besiddelse stred mod den h. Skrift, men nød samtidig
med største Gemytsoro og i en Række af Aar Indkomsterne ikke
af een, men af to af de rigeste Præbender i den engelske Kirke.
Og medens han, ligesom senere Hus, lagde stor Vægt paa den
forrykte Sætning, at enhver Magthaver, ved at falde i en
Dødsynd, fortaber al Ret til sit Herredømme, smigrede han
ikke desto mindre hele sit Liv igjennem for alle verdslige Stor-
mænd, som ikke sjældent vare bebyrdede med mere end een
Dødsynd, ja hyppigt levede hen i de forargeligste Synder og
Laster. Han anerkjendte med største Beredvillighed deres Magt
og tilbød dem sin Tjeneste, saa ofte det gjaldt om Overtagelse
mod Kirken og dens Tjenere. Denne af den sygeligste For-
fængelighed betagne Mand, som i høi Grad manglede aandelig
Dybde og Klarhed, som aldrig naaede nogenlunde at komme
paa det Rene med sine egne forvirrede Tanker, og som har
overgivet disse til Efterverdenen i et Sprog og en Stil, som
alle competente Dommere have været enige om at kalde barba-
risk og uforstaaelig, gebardede sig ikke desto mindre, som om
han alene var i Besiddelse af Monopolet paa al Wiisdom i
Himlen og paa Jorden, som om han i egenligste Forstand var
Messiasen, og hele Kirken Disciplen, der skulde tage Plads ved
hans Fodder. Han troede ikke paa Eucharistiens og Messiens
guddommeelige Indstiftelse, men fejrede ikke desto mindre lige til
sin Død dette Sacraments Hemmeligheder, ligesom han i et
til de engelske Biskopper indgivet Forsvarsskrift for hele sin
pligtstridige og uredelige Adfærd har givet Efterverdenen et Be-
viis paa sin Ringevagt for Sandheden og sin Characters totale
Mangel paa Ærlighed og Oprigtighed. Det fortjener sluttelig
at bemærkes, at Wickliffe d. 28. December 1384 pludselig blev

ramt af et Slagtilfælde i sit Huscapel, medens han bivaandede den af hans Capellan feirede h. Messse, og, berøvet Mæle og Samling, døde to Dage derefter.

Til Wicliffe slutter sig som Lærling til Lærer den langt mere bekendte og begavede „Forreformator“, den bøhmiske Præst Johann Hus. Medens han som Professor holdt Forelæsninger ved Universitetet i Prag, blev han ved tilreisende Studerende fra England bekendt med Wicliffes separatistiske Retning, gav sig til at studere hans uklare og forvirrede Skrifter, og tilegnede sig efterhaanden hans Bildeforelser. Men Hus staaer, fra Charakterens og den indre og ydre Moralitets Standpunkt betragtet, ikke blot langt over Wicliffe, men ogsaa over Luther. Han har stor Eghed med denne sidste i Henseende til fanatisk Eidskabelighed, videnskabelig Uklarhed, Mangel paa filosofisk Talent og grundig theologisk Uddannelse, og staaer vel tilbage for ham i Henseende til Mand, Vid og Betsalighed, men udmærker sig fordeeltigt, i Sammenligning med denne luncfulde, foranderlige, og ligeoverfor denne Verdens Mægtige altid underdanige og søielige Tjener, ved det heroiske Mod, hvormed han, uden Hensyn til nogen som helst timelige Følger, forsøgte sine Grundsætninger. Han var en fyrig, energisk, lidenskabelig bellig, complet revolutionær Natur, en Mand, hvis Indre glødede af den harmfulde fanatiske Ridkærhed i Forsvaret for formentlige Rettigheder, som baade ældre og nyere Tider have viist at være en Eiendommelighed i den czechiske (bøhmiske) Nationalcharakter.

Denne mærkværdige Mand, der med saa mange gode ogsaa forenede saa mange slemme og for ham selv ildevarslende Egenskaber, blev født i Mæret 1369 i den bøhmiske Slækte Husfinec. Han studerede i Prag, blev 1396 Magister i de frie Videnskaber, 1398 Professor ved Universitetet, 1401 Decan ved det filosofiske Facultet, 1402 tillige Præst ved Bethlehems-

capellet i Prag og Skriftefader for Kong Wenzels anden Gemalinde Sophie. Allerede i Aaret 1403, da Universitetet i Prag censurerede (o: forkastede) 45 Sætninger af Wicliffes Skrifter, gjorde Hus med den ham eiendommelige Heflighed Indsigelse imod denne Censur, og optraadte i Forening med sin Ven Hieronymus og en anden böhmisk Adelsmand fra nu af som en ivrig Forsvarer af Wicliffes Wildfarelser, hvilke han søgte at udbrede baade i sine Forelæsninger og Prædikener. Disse sidste benyttede han især til at ophidsse Folket mod Geistligheden, idet han tillige efter sit Forbilledes Exempel Aar ud og Aar ind paa en saa ufømmelig og overdreven Maade lærmede og skjældte mod Rom og Paven, at hans Tilhørere forargedes derover, og foreholdt ham det Ufandsfærdige i hans Beskyldninger.

Den ovennævnte, i Aaret 1408 fornyede, Censur benyttede Hus og hans adelige Venner til ved forskjellige Intriguer at formaae Kong Wenzel, der paa Grund af sit politiske Forhold til det tydske Keiserrige var bleven oplydt af Uvillie mod sine tydske Underfaatter, til ved et Decret af 18. Januar 1409 at kuldaste Prageruniversitetets hidtidige Organisation, til at fratage Tydsterne deres tidligere Overvægt og give den til Bøhmerne. Tydsterne havde nemlig, som den talrigste Deel af de Studerende, for høit tre Stemmer i alle Universitetets Anliggender; nu fik de kun een, medens Bøhmerne fik tre. Dette foranledigede saagodtsom alle tydske Professore og Studenter, i det mindste 5000 i Tallet, til at forlade Prag og grunde et nyt Universitet i Leipzic. Hermed faldt den Dæmning, som hidtil havde forhindret Udbredelsen af Wicliffes Wildfarelser, og disses Seir fik herved et stærkt markeret nationalt Præg som en af Gæcherne over Tydsterne vunden Seir*).

*) Det er alle Avislæsere noksom bekendt, hvorledes Agitationen mod den østerrigiske Regerings Bestræbelser for at samle Monarchiets forskjellige Dele til en politisk Eenhed i den nyeste Tid har fremmanet, og i Nationalhadets Interesser kunstig opelsket de gamle hussittiske Tendenter.

Partiet blev nu bestandig driftigere i sine Bestræbelser for at gjøre Propaganda for sin Sag, og henvendte sig endog til Pave Alexander V. for at opfinsde ham med Mistanke i Henseende til Erkebiskoppen af Prag's Kættroenhed. Dette havde dog kun tilfølge, at Paven paalagde Erkebiskoppen, i Henshold til hans herved foranledigede Indberetning, at foretage de fornødne Skridt mod Urostifterne. Det blev nu forbudt Hus at prædike, men han vedblev dermed paa samme Maade som før. Han blev da indstævnet til at forsvare sig i Rom; og da han under intetfigende Udflugter undlod at møde, blev han excommuniceret (1411). Hans Trods mod Kirkens Autoritet gif efterhaanden saa vidt, at næsten alle hans tidligere Kampfæller forlode ham. Dette forbittede ham end yderligere, og han blev enig med den fanatiste Hieronymus om herefter at sætte sig ud over alle Hensyn. Der tilbød sig nemlig netop nu en velkommen Anledning til at nedværdige og haane den pavelige Autoritet i det Afslad, der var knyttet til Deeltagelse i det af Pave Johannes XXIII. udfrevne Korstog mod Kong Ladislaus af Neapel. Efter i en offentlig Disputation at have drevet Spot med Afsladen, oprændte de den pavelige Bulle; og de hermed foranledigede Uroligheder antog en saa truende Skikkelse, at Kong Wenzel fandt det fornødent at forvise Hus fra Prag.

Under sit Ophold paa Landet forfattede Hus nu et Skrivt om Kirken, der tilligemed de Breve, han paa denne Tid skrev til sine Venner, viser, til hvilken Yderlighed hans Had til den bestaaende kirkelige Orden, samt til Paven og Præsteskabet havde udviklet sig. Han prædikede paa aaben Mark triindt omkring paa Landet sine al kirkelig og borgerlig Samfundsorden undergravende revolutionære Grundfætninger og Lærdomme, hvilke det fanatiserede Folk snart omsatte i og overførte paa de praktiske Livsforhold. Plyndring af Kirker og Klostre horte nu til Dagens Orden, det Hellige forhaanedes ved enhver Leilighed, og Fanatismen stræffedes ikke tilbage for nogenjomhelst Volds-

gjerning. Under alt dette havde imidlertid Universitetet i Paris i Mæret 1414 høvet sin vægtige Stemme i dette Anliggende, og fremhævet Uforligeligheden af Hus's Grundsætninger med den hele kirkelige og sociale Samfundstilstand, medens der samtidig fra Rom indløb de meest indtrængende Opfordringer saavel til Kong Wenzel som til Erkebiskoppen af Prag, om med Energi at modarbejde dette secteriske Uvæsen; og, da den almindelige Kirkeforsamling i Constanz kort iforveien var udskreven, opfordrede Kong Wenzel og hans Broder, Kaiser Sigismund, Hus, der selv havde appelleret til et almindeligt Kirkemøde, til at begive sig derhen for offentlig at retfærdiggjøre sig.

(Sluttes.)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den østerrigste „Volksskr.“ skriver: „Voldsgjerningen mod Rom er fuldbragt. For fjerde Gang i dette Aarhundrede er Verden bleven Vidne til det sørgelige Syn af en dethroniseret Pave. Pius VI., Pius VII. og Pius IX. ere alle blevene fortrængte af Usurpatorer, den nuværende Pave endog to Gange. Men Kirkens Tjender hovere fortidligt; dette bevidner Historien. Da Napoleon I. tilkjendegav sin Hensigt at dethronisere Pius VII., erklærede denne pavelige Martyr, at, „om det efter Guds forborgne Raadslutninger ogsaa skulde blive Kaiseren tilladt at bringe sine Trudsler til Udførelse, da var han vel ikke istand til at forhindre et saadant Overgreb, men protesterede ligesuldt mod denne voldsomme og lovløse Usurpation; han vilde i tilbedende Ydmyghed bæie sig for Himlens Beslutninger, og troste sig med den Tanke, at Gud er alle Menneskers Herre og alle Ting's Styrrer, hvis endelige Raadslutninger aabenbares i Tidernes Fylde“.

Ogsaa over Pius IX. vil Tidernes Fylde engang oprinde, som den i sin Tid oprandt over Pius VII., da han vendte tilbage til Rom og indtog sin Throne, medens Napoleons Throne omstyrtedes, og den mægtigste af alle Herskere førtes fangen til den øde Klippe i Verdenshavet. I den Protest,

som han udstedte, da Napoleon i Aaret 1809 udførte sin Trudsel, erklærede Pius VII. Ranet af sine Besiddelser for ugjeldigt og uden alle Folger for Fremtiden, og afviste med Foragt alle Tilbud om Pension, som den franske Kaiser maatte tilbyde ham og Cardinalcollegiet. Han erklærede, at han ligeoverfor Kirken vilde skamme sig ved at modtage Midlerne til sit timelige Underhold af dens Hænder, som havde røvet hans retmæssige Eiendom, og, idet han henstillede Alt til det guddommelige Forsyn og de Troendes Gavnildhed, foretrakke indtil sin Død at spise Armodens Brød. Saaledes taledes Pius VII., og Pius IX. har kun forandret lidet i hans Ord. Eigesom den Forstnavntes Navn er skrevet i Himmelen, saaledes vil ogsaa den Sidstes blive det, og Tidernes Fylde vil opklare Alt!

— Pavens nærværende Stilling. Da Kong Victor Emanuel d. 9. October i Florenz medtog den Deputation, som overbragte ham Resultatet af den i Rom og Kirkestatens Provindser stedfundne Afstemning, sluttede han sin Tale til Overbringerne med de Ord: „Som Konge og Katholik har jeg til Hensigt, idet jeg proclamerer Italiens Eenhed, samtidig at stifte Kirkens Frihed og Pavens Uafhængighed. I Henhold til denne Erklæring modtager jeg af Deres Hænder Resultatet af Roms Afstemning, og overgiver det til Italien.“ Men, medens man saaledes gjorde Alt for at bibringe den katholske Verden den Overbeviisning, at Kirkens ophøiede Overhoved i Rom holdes i Ære af dem, som med Magt have berøvet ham den sidste Rest af hans Besiddelser, hører og ser man daglig Ting, som vidne klart om Upaalideligheden og Falskheden af disse Forsikringer og Lovter, og tilfulde aabenbare den nye Herskers sande Hensigter. Vi skulle her blot af det Meget, som daglig tilbrager sig, fremhæve nogle enkelte Kjendsgjerninger.

1. Ikke nok med, at den h. Fader er indskrænket til Vaticanets snævre Enemærker, og ser sig nødsaget til at holde sig borte fra Hovedstadens Gader, for ikke at see sin Værdighed compromitteret ved at komme i Berøring med den fra alle Dele af Italien sammenløbne Pøbel, som paa den italienske Regerings Foranstaltning er befordret hertil, — ikke nok hermed, er Pavens ophøiede Person og hans Regering hver Dag udsat for de groveste Forhaanelser fra de revolutionære Magthaveres Side; og den frie Udøvelse af hans

hellige Embede er ham for en stor Deel berøvet, saaledes som han bittert beklager dette i sin Skrivelse til Cardinalerne.

2. Sammensætningen af den nye Regering i Rom (den saakaldte Junta) er i og for sig allerede en grov Forhaanelse mod den h. Fader*). Men hertil kommer endnu, at de vigtigste Embeder ere overdragne til Personer, som enten vare udvandrede Revolutionære eller Personer, der endog vare dømfældte paa Grund af grove politiske Forbrydelser.

3. De nystiftede revolutionære Blade forlangte strax i de første Dage efter Byens Besættelse Udvidelsen af den i det øvrige Italien gjældende kirkefjendtlige Lovgivning til de mltig rovede Provindser, navnlig Ophævelsen af de religiøse Ordener og Inddragelsen af deres Eiendomme. Den italienske Regering vil vanstelig kunne eller ville modsætte sig denne sidste Fordring.

4. Den nye Regerings-junta vedkjender sig aabenlyst i sine Handlinger sin Overensstemmelse med det garibaldiiske Parti. Den har saaledes besluttet at lade en Medaille præge, som skal uddeles til alle dem, som siden Aaret 1849 og til Dato ved en eller anden „fremragende, heltemodig patriotisk Bedrift“ have medvirket til „Roms Befrielse.“ 3 Medfør heraf ville altsaa alle Deeltagerne i Garibaldi's Kæmpe i Aaret 1867 blive decorerede!

5. Hvor liden Tiltro de fra Florenz kommende, om endog nok saa høitidelige, Forsikringer fortjene, beviser fremdeles den Kjendsgjerning, at den ene Deel af Rom, om hvilken man gjentagne Gang har forsikret, at den skulde forblive under Paven's Souverænitæt, forat han frit kunde udøve sin geistlige Magt, nemlig den saakaldte Leoninske Stad (hvor Peterskirken, Vaticanet og Engelsborg befinde sig), ved Folkeafstemningen blev opfordret til, i Lighed med enhver anden Deel af Staden Rom, at afgive sin Stemme**).

---

*) Naagtet den italienske Regerings Forsikkring, at den strengt vilde afholde sig fra enhver Indblanding i Rom's indre Anliggender, indjatte General Saborra ikke desto mindre strax en Junta eller Regeringscommission i Rom.

***) I Nr. 21 S. 557 staar urigtigt, at denne Deel af Rom ligger paa venstre Tiberbred. Den ligger paa den høire eller nordlige Side af Floden.

6. Men meest af Alt maatte den h. Fader føle sig suertelig berørt af den brutale Maade, hvorpaa man uddrev alle hans troe Tjenere og Statssecreteriatets Embedsmand af Paladset paa Quirinalen, hvor tilmed hans Hellighed selv en Tid af Aaret pleiede at boe. Dette skal for Eftertiden afgive en Residens for Victor Emmanuel. Man var berettiget til at vente, at man i det mindste vilde respectere Paven's egen Bolig, der er prydet med saa mange Mindesmærker om hans ædle og ophøiede Tænkemaade, og hvor saa mange til hans Privateiendom hørende Gjenstande befinde sig. Uden Hensyn hertil lagde imidlertid d. 2. October den revolutionære Regering Beslag paa dette Palads, forseglede de pavelige Gemakker, og udviste de mange Embedsmandsfamilier, som havde Bolig i samme. Det er saaledes blevet forbeholdt Victor Emmanuel's Regering at gjøre sig skyldig i et Attentat, som forekom selv Mazzini, at være for grovt, dengang han i Aaret 1848 proclamerede Republikken i Rom.

Disse Kjendsgjerninger bevise tilstrækkeligt, i hvilken sorgelig Stilling den h. Fader befinder sig, hvilke Trængsler han ethvert Dieblil maa lide, og hvilke Fornedreiser hans Autoritet stadig er udsat for. Man har tilladt sig alle disse Overgreb, uagtet det Decret, der erklærer Rom og Kirkestatens Provindser for en fra Kongeriget Italien uadskillelig Bestanddeel, i pømpøse Ord har kundgjort, at Paven's Værdighed skulde forblive ukrænket, og alle hans personlige Souverænitetsrettigheder respecterede, samt at de Betingelser ad Kongioningens Vel skulde blive nærmere fastsatte, under hvilke der skulde tilfikkres det til hans Residens hørende Gebet (Exterritorialitet*) med fri Udøvelse af hans geistlige Autoritet.

— Den h. Fader har ligeoverfor den nye Tingenes Tilstand tilstillet samtlige Medlemmer af Cardinalcollegiet, enhver enkelt for sig, følgende Skrivelse:

Pius, Pave.

Elskede Søn! Hilsen og apostolisk Velsignelse! „Vor Herre Jesus Christus, som er bleven fornedret og ophøiet, som giver Liv og Død, saarer og helbreder, har tilladt, at denne Stad Rom, Sædet for det høieste Hyrdeembede, er bleven et Bytte for fjendtlig Overmagt tilligemed den Rest af Kirkestaten,

*) D. v. s. at hans Residens ikke skal høre til Kongeriget Stalien.

som Fjenden selv for nogle Aar tilbage undtog fra Antastelsen af Bore Besiddelser. Bessjælet af faderlig Kjarlighed til Bore drebare Sønner, den hellige romerske Kirkes Cardinaler, i hvem Vi erkjende dette Vort høieste Apostolats Medarbejdere, have vi i vor Sorg og Bedrøvelse besluttet, i Medfør af vor Pligts og Samvittigheds Bydende, at kundgjøre den vort Hjertes Mening om den nærværende Tingenes Tilstand, som Vi offentlig for al Verden afflye og forkaste.

De unlig fuldbyrdede Kjendsgjæringer have nemlig forviiset Os om, at Vi, der, skøndt uærdig og uden vor Fortjeneste, beklade den Os forlehnede Mnudighed som Christi jordiske Stedsfortræder og Hvirde over Israels hele Huus, — at Vi nu er bleven berøvet den Frihed, som er Os uomgængelig nødvendig for at kunne styre Guds Kirke og drage Omsorg for dens Fornødenheder. Vort Embede forpligter os derfor til at protestere imod det Skete, og Vi forbeholde os at offentliggjøre denne vor Indsigelse, for at den, som det sommer sig, kan blive vitterlig for hele den katolske Verden."

Efter denne almindelige Udtalelse fremhæver den h. Fader følgende Enkeltheder som Exempler paa de stedsfundne Angreb paa hans aandelige Souverænetet over Kirken, og som Beviser for den Mening, Kong Victor Emmanuel og hans Regering forbinder med Forsikringerne om Agtelse for „Pavens Uafhængighed."

Berøvelsen af den frie Raadighed over Postvæsenets Bestyrelse, og følgende af den uhindrede Brevveksel, som Pavens for besad i Kraft af sin verdslige Souverænetet, umuliggjør ham den nødvendige Forbindelse med de over hele Jorden adspredte kirkelige Overhvirber og de øvrige Troende, som maatte henvende sig til ham. Det Factum, at Personer, der begave sig bort fra Vaticanet, ere blevne underkastede en usømmelig Visitation af Gensdarmen, der ere beordrede til at bemægtige sig de under Bedkommendes Klæder mulig skjulte Papirer, vidner end yderligere om den Tillid, den italienske Omhu for „Pavens Uafhængighed" fortjener.

Den h. Fader udtaler dernæst sine Betjæmninger med Hensyn til det offentlige Underviisningsvæsen, som han ikke tvivler om, vil undergaae den radicale Omdannelse i en antichristelig Retning, som stemmer overens med den herskende moderne Landsretning; og, idet han henviser til den Forsikring, at de bestaaende Love skulde vedblive at staae ved Magt, besværer han sig over, at man ranjager alle Byens Kirkebøger for at ind-

hente Oplysninger om de Data, der høre til Affattelsen af militære Conseriptionslister og andre lignende Foranstaltninger.

Efter endvidere at have erindret om de mange ustraffet begaaede Forbrydelser, der ere fremgaaede af Havgjerighed og Partihad, og navnlig de uværdige Mishandlinger, hans trofaste Forsvarere bleve givne til Priis for, omtaler den h. Fader sluttelig Forordningerne angaaende Kirkegodserne, som Vidnesbyrd om Usurpationens øvrige Planer, og slutter med at opfordre Enhver især af sine Raadgiøere til stadig „Forbøn for dem, som ved de foromtalte Handlinger udfordre den levende og Alt skuende Guds Bredde, den Guds, hvis mægtige Haand Ingen kan modstaae. Vi ville gjøre dette, siger han, med fast Tillid til Bønghørelse, thi Herren er dem nær, som ere stedte i Trængsel, og Han staaer alle dem bi, som paakalde ham i Sandhed.“

Givet i Rom ved St. Peter d. 29. September, paa den h. Erkeengel Michaels Dag, i Bort Pavedømmes 25 Aar.

Pius IX.

Tydskland. Balsfart til Fulda. En Comitee af ansete Mænd udstedte i Begyndelsen af October et Opraab til alle tydske Katholiker, der i de stærkeste Udtryk fordømte Kong Victor Emmanuels Voldsøgjerning mod den h. Fader, og opfordrede til, i den civiliserede Verdens Interesse høitidelig at nedlægge Protest mod denne Udaad. Comiteen foreslog i dette Tiemed en Balsfart til den h. Bonifacius' Grav i Fulda, for under Paafaldelse af denne Nationalhelgens Forbøn at nedbede Guds Bistand og Beskærmelse over Kirken og den haardt betrængte h. Fader, samt udtale sig om, og gjensidig styrke og trøste hverandre over de nærværende sørgelige Forhold.

Denne Opfordring mødte en overraskende stor Deeltagelse, idet et Antal af c. 8000 Mænd fra alle Egne i Tydskland paa den dertil fastsatte Dag, d. 12. October, deeltog i den firknelige Høitidelighed og i de efter samme stedfundne Forhandlinger. Størstedelen af de Balsfartende ankom Astenen isorveien, og bleve modtagne i Boldhuusfalen med en Velkomsttale af Borgemeesteren. En af Byens Geistlige, Hr. Regens Kolb, opreiste i Gjaesternes Erindring forskjellige Minder fra den mærkværdige Fortid, hvortil denne Sammenkomst uvilkaarlig hendrog Alles Tanker og Høielse. Han sanglede især den almindelige Opmærksomhed ved en kort Meddelelse om den h. Bonifacius' Reliquier, som to Gange af Muntene i det af

ham stiftede Kloster vare reddede fra at tilintetgjøres ved Ilds-
vaade. Man fremviser nemlig endnu den Helliges Hjernekal, der
bærer Mærket af det dødbringende Saar, Evangeliebogen, der
er gjennemboret af Morderens Sværd, endvidere det biskoppe-
lige Bevandt, der er farvet af Martorens Blod, Sværdet,
hvormed han blev myrdet, og den Hyrdestav, hvormed denne
Tysklands Apostel engang har vogtet sin Hjord. Denne Vi-
spestav saaes den følgende Dag i den nuværende Biskop af
Fuldas Haand, da han efter Messen lyste Betsignelsen over
det i Domkirken forsamlede Folk. Men den værdifuldeste Arv,
bemærkede Taleren, som Fulda har bevaret, naget den saa-
kaldte Reformationens svære Ansægtelser, er den katholske Tro
samt den uforandrede Hengivenhed for den Apostoliske Overhyrde,
som nylig har erholdt sit Udtryk i Bestræbelsen for i denne
mod Gud og hans Kirke fjendtlige Tid at grunde en katholsk
Høiskole i Fulda, hvor fordem den h. Bonifacius grund-
lagde en Missionskole til Tysklands Omvendelse.

Tidlig om Morgenen d. 12. October vare alle Kirker op-
fyldte af Bedende. Overalt uddeltes de h. Sacramenter. Man
saae her Mængde af alle Samfundsbetænder blandede mellem hver-
andre knæle paa Communionbænkene. I Domkirken alene
beløb de Communicerendes Tal sig til 1800. Kl. 9 begave
alle Deeltagere i Balsarten sig i stor Procession til Domkirkens,
efterat den h. Messie i alle Kirker og for alle Altare var
celebreret af de talrige forsamlede Præster lige fra Kl. 5 om
Morgenen indtil det nysaanførte Klokkeslet, da Biskoppen af
Fulda for Kathedralens Høialter over den h. Bonifacius' Grav i
en høitidelig Pontificalmessie frembar de Bedendes Ønsker i
Forening med det h. Offer for Kirkeus evige Yppersteprest.

Prædikenen holdtes af Domecapitular Mönch i Mainz,
som i begejstrede Ord tolkede de Vælelser, som opfyldte alle de
Tilstedeværende: Smerten og Harmen over den himmelraabende og
uhelddarværende Uret, der var tilføjet hele Christenhedens Over-
hoved, men tillige den modige og tillidsfulde Enighed, hvori
alle Kirkens trofaste Sønner vilde opbyde Alt, for med Guds
Bistand at gjøre Ende paa den nuværende uholdbare Tilstand.
Taleren knyttede sine Betragtninger til Herrens Ord (Luc. 23,
28): „Græd ikke over mig, men græd over eder selv og
eders Børn,“ og anvendte dem paa Hans jordiske Repræsen-
tants nærværende Stilling. Thi er end den h. Faders Smerte
stor, saa vil hans Offer dog snart være fuldendt, og da ventur
ham den himmelske Seirskrone; men for os vil den begaane

Forbrydelse have de sørgeligste Følger, saafremt den guddommelige Barmhertighed ikke paa vidunderlige Maader forebygger dem. Vel er nemlig Paven's verdslige Herredømme ikke det Grundlag, hvorpaa hans Embede og Virksomhed er bygget, men Gud her paa en underfuld Maade ladet det opvoxe i Løbet af Aarhundreder, ladet det opvoxe af en ligesom af ham selv nedlagt Spire, og det er vanskeligt at see, paa hvilken anden Maade Paven skulde kunne røgte sit ophoiiede Embede med den fornødne Frihed. Dette Guds Værk er nu forstyret: Paven er ikke længere fri i Kirkens Styrelse og Sandhedens Forskyndelse. Taleren viste dernæst, hvorledes den italienske Usurpation har røkket alle Grundlag saavel for den offentlige, som den private Ret. Paven's og alle Katholikers Ret er krænket, og Revolutionens flette Grundfætninger og dens demoraliserende Indflydelse skulle herester herse ogjaa i Rom! Hvad, udbryder han, er da længere beligt? Er det tilladt, som er steet mod den h. Fader, da er ingen Throne og Jngens Eiendom mere sikker. Ret og Retfærdighed ophøre hermed at være Grundlaget for det søkkelige Samfundsliv. Man har endelig begaaet en oprørende Forbrydelse mod Kirken og dens retmæssige Eiendom, ja forgrebet sig paa Paven's hellige Person; og det er hans egne Landsmænd, hans egne Børn, som paa en saa skjændig Maade have traadt det fjerde Bud under Fødder, og ere blevne medskyldige i al den Forstyrrelse, som denne Forgribelse har afstedkommet, eller have i det mindste ladet see, hvad de burde have søgt at forhindre. Den høiarv. Prædicant sluttede med at besvare det Spørgsmaal: hvad der nu er at gjøre, med at henvise til Enighed og Vedholdenhed i Forsvaret for den katholske Tro. „Kirken vakler ikke, Baverne ere ofte nok blevne forfulgte, men Gud har trofast opfyldt sit Ord: Helvedes Porte skulle ikke overvalde den. Men det er tillige vor Skyldighed at benytte alle til vor Raadighed staaende Midler, for at gjøre Ende paa den utaalelige Tilstand: at opfordre Tyrsterne til at erindre deres Forpligtelser mod Gud og Kirken, mod Ret og Retfærdighed, og mod deres katholske Underfaatter. Vi bør i dette Tiemed i offentlige Forjamlinger tilskynde alle Katholiker til Bestræbelser for at hævde og gjennemføre deres Ret, men fremfor Alt tage vor Tilflugt til Gud, bede uden Afsladelse, rensø og hellige os selv, for at Herrens Ord om Jerusalems Trængsler ogjaa maac

gaae i Opfyldelse paa os: For de Udvalgte's Skyld skulle disse Dage forkortes."

Om Eftermiddagen afholdtes et sluttet Møde, for nærmere at tage de Midler i Overveielse, der maatte ansees for hensigtsmæssige til at yde den h. Fader den kraftigste Hjælp og Beskyttelse. Uagtet Udgangen til denne Forhandling betaltes med en Thaler, indfandt sig dog c. 600 Deeltagere. Efterat Comitens Formand havde aabnet Mødet, og Biskoppen af Fulda i en kort Tale havde henrevet de Tilstedeværende til Begeistring for deres betydningsfulde Forehavende, valgtes Friherre v. Andlaw fra Freiburg i Baden ved Acclamation til Præsident. Forhandlingerne begyndte med, at Domcapitular Saffner fra Mainz fremlagde et den foregaaende Aften vedtaget Udkast til en Protest, der udtaler Forsamlingens Harm og Afsty for den Vold og Nedskrænkelse, der er tilføjet Kirkens Overhoved. Saavel Udkastet selv, som dets korte og slaaende Begrundelse blev modtaget med lydeligt og eenstemmigt Bisfald. En melkenborgsk Adelsmand, Hr. v. Schrötter, der for flere Aar siden er traadt over til den katholske Kirke, og i længere Tid har opholdt sig i Rom, gav dernæst en Beretning om det Sagenjskab, hvori Pius IX. for nærværende Tid befandt sig. Han kunde tale af egen Erfaring, saafom han havde været indelukket i Vaticanet tilligemed den h. Fader indtil det Dieblik, da han, efterat have faaet Underretning om nærværende Sammenkomst, i en Forklædning slap bort derfra. Han kunde glæde Forsamlingen med den Meddelelse, at den h. Fader havde nytret sin Glæde over en Deeltagelse, der beredte ham en stor Trost. Han fortalte dernæst, hvorledes enhver Pakke ved Udgangen saavel som Udgangen af Vaticanet blev underkastet den smaaligste Undersøgelse, hvorledes Brevhemmeligheden blev krænkset, hvorledes den h. Fader, da Posten og Telegrafen vare i Piemontesernes Hænder, var fuldstændig udelukket fra al Forbindelse med Omverdenen. Taleren onskede, at den foreslaaede Adresse paa det stærkeste maatte betone denne Mangel paa Frihed i Forholdet mellem Paven og den katholske Verden, eftersom der under disse Omstændigheder ikke kunde være Tale om nogen Kirkestyrelse. — Særdels interessant var Talerens Skildring af „Afstemmingscomedien“, ved hvilken i det mindste 24000 Mand betalt Pøbel fra andre Byer i Italien medvirkede. Man havde givet disse Folk fri Befordring paa Jernbanerne, og lovet dem god Forpleining, og han karakteriserede med træffende Ord det Hykleriske i Kong Victor Em-

manuels Erklæring om Nødvendigheden af at besætte Rom for at beskytte Paven mod hans Under-
saatter. (Sluttes).

Kjøbenhavn. Den af en Deel politiske Blade efter Telegrammer fra Florenz udbredte Efterretning, at Kong Victor Emmanuel Søndagen d. 30. October vilde holde sit Indtog i Rom, har ikke stadfæstet sig. Ved Beretningen om den Træthed, hvormed hans Modtagelse i Quirinalet forberedtes, har den italienske Regering rimeligviis blot havt til Hensigt at sondere den offentlige Mening.

Vincentiusforeningen.

Alle de virkende Medlemmer indbydes herved til et Møde Søndagen d. 6. November efter Hjemmesen.

Ansgariusforeningen.

Bestyrelsesmøde Torsdagen d. 9. November Kl. 5.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 6te November. 22de Sondag efter Pintsfe. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hjemmesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Hjemmesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 7. **M.** Octavdag. 8. **Ti.** Octav af „Alle Helgenes Fæst.“ 9. **D.** Indvielsen af vor Frelvers Basilica i Rom; 8½ Messe for Ansgariusforeningens Medlemmer. 10. **To.** Andreas Avellinus, Besh. 11. **F.** Martin, Biskop af Tours. 15. **L.** Martin, Pave og Martyr.

Søndagen den 13de November. 23de Sondag efter Pintsfe. Marias Oftring. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hjemmesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Hjemmesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 15. **M.** Didacus, Besh. 15. **Ti.** Gertrudis, Jomfru. 16. **D.** Stanislaus Kostka, Besh. 17. **To.** Gregor, Undergjørereren, Biskop. 18. **F.** Indvielsen af Sct. Peters og Sct. Pauls Kirke i Rom. 19. **L.** Elisabeth, Landgrevinde af Tbyringen.

Sognedagsgudsstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagasten Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 5—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagasten Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 24. Søndagen den 20de November. 1870.

Indhold: John Wicliffe og Johan Hus. — En paasøgt Erklæring.
— Kirkelige Efterretninger: Rom, Østerrig, Tydskland, Nord-
america, Kjøbenhavn.

John Wicliffe og Johan Hus.

(Ettet).

Hus begav sig da, ledsaget af flere bøhmiske Adelsmand, til Constanz, hvor han ankom d. 3. November 1414. Han blev der behandlet med stor Mildhed og Skaansel. Der blev anvist ham Bolig i et Privathuus, og han kunde baade modtage Besøg og frit begive sig hvorhen i Byen han vilde; kun maatte han, paa Grund af Excommunicationen, love, at han vilde afholde sig fra at læse Messe og prædike. Dette Løfte andsfede han imidlertid saa lidet, at han hyppig hjemme i sin Bolig læste Messe og holdt Foredrag for en mindre Kreds, og i det Hele vedblev at udbrede sine Bildfarelser under Conciliets Dine. Biskoppen af Constanz erindrede ham om hans Løfte, og advarede ham mod at fremture paa denne Bei; men Hus agtede ikke paa hans Formaninger. En naturlig Følge heraf var, at han blev belagt med Arrest, først i en Domherres Bolig, siden (Jan. 1415) i Dominicanerklosteret, og endelig (22. Marts) paa Slottet Gottlieben. Hans Fængsel var paa ethvert af disse Steder anstændigt, og svarede til den Tids Begreber om det Hensyn, der skyldtes den geistlige Værdighed, hvorimod Alt hvad en senere

tendentios Historiefrivning har berettet om hans Mishandling er tilhobe forlængst beviist at være Usandhed. Husjes Arrest var nemlig saa langt fra at kunne kaldes haard, at han bestandig vedligeholdt en levende Correspondance med sine Tilhængere. Ligeledes blev hans Proces under de vedtagne Former ledet paa den mildeste og meest skaaende Maade. En tidligere mangeaarig Ven af Hus, den Prager Professor Pallec, som altsaa var personlig velvillig stemt imod ham, fik det Hverv, i Forening med Pariseruniversitetets berømte Kantøler, Johan Gerson, en af den Tids lærdeste og frommeste Mand, at formulere Klagepunkterne, som derefter bleve undersøgte af to Commissioner, der vare valgte blandt Conciliets meest fremvægende Medlemmer. Vi anføre exempelviis de to Cardinaler, Pierre d'Alilly, Gersons Varer og Forgænger som Kantøler for Universitetet i Paris, og den lærde Erkebiskop af Florenz Zabarella. Den Forstnævnte var en af sin Tids skarpsindigste og klareste Tankere og dygtigste Theologer, og begge regnedes blandt det fjortende og femtende Aarhundredes første Kanonister. Alle disse Mænd, saavel som Conciliets Præsident, Cardinal de Brognn, vare almindelig agtede og beundrede paa Grund af deres personlige Dyder og sædelige Aenhed, deres selvornagende tarvelige Liv og apostoliske Armod; de stode i Henseende til Kundskaber, Aand og Charakteer høit over den altid lidenskabelig ophidsede Hus, der i Reformationstiden og senere er bleven stillet i Rang med den christelige Oldtids Martyrer! Ikke blot igjennem Literaturen har denne sidste Forestilling vundet Haard, men ogsaa Kunsten har hidraget til at bibringe det store Publicum dette usande Villedes af denne i andre Henseender unægtelig imponerende Charakteer*).

---

*) Paa Luthermonumentet er den cholericke-tyrige Hus fremstillet med et Udtryk af contemplativ No og Blidhed, som danner en skjærende Modsetning til Virkeligheden; og en Maler i Düsseldorf, ved Navn Lessing, har i den nyere Tid opnaaet en Slags Berømmeth ved

Efterat Conciliet i sin ottende Sessjon d. 4. Mai havde forkastet 45 Sætninger af Wicliffes Skrifter, indstærkede det Hus til et offentligt Forhør, som fandt Sted i tre Generalcongregationer i Begyndelsen af Juni Maaned. Hus nægtede haardnakket at tilbagekalde sine Paastande, uagtet Keiseren allerede i den anden Sessjon havde erklaret, at hans Leidebrev ikke kunde besynte ham mod Conciliets Beslutninger. „Saa fremt Du,“ sagde han, „vedbliver at forsvare dine Bilsfarelser, da er jeg løst fra mit Lovte; Conciliet har da sine Rettigheder og sine Love, der bestemme dets Behandling af denne Sag. Derfor raader jeg dig til, jo før jo hellere at underkaste dig Conciliet.“ Dets Præsident forelagde ham samtidig en meget mild Tilbagekaldelsesformular, og andre Prælater gjorde ham opmærksom paa, at baade Origenes, Augustin og Petrus Lombardus beredvilligt havde tilbagekaldt feilagtige Sætninger. Efterat man dernæst havde givet ham en Maanedes Betænkningstid, bleve hans Skrifter d. 24. Juni dømt til at opbrændes. Man haabede herved at gjøre Indtryk paa ham, og gjentog bestandig nye Forsøg paa at bevæge ham til Eftergivenhed. Mænd som d'Ally og Gerson vare utrættelig bestrægtede hermed, og Conciliet gjorde Alt for ikke at lade det komme til det Yderste. Navnlig besøgte Hus's Ungdomsven, den fornævnte bøhmiske Professor Palec, ham jevnlig, og gjorde sig Umage for at omstemme ham, men forgjaves. Først da saaledes alle lemsældige Midler vare anvendte, blev Hus d. 6. Juli 1415 fremstillet for den 15 almindelige Sessjon.

Man forelæste her alle de hidtil med Hus førte Forhand-

---

det Talent, hvormed hans Pensel har forherliget flere antikatholste Notabiliteter, og carikeret nogle af den katholste Christendoms meest udmærkede Repræsentanter. Paa hans store Maleri af Conciliet i Constanz, fremstilles Hus saaledes, at enhver Betragter uvilkaarlig kommer til at tænke paa den lidende Christus, medens de ovenfor nævnte Mænd afbildes som nydelsessyge og sanbfelge Verdensmennester!

linger, alle af hans Bøger uddragne Artikler, saavel som alle imod ham forebragte Klagepunkter tilligemed Vidneforhørene. Resultatet blev, at 30 Sætninger, hvilke han vedkjendte sig som sine, bleve belagte med Anathem. De vare i det Væsentlige de samme som Wicliffe havde fremsat; dog nægtede Hus ikke som han Forvandlingen i det h. Messjeoffer, ligesom han vedkjendte sig Kirkens Lære om syv Sacramenter, samt den Tyrkelse, der tilkommer Herrens Moder og de Helige, og forsvarede Coelibatet. Da Hus imidlertid haardt naakket holdt fast ved sine Bildfarelser, efterfulgtes Anathemet over hans Lære af Dommen over hans Person. Han blev erklaret for at være en Hæretiker, Folkeforsører og Forkhuder af et falskt Evangelium, og hans Appel til et tilkommende Concilium forkastet som forargelig og stridende mod Disciplinen. Som Følge heraf blev han berøvet sin præstelige Værdighed og overgivet sig til den verdslige Dyrighed, for at dømmes efter de dengang gjældende Love. Middelalderens Lovgivning betragtede, ifølge den nøie Forbindelse mellem Stat og Kirke, Hæresi som den største af alle Forbrydelser. Det var nemlig efter den Tids Betragtningssmaaede Statsstyrelsens fornemste Pligt at gjøre de kristelige Grundsatninger, saameget som denne Verdens Ufuldkommenhed tillader det, gjældende i alle Retninger af de offentlige Forholds Udvikling. Det vigtigste Middel for Virkeligjørelsen af et kristeligt Statsliv var følgende Troens Reenhed. Ethvert Forsøg paa at antaste den gjaldt saaledes for en borgelig Forbrydelse, fordi det rokkede de Grundpiller, hvorpaa den offentlige Samfundsorden ikke mindre end Familielivet hvilede. Kaiseren overgav altsaa i Henhold hertil Hus til Churfyrsten af Pfalz, som atter overleverede ham til Magistraten i Constanz, der fuldbyrdede Dødsstraffen paa ham. Lige til det sidste Dieblik blev han indstandig opfordret til at frasalde sine forkastelige Paastande, men han forblev ubevægelig. Hans Dødskamp varede iøvrigt kun nogle Dieblikke, men han gik Døden imøde med en Standhaftighed og Ro, der var en bedre og ædlere Sag værdig; thi

Hus dode som et Dffer for en revolutionær Etivfindethed og fanatist Forblindelse, som man med al Agtelse for hans energifste Charakter ikke kan andet end beklage.

Naar en senere Tid, hvis Domme over Fortidens Begivenheder ere begrundede i ganske andre Forudsætninger og i en heel forskjellig Betragtning af Forholdet imellem Kirke og Stat og mellem Religionen og det borgerlige Liv, mener ikke noksom stærkt at kunne anklage Kirken og Conciliet for at have gjort sig skyldige i en fordømmelig Grusomhed, da bede vi Enhver, som anseer denne Anklage for ubetinget sand og gyldig, fordi Fortidens Haardhed oprører en senere Tids humane Tankemaade, at gjøre sig lidt nærmere bekendt med det 14 Aarhundredes kirkelige Tilstande. Kirkeforsamlingens Niemed var at gjøre Ende paa den sørgelige Forstyrrelse, der i saa mange Henseender havde udviklet sig af det store Schisma, der atter var fremgaaet af Pavernes halvfjerdsindstyveaarige Residents i Frankrig (Avignon). At da Kirken, saantidig med de store Anstrengelser, som den ophød for at gjøre Ende paa denne jammerfulde Tilstand, truedes med et nyt Schisma, der tillige bebudede et folkeligt Oprør i en stor Kirkeprovincs, kunde ikke andet end vække de smerteligste Følelser hos alle de Mænd, som vare kaldede til at virke for Gjenoprettelsen af den kirkelige Eenhed og Tilveiebringelsen af en Reformation saavel af Geistlighedens som Folkets religiøs-fædelige Tilstande. Alle vare de gjenmætrangte af Midfærthed for en saadan Fornælse af det kirkelige Liv, saavel som af Nødvendigheden af, her at bringe de Midler til Anvendelse, som Lovgivningen hjemlede, og som den offenkendige Mening dengang fandt ligesaa overensstemmende med Sagens Natur, som den nuværende Tids herskende Betragtningmaade fordømmer dem som intolerante og barbarifste. I denne Henseende er den berømte protestantiske Historikriver Leo*)

---

*) Leo. „Universalgeschichte“ Bd. 2, S. 702. Møhlér. „Vernünftige Schr.“ Bd. 2, S. 25.

enig med den navnkundige katholske Theolog Möhler, naar han med Henvisning til den h. Bernhard, Petrarcha og den h. Birgitta bemærker, at kirkelige Misbrug havde været strengt revsede af Personer for Hus, hvilke Kirken stedse har holdt i Ære, uden at der var Tale om at straffe dem for deres Frimodighed, og tilføjer, at det var det „Falske og Ubertigitte i hans Opposition mod Kirken,“ der hidførte hans Undergang.

Havde Hus haft et klart og uhildet Syn for de fordævelige Følger, som allerede i hans Levetid, men fornemmelig efter hans Død udviklede sig af hans Grundsetninger, da vilde han have gyst tilbage for Billedet af de Radsels-scener, for hvilke hans Fædreland Böhmen snart skulde blive en Skueplads — for den lange Række af blodige Krige, den langvarige fædelige Forvildelse, Uddeleggelsen af den almindelige Velstand, af Videnskabens og Kunstens Frembringelser. Disse Kjendsgjærninger i Forening med det uysomtalte Hensyn til Kirkens daværende Stilling, og navnlig til de alle offentlige Samfundsbærende løsnuende Elementer*) i hans og hans Ven Hieronymus' Bestræbelser maae i ethvert tænkende Menneskes Dine tilstræffelig retfærdiggjøre Conciliets Adfærd. Istedetfor at fremstille denne i et saa forhadet Lys, som protestantiske Historieffrivere sædvanlig gjøre, burde disse erindre sig den lange Række af Exempler paa grusomme Forfølgelser og Dødsdomme, hvormed protestantiske Fyrster og Vrigheder i det sextende Aarhundrede hjemsogte et stort Antal Mennesker, der mindst af Alt tænkte paa Oprør mod den lovlige Orden og politiske Om-

---

*) Forkastelsen af al Autoritet baade i Kirken og i Staten som vilkaarlige menneskelige Anordninger var jo — sammenholdt med Samtidens hele Betragtning af den guddommelige Ret, som Grundlaget, hvorpaa alle daværende Institutioners Uantastelighed hvilede — alene for sig betragtet af en saa revolutionær Bestaendighed, at de, der have gjort sig til Talsmænd for saadanne Grundsetninger, til enhver Tid hyppigt ere blevene straffede paa Livet.

væstninger, men alene bleve dømt fra Livet og under de grusomste Pinsler henrettede, fordi de af reen religiøs Interesse bekæmpede forskjællige af Reformationens nye Lærdomme.

Vi skulle endnu sluttelig tilføie nogle Bemærkninger om den aldeles ugrundede Paaftand, som fornemmelig har tjent til Underlag for det ovenfor omtalte ubillige Dømmene om Conciliets Fremgangsmaade. Man har nemlig sagt, at det kaiserlige Leidebrev blev brudt, samt at Conciliet, for at retfærdiggjøre dette Brud paa Tro og Love, opstillede den Grundfætning, at man i denne Henseende ingen Forpligtelse havde ligeoverfor en Kjøtter. Hverken det Ene eller det Andet er sandt. Begge Bestyldninger grunde sig paa en tendentios Forvanskning af de factiske Forhold. Og saa heri giver den fornavnte protestantiske Historieforsker Conciliets katholiske Forsvarere ubetinget Ret. Han siger i Sammenhæng med det ovenfor citerede Sted: „Leidebreve betryggede kun Vedkommende mod Overlast af Trediemand, men ingenlunde mod selve Domstolens Kjendelse. Husfes Leidebrev var et Slags Pæs og et Beskyttelsesbrev mod al fremmed Overlast paa Reisen til og fra Conciliet“*) Saa vel den i det Foregaaende anførte Yttring af Kaiseren til Hus, der mindede ham om hvad der allerede var sagt ham ved Meddelelsen af dette Beskyttelsesbrev, som Husfes egne Ord herom**), vidne tilstrækkelig om gjensidig Enighed om dette Documents Betydning. Det fortjener endvidere at mærkes, at de paa

---

*) Vi henvise isøvrigt til Leidebrevets i denne Verdenshistorie fuldstændig aftrykte Text.

***) Han siger selv før sin Reise: „Kan Nogen overbevise mig om nogen Wildfarelse, og bevise, at jeg har ført en Lære, der strider mod Troen, da undslaaer jeg mig ikke for at lide hvilket som helst for Kjætere bestemte Straffe. S. Acta Hussii. fol. 2. U30g: „Universalgeschichte der christlichen Kirche.“ 6te Aufl. S. 659. Das Luthermonument etc. S. 39—41.

Conciliet tilfstedevarende bøhmiske Adelsmænd i Anledning af Husfes Fængsel indgave en Skrivelse til Conciliet, hvori de blot begjære, „at der i Henhold til det kaiserlige Reidebrev tilstaaes Hus offenlig at forsvare sin Ære,“ og tillige indrømme, at, „saafremt Hus efter lovtlig Beviisførelse skulde befindes skyldig, da maa der times ham hvad han har fortjent.“ Endelig omtaler den husfittisjindede bøhmiske Adels i sin efter Husfes Henrettelse Conciliet tilstillede forbittede Skrivelse ikke med et Ord nogen Krænkelse af det kaiserlige Reidebrev, hvilket den her absolut maatte have gjort, hvis dette i nogen Maade var blevet krænket.

Naar den hadefulde Beshyldning mod Conciliet, at det skal have besmykket hiint formentlige Brud paa Tro og Love med den opvørende Sætning, at Kirken og Øvrigheden ikke have nogen Forpligtelse ligeoverfor Kjøttere, allerede i sig selv falder til Jorden ligeoverfor de ovenfor anførte Kjendsgjerninger, da skulle vi herom endnu blot bemærke, at denne falske Tradition, der ligesom den forrige er gaaet over i alle protestantiske Kirkehistorier, aldeles ingen Hjemmel har i Conciliets Acter. Den paagjældende Canon udtaler tværtimod lige det Modsatte, idet den erklærer, at en Tyrste, der udsteder et saadan! Sikkerhedsbrev, er forpligtet til at yde den paagjældende Person al den Beskyttelse, som han, uden at træde Andres Rettigheder for nær, er ham skyldig. Conciliet erklærer hermed altsaa blot Keiseren for at være løst fra hans Løfte, og fremhæver tillige i Forbindelse hermed Conciliets og Kirkens selvstændige Competence til at afgjøre reent kirkelige Anliggender*).

Vi have, af Hensyn til den ogsaa hertikkands ved populære Kirkehistorier udbredte Gjentagelse af disse historiske Usandheder,

---

*) Den her omtalte Canon findes fuldstændig optagen i 1308 Kirkehistorie S. 660.

fundet det passende at minde om denne Sags virkelige og sande Sammenhang.

En paanødt Erklæring.

Redacturen af „Dansk Kirketidende“ har i en Artikel af 30. October (Nr. 44) paa ny optaget Fortsættelsen af sine Meddelelser (D. Rt. af 3. Juli Nr. 28) om det Vaticanste Conciliums Forhandlinger, og af denne i over halvfjerde Maaned afbrudte Fortsættelse benytter han langt over Halvdelen til et nærgaaende Angreb paa Katholsk Kirketidende, idet han tillige opfordrer os til at „tilbagefalde ærerørige Sigtelser for Brud paa Sandheden,“ eller som han ogsaa udtrykker sig „for bevislig og forsættelig Usandhed.“

Vi beklage meget den Videnskabelighed, hvormed Hr. Redacturen udtaler sin Trang til en „Eresopreisning,“ og ønske ham i al Oprigtighed, at han maa erholde en saadan der, hvor han virkelig maatte have den tilgode; men vi beklage ikke mindre, at han har givet sin Fordring en aldeles urigtig Adresse, ved at henvende den til os, der ere aldeles ukyldige i den Forkleinselse, hans litteraire Renommee ligeoverfor hans mange andre Modstandere mulig kan have lidt. Naar vi nemlig i sin Tid i vort Blads Nr. 17 (14 Aug.) have brugt det Udtryk om et Par af hans Uttringer i hin Artikel om Conciliet, at de indeholdt „beviislige Usandheder,“ og navnlig have kaldt den ene af dem for en „grov Usandhed, der ikke synes at kunne være uforsættelig eller ganske grundet i en Misforstaaelse“*),

*) Da de factiske Omstændigheder ved denne Sag naturligviis forlængst ere glemte, og da vor Modpart derfor paa sin Viis giver sine Læsere en Overfigt over samme, der aldeles forplumrer Alt indtil fuldstændig Uforstaaelighed, skulle vi her gjøre opmærksom paa den spidsfindige Udflugt, at han ikke har meent os, men talt ganske i Almindelighed, da han i Nr. 28 nedskrev de Ord, at „det blev i Begyndelsen bestemt benægtet, at Spørgsmaalet om Pavens Useilbarhed vilde blive behandlet eller „komme for“ paa Conciliet. Da vi imidlertid herom kun have sagt det Samme som de Mange, han hentyder til, og da han een Linie efter aabner sit Fælttog mod

da tillade vi os med Hensyn til disse Udtryk at gjøre Hr. Red. opmærksom paa, at vi have leveret et aldeles skyldstgjørende Beviis for, at han i sin Artikel har ladet os sige lige det Modsatte af hvad vi virkelig have sagt. Efter som det nu er uimodsigeligt, at hvad der ikke er sandt, er usandt, mene vi at være i vor gode Ret til at betjene os af dette Udtryk, saameget mere som Talen er om reent factiske Forhold, ikke om Meninger, naaget man efter vor Formening ogsaa, uden at træde Nogens Ere for nær, kan være befoiet til at stemple disse som usande. Vi kunne kun forklare os Hr. Red.' besynderlige Feiltagelse i dette Punkt af den slemme Vaane han har, altid at indblande Personligheder i sin Polemik, istedetfor strengt at holde sig til Facta og Meninger. Thi vi have ene og alene talt om hans Paastande, og ikke om hans Sindelag og Hensigter, og have aldrig tillagt ham eller nogen Anden den Slethed, med klar Bevidsthed om, hvad der er sandt — at have med Billie forvansket Sandheden for at vildlede Andre. Naar Hr. Red. da behager at omskrive det efter vor Mening meget formildende og skaanende Udtryk: „en

---

Katholst N. L. med at paadutte den, at den allerede ved Mødets Begyndelse har anseet ikke blot „Spørgsmaalets Drøftelse“ men det „at det blev slaaet fast (d. e. Dogmatiferingen) for Ubetimeligt,“ maae vi uden tvivl erkjendes berettigede til baade at antage os for omtalte, og til at erklære begge de sidste Paastande for en Umandhed, som vi have tilladt os at kalde beviislig, fordi vi klart og tydelig have beviist dens Usandhed. Hvad „Betimeligheds-spørgsmaalet“ angaaer, driver nu Hr. Red. sin Virtuositet i at stille Alt paa Hovedet til en saadan Fuldkommenhed, at man bliver aldeles or i Hovedet ved Gjennemlæsningen af hans Ordskloveri. Vi have nemlig udelukkende talt om Ubetimeligheden af den offentlige Discussion af dette Spørgsmaal i Blade og Tidskrifter. Disse sidste Ord bortescamotterer Hr. Red. aldeles, og taler bestandig, som om vi havde kaldt den offentlige Drøftelse paa Conciliet ubetimelig. Efterat han endelig har, som anført, tillagt os den absurde Ytring, at vi skulde have „fundet det meget ubetimeligt at fastslaae Sætningen om Paven's Ufeilbarhed som Tro til Salighed,“ midsøer han sig nu ikke ved i sit Nr. 44 at kræve os til Regnskab for at have gjort Brud paa Sandheden ved at lade ham tale „om selve Ufeilbarhedens Dogmatifering,“ medens han kun vil have talt om den „offentlige Drøftelse af Sagen.“ Vi henviser iøvrigt til vort Nr. 17, S. 470, hvor vi paa et Par Linier over en Side have givet en aldeles uimiskforstaaelig Krensstilling af, hvad Hr. Red. har brugt flere Spalter i sit Blad til fuldkomment at confundere!

Ufandhed, der ikke synes at kunne være uforsætlig, eller ganske grundet i Misforstaaelse,“ med Udtrykkene „forsætlig Ufandhed“ og „grov og forsætlig Forgribelse paa Sandheden,“ da vil forhaabentlig ethvert forstandigt Menneſke være enig med os i, at denne „arerørige Sigtelse“ ikke er kommen fra os, men hidrører fra Hr. Red.' ligesoverfor os aldeles ubetimelige Higen efter en Trosopreisning. Thi med Udtrykket „ikke uforsætlig“ — hvorved vi, som ovenfor anført, forstaae det, som ikke kan være udelukkende grundet i Misforstaaelse — have vi blot hentydet til den forbausende Dristighed, hvormed han overfalder os med en Beskyldning for at have sagt lige det Modsatte af hvad vi beviislig have sagt paa en saadan Maade, at vore Ord ikke kunne misforstaaes. Vi appellere i denne Henseende til Enhvers Dom, der er istand til at læse og forstaae en i alle Maader simpel og tydelig Udtalelse. Det er ogsaa deels af denne Grund, deels med Hentydning til den usømmelige Maade, hvorpaa denne Forvanskning af vore udtryffelige og bestemte Ord er udtalt, at vi have betegnet denne Ufandhed som en grov Ufandhed.

(Sluttes).

Kirkelige Efterretninger.

Rom. De piemontesiske Civil- og Militærmyndigheder have under det fuldstændige Anarchi, der herskede i Rom i de første Dage efter Besættelsen, levet i vedvarende Angst for, at det Hele skulde ende med Proclamationen af en „Italiensk Republik.“ Mængden af Bolds gjerninger og Mishandlinger — flere Geistlige ere blevne iuignorderisk overfaldne, et Par dræbte ved Dolkestød, og mange ikke blot romerske, men ogsaa fremmede Præster have paa Gaderne været udsatte for de groveste Forhaanelser — nødte derfor Autoriteterne til at udjæde et Edict, der truer alle de fra Rom tidligere emigrerede og nu med den italienske Hær tilbagevendte Republicanere, der ville benytte Leiligheden til at tilfredsstille deres private Havn, med at stilles for en Standret. Man havde endog Grund til at frygte for en Blyndring, især af Kirker og Klosters, dersom ikke den kongelige Commissar, Grev Bonza di San Martino var ind-

truffen, ledsaget af et betydeligt Antal Gensdarmere, for at haand= have Ordenens Opretholdelse.

En senere Beretning til „Mainzer Journal“ (af 14. Oc= tober) stadfæster desværre ikke denne Forventning. Dagen i forveien blev nemlig i Nærheden af Villa Borgbese en Præst ved heiligs Dag bagfra overfaldet, kastet til Jorden og kvalt, og to Klostergeistlige saarede paa Gaden ved Knivstik. Der tilføies, at saadanne Forgribelser paa geistlige Personer hele Tiden igjennem jevnlig have fundet Sted. Det samme gjælder om Indbrudsmverier, Røverier og andre forbryderiske Uordener, uagtet Embedsmandenes Antal er stærkt forøget, og Byen op= fyldt af Soldater. Tilstanden er en saadan, at Kong Victor Emmanuel, uden Bajonetternes Hjælp, ligeoverfor de saakaldte „Italianisimi, vilde have ligejaa ondt som Paven ved at op= retholde sin Souverænetet.

— En Correspondent fra Rom beretter, at Colossæum*) er taget i Brug til Indkvarttering for Kavalleriregimenter! Man har vel her Grund til at spørge, om det er passende, at forvandle Colossæum — det Sted, der er vædet med saa mange Martyrers Blod — til en Hestestald? Men der skeer desværre saa Mægt af denne Bestaffenhed, at man efterhaan= den ophører med at forundre sig derover. Alt hvad der skeer, skeer jo i Nationalfølelsens Navn, og General Camarmora sagde jo i sin Proclamation til det romerske Folk blandt Andet, at Regeringen vil, at Pavens Person skal agtes for hellig og ukränkelig, og at han i fuld Frihed skal udøve sin Myndighed som Kirkes Overhoved, men at ogsaa den nationale Følelse er en Helligdom, hvormed de Følelser, man nærer for den h. Fa= der maac bringes i Overensstemmelse!

---

*) Det er det store Amphitheater, som den romerske Kaiser Veipasian lod opføre Aaret efter Jerusalem's Erobring af 12000 fangne Jøder og Christne. Det holdt 1612 Fod i Omfang, og kunde rumme c. 110,000 Tilskuere med 80,000 siddende Pladsjer. Her kæmpede til det blodstørste Folks Forlystelse snart Slaver (Gladiatorer), snart vilde Dyr, som jamledes fra alle Dele af Verden, mod hverandre, og Hedningerne tilfredsstillede deres Had til Christendommen ved at see de boddømte Christne Martyrer sonderrevne af Løver og Tigre. Til Minde om og som Modsetning til dette Steds bedenske Ræds= ler lod Pave Benedict XIV. (1746—1757) opreise et Kors midt paa Arenaen, i hvis Omkreds siden de 14 Korsveisstationer bleve an= bragte.

Østerrig. Sidst i September offentliggjorde Wienerbladet „Volkscr.“ et Andragende til Ministerpræsidenten, Grev Potocki fra Udvalget for Erkebiskopets Broderskab til den h. Michael, hvori Andragerne besvare sig over, at Udenrigsministeriet Intet har gjort for at forhindre Attentatet paa den h. Faders Rettigheder, og at det endog, saafremt et ikke berigtiget Røgte maatte være sandt, synes at have be gun st i get den sidste mod ham forovede Uret. Udvalget protesterer mod en saadan Ringeagt for det katholske Østerrigs og dets Kaiserhofes Traditioner, mod en saadan Krantelse af de Folkes, der bejære det langt overveiende Fleertal af østerrigske Statsborgere, og udtaler det Haab, at, efter som Grev v. Busch ved sin hele Holdning har forspildt alle Katholikers Tillid, den k. k. Ministerpræsident vil foranstalle det Fornødne til Beskyttelse af den h. Faders Rettigheder, og forenledige Kongen af Italien til igjen at trække sine Tropper tilbage fra det pavelige Gebet. Andragendet hentyder sluttelig med Føie til „den ubestridelige Sandhed, at ved Omstyrrelsen af Paven's verdslige Magt den legitime Souveranitetets Princip er rokket i sine dybeste Grundlag, og at Følgerne heraf ville bringe Fordærvelse over Østerrig.

Følge „Allg. Zt.“ har Ministerpræsidenten afviijt dette saavel som et lignende Andragende fra Bispedømmet St. Pölten som ikke egnede til at modtages.

— **Wien.** Næsten alle katholske Foreninger i Wien have indgivet Adresser og Petitioner til Regeringen i Anledning af Piemonteernes Angreb paa Rom. Den virkelig katholske Befolkning i Østerrig — og dens Antal er, Gud være lovet, større, end man efter Omstændighederne skulde troe — finder sig nemlig ikke tilfredsstillet ved de Forsikringer om Hengivenhed og oprigtig Deeltagelse, som den østerrigske Gesandt i Rom, Greve Trautmansdorff paa Kaiser Franz Joseph's Vegne overbragte den h. Fader, for hvem disse Forsikringer have ligesaa liden Værd, som for Kaiserens katholske Underjaatter.

Tyskland. **Cöln.** Den høiarv. Erkebiskop, Dr. Melchers har i et omfangsrigt Hørdebrev af 10. September udtalt sig om Vaticanerconciliets Forhandlinger med særdeles Hensyn til Dogmet om Paven's Ufeilbarhed. Han advarer heri de Troende mod at lade sig forurolige af de mange offentlige Ordførere, som søge at undergrave Kirkens Autoritet ved at svække Betydningen af den nysævnede dogmatiske

Afgjørelse, og slutter med at formane til trofast Hengivenhed for Kirkens og den betrængte h. Faders Sag, og til at bønfulde Gud om snart at skænke Verden en varig Fred.

— Balsfart til Fulda (sluttet). Efter Vedtagelsen af den i f. Nr. omtalte Protest samt Adressen til den h. Fader, hvilken sidste med Forkastelsen af Alt hvad der unlig er steet i Rom, forbandt en Udtalelse om alle sande Katholikers Enighed i alle Punkter af Troen, og navnlig deres fuldstændige Anerkjendelse af alle det Vaticanste Conciliums Decreter, foresloges endnu Affattelsen af et historisk-juridisk Mindeskrift om hele den h. Stols nærværende Stilling, hvilket skulde tilstilles alle Regeringer, som havde katholske Underaatter, samt tillige udbredes blandt Folkene. Man havde herved tillige til Hensigt, at disse Regeringer i særlige Adresser fra deres katholske Underaatter*) skulde eftertryffeligt mindes om deres Forpligtelse til at beskytte den h. Stols Uafhængighed, samt tillige om de Fæder, der true al Myndighed og al Herskermaagt paa Jorden, naar Folkene see, at deres Tyrster ved taus Uvirksomhed billige Tilintetgjørelsen af den ældste og mere end alle andre berettigede souveræne Magt i Europa. Disse Forhandlinger sluttedes efter flere livfulde Udtalelser, der førte til fuldkommen Enighed, Kl. 6 om Eftermiddagen. Det offentlige Møde begyndte Kl. 8 om Aftenen, og Tilstrømningen til samme var saa stor, at langt fra Alle kunde finde Plads. Flere længere Taler bleve holdte, af hvilke vi maae indskrænke os til at fremhæve følgende Enkeltheder.

Det var især Friherrerne v. Andlaw og v. Voë, der, ved Siden af Pavedømmets aandelige Betydning for Kirken og for den europæiske Civilisation, skildrede den uheldværende Betydning, som det stedfundne Attentat paa Pavens Souverænetet vilde faae for Samtid og Eftertid, saafremt Ingen af de Tyrster, der have bevaret deres Handlefrihed ligeoverfor Revolutionspartiet, skulde finde sig foranlediget til at antage sig Pavens og Kirkens Sag. En tydsk Officør, Grev Schumising Kerssenbrock, tilligemed en Geistlig, der ligesom han havde tjent i den pavelige Armee (som Feltpræst), meddeelte

---

*) Vi skulle i næste Nr. meddele en Beretning om to d. 8. og 9. Nov. i Wien og Mainz; i dette Niemed afholdte talrigt besøgte Foramlinger.

Et og Andet af hvad de havde oplevet under Roms Beleiring og Indtagelse, navnlig om det Heltemod, hvormed Pavens Soldater havde opfyldt deres Pligt. De vare Alle fattede paa at kæmpe indtil sidste Mand, og havde saagodtsom Alle ved Modtagelsen af de h. Sacramenter indviet sig til Døden. Som et oprørende Modstykke til dette i alle andre Armeer uhorste Factum berettede disse Dienvidner, at den forvorpue, af den italienske Armee hidslæbte Pøbel var draget igjennem Gaderne med det Raab: Abasso il Papa, evviva l'inferno! (Ned med Paven, Helvede leve!). — Det Dieblik da den h. Fader tog Afsted med og nedbad Guds Velsignelse over sine trofaste Forsvarere skildredes som saa gribende, at Zugen vilde nogenfinde kunne glemme hans ædle af den dybeste Bedrøvelse gjennemtrængte Holdning.

Modet sluttedes først Kl. 11. Det følger af sig selv, at Formaningen til vedholdende Forbøn, til Brugten af Ordets Magt i Tale og Skrivt, samt til Iver for at give Peterspengens Indsamling et større Omfang og nyt Opfving, ikke undlodes.

Pius IX. er ved mange Leiligheder bleven hilset med Johannaraab. Han har nu ogsaa hørt Raabet: Korsfæst, korsfæst ham! men han er den Samme nu som dengang. Thi Herren har sagt: „Naar jeg er bleven ophøiet over Jorden, da vil jeg drage Alt til mig!“ Korset er Kirkens rette Mærke; og den i Lidelser adlede og luttrede Kirke, og den forfulgte og korsfæstede Pave ville engang udøve en hidtil ukjendt Magt over Menneskenes Hjertes; thi det har altid været Korset, der har bragt Kirken og dens Overhoved Seir over alle Fjender! (Efter Hamb. Abl. og Westf. Volksbl.)

Nordamerica. I den af Huroner beboede By Loretto, ikke langt fra Quebec blev for nogen Tid siden en ung Indianer viet til Præst. Han er den første Indianer i Canada, som har modtaget Præstevielsen. — D. 1. Januar 1871 aabnes i Milwaukee et katolsk Lærerseminarium (det første i de forenede Stater).

Kjøbenhavn. Kong Victor Emmanuel synes trods sit Ministeriums Paatrængenhed indtil videre at have opgivet

den Plan at forlægge sin Residents til Rom. Et Telegram fra Florenz af 31. October melder: Kongen gaaer ikke til Rom, førend de svævende Spørgemaal ere afgjorte.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 20de November. 24de Sondag efter Pintsje. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt til Marias hellige ubejmitte Hjerter for Sunderses Omvendelse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 21. M. Marias Dffring (feiredes offentlig den 25de Sondag efter Pintsje). 22. C. Cæcilia, Somsfru og Mart. 23. D. Clemens, Pave og Martyr. 24. E. Johannes af Korset, Bisk. 25. F. Katharina, Somsfru og Martyr. 26. L. Sylvester, Abbed.
- Søndagen** den 27de November. Kirkeaarets Begyndelse. 1ste Sondag i Advent. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Advents-Andagt med Prædiken.
- Alle Onsdage og Fredage i Adventstiden ere befalede Fastedage. — 28. M. Leonhard af Porto Mauricio, Bisk. 29. C. Vigiliedag. 30. D. Fastedag. Andreas, Apostel. 1. December E. Ferialdag. 2. F. Bibiana, Somsfru og Mart.
- Fredagen** den 2. December. Broderskab til Jesu gudd. Hjerter. Kl. 8½ Messe; Kl. 7½ Aften Broderskabsandagt. Samme Dag holde Medlemmerne af „Foreningen for den evige Tilbedelse“ deres sædvanlige Bedetimer. — 3. L. Frants Kaver, Bisk. og Apostel for Ostindien.
- Sognedagsgudstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagasten Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 5—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagasten Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholisk Kirkeritende“, udgaaer hver anden Sondag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissiøner, Hr. Grosserer G. B. Lohrer, Gøttersgade Nr. 5, og i alle Boglader; i de danske Stater: paa de kgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 25. Søndagen den 4de December. 1870.

Indhold: Hieronymus Savonarola. — En paanødt Erklæring. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Frankrig, Tydsland, Østerrig, Münster, Kjøbenhavn.

Hieronymus Savonarola.

Den fjerde af de paa det colossale Luthermonument og af den protestantiske Historiefriktion forherligede Forløbere for Reformationen er den florentinske Dominicanermunk Hieronymus Savonarola. Denne alvorlige Budsprædicant, Medicernes og den uværdige Pave Alexander VI.' afgjorte Modstander, tilhørte en anseet og fornem Familie i Ferrara, og blev født i denne Stad d. 21. September 1452. Han havde nydt en meget omhyggelig Opdragelse og videnskabelig Uddannelse, og studerede navnlig med stor Iver den platoniske Philosophi og den h. Thomas Aquinos theologiske Værker. Hans Bedstefader var en navnkundig Læge, og hans Fader ønskede derfor, at han skulde bestemme sig for Studiet af Lægevidenskaben. Men af Smerte over Verdens Fordærvelse, og opfuldt af Længsel efter udelukkende at leve for Erkendelsen af den himmelske Sandhed forlod han i sit toogtyvende Aar hemmelig sine Forældres Hus, og traadte i Bologna ind i Dominicanerordenen, i hvilken han paa Grund af sin udmærkede Dygtighed fort efter blev hædret med at ansættes som

offentlig Lærer i Naturphilosophi og Metaphysik. I Aaret 1482 kom han førstegang til Florenz, hvor han optoges i Klosteret San Marco, og i det følgende Aar holdt Fasteprædikener. Men hans mørke Sindstemning og strenge Alvor behagede ikke de livslystne og yppige Florentinere; og den store Kirke, i hvilken han prædede, stod snart tom. Han reiste da til Lombardiet, hvor han beskæftigede sig med Ungdommens Underviisning, og i Aaret 1485 med bedre Held prædede i Brescia over den h. Johannes' Aabenbaring, hvorpaa han i Aaret 1489 atter kom til Florenz.

Hans Fromhed, Alvor og naturlige Begavelse fandt nu her saa almindelig Auerkjendelse, at han blev valgt til Prior for det ovennævnte Kloster, som han bestræbte sig for at føre tilbage til den gamle Regels hele Strengthed, idet han i Alt foregik sine Ordensbrødre med det bedste Exempel. Snart sluttede sig andre Dominicanerklosterer i Toscana til Klosterreformationen i San Marco, og saaledes opstod den toskanske Dominicanercongregation, til hvis Generalvicar Alexander VI. i Aaret 1493 udnævnte Savonarola. Samtidig hermed optraadte han som den magtige og rystende Budsprædicant, hvis underfulde Indflydelse paa den letfindige Befolkning's fædelige Tilstand vanskelig lader sig beskrive. Naar han i flammende Ord straffede den saavel blandt Geistligheden, som blandt Folket herskende Ufædelighed, naar han paa Prædikestolen med sin Vektalenheds hele Id udfoldede sin skabende Indbildningskrafts storartede Billeder, og med en Prophets Myndighed med tordnende Røst forkyndte den kommende Tids Plager og Strafedomme, da gave hans Tilhørere ofte deres Følelser Lust i lydelig Graad, og de som nedskreve hans Prædikener maatte lægge Pennen fra sig, fordi deres indre Bevægelse ikke tillod dem at skrive længere. Men disse Prædikener havde tillige en politisk Charakteer idet han optraadte som en heftig Modstander af de vanartede mediceiske Hertuger, og forkyndte deres Huses suarlige Undergang.

Savonarolas politiske Anskuelser vare en Blanding af

Demokratie og Theokratie, og hans Formaal var en Gjenoprettelse af den gamle Florentinske Republik, der havde bestaaet for Medicernes Tid, fra hvilken han vilde fjerne den rygesløse Indfølsesfyge og den uchristelige Aand, der havde fundet Indgang under hine Fyrsters Regering, og omdanne det borgerlige og sociale Liv i Florenz til en fuldkommen Overensstemmelse med Christendommens Aand. Da Medicerne i Aaret 1494 maatte flygte bort fra Florenz paa Grund af den franske Konge Carls VIII.' Erobringstog igjennem Italien, saae den fattige Dominicanermunk af San Marco sig med Gæt stillet i Spidsen for Statsstyrelsen, og han begyndte nu med den meest excentriske Over at realisere sine religions-politiske Planer. Florenz skulde fra nu af ikke anerkjende nogen anden Hersker og Konge end Kristus, al Verdens Konge, og Kristus blev høitidelig proclameret som Konge over Florenz, hvem Folket i Alt havde at adlyde og tjene. Den offentlige Forvaltning lededes af en Signoria (Commission), som, for at den ikke skulde faae Tid til at befaste sig i Herredømmet, hvert Fjerdingaar skulde vælges paaany af Folkets Midte. S. var den ledende Sjæl i denne befunderlige Folkeregering, og skred paa en stedse mere egenmagtig og excentrisk Maade frem paa denne politisk-reorganiserende Løbebane. Han ansaae sig selv for et Guds Sendebud, og meente at gjøre Alt hvad han i denne Retning foretog sig i Kraft af særegne guddommelige Indskydelser og Oplysninger. I sin overspændte Over og indre Ophidselse tillagde han sig et prophetisk Fremsyn over Kirkens og Verdens tilkommende Skæbner, og forkyndte det forbausede og lidenskabelig oprørte Folk sine apokalyptiske Syner med en umiddelbar guddommelig Inspirations Vished og Sikkerhed.

Da han saaledes formelig optraadte som Prophet, og ansaae sig for oplyst af guddommelige Indskydelser, indstævnedes Paven ham i et Breve af 21. Juli 1495 til at indfinde sig i Rom for at give nærmere Forklaring om sine foregionne prophetiske Oplysninger. Paa denne pavelige Skrivelse, der i de

meest anerkjendende Udtryk omtalte S.' reformatoriſte Nidkjerhed og hans velmeente Iver for at fremme Guds Ære og befordre Folkets ſande Vel, ſvarede S., at det for nærværende Tid var ham umuligt at komme til Rom, idet han paabe- raabte ſig ſin af Overanſtrengelſe ſvækkede Sundhed, ſine po- litiske Fjenders hadefulde Efterſtræbelſer, ſaavelſom de oieblikke- lige Forhold i Florenz, ſom gjorde hans Nærværelſe uomgan- gelig nødvendig. Men ſiden erklærede han i ſine i Faſtetiden 1496 holdte Prædikener, at han ikke erkjendte ſig forpligtet til at gaae til Rom, og han fortsatte fremdeles ſin indbildte og excentriſke Theokratrolle i Florenz. Følgen heraf var, at Pa- ven ved et Brev af 16. October 1496 ſuſpenderede ham fra hans Virkſomhed ſom Prædicant, og affatte ham fra hans Em- bedet ſom Generalvicar for Toſcanas Dominicanerecongregation. Men S. anſaae det for ſin Pligt ikke at adlyde Pavens Be- falinger; og, havde han allerede tidligere høvet ſin magtige Stemme mod Alexander VI., ſaa optraadte han nu ſom en ſtraffende Elias mod den uværdige Pave. Han tog med fuld Ret Anſtød af Pavens forargelige Liv, thi A. var ubestridelig den uværdigſte af de heldigviis meget ſaa uværdige Paver, der i Løbet af den lange Række af Aarhundreder have beklædt denne ophoiede Værdighed. Men han glemte at ſkjelne mellem Em- bedet og Perſonen, og overſaae derfor, at han, ogſaa ligeover- for et ſaa uværdigt kirkeligt Overhoved ſom A., aldrig burde have forladt den kirkelige Indigheds Bei. Han ſyntes ogſaa ſelv at have havt en Følelſe heraf, og ſøgte derfor at undſkyld- ſig med, at Paven var mildledet ved falſke Beretninger om hans Virkſomhed, ſamt at det var ham umuligt under de nærværende Omſtændigheder at efterkomme hans Befalinger. Men i Alt dette bedrog han ſig ſelv, navnlig ved at berolige ſin Samvittighed med, at Alexander var en uretmæssig Pave, fordi han efter den almindelige Mening ved Beſtikkelse havde banet ſig Bei til den pavelige Throne, og at han derfor ikke var forpligtet til at adlyde hans Befalinger. Efterat han da i Henhold til flere offentlige Udtalelſer i denne Retning var

bleven excommuniceret, opfordrede han i Marts 1498 i en Række af Skrivelser til den tydske Kaiser, til Kongerne af Frankrig, Spanien, England og Ungarn, „disse Christenhedens første Souveræner til at bevirke Sammenkaldelsen af en almindelig Kirkeforsamling for at afsatte den „uretmæssige, forbryderiske, simonistiske og sacrilegiske Pave Alexander VI.“ Denne sidste stod vistnok i fædelig Henseende dybt under den fromme, for Kirkens og det borgerlige Samfunds religios-fædelige Deformation begejstrede Munk; men det blev baade til Fordærvelse for S. selv og til Forargelse og Forvirring for hans Samtid, at han tilsidefatte alle Hensyn til den Lydighed og Underkastelse, som han i alle tilladte Ting skyldte den, om end nok saa uværdige, saa dog legitime og retmæssige Bærere af den højeste kirkelige Værdighed*.) (Fortsættes).

En paauødt Erklæring.

(Sluttet).

Det er en gammel Erfaring i Literaturen, at Enhver taler om Sandheden, og gjør deres Ret gjældende for sine Paa-stande og Partimeninger, alt efter som han har Forstand til, og Indsigt i det paagjældende Muliggende. Vi have derfor ikke

*) Det fortjener her dog at bemærkes, at denne Pave, hvis moralske Forkastelighed har tjent til Underlag for saa mange giftige Angreb paa Pavedømmet, i ingen af sine kirkelige Anordninger nogenstunde har fornægtet Bevidstheden om sit Embedes ophøiede Pligter. Der kan nemlig i hine ikke paavises Nogetsomhelst, der begunstiger kirkelig Slaphed og Immoralitet. Det Samme gjælder om de saa andre Paver, hvis Privatlivs Historien har domfældt. Gud betjener sig ogsaa af slette Mennesker i Kirkens og Verdensrigernes Styrelse, og tillader Forargelsen deels som et Middel til at prøve sine Udvalgte og befæste dem i Trofasthed og Bestandighed, deels som en Tugtelse baade over Kirken og Verden.

mindste Tvivl om, at Redacturen af „Danst Kirketidende“ lever og aander i Forvisningen om at være en Sandhedens Stridsmand, men vi tillade os desuagtet at troe, at det altfor hidfige Forsvar for hans yderst eensidige Partistandpunkt bestandig hilder ham i et saadant Væv af spidsfindige Sophistrier, at hans Iver for at komme Alt tillivs, hvad der træder hindrende i Veien for hans kirkelige Anstueltes absolute Enevalde, gjør ham fuldkommen uskiftet til at vurdere Betydningen af enhver somhelst fra hans afvigende Mening, og dermed blind for Sandheden i dens virkelige eller reent objective Skikkelse. Enhver erkjender af Naturen lettest, hvad der er i hans Interesse eller stemmer med hans Tilboeligheder og Luster at erkjende for sandt, og Red. af D. K. T. anser sig nu eengang for særlig kaldet til at forskaffe det Grundtvigske Kirkeideal almindelig Anerkjendelse. Men den Iver, hvormed han omfatter denne Virksomhed, maa naturligviis især bringe ham i en fjendtlig Stilling til den katolske Kirke, fordi den vedblivende harder sin Dæt til at være den sande af Christus stiftede Kirke; hans evige Strid med afvigende Retninger i den danske Folkekirke vedkommer nemlig ikke os. Da Hr. Red. nu, som vi i vort Nr. 17 have sagt, og som han i sin sidste Artikel evident har godtgjort, i Medfør af sit nu eengang indtagne Standpunkt, samt sit Ubejendtskab med vor Kirkes Være og hele Siendommelighed, fattes alle Betingelser for Competence til at bedømme hvad der foregaar indenfor dens Omraade, skulle vi ikke tilbageholde den Erklæring, at vi aldrig have havt til Hensigt at forkleine hans Være, ved at betvivle hans Overbeviisning om at tjene Sandheden, og gjøre en fortjenstlig Gjerning ved at benytte enhver Leilighed til at forhaane den Kirke, i hvilken han efter et ganske rigtigt Instinct seer den væsentligste Hindring for Opnaaelsen af sit Formaal. Vi bemærke tillige i Forbigaaende, at det følger af sig selv, at en saadan Kritikers skjæve og hildede Betragtning af Kirken i det Hele og Store nødvendig maa affpeile sig i enhver Forhandling om de enkelte Spørgsmaal*).

*) Vi henstille til Enhver, der har gjort sig bekendt med de Discussioner, der, saalænge Infalibiliteten var et aabent Spørgsmaal, ere førte i den katolske Kirke, at gjenlæse Hr. Red.'s 3½ Side lange Polemik i D. K. Nr. 44, og af hans Artikel i Nr. 28: S. 441—444. Den som kan overvinde sig hertil vil overtyde sig om den fuldkomne Meningsløshed af hans forvirrede og forvirrende Tale. At paaviise

Vi have saaledes vel ikke seet os istand til at give Hr. Red. en „Gresopreisning“ i den Forstand, hvori han med saa stor Hidsigthed forlanger den af os; men vi troe at have paa det Sterkeste fremhavet Alt hvad der kan tjene til hans Uudfyldning i Henseende til hans Forhold til Sandhedsproblemet, og vi mene hermed at have ydet ham en virkelig Venkabsstjernerste ligeoverfor hans forskjellige folkekirkelige Modstandere. Vi erindre nemlig et og andet Sted at have laest meget ufordeeltagte Bedommelser af Hr. Red.'s Skrivemaade, og navnlig i en Artikel i Hr. Dr. Charlings Tidsskrift („Hr. N. N. og hans Undermaalere“) engang at have seet Noget, der lignede en Slags Proskription fra det gode Selskab i den literare Republik. Vi fandt, at denne Behandling maatte vare meget omfindtlig for Hr. Red.'s pirrelige Gemyt og ikke mindre pirrelige Gresfolelse. Men det vilde her i ligesaa hoi Grad, som paa vore Enemærker, vare forfængeligt at søge ved „Domstolene“, hvad Hr. Red. ene kan finde hos sig selv, ved for Eftertiden at give Uffald paa sin formentlige Overlegenhed og useilbare Competence, og nedstemme den høist anstødelige frivole Tone, hvori han med et ikke mindre anstødeligt Velbehag og Selvbehag behandler de alvorligste Ting.

Medens vi, af Hensyn til de foromtalte psykiske Betingelser, der hidtil have indvirket saa afgjørende paa Hr. Red.'s literare Færd, afholde os fra at røre ved de øvrige Artigheder, han opvarter os med, kunne vi dog ikke lade eet Punkt uberørt. Det er Beskyldningen for, som Hr. Red. i sit smagfulde Sprog kalder det, „at have kastet Snavs paa Mænd som Luther, Melancton og de andre Reformationens Hovedmænd, paa Gustav Adolf, Grundtvig og mange Flere, hvis Navne er og altid vil vedblive at være dyrebare for danske Kristne,“ hvortil joies den Bemærkning, „at dette klæder det papistiske Blad ilde i et Land, hvor Papisterne nyder fuld Religionsfrihed.“

I Anledning af denne, for en Literat som Red. af D. Kt. meget uheldige Sigtelse skulle vi blot bemærke, at vi, naar vi have omtalt de nævnte Mænd, stedse have grundet vore Domme paa Facta, og belagt dem med Vidnesbyrd af historiske Hjemmelsmænd, som vi finde det høist utilbørligt, at Au-

---

dette i det Endste vilde medføre stor Vidtøstighed og være en aldeles spildt Uleilighed. Vi maae derfor i denne Henseende lade det berøe med denne Henvisning.

tidens dannede Protestanter synes at vogte sig altfor meget for at blive bekjendte med. Hvad Grundtvig angaaer, da vide vi os frie for at have indblandet personlige Antipathier i vore Udtalelser om hans eiendommelige kirkelige Anskuelse, eftersom vi tværtimod ere os bevidste, at vi altid have haft ouden ved, naar vi bekræftigede os med den, at see bort fra den Besindring, vi altid have følt for denne Mand's Genialitet og Fortjenester i andre Retninger. Medens derfor hverken Hr. Ned. eller nogen Anden skal kunne overbevise os om at have tilladt os mod Grundtvig, hvad der i al Polemik er bleven Hr. Ned. til anden Natur, bemærke vi blot, at vi, ved stundem at bruge de af Dansk Kt. og paa de saakaldte Vennemoder indførte Benævnelser „Kirkefaderen“ og „vor gamle Kærefader“ naturligtvis ikke have tænkt paa at sige noget Ufordeclagtigt eller Nedsættende om Grundtvig, der jo ikke selv har tillagt sig disse Navne, men ene villet gjøre hans Venner opmærksomme paa det Keitede i en Hyldest, der ikke blot gjør dem selv, men i Manges Sine ogsaa den ualmindelig begavede Mand latterlig, hvem de dermed have meent at bevise en ganske udmærket Tre.

Vi bør ved denne Leilighed ikke undlade at bringe Hr. Ned. i Erindring, hvorledes han i sin Tid har behandlet Dr. Rudelbach, Biskop Martensen og Dr. Scharling o. m. A., samt hvorledes hans Blad jævnlig har været en Tummleplads for lignende plumpe personlige Angreb fra aandsbeslagtede Medarbejderes Side, og behøve i denne Retning blot at minde om Hr. Ned.' literære Solidaritet med Hr. P. Strøppenborg og andre saadanne fortællelige Mænd. For disse Producter vil uden tvivl hiin smukke Talemaade af Alle, der kjende dem, findes meget passende, og er maastec den eneste ret betegnende. Men naar den, der har leveret saamange Beviser for, at han har en ganske ualmindelig Forkjærlighed ikke blot for slige Udtryk, men ikke mindre for den Udfærd, som de betegne, forlanger af „Papisterne“, at deres Taknemmelighed for, at de nu, efter en mere end trehundreaarig uretfærdig intolerant Undertrykkelse fra den lutheriske Statskirkes Side, ad Lov og i vni genens Veie ere komne i Besiddelse af „fuld Religionsfrihed“, skulde gaae saa vidt — at de uden Gjenmæle og Forsvar skulde tie til alle de Forhaanelser, hvormed deres Tro og deres kirkelige Institutioner idelig overføres, og erkjende Hr. Ned. og Conforter for privilegerede Andehavere af en Slags fra den intolerante Fortid nedarvet Ret til, i det mindste paa Litteraturens Enemærker at

fortsatte dette Majoritetstyraani, da røber han her en slem Hemmelighed ved den kirkelige Liberalisme, hvis yderligst gaacende Consequenter hans Blad forfægter.

Det klæder derfor vor ærede Modpart meget ilde, med Gæt at gjøre sig fornem*) ligeoverfor „Papisten“ og det „papistiske Blad.“ Vi kunne forsikre ham om, at han ikke opnaaer Andet derved, end det Børste af Alt hvad der kan hændes et Menneſte, nemlig at more sine Venner. Naar han endelig i sin sidste Artikel med sin eiendommelige Skjæbhed gjentager sin næsterrettelige Beskyldning om vor Oversættelse af den h. Bernhards Ord om Kirkens Uforgængelighed, da tillade vi os, efter det Svar, vi i Nr. 16 have givet ham, at tage dette Nonsens til Indtægt for hvad vi have sagt om Hr. Red.' Ridfjærhed for Sandheden; og med Hensyn til det affindige Spørgsmaal han gjør os om den Tridentinske Troesbekjendelse — naturligtvis formuleret med den sædvanlige Urbanitet i Udtrykkene — da fortjener dette ligesaa lidt som hiint noget Svar. Vi undskyldte begge Dele ligesom alle hans øvrige næsterrettelige Paaſtande, med, at Hr. Red. synes at befinde sig i en saa abnorm Tilstand, at han, for at bruge et med hans egne Ord beſlægtet Udtryk — i det mindste saa ofte han giver sig i Kæft med katholske Anliggender — ikke forſtaaer hvad han selv tænker og skriver, og derfor langt mindre hvad Andre tænke og ſkrive!

Vi tilføie ſluttelig endnu den Bemærkning, at Hr. Red.' vigtige Expectorationer i hans Nr. 45 om Pave Vigilius og hans Forhold til det femte œkumeniske Concilium kun have tjent til yderligere at blotte hans kirkehistoriske Næsterrettelighed, og anſee det for ligesaa ubetimeligt at indlade os paa nogen Forhandling med ham angaaende hans Ukyndighed om dette Punkt, som vi vilde finde det ufømmeligt at komme i Berøring med det pøbelagtige Smuds, hvormed han tillader sig at befudle Kirkens nuværende Overhoved.

*) Hans brede og lange forvirrede Polemik imod os indledes med de Ord: „Det kan nu virkelig ikke falde os ind at føre Strid med Kath. Kirket.“!

Kirkelige Efterretninger.

Rom. De nærværende Tilstande. Af flere forskjellige Beretninger sammenstille vi her efterfølgende Billedet af Tilstanden i Rom. Revolutionspartiet, der finder, at der er altfor mange Kirker i Rom, har andraget paa at formindste Antallet af samme, og forlanger 250 anvendte i andre Siemed! De Billeder af den h. Jomfru, og overhovedet af de Hellige, som findes rundt omkring i Gaderne, ere naturligvis til Anstod, og Zorighederne ere flere Gange af Bladene opfordrede til at fjerne dem. De imaa Plads foran flere Kirker tjene til Udsalgsteder af usædelige Malerier og Photographier, af Blade og Skandskrifter, som forhaane Paven. Man staaer fremdeles i Begreb med at indføre Civilægteskabet i Rom, og har i dette Siemed affordret Præsterne Kirkebøgerne. Man har ligeledes til Hensigt at indføre den reent borgerlige Begravelse; man har i det mindste allerede d. 31. October været Vidne til en saadan. Det var en piemontesisk Officer, der dode af de Saar, han havde faaet ved Rom's Indtagelse d. 20. September, efterat han haardnakkethad havde afviist enhver religiøs Bistand. Man foranstaltede et sandt Triumftog til hans Ere. Istedetfor Korset bar en Kvinde en Fane foran Sørgetoget; istedetfor Viggsalmer spillede Musikken Garibaldihymnen; istedetfor at bringe den Dode til Kirken, førte man ham omkring i Gaderne. Toget ledsagedes af en Sværm af den laveste Bøbel i forrevne Troier og Blouzer, og til Ristens Transport havde man lagt Beslag paa den Ligvogn, som er bestemt for Cardinalerne. Paa Kirkegaarden holdtes en Tale, hvis korte Wiening var den: „Man siger, at Paven er en Hellig, men tværtimod — ikke han, men disse (nemlig den Afdøde og Consorter) ere hellige, Paven derimod en Bøddel.“ Revolutionen har fremdeles forstyret de Gravminder, hvilke deels Paven, deels Stægtninge og Venner have sat de faldne pavelige Soldater saavel i Rom, som andensteds. Hvorledes den italienske Regering efter alt dette endnu kan fordriste sig til at tale om sin Omhu for Pavens Uafhængighed, er vanskeligt at begribe. General Lamarmora udsteder vel Forordninger om, hvorledes Paven skal holdes i Ere og nyde den ham skyldige Agtelse, men bekyrret sig ligesaa lidt som nogen Anden om deres Efterlevelse. Man har Grund til at befrygte, at Pavernes næsten 2000aarige

Residents om ikke lang Tid vil undergaae en saadan Forandring, at den katholske Kirkes Overhoved ikke kan vedblive der at have sin Residents. Den saakaldte Leoninske Stad er om Natten Samlingspladsen for ryggesløse Pøbelharme, som der feire deres Bacchanalier med en Larm, som kan høres i Vaticanet. Caricaturer paa den h. Fader blive daglig faldende i Gaderne, utugtige Huse indrettes, og den anticristelige Clique gjør i alle Retninger sit Bedste for at nedværdige og latterliggjøre Alt hvad man hidtil i Rom har agtet for heiligt.

— General Lamarmora er hverken bleven modtagen af Paven eller Cardinal Antonelli, og den italienske Regering vil forhaabenlig snart erkjende Forsværgeligheden af sine tacløse og hykkelske Forsøningsforslag. Der kan vel ikke anføres noget mere slaaende Beviis i Henseende til Oprigtigheden af him Regerings Forsikringer om dens Afgtelse for den h. Faders Person, Rettigheder og Eiendom, end det Factum, at den ved Roms Overgivelse d. 20. Septbr. blandt Andet bemægtigede sig 6,250,000 Fr., der som Peterspenge i den alleregjenligste Forstand vare Pavens personlige Eiendom, og under Titel af en til hans frie Naadighed stillet Capital vare nedlagte som constant Depositum i de offentlige Kasser. Cardinal-Statssecretairen har reclameret dette Beløb, men det kan med Grund betvivles, at det bliver tilbagegivet. — Den bedre Deel af det romerske Folk kommer mere og mere til Besindelse ved Synet af den sorgelige Forandring, der i saa kort Tid er foregaaet med Christenhedens Hovedstad. Utilfredsheden tiltager med hver Dag paa Grund af den enorme Forhoielse af Skatterne og den voksende Dyrthed paa alle Fornødenheder. Man begynder derfor at fatte Mod, og udtaler sine Følelser i Adresser til den h. Fader. En enkelt Adresse talte c. 4000 Underkrivter, og en anden, som endnu ikke er indgiven, har allerede et endnu større Antal. Den berøgtede Folkeafstemning er nu latterlig selv i Manges Munde, som af Frygt lode sig forlede til at deeltage i den.

— Uagtet den italienske Regering for ikke mange Dage siden pr. Telegraf underrettede Verden om, at den indtil videre havde opgivet Forslæggelsen af den kongelige Residents til Rom, har den alligevel d. 7. Nov. ganske uformodet taget Quirinallet i Besiddelse. General Lamarmora meddeelte Cardinal Antonelli i en Skrivelse Kongens Billie, og forlangte Møglernes Udlevering. Pius IX. besvarede sin Ministers Meddelelse herom med de Ord: „Had det ikke forurolige

Dem; vi vide jo, at vi have værre Ting ivente!" Samme Dags Aften sendte Cardinalen Kongens Statholder et Svar, hvori han underttede ham om, at disse Nøgler vare ham anbetroede for at bevare den h. Stols Eiendom, og at han ikke kunde tage Hensyn til nogenfømhelst Ordre fra Uvedkommende angaaende Anvendelsen af dette Palads. Generalen lod derpaa en Smed i to Notarers Nærværelse opbrude Dorene. Saaledes have Italienerne som Røvere bemægtiget sig et Palads, der i Aarhundreder har været enhver Paves personlige Eiendom.

Frankrig. En stor Deel franske Blade, ikke blot de saakaldte „clericale," udtale sig med den største Harme om det som tildrager sig i Kirkestaten, og kunne ikke forsone sig med den Tanke, at Christenhedens Fader skal degraderes til at være „Victor Emmanuels første Hofcapellan." De erklære, at Frankrig kun for Dieblicket taaler Invasionen, fordi det maa opbyde sine sidste Kræfter mod Tysklands overlegne Hærskarer. Skulde det atter faae fri Naadighed over sine Kræfter, da maa Italien være fattet paa at blive krævet til Regnskab af det franske Folk.

— Det er sørgeligt at see Røverhøvdingen Garibaldi optræde som Frankrigs Frelser, og Stæderne i Syden træffe Forsvarsforanstaltninger (!) i hans Land. I Marseille har et Decret fra Præfecten opløst Jesuitercongregationen og lagt Beslag paa dens Eiendom. I Lyon har man villet presse hele Geistligheden til Tjeneste i Nationalgarden og plyn-dret Præstefeminariet. I Toulouse har man ifinde at indlemme alle Præster og Seminarister, som ere under 35 Aar, i Armeen. Man seer saaledes, at et vist Parti uttrer stor Lust til at fornye den første franske Revolutions kirkefjendtlige Skandaler.

Tyskland. Fra alle Egne af det katholske Tyskland er i de sidste Uger, i Henhold til de i Fuldatagne Beslutninger, indløbet Beretninger om Folkeforsamlinger, Adresser og Andragender til de vedkommende Regeringer om at tage den h. Faders souveræne Ret i Beskyttelse mod den italienske Usurpation. Hovedtanken i alle disse folkelige Udtalelser er den -- at minde de verdslige Magthavere om, at, naar de ældste og helligste Souverænetetsrettigheder ikke engang respecteres af Tyrsterne, da give disse dermed factisk Folkene Anviisning paa at antaste deres egne souveræne Rettigheder.

En i dette Diemed i Berlin af de derværende Katholiker talrig besøgt Forsamling indgav allerede i Begyndelsen af

October en Adresse til Kongen, hvori han mindes om Tøtter, han baade i sin Throntale af 1867 og senere har givet sine katolske Underaatter om Beskyttelse af deres Rettigheder og billige Krav paa Hævdelsen af deres kirkelige Overhoveds Værdighed og Uafhængighed. Den i Mainz d. 9. Nov. afholdte Forsamling overvaredes af Biskop v. Ketteler og flere af Rhinlandets notableste Mænd. Forsamlingen sluttede sig til Fuldaprotesten, og vedtog Adresser til den h. Fader saavel som til Storhertugen af Hessen. I Baiern har Erkebiskoppen af München for kort Tid siden benvendt sig til Kongen med Begjæring om, at han vil gjøre sin og Baierns hele Indskyldelse gjældende, for at gjen-erhverve den h. Fader hans Uafhængighed. Kongen svarede herpaa, at hans Regering allerede havde indledet det Fornødne til i dette Siemed, i Forening med de øvrige katolske Magter, at varetage den h. Stols ogsaa ham som katolsk Fyrste nærliggende Interesser. Den katolske Befolkning i hele Sydtyskland er ligesledes i stærk Bevægelse, og man er overalt enig om, at det er alle Katholikers Pligt, uden Hensyn til deres noksaa ringe Antal paa ethvert enkelt Sted, og uden Hensyn til den større eller mindre Sandsynlighed for, at det vil faae nogen uboortes Betydning, eller være til Nytte for den h. Fader — at protestere mod det Skete, og opfordre deres Regeringer til at fralægge sig al Medskyld i den mod Kirkens Overhoved forøvede Udaad, samt efter Evne optræde som hans Beskyttere.

Osterrig. Greve v. Beust og det romerske Spørgsmaal. Det katolske Casino „Mariabilf“ i Wien havde besluttet, i Anledning af Begivenhederne i Rom, at indgive en Adresse til Greve v. Beust, for at forestille ham, hvor magtpaaliggende det er alle østerrigiske Katholiker, at Regeringen har Villie til at beskytte deres hoieste kirkelige Overhoveds Rettigheder, Frihed og Uafhængighed, og d. 6. October mødte en Deputation hos Rigskantskieren for at overrække ham denne Adresse. Ifølge Bladet „Waterland“ gav Greven følgende Svar: „Jeg vil noie prøve dette Andragende, og senere give skriftligt Svar saavel paa det, som paa et lignende fra den katolske Forening i Salzburg. Hvad Begivenhederne i Rom angaaer, da beklager jeg meget den Maade, hvorpaa Pressen har udtalt sig herom. Medens dette et Sket med en Frivolitet, som har faaret de agtværdigste Følelser og franket selve Sagens Værdighed, har man fra en anden Side laant Dre til den Bagvaskelse, at

Regeringen, og navnlig jeg personlig, skulde have Andeel i den romeriske Katastrofe, eller skulde have opnuvret Italien til Udførelsen af dets længe nærrede Planer. Dette er en afgjort Usandhed. Jeg gjør Intet uden Hans Majestæts Billigelse, og jeg kan forsikre, at der i dette Tilfælde er gjort Skridt til Gunst for Paven, men at de desværre ere blevne uden Virkning. Men hvad der nu er skeet i Rom, lod sig iøvrigt allerede dengang, da den franske Besætning forlod Kirkestaten, med Sikkerhed forudsæe. Man siger vel, at Østerrig har Intet gjort for at forhindre det; men en Demonstration, som man ikke kunde give Østerrig, vilde forblevet uden Virkning, og dette vilde kun have compromitteret Østerrigs Anseelse, medens det for Diebliffet var umuligt at begynde en Krig med Italien. Man har berettet, at Grev v. Trautmansdorff havde fundet en uvenlig Modtagelse hos Paven. Dette er aldeles urigtigt; han blev tværtimod meget venligt modtagen, og Cardinal Antonelli veed fuldkomment at vurdere den Situation, hvori Østerrig med Hensyn til dette Anliggende befinder sig. Jeg erkjender, at der maa drages Omfarg for at sikke Pavens Frihed og ulafhængighed som Kirken's Overhoved, som overhovedet for at gjøre den nærværende Tilstand i Rom taalelig, og jeg skal Intet undlade for at opnaae dette. Man har vel ofte gjort Hentydninger til min Confession som Protestant, og paa- staaet, at den havde Indflydelse paa min Behandling af Stats- sager. Men dette er ingenlunde Tilfældet; det kan jeg paa Ære og Samvittighed forsikre. Ved Behandlingen af ka- tholske Anliggender har jeg ofte iagttaget langt mere Tilbage- holdenhed, og taget Sagen alvorligere, end mange katholske De- puterede og Medlemmer af Herrerne's Hus. Den Frivolitet, hvormed visse Blade optræde i disse Spørgsmaal, gjør mig meget ondt; men jeg er ikke istand til at forhindre Eligt."

— Den patriotiske Folkeforening for Nedreøsterrig foran- staltede d. 7. November i Wien en storartet Manifestation for den h. Fader. Flere tusinde Mand af alle Stænder havde indfundet sig. Her faldt harmfulde Ytringer om den øster- rigske Regerings Passivitet i denne Sag, der beteg- nedes som en Fattigdomsattest og Galliterklæring. — En lig- nende katholsk Tilkjendegivelse fandt Sted i Linz, hvor c. 4000 Medlemmer af den katholske Folkeforening for Overøsterrig — for største Deelen Landmand og Bønder — indfandt sig for, ligesom den wien'ske Forsamling, at minde Regeringen om dens Pligter mod Kirken og dens Overhoved, og i Adresser til den

h. Fader at udtale deres Følelser af harmfuld Smerte og inderlig Deeltagelse.

Münster. Seminariedirektoren i Osuabrucl, Hr. Aulton Rohues, er af hoiarv. Hr. Bistop Brinkmann udnævnt til Generalvicar.

Kjøbenhavn. De forstjællige Beretninger, vi efter d. 20. September have bragt om den italienske Regerings Foranstaltninger i Rom have allerede i sig selv røbet de Motiver og Hensigter, der lede dens hele Fremgangsmaade mod Kirkes Overhoved. Det er derfor ikke uden Interesse, med de virkelige Facta at sammenstille et officielt Document, der giver en kortfattet sammenhængende Fremstilling af de ædle Bevæggrunde og heldbringende Planer, hvormed hiin Regering retfærdiggjør sin Afsærd ligeoverfor den for nærværende Tid herskende Forvirring i den almindelige Retsbevidsthed. Det heder saaledes i et af Wienerbladet „N. jr. Presse“ meddeelt, de italienske Kamre forelagt Lovudkast, samt i en dermed overensstemmende Circulardepefche af 18. October, der handler om Garantierne for den h. Stols Uafhængighed:

„Paven og den h. Stols politiske Autoritet er fra nu og ophævet i Italien; men Paven forbliver fuldstændig uafhængig i Udøvelsen af sine kirkelige Rettigheder. Som den katholske Kirkes Overhoved skal han nyde alle de Presbrettigheder og Friheder, som hore til en Souveræns Prærogativer. Han raader frit over sin Hoffstat; og alle fremmede Prælater og kirkelige Ordener skulle i Rom nyde fuld Sumunitet, hvad enten de ere kaldte derhen som Medlemmer af et almindeligt Concilium, eller af andre Grunde opholde sig der. Den h. Stol skal frit og uhindret kunne vedligeholde Forbindelsen med de udenlandske Magter og Udlandets katholske Geistlighed. En særegen Post- og Telegrastjeneste stilles til dens Raadighed. Fremmede Magters Repræsentanter ved den h. Stol nyde de samme Rettigheder og Friheder som ved andre souværene Hoffer. De pavelige Legater blive behandlede som andre Gesandter fra fremmede Souværaner. Paven og Kirken skulle have den meest uindskrænkede Frihed til at offentliggjøre alle personlige og conciliariske Foranstaltninger, for saaledes at forebygge enhver Conflict mellem Stat og Kirke. Italien betragter Paven som en fremmed Souværan (!), og han nyder over hele Kongeriget de en Saadan tilkommende Presbveitninger. Italien har endvidere at udrede Hs. Helligheds og hans Hoffstats Apanager, samt at overtage

hele Beløbet af Kirkestatens Statsgjæld. Til Beroligelse (!) for hele den katolske Verden og de katolske Regeringer erklærer Italien sig beredvil- lig til at garantere (!) Kirkens Friheder og Paven's Uafhængighed, og lade begge Dele sanctionere ved en international Overenskomst. Ved disse Erklæringer troer den italienske Regering at kunne constatere for Europa, at det er dens Villie, overensstemmende med Principet: den frie Kirke i den frie Stat — at agte Paven's Souverænetet" (!).

Naar man sammenholder dette Actstykke med Alt hvad der baade tidligere og i de sidste to Maanedes er skeet i Ita- lien, kan man neppe være tvivlraadig om dets gode Hensigter!

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 4de December. Den Sondag i Advent. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Adventsaudagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Adventsaudagt med Prædiken. — 5. M. Barbara, Jomfru og Mart. 6. Cf. Niko- laus, Biskop. 7. D. Fastedag. Ambrosius, Biskop og Kirkefæder; 8. Messe for Ansgariusseverningens Medlemmer. 8. Co. Marias ubesmitte Udsfangelse (feires of- fentlig forstommende Søndag). 9. F. Fastedag. Petrus Chrysolegus, Biskop. 10. L. Translation af den h. Jomfrus Gane til Voretto.

Søndagen den 11te December. 3die Sondag i Advent. Marias ubesmitte Udsfangelse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Festsandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Festsandagt med Prædiken. — 12. M. Vicelinus, Biskop. 15. Cf. Lucia, Jomfru og Martyr. 14. D. Fastedag, De- tavedag. 15. Co. Octav af Marias ubesmitte Udsfangelse. 16. F. Fasteandagt. Eusebius Martyr. 17. L. Faste- dag. Damaskus, Pave.

NB. Onsdag den 14de, Fredag den 16de og Lørdag den 17de December ere kirkelige Quartermær=Fastedage.

„Katholsk Kirketidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn ved Bladets Hovedcommissiøner, Hr. Grosierer G. B. Pöhrer, Gøtbergs-gade Nr. 5, og i alle Byglæder; i de danske Stater: paa de kgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 St.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 26. Søndagen den 18de December. 1870.

Indhold: Encylica fra Hans Hellighed Pius IX. — Kirkelige Efterretninger: Rom.

Encylica fra Hans Hellighed Pius IX.

til alle Patriarker, Primater, Erkekiskopper, Biskopper og andre Kirkehyrder, som ere forbundne med den Apostoliske Stol.

Maar Vi see hen til den lange Række af fortsatte Volds- handlinger, som den piemontesiske Regering i Lobet af nu alt mange Aar har tilladt sig for at omstyrte Vort verdslige Herredomme, hvilket det guddommelige Forsyn har forlenet denne Apostoliske Stol i det særegne Siemed, at det skulde sikke den h. Petri Eftersølgere den for deres aandelige Herredømmes frie Udøvelse nødvendige Uafhængighed, da maatte vel Vor Sjæl i sit inderste Dyb gribes af den bitterste Smerte, ved at skulle opleve Gjennemførelsen af disse underfundige Planer imod Guds Kirke og denne h. Stol. I denne sørgelige Tid, da hiin Regering stadig har forfulgt sine uheldbringende Raadslutninger, og tilsidst imod al Ret med Vaabenmagt fuldbyrdet det allerede forlangt forberedte sacrilegiske Angreb paa Vor h. Stad og de øvrige Stæder, som den tidligere Usurpation havde ladet os beholde, kunne Vi med Føie, idet Vi i dyb Ydmynghed tilbøde

Guds hemmelighedsfulde Raadslutninger, anvende hiint Ord af Propheten paa Os: „Jeg græder, og mine Dine fyldes med Taarer, thi Trøsteren, som vederkvæger min Sjæl, er vegen langt bort fra mig; jeg har mistet mine Børn, fordi Fjenden er bleven mig overmægtig.“ (Klagesf. 1, 16).

Allerede for lang Tid siden have Vi, ærværdige Brødre, tilstræffelig oplyst Eder om Gangen i dette troløse Angreb, og gjort den katholske Verden bekendt med dets hele Fremgangsmaade. Vi have gjort dette i flere Allocutioner, Encycliker og Brever, som til forskjellige Tider ere holdte og udstedte, nemlig under 1. Nov. 1850, 22. Jan. og 26. Juli 1855, 18. og 28. Juni og 26. Septb. 1859, 19. Jan. 1860, og i det Apostoliske Breve af 26. Marts 1860 samt de derpaa følgende Allocutioner af 28. Sept. 1860, af 18. Marts og 30. Sept. 1861, og af 20. Sept., 17. Oct. og 14. Nov. 1867. Disse Documenter godtgjøre paa det klareste de store Uretfærdigheder, som den piemontesiske Regering allerede for den i de sidste Aar begyndte, og nu iværksatte Erobring af Kirkestaten har tilladt sig mod Vor og denne h. Stols høieste Autoritet. Den har nemlig udstedt Love, som stride imod al naturlig, guddommelig og kirkelig Ret; den har underkastet Religionens Tjenere, de religiøse Corporationer og selv Biskopperne den uværdigste Behandling; den har troløs brudt de med den Apostoliske Stol afsluttede høitideligste Overenskomster, og haardnakket benægtet deres ufrænkkelige Retsgyldighed samtidig med, at den tilkjendegav den Hensigt at slutte nye Overenskomster med Os. Det fremgaaer klart af disse Actstykker, ærværdige Brødre, hvad Efterverdenen af dem sikkert vil kunne overtøye sig om: ved hvilke Rænker, ved hvilke underfundige og uværdige Agitationer denne Regering er bleven istand til at undertrykke den h. Stols retfærdigste og helligste Rettigheder; og man vil tillige erkjende, hvad Vi, saavidt det stod til Os, have gjort, for at modvirke dens stedse vøgende Anmaaselser og forsvare Kirkens Sag. I vide det vel, hvorledes denne samme piemontesiske Regering i Aaret 1859 ved hemmeligt udbredte

Skrivter og indsnegne Uroftiftere, ved Uddeling af Vaaben og Penge har ophidset de fornemste Stæder i Provindsen Emilia til Oprør, hvorledes man snart derefter ved Folkforsamlinger og tilsnegne Afstemninger foranstaltede et Skiu-Blebisit, samt hvorledes Bore i hine Egne beliggende Provindsjer under denne Mafte, og tiltrods for alle Velsindedes Protest, bleve løsrevne fra Vort faderlige Herredomme. Det er ikke mindre bekjendt, hvorledes i det paafølgende Aar denne Regering, for at kunne bemægtige sig andre den h. Stol tilhørende Provindsjer, navnlig dem som ere beliggende i Picenum, i Umbrien og i Patrimonium Petri, under de trældste Forsikringer og Forgivender med en stærk Hærmagt omringede, og ved et uforudseet Angreb overfaldt vore Soldater og den frivillige Skare af unge katolske Mand, som i religiøs Begeistring, og drevne af Kjærlighed til deres fællede aandelige Fader, fra alle Dele af Verden vare ilede hertil for at forsvare Os, samt i en blodig Kamp befæredede disse vore heltmodige Sønner, som ikke havde nogen Auelse om det pludselige Overfald, men ikke desto mindre uforfærdede gik i Døden for at forsvare deres Tro. Enhver kjender fremdeles det skamløse Hykleri, hvormed denne Regering, for at formindste det Forhadte ved denne sacrilegiske Usurpation, ikke har undseet sig ved at forsikre, at den har bemægtiget sig hine Provindsjer for der at gjenoprette den offentlige Orden, naagtet den i Virkeligheden overalt har befordret Udbredelsen af falske Grundsætninger samt af de til disse svarende Handlinger, overalt givet de ugudeligste Lidenstaber frit Raaderum, hjemsogt de ærverdige Biskopper og Geistlige af enhver Rang med uforsjente Straffe, givet dem til Priis for offentlige Forhaanelser, og ladet deres Forsølgere saavel som dem, der endog have haanet den ypperstepræstelige Værdighed i Vort Ringheds Person, forblive ustraffede. Det er tilmed bekjendt, hvorledes Vi, overensstemmende med Vort Stillings Pligter, ikke alene stedse have modsat Os den Fordring, man gjentagne Gange har stillet til Os, at Vi, ved forræderisk at give Kirkens Eiendomme og Rettigheder til Priis, eller ved en ugudelig Alliance med Usur-

pationens Ophavsmænd stulde nedværdige Os til at forraade vor Bligt, men ogsaa, hvorledes Vi have nedlagt de hoitideligste Protester for Gud og Mennesker mod disse ugudelige Planer og Handlinger, der stride imod al guddommelig og menneskelig Ret, og have erklæret disse Foretagenders Ophavsmænd og Haandlangere for hjemfaldne til de kirkelige Straffe, og, forsaavidt det var nødvendigt, paa ny belagt dem med disse Straffe. Det er endelig bekjendt, at den fornævnte Regering desuagtet med Haardnakthed har fortsat sin rænkefulde Fremgangsmaade, og ved underfundige Agitationer af enhver Art uafsladelig arbejdet paa at fremkalde oprørske Bevægelser i de Os hidtil levnede Provindser, og navnlig i selve Vor Stad. Men da disse Forsøg paa Grund af Vore Soldaters urokkelige Trofasthed og Vort Folks vedvarende og offentlig erklærede Kjærlighed og Hengivenhed aldrig fik det foranstuede Udfald, saa brød endelig i Efteraaret 1867 Uveiret løs imod Os, idet Skarer af rygseløse Mennesker, opflammede af forbryderisk Raseri og understøttede af denne Regering, satte sig i Bevægelse mod Vort Gæbet og denne Stad, medens en Deel af dem iforveien hemmelig havde taget Ophold her i selve Byen. Af deres Grusomhed og deres Mordvaaben havde Vi og Vore elskede Undersaatter, som det tydelig viste sig, havt det Skrækkeligste at vente, dersom ikke den barmhjertige Gud havde afværget deres Angreb ved Vor Hærs Tapperhed og ved den heltemodige franske Nations mægtige Bistand.

Men under disse mange Kampe, midt i denne Hærskare af Farer, Bekymringer og Bitterheder, stænkede imidlertid det guddommelige Forsyn Os en stor Trost i Eders og Eders Troendes oprigtige Kjærlighed og Hengivenhed, ærbørdige Brødre, hvilken I bestandig have lagt for Dagen ved de herligste Tilkjendegivelser og i Sandhed katholske Kjærlighedsgjærninger. Og omendstjondt de store Farer, der omgave Os, næsten ikke lode os nogen Ro, saa have Vi dog, styrkede af Gud, aldrig undladt at bære Omforg for Vore Undersaatters timelige Belfærd; thi hvorledes det hos Os forholdt sig med den

offenlige Ro og Sikkerhed, hvorledes her blev sørget for de forskjællige Grene af Videnskab og Kunst, og hvor stor vore Befolkningers Trostfab og Hengivenhed var, det have alle Nationer havt den bedste Leilighed til at forviſe sig om, efterjom talrige Fremmede til enhver Tid, navnlig i Anledning af flere af Os feirede Fester og de aarlige store kirkelige Høitideligheder, samlede sig i denne Stad.

Under de efter hine Begivenheder paa ny indtraadte rolige Forhold, og medens Vort Folk atter meente sig forviſet om en varig Fred, benyttede Kongen af Piemont og hans Ministerium den Umstandighed, at en forfærdelig Krig udbrød imellem to af Europas mægtigste Nationer. Med den ene af disse havde de vel afluttet en tractatmæssig Overenskomst, hvorved de forpligtede sig til at beskytte Kirkens daværende Besiddelser mod ethvert Angreb af Friksarerne; men uden Hensyn hertil besluttede de nu at bemægtige sig den endnu tilbageværende Deel af Vort Land, ja endog selve Vor Residents, og bringe dem under deres Herredømme. Spørger man, hvad der tilsigtes med denne fjendtlige Invasjon, og hvormed man begrunder den, da er det al Verden bekjendt, hvorledes dette udførligt fremstilles i det Brev, som Kongen under d. 8. i afvigte September Maaned stilede til Os, og ved sin Gesandt lod Os overrække. Denne Skrivelse bar vel i vidtløftigt og blændende Ordbram en kjærlig Sons og en katholst Christens Følelser til Skue, idet den foregav Umhu for Opretholdelsen af den offeulige Orden og for den h. Stols og Vor Persons Beskyttelse, men den fordrede ikke desto mindre, at Vi ikke maatte betragte Tilintetgjørelsen af Vort verdslige Herredømme som en fjendtlig Handling, men at Vi frivilligt skulde give Afkald paa samme, i Tillid til de forsængelige Løfter, hvormed Kongen meente at kunne opnaae en Overensstemmelse mellem det italienske Folks Duffer og den Romerske Paves geistlige Autoritets Frihed. Ved at see, hvorledes man ved disse Talemaader forsøgte at skjule og besmykke de Volds handlinger, som man stod i Begreb med at gjennemføre, maatte Vi tilviſe falde i den største Forundring,

og kunde kun beklage den Konges uhykkelige Skæbne, som, hidet i Uretfærdighedens Raadslutninger, daglig tilføier Kirken nye Saar, og, idet han mere seer hen til Menneſker, end til Gud, ikke betænker, at i Himmelen throner Kongernes Konge og Herfernes Herre, der „ikke vil gjøre Undtagelse med noget Menneſkes Perſon eller undſee ſig for nogen Storhed, fordi Han har ſkabt den Ringe ſom den Store; men de Mægtige venter den haardeſte Straf“ (Wiſd. 6, 8. 9).

Med Henſyn til hine Fordringer, ſom man ſtillede til Os, tovede Vi ikke med, i Medføer af Bort Embedes og Bor Samvittigheds Bydende, at følge Bore Forgængeres Fodspor, og fornemmelig det af Pius VII., ſalig Iſtafommelse, givne Exempel; og Vi tilegne Os derfor ganſke de Følelſer, ſom hans ubefejrede Sjæl udtalte, dengang han befandt ſig i en Stilling, der fuldkommen lignede den, hvori Vi nu befinde os. „Vi „kom ihu,“ ſiger han, „med den h. Ambroſius, at, da Na- „both, en retfærdig Mand, ſom eiede et Wiinbjerg, blev bedet „af Kongen om at overlade ham ſin Wiingaard for at plante „Kaal i den, ſvarede ham: Det være langt fra mig, at jeg „ſkulde ſælge mine Forfædres Arv. Saameget mindre kunde „Vi anſee det for Ret at priisgive en ved ſin Elde ſaa hellig „Arv — denne h. Stols verdslige Herredømme, der ikke uden „det guddommelige Forſyns ſiensynlige Førelſe i en ſaa lang „Række af Aarhundreder har været i Bore Forgængeres, de „Romerſke Pavers Beſiddelse — ſaalidt ſom Vi ſtiltiende kunde „ſamtykke i, at man bemægtiger ſig den katholſke Verdens Ho- „vedſtad, for, efterat have omſtyrtet og tilintetgjort den ukræn- „kelige Regeringsform, ſom Jeſus Chriſtus har efterladt ſin h. „Kirke, og ſom Han ved de af den Helligaand givne Love har „har ordnet, i dens Sted at indføre en Lovgivning, ſom ikke „blot ſtrider mod de h. Canones, men er aldeles uforenelig „med Evangelieets Forſkrifter, ſamt for, i Righed med hvad der „ved ſaadaane Leiligheder pleier at ſee — at indføre en ganſke „ny Tingenes Orden, ſom aabenbart gaaer ud paa at ſtille

„alle Secter og forfængelige Religionsystemer paa lige Linie
„med den katholske Kirke.

„Naboth forsvarede sin Wiingaard endog med sit eget
„Blod. Skulde da ikke Vi, ihvad Følger det end maatte have
„for Os, forsvare den h. Romerske Kirkes Rettigheder og Be-
„siddelser, til hvis Bevarelse — saavidt det staar til Os —
„Vi have forpligtet os med en høitidelig Eed? Eller skulle Vi
„ikke tage den Apostoliske Stols Frihed, som er saa noie for-
„bunden med hele Kirkens Frihed og Belsærd, i Vor Be-
„slyttelse?

„Men hvor hensigtsmæssig og nødvendig denne verdslige
„Magt er, for at betrygge Kirkens øverste Hyrde en sikker og
„fri Udøvelse af den ham over hele Jordkredsen betroede aande-
„lige Magtfulde, derfor kunne, om end alle andre Grunde
„fattedes, netop de nærværende Tildragelser afgive de meest fyl-
„destgjørende Bewiser.“

I Overensstemmelse med disse Følelser og Beslutninger, hvilke Vi i flere af Vore Tiltaler gjentagne Gange og afgjort have udtalt, have Vi i Vort Svar til Kongen bestemt afviiist hans uretfærdige Fordringer, men dog saaledes, at Vi tydeligt røbede den bittere Smerte, forenet med den faderlige Kjærlighed, som aldrig fornægter sin deeltagende Omhu selv ligeoverfor Børn, der ligne den trodsige Absalon. Men Vort Svar var endnu ikke afgaaet til Kongen, før denne under Vort Herredømme hidtil rolige og fredelige Stad blev besat af hans Hær. Forgjæves søgte Vor Hær at gjøre Modstand; den blev med Lethed overvældet og adspredt. Vi have saaledes paa hiin uheldige Dag, den 20. September, seet Vor Stad, Apostelfyrstens Sæde, den katholske Religions Midtpunkt og Folkenes Tilflugtssted, beleiret af mange Tusinder af Bevæbnede, og have med Smerte været Vidne til, at dens Mure bleve nedskudte, dens Huse ødelagte af Fjendens Kasteskjts, og endelig Vhnen selv tagen med Magt — paa den Konges Befaling, som kort iforveien saa eftertryffeligt havde forjikkret Os om sin sønlige

Rjærlighed til Os og sit trofaste Sindelag mod den katholske Religion.

Hvad kunde der vel da paa denne Dag møde Os, og med Os alle Belsindede, som var sørgeligere end dette? Nepe vare de fjendtlige Tropper rykkede ind i Vor Stad, og med dem en stor Mængde fremmed Pøbel, før man strax saae al offentlig Orden forstyrret. Vi saae da selve Vort høieste Præstedømmes Værdighed og Hellighed i Vor ringe Person angrebet i ugudelige og spottende Taler; Vi saae, hvorledes Vore trofaste og Os hengivne Forsvarere bleve givne til Priis for en hver Art af Bagvaskelser og Mishandlinger, og hvorledes Overmod og Tøilesløshed usfortøvet hævede deres Hoved der, hvor man kort iforveien kun saae Vidnesbyrd om den omme Rjærlighed, hvormed Vorn søge at lindre deres fælleds Faders Smerte. Fra denne Dag af er der under vore Dine skeet Ting, som ikke kunne omtales, uden at fremkalde alle Belsindedes retfærdige Harm; thi usædelige Bøger, fulde af Løgne og ryggesløse Gudsbespottelser, blive for lave Priser salbudte og udbredte; en Mængde Dagblade sættes i Omløb, som gaae ud paa at undergrave den almindelige Følelse for Ret og Sædelighed, paa at nedværdige Religionen og ophidse den offentlige Mening mod Os og denne Apostoliske Stol; usædelige og smudsige Billeder og andet lignende stilles offentlig til Skue, for at give hellige Personer og Gjenstande til Priis for al Verdens Spot og Latter; man foranstalter offentlige Gressbeviisninger og opreiser Greminder for Personer, som Loven og Domstolene have tilkjendt Straf for de sværeste Forbrydelser, medens man har overvældet Kirkens Tjenere med de hadefuldeste Anklager, og har krænket Flere af dem paa det dybeste ved personlige Fornærmelser, ja endog tilføiet dem legemlig Overlast. Man har underkastet forstjællige religiøse Foreningers Huse uretfærdige Huusundersøgelser, lagt Beslag paa Vort Qvirinalste Palads, og paa den brutaleste Maade befalet en af Vore derboende Cardinaler aetlittelig at frastytte det; og paa samme Maade bleve andre Geistlige og Flere af Vort Hof's Embedsmænd udviste af samme, og paa

mange andre Maader forulempede; man har endelig udfæstet Love og Decreter, som aabenbart krænke og tilintetgjøre Guds Kirkes Frihed, Immunitet, Eiendom og Rettigheder. Alle disse sørgelige Under ville, saafremt ikke Gud i sin Barmhertighed afvender dem, til vor ubeskrivelige Smerte stedse gribe videre om sig, medens Vi, fordi Vor nærværende Stilling forhindrer Os i at anvende noget Lægemiddel imod dem, fra Dag til Dag mere levende blive erindrede om, at Vi befinde os i Fangenskab, og savne den fuldkomne Frihed, om hvilken den indtrængte fremmede Regering i løgnagtige Ord forkynder Verden, at den har ladet os beholde den til fri Udøvelse af Vort Apostoliske Embede, og om hvilken den pralerist foregiver, at den endog vil sikkre Os den ved saakaldte „fornødne Garantier.“

Vi kunne her, ærverdige Brødre, ikke forbigaae en anden, Eder identivisl noksom bekjendt Forhaanelse af Vor Stilling og Værdighed. Ret som om den Apostoliske Stols Besiddelser og dens ved saa mange Aldkomster helligede og ukrænkkelige Rettigheder, hvilke den saamange Aarhundreder igjennem stedse har haandhavet og urokkelig fastholdt, nu vare blevne tvivlsomme, og som om de strenge Censurer, til hvilke, uden nogensomhelst nærmere Forklaring, alle de, som gjøre Indgreb i hine Rettigheder og Besiddelser, ere hjemfaldne, kunde tabe deres Gylldighed ved en Folkeopstand og ved dens Lederes frække Overmod: saaledes har man, for at befnykke hine sacrilegiske Anmasselser, og med Foragt baade for Natur- og Folkeretten, med stor Pomp gjentaget Opførelsen af den samme blandende Comedie, som man alt tidligere ved Anvendelse af terroristiske Magtmidler havde foranstaltet opført i de Os dengang frarøvede Provindser. Denne Folkeafstemning og det ved samme tilveiebragte Plebiscit har tjent de Personer, der altid hilse Ondskabens Idrætter med Bisald, som en velkommen Anledning til at vise deres Foragt for de kirkelige Censurer, ved at føre Oprørsbanneret i Triumf igjennem Italiens Stæder, under trodsende Ringeaagt for den ulige større Fleerhed af det italienske Folks virkelige og sande Overbeviisning. Men disses Religion,

Fromhed og Trostfab mod Os og den h. Kirke er for nærværende Tid paa faa mange Maader undertrykt, at de ikke frit tør yttre deres Hølelser og Meninger.

Forat da Vi, hvem Gud har sat til at vogte og regere hele Israels Huus, og til at være Religionens og Retfærdighedens øverste Beskytter, og hvem Han har bekliffet til at være en Talsmand for Kirkens Rettigheder, -- for at Vi ikke enten ligeoverfor Gud eller Mennesker skulle anklages for, at Vi have tiet til alt dette, og ved vor Tausked have billiget denne ugudelige Forstyrrelse af den lovlige Orden, faa gjentage og bekræfte Vi herved, hvad Vi i de ovenfor omtalte Allocutioner, Encycliker og Brever ved andre Veiligheder, og senest i den Protest, som Cardinal-Statssecretairen d. 20. Septb. efter Vor Befaling og i Vort Ravn rettede til de herværende Gesandter, Ministre og Forretningsførere for fremmede Regeringer, høitidelig have erklæret, og atter her for Eder, ærværdige Brødre, paa det høitideligste erklære: at det er Vor Hensigt, Forsæt og Villie, at bevare alle den h. Stols Besiddelser og Rettigheder uforsmindskede og ubeskkaarne, og saaledes overgive dem til Vore Efterfølgere, samt at ethvert Indgreb i dem, saavel det nærværende som ethvert af de tidligere, ere uretfærdige og ugunldige Volds handlinger, og at Vi hermed for alle kommende Tider forkaste og fordømme alle de af fremmede Oprørere iværksatte Foranstaltninger, som gaae ud paa at give de nærværende Tilstande Varighed, hvad enten disse Foranstaltninger allerede maatte være fuldbyrdede eller endnu blot ere paataente.

Vi erklære tillige og bevidne det offenklig for Gud og hele den katholiske Verden, at Vi befinde Os i et Fangenskab, som ikke tillader os en sikker, uhindret og fri Udvøvelse af Vort høieste Hjerdecembede.

Vi erklære tillige hermed aabent og for al Verden, idet Vi adlyde den h. Pauli Formaning, naar han siger: „Hvad Samfund har Retfærdighed med Uretfærdighed, eller Lys med Mørke, Christus med Belial? (2. Cor. 6, 14. 15.):“ at Vi, ihukommende Vort Embede og den høitidelige Eed, som binder

Os, aldrig ville samtykke i nogen som helst Beslutning, der paa nogen Maade forkleiner eller tilintetgjør Bore, eller snarere Guds og den h. Stols Rettigheder; og Vi erklære ligeledes, at Vi med den guddommelige Naades Bistand ere rede til for Christi Kirke i Vor høie Alder indtil den sidste Draabe at tømme den Videlsernes Kalk, som Christus selv først værdigede at tømme for den, men at Vi aldrig ville boie os for de ugedelige Fordringer, man stiller til Os. Vi gjentage herom hvad Vor Forganger Pius VII. sagde: „At øve Vold mod „denne h. Stols Myndighed, at løsrive dens verdslige Magt „fra den aandelige, at fjerne Overhyrdens og Fyrstens Magt „fra hverandre, det er at forstyrre og tilintetgjøre Guds Bænk, „det er at tilføie Religionen den største Skade, og berøve den „det virksomste Middel, hvormed Kirkens overste Hyrde og Styrrer, „som Guds Stedfortræder, kan yde de over hele Jordkredsen ad- „spredte Katholiker Beskyttelse og Hjælp, saa ofte de tage deres „Tilflugt til hans aandelige Magt, hvilken Ingen har Ret til „at antaste (Allocution af 16. Marts 1808).“

Da imidlertid Bore Formaninger, Fordringer og Protester ere forblevne uden Virkning, saa erklære Vi i den Ualmægtige Guds og de h. h. Apostlers Petri og Pauli Navne, saavel som i Kraft af Vor egen Fuldmagt, for Eder, ærværdige Brødre, og igjennem Eder for hele Kirken: at Alle, uden Hensyn til hvilken Værdighed de beklæde — maatte denne Værdighed end synes at have Krav paa særlig at betegnes — at Alle de, som have deeltaget i Angrebet paa nogen som helst Deel af Vort Gebet, og taget denne hellige Stad i Besiddelse, eller have Medskyld i nogen enkelt Deel af denne Usurpation, saavel som Alle, der ved Befalinger, Tilskyndelse, Hjælp, Raad, Begunstigelse, under hvad Paaskud eller paa hvad Maade dette end maatte være skeet, have bidraget til Sværfsættelsen af de foromtalte Ting, eller personlig have medvirket til deres Sværfsættelse, i Medfør af Bestemmelserne og Ordlyden af Vor ovenfor anførte Apostoliske Skrivelse af 26. Marts 1860, ere hjemfaldne til det store Band, saavel som til de øvrige Censurer

og Straffe, saaledes som disse ere fastsatte af de h. Canones, de Apostoliske Constitutioner, de almindelige Conciliers og navnlig den Tridentinske Kirkeforsamlings Beslutninger.

Men, efterdi Vi tillige ihukomme, at Vi her paa Jorden repræsenterer Ham, „som er kommen for at søge og frelse det Fortabte,“ have Vi ikke noget inderligere Ønske, end at kunne aabne Vor faderlige Havn for alle dem blandt Vore Søner, der ville vende tilbage fra den Vildfarelsens Wei, hvorpaa de befinde sig. Derfor opløste Vi Vore Hænder mod Himlen, og, idet Vi anbetroe og overgive Vor retfærdige Sag til Gud, fordi den med mere Ret maa kaldes Hans, end Vor Sag, bede og besværg Vi Ham i Vort Hjertes Ydmyghed ved Hans grundløse Barmhertighed, at Han i Vor nærværende bestrængte Stilling vil staae Os og Sin Kirke bi med Sin magtige Hjælp, og i Sin Naade og Godhed bevirke, at Kirkens Fjender, i Betragtning af den evige Fordærvelse, som de nedkalde over sig, maae tænke paa, før Hævnens Dag kommer, at formilde Hans Retfærdigheds forfærdelige Domme, forandre deres Tænkemaade, og saaledes aftørre deres h. Moders Kirkens og Vore Taarer.

For at Vi imidlertid kunne opnaae denne store Velgjer- ning af den guddommelige Godhed, saa formane Vi Eder, ærværdige Brødre, paa det Indstændigste, at I tilligemed de til Eders Omsorg overgivne Troende forene Eders inderligste Bønner med Vore, forat Vi saaledes Alle i Forening med den allerfæligste Jomfru og ubesmittede Gudsmoder Marias og de hellige Apostle Petri og Pauli Forbønner, kunne trædre frem for den guddommelige Barmhertigheds Naadethrone. Thi „Guds Kirke har lige fra dens første Oprindelse og indtil vore Tider mange Gange været stedt i Nød og nedfænk i Sorg og Angst, men den er stedse paa nu bleven udfriet af sine Trængsler. Om den gjælde Psalmistens Ord: „Fra min Ungdom af have de forfulgt mig, men de fik aldrig Magt med mig; Syndere hamrede paa min Ryg som Smede, og deres Ondskab tog ingen Ende.“ Og saa nu vil Herren tillade Syn-

dere at tugte de Retfærdige; men Hans Almagts Haand er ikke forkortet, Hans Hjælp ikke bleven afmægtig. Ogsaa nu vil Han uidentviol atter befrie sin Brud, som Han har kjøbt sig med Sit Blod, udrustet med Sin Aand, smykket med himmelske Gaver, og tillige beriget med jordiske" (St. Bernhard Br. 244).

Til Slutning, ærverdige Brødre, nedbede Vi Himmels rigeste Naadestatte over Eder og alle Eders Troende, Geistlige og Laikfolk, og meddele Eder selv tilligemed disse Vore elskede Sønner og Døtre, som Underpant paa Vor inderlige Kjærlighed, af Vort Hjertes hele Følge den Apostoliske Velsignelse.

Givet i Rom ved St. Peter d. 1. November 1870. 3 Vort Pontificats 25 Aar.

P i n s IX., Pave.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Fra Florenz meldes, at Victor Emmanuel først ved Slutningen af Aaret kan ventes at ville indtræffe i Rom. For nogle Uger siden var Afreisen bestemt til d. 30. November.

— En Correspondance af 12. Nov. bekræfter yderligere de tidligere Beretninger om den daglig voksende Utilfredshed med de nærværende Tilstande. Marsfagterne ere dels af moralsk, dels af materiel Beskaffenhed. Det er nemlig paa den ene Side Forargelsen over de nye Magthaveres og deres Foranstaltningers Irreligiøsitet og Immoralitet, og paa den Side Indforelsen af de mange hidtil ukjendte Skatter, der bringer Blødet i Røg blandt alle Classer af Befolkningen. I Rom selv har denne Uvillie hidtil indskrænket sig til Ord, men i Provindserne er det paa mange Steder kommet til blodige Sammenstød mellem Befolkningen og de piemontesiske Soldater, af hvilke flere ere dræbte. Den Driftighed, hvormed Revolutionen optræder, foranledigede den h. Fader til d. 10. Nov. at afholde et hemmeligt Consiistorium, i hvilket det Spørgsmaal siges at være blevet dis-

cuteret, om, og under hvilke Omstændigheder, Paven burde forlade Rom. Revolutionspartiet skal nemlig have ifinde at tage en Deel af Vaticanet, nemlig dets Musæer og Gallerier, i Besiddelse, samt at bortfjerne de faa pavelige Gardisier, som befinde sig der for at vaage over Pavens personlige Sikkerhed, og endelig forlange General Kanzlers Udviisning af Rom. Drøftelsen af Spørgsmaalet om Pavens fortsatte Ophold i Rom maa saaledes erkjendes for at have været paatrængende nødvendig.

— Den h. Fader skal have besluttet at forlade Rom samme Dag som Victor Emmanuel betræder Vyen. Man antager vel almindelig, at Pius IX., saalænge Kongens Ophold varer, blot vil trække sig tilbage til Porto d'Anzio; men Piemonteserne maae fatte sig paa, at Paven, saafremt ellers den 79aarige Oldings Sundhedstilstand ikke gjør det umuligt, forlader Italien. I Vaticanet synes man nærmest at have tænkt paa Malta som Tilflugtssted for den landflugtige Pave.

— Cardinal Antonelli har tilsendt alle katholske Regeringer*) sin af 9. Nov. daterede og i en meget skarp Form affattede Protest mod den italienske Regerings Tilsegnelse af Dvirinalet, og den blev naturligtvis først og fornemmelig tilstillet det nysnævnte Cabinet, og overrakt Kongen af Ministrene Lanza og Visconti-Venosta. Cardinalen siger blandt Andet: „Dette Palads skylder ubelukkende den katholske Christenheds Gavnildhed sin Tilvarelse, eftersom Bnggecapitalen er tilveiebragt ved dens frivillige Gaver; og det maa desaarfsag ansees for Pavernes Privatæiendom“. Der befandt sig en Samling af Arkiver, og kirkelige Documenter; der have Pavevalgene Aarhundreder igjennem fundet Sted, og Paladset har de til dette Brug svarende Indretninger. Fremdeles ere alle Møbler Pavernes ubestridelige Eiendom, ligesom der ogsaa findes en Mængde Foræringer fra kristelige Fyrster og Fyrstinder til Petri Efterfølgere. Til forskjellige Tider have Paverne, paa Grund af dets funde Veliiggenhed, benyttet dette Palads som Sommerresidents. Tiltrøds for alle mindelige Forestillinger er man nu brudt ind i det paa samme Maade som Tyve og Røvere betjene sig af. Kongen synes at have erkjendt Sand-

*) Dette Ansiggende kan nemlig ikke indbringes for nogen anden Domstol, end de katholske Regeringers Retsfølelse.

heden af Protestens Paaftande, eftersom han overøste begge Ministrene med de bittreste Bebreidelser for, at de alene bare Skylden for denne Handling, og tog en meget unaadig Afsted med dem. Den „kongelige Hædersmand“ synes altsaa allerede at have faaet en Fornemmelse af, at Invasionen med alle dens Følger vil blive en trykkende Byrde for ham.

— Den pavelige Rundskrivelse af 1. Nov. udtaler Excommunicationen over Kong Victor Emmanuel saavel som over alle dem, der have gjort sig til Hedsfaber for Udførelsen af hans Villie. Ingen er navnet med Navn, men de ere tilstrækkelig betegnede.

— Den demokratiske Folkeforening „Circolo Romano“ arbejder utrættelig paa Befæstelsen af de revolutionære Tilstande, og i ethvert Tilfælde paa Tilveiebringelsen af de denne Bestræbelse ledsagende Skandaler. Denne Forening har saaledes for kort siden fattet den Beslutning, at man skulde gjøre de fornødne Skridt for at udvirke, at al Klokkeringning i Roms Kirker, som en generende Sædvane, for bestandig blev afføjet. En Correspondance fra Rom af 21. Nov. meddeler dernæst, at denne agtbare Forening Dagen iforveien havde foranstaltet et Opløb udenfor den Deel af Vaticanet, hvor Pavens Gemakker befinde sig, ved hvilken Leilighed en Bølsvarm paa henimod 300 Hoveder under en forfærdelig Brølen og Hølen, der mindede om hungrige Ulve, forlangte, at Paven skulde affkedige og bortjage Schweitsergarden. Det bør imidlertid bemærkes, at denne Forening kun tæller meget faa Romere blandt sine Medlemmer. De tidligere omtalte Fornærmelser, Forhaanelser og corporlige Mishandlinger mod alle Paven hengivne Personer vedvare fremdeles, uden at Politiet gjør Noget for at forhindre dem. En mærkelig Feiltagelse fandt iøvrigt i denne Retning unlig Sted, idet en russisk Officeer blev gjemmenprynglet paa Gaden, fordi han (i Civildragt) bar et Par Ordensbaand, af hvilke det ene (en russisk Orden) blev antaget for at være en pavelig Orden. Den Mishandlede klagede til Politiet, men maatte lade sig nøie med den Undskyldning, at Politiet kun havde en provisorisk Myndighed i Kirken St. Augustin forstyrredes Gudstjenesten under den h. Mæsse ved, at nogle ryggesløse Personer styrtede ind i Kirken, og i Nærheden af Alteret istemte Garibaldihymnen og andre lignende Sange. Man kan af de her anførte, blandt en Mængde lignende udvalgte Træk gjøre sig et Begreb om den antichristelige Fanatisme, som for nærværende Tid ikke synes

at kjende nogen Grændse for sit blinde og tankeløse Had til den af Religion og Eddelighed baaerne Samfundsborden.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 18de December. 4de Søndag i Advent. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Adventsøndag. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Adventsøndag med Prædiken. — 19. M. Forventning af Frelserens Fødsel. 20. Ti. Vigilie. 21. D. Fastedag. Thomas, Apostel. 22. T. Feriedag. 23. F. Fastedag, Feriedag. 24. L. Vigilie til Søndag, Fastedag.

Søndagen den 25de December. Vor Herres og Frelseres Jesu Christi Fødsel. 1ste Juledag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 5 første Levitmesse. Fra Kl. 6½—9½ hver halve Time en stille h. Messe. Kl. 10 anden Levitmesse med Prædiken. Kl. 12 stille Messe. Kl. 3 Efterm. Veiperandagt. — Sct. Knuds Kapel: Midnat Kl. 12 første Høimesse. Kl. 12½ stille h. Messe. Kl. 9 Form. anden Høimesse. Kl. 6 Aften Festandagt med Prædiken.

Mandagen den 26de December Sanct Stephanus' festlige Mindedag. 2den Juledag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Festandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Festandagt med Prædiken. — 27. Ti. Johannes, Apostel og Evangelist. 28. D. De uskyldige Børn. 29. Co. Thomas, Martyr og Biskop. 30. F. Octavdag. 31. L. Sylvester, Pave.

Paa Harets sidste Aften holdes i Sct. Ansgars Kirke Kl. 6 en høitidelig Takkeandagt med Prædiken og Te Deum,

Sognedagsgudsjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsten Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 5—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Tolboddveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholff Kirketidende“, udgaar hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissiøner, Sr. Grosserer G. S. Pöhrer, Gøtbergs Gade Nr. 5, og i alle Bogtænder; i de danske Stater: paa de gyl. Postcontoirer. Prisen er 3 Rk. Dvartalet, enkelte Numere 8 Sk.